SVB *Beleidsregels* 2000

& Algemeen Verbindende Voorschriften

Sociale Verzekeringsbank

koninklijke vermande
2000

Vormgeving: Bert Arts, Wijhe

ISBN 90 5458 895 0
NUGI 695/513
© Sociale Verzekeringsbank, Amstelveen, 2000

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 jº het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals laatstelijk gewijzigd bij het Besluit van 22 december 1997, Stb. 764 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Voorwoord

De beleidsregels van de Sociale Verzekeringsbank zoals die in deze uitgave zijn opgenomen, vormen de weerslag van een uitvoeringspraktijk zoals die in de loop der jaren, vaak in interactie met de rechtspraak, is ontstaan. In de regels zijn ruim 300 uitspraken verwerkt van diverse rechterlijke colleges. Voor de rechtspraktijk is toegang tot de relevante jurisprudentie van groot belang.
Hoewel zo zorgvuldig mogelijk te werk is gegaan bij het opstellen van de beleidsregels, is het niet uitgesloten dat sprake is van omissies, fouten of tekortkomingen. Suggesties voor aanvullingen of verbeteringen zijn uiteraard welkom. Deze kunnen worden doorgegeven aan het SVB-stafbureau Nederlands en internationaal sociaal verzekeringsrecht (NISV), van Heuven Goedhartlaan 1, 1181 KJ Amstelveen (020 - 6565664).

Met vragen over concrete situaties kunt u terecht bij de vestigingen van de SVB.

Inhoud

Voorwoord / *5*

Lijst van afkortingen / *17*

Besluit Beleidsregels Sociale Verzekeringsbank 2000 / *19*

Inleiding / *21*
Inhoud / *21*
Status en werking van de beleidsregels / *22*
Opzet van de beleidsregels / *23*
Bijzondere opmerkingen ten aanzien van de afzonderlijke delen / *24*
Deel I: AOW, Anw, AKW, Remigratiewet, TOG, TAS en PGB / *24*
Deel II: Awb / *25*
Deel III: Internationaal / *25*
Terinzagelegging van de beleidsregels / *26*

Adressenlijst SVB / *27*

Deel I: AOW, Anw, AKW, Remigratiewet, TOG, TAS en PGB / *29*

1 Algemene bepalingen en begrippen / *30*
1.1 Vaststelling leeftijd, meerderjarigheid en minderjarigheid / *30*
1.2 Leefvormen / *32*
1.2.1 Duurzaam gescheiden leven / *35*
1.2.2 Een gezamenlijke huishouding voeren / *38*
1.2.2.1 Hoofdverblijf in dezelfde woning / *39*
1.2.2.2 Zorg dragen voor elkaar / *39*
1.2.2.3 Onweerlegbaar rechtsvermoeden / *40*
1.2.2.4 Tweepersoonshuishouding / 42
1.2.2.5 Bijzondere situaties bij het voeren van een gezamenlijke huishouding / *42*
– (Tijdelijk) verblijf elders / *42*
– Commerciële relatie / *43*
– AOW en Anw: overgangsrecht ten aanzien van de gezamenlijke huishouding / *43*
– AOW: generaal pardon / *44*
– Anw: hulpbehoevendheid / *45*

– Anw: opening dan wel herleving van het recht op uitkering na beëindiging van een gezamenlijke huishouding / *46*
– Anw: gelijkstelling bloedverwantschap eerste graad / *47*
1.3 Begrippen met betrekking tot kinderen / *49*
1.3.1 Eigen kinderen/adoptie/erkenning / *54*
1.3.2 Pleegkinderen/pleegouderlijke zorg / *55*
1.3.3 Aangehuwde kinderen / *57*
1.3.4 Ouderloos / *58*
1.3.5 Tot het huishouden behoren / *59*
1.3.5.1 Huishouden in het buitenland bij verblijf in Nederland / *61*
1.3.6 Vanwege onderwijs of een beroepsopleiding lessen of stages volgen gedurende ten minste 213 klokuren per kwartaal / *63*
1.3.7 Werkloos/inschrijving arbeidsbureau/redelijke termijn / *64*
1.4 (Pseudo-)nabestaande / *67*
1.4.1 Nabestaande / *67*
1.4.2 Pseudo-nabestaande / *68*

2 Kring der verzekerden / *71*
2.1 Algemeen / *71*
2.2 Ingezetene/wonen / *73*
2.2.1 Algemeen / *73*
2.2.2 Juridische binding / *74*
2.2.2.1 Algemeen / *74*
2.2.2.2 Personen die als asielzoeker naar Nederland zijn gekomen / *75*
2.2.3 Economische binding / *77*
2.2.4 Sociale binding / *77*
2.2.5 Einde verplichte verzekering na vertrek uit Nederland / *79*
2.2.6 Dubbele woonplaats / *80*
2.2.7 Procedurele aspecten / *80*
2.3 Verzekering op grond van werken / *81*
2.4 Uitbreiding en beperking kring der verzekerden / *83*
2.4.1 KB 557 / *83*
2.4.1.1 Vrouwen wier echtgenoot van de kring der verzekerden is uitgesloten / *83*
2.4.1.2 Ingezetenen die een buitenlandse uitkering ontvangen / *85*
2.4.2 KB 746 / *86*
2.4.2.1 Wonen in Nederland, werken buiten Nederland / *86*
2.4.2.2 Personeel van diplomatieke zendingen en consulaire posten / *87*
2.4.2.3 Tijdelijk in Nederland studerenden / *88*
2.4.2.4 Vrijstelling van de verplichte verzekering / *88*
2.4.2.5 Toepassing KB 746 leidt tot onbillijkheden van overwegende aard / *91*
2.4.2.6 Voortzetting van verzekeringsplicht op grond van de AKW / *93*
2.5 Gemoedsbezwaarden / *95*
2.5.1 Vrijstelling van de verzekeringsplicht / *95*
2.5.2 Uitkering gemoedsbezwaarden / *97*
2.5.3 Overlijdensuitkering / *98*

3 Vrijwillige verzekering / *99*
3.1 Algemeen / *99*
3.2 Aanmelding / *101*
3.2.1 Uitzonderingssituatie / *101*
3.3 Bevordering aanmelding / *103*
3.4 Betaling van de premie / *104*

4 Recht op uitkering / *105*
4.1 AOW en Anw / *105*
4.1.1 Inkomenstoets, herleiding naar maandinkomen / *105*
4.1.2 Schuldige nalatigheid / *110*
4.1.3 Overgangsvoordelen / *112*
4.1.3.1 Gezinsleden en nagelaten betrekkingen van werknemers en zelfstandigen die onder de personele werkingssfeer van Vo. 1408/71 vallen / *114*
4.1.3.2 Gezinsleden en nagelaten betrekkingen van werknemers die onder de Samenwerkingsovereenkomsten vallen / *114*
4.2 Anw / *115*
4.2.1 Uitsluitingsgronden / *115*
4.2.1.1 Gezondheidstoestand ten tijde aanvang verzekering of ten tijde huwelijkssluiting / *116*
4.2.1.2 Opzettelijke levensberoving / *117*
4.3 AKW / *118*
4.3.1 Mate van onderhoud / *118*
4.3.1.1 Voldoen van de onderhoudsbijdrage / *120*
4.4 Export: recht op AOW-pensioenen, Anw-uitkeringen en kinderbijslag in het buitenland / *124*
4.4.1 Overgangsrecht Wet BEU / *128*
4.5 Remigratiewet / *130*
4.6 TOG 2000 / *131*
4.6.1 Rechthebbenden / *131*
4.6.2 Blijvend of voorlopig blijvend gehandicapt / *132*
4.6.3 Overgangsrecht / *134*
4.6.4 Overeenkomstige toepassing bepalingen AKW / *135*
4.7 De Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS) / *135*

5 Aanvraag en herziening / *137*
5.1 Toekenning op aanvraag of ambtshalve en postume aanvraag / *137*
5.1.1 Toekenning op aanvraag / *137*
5.1.2 Postume aanvraag / *138*
5.1.3 Ambtshalve toekenning / *138*
5.1.4 Toekenning van voorschotten / *139*
5.2 Ingangsdatum uitkering / *140*
5.2.1 Terugwerkende kracht van meer dan een jaar / *142*
5.2.1.1 Bijzonder geval / *142*
5.2.1.2 Hardheid / *144*
5.2.1.3 Mate van terugwerkende kracht / *145*

5.2.1.4 Ingangsdatum Remigratie-uitkering / *145*
5.3 Intrekking en herziening / *146*
5.3.1 Herziening ten voordele van de gerechtigde / *149*
5.3.1.1 Verhoging wegens wijziging van de omstandigheden / *149*
5.3.1.2 Terugkomen van een rechtens onaantastbare beslissing ten voordele van de belanghebbende / *151*
5.3.2 Herziening of intrekking ten nadele van de belanghebbende / *152*
5.3.2.1 Verlaging of intrekking ex nunc wegens wijziging van de omstandigheden / *153*
5.3.2.2 Verlaging of intrekking met terugwerkende kracht wegens wijziging van de omstandigheden / *154*
5.3.2.3 Terugkomen van een rechtens onaantastbare beslissing ten nadele van de belanghebbende / *155*
5.3.2.4 Verlaging of intrekking bij onzekerheid over voortbestaan aanspraak wegens niet nakomen controlevoorschriften of mededelingsverplichting / *155*
5.3.2.5 Bijzonderheden met betrekking tot de Remigratiewet / *156*
– Vertrek binnen zes maanden na dagtekening beschikking / *156*
– Vestiging hoofdverblijf in Nederland / *157*

6 Betaling / *159*
6.1 Betaling algemeen / *159*
6.1.1 Tijdstip van betaling / *160*
6.1.2 Overmakingskosten / *161*
6.1.3 Betaling aan een derde / *161*
6.2 Inhouding eigen bijdrage AWBZ en betaling aan een inrichting of gemeente / *162*
6.2.1 Inhouding eigen bijdrage AWBZ / *163*
6.2.2 Betaling aan een inrichting of gemeente / *163*
6.3 Betaling aan de Informatie Beheer Groep / *164*
6.4 Invordering van de uitkering / *164*
6.5 Beëindigingsdatum pensioen na overlijden en overlijdensuitkering / *165*
6.5.1 Beëindiging pensioen of uitkering na overlijden / *166*
6.5.2 Nalatenschap / *167*
6.5.3 Overlijdensuitkering / *167*
6.6 Schorsing van de betaling / *168*
6.6.1 Schorsing wegens twijfels aan de rechtmatigheid van de betaling / *169*
6.6.2 Opschorting wegens onrechtmatig verblijf in Nederland / *170*

7 Handhaving / *171*
7.1 Algemeen / *171*
7.2 Mededelingsverplichting / *177*
7.3 Controlevoorschriften / *178*
7.4 Niet nakomen van de mededelingsverplichting of de controlevoorschriften / *178*

7.4.1 Niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB / *178*
7.4.2 Niet spontaan melden van relevante feiten en omstandigheden / *181*
7.5 Het opleggen van een maatregel / *181*
7.6 Het opleggen van een boete / *182*
7.7 Buitenlandse brondocumenten / *184*

8 Terugvordering en verrekening / *186*
8.1 Algemeen / *186*
8.2 Onverschuldigde betalingen / *192*
8.3 De terugvorderingstermijn en de berekening daarvan / *194*
8.4 Terugvordering van voorlopig toegekende uitkeringen en voorschotten / *194*
8.5 De wijze van terugbetaling / *195*
8.6 Verrekening van ten onrechte niet ingehouden loonbelasting en premies / *196*
8.7 Afzien van terugvordering / *196*
8.8 Onverschuldigde betalingen voor 1 augustus 1996 / *196*

9 De PGB-regeling / *200*
9.1 Algemeen / *200*
9.2 Budgettoekenning, budgetovereenkomst en zorgcontract / *200*
9.3 De taken van de SVB bij de uitvoering van de regeling PGB / *202*
9.3.1 Algemeen / *202*
9.3.2 Budgetovereenkomst / *203*
9.3.3 Zorgcontracten / *203*
9.3.4 Salarisadministratie en betaling zorgverleners / *203*
9.4 Financiële verplichtingen bij beëindiging van het PGB / *204*

Deel II: Awb / *207*

1 Algemene begrippen / *208*
1.1 Belanghebbende / *208*
1.2 Besluit en beschikking / *209*
1.3 Aanvraag / *210*
1.3.1 Indiening en gegevensverstrekking / *210*
1.3.2 Aanvulling van de aanvraag / *211*

2 Vertegenwoordiging en machtiging / *213*

3 Beslistermijnen / *214*

4 Primaire beschikking / *216*
4.1 Zorgvuldige voorbereiding / *216*
4.2 Hoorplicht / *217*
4.3 Motiveringsplicht / *218*

5 Bezwaarschriftprocedure / *220*
5.1 Vereisten inhoud bezwaarschrift / *220*
5.2 Indiening en intrekking bezwaarschrift / *221*
5.2.1 Termijnoverschrijding / *221*
5.2.2 Ontvangstbevestiging / *222*
5.2.3 Schorsende werking / *222*
5.2.4 Kopie bezwaardossier aan vertegenwoordiger / *222*
5.2.5 Fictieve weigering / *223*
5.2.6 Intrekking / *223*
5.3 Hoorplicht / *224*
5.3.1 Houden van een hoorzitting / *224*
5.3.2 Indiening van stukken / *225*
5.3.3 Samenstelling van de hoorcommissie / *226*
5.3.4 Horen van meerdere belanghebbenden / *226*
5.3.5 Hoorverslag / *227*
5.3.6 Nieuwe feiten of omstandigheden / *227*
5.4 Beslistermijnen / *228*
5.5 Beslissing op het bezwaar / *229*
5.5.1 Heroverweging / *229*
5.5.2 Motivering / *230*

6 Schadevergoeding / *232*
6.1 Criteria voor de toekenning van schadevergoeding / *232*

7 Herziening van beschikkingen / *235*

8 Klachten / *236*
8.1 Algemeen / *236*
8.2 Formele vereisten klaagschrift / *238*
8.3 Ontvangsbevestiging / *238*
8.4 Buiten behandeling laten / *238*
8.5 Horen / *239*
8.6 Bekendmaking bevindingen / *239*

Deel III: Internationaal / *241*

1 EG-Verordeningen / *242*
1.1 Algemene bepalingen / *242*
1.1.1 Personele werkingssfeer / *242*
1.1.1.1 Verplaatsingscriterium / *243*
1.1.1.2 Werknemers- en zelfstandigenbegrip / *244*
1.1.1.3 Postactieven / *245*
1.1.1.4 Afgeleide rechtenleer / *246*
1.1.2 Beginsel van gelijke behandeling naar nationaliteit / *246*
1.1.3 Temporele werkingssfeer / *247*
1.1.4 Verhouding met overig internationaal recht / *249*

1.2 Vaststelling van de toe te passen wetgeving / *251*
1.2.1 Voorrang van de conflictregels boven nationale verzekerings-voorwaarden / *251*
1.2.2 Relatie tussen de personele werkingssfeer en de conflictregels / *252*
1.2.3 Nawerking van de conflictregels / *253*
1.2.3.1 Tijdvakken vóór 29 juli 1991 / *254*
1.2.3.2 Tijdvakken na 29 juli 1991 / *255*
1.2.4 Conflictregels en a-typische arbeidsrelaties / *256*
1.2.5 Conflictregels en werkzaamheden van ondergeschikte aard / *256*
1.2.6 Extraterritoriale werking van de conflictregels / *257*
1.2.7 Bijzondere groepen / *257*
1.2.7.1 Zeelieden, baggeraars en loodsen / *258*
1.2.7.2 Internationale transportarbeiders / *259*
1.2.8 Detachering / *260*
1.2.8.1 Relatie tussen de onderneming en de gedetacheerde werknemer / *263*
1.2.8.2 Omvang van de bedrijfsactiviteiten / *264*
1.2.8.3 Vervanging en doorzending / *265*
1.2.8.4 Verlengde detachering / *265*
1.2.8.5 Status E 101-verklaring / *265*
1.2.9 Verzoek tot het sluiten van een artikel 17-overeenkomst / *266*
1.2.9.1 In het belang van / *266*
1.2.9.2 Hernieuwde periode van 5 jaar / *267*
1.2.10 Verzoek om vrijstelling door pensioen- of rentetrekkers / *267*
1.3 Bijzondere bepalingen met betrekking tot de verschillende soorten prestaties / *268*
1.3.1 Ouderdom en overlijden (pensioenen) / *268*
1.3.1.1 In aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering / *268*
1.3.1.2 Samenloop van uitkeringen / *269*
1.3.1.3 Tijdvakken van wonen of werken van minder dan één jaar / *270*
1.3.1.4 Aanpassing en herberekening van de uitkering / *272*
1.3.1.5 Bijzonderheden voor de toepassing van de AOW / *273*
1.3.1.6 Vrijwillige verzekering / *276*
1.3.1.7 Bijzonderheden voor de toepassing van de Anw / *277*
1.3.2 Gezins- en kinderbijslagen / *279*
1.3.2.1 Materiële werkingssfeer / *279*
1.3.2.2 Bijzondere aanwijsregels / *280*
1.3.2.3 Samenloop en anticumulatie van nationale en buitenlandse gezins-bijslagen / *282*
– Schorsing van het recht / *283*
– Aanvullend voordeel / *284*
1.3.2.4 Wezen- en halfwezenuitkering op grond van de Anw / *285*
1.3.3 Aanvraag / *286*
1.3.4 Terugvordering van voorschotten / *287*

2 Samenwerkingsovereenkomsten met derde landen / *289*
2.1 Rechtstreekse werking van de non-discriminatiebepalingen / *289*
2.2 Reikwijdte van de non-discriminatiebepalingen ten aanzien van gezinsleden / *290*

3 EG-Richtlijn 79/7 / *292*
3.1 Personele werkingssfeer, begrip beroepsbevolking/ werkzoekenden / *292*

4 Verdragen inzake sociale zekerheid / *294*
4.1 Algemene bepalingen / *294*
4.1.1 Personele werkingssfeer / *294*
4.1.2 Territoriale werkingssfeer / *295*
4.1.2.1 Verdrag met Israël / *296*
4.1.2.2 Verdrag met Marokko / *296*
4.1.3 Temporele werkingssfeer / *296*
4.1.4 Verhouding Europees Verdrag inzake Sociale Zekerheid en Nederlands-Turks verdrag / *296*
4.2 Vaststelling van de toe te passen wetgeving / *297*
4.2.1 Algemeen / *297*
4.2.2 Uitzondering op het beginsel van exclusieve werking / *297*
4.2.3 Territoriale werking van conflictregels / *298*
4.2.4 Nawerking van conflictregels / *298*
4.3 Bijzondere bepalingen met betrekking tot de verschillende soorten prestaties / *298*
4.3.1 In aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering / *302*
4.3.2 Tijdvakken van wonen of werken minder dan één jaar / *302*
4.3.3 Aanpassing en herberekening van de uitkering / *303*
4.3.4 Bijzonderheden voor de toepassing van de AOW / *303*
4.3.4.1 Tijdvakken voor 1957 en huwelijkse tijdvakken / *303*
4.3.4.2 Huwelijkse tijdvakken en vrijwillige verzekering / *304*
4.3.4.3 Polygamie / *304*
4.3.4.4 Pensioenberekening volgens het Verdrag met Marokko / *305*
4.3.4.5 Overeenkomst met Nieuw-Zeeland / *306*
4.3.5 Bijzonderheden bij de toepassing van de Anw / *307*
4.3.5.1 Het recht op uitkering / *307*
4.3.5.2 Pseudo-nabestaanden / *308*
4.3.5.3 Recht op pro rata-halfwezenuitkering / *308*
4.3.5.4 Polygamie / *309*
4.3.5.5 In mindering brengen van inkomen op pro rata temporis berekende uitkeringen / *309*

Bijlagen / *311*
Bijlage I Boetebesluit AOW / *312*
Bijlage II Maatregelbesluit AOW / *316*
Bijlage III Controlevoorschriften AOW / *319*
Bijlage IV Boetebesluit Anw / *322*
Bijlage V Controlevoorschriften Anw / *327*
Bijlage VI Maatregelbesluit Anw / *331*
Bijlage VII Boetebesluit AKW / *334*
Bijlage VIII Controlevoorschriften AKW / *339*
Bijlage IX Maatregelbesluit AKW / *343*
Bijlage X Besluit controlevoorschriften ten aanzien van kinderbijslag-gerechtigden van wie het gezin buiten Nederland woont / *346*
Bijlage XI Besluit invordering boeten en onverschuldigd betaalde bedragen AOW, Anw en AKW / *348*
Bijlage XII Controlevoorschriften Remigratiewet / *354*

Trefwoordenregister / *357*

Jurisprudentieregister / *361*

Lijst van afkortingen

AA	Administratief Akkoord
AAW	Algemene Arbeidsongeschiktheidswet
AB	Administratiefrechtelijke Beslissingen
Abw	Algemene bijstandswet
AC	Administratieve Commissie voor de sociale zekerheid van migrerende werknemers
AKW	Algemene Kinderbijslagwet
Anw	Algemene nabestaandenwet
AOW	Algemene Ouderdomswet
art.	artikel
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AWW	Algemene Weduwen- en Wezenwet
B	Beslissingen in Belastingzaken
BNB	Beslissingen in Belastingzaken - Nederlandse Belastingrechtspraak (sinds 1953)
BW	Burgerlijk Wetboek
CVZ	College voor zorgverzekeringen
CRvB	Centrale Raad van Beroep
Ctsv	College van toezicht sociale verzekeringen
Doc.Org.SV	Documentatie Orgaan Sociale Verzekering
E(E)G	Europese Gemeenschap(pen)
EER	Europese Economische Ruimte
EU	Europese Unie
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
HvJ EG	Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen
HR	Hoge Raad
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
JABW	Jurisprudentie Algemene Bijstandswet
«JB»	Jurisprudentie Bestuursrecht
jo	juncto
Jur.	Jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen
KB	Koninklijk Besluit
KBW	Kinderbijslagwet
LBIO	Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen
n.g.	niet gepubliceerd
NJ	Nederlandse Jurisprudentie
NMV	Algemeen verdrag inzake sociale zekerheid tussen het koninkrijk der Nederlanden en het koninkrijk Marokko
PB C	Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen (mededelingen)
PB L	Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen (wetgeving)
PGB-regeling	Regeling College voor zorgverzekeringen subsidiëring persoonsgebonden budget 2000

Pres.	President
PS	Periodiek voor sociale verzekering, sociale voorzieningen en arbeidsrecht
Rb	Arrondissementsrechtbank
RN	Rechtspraak Nemesis
RSV	Rechtspraak Sociale Verzekering
RvS	Raad van State
RvdW	Rechtspraak van de Week
Stb.	Staatsblad
Stcrt.	Staatscourant
SVB	Sociale Verzekeringsbank
TAS	Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers
TOG 2000	Regeling tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende gehandicapte kinderen 2000
Trb.	Tractatenblad
TW	Toeslagenwet
«USZ»	Uitspraken Sociale Zekerheid
V-N	Vakstudie Nieuws
Vo. 3/58	Verordening nr. 3/58
Vo. 1408/71	Verordening (EEG) nr. 1408/71
Vo. 574/72	Verordening (EEG) nr. 574/72
VUT	Vervroegde uittreding
vvtv	voorlopige vergunning tot verblijf
Vw	Vreemdelingenwet
WAO	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering
Wet BEU	Wet beperking export uitkeringen
WFV	Wet financiering volksverzekeringen
WUV	Wet uitkeringen vervolgingsslachtoffers 1940-1945
WW	Werkloosheidswet
ZFW	Ziekenfondswet
ZW	Ziektewet

Besluit Beleidsregels Sociale Verzekeringsbank 2000

Het bestuur van de Sociale Verzekeringsbank,
Gelet op artikel 25, eerste en derde lid, van de Organisatiewet sociale verzekeringen 1997, artikel 8a van de Remigratiewet en artikel 13 van de Regeling tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende gehandicapte kinderen 2000;

Besluit:

Artikel 1

1. Bij de uitvoering van de in artikel 25 van Organisatiewet sociale verzekeringen 1997 genoemde wetten, de Remigratiewet, de Regeling tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende gehandicapte kinderen 2000 alsmede de Regeling Tegemoetkoming Asbestslachtoffers en de Regeling College voor zorgverzekeringen subsidiëring persoonsgebonden budget 2000, past de Sociale Verzekeringsbank het beleid toe dat is neergelegd in de als bijlage bij dit besluit gevoegde publicatie SVB Beleidsregels 2000.
2. In afwijking van het eerste lid past de Sociale Verzekeringsbank van de aldaar genoemde bijlage Deel I, paragraaf 1.3.5.1 eerst toe met ingang van 1 januari 2001.
3. In afwijking van het tweede lid blijft op personen die op 1 oktober 1999 in Nederland wonen en op die datum recht op kinderbijslag hebben omdat zij geacht worden één huishouden te vormen met hun in het buitenland verblijvende gezin, Deel II, paragraaf 1.3.5 van de Beleidsregels SVB 1999 van toepassing tot 1 juli 2001.

Artikel 2

1. De Beleidsregels Sociale Verzekeringsbank 1999, zoals vastgesteld door het bestuur van de Sociale Verzekeringsbank bij besluit van 25 juni 1999 (Stcrt. 1999, 133), worden ingetrokken.
2. In afwijking van het eerste lid wordt paragraaf 1.3.5 van Deel II van de Beleidsregels SVB 1999 ingetrokken met ingang van 1 januari 2001.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 4

Dit besluit wordt aangehaald als Besluit Beleidsregels SVB 2000.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst met uitzondering van de bijlage, die ter inzage wordt gelegd. Van deze terinzagelegging zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

Aldus vastgesteld door het bestuur van de Sociale Verzekeringsbank op 28 april 2000.

G.H. Terpstra, voorzitter.

P.A. Schaafsma, president-directeur.

Inleiding

Inhoud

Deze bundel bevat de beleidsregels van de Sociale Verzekeringsbank (SVB).
In het eerste deel zijn regels opgenomen over de drie volksverzekeringen die door de SVB worden uitgevoerd, namelijk de Algemene Ouderdomswet (AOW),[1] de Algemene nabestaandenwet (Anw)[2] en de Algemene Kinderbijslagwet (AKW)[3], alsmede de Remigratiewet[4] en de door de SVB uitgevoerde regelingen TOG[5], TAS[6] en PGB[7].
Het tweede deel bevat regels ter zake van de toepassing van de Algemene wet bestuursrecht (Awb)[8].
Het derde deel tenslotte behelst de toepassing van communautaire en bilaterale regelingen die van belang zijn voor de sociale zekerheid. Dit betreft met name de Verordeningen (EEG) nr. 1408/71[9] en 574/72[10], enkele Samenwerkingsovereenkomsten tussen de EU en derde landen, Richtlijn 79/7/EEG[11] alsmede bilaterale verdragen tussen Nederland en derde landen.
De beleidsregels zijn vastgesteld door het bestuur van de SVB bij besluit van 28 april 2000.

---

1 Wet van 31 mei 1956, Stb. 281, laatstelijk gewijzigd bij Wet van 20 januari 2000, Stb. 40
2 Wet van 21 december 1995, Stb. 690, laatstelijk gewijzigd bij Wet van 20 januari 2000, Stb. 40
3 Wet van 26 april 1962, Stb. 160, laatstelijk gewijzigd bij Wet van 20 januari 2000, Stb. 40
4 Wet van 22 april 1999, Stb. 232, laatstelijk gewijzigd bij Wet van 16 september 1999, Stb. 426
5 Regeling tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende gehandicapte kinderen 2000 van 24 december 1999, Stcrt. 249
6 Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers van 21 januari 2000, Stcrt. 16
7 Besluit van het College voor zorgverzekeringen van 25 november 1999, CAQ788
8 Wet van 4 juni 1992, Stb. 315, laatstelijk gewijzigd bij Wet van 12 mei 1999, Stb. 214
9 Verordening (EEG) nr. 1408/71 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen van 14 juni 1971, PB L 149 van 5 juli 1971, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1399/1999 van 29 april 1999, PB L 164
10 Verordening (EEG) nr. 574/72 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EEG) nr. 1408/71, betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen van 21 maart 1972, PB L 74 van 27 maart 1972, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1399/1999 van 29 april 1999, PB L 164
11 Richtlijn 79/7/EEG betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling op het gebied van de sociale zekerheid van 19 december 1978, PB L 6 van 10 januari 1979

Status en werking van de beleidsregels

Bij de ontwikkeling van de beleidsregels heeft de SVB zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de bepalingen die in de derde tranche van de Awb[12] over dit onderwerp zijn opgenomen. Deze bepalingen zijn op 1 januari 1998 in werking getreden.
De wetgever is er bij de totstandkoming van de derde tranche van de Awb van uitgegaan dat het vanuit een oogpunt van algemene kenbaarheid wenselijk is dat bestuursorganen hun bestendige bestuurspraktijk in beleidsregels neerleggen. Er is geen verplichting tot het vaststellen van dergelijke regels opgenomen in de Awb. Niettemin is het wel de bedoeling van de wetgever dat bestuursorganen ertoe overgaan hun beleid zoveel mogelijk te publiceren. Daarbij wordt verwacht dat het nieuwe artikel 4:82 Awb, waarin is bepaald dat, indien een beleidsregel is vastgesteld en bekendgemaakt, bij de motivering van besluiten met een verwijzing naar de beleidsregel kan worden volstaan, bestuursorganen in voldoende mate zal aanmoedigen om beleidsregels vast te stellen en bekend te maken. De SVB tracht door voortdurende uitbreiding en actualisering van haar beleidsregels en door bekendmaking daarvan aan de bedoelingen van de wetgever tegemoet te blijven komen.
In het vierde lid van artikel 1:3 Awb zijn beleidsregels gedefinieerd als: “een bij besluit vastgestelde algemene regel, niet zijnde een algemeen verbindend voorschrift, omtrent de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan”.
De SVB tracht bij de ontwikkeling van haar beleidsregels aansluiting bij deze definitie te zoeken. Dit betekent dat de regels niet uitsluitend betrekking hebben op de toepassing van zuiver discretionaire bepalingen (zogenaamde ‘kan-bepalingen’), maar ook op de uitleg van wettelijke bepalingen in situaties waarin deze meerdere interpretaties toestaan. Ook ten behoeve van een uniforme uitleg van jurisprudentie zijn regels geformuleerd.
De beleidsregels zoals die door de SVB worden gehanteerd, zijn ook neergelegd in handleidingen gericht aan de vestigingskantoren. Deze handleidingen bevatten echter tevens vele administratieve en procedurele instructies. Dergelijke instructies hebben een zuiver intern karakter en worden veelvuldig aangepast, waardoor ze niet geschikt zijn voor bekendmaking aan derden. In deze publicatie worden de beleidsregels weergegeven zonder de interne administratieve en procedurele aspecten.
Hoewel burgers de SVB op de beleidsregels kunnen aanspreken, mogen deze niet op een lijn worden gesteld met algemeen verbindende voorschriften, zelfs niet nu ze formeel aan derden bekend zijn gemaakt en uit dien hoofde moeten worden beschouwd als ‘recht’ in de zin van artikel 99 van de Wet op de Rechterlijke Organisatie[13]. Zo is de SVB op grond van artikel 4:84 Awb verplicht

12 Wet van 20 juni 1996, Stb. 333, laatstelijk gewijzigd bij Wet van 4 december 1997, Stb. 580
13 Wet van 18 april 1827, Stb. 20, laatstelijk gewijzigd bij Wet van 20 januari 2000, Stb. 40

van een beleidsregel af te wijken in gevallen waarin toepassing van de beleidsregel voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen. Voor zover zuiver wetsinterpreterende regels aan de orde zijn, zal de gehoudenheid tot afwijking overigens eerder aan de orde komen naarmate de desbetreffende wettelijke norm vager is en meer beoordelingsvrijheid aan de SVB toestaat. Voorts zijn gevallen denkbaar waarin zulke bijzondere omstandigheden spelen dat zij niet meer behoren tot de categorie van gevallen waarop de SVB bij de totstandkoming van de beleidsregel het oog heeft gehad. In dergelijke gevallen is de beleidsregel niet van toepassing en zal de SVB een individuele beslissing nemen, gebaseerd op de bijzondere omstandigheden van het individuele geval.
Bovendien bevatten de beleidsregels slechts globale lijnen die nimmer volledig recht kunnen doen aan alle individuele belangen waarmee in de praktijk bij het nemen van een beslissing door de SVB rekening wordt gehouden. Ten aanzien van alle in deze publicatie vervatte regels geldt aldus het principe dat hiervan in individuele gevallen op grond van bijzondere omstandigheden kan worden afgeweken.
Daarbij zij voorts opgemerkt dat deze beleidsregels, hoewel veelomvattend, niet een uitputtend beeld geven van het beleid van de SVB. Beleid dat nog niet is uitgekristalliseerd, of uitsluitend om strategische redenen wordt gevoerd, bijvoorbeeld om jurisprudentie te ontlokken, is bijvoorbeeld niet opgenomen. Ook de omvang van de beschrijving van de regels verschilt. De reden hiervan is gelegen in het feit dat sommige bepalingen, doordat ze reeds veel langer bestaan of door veelvuldiger toepassing, meer ontwikkeld zijn dan andere.
Ten slotte dient er rekening mee te worden gehouden dat niet is gegarandeerd dat alle in de bundel opgenomen teksten volledig actueel zijn. Er kan sprake zijn van wetswijzigingen of nieuwe jurisprudentie die nog niet zijn verwerkt. Dit is een onvermijdelijk gevolg van het feit dat de besluitvorming, de goedkeuring en de feitelijke publicatie van nieuwe beleidsregels enige tijd vergen. De tekst van deze publicatie is afgesloten naar de stand van zaken per 29 februari 2000. Jaarlijks wordt een geactualiseerde versie van de beleidsregels gepubliceerd. Tussentijdse wijzigingen worden eventueel afzonderlijk gepubliceerd in de Staatscourant.

Opzet van de beleidsregels

De beleidsregels zijn telkens gegroepeerd onder de relevante wettelijke bepalingen. Deze keuze is mede ingegeven door artikel 4:83 Awb waarin is bepaald dat bij de bekendmaking van de beleidsregels zoveel mogelijk het wettelijk voorschrift wordt vermeld waaruit de bevoegdheid waarop de beleidsregel berust, voortvloeit.
Om redenen van toegankelijkheid zijn de wetsbepalingen veelal voorzien van een summiere toelichting alvorens de beleidsregel wordt geformuleerd. Hierdoor bevat deze bundel een combinatie van zowel descriptieve als normatieve teksten. Het onderscheid tussen descriptieve en normatieve tekst is te herken-

nen aan de formulering van de tekst. In de formulering van een beleidsregel (normatieve tekst) wordt expliciet verwezen naar door de SVB gehanteerde criteria, de door de SVB gegeven interpretatie van jurisprudentie, de door de SVB vastgestelde beleidslijn en dergelijke.
Op grond van de Awb dienen besluiten, inhoudende de vaststelling van een beleidsregel, te worden gemotiveerd. Er is voor gekozen om bij de omschrijving van de beleidsregel tevens de essentie van de motivering voor deze regel te omschrijven. Deze handelwijze laat uiteraard onverlet, dat de SVB bijvoorbeeld in beschikkingen op bezwaar of in rechterlijke stukken een uitgebreidere motivering kan geven voor de inhoud van een beleidsregel.
Veelal ligt de motivering overigens besloten in de inhoud van rechterlijke uitspraken. Waar dit het geval is, wordt hiervan gewag gemaakt. Vooral in het kader van de beleidsregels voor de toepassing van Verordening (EEG) nr. 1408/71 speelt de jurisprudentie een overheersende rol. De op grond van deze verordening gevormde jurisprudentie van het HvJ EG is dermate omvangrijk en complex, dat de mededeling dat de SVB een specifiek arrest van dit Hof volgt, op zichzelf reeds beleidsmatig relevant is, nog afgezien van de vraag op welke wijze een dergelijke navolging invulling heeft gekregen.
Bij de beleidsregels is telkens een selectie van de meest relevante jurisprudentie toegevoegd. Waar mogelijk wordt naar deze jurisprudentie in de beschrijvende tekst verwezen. Op deze wijze kan direct het verband tussen jurisprudentie en een concrete beleidsregel worden gelegd.
Niet alle rechtspraak waarnaar wordt verwezen, is gepubliceerd. Voor zover dit niet het geval is, kunnen de uitspraken worden opgevraagd bij de vestigingskantoren van de SVB. Hier kan de burger ook terecht met vragen over concrete situaties.

Bijzondere opmerkingen ten aanzien van de afzonderlijke delen

Deel I: AOW, Anw, AKW, Remigratiewet, TOG, TAS en PGB
Met vaststelling van dit deel is de publicatie Beleidsregels SVB 1999, zoals vastgesteld door het bestuur van de SVB bij besluit van 25 juni 1999, Stcrt. 133 komen te vervallen. De SVB wijst er echter op dat op grond van artikel 3 van het besluit van het bestuur van de SVB van 25 oktober 1996 enkele onderdelen van de beleidsregels AOW, AWW en AKW (Stcrt. 1995, 246 en Stcrt. 1996, 58 en 146) van kracht zijn gebleven. Het betreft hier de onderdelen inzake de AWW. Deze beleidsregels zijn geldig gebleven in verband met het overgangsrecht van artikel 105, tweede lid van de Anw, waarin is bepaald dat de AWW en de daarop berustende bepalingen van toepassing blijven op de rechten, verplichtingen en bevoegdheden over de tijdvakken gelegen voor de inwerkingtreding van de Anw, tenzij anders is bepaald. De beleidsregels AWW blijven gelden ten aanzien van aanvragen voor AWW-pensioen in verband met het overlijden van verzekerden voorafgaande aan de inwerkingtreding van de Anw per 1 juli 1996.

Nieuw in deze uitgave zijn de beleidsregels ter zake van de AOW, de Anw en de AKW die verband houden met de Wet Beperking export uitkeringen[14]. Nieuw zijn eveneens de beleidsregels betreffende de Remigratiewet en de Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers. Tevens zijn de beleidsregels betreffende de Regeling tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende meervoudig en ernstig lichamelijk gehandicapte kinderen (TOG) integraal vervangen door beleidsregels betreffende de TOG 2000 welke de oude TOG met ingang van 1 januari 2000 vervangt.
Naast de wijzigingen in de beleidsregels die voortvloeien uit wijzigingen in de wetgeving, heeft de SVB tevens een aantal nieuwe beleidsregels vastgesteld betreffende reeds bestaande wetgeving. Zo heeft de SVB belangrijke wijzigingen aangebracht in de beleidsregels die gelden ten aanzien van het voeren van één huishouden door in Nederland verblijvende personen wier gezin in het buitenland verblijft. Daaraan gekoppeld is een nadere invulling gegeven aan het begrip dubbele woonplaats. Ten slotte is een aantal beleidsregels toegevoegd aangaande het voeren van een gezamenlijke huishouding in de Anw alsmede aangaande het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999.[15]
Met betrekking tot het hoofdstuk Handhaving dient te worden opgemerkt dat de wetgever het voornemen heeft om zelf nadere regels te stellen ten aanzien van het opleggen van sancties. Wanneer dit voornemen wordt gerealiseerd voordat de volgende editie van de Beleidsregels SVB is verschenen houde men er rekening mee dat de in deze uitgave opgenomen en beschreven Boete- en Maatregelbesluiten van de SVB niet langer van kracht zijn.

Deel II: Awb
In dit onderdeel zijn in verband met de uitbreiding van de Awb met bepalingen betreffende de afhandeling van klachten door bestuursorganen, beleidsregels opgenomen ten aanzien van die bepalingen. De Awb-bepalingen vervangen tezamen met het daarop geformuleerde beleid het voorheen geldende klachtenreglement van de SVB.

Deel III: Internationaal
In dit onderdeel is vooral enige nieuwe jurisprudentie verwerkt. Deze heeft onder andere betrekking op jurisprudentie van het HvJ EG betreffende de status van detacheringsverklaringen afgegeven ingevolge EG-verordening 1408/71 en het begrip gezinslid in het kader van de samenwerkingsovereenkomsten tussen de EG en derde landen. Tevens zijn naar aanleiding van een uitspraak van de CRvB de eisen aangepast die de SVB stelt aan de verzekering ingevolge een buitenlandse wettelijke regeling bij de toepassing van bepalingen over het recht op nabestaandenuitkering in bilaterale verdragen.

---

14 Wet van 27 mei 1999, Stb. 250, gewijzigd bij Wet van 22 december 1999, in werking getreden op 1 januari 2000
15 Besluit van 24 december 1998, Stb. 746, laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 23 december 1999, Stb. 597

Terinzagelegging van de beleidsregels

De beleidsregels zijn samen met een aantal door de SVB vastgestelde algemeen verbindende voorschriften op grond van de AOW, Anw en AKW opgenomen in een bundel, die ter inzage ligt bij de kantoren van de SVB.

Deze bundel behoort als bijlage bij het Besluit tot vaststelling en herziening van beleidsregels van de Sociale Verzekeringsbank, vastgesteld door het bestuur van de Sociale Verzekeringsbank op 28 april 2000.

Adressenlijst SVB

Hoofdkantoor
Van Heuven Goedhartlaan 1
1181 KJ Amstelveen
Postbus 1100
1180 BH Amstelveen
tel. 020 – 656 56 56

Kantoor Verzekeringen
Van Heuven Goedhartlaan 1
1181 KJ Amstelveen
Postbus 357
1180 AJ Amstelveen
tel. 020 – 656 56 56
fax 020 – 656 51 00

Vestiging Nijmegen
Takenhofplein 4
6538 SZ Nijmegen
Postbus 9032
6500 JN Nijmegen
tel. Kinderbijslag 024 – 343 10 20
tel. AOW/Anw 024 – 343 10 10
tel. Algemeen 024 – 343 10 00
fax 024 – 343 10 09

Bureau voor Duitse Zaken
Takenhofplein 4
6538 SZ Nijmegen
Postbus 10505
6500 MB Nijmegen
tel. Algemeen 024 – 343 19 00
fax 024 – 343 19 09

Vestiging Roermond
Laurentiusplein 8
6043 CS Roermond
Postbus 1244
6040 KE Roermond
tel. Kinderbijslag 0475 – 36 80 20
tel. AOW/Anw 0475 – 36 80 10
tel. Algemeen 0475 – 36 80 00
fax 0475 – 36 80 09

Vestiging Deventer
Snipperlingsdijk 2
7417 BJ Deventer
Postbus 1000
7400 GG Deventer
tel. Kinderbijslag 0570 – 50 60 20
tel. AOW/Anw 0570 – 50 60 10
tel. Algemeen 0570 – 50 60 00
fax 0570 – 50 60 09

Vestiging Breda
Rat Verleghstraat 2
4815 NZ Breda
Postbus 90151
4800 RC Breda
tel. Kinderbijslag 076 – 548 50 20
tel. AOW/Anw 076 – 548 50 10
tel. Algemeen 076 – 548 50 00
fax 076 – 548 50 09

Bureau voor Belgische Zaken
Rat Verleghstraat 2
4815 NZ Breda
Postbus 90151
4800 RC Breda
tel. 076 – 548 50 30
fax 076 – 548 58 09

Vestiging Zaanstad
Stationsstraat 112
1506 DK Zaandam
Postbus 2040
1500 GA Zaandam
tel. Kinderbijslag 075 – 655 10 20
tel. AOW/Anw 075 – 655 10 10
tel. Algemeen 075 – 655 10 00
fax 075 – 655 10 09

Vestiging Groningen
Cascadeplein 5
9726 AD Groningen
Postbus 576
9700 AN Groningen
tel. Kinderbijslag 050 – 316 90 20
tel. AOW/Anw 050 – 316 90 10
tel. Algemeen 050 – 316 90 00
fax 050 – 316 90 09

Vestiging Leiden
Stationsplein 1
2312 AJ Leiden
Postbus 9104
2300 PC Leiden
tel. Kinderbijslag 071 – 512 98 20
tel. AOW/Anw 071 – 512 96 10
tel. Algemeen 071 – 512 90 00
fax 071 – 512 90 09

Vestiging Rotterdam
Schepenstraat 100
3039 NP Rotterdam
Postbus 70025
3000 LG Rotterdam
tel. Kinderbijslag 010 – 468 85 88
tel. AOW/Anw 010 – 468 88 71
tel. Algemeen 010 – 468 88 00
fax 010 – 468 88 46

Vestiging Utrecht
Moeder Teresalaan 100
3527 WB Utrecht
Postbus 18002
3501 CA Utrecht
tel. Kinderbijslag 030 – 292 97 88
tel. AOW/Anw 030 – 292 97 99
tel. Algemeen 030 – 292 97 11
fax 030 – 292 97 33

Kantoor Persoonsgebonden Budget
Oudenoord 2
3513 ER Utrecht
Postbus 8195
3503 RD Utrecht
tel. 030 – 230 79 04
fax 030 – 230 79 50

Deel I

AOW

Anw

AKW

Remigratiewet

TOG 2000

TAS

PGB

1 Algemene bepalingen en begrippen

1.1 Vaststelling leeftijd, meerderjarigheid en minderjarigheid:

artikel 7, artikel 8, lid 1 en artikel 9, leden 1 en 6 AOW, artikel 14, lid 1, artikel 15, lid 3, artikel 16, leden 1 en 2, artikel 22, lid 1, artikel 24, leden 1 en 2, artikel 26, leden 1 en 2, artikel 29, lid 2, artikel 67, leden 1 en 3, en artikel 68, lid 1 Anw, artikel 7, lid 1 AKW, artikel 2 TOG 2000, artikel 1, lid 1, onder h en artikel 2, lid 1, onder a Remigratiewet

AOW: art. 7

1. Recht op ouderdomspensioen overeenkomstig de bepalingen van deze wet heeft degene, die:

a. de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, en

b. ingevolge deze wet verzekerd is geweest in het tijdvak, aanvangende met de dag waarop de leeftijd van 15 jaar is bereikt en eindigende met de dag voorafgaande aan de dag waarop de leeftijd van 65 jaar is bereikt.

Remigratiewet: art. 1, aanhef en onder h

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

g. kind: het meeremigrerende minderjarige eigen kind, stiefkind of pleegkind van de remigrant of zijn partner;

Remigratiewet: art. 2, lid 1, aanhef en onder a

1. Deze wet is van toepassing op:

a. een meerderjarige vreemdeling als bedoeld in artikel 1, onder e, van de Rijkswet op het Nederlanderschap, die behoort tot een minderheidsgroep (…)

De aanspraken op grond van de AOW, Anw, AKW, de TOG en de Remigratiewet zijn mede afhankelijk van de leeftijd van de aanvrager, de overleden verzekerde, de (huwelijks)partner en de kinderen. Naast het bij wijze van voorbeeld opgenomen artikel 7 AOW bevatten ook de overige bovengenoemde overige bepalingen van AOW, Anw, AKW, TOG en Remigratiewet overeenkomstige leeftijdscriteria.
De geboortedatum van een persoon wordt in de meeste gevallen gecontroleerd met behulp van de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Het komt ook voor dat de SVB de geboortedatum zelf verifieert aan de hand van gelegaliseerde akten.

De bij de aanvraag om uitkering aangegeven geboortedatum stemt meestal overeen met de datum die is geregistreerd in de bevolkingsadministratie of die met behulp van een akte is vastgesteld.
In een aantal gevallen kan onzekerheid bestaan over het geboortejaar of de precieze geboortedatum. Hiervan kan sprake zijn als de betrokkene afkomstig is uit een land waar ten tijde van zijn geboorte nog geen deugdelijke bevolkingsregistratie werd gevoerd. Onzekerheid ten aanzien van het geboortejaar ontstaat dan met name als bij de aanvraag een ander geboortejaar wordt opgegeven dan het geboortejaar waarmee de betrokkene bij binnenkomst in Nederland werd geregistreerd. In dat geval wordt een onderzoek ingesteld naar de juiste geboortedatum. Voor de vaststelling daarvan hanteert de SVB de volgende in de jurisprudentie (zie onder meer de uitspraak van de CRvB van 23 maart 1988 en recentelijk het arrest van het HvJ EG van 14 maart 2000) ontwikkelde criteria:

– er wordt uitgegaan van de geboortedatum die bij binnenkomst in Nederland bij een bevoegde instantie is opgegeven;
– wanneer op basis van authentieke stukken die tot stand zijn gekomen vóór de datum van binnenkomst in Nederland een andere geboortedatum wordt aangetoond, kan deze datum worden aangehouden, als de juistheid daarvan aannemelijker is dan van die welke bij binnenkomst in Nederland is opgegeven (zie de uitspraken van de CRvB van 25 maart 1987 en 8 april 1987);
– met een buitenlands rechterlijk vonnis over de geboortedatum wordt alleen rekening gehouden wanneer dit is gebaseerd op controleerbare gegevens. De geboortedatum uit het vonnis kan worden aangenomen als de onderliggende gegevens van doorslaggevende betekenis zijn (CRvB, 1 november 1989);
– een medisch-deskundig oordeel over het juiste geboortejaar wordt niet als bewijs aanvaard (CRvB, 13 december 1989);
– er kan niet worden afgegaan op de persoonlijke aanblik van betrokkene.

Als bij wijziging van de geboortedatum na het onderzoek geen zekerheid is verkregen over de juiste geboortedatum, gaat de SVB uit van de datum die bij binnenkomst in Nederland is opgegeven.
In een uitspraak van de Arrondissementsrechtbank Amsterdam van 1 juli 1994 is bepaald dat een ‘copie-intégrale’ (een afschrift van een geboorteakte uit de Marokkaanse geboorteregisters) kan worden aangemerkt als een document waarmee kan worden aangetoond dat er sprake is van een andere geboortedatum dan die welke betrokkene bij binnenkomst in Nederland heeft opgegeven. Nu de copie-intégrale slechts een afschrift is van de originele geboorteakte, stelt de SVB bepaalde voorwaarden aan dit document:

– De in de copie-intégrale genoemde geboortedatum moet overeenstemmen met de in de oorspronkelijke geboorteakte vermelde datum.
– De oorspronkelijke geboorteakte mag niet zijn opgemaakt op een tijdstip dat nauw verband houdt met de migratie of de afgifte van de copie-intégrale.

In sommige gevallen is het geboortejaar wel, maar de precieze geboortedatum niet bekend. In dergelijke gevallen wordt een onderzoek ingesteld naar de werkelijke geboortedatum. Wanneer de SVB deze niet kan achterhalen, gaat zij uit van een fictieve geboortedatum. Is alleen het geboortejaar bekend dan hanteert de SVB 1 juli als fictieve geboortedatum. Zijn het geboortejaar en de geboortemaand bekend, maar de exacte datum niet dan hanteert de SVB de zestiende van de betreffende maand als fictieve geboortedatum. De SVB baseert deze gedragslijn op de werkafspraken inzake de vaststelling van geboortedata vastgelegd in de circulaire van de voormalige Sociale Verzekeringsraad van 12 december 1986. De CRvB heeft in zijn uitspraak van 7 april 1995 deze gedragslijn bevestigd.

De Remigratiewet stelt het recht op dan wel de hoogte van een aantal voorzieningen afhankelijk van de vraag of een persoon minderjarig dan wel meerderjarig is. De SVB beantwoordt deze vraag, ongeacht het woonland of de nationaliteit van de betrokken persoon, op basis van artikel 1:233 van het Nederlandse Burgerlijk Wetboek.

Jurisprudentie

CRvB 25 maart 1987, RSV 1987/172, 173, 174, 175
CRvB 8 april 1987, RSV 1987/176
CRvB 23 maart 1988, RSV 1988/244
CRvB 4 januari 1989, RSV 1989/194
CRvB 1 november 1989, AB 1990, 210
CRvB 13 december 1989, AB 1990, 278
Rb Amsterdam 1 juli 1994, AOW 1991/15673, n.g.
CRvB 7 april 1995, «JB» 1995/124
HvJ EG 14 maart 2000, zaken C-102/98 en C-211/98 (Kocak en Örs), ‹‹USZ›› 2000/98

1.2 Leefvormen:

artikel 1, leden 2, 3, 4, 5 en 6 AOW, artikel 3 leden 1, 2, 3, 4, 5 en 7, artikel 14 lid 3, artikel 15 lid 1 onder d, artikel 16 lid 3 Anw, artikel 1, lid 2 AKW, artikel 1, onder g, artikel 5 Remigratiewet en artikel 2 lid 2 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet, artikel 1, leden 2 en 3 TAS

AOW: art. 1, leden 2, 3, 4, 5 en 6

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt gelijkgesteld met:
a. echtgenoot: geregistreerde partner;
b. echtgenoten: geregistreerde partners;
c. gehuwd: als partner geregistreerd;
d. gehuwde: als partner geregistreerde.

2. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt:
a. als gehuwd of als echtgenoot mede aangemerkt de ongehuwde meerderjarige die met een andere ongehuwde meerderjarige een gezamenlijke huishouding voert, tenzij het betreft een bloedverwant in de eerste graad;
b. als ongehuwd mede aangemerkt degene die duurzaam gescheiden leeft van de persoon met wie hij gehuwd is.
3. Van een gezamenlijke huishouding is sprake indien twee personen hun hoofdverblijf in dezelfde woning hebben en zij blijk geven zorg te dragen voor elkaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins.
4. Een gezamenlijke huishouding wordt in ieder geval aanwezig geacht indien de betrokkenen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en:
a. zij met elkaar gehuwd zijn geweest of eerder voor de toepassing van deze wet daarmee gelijk zijn gesteld;
b. uit hun relatie een kind is geboren of erkenning heeft plaatsgevonden van een kind van de een door de ander;
c. zij zich wederzijds verplicht hebben tot een bijdrage aan de huishouding krachtens een geldend samenlevingscontract; of
d. zij op grond van een registratie worden aangemerkt als een gezamenlijke huishouding die naar aard en strekking overeenkomt met de gezamenlijke huishouding, bedoeld in het vierde lid.
5. Bij algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld welke registraties, en gedurende welk tijdvak, in aanmerking worden genomen voor de toepassing van het vijfde lid, onderdeel d.

Anw: art. 3, leden 1, 2, 3, 4, 5 en 7

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt gelijkgesteld met:
a. echtgenoot: geregistreerde partner;
b. huwelijk: geregistreerd partnerschap;
c. gehuwd: als partner geregistreerd;
d. de huwelijkssluiting: het aangaan van het geregistreerd partnerschap;
e. in het huwelijk treedt: een geregistreerd partnerschap aangaat.
2. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt als gehuwd of als echtgenoot mede aangemerkt de ongehuwde meerderjarige die met een andere ongehuwde meerderjarige een gezamenlijke huishouding voert, tenzij het betreft een bloedverwant in de eerste graad. Voor de toepassing van de eerste volzin wordt mede als ongehuwd aangemerkt degene die duurzaam gescheiden leeft van de persoon met wie hij gehuwd is.
3. Van een gezamenlijke huishouding is sprake indien twee personen hun hoofdverblijf in dezelfde woning hebben en zij blijk geven zorg te dragen voor elkaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins.
4. Een gezamenlijke huishouding wordt in ieder geval aanwezig geacht, indien de betrokkenen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en:
a. zij met elkaar gehuwd zijn geweest of eerder voor de toepassing van deze wet daarmee gelijk zijn gesteld;
b. uit hun relatie een kind is geboren of erkenning heeft plaatsgevonden van een kind van de een door de ander;

c. zij zich wederzijds verplicht hebben tot een bijdrage aan de huishouding krachtens een geldend samenlevingscontract; of

d. zij op grond van een registratie worden aangemerkt als een gezamenlijke huishouding die naar aard en strekking overeenkomt met de gezamenlijke huishouding bedoeld in het derde lid.

5. Bij algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld welke registraties, en gedurende welk tijdvak, in aanmerking worden genomen voor de toepassing van het vierde lid, onderdeel d.

7. Onder bloedverwant in de eerste graad als bedoeld in het tweede lid, wordt mede verstaan een meerderjarig aangehuwd of voormalig pleegkind van de nabestaande of een meerderjarig eigen, aangehuwd of voormalig pleegkind van de overleden verzekerde of van de persoon die met de nabestaande een gezamenlijke huishouding voert.

Anw: art. 14, lid 3

3. Voor de nabestaande die geen recht heeft op een nabestaandenuitkering op grond van artikel 15, eerste lid, onderdeel d, gaat het recht op een nabestaandenuitkering in op de eerste dag van de maand dat hij, uiterlijk binnen zes maanden na het overlijden van de verzekerde, deze gezamenlijke huishouding niet meer voert.

Anw: art. 15, lid 1, aanhef en onder d

1. Geen recht op nabestaandenuitkering heeft de nabestaande:

d. die een gezamenlijke huishouding voert, tenzij het betreft een gezamenlijke huishouding ten behoeve van de verzorging van een hulpbehoevende;

Anw: art. 16, lid 3

3. Voor de nabestaande wiens uitkering op grond van het eerste lid, onderdeel b, wegens het voeren van een gezamenlijke huishouding is geëindigd herleeft het recht op een nabestaandenuitkering met ingang van de eerste dag van de maand dat hij, uiterlijk binnen zes maanden na het eindigen van de nabestaandenuitkering, deze gezamenlijke huishouding niet meer voert.

Anw: art. 67, lid 3

3. Van de persoon, bedoeld in het eerste lid, die op de dag van inwerkingtreding van deze wet een gezamenlijke huishouding voert anders dan ten behoeve van de verzorging van een hulpbehoevende en deze gezamenlijke huishouding nog steeds voert op 31 december 1997, wordt de nabestaandenuitkering met ingang van 1 januari 1998 verminderd tot een bedrag van 30% van het bruto-minimumloon, waarop in mindering wordt gebracht een uitkering als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b. Deze uitkering wordt verhoogd tot 70% van het netto-minimumloon met ingang van de eerste dag van de maand dat de nabestaande voor 1 juli 1998 geen gezamenlijke huishouding meer voert. De Bank kan indien de toepassing van de tweede zin wat de datum 1 juli 1998 betreft, tot een onbillijkheid van overwegende aard leidt, een latere datum vaststellen.

Remigratiewet: art. 1, lid 1, aanhef en onder g en lid 2

1. In deze wet en daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

g. partner: de meeremigrerende echtgenoot van de remigrant, de meeremigrerende geregistreerde partner van de remigrant of de ongehuwd meerderjarige die met de remigrant, die geen bloedverwant is in de eerste graad, een gezamenlijke huishouding voert waarbij betrokkenen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en die met deze remigrant meeremigreert, met dien verstande dat deze gezamenlijke huishouding uit niet meer dan twee meerderjarige personen bestaat.

2. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt onder partner mede verstaan de bij vertrek van de remigrant uit Nederland in het bestemmingsland verblijvende echtgenoot of geregistreerde partner, voorzover dit uitdrukkelijk van toepassing is verklaard.

Remigratiewet: art. 5

Indien de remigrant een partner heeft en hij ophoudt met deze persoon een gezamenlijke huishouding te voeren, verkrijgt ieder der partijen een recht op de voorzieningen, bedoeld in artikel 4, als ware hij een alleenstaande remigrant.

Uitvoeringsbesluit Remigratiewet: art. 2, lid 2

2. Indien de echtgenoot of de geregistreerde partner van de remigrant van wie de remigrant niet duurzaam gescheiden leeft, eveneens in Nederland verblijf houdt, worden de basisvoorzieningen en de remigratievoorzieningen slechts verstrekt indien beide echtgenoten dan wel beide geregistreerde partners tot remigratie overgaan.

TAS: art. 1, leden 2 en 3

2. In deze regeling wordt met de echtgenoot gelijkgesteld de geregistreerde partner en de persoon die op grond van artikel 1, derde lid, onderdeel a, en vierde tot en met zevende lid, van de Algemene Ouderdomswet en de daarop berustende bepalingen mede als zodanig wordt aangemerkt.
3. In deze regeling wordt niet als echtgenoot aangemerkt degene die duurzaam gescheiden leeft van de persoon met wie hij gehuwd is.

1.2.1 *Duurzaam gescheiden leven:*

artikel 1, lid 2 AOW, artikel 3, lid 2 Anw, artikel 5 Remigratiewet, artikel 2, lid 2 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet, artikel 1, lid 3 TAS

Artikel 1, lid 2 AOW bepaalt aan dat voor de toepassing van de AOW iemand als gehuwd of als echtgenoot wordt aangemerkt, indien en zolang hij niet duurzaam gescheiden leeft van degene met wie hij gehuwd is.
Artikel 3, lid 2 Anw bepaalt dat een persoon die duurzaam gescheiden leeft van degene met wie hij gehuwd is en een gezamenlijke huishouding voert met een andere persoon, in het kader van die gezamenlijke huishouding als ongehuwd moet worden aangemerkt. Dit heeft tot gevolg dat hij als fictief ongehuwde, ten opzichte van de persoon met wie hij een gezamenlijke huishouding voert als gehuwd moet worden beschouwd.
Het begrip duurzaam gescheiden leven ziet op een feitelijke situatie. Scheiding van tafel en bed en echtscheiding zijn niet van belang indien daarvóór al sprake is van duurzaam gescheiden leven.

Voor de toepassing van de AOW is het van belang of de pensioengerechtigde gehuwd of ongehuwd is in verband met de hoogte van het pensioenbedrag en het recht op toeslag.
Indien een echtpaar waarvan beide partners 65 jaar zijn, duurzaam gescheiden gaat leven dienen beide gehuwdenpensioenen verhoogd te worden tot het bedrag van het ongehuwdenpensioen. Als een pensioengerechtigde aan wie een gehuwdenpensioen en een toeslag is toegekend, duurzaam gescheiden gaat leven heeft hij recht op een ongehuwdenpensioen en heeft hij geen aanspraak meer op een toeslag.
Wanneer aan het duurzaam gescheiden leven een einde komt, anders dan door overlijden, worden beide ongehuwdenpensioenen verlaagd tot het bedrag van het gehuwdenpensioen of wordt de toeslag weer toegekend.

Voor de toepassing van de Anw is het van belang vast te stellen of een persoon als gehuwd moet worden aangemerkt in verband met zowel het verkrijgen als het vervallen van een recht op nabestaandenuitkering. Als een persoon aan wie een nabestaandenuitkering is toegekend een gezamenlijke huishouding gaat voeren moet deze persoon als gehuwd worden aangemerkt en vervalt het recht op nabestaandenuitkering. Daarentegen kan door het overlijden van een echtgenoot een recht op nabestaandenuitkering ontstaan voor de nog levende echtgenoot.

De Remigratiewet kent geen algemene bepaling op grond waarvan de remigrant die duurzaam gescheiden van zijn echtgenoot of geregistreerde partner leeft als ongehuwd wordt aangemerkt. Wel sluit artikel 2, lid 2, Uitvoeringsbesluit Remigratiewet de gehuwde remigrant die duurzaam gescheiden van zijn echtgenoot of geregistreerde partner leeft, uit van de algemene regel dat de gehuwde remigrant wiens echtgenoot of geregistreerde partner in Nederland woont slechts voor voorzieningen op grond van de Remigratiewet in aanmerking kan komen indien beide echtgenoten of partners tot remigratie overgaan.
Artikel 5 Remigratiewet bepaalt voorts dat indien de remigrant een partner heeft en hij ophoudt met deze persoon een gezamenlijke huishouding te voeren, de remigrant en zijn partner ieder een recht verkrijgen op remigratievoorzieningen voor een alleenstaande remigrant. De SVB gaat er voor de toepassing van dit laatste artikel van uit dat een wettig gehuwde remigrant of een remigrant met een geregistreerde partner pas is opgehouden met zijn echtgenoot of partner een gezamenlijke huishouding te voeren als de remigrant volgens de hieronder geformuleerde criteria duurzaam gescheiden van zijn echtgenoot of partner leeft.

Voor de toepassing van de TAS is het onderhavige begrippenkader van belang vanwege het feit dat bij overlijden van een werknemer zijn echtgenoot recht op uitkering kan hebben.

Het begrip duurzaam gescheiden leven is nader uitgewerkt in rechterlijke uitspraken. Uit onder meer de uitspraak van de Hoge Raad van 10 februari 1960, leidt de SVB het volgende af. Voor het aannemen van duurzaam gescheiden

leven is naast de feitelijke toestand ook de wil van de echtgenoten van belang, tenzij er sprake is van feitelijke onmogelijkheid tot hervatting van de samenleving (de CRvB heeft dit standpunt nadien bevestigd in de uitspraken van 17 december 1987 en 6 december 1989).
Volgens de CRvB (zie bijvoorbeeld de uitspraken van 30 mei 1973, 5 september 1989 en 5 oktober 1989) is er sprake van duurzaam gescheiden leven in de situatie waarin

– de echtelijke samenleving is geëindigd door de wil van één of beide echtgenoten; én
– ieder afzonderlijk zijn eigen leven leidt als ware hij niet met de ander gehuwd; én
– deze toestand door één of beide echtgenoten als bestendig is bedoeld.

De wil van (een van) de echtgenoten noch de feitelijke toestand is op zichzelf doorslaggevend. De samenleving wordt pas verbroken geacht als de wil daartoe zich naar buiten toe uitdrukkelijk manifesteert of als zich een bestendige toestand van een verbroken samenleving voordoet (zie in dit verband de uitspraken van de CRvB van 25 februari 1985 en 21 november 1990).
Indien één van de echtgenoten langdurig ter verpleging is opgenomen in een verpleeghuis, mag niet zonder meer worden aangenomen dat er sprake is van duurzaam gescheiden leven. In dat geval is het enkele feit dat op grond van een medische verklaring verwacht kan worden dat de echtgenoten niet meer op één adres een gezamenlijke huishouding kunnen voeren, niet doorslaggevend. Conform jurisprudentie van de CRvB kan de SVB bij de beoordeling ook acht slaan op andere factoren, die er op duiden dat niet de wil bestaat tot verbreking van de echtelijke samenleving, zoals regelmatig contact en gemeenschappelijke financiën.

Bij de toepassing van de Anw kan zich de bijzondere situatie voordoen dat een gehuwde persoon duurzaam gescheiden leeft van zijn echtgenoot en een gezamenlijke huishouding voert met een andere persoon. De SVB merkt hem dan ingevolge artikel 3, tweede lid van de Anw aan als gehuwd met degene met wie hij een gezamenlijke huishouding voert en als ongehuwd ten opzichte van de echtgenoot van wie hij duurzaam gescheiden leeft. Hij wordt derhalve na het overlijden van de echtgenoot van wie hij duurzaam gescheiden leeft niet als nabestaande aangemerkt. Hij wordt daarentegen wel als nabestaande aangemerkt na het overlijden van degene met wie hij een gezamenlijke huishouding voert.
Indien een persoon duurzaam gescheiden leeft en geen gezamenlijke huishouding voert, blijft hij gehuwd met zijn wettige echtgenoot ook als deze wettige echtgenoot een gezamenlijke huishouding voert met een ander. Dit volgt uit het feit dat in de Anw – behoudens in de situatie bedoeld in artikel 3, tweede lid – duurzaam gescheiden levende echtgenoten niet worden gelijkgesteld met ongehuwden. Indien een duurzaam gescheiden levende persoon komt te overlijden, kunnen derhalve zowel zijn echtgenoot waarvan hij duurzaam gescheiden leeft als zijn echtgenoot in de zin van artikel 3, tweede lid, als nabestaande in de zin van de Anw worden aangemerkt.

Jurisprudentie
HR 10 februari 1960, RSV 1960/67
HR 21 februari 1973, BNB 1973/89
CRvB 30 mei 1973, RSV 1974/12
CRvB 25 februari 1985, RSV 1985/206
CRvB 17 december 1987, RSV 1988/178
CRvB 5 september 1989, RSV 1990/94
CRvB 5 oktober 1989, RSV 1990/110
CRvB 6 december 1989, AB 1990, 277
CRvB 21 november 1990, RSV 1991/261

1.2.2 *Een gezamenlijke huishouding voeren:*
artikel 1, leden 3, 4 en 5 AOW, artikel 3, leden 2, 3 en 4 Anw, artikel 1, onderdeel g Remigratiewet en artikel 1, lid 2 TAS

Ongehuwd samenwonenden worden in de AOW en de Anw gelijkgesteld met gehuwden. In de TAS is dit eveneens het geval door het van overeenkomstige toepassing verklaren van de desbetreffende bepalingen in de AOW. Waar derhalve in het hiernavolgende het beleid met betrekking tot het voeren van een gezamenlijke huishouding in het kader van de AOW wordt besproken geldt zulks eveneens voor de TAS.
Het ongehuwd samenwonen wordt in de AOW en de Anw omschreven als het voeren van een gezamenlijke huishouding door een ongehuwde meerderjarige met een andere ongehuwde meerderjarige, tenzij het betreft een bloedverwant in de eerste graad of, wat de Anw betreft, een hiermee ingevolge artikel 3, lid 7 Anw gelijkgesteld kind.

Voor de toepassing van de Remigratiewet vindt geen gelijkstelling van ongehuwden met gehuwden plaats, maar wordt het begrip partner van de remigrant gebruikt. De SVB gaat ervan uit dat de criteria die zien op de gelijkstelling van ongehuwden aan gehuwden in de AOW en Anw eveneens van toepassing zijn op de vraag wanneer een persoon als partner van de remigrant kan worden aangemerkt. Uit de formulering van artikel 1, lid 2 Remigratiewet blijkt voorts dat een persoon die op het moment waarop de remigrant uit Nederland vertrekt reeds in het bestemmingsland verblijft, uitsluitend kan gelden als partner van de remigrant, als er op dat moment sprake is van een huwelijk of een geregistreerd partnerschap tussen de remigrant en deze persoon.

De vraag of sprake is van het voeren van een gezamenlijke huishouding wordt beantwoord aan de hand van de omstandigheden welke objectief moeten zijn vast te stellen, aldus de Hoge Raad in zijn uitspraak van 20 maart 1992. Om een gezamenlijke huishouding te kunnen aannemen moet zijn voldaan aan de volgende wettelijke criteria:
– de gerechtigde heeft zijn hoofdverblijf in dezelfde woning als een ander persoon (huisvestingscriterium, zie § 1.2.2.1) én
– de betrokken personen geven blijk zorg te dragen voor elkaar door middel

van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins (zorgcriterium, zie § 1.2.2.2).

Degenen die voldoen aan deze beide voorwaarden (huisvestingscriterium en zorgcriterium), worden geacht een gezamenlijke huishouding te voeren, mits sprake is van een tweepersoonshuishouding (zie § 1.2.2.4) en geen uitzondering op deze hoofdregel van toepassing is (zie § 1.2.2.5).
De wet geeft voorts een opsomming van situaties waarin in ieder geval een gezamenlijke huishouding aanwezig geacht wordt (onweerlegbaar rechtsvermoeden, zie § 1.2.2.3).
De wettelijke criteria met betrekking tot huisvesting en zorg zijn nader uitgewerkt in de rechtspraak.

1.2.2.1 *Hoofdverblijf in dezelfde woning*

Uit de jurisprudentie van de Hoge Raad (arrest van 22 december 1995) en de Centrale Raad van Beroep (zie bijvoorbeeld de uitspraken van 7 oktober 1997 en 6 januari 1998) leidt de SVB af dat de vaststelling dat de betrokken personen feitelijk hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning voldoende is om aan te nemen dat aan het huisvestingscriterium is voldaan. Niet van belang is of aan het (mede)gebruik van de woning een zakelijke overeenkomst ten grondslag ligt.
Ook als twee personen op verschillende adressen staan ingeschreven, kan er sprake zijn van het hebben van hoofdverblijf in dezelfde woning. Dit is het geval, als zij feitelijk op hetzelfde adres verblijven (HR 27 november 1992 en CRvB 31 oktober 1995).

1.2.2.2 *Zorg dragen voor elkaar*

Naast de voorwaarde dat twee personen hun hoofdverblijf dienen te hebben in dezelfde woning is vereist dat betrokkenen blijk geven zorg te dragen voor elkaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins (zorgcriterium).
De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat dit inhoudt dat de huishouding en het levensonderhoud worden betaald uit de inkomsten van beiden (HR 22 februari 1985).
Indien de inkomsten en uitgaven strikt gescheiden worden gehouden dan wel indien een van de partners geen of een verwaarloosbaar laag inkomen heeft, kan er alleen sprake zijn van een gezamenlijke huishouding indien anderszins in de verzorging wordt voorzien (CRvB 15 juli 1993).
Uit de jurisprudentie (bijvoorbeeld CRvB 6 januari 1998) blijkt dat indien voldaan wordt aan het huisvestingscriterium en er daarnaast ook elementen van wederzijdse zorg aanwezig zijn, geconcludeerd wordt tot het voeren van een gezamenlijke huishouding. Op dit uitgangspunt bestaat echter een uitzondering. Indien betrokkenen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en de financiële verstrengeling tussen hen beperkt is tot het uitsluitend delen van de

woonlasten en daarmee samenhangende vaste lasten, gaat de rechter ervan uit dat er geen sprake is van wederzijdse zorg. Indien de financiële verstrengeling echter verder gaat dan het louter delen van de woonlasten en/of betrokkenen op enige andere wijze in elkaars verzorging voorzien, dient een gezamenlijke huishouding wél te worden aangenomen (zie bijvoorbeeld CRvB 11 juli 1995 en 6 januari 1998).
Bij de beoordeling of voldaan wordt aan het zorgcriterium worden de volgende elementen betrokken.
Ter zake van de vraag of sprake is van financiële verstrengeling:
– gebruik van de woning en de betaling van de zuivere woonlasten, zoals huur en hypotheek en daaruit voortvloeiende vaste lasten, zoals energiekosten, verzekeringen en gemeentelijke heffingen; en
– gebruik van duurzame goederen die niet gelieerd zijn aan de woning, zoals auto of caravan; of
– de betaling van de kosten van de huishouding, zoals voeding, boodschappen, vervoer en vakantie; of
– de betaling van overige uit het huishouden voortvloeiende kosten, zoals verzekeringen en leningen.

Ter zake van de vraag of sprake is van zorg die niet tot uitdrukking komt in financiële verstrengeling:
– verzorging van de huishouding, zoals schoonmaak, bewassing, koken;
– persoonlijke verzorging bij ziekte of gebrek.

Indien ten aanzien van één of meer van de hierboven omschreven elementen zorg aanwezig is, zonder dat sprake is van een louter marginale of incidentele wederzijdse betrokkenheid, gaat de SVB ervan uit dat de betrokkenen aan het zorgcriterium voldoen. Dit is slechts anders indien sprake is van een commerciële relatie (zie hierna § 1.2.2.5.2)

1.2.2.3 *Onweerlegbaar rechtsvermoeden*

De AOW en de Anw geven een limitatieve opsomming van situaties waarin in ieder geval een gezamenlijke huishouding aanwezig geacht wordt. Dit is het geval indien de betrokkenen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en:
– zij met elkaar gehuwd zijn geweest of eerder voor de toepassing van de betreffende wet daarmee gelijk zijn gesteld, of
– uit hun relatie een kind is geboren of de man een kind van de vrouw heeft erkend, of
– zij zich wederzijds verplicht hebben tot een bijdrage aan de huishouding krachtens een geldend samenlevingscontract; of
– zij op grond van een registratie worden aangemerkt als een gezamenlijke huishouding die naar aard en strekking overeenkomt met de gezamenlijke huishouding als bedoeld in de AOW of de Anw (bijvoorbeeld de Ziekenfondswet, de belastingwetgeving, de Algemene bijstandswet). Met betrek-

king tot dit laatste criterium zijn nadere regels gesteld in het Besluit aanwijzing registraties gezamenlijke huishouding 1998[16].

Indien zich een van deze situaties voordoet, is sprake van een onweerlegbaar rechtsvermoeden van het bestaan van een gezamenlijke huishouding. Degene die voldoet aan het huisvestingscriterium én aan een van de overige genoemde criteria wordt geacht een gezamenlijke huishouding te voeren zonder dat nader onderzocht behoeft te worden of wordt voldaan aan het zorgcriterium. Tegenbewijs is niet mogelijk. Betrokkene heeft wel de gelegenheid aan te tonen dat een registratie op een administratieve vergissing berust.
In de rechtspraak is bepaald dat de in de wet genoemde criteria restrictief moeten worden uitgelegd, omdat de daarin genoemde situaties als onweerlegbaar rechtsvermoeden gelden (Pres. Rb 's-Hertogenbosch 19 december 1996 en Pres. Rb Amsterdam 13 juni 1997).
Met betrekking tot de vraag of zich een van de in de wet genoemde situaties voordoet en met betrekking tot de reikwijdte van het onweerlegbaar rechtsvermoeden geldt het volgende.
Een persoon wordt op grond van de tekst van de AOW dan wel de Anw geacht eerder gehuwd te zijn geweest of daarmee te zijn gelijkgesteld indien hij met dezelfde persoon gehuwd of als partner geregistreerd is geweest of indien door de SVB eerder voor de toepassing van de AOW dan wel de Anw is vastgesteld dat sprake was van een gezamenlijke huishouding met dezelfde persoon.
Als samenlevingscontract beschouwt de SVB een notarieel samenlevingscontract, waarin de verplichting is opgenomen financieel of anderszins bij te dragen in de gezamenlijke huishouding.
Als registratie geldt een registratie in de zin van het Besluit aanwijzing registraties gezamenlijke huishouding 1998. De SVB houdt voor de toepassing van deze bepaling geen rekening met registraties die door betrokkene betwist worden. Dit is het geval, indien betrokkene bezwaar heeft aangetekend tegen een beschikking waarin is bepaald dat hij een gezamenlijke huishouding voert en deze beschikking nog niet rechtens onaantastbaar is geworden en indien betrokkene een verzoek tot verbetering of wijziging van een registratie heeft gedaan bij de registratiehouder of een verzoek heeft ingediend bij de rechtbank tot aanpassing van de registratie.
Het onweerlegbaar rechtsvermoeden houdt in dat de betrokkene wél het bestaan van de situaties waarin uitgegaan moet worden van een gezamenlijke huishouding kan weerleggen. Als echter is vastgesteld dat zich een van deze situaties voordoet kan hij niet tegenwerpen dat er desondanks geen sprake is van wederzijdse verzorging.

De Remigratiewet noemt geen situaties die een onweerlegbaar rechtsvermoeden van een gezamenlijke huishouding opleveren. Indien echter sprake is van

16 Besluit van 24 december 1997, Stb. 790

een situatie die in het kader van de AOW en Anw een onweerlegbaar rechtsvermoeden oplevert, dan gaat de SVB er voor de toepassing van de Remigratiewet van uit dat een gezamenlijke huishouding bestaat.

1.2.2.4 *Tweepersoonshuishouding*

De gelijkstelling van personen die een gezamenlijke huishouding voeren met gehuwden vindt alleen plaats voor zover de gezamenlijke huishouding wordt gevoerd door twee personen. Voeren meer dan twee personen een gezamenlijke huishouding, dan is er sprake van een meerpersoonshuishouding en worden de betrokkenen aangemerkt als ongehuwd.
Indien meer dan twee personen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning kan er sprake zijn van een meerpersoonshuishouding. De SVB acht – behoudens de situatie bedoeld in artikel 3, lid 7 Anw – een meerpersoonshuishouding aanwezig als ten minste één persoon ten opzichte van ten minste twee andere personen voldoet aan de voorwaarden voor het voeren van een gezamenlijke huishouding. Indien meer dan twee personen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning kan er ook sprake zijn van een gezamenlijke huishouding tussen (telkens) twee van de betreffende personen (vgl. CRvB 22 oktober 1996). In dat geval merkt de SVB de betrokkenen aan als gehuwd in de zin van de AOW of Anw, dan wel als partners in de zin van de Remigratiewet.

1.2.2.5 *Bijzondere situaties bij het voeren van een gezamenlijke huishouding*

(Tijdelijk) verblijf elders
Hoewel slechts sprake is van een gezamenlijke huishouding als voldaan wordt aan het criterium van het hebben van hoofdverblijf in dezelfde woning, is in de rechtspraak bepaald (zie bijvoorbeeld CRvB 8 oktober 1992) dat er niet aanstonds een einde komt aan de gezamenlijke huishouding, wanneer één van de partners elders verblijft en dat verblijf kennelijk tijdelijk van aard is. Zulke tijdelijke onderbrekingen zijn bijvoorbeeld een ziekenhuisopname, vakantie en tijdelijke opname in een verpleeghuis.
Mede op grond van deze jurisprudentie heeft de SVB het volgende beleid ontwikkeld.
Als tijdelijke onderbreking geldt een periode van maximaal zes maanden.
Bij langer durende of kennelijk definitieve opname in een verpleeghuis van één van de partners wordt de gezamenlijke huishouding niet zonder meer als beëindigd beschouwd. Indien de partners een notarieel samenlevingscontract hebben afgesloten, dan wel uit de relatie een kind is geboren, dan wel het eigen kind van één der partners door de ander is erkend, blijft de gezamenlijke huishouding ongeacht de duur van de opname intact. Dit is anders indien de feitelijke situatie zodanig is dat er geen financiële verstrengeling noch zorg meer is, dan wel de wil tot samenleving niet meer aanwezig is. Aldus wordt in situaties waarin nog een vorm van zorg of wederzijdse verstrengeling bestaat aansluiting gezocht bij de criteria bij het voldoen waaraan wettig gehuwden van wie er één in een verpleeghuis is opgenomen, worden aangemerkt als duurzaam geschei-

den levenden. Op deze wijze wordt zoveel mogelijk vorm gegeven aan het beginsel van gelijke behandeling van gehuwden en ongehuwd samenwonenden.

Commerciële relatie
Van een commerciële relatie is sprake indien twee personen zowel ten aanzien van hun huisvesting als ten aanzien van onderlinge zorg hun relatie op zakelijke wijze hebben vormgegeven. Het hebben van een commerciële relatie is uitsluitend relevant als er elementen van wederzijdse zorg aanwezig zijn. Zijn dergelijke elementen niet aanwezig, dan kan reeds uit dien hoofde niet tot een gezamenlijke huishouding worden geconcludeerd.
Van een commerciële relatie is sprake indien zowel ten aanzien van de huisvesting als ten aanzien van de zorg geen financiële verstrengeling optreedt, aangezien aan het gebruik van de woonruimte en het voeren van de huishouding een zakelijke relatie ten grondslag ligt, in die zin dat voor de te leveren prestaties een prijs is bedongen en wordt betaald. De prijs moet in verhouding staan tot de geleverde prestaties en datgene wat in het commerciële verkeer gebruikelijk is. Dit laatste veronderstelt tevens de periodieke aanpassing van de prijs.
Een commerciële relatie dient door de betrokkene aan de hand van schriftelijke bewijsstukken te worden aangetoond. In ieder geval zijn vereist:
– een schriftelijke overeenkomst waarin de prestaties over en weer zijn omschreven; en
– betalingsbewijzen in de vorm van bank- of giroafschriften.

Ten aanzien van de schriftelijke overeenkomst gelden de volgende voorwaarden:
– de overeenkomst moet zijn ondertekend en gedateerd;
– de periode waarover de overeenkomst van toepassing is moet zijn genoemd; en
– de te leveren prestaties en de daarvoor bedongen prijs dienen te zijn vastgelegd, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de prijs voor huisvesting en overige diensten.

Ten slotte stelt de SVB als voorwaarde dat opgave van de inkomsten uit hoofde van de commerciële overeenkomst wordt gedaan aan de fiscus voor zover dit is vereist op grond van de belastingwetgeving.

AOW en Anw: overgangsrecht ten aanzien van de gezamenlijke huishouding
De gelijkstelling van het voeren van een gezamenlijke huishouding met het gehuwd zijn, is in de AOW ingevoerd met ingang van 1 januari 1987. Voor AOW-gerechtigden die vóór 1 januari 1987 recht hadden op het ongehuwdenpensioen is een overgangsbepaling vastgesteld. Deze luidt dat AOW-gerechtigden die een gezamenlijke huishouding voeren hun ongehuwdenpensioen behouden als de nieuwe wetgeving voor hen nadeliger is dan de oude wetgeving, én zij vóór 1 januari 1987 al een gezamenlijke huishouding voerden. De AOW-gerechtigde kan verzoeken om toepassing van de nieuwe wetgeving indien die voor hem voordeliger is. De overgangsmaatregel geldt zolang de

AOW-gerechtigde een gezamenlijke huishouding blijft voeren met degene met wie hij dit vóór 1 januari 1987 al deed.
De SVB interpreteert het overgangsrecht zodanig dat, indien de AOW-gerechtigde met deze persoon trouwt of een gezamenlijke huishouding gaat voeren met een ander persoon, de nieuwe wetgeving van toepassing wordt.

De SVB hanteert dezelfde interpretatie ten aanzien van het overgangsrecht Anw. Indien degene die een gezamenlijke huishouding voert en op grond van het overgangsrecht Anw recht op nabestaandenuitkering behoudt, trouwt of een gezamenlijke huishouding gaat voeren met een andere persoon, wordt het recht op nabestaandenuitkering beëindigd.

Als degenen die een gezamenlijke huishouding vormen elkaars bloedverwanten in de eerste graad zijn, vindt er geen gelijkstelling met gehuwden plaats. Hiertoe behoren ouders en kinderen tot wie de pensioengerechtigde in een familierechtelijke betrekking staat.
Tot 1 januari 1996 werden in de AOW ook personen die een gezamenlijke huishouding voerden met bloedverwanten in de tweede graad (grootouders, kleinkinderen, broers of zusters) niet met gehuwden gelijkgesteld. Ten aanzien van bloedverwanten in de tweede graad die op 31 december 1995 een gezamenlijke huishouding voerden en op die datum recht hadden op ouderdomspensioen, is een overgangsmaatregel getroffen; de betreffende groep pensioengerechtigden behoudt recht op een ongehuwdenpensioen. De overgangsmaatregel kent niet de mogelijkheid op verzoek van betrokkene ervan af te wijken. De wijze van toepassing van dit overgangsrecht vloeit rechtstreeks voort uit de wet.

AOW: generaal pardon
Ten aanzien van AOW-gerechtigden die vóór 1 januari 1987 AOW-pensioen ontvingen en ná 1 januari 1987 een gezamenlijke huishouding zijn gaan voeren, hanteert de SVB voor de periode vanaf het begin van de gezamenlijke huishouding tot 1 februari 1995 een zogenaamd generaal pardon. Omdat de betreffende groep AOW-gerechtigden niet expliciet door de SVB op de hoogte is gesteld van het feit dat het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding relevant is voor de hoogte van het AOW-pensioen, worden door de SVB geen consequenties verbonden aan het feit dat personen een gezamenlijke huishouding zijn gaan voeren zonder dit te hebben gemeld aan de SVB. Indien de SVB constateert dat er sprake is van een gezamenlijke huishouding, wordt het pensioen herzien maar wordt afgezien van het instellen van een terugvordering. Dit beleid geldt over de periode tot 1 februari 1995. De SVB gaat ervan uit dat betrokkenen vanaf die datum op de hoogte zijn van de gelijkstelling van personen die een gezamenlijke huishouding voeren met gehuwden in de AOW.
AOW-gerechtigden die bij de inwerkingtreding van de gelijkstellingsbepaling wél individueel hiervan op de hoogte zijn gesteld, zijn evenwel van het generaal pardon uitgezonderd.

Anw: hulpbehoevendheid
In beginsel ontstaat geen recht op nabestaandenuitkering en eindigt een bestaand recht op nabestaandenuitkering, als de nabestaande een gezamenlijke huishouding voert of gaat voeren. Op dit uitgangspunt geldt een uitzondering voor het voeren van een gezamenlijke huishouding ten behoeve van de verzorging van een hulpbehoevende (zorgrelatie).
Onder een gezamenlijke huishouding ten behoeve van de verzorging van een hulpbehoevende wordt verstaan:

1 de nabestaande die een gezamenlijke huishouding voert met een hulpbehoevende en de nabestaande of de overleden verzekerde een huishouding is gaan voeren met het doel de hulpbehoevende te gaan verzorgen; of
2 de nabestaande die hulpbehoevende is en een gezamenlijke huishouding voert met een ander en een huishouding is gaan voeren om door die ander te worden verzorgd.

De hulpbehoevende wordt gedefinieerd als de persoon die vanwege ziekte of een of meer stoornissen van lichamelijke, verstandelijke of geestelijke aard blijvend niet in staat is een eigen huishouding te voeren daar hij dagelijks is aangewezen op intensieve zorg van anderen.
De SVB heeft, mede op basis van de toelichting bij de regeling, voor de toepassing ervan het volgende beleid vastgesteld. Als hulpbehoevende wordt aangemerkt:

– de persoon van wie reeds is vastgesteld dat hij vanwege ziekte of een stoornis van lichamelijke, verstandelijke of geestelijke aard in aanmerking komt voor opname in een AWBZ-inrichting;
– de persoon die hetzij vanwege ziekte of een stoornis van lichamelijke, verstandelijke of geestelijke aard is aangewezen op dagelijkse hulp bij alle of de meeste algemene dagelijkse levensverrichtingen, hetzij is aangewezen op constant toezicht teneinde mogelijk gevaar voor zichzelf of voor anderen te voorkomen.

Er moet een causaal verband zijn tussen het gaan voeren van de gezamenlijke huishouding en de hulpbehoevendheid. Dit houdt in dat voorwaarde om als zorgrelatie te kunnen worden aangemerkt is dat betrokkenen zijn gaan samenwonen juist vanwege de hulpbehoevendheid van een van beiden.
De SVB stelt zich op het standpunt dat indien bij aanvang van de gezamenlijke huishouding aan het hulpbehoevendheidscriterium werd voldaan, het causaal verband aanwezig wordt geacht. Betrokkene dient aannemelijk te maken dat ten tijde van de aanvang van de gezamenlijke huishouding aan het hulpbehoevendheidscriterium werd voldaan. Aan de hand van het medisch dossier van de hulpbehoevende zal moeten kunnen worden vastgesteld dat de vereiste causaliteit redelijkerwijs aanwezig moet zijn geweest.

In geval een gezamenlijke huishouding wordt gevoerd ten behoeve van de verzorging van een hulpbehoevende bestaat recht op een inkomensafhankelijke nabestaandenuitkering van 50% van het netto minimumloon. Voor personen

die onder het overgangsrecht Anw vallen, geldt dat van deze uitkering een bedrag gelijk aan 30% van het bruto minimumloon vrijgesteld is van vermindering wegens inkomen. Bij een verzoek om toepassing van de regeling inzake de zorgrelatie zal daarom slechts een beoordeling van de hulpbehoevendheid plaatsvinden, wanneer de inkomenspositie van de uitkeringsgerechtigde van dien aard is (geworden) dat de uitkering of de verhoging (ten dele) tot uitkering zou kunnen komen.

Anw: opening dan wel herleving van het recht op uitkering na beëindiging van een gezamenlijke huishouding
Omdat het voeren van een gezamenlijke huishouding in de Anw, anders dan in de AOW en andere socialezekerheidswetten, tot gevolg heeft dat geen recht op nabestaandenuitkering ontstaat of een bestaand recht definitief eindigt dan wel wordt verminderd, zijn in artikel 14, vierde lid en artikel 16, derde lid Anw een openings- en een herlevingsbepaling opgenomen. Deze houden in dat degene die een gezamenlijke huishouding voert, gedurende zes maanden na het overlijden van de verzekerde respectievelijk na de intrekking van de nabestaandenuitkering de tijd krijgt om deze gezamenlijke huishouding te beëindigen. Indien de termijn van zes maanden leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard, dan is de SVB bevoegd een langere termijn vast te stellen (artikelen 14, lid 5, en 16, lid 4, Anw; hier niet weergegeven).
Na beëindiging van de gezamenlijke huishouding ontstaat het recht op nabestaandenuitkering alsnog, of herleeft het recht op nabestaandenuitkering met ingang van de eerste dag van de maand waarin de gezamenlijke huishouding is beëindigd. De gezamenlijke huishouding kan worden beëindigd doordat een van de partners een andere woning betrekt of doordat men de relatie een andere, commerciële, vorm geeft.

De SVB interpreteert de herlevingsbepaling vervat in artikel 16, derde lid Anw in samenhang met het overgangsrecht Anw (artikel 67, lid 1, aanhef) zo, dat artikel 16, derde lid niet van toepassing is als de gezamenlijke huishouding eindigt door het overlijden van de echtgenoot. De nabestaande die voor de aanvang van de gezamenlijke huishouding recht op uitkering ontleent aan het overgangsrecht Anw kan indien een nieuwe echtgenoot overlijdt binnen zes maanden nadat de gezamenlijke huishouding een aanvang heeft genomen, geen recht verkrijgen op herleving van een nabestaandenuitkering verstrekt uit hoofde van het overgangsrecht. Deze nabestaande kan daarentegen in beginsel een nieuw recht op uitkering ontlenen aan de Anw.

De SVB heeft voor de toepassing van de openings- en de herlevingsbepaling het volgende beleid vastgesteld.
Bij de beoordeling of de gezamenlijke huishouding is beëindigd wordt getoetst aan de criteria van de wet, zoals deze nader zijn uitgewerkt in de bovenstaande paragrafen. Dit houdt in dat de gezamenlijke huishouding in ieder geval als beëindigd wordt beschouwd als betrokkenen hun hoofdverblijf niet meer in dezelfde woning hebben. Als betrokkenen hun hoofdverblijf in dezelfde woning

voortzetten en hun relatie een zakelijk karakter willen geven, moet voldaan worden aan de eisen die gesteld zijn ten aanzien van de commerciële relatie zoals hiervoor omschreven. Indien de SVB echter de gezamenlijke huishouding heeft vastgesteld met gebruikmaking van een van de onweerlegbare rechtsvermoedens, is beëindiging van de gezamenlijke huishouding slechts mogelijk doordat een van de partners elders zijn hoofdverblijf vestigt.

Indien de uitkering met toepassing van artikel 16, derde lid, met terugwerkende kracht wordt ingetrokken omdat een gezamenlijke huishouding is vastgesteld, vangt de termijn van een half jaar aan met ingang van de dag na bekendmaking van de primaire beschikking betreffende het voeren van een gezamenlijke huishouding.

Betrokkene dient zich zo spoedig mogelijk na verbreking van de gezamenlijke huishouding en in beginsel vóór het verstrijken van de zesmaandentermijn bij de SVB te melden met het verzoek tot – eventueel hernieuwde – toekenning van een uitkering. De SVB onderzoekt dan of de gezamenlijke huishouding feitelijk is verbroken.
Indien het verzoek wordt ingediend nadat de termijn van zes maanden is verlopen, is het voor de SVB moeilijker om uit directe observatie vast te stellen of de gezamenlijke huishouding tijdig is verbroken. De SVB stelt daarom in die situatie zwaardere eisen aan het door belanghebbende te leveren bewijs betreffende het moment waarop de gezamenlijke huishouding is verbroken. Aan het te leveren bewijs zullen naar mate langere tijd verstreken is, door de SVB zwaardere eisen worden gesteld.

De SVB is bevoegd af te wijken van de termijn van zes maanden indien toepassing van die termijn leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard. Van deze bevoegdheid maakt de SVB alleen gebruik indien de individuele omstandigheden van het geval daartoe aanleiding geven. Uit de toelichting van de wetgever op de onderhavige bepalingen blijkt dat bijvoorbeeld kan worden gedacht aan de situatie waarin een van beide partners nieuwe woonruimte heeft gevonden, maar deze pas na de periode van zes maanden kan betrekken.

Anw: gelijkstelling bloedverwantschap eerste graad
Ten aanzien van de gelijkstelling van ongehuwden aan gehuwden gelden in de Anw grotendeels dezelfde voorwaarden als die welke toepassing vinden in de AOW. In de situatie waarin een aangehuwd of pleegkind – dat bij minderjarigheid de aanspraak op nabestaandenuitkering heeft doen ontstaan of had kunnen doen ontstaan – meerderjarig wordt, zouden deze voorwaarden tot gevolg hebben dat de nabestaande het recht op uitkering verliest, ook als de nabestaande op andere gronden nog recht op een nabestaandenuitkering zou kunnen doen gelden (bijvoorbeeld vanwege invaliditeit). Daarom heeft de wetgever in het zevende lid van artikel 3 Anw bepaald dat zulk een kind voor de toepassing van het tweede lid van die bepaling als bloedverwant in de eerste

graad moet worden aangemerkt. Dit heeft tot gevolg dat de nabestaande niet als gehuwd wordt aangemerkt en zijn uitkering niet verliest.
De gelijkstelling aan bloedverwanten in de eerste graad geldt ook voor de kinderen van de persoon die met de nabestaande een gezamenlijke huishouding voert. Door de kinderen van de partner van de nabestaande eveneens als bloedverwant in de eerste graad aan te merken wordt voorkomen dat geen recht op uitkering ontstaat indien de partner komt te overlijden. Evenzeer wordt voorkomen dat het recht op nabestaandenuitkering niet eindigt bij aanvang van de gezamenlijke huishouding of dat dit recht eventueel herleeft bij meerderjarigheid van het kind.
Specifiek in de situatie waarin twee personen tussen wie (eventueel met inachtneming van artikel 3, lid 7 Anw) bloedverwantschap in de eerste graad bestaat, het huishouden delen met een derde persoon, kan zich de omstandigheid voordoen dat een affectieve relatie bestaat tussen het kind in de zin van artikel 3, lid 7 en deze derde persoon. Het begrip gezamenlijke huishouding geeft echter geen aanknopingspunten om affectieve relaties te meten of te waarderen. De SVB geeft daarom uitvoering aan artikel 3, lid 7 zonder acht te slaan op de affectieve relaties die zich binnen een huishouden kunnen voordoen, zodat in de genoemde situatie het kind in de zin van artikel 3, lid 7 als bloedverwant in de eerste graad van de derde persoon wordt aangemerkt.

Jurisprudentie
HR 22 februari 1985, NJ 1986, 82
CRvB 28 september 1989, RN 1990, 75
CRvB 10 juli 1991, RSV 1992/76
CRvB 26 november 1991, RSV 1992/144
HR 27 september 1991, JABW 1991/265
CRvB 26 november 1991, RSV 1992/144
HR 20 maart 1992, JABW 1992/114
CRvB 8 oktober 1992, RSV 1993/114
HR 27 november 1992, JABW 1993/48
CRvB 31 maart 1993, RSV 1993/267
CRvB 15 juli 1993, PS 1994/437
CRvB 26 augustus 1993, RSV 1994/91
CRvB 28 november 1994, PS 1995/67
CRvB 11 juli 1995, JABW 1995/357
CRvB 31 oktober 1995, JABW 1996/18
HR 22 december 1995, NJ 1996, 331
CRvB 4 juni 1996, JABW 1996/171
CRvB 22 oktober 1996, JABW 1997/9
Pres. Rb ’s-Hertogenbosch 19 december 1996, JABW 1997/37
Pres. Rb Amsterdam 13 juni 1997, JABW 1997/139
CRvB 7 oktober 1997, RSV Actueel 1997/23
CRvB 6 januari 1998, AOW 96/8682 en 8683, «USZ» 1998/56

1.3 Begrippen met betrekking tot kinderen;

artikel 9, lid 1 AOW, artikel 1, aanhef en onder f en g, artikel 5, artikel 9, artikel 14, leden 1 en 3, artikel 22, leden 1, 2 en 4, artikel 26, leden 1 en 2, artikel 27, lid 1, aanhef en onder b, artikel 28, leden 2 en 3 Anw, artikel 7, artikel 7a AKW, artikel 2, lid 1, Regeling klokuren 1998, artikel 1, lid 2 Regeling regels inzake recht op kinderbijslag voor werkloze kinderen in het buitenland[17], artikel 5 TOG 2000 en artikel 1, lid 1, aanhef en onder h, en lid 3 Remigratiewet

AOW: art. 9, lid 1

1. Deze wet kent een bruto-ouderdomspensioen voor:

a. de ongehuwde pensioengerechtigde;

b. de gehuwde pensioengerechtigde;

c. de ongehuwde pensioengerechtigde die een kind heeft jonger dan 18 jaar, dat niet als eigen kind, aangehuwd kind, of pleegkind tot het huishouden van een ander behoort en voor wie hij op grond van de Algemene Kinderbijslagwet (Stb. 1990, 128) kinderbijslag ontvangt of zal ontvangen.

Anw: art. 1, aanhef en onder f en g

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

f. halfwees: een ongehuwd kind, van wie de vader of de moeder is overleden en van wie die vader of moeder op de dag van overlijden:
1°. verzekerd was op grond van deze wet en dat als gevolg van dat overlijden nog een overlevende ouder heeft; of
2°. verzekerd was op grond van de Algemene Weduwen- en Wezenwet, zoals die wet luidde op de dag voor inwerkingtreding van deze wet, en dat als gevolg van dat overlijden nog een overlevende ouder heeft die het kind al geruime tijd voor het overlijden niet heeft verzorgd en opgevoed noch op substantiële wijze heeft bijgedragen in de kosten van diens levensonderhoud en dit ook na het overlijden niet doet en naar verwachting niet zal doen;

g. wezenuitkering: uitkering voor een kind dat ouderloos is geworden door het overlijden van degene die op de dag van overlijden verzekerd is op grond van deze wet;

Anw: art. 5

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt voor het recht op nabestaandenuitkering als kind aangemerkt, een eigen kind, aangehuwd kind of pleegkind in de zin van de Algemene Kinderbijslagwet, dat geboren is voor of op de dag van overlijden van de verzekerde.
2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt een kind van wie een vrouw zwanger is op de dag van overlijden van haar echtgenoot, op die dag als reeds geboren aangemerkt.
3. In afwijking van het eerste lid wordt niet als kind van de nabestaande aangemerkt het kind over wie de nabestaande geen gezag heeft wegens ontzetting daarvan.

---

17 Besluit van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 17 augustus 1990, nr. 90/3809, Stcrt. 164

4. In afwijking van het eerste lid wordt slechts als pleegkind van de nabestaande aangemerkt het pleegkind voor wie de nabestaande ten tijde van het overlijden van de echtgenoot zorg droeg als ware hij ouder.

Anw: art. 9
In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt mede als ouderloos aangemerkt het kind over wie de overlevende ouder geen gezag heeft wegens ontzetting daarvan.

Anw: art. 14, leden 1 en 3
1. Recht op nabestaandenuitkering heeft de nabestaande die:
a. een ongehuwd kind heeft, dat jonger is dan 18 jaar en niet tot het huishouden van een ander behoort; of
b. arbeidsongeschikt is
   1°. op en sedert de dag van overlijden van de verzekerde, of
   2°. op en sedert de laatste dag van de maand waarin hij niet meer voldoet aan de voorwaarde bedoeld in onderdeel *a*, en wiens arbeidsongeschiktheid na de onderscheidenlijk onder 1° en 2° bedoelde dag ten minste drie maanden voortduurt, dan wel ten aanzien van wie aannemelijk is dat de arbeidsongeschiktheid tenminste drie maanden na de vorenbedoelde dag zal voortduren; of
c. geboren is voor 1 januari 1950.
3. Voor de nabestaande die op de dag van overlijden van de verzekerde niet voldoet aan de voorwaarde, genoemd in het eerste lid, onderdeel *a*, omdat het kind op het moment van overlijden tot het huishouden van een ander behoort, gaat het recht op nabestaandenuitkering in op de eerste dag van de maand waarin hij als gevolg van het overlijden wel aan die voorwaarde voldoet.

Anw: art. 22, leden 1, 2 en 4
1. Recht op halfwezenuitkering heeft de nabestaande die een halfwees heeft, jonger dan 18 jaar, die niet tot het huishouden van een ander behoort.
2. Voor de toepassing van deze paragraaf en paragraaf 4 van deze afdeling alsmede van de afdelingen II en III van dit hoofdstuk wordt, in afwijking van hoofdstuk 1, onder nabestaande verstaan: de ouder van een halfwees of de persoon die als ware hij ouder zorg draagt voor een halfwees, die tot zijn huishouden behoort.
4. Ten aanzien van het overlijden van de vader of de moeder van een of meer kinderen, bestaat per huishouding slechts recht op één halfwezenuitkering ten aanzien van dit kind of deze kinderen voor één nabestaande. In geval sprake is van meer dan een nabestaande binnen één huishouding, die een aanvraag doen voor een halfwezenuitkering ten aanzien van dit kind of deze kinderen, bepaalt de Bank welke nabestaande in aanmerking komt voor het recht op halfwezenuitkering.

Anw: art. 26, leden 1 en 2
1. Recht op een wezenuitkering heeft een kind dat door het overlijden van een verzekerde ouderloos is geworden, zolang het de leeftijd van 16 jaar nog niet heeft bereikt.
2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt met een kind dat de leeftijd van 16 jaar nog niet heeft bereikt gelijkgesteld:

a. een kind van 16 jaar of ouder doch jonger dan 21 jaar, dat per kwartaal, in verband met onderwijs of een beroepsopleiding, niet als extraneus ingeschreven, lessen of stages volgt gedurende gemiddeld tenminste 213 klokuren;
b. een kind van 16 jaar of ouder, doch jonger dan 18 jaar, dat arbeidsongeschikt is en wiens arbeidsongeschiktheid ten minste drie maanden voortduurt, dan wel ten aanzien van wie aannemelijk is dat de arbeidsongeschiktheid ten minste drie maanden zal voortduren; of
c. een ongehuwd kind van 16 jaar of ouder, doch jonger dan 21 jaar, wiens voor werkzaamheden beschikbare tijd grotendeels in beslag wordt genomen door het verzorgen van zijn huishouden, waartoe overigens ten minste een kind dat recht heeft op wezenuitkering, behoort.

Anw: art. 27, lid 1, aanhef en onder b

1. Geen recht op wezenuitkering bestaat indien:
b. de verzekerde door het ouderloos kind of met zijn medeplichtigheid opzettelijk van het leven is beroofd.

Anw: art. 28, leden 2 en 3

2. Het recht op wezenuitkering herleeft met ingang van de eerste dag van de maand, waarin het kind weer aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een wezenuitkering voldoet.
3. Een kind wordt niet langer als ouderloos aangemerkt:
a. in geval van erkenning van het kind; of
b. wanneer het wordt geadopteerd met ingang van de dag, waarop de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan.

AKW: art. 7

1. De verzekerde heeft overeenkomstig de bepalingen van deze wet recht op kinderbijslag voor een eigen kind, een aangehuwd kind en een pleegkind dat
a. jonger is dan 16 jaar en tot zijn huishouden behoort, of
b. jonger is dan 18 jaar en door hem in belangrijke mate wordt onderhouden.
2. De verzekerde heeft voor een kind van 16 of 17 jaar slechts recht op kinderbijslag indien het kind
a. in verband met onderwijs of een beroepsopleiding lessen of stages volgt gedurende gemiddeld tenminste 213 klokuren per kwartaal, of
b. als rechtstreeks en medisch vast te stellen gevolg van ziekte of gebreken buiten staat is om 55 percent te verdienen van hetgeen een lichamelijk en geestelijk gezond kind, dat overigens in gelijke omstandigheden verkeert, kan verdienen, en daartoe ook hetzij in het afgelopen jaar buiten staat is geweest hetzij vermoedelijk in het eerstkomende jaar buiten staat zal zijn, of
c. werkloos is.
3. Een kind, bedoeld in het eerste lid, onderdeel *b*, wordt voor het vaststellen van het aantal kinderen voor wie recht op kinderbijslag bestaat voor twee kinderen geteld, indien het door de verzekerde grotendeels wordt onderhouden en
a. jonger is dan 16 jaar en
I. door of in verband met het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding niet tot het huishouden van de verzekerde noch als eigen kind, aan-

gehuwd kind of pleegkind tot het huishouden van een ander behoort, of
II. in verband met ziekte of gebreken hetzij het afgelopen jaar hetzij vermoedelijk het eerstkomende jaar niet tot het huishouden van de verzekerde noch als eigen kind, aangehuwd kind of pleegkind tot het huishouden van een ander zal behoren, of

b. 16 of 17 jaar is en niet tot het huishouden van de verzekerde behoort noch als eigen kind, aangehuwd kind of pleegkind tot het huishouden van een ander.

4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld naar welke wordt beoordeeld of een kind in belangrijke mate of grotendeels door de verzekerde wordt onderhouden.
5. Voor de toepassing van dit artikel wordt indien:

a. de studie of de beroepsopleiding wordt beëindigd tijdens of bij het begin van een door de onderwijsinstelling vastgestelde vakantie, dan wel

b. de studie of de beroepsopleiding wordt afgesloten met een eindexamen, dat kort voor het begin van de laatste door de onderwijsinstelling vastgestelde vakantie van het desbetreffende studiejaar wordt afgelegd, het kind geacht de studie of beroepsopleiding eerst na die vakantie te hebben beëindigd.

6. Een in het tweede lid, onderdeel *c*, bedoeld kind wordt niet als werkloos aangemerkt, indien dat kind zijn voor werkzaamheden beschikbare tijd voor ten minste 19 uur per week besteedt aan het verrichten van arbeid in dienstbetrekking dan wel in de zelfstandige uitoefening van zijn beroep, of terzake van deze werkzaamheden een uitkering ontvangt ingevolge de Werkloosheidswet (*Stb.* 1987, 93). Een in het tweede lid, onderdeel *c*, bedoeld kind wordt voorts niet als werkloos aangemerkt, indien dat kind een passende dienstbetrekking als bedoeld in de vorige volzin niet heeft aanvaard of door eigen toedoen niet heeft verkregen of behouden.
7. Het kind, bedoeld in het tweede lid, onderdeel *c*, wordt niet als werkloos aangemerkt, indien het een vergoeding ontvangt op grond van artikel 23, derde lid, van de Wet inschakeling werkzoekenden.
8. Een in het tweede lid, onderdeel *c*, bedoeld kind wordt slechts als werkloos aangemerkt, indien en zolang het bij de Arbeidsvoorzieningsorganisatie als werkzoekende is ingeschreven. Deze inschrijving dient binnen een redelijke termijn plaats te vinden.
9. Een in het tweede lid, onderdeel *c*, bedoeld kind wordt voor het recht op kinderbijslag meegerekend zolang het werkloos is.
10. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de toepassing van de voorgaande leden.
11. Een kind wordt als pleegkind beschouwd, indien het als een eigen kind wordt onderhouden en opgevoed.
12. Bij ministeriële regeling kunnen nadere en zo nodig afwijkende regels worden gesteld met betrekking tot het tweede lid, onderdeel *a*.

AKW: art. 7a

1. De verzekerde heeft geen recht op kinderbijslag overeenkomstig de bepalingen van deze wet voor een eigen kind, een aangehuwd kind of een pleegkind, indien dat kind op de eerste dag van een kalenderkwartaal recht heeft op studiefinanciering op grond van de Wet op de studiefinanciering.

2. Ook bestaat geen recht op kinderbijslag zolang op een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening als bedoeld in titel 8.3 van de Algemene wet bestuursrecht, ingediend door degene die studiefinanciering op grond van de Wet op de studiefinanciering heeft aangevraagd, geen uitspraak is gedaan.

Regeling klokuren 1998: art. 2, lid 1

1. Het kind, bedoeld in artikel 26, tweede lid, onderdeel *a*, van de ANW of de verzekerde ten behoeve van een kind als bedoeld in de artikelen 7, tweede lid, onderdeel *a*, en 26, eerste lid, onderdeel *a*, van de AKW, zoals dit artikel luidde op 1 oktober 1995 heeft, indien het kind lessen of stages volgt van gemiddeld minder dan 213 klokuren per kwartaal toch aanspraak op een wezenuitkering op grond van de ANW of kinderbijslag op grond van de AKW indien:

a. het kind een opleiding aan een instelling voor hoger onderwijs, als bedoeld in de artikelen 1.8 of 6.9, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek dan wel een daarmee gelijkwaardige opleiding in of buiten Nederland volgt met een studiebelasting van ten minste 1680 uur per jaar;

b. het kind een andere studie of opleiding volgt dan genoemd onder *a*, met een studiebelasting van ten minste 1600 uur per jaar; of

c. het kind in het eindexamenjaar van een meerjarige studie of opleiding ten minste gemiddeld 162 klokuren per kwartaal lessen of stages volgt.

Regeling regels inzake recht op kinderbijslag voor werkloze kinderen in het buitenland: artikel 1, lid 2

2. Indien redelijkerwijs niet geëist kan worden dat een kind ingeschreven staat bij een dienst voor arbeidsbemiddeling wegens het ontbreken van een dergelijke dienst in het land waar het kindt woont, wordt het kind geacht aan de inschrijvingsvereiste te hebben voldaan indien aannnemelijk kan worden gemaakt dat het werkloos is en beschikbaar is voor de arbeidsmarkt.

Remigratiewet: art. 1, lid 1, aanhef en onder h, en lid 3

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

h. kind: het meeremigrerende minderjarige eigen kind, stiefkind of pleegkind van de remigrant of zijn partner.

3. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt onder kind mede verstaan het bij vertrek van de remigrant uit Nederland in het bestemmingsland verblijvende minderjarige eigen kind, stiefkind of pleegkind van de remigrant of zijn partner, voorzover dit uitdrukkelijk van toepassing is verklaard.

TOG 2000: art. 5, lid 1

1. De natuurlijke persoon die hier te lande woont en tot wiens huishouden het kind hier te lande op de peildag behoort heeft over dat kalenderkwartaal recht op een tegemoetkoming in de onderhoudskosten van dat kind op grond van deze regeling.

1.3.1 *Eigen kinderen/adoptie/erkenning:*
artikel 9, lid 1 AOW, artikel 5, lid 1 Anw, artikel 7, leden 1 en 9 AKW en artikel 1, aanhef en onder h Remigratiewet

De SVB leidt uit de stand van de jurisprudentie het volgende af. Onder eigen kinderen worden verstaan de kinderen van de vrouwelijke verzekerde die op grond van artikel 1:198 BW als hun moeder wordt aangemerkt, en de kinderen van de mannelijke verzekerde die op grond van artikel 1:199 BW als hun vader wordt aangemerkt.

Volgens constante jurisprudentie van de CRvB is voor de toepassing van het sociale-verzekeringsrecht niet van doorslaggevende betekenis of een kind op grond van het nationale recht dat op grond van internationaal privaatrecht van toepassing is, als eigen kind kan worden aangemerkt. Deze vraag dient aan de hand van de toepasselijke bepalingen van de betreffende wetten te worden beantwoord. (Zie onder meer CRvB 22 mei 1991.)

Erkenningen en adopties, tot stand gekomen krachtens buitenlandse rechtsstelsels, hebben voor de toepassing van de AOW, Anw en AKW dezelfde rechtsgevolgen als adopties en erkenningen naar Nederlands recht, voor zover de vereisten voor en de rechtsgevolgen van die rechtsfiguren overeenkomen met die van hun Nederlandse equivalenten (zie hiervoor bijvoorbeeld CRvB 23 december 1987). De SVB gaat er van uit dat voor de toepassing van de Remigratiewet dezelfde regel geldt.

Erkenning naar het recht van in ieder geval de volgende landen wordt niet gelijkgesteld met een erkenning naar Nederlands recht:

- Bahamas
- Burkina Faso
- China
- Colombia
- Dominicaanse Republiek
- Egypte
- El Salvador
- Ethiopië
- Filippijnen
- Frankrijk
- Ghana
- India
- Marokko
- Nigeria
- Portugal
- Senegal
- Thailand
- Togo
- Turkije
- Zwitserland

De adoptie van in ieder geval de volgende landen is niet gelijk te stellen met een adoptie naar Nederlands recht:

- België
- Burkina Faso
- Filippijnen
- Ghana
- Indonesië
- Marokko
- Pakistan
- Roemenië
- Somalië
- Spanje
- Turkije

Een kind dat vóór 12 maart 1992 geboren is uit een Turks Imam-huwelijk en dat op grond van de Turkse Amnestiewetgeving door inschrijving in de Turkse registers de status van wettig kind van de vader heeft verkregen, wordt aangemerkt als eigen kind.

Jurisprudentie
CRvB 28 februari 1986, RSV 1986/217
CRvB 23 december 1987, RSV 1988/168
CRvB 20 december 1989, KBW 1987/94, n.g.
CRvB 22 mei 1991, KBW 1990/40, n.g.
Rb Amsterdam 15 december 1995, PS 1996/345
CRvB 14 februari 1996, 94/2576 AKW, n.g.
CRvB 7 april 1999, RSV 1999/189, «USZ» 1999/171

1.3.2 *Pleegkinderen/pleegouderlijke zorg:*

artikel 9, lid 1 AOW, artikel 5, leden 1 en 4 Anw, artikel 7, leden 1, 3 en 12, AKW, artikel 1, lid 1, aanhef en onder h Remigratiewet

Met betrekking tot het begrip pleegkind in de AKW, AOW, Anw en de Remigratiewet heeft de SVB in de loop der tijd een door de jurisprudentie ondersteund beleid ontwikkeld. Hoewel de invulling van het pleegouderschap vooral in de AKW tot ontwikkeling is gekomen, gelden de uitkomsten van die ontwikkeling in beginsel evenzeer voor de AOW en de Remigratiewet.
Ten aanzien van de Anw is de gelijke toepassing van de begrippen met betrekking tot kinderen in de AKW zelfs wettelijk geregeld.

In zijn algemeenheid geldt dat, wil men kunnen spreken van een pleegkind, er dient te zijn voldaan aan de eis van opvoeding én onderhoud van het betrokken kind in een nauwe, exclusieve relatie tussen het kind en de verzekerde of pensioengerechtigde. Voor pleegkinderen is in de AKW geen onderhoudseis geformuleerd. Indien een pleegkind geheel wordt onderhouden, is er volgens de uitspraak van de CRvB van 19 januari 1993 geen plaats voor een onderhoudseis uitgedrukt in een minimumbedrag per week en wordt het kind geacht als eigen kind te worden onderhouden. Een dergelijke onderhoudseis wordt wel gesteld als het kind niet geheel door de verzekerde wordt onderhouden.

Onder opvoeden wordt door de SVB verstaan het bijdragen tot de verstandelijke ontwikkeling en de zedelijke, geestelijke en sociale vorming van het kind. Dit laatste veronderstelt een frequent aanwezig zijn van de verzekerde in de nabijheid van het kind. Indien de verzekerde en het betrokken kind op grote afstand van elkaar wonen, zal er blijkens de uitspraken van de CRvB van 4 maart 1987 en 4 november 1994 geen sprake kunnen zijn van een pleegkindsituatie.

Met opvoeding in een nauwe en exclusieve relatie wordt bedoeld dat het uitsluitend de pleegouders zijn die alle belangrijke beslissingen nemen die de vorming van het kind betreffen. Hierbij moet onder meer worden gedacht aan religie en schoolkeuze. Uit de jurisprudentie van de CRvB (onder meer de uitspraak van 30 januari 1991) blijkt immers dat aan de opvoedingseis wordt voldaan, indien een verzekerde zich wat de opvoeding betreft, op een zodanige wijze gedraagt, dat hij de plaats van de ouders inneemt en indien er wat de

opvoeding betreft tussen hem en het betrokken kind een verhouding bestaat als die tussen ouders en eigen kind. De pleegouders moeten derhalve geacht worden geheel in de plaats van de ouders te zijn getreden. Indien een nog levende ouder van het kind bevoegd én in staat blijft belangrijke beslissingen te nemen, dan zal in beginsel geen pleegouderschap kunnen worden aangenomen. Dit is veelvuldig uitgemaakt in de jurisprudentie (zie onder meer de uitspraak van de CRvB 14 februari 1990). De verzekerde (verzorger van het kind) kan in een dergelijke situatie wel toezicht over het kind uitoefenen en belangrijke verantwoordelijkheid dragen, maar dit gebeurt dan niet exclusief. Zolang nog een ouder, die niet uit het ouderlijk gezag is ontzet, in leven is, wordt deze geacht nog beslissingen te nemen aangaande de opvoeding van het kind. Indien echter de mogelijkheid tot uitoefening van het ouderlijk gezag en gebruikmaking van de ouderlijke bevoegdheden nog louter theoretisch is, staat dit er niet aan in de weg dat een ander op het punt van de opvoeding van het kind de plaats inneemt van de natuurlijke ouder(s) (zie onder meer CRvB 29 juli 1998). Het is aan degene die zich als pleegouder presenteert om aannemelijk te maken dat de banden tussen de natuurlijke ouder en het betrokken kind (vrijwel) geheel zijn verbroken en dat aldus de mogelijkheid is ontstaan om de opengevallen plaats van de ouder(s) in te nemen.

Blijkens de vaste jurisprudentie van de CRvB geldt het bovenstaande evenzeer indien de gezinsvoogdij-instelling door de Raad voor de Kinderbescherming tot gezinsvoogd is benoemd (zie onder meer de uitspraak van de CRvB 3 mei 1995). Aangezien de wettelijke verantwoordelijkheid bij de Raad voor de Kinderbescherming of bij een andere met de voogdij belaste instelling berust, zal degene aan wie de opvoeding en verzorging van het kind is toevertrouwd het betreffende kind in beginsel niet opvoeden als eigen kind.

Indien de verzekerde krachtens een uitspraak van een Nederlandse rechter is belast met de (tijdelijke) voogdij over het betrokken kind en het kind tot diens huishouden behoort, dan wordt aangenomen dat in beginsel aan de vereisten van opvoeding en exclusiviteit is voldaan. Van dit principe wordt slechts in uitzonderlijke situaties afgeweken, bijvoorbeeld indien sprake is van voogdij over een broer of zuster, waarbij er een zeer klein leeftijdsverschil is en de ouders zich daadwerkelijk met de opvoeding bemoeien dan wel daarin bijdragen (zie bijvoorbeeld CRvB 30 januari 1991).

Ten aanzien van het recht op kinderbijslag doet zich een bijzonder feitencomplex voor bij adoptie van een kind uit het buitenland. De toekomstige ouder verneemt op een gegeven moment de personalia van het kind dat hij toegewezen krijgt. Vanaf dat moment wordt hij geacht een band met het kind te hebben en kan volgens het door de SVB gehanteerde beleid onder voorwaarden recht op kinderbijslag voor het kind als pleegkind bestaan. Dit is mede afhankelijk van de tijdsduur tussen het moment van de toewijzing of het vernemen van de personalia en het moment waarop het kind tot het huishouden van de verzekerde gaat behoren. Duurt deze periode korter dan zes maan-

den, dan kan het kind, mits aan de onderhoudseis wordt voldaan, voor die tijd als pleegkind worden aangemerkt. Duurt deze periode langer dan zes maanden, dan kan het te adopteren kind voor deze periode als pleegkind worden aangemerkt indien:
- het adoptieproces in een onomkeerbaar stadium verkeert, dat wil zeggen dat het kind reeds is toegewezen en geaccepteerd; én
- de toekomstige ouders contact hebben met het kind; én
- de toekomstige ouders invloed kunnen uitoefenen op de verblijfplaats en/of de opleiding van het kind.

Het beleid met betrekking tot pleegkinderen kent een bijzondere uitwerking voor kinderen van asielzoekers. Ten tijde van de eerste aanvraag om kinderbijslag kan soms nog niet aanstonds worden vastgesteld dat het kind een eigen kind is van de asielzoeker. Totdat definitieve duidelijkheid is verkregen omtrent de familierechtelijke relatie tussen de asielzoeker en het desbetreffende kind kan kinderbijslag worden toegekend op grond van pleegouderschap mits aan de overige voorwaarden voor pleegouderschap is voldaan.

Jurisprudentie
CRvB 4 maart 1987, RSV 1987/206
CRvB 14 februari 1990, AB 1990, 410
CRvB 30 januari 1991, KBW 1989/91, n.g.
CRvB 19 januari 1993, RSV 1993/256
CRvB 10 september 1993, KBW 1992/74, n.g.
CRvB 26 mei 1994, KBW 1993/71, n.g.
CRvB 4 november 1994, PS 1995/133
CRvB 18 november 1994, KBW 1993/89, n.g.
CRvB 3 mei 1995, KBW 1994/2, n.g.
CRvB 29 juli 1998, 97/6599 AKW, RSV 1998/288

1.3.3 *Aangehuwde kinderen:*
artikel 9, lid 1 AOW, artikel 5 Anw, artikel 7, lid 1 AKW

Onder aangehuwd kind van een verzekerde wordt in elk geval verstaan het eigen kind van de huwelijkspartner van de verzekerde dat door die huwelijkspartner in het huwelijk is ingebracht.
Daarnaast merkt de SVB als aangehuwd kind van de verzekerde aan het eigen kind van de partner van de verzekerde dat door die partner in een niet-huwelijkse relatie is ingebracht. Dit is het geval indien de verzekerde en diens partner als partner geregistreerd zijn in de zin van boek 1, titel 5a BW.
Door de gelijkschakeling van het begrip kind in de AKW met het begrip kind in de AOW (artikel 9, lid 1, onder c AOW) en de Anw (artikel 5 Anw) worden de hier behandelde criteria voor toepassing van deze drie wetten in beginsel op gelijke wijze gehanteerd. Met betrekking tot het begrip ‘aangehuwd kind’ wordt evenwel onderscheid gemaakt.

Omdat in de AOW en de Anw het voeren van een gezamenlijke huishouding gelijk wordt gesteld met gehuwd zijn, beschouwt de SVB voor de toepassing van AOW en Anw eveneens als aangehuwde kinderen de kinderen van de partner met wie een gezamenlijke huishouding wordt gevoerd. Voor wat betreft de Remigratiewet is deze regel expliciet geformuleerd in artikel 1, lid 1, onder h van die wet.
Voor de toepassing van de AKW wordt in beginsel in geval van een gezamenlijke huishouding het kind van de partner niet als aangehuwd kind aangemerkt. Van dit uitgangspunt wordt slechts afgeweken indien de mogelijkheid van het aangaan van een huwelijk of van geregistreerd partnerschap voor betrokkenen niet open staat. In dat geval wordt het hebben van een notarieel samenlevingscontract als voorwaarde gesteld om het kind van de partner als aangehuwd kind te kunnen beschouwen.
Bij wege van overgangsrecht blijft de SVB bij een gezamenlijke huishouding een kind van de partner als aangehuwd kind aanmerken in die gevallen waarin dit reeds op basis van een notarieel samenlevingscontract het geval was vóór inwerkingtreding van de Wet op het geregistreerd partnerschap op 1 januari 1998.
In geval van ontbinding van het huwelijk of beëindiging van het geregistreerd partnerschap blijft een aangehuwd kind, ongeacht de reden van ontbinding of beëindiging, voor de toepassing van AOW, Anw, AKW en TOG de status van aangehuwd kind behouden.
Schoonzoons of schoondochters worden op grond van een uitspraak van de Hoge Raad van 31 januari 1968 niet als aangehuwde kinderen aangemerkt.

Jurisprudentie
HR 31 januari 1968, RSV 1968/79
CRvB 17 februari 1999, RSV 1999/155, «USZ» 1999/125

1.3.4 *Ouderloos:*
artikel 1 onder g, artikel 9, artikel 26, lid 1, artikel 27, lid 1, onder b, en artikel 28, lid 3 Anw

Artikel 26 Anw opent het recht op wezenuitkering voor het kind dat door het overlijden van een verzekerde ouder ouderloos is geworden. Onder ouderloos wordt in de rechtspraak verstaan de situatie dat niemand het juridisch ouderschap op grond van het Nederlands burgerlijk recht meer heeft over het kind. Hieruit leidt de SVB af dat door het overlijden van pleeg- of stiefouders een kind derhalve niet ouderloos kan worden in de zin van de Anw, indien tenminste een van de natuurlijke ouders van het kind nog in leven is en niet uit het ouderlijk gezag ontzet is.

Jurisprudentie
CRvB 20 december 1983, RSV 1984/99

1.3.5 ***Tot het huishouden behoren:***

artikel 9, lid 1 AOW, artikel 14, leden 1 en 3, artikel 22, leden 1 en 2 Anw, artikel 7, leden 1 en 3 AKW, artikel 5, lid 1 TOG 2000

Het begrip huishouden is in de AOW, Anw, AKW en TOG niet gedefinieerd. De SVB heeft op grond van de jurisprudentie de volgende beleidslijn ontwikkeld. Het begrip ziet op het bestaan van een gezinseenheid, waarbij zowel het element van gezamenlijk wonen als aspecten van sociale, economische en educatieve binding in onderlinge samenhang een rol kunnen spelen. Het begrip huishouden is niet beperkt tot de situatie waarin gehuwde personen of personen tussen wie een familierechtelijke relatie bestaat samenleven. Ook wanneer tussen personen geen huwelijkse of familierechtelijke relatie bestaat kunnen deze personen een huishouden vormen (zie onder andere de uitspraak van de CRvB van 6 december 1985).

Blijkens de vaste jurisprudentie van de CRvB ziet het begrip huishouden op de feitelijke situatie van het samenwonen. Daarbij wordt als hoofdregel gehanteerd dat van één huishouden sprake kan zijn indien de te beoordelen persoon op dezelfde plaats woont als waar zijn overige gezinsleden wonen. Bij twijfel of hiervan sprake is wordt een persoon daar geacht te wonen waar hij het merendeel van de voor de nachtrust bestemde tijd doorbrengt (tenminste vier nachten per week).
Met betrekking tot gedetineerden voert de SVB het volgende beleid. Als een verzekerde is gedetineerd en zijn kind is in een ander huishouden ondergebracht, dan behoort het kind tot het huishouden van een ander. Als een verzekerde korter dan zes maanden is gedetineerd en hij een huishouden achterlaat dat in stand blijft, dan wordt het kind geacht tot zijn huishouden te behoren. Bij bepaalde penitentiaire inrichtingen bestaat de mogelijkheid om het kind bij de vrouwelijke gedetineerde te laten verblijven. In dat geval blijft het kind tot haar huishouden behoren.

In uitzonderingsgevallen kan een persoon meer huishoudens hebben, bijvoorbeeld in geval van meerdere huwelijken, maar dit zal ondubbelzinnig moeten blijken (zie onder meer de uitspraak van de CRvB van 15 juni 1988).

In sommige gevallen is niet op voorhand duidelijk tot welk huishouden het kind behoort. In dat geval hanteert de SVB het criterium dat het kind behoort tot het huishouden waar het kind het merendeel van de voor de nachtrust bestemde tijd doorbrengt (minimaal vier nachten per week).
Bestaat er evenwel een opgelegde of overeengekomen regeling betreffende opvoeding en verblijf van het kind, dan is niet de feitelijke verblijfssituatie van belang maar hetgeen in de betrokken regeling daaromtrent is geregeld, (zie ook CRvB 29 mei 1991).

Een kind wordt ook geacht tot een huishouden te behoren wanneer het daar normaal deel van uitmaakt maar tijdelijk – bijvoorbeeld vanwege vakantie of

ziekenhuisopname – elders verblijft. Volgens het beleid van de SVB wordt een verblijf van het kind in een ziekenhuis als tijdelijk beschouwd indien dit verblijf niet langer duurt dan zes maanden. Indien de ziekenhuisopname langer duurt dan zes maanden wordt het kind na ommekomst van die periode niet meer geacht tot het huishouden te behoren, tenzij reeds bij aanvang van de opname bekend is dat het verblijf langer dan zes maanden zal duren. In dat geval wordt het kind vanaf de eerste dag van opname geacht niet meer tot het huishouden te behoren.
Een verblijf van het kind in een instelling vanwege een verplichte of vrijwillige uithuisplaatsing of vanwege detentie wordt niet als tijdelijk beschouwd, ongeacht of dit verblijf korter of langer dan zes maanden duurt. Het kind wordt dan niet geacht tot het huishouden te behoren.

In de situatie waarin een kind wordt vermist of is ontvoerd zal niet aanstonds duidelijk zijn of het kind heeft opgehouden te behoren tot het huishouden van de kinderbijslaggerechtigde. De SVB hanteert in dat geval het beleid dat het kind geacht wordt tot het huishouden van de gerechtigde te behoren tot zes maanden na de dag van vermissing dan wel ontvoering. Indien na zes maanden nog geen duidelijkheid is verkregen over de verblijfplaats van het kind wordt de kinderbijslag bij wijze van afbouw nog twee kwartalen doorbetaald.

Als een kind niet tot het huishouden van de verzekerde of nabestaande behoort, kan bij de toepassing van de AKW en Anw de vraag rijzen of een kind zelfstandig woont dan wel of het al dan niet behoort tot het huishouden van een ander. Ter beantwoording van deze vraag hanteert de SVB de volgende beleidslijn. Kinderen jonger dan 16 jaar worden door de SVB niet geacht zelfstandig te wonen. Kinderen in deze leeftijdscategorie behoren in beginsel hetzij tot het huishouden van de verzekerde of nabestaande, hetzij tot het huishouden van een ander. Kinderen vanaf 16 jaar kunnen wel zelfstandig wonen. Een kind wordt in ieder geval geacht zelfstandig te wonen, indien het kind:
– op kamers bij een hospita woont:
– samenwoont of;
– over zelfstandige woonruimte beschikt.

Een kind wordt in ieder geval geacht tot het huishouden van een ander te behoren indien het kind woont bij:
– familie;
– de ex-echtgenoot van de verzekerde;
– de echtgenoot van de verzekerde, waarmee de verzekerde geen huishouden (meer) vormt;
– een gastgezin.

Voor een kind jonger dan 16 jaar dat niet tot het huishouden van de verzekerde behoort en niet als eigen, aangehuwd of pleegkind tot het huishouden van een ander behoort, kan recht bestaan op tweevoudige kinderbijslag indien het kind door of in verband met het volgen van onderwijs uitwonend is en dat kind door

de verzekerde grotendeels wordt onderhouden. De SVB neemt aan dat er sprake is van een causaal verband tussen het volgen van onderwijs en het uitwonend zijn indien het kind onderwijs volgt in een internaat. Dit causaal verband wordt ook aangenomen, indien het internaat niet zelf het onderwijs geeft maar wel de desbetreffende kinderen verplicht om door het internaat verzorgde huiswerkbegeleiding te volgen.

Een kind kan ook (beurtelings) tot twee huishoudens behoren. Dit doet zich voor bij een zogenaamd co-ouderschap. Van co-ouderschap is sprake indien een kind, op grond van een tussen niet-samenwonende ouders overeengekomen regeling, afwisselend en in gelijke mate bij beide ouders verblijft, en de ouders beiden de kosten van het verblijf van het kind in hun gezin dragen. In zo'n geval dient ervan te worden uitgegaan dat het kind tot beide huishoudens behoort. Indien één ouder meer bijdraagt dan de ander is er derhalve geen sprake van co-ouderschap.
Bij co-ouderschap wordt de kinderbijslag waarop één van beide ouders recht heeft gelijk verdeeld betaald aan beide ouders, terwijl de kinderbijslag waarop de andere ouder recht heeft niet wordt uitbetaald. Dit laatste is bepaald in artikel 5a van het Samenloopbesluit kinderbijslag[18].

1.3.5.1 *Huishouden in het buitenland bij verblijf in Nederland*

Op de algemene regel dat het huishouden ziet op de feitelijke situatie van samenwonen is een uitzondering mogelijk als een verzekerde naar Nederland is gekomen en zijn gezin in het land van herkomst heeft achtergelaten. De verzekerde kan in dat geval met zijn gezin nog één huishouden blijven vormen. Ter beoordeling van de vraag of in de bedoelde situatie sprake is van één huishouden hanteert de SVB het volgende beleid.

Indien een verzekerde naar Nederland is gekomen en zijn gezin in het land van herkomst heeft achtergelaten, kan hij één huishouden blijven vormen met zijn gezin indien zijn binding met het land van herkomst zo sterk is dat hij geacht kan worden daar te lande woonplaats te houden. Betrokkene dient dan tevens een voortdurende band met zijn gezin te onderhouden, hetgeen moet blijken uit regelmatige contacten. Indien aan deze voorwaarden niet of niet langer wordt voldaan, dan is sprake van een 'breuk' in het huishouden en worden betrokkene en zijn gezin niet geacht één huishouden te vormen.
Aan het voortbestaan van het huishouden komt een einde op het moment dat betrokkene als ingezetene van Nederland kan worden aangemerkt. Vanaf dat moment staat de sterke binding met Nederland eraan in de weg om ook nog woonplaats in het land van herkomst aan te nemen. Op deze regel bestaan twee uitzonderingen.

18 Besluit tot vaststelling van regels ter voorkoming van samenloop van kinderbijslag, KB van 20 december 1991, Stb. 756

– Een breuk wordt geacht niet te hebben plaatsgevonden indien betrokkene een aanvraag om gezinshereniging heeft ingediend vóór het moment waarop hij als ingezetene van Nederland wordt aangemerkt. In deze situatie is de beslissing op de aanvraag bepalend voor de vraag of het huishouden blijft voortbestaan. Indien afwijzend op de aanvraag wordt beslist, wordt een breuk in het huishouden aangenomen vanaf het moment waarop deze beslissing in kracht van gewijsde is gegaan.
– De tweede uitzondering wordt gevormd door de situatie waarin ondubbelzinnig vaststaat dat betrokkene een dubbele woonplaats heeft (zie § 2.2.6). In deze uitzonderingssituaties kan niettemin een breuk in het huishouden optreden indien betrokkene niet langer regelmatige contacten met zijn gezin onderhoudt.

Indien een breuk in het huishouden is opgetreden, kan het huishouden weer 'herleven' indien betrokkene de nodige stappen onderneemt tot gezinshereniging. In deze situatie wordt één huishouden aangenomen vanaf het moment dat op de aanvraag om gezinshereniging in begunstigende zin is beslist. Het huishouden kan tevens 'herleven' indien betrokkene – eventueel opnieuw – zulke banden met zijn land van herkomst onderhoudt, dat hij geacht moet worden twee woonplaatsen te hebben.

Aparte vermelding verdient de situatie van de de politieke vluchteling die zijn gezin achterlaat in zijn land van herkomst zonder het voornemen daarnaar nog terug te keren. In een dergelijke situatie wordt volgens de jurisprudentie van de CRvB (zie onder meer de uitspraken van 16 september 1987, 7 december 1988 en 27 oktober 1999) een breuk niet geacht te zijn opgetreden indien betrokkene spoedig na zijn aankomst in Nederland de nodige – reële kansen biedende – stappen tot gezinshereniging heeft ondernomen. Dergelijke stappen dienen volgens het beleid van de SVB binnen twee maanden te zijn ondernomen.

Jurisprudentie
CRvB 6 december 1985, RSV 1986/113
CRvB 16 september 1987, RSV 1988/102
CRvB 15 juni 1988, RSV 1989/41
CRvB 7 december 1988, RSV 1989/189
CRvB 17 juli 1991, RSV 1992/135
CRvB 29 mei 1991, RSV 1992/20
CRvB 26 oktober 1993, KBW 1992/51, n.g.
CRvB 3 maart 1995, RSV 1995/190
CRvB 3 maart 1995, AB 1995,458
CRvB 31 maart 1995, KBW 1992/86, n.g.
CRvB 27 oktober 1999, RSV 1999/304, «USZ» 1999/339

1.3.6 ***Vanwege onderwijs of een beroepsopleiding lessen of stages volgen gedurende ten minste 213 klokuren per kwartaal:***

artikel 26, lid 2 onder a Anw, artikel 7, lid 2 onder a, artikel 7, lid 3, onder a sub i, artikel 7a AKW, artikel 2 Regeling klokuren 1998

Van onderwijs of een beroepsopleiding in de zin van de AKW en de Anw is volgens het beleid van de SVB en de stand van de jurisprudentie van de CRvB sprake wanneer is voldaan aan de volgende criteria:
- deskundige begeleiding en/of toezicht door de onderwijsinstelling;
- voorbereidend op enig examen, resulterend in een diploma of getuigschrift;
- de mogelijkheid tot het beroepsmatig verrichten van activiteiten overeenkomstig de opleiding;
- praktische lessen of werkzaamheden worden als opleiding beschouwd voor zover deze een verplicht karakter hebben en een integrerend onderdeel van de theoretische opleiding vormen.

Ook algemeen vormend onderwijs dat wordt afgesloten met een examen resulterend in een diploma of getuigschrift en dat toegang geeft tot vervolgonderwijs of dat als minimumvereiste geldt voor een functie of beroep, wordt als onderwijs in de zin van de AKW aangemerkt. Voorbeelden hiervan zijn MAVO, HAVO, VWO en daarmee vergelijkbare buitenlandse vormen van algemeen vormend onderwijs.

Als het onderwijs niet aan de bovenstaande criteria voldoet, maar wel dient als noodzakelijke voorbereiding op ander onderwijs dat wel aan de criteria voldoet, wordt deze vooropleiding volgens de jurisprudentie van de CRvB wel als onderwijs in de zin van de AKW aangemerkt.

Voor kinderen van 16 en 17 jaar bestaat er krachtens de AKW recht op kinderbijslag, indien zij onderwijs volgend zijn. Voorts heeft een wees ouder dan 16 jaar doch jonger dan 21 jaar recht op een wezenuitkering, indien het onderwijs volgt.
Voor deze onderwijs volgende kinderen wordt in de AKW en de Anw een klokuren-criterium gehanteerd, dat inhoudt dat in verband met onderwijs of een beroepsopleiding gedurende gemiddeld ten minste 213 klokuren per kwartaal lessen of stages door het kind gevolgd moeten worden. Onder ‘klokuur’ wordt door de SVB verstaan 60 minuten aan onderwijs. Om het gemiddeld aantal klokuren per kwartaal te bepalen, hanteert de SVB de volgende berekeningswijze: voor opleidingen die één of meerdere schooljaren duren wordt het gemiddelde aantal klokuren berekend over het gehele schooljaar. Voor opleidingen die korter dan één schooljaar duren wordt berekend hoeveel uren het kind heeft gevolgd in het desbetreffende kwartaal. Indien niet wordt voldaan aan het minimum vereiste aantal klokuren, dan kan eventueel toch recht op

kinderbijslag bestaan indien sprake is van een van de limitatief genoemde uitzonderingen in de Regeling klokuren 1998[19].
Voor een kind kan geen recht op kinderbijslag ontstaan indien er een recht op studiefinanciering bestaat of daartoe een aanvraag is gedaan waarop nog niet onherroepelijk is beslist. Een recht op wezenuitkering kan wel samenlopen met studiefinanciering.

Voor kinderen jonger dan 16 jaar kan recht op tweevoudige kinderbijslag bestaan indien zij in verband met het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding uitwonend zijn. De SVB voert het beleid dat tweevoudige kinderbijslag in die situatie slechts wordt toegekend als het volgen van onderwijs in vorenbedoelde zin aan dezelfde criteria voldoet als het volgen van onderwijs door 16- en 17-jarigen, met inbegrip van het minimaal te volgen aantal uren lessen of stages.

Voor 18-jarigen en ouder is de kinderbijslag afgeschaft. Voor schoolgaande kinderen die onder deze categorie vallen, is een overgangsregeling getroffen. Deze houdt in dat de schoolgaande kinderen die op 30 september 1995 17 jaar of ouder waren, in het vierde kwartaal van 1995 kinderbijslag ontvingen en aan het klokurencriterium voldeden, voor de duur van hun opleiding het recht op kinderbijslag behouden voor zover zij dezelfde soort opleiding van hetzelfde soort onderwijs blijven volgen.

De SVB leidt uit de stand van de jurisprudentie af dat bij een tijdelijke onderbreking van de opleiding veroorzaakt door bijvoorbeeld studie-overgang of ziekte het kind nog geacht wordt onderwijs te volgen. Onderbreking van de studie wegens ziekte of studie-overgang gedurende minder dan zes maanden kan het recht op kinderbijslag of wezenuitkering niet beïnvloeden.

Jurisprudentie
CRvB 8 juli 1971, RSV 1971/266
CRvB 13 mei 1975, RSV 1975/402
CRvB 9 september 1975, RSV 1976/62
CRvB 7 december 1976, RSV 1977/52
CRvB 29 mei 1984, RSV 1984/179
CRvB 27 augustus 1986, RSV 1987/104
CRvB 3 december 1986, KBW 1986/54, n.g.
CRvB 25 juli 1990, KBW 1989/85, n.g.

1.3.7 *Werkloos/inschrijving arbeidsbureau/redelijke termijn:*

artikel 7, lid 2 onder c, leden 6, 7, 8 en 9 AKW en artikel 1, lid 2 Regeling regels inzake recht op kinderbijslag voor werkloze kinderen in het buitenland

19 Beschikking Staatssecretaris Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 28 september 1998, Stcrt. 185

Werkloze kinderen voor wie krachtens de AKW recht op kinderbijslag bestaat, dienen zich binnen een redelijke termijn na het werkloos worden als werkzoekende bij de Arbeidsvoorzieningsorganisatie in te schrijven. Onder "binnen een redelijke termijn" wordt door de SVB verstaan binnen één maand.
Een kind wordt onder meer niet als werkloos aangemerkt indien het ten minste 19 uren arbeid verricht (artikel 7, lid 6 AKW). De SVB verbindt hieraan het beleid dat een kind dat minder dan 19 uren arbeid verricht, als werkloos wordt aangemerkt indien het ten minste 19 uren beschikbaar is voor de arbeidsmarkt. Dit dient te blijken uit het aantal uren waarvoor het kind staat ingeschreven bij de Arbeidsvoorzieningsorganisatie eventueel vermeerderd met het aantal uren dat het kind reeds werkzaam is.

Op grond van artikel 1 van de Nadere regels voor het recht op kinderbijslag voor werkloze schoolverlaters[20] wordt een kind dat in de eerste maand van een kwartaal werkloos wordt, geacht op de eerste dag van dat kwartaal werkloos te zijn. Een kind dat werkloos wordt vlak voor de peildatum of in de eerste maand van een kwartaal, wordt op grond van artikel 2 van diezelfde regeling geacht zich op de peildatum van dat kwartaal als werkzoekende te hebben ingeschreven, mits de feitelijke inschrijving plaatsvindt binnen een maand na het intreden van de werkloosheid. De SVB heeft conform de jurisprudentie van de CRvB als beleidslijn vastgesteld dat slechts in zeer uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld ernstige ziekte van het kind, van deze termijn kan worden afgeweken.

Voorts volgt uit de jurisprudentie van de CRvB dat het kind feitelijk beschikbaar dient te zijn voor de arbeidsmarkt. Vrijwilligerswerk staat volgens het beleid van de SVB er niet aan in de weg dat een kind als werkloos wordt aangemerkt mits deze bezigheden ondergeschikt zijn aan het zoeken en het eventueel aanvaarden van aangeboden werk.
Indien de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt tijdelijk wordt onderbroken door ziekte hanteert de SVB het beleid dat een onderbreking van minder dan zes maanden het recht op uitkering niet hoeft te beïnvloeden, mits aan de overige voorwaarden voor het recht op kinderbijslag is voldaan.

Sinds 1 januari 1998 is in artikel 7, lid 6, AKW opgenomen dat een kind niet als werkloos wordt aangemerkt indien het desbetreffende kind een passende dienstbetrekking niet heeft aanvaard of door eigen toedoen niet heeft verkregen of behouden. Voor de vraag of een kind in Nederland een passende dienstbetrekking niet heeft aanvaard of door eigen toedoen niet heeft verkregen of behouden laat de SVB zich adviseren door de Arbeidsvoorzieningsorganisatie, een Wiw-organisatie of Cadans. Ten aanzien van kinderen in een EU- of verdragsland wordt de vraag of zij verwijtbaar geen passende dienstbetrekking

20 Regeling van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 20 december 1991, nr. 91/4045, Stcrt. 252

hebben verkregen of behouden, beoordeeld aan de hand van het aantal uren dat zij in die dienstbetrekking hadden kunnen werken, en het loon dat ze daarmee hadden kunnen verdienen. Een dienstbetrekking waarmee niet ten minste het Nederlands wettelijk minimum jeugdloon kan worden verdiend wordt in dat verband niet als een passende dienstbetrekking aangemerkt.

In de Regeling regels inzake recht op kinderbijslag voor werkloze kinderen in het buitenland is onder meer geregeld dat voor de toepassing van artikel 7 AKW, de inschrijving bij een dienst voor arbeidsbemiddeling in een Lid-staat van de Europese Gemeenschappen dan wel in een land waarmee Nederland een verdrag inzake sociale zekerheid heeft gesloten, wordt gelijkgesteld met de inschrijving bij de Arbeidsvoorzieningsorganisatie in Nederland. Artikel 1, lid 2 van de Regeling bepaalt dat indien zulk een dienst in het land waar het kind woont niet aanwezig is, aan het inschrijvingsvereiste geacht wordt te zijn voldaan indien aannemelijk kan worden gemaakt dat het kind werkloos is en beschikbaar is voor de arbeidsmarkt. De SVB heeft voor de toepassing van artikel 1, lid 2 van de Regeling als beleid vastgesteld dat het aldaar bepaalde niet alleen geldt voor de situatie waarin er geen 'dergelijke dienst' bestaat, maar eveneens voor de situatie dat inschrijving niet mogelijk is vanwege een wettelijke belemmering tot inschrijving in het desbetreffende land.
Uit het gestelde in artikel 7 AKW in samenhang met het bepaalde in de Regeling regels inzake recht op kinderbijslag voor werkloze kinderen in het buitenland leidt de SVB voorts af dat geen recht voor werkloze kinderen kan bestaan voor kinderen die niet wonen binnen de EU of een land waarmee een verdrag is afgesloten. Deze zienswijze is bevestigd door de rechtbank Amsterdam.

Indien bij de inschrijving bij het Nederlandse of het buitenlandse arbeidsbureau een geldige verblijfsvergunning of een ander vreemdelingrechtelijk vereiste geldt en de betrokkene aan het vereiste niet voldoet dan wel nog moet wachten op de afgifte van een verblijfsvergunning, merkt de SVB de betrokkene toch als werkloos aan, indien hij feitelijk beschikbaar is voor de arbeidsmarkt en hij aannemelijk heeft gemaakt dat hij tijdig heeft gepoogd zich in te schrijven bij het arbeidsbureau.

Jurisprudentie

HvJ EG 22 februari 1990, zaak 228/88 (Bronzino), Jur. 1990, I-531, RSV 1991/231
HvJ EG 22 februari 1990, zaak C-12/89 (Gatto), Jur. 1990, I-557
CRvB 20 augustus 1993, KBW 1992/39, n.g.
CRvB 17 september 1993, PS 1993/987
CRvB 17 december 1993, AB 1994, 418
CRvB 6 januari 1999, 97/6165 AKW, «USZ» 1999/58
Rb Amsterdam 9 november 1999, AKW 98/72, n.g.

1.4 (Pseudo-)nabestaande:

artikel 1, onder e, artikel 4, artikel 14, lid 1 en artikel 22, leden 1, 2 en 4 Anw

1.4.1 *Nabestaande:*

artikel 1, onder e, artikel 14, lid 1 en artikel 22, leden 1, 2 en 4 Anw

Anw: art. 1 onder e

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

e. nabestaande: de echtgenoot van degene, die op de dag van overlijden verzekerd is op grond van deze wet.

Anw: art. 14, leden 1 en 3

1. Recht op nabestaandenuitkering heeft de nabestaande die:

a. een ongehuwd kind heeft, dat jonger is dan 18 jaar en niet tot het huishouden van een ander behoort; of

b. arbeidsongeschikt is

1°. op en sedert de dag van overlijden van de verzekerde, of

2°. op en sedert de laatste dag van de maand waarin hij niet meer voldoet aan de voorwaarde bedoeld in onderdeel *a*, en wiens arbeidsongeschiktheid na de onderscheidenlijk onder 1° en 2° bedoelde dag ten minste drie maanden voortduurt, dan wel ten aanzien van wie aannemelijk is dat de arbeidsongeschiktheid tenminste drie maanden na de vorenbedoelde dag zal voortduren; of

c. geboren is voor 1 januari 1950.

3. Voor de nabestaande die op de dag van overlijden van de verzekerde niet voldoet aan de voorwaarde, genoemd in het eerste lid, onderdeel *a*, omdat het kind op het moment van overlijden tot het huishouden van een ander behoort, gaat het recht op nabestaandenuitkering in op de eerste dag van de maand waarin hij als gevolg van het overlijden wel aan die voorwaarde voldoet.

Anw: art. 22, leden 1, 2 en 4

1. Recht op halfwezenuitkering heeft de nabestaande die een halfwees heeft, jonger dan 18 jaar, die niet tot het huishouden van een ander behoort.
2. Voor de toepassing van deze paragraaf en paragraaf 4 van deze afdeling alsmede van de afdelingen II en III van dit hoofdstuk wordt, in afwijking van hoofdstuk 1, onder nabestaande verstaan: de ouder van een halfwees of de persoon die als ware hij ouder zorg draagt voor een halfwees, die tot zijn huishouden behoort.
4. Ten aanzien van het overlijden van de vader of de moeder van een of meer kinderen, bestaat per huishouding slechts recht op één halfwezenuitkering ten aanzien van dit kind of deze kinderen voor één nabestaande. In geval sprake is van meer dan een nabestaande binnen één huishouding, die een aanvraag doen voor een halfwezenuitkering ten aanzien van dit kind of deze kinderen, bepaalt de Bank welke nabestaande in aanmerking komt voor het recht op halfwezenuitkering.

Nabestaande in de zin van de Anw is de echtgenoot of de ongehuwd samenwonende partner van degene die op de dag van overlijden verzekerd is op grond van de Anw.

Met betrekking tot de afbakening van het begrip nabestaande leidt de SVB uit de rechtspraak het volgende af.
Ten aanzien van de nabestaande geldt dat indien hij meerdere echtgenotes heeft, hij niet als nabestaande wordt aangemerkt indien één van zijn echtgenotes overlijdt.

Voor het recht op halfwezenuitkering wordt in artikel 22, tweede lid Anw een uitbreiding aan het begrip nabestaande gegeven. Daarin is bepaald dat tevens nabestaande is degene die een halfwees in zijn huishouden verzorgt als ware hij ouder. Als nabestaande in deze zin wordt aangemerkt de persoon tot wiens huishouden de halfwees duurzaam behoort. Wanneer de halfwees duurzaam tot het huishouden behoort, neemt de SVB aan dat de band tussen halfwees en verzorger zodanig is dat gezegd kan worden dat het kind door de verzorger in zijn huishouden is opgenomen als ware de verzorger de ouder van het kind. Of het verblijf in het huishouden duurzaam is wordt naar de omstandigheden beoordeeld, waarbij een beoogd verblijf van tenminste drie maanden in ieder geval als duurzaam wordt aangemerkt. Indien het kind op commerciële basis in een huishouden wordt verzorgd, wordt dit niet als verzorging door een persoon als ware hij ouder in de zin van artikel 22, tweede lid, aangemerkt.
Indien meerdere verzorgers van dezelfde halfwees aanspraak op een halfwezenuitkering maken, kent de SVB slechts één halfwezenuitkering toe. De toekenning vindt in dat geval plaats aan degene die als eerste de aanvraag voor de halfwezenuitkering indiende.

Jurisprudentie
CRvB 7 december 1988, RSV 1989/67
CRvB 6 maart 1990, RSV 1990/367
CRvB 29 januari 1992, RSV 1992/167
CRvB 12 oktober 1994, AB 1995, 313

1.4.2 *Pseudo-nabestaande:*
artikel 4 Anw

Anw: art. 4
In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt in afwijking van artikel 3, tweede tot en met zesde lid onder nabestaande mede verstaan de gewezen echtgenoot van een overleden verzekerde, indien:
a. het huwelijk anders dan door de dood is ontbonden; en
b. de overleden verzekerde onmiddellijk voorafgaand aan het overlijden verplicht is krachtens rechterlijke uitspraak of overeenkomst, vastgelegd in een notariële akte of een akte mede ondertekend door een advocaat, levensonderhoud te verschaffen aan de gewezen echtgenoot op grond van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek; en

c. de gewezen echtgenoot overeenkomstig de bepalingen in deze wet recht op nabestaandenuitkering zou hebben gehad, indien het overlijden plaats zou hebben gehad op de dag van ontbinding van het huwelijk anders dan door de dood.

Op grond van de Anw kan een man of vrouw ook recht op nabestaandenuitkering ontlenen aan het overlijden van een verzekerde met wie hij of zij op het moment van overlijden niet langer was gehuwd. Betrokkene kan in dergelijke situaties slechts recht hebben op een nabestaandenuitkering indien hij onmiddellijk voorafgaand aan het overlijden van de ex-echtgenoot krachtens rechterlijke uitspraak, een notarieel verleden overeenkomst of een mede door een advocaat ondertekende akte, recht had op alimentatie van deze ex-echtgenoot op grond van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek. De SVB interpreteert artikel 4 Anw zo dat indien de juridische verplichting tot het betalen van alimentatie ten tijde van het overlijden bestond, niet van belang is of feitelijke betaling van de alimentatie plaatsvond.

Met een door een advocaat mede-ondertekende akte wordt onder andere een echtscheidingsconvenant bedoeld, waarin veelal alimentatieverplichingen zijn opgenomen. Aangezien de advocaten geen partij bij deze overeenkomst zijn en deze akten zelden door hen worden mede-ondertekend, acht de SVB het vereiste van mede-ondertekening te zijn vervuld indien door betrokkene aannemelijk wordt gemaakt dat het echtscheidingsconvenant tot stand is gekomen door de inzet van bij de echtscheiding betrokken advocaten.
Indien een alimentatieverplichting is opgelegd naar buitenlands recht, hanteert de SVB als beleid dat de buitenlandse alimentatie wordt gelijkgesteld aan een verplichting tot levensonderhoud zoals bedoeld in Boek 1 van het BW als de vereisten voor en de rechtsgevolgen van de buitenlandse rechtsfiguur overeenkomen met die van hun Nederlandse equivalent.

Voor de toepassing van artikel 4 Anw worden (voormalig) ongehuwd samenwonenden niet met gehuwden gelijkgesteld.

Artikel 4, onder c Anw stelt aan het recht op uitkering voor een pseudo-nabestaande de nadere voorwaarde dat deze slechts recht op een nabestaandenuitkering kan doen gelden indien hij recht op een nabestaandenuitkering zou hebben gehad als de ex-echtgenoot op de datum van de echtscheiding was overleden. Uit de jurisprudentie van de CRvB blijkt dat deze voorwaarde zo moet worden verstaan dat indien zich na de datum van echtscheiding een situatie voordoet die aanleiding geeft tot het intrekken van een nabestaandenuitkering, de pseudo-nabestaande nadien geen recht op uitkering kan ontlenen aan het overlijden van de ex-echtgenoot. Dit is slechts anders indien de intrekkingsgrond zou zijn gelegen in het voeren van een gezamenlijke huishouding en deze gezamenlijke huishouding binnen zes maanden na aanvang is verbroken.

De hoogte van de nabestaandenuitkering waarop een nabestaande op grond van artikel 4 Anw aanspraak kan maken, is gerelateerd aan de hoogte van de alimentatieverplichting op het moment van overlijden. Indien de alimentatie gelijk aan of hoger was dan de maximale bruto nabestaandenuitkering, bestaat in beginsel recht op de maximale bruto nabestaandenuitkering. Bij een alimentatie die lager was dan de maximale bruto nabestaandenuitkering, wordt het recht op de nabestaandenuitkering uitgedrukt in een percentage dat overeenstemt met de verhouding waarin de laatst ontvangen alimentatie tot de maximale bruto nabestaandenuitkering stond.
Met betrekking tot de duur van het recht op een nabestaandenuitkering op grond van deze bepaling heeft de SVB als beleidslijn vastgesteld dat deze wordt bepaald door de verdere voorwaarden van de Anw en dus niet samenhangt met de looptijd van de oorspronkelijke alimentatieverplichtingen.

Jurisprudentie
CRvB 13 januari 1999, RSV 1999/188, «USZ» 1999/97

2 Kring der verzekerden

2.1 Algemeen

AOW en AKW: art. 2 en Anw: art. 6
Ingezetene in de zin van deze wet is degene, die in Nederland woont.

AOW: art. 2 (oud):
Ingezetene in de zin van de wet is degene, die binnen het Rijk woont.

AOW en AKW: art. 3 en Anw: art. 7
1. Waar iemand woont en waar een lichaam gevestigd is, wordt naar de omstandigheden beoordeeld.
2. Voor de toepassing van het eerste lid worden schepen en luchtvaartuigen welke in Nederland hun thuishaven hebben, ten opzichte van de bemanning als deel van Nederland beschouwd.
3. Hij die Nederland metterwoon heeft verlaten en binnen een jaar nadien metterwoon terugkeert zonder inmiddels in de Nederlandse Antillen, Aruba of op het grondgebied van een andere Mogendheid te hebben gewoond, wordt ook voor de duur van zijn afwezigheid geacht in Nederland te hebben gewoond.

AOW en AKW: art. 6 en Anw: art. 13
1. Verzekerd overeenkomstig de bepalingen van deze wet is degene, die (AOW: nog niet de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, en)

a. ingezetene is;
b. geen ingezetene is, doch ter zake van in Nederland in dienstbetrekking verrichte arbeid aan de loonbelasting is onderworpen.

2. Niet verzekerd is de vreemdeling die niet rechtmatig in Nederland verblijf houdt in de zin van artikel 1b, aanhef, en onder 1, van de Vreemdelingenwet.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan, in afwijking van het eerste en tweede lid, uitbreiding dan wel beperking worden gegeven aan de kring der verzekerden.
4. Bij een maatregel, als bedoeld in het derde lid, kan worden afgeweken van het tweede lid ten aanzien van:

a. vreemdelingen die rechtmatig in Nederland arbeid verrichten, dan wel hebben verricht;
b. vreemdelingen die, na rechtmatig in Nederland verblijf te hebben gehouden in de zin van artikel 1b, aanhef, en onder 1, van de Vreemdelingenwet, tijdig toelating in aansluiting op dat verblijf hebben aangevraagd, dan wel bezwaar hebben gemaakt of beroep hebben ingesteld tegen de intrek-

king van het besluit tot toelating, totdat op die aanvraag, dat bezwaar of dat beroep is beslist.

Anw: art. 13, leden 4 en 5

4. Indien een verzekerde ophoudt ingezetene te zijn, eindigt zijn verzekering, behoudens voor de toepassing van de Wet financiering volksverzekeringen en voor zover niet reeds op hem van toepassing is een overeenkomstige regeling van de Nederlandse Antillen, van Aruba, van een andere Mogendheid of een volkenrechtelijke organisatie, niet eerder dan zes weken na de dag, met ingang waarvan hij heeft opgehouden ingezetene te zijn. Op de termijn, gesteld in de eerste volzin, is de Algemene Termijnenwet niet van toepassing.
5. Bij een maatregel, als bedoeld in het derde lid, kan worden afgeweken van het tweede lid ten aanzien van:

a. vreemdelingen die rechtmatig in Nederland arbeid verrichten, dan wel hebben verricht;

b. vreemdelingen die, na rechtmatig in Nederland verblijf te hebben gehouden in de zin van artikel 1b, aanhef, en onder 1, van de Vreemdelingenwet, tijdig toelating in aansluiting op dat verblijf hebben aangevraagd, dan wel bezwaar hebben gemaakt of beroep hebben ingesteld tegen de intrekking van het besluit tot toelating, totdat op die aanvraag, dat bezwaar op dat beroep is beslist.

AOW en AKW: art. 6a

Zo nodig in afwijking van artikel 6 en de daarop berustende bepalingen:

a. wordt als verzekerde aangemerkt de persoon van wie de verzekering op grond van deze wet voortvloeit uit de toepassing van bepalingen van een verdrag of van een besluit van een volkenrechtelijke organisatie;

b. wordt niet als verzekerde aangemerkt de persoon op wie op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie de wetgeving van een andere mogendheid van toepassing is.

Anw: art. 13a

Zo nodig in afwijking van artikel 13 en de daarop berustende bepalingen:

a. wordt als verzekerde aangemerkt de persoon van wie de verzekering op grond van deze wet voortvloeit uit de toepassing van bepalingen van een verdrag of van een besluit van een volkenrechtelijke organisatie;

b. wordt niet als verzekerde aangemerkt de persoon op wie op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie de wetgeving van een andere mogendheid van toepassing is.

KB 746: art. 9

Verzekerd op grond van de volksverzekeringen is de persoon die niet in Nederland woont en die winst uit binnenlandse onderneming geniet als bedoeld in artikel 49, eerste lid, onderdeel a, in samenhang met artikel 48, vierde lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, mits hij in Nederland arbeid verricht voor die onderneming.

De kring van verplicht verzekerden voor de AOW, de Anw en de AKW wordt gevormd door ingezetenen van Nederland, door niet-ingezetenen die hier te

lande in loondienst werken en op grond daarvan aan de loonbelasting zijn onderworpen, en door niet-ingezetenen die in Nederland als zelfstandige werken. Sinds 1 juli 1998 (de datum van inwerkingtreding van de Koppelingswet) is op grond van artikel 6, lid 2 AOW, artikel 13, lid 2 Anw en artikel 6, lid 2 AKW niet verzekerd de vreemdeling die niet rechtmatig in Nederland verblijft in de zin van artikel 1b, aanhef en onder 1 Vreemdelingenwet. Het gaat hier om de vreemdeling die niet onvoorwaardelijk tot Nederland is toegelaten.

Op deze regels zijn uitzonderingen geformuleerd in het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 (KB 746). In dit besluit is aan de SVB in artikel 24 de discretionaire bevoegdheid gegeven om in geval van onbillijkheden van overwegende aard van de in het besluit gestelde regels af te wijken.

Ten aanzien van de kring van verzekerden moet worden opgemerkt, dat de nationaalrechtelijke situatie sterk bepaald wordt door het internationale recht, met name Verordening (EEG) nr. 1408/71 en bilaterale verdragen. Indien de verordening of een verdrag van toepassing is, wordt de verzekeringspositie van de betrokkene bij voorrang op grond daarvan bepaald. Slechts indien geen internationaal instrument toepasselijk is, wordt de verzekeringspositie uitsluitend beoordeeld op basis van de nationaalrechtelijke bepalingen.
De beleidsregels die betrekking hebben op internationaal recht, zijn opgenomen in deel III van deze bundel.

2.2 Ingezetene/wonen:

artikel 2, artikel 3 en artikel 6, lid 1, onder a, en lid 2 AOW en AKW, artikel 6, artikel 7 en artikel 13 Anw

2.2.1 *Algemeen*

Op basis van artikel 6, eerste lid, onder a van de AOW en AKW, en artikel 13, eerste lid, onder a van de Anw is een ingezetene verplicht verzekerd, behoudens als hij niet onvoorwaardelijk tot Nederland is toegelaten, dan wel als er sprake is van één van de uitzonderingen opgesomd in KB 746. Ingezetene is degene die in Nederland woont (artikel 2 AOW en AKW en artikel 6 Anw). Waar iemand woont of waar een lichaam gevestigd is, wordt naar de omstandigheden beoordeeld (artikel 3 AOW en AKW en artikel 7 Anw). Hetgeen gesteld is in § 1.2.7.1 van deel III ten aanzien van werknemers die werkzaam zijn in de baggerbranche en in de off-shore, vindt overeenkomstige toepassing met betrekking tot de hierboven opgenomen bepalingen.
Mede op grond van de – omvangrijke – jurisprudentie heeft de SVB met betrekking tot ingezetenschap het volgende beleid ontwikkeld.

Voor de beantwoording van de vraag of iemand binnen Nederland woont, is van belang of er tussen de betrokkene en Nederland een persoonlijke band van duurzame aard bestaat. Hierbij moet volgens vaste jurisprudentie worden vast-

gesteld of de betrokkene het middelpunt van zijn maatschappelijk leven in Nederland heeft (zie hiervoor onder meer CRvB 29 april 1998).

Het onderzoek ter beoordeling of iemand het middelpunt van zijn maatschappelijk leven in Nederland heeft, spitst zich toe op feitelijke omstandigheden. Voor de beoordeling is doorslaggevend in welke mate betrokkene een juridische binding, een economische binding en een sociale binding met Nederland heeft. In sommige gevallen is één van deze bindingen zo sterk dat deze op zichzelf reeds tot ingezetenschap leidt. In andere gevallen is geen van deze bindingen op zichzelf beschouwd voldoende sterk om tot ingezetenschap te leiden, maar moet op grond van het complex van factoren toch tot ingezetenschap worden geconcludeerd.
Bij de beoordeling is tevens van belang of en in hoeverre er (nog) sprake is van binding met een ander land dan Nederland. In principe kan gesteld worden dat de band met Nederland sterker is naarmate de band met een ander land, zoals het land van herkomst, zwakker is. Het onderzoek vindt plaats aan de hand van de volgende criteria.

2.2.2 ***Juridische binding***

2.2.2.1 *Algemeen*

Voor het bestaan van een juridische binding is van belang of betrokkene een verblijfsrecht in Nederland heeft op grond van het recht van de EU, dan wel beschikt over een verblijfstitel voor bepaalde (artikelen 9 en 9a Vreemdelingenwet (Vw)[21]) of voor onbepaalde tijd (artikel 10 en 13 Vw). Een gewone verblijfsvergunning ex artikel 9 Vw geldt voor bepaalde tijd, een vestigingsvergunning ex artikel 13 geeft een verblijfstitel voor onbepaalde tijd. Afgifte van verblijfsvergunningen kan verband houden met internationale verplichtingen, een wezenlijk Nederlands belang en overige gronden, bijvoorbeeld gezinsheniging, studie en klemmende redenen van humanitaire aard.
Indien de betrokkene in het bezit is van een vestigingsvergunning zal in het algemeen ingezetenschap worden aangenomen. Als iemand een tijdelijke verblijfsvergunning heeft, dan kan dit, bezien in het licht van de overige van belang zijnde omstandigheden, bijdragen tot de conclusie dat hij in Nederland woont.

Heeft betrokkene geen verblijfsvergunning, dan moet worden onderscheiden tussen de situatie vóór 1 juli 1998 en de situatie vanaf deze datum. Vóór 1 juli 1998 was verzekering op grond van ingezetenschap bij het ontbreken van een verblijfsvergunning mogelijk als uit de overige omstandigheden bleek van het bestaan van een persoonlijke band van duurzame aard met Nederland. In een dergelijke situatie kon een gerealiseerde verblijfsduur van drie jaar in Neder-

21 Wet van 13 januari 1965, Stb. 40, laatstelijk gewijzigd bij Wet van 21 januari 1999, Stb. 29

land een positieve aanwijzing vormen voor het aannemen van ingezetenschap. Sinds de inwerkingtreding van de Koppelingswet op 1 juli 1998 kan een persoon die niet onvoorwaardelijk tot Nederland is toegelaten in de regel niet meer verzekerd zijn op grond van ingezetenschap.

Voor een in Nederland verblijvende vreemdeling die op grond van EU-recht beschikt over een materieel verblijfsrecht vormt een door de Nederlandse autoriteiten afgegeven verblijfsdocument geen constitutieve factor voor de aanwezigheid van een sterke juridische band met Nederland (zie ook § 2.2.6). Of ten aanzien van een dergelijke vreemdeling sprake is van ingezetenschap hangt af van de vraag of de vreemdeling een persoonlijke band van duurzame aard met Nederland heeft.

2.2.2.2 *Personen die als asielzoeker naar Nederland zijn gekomen*

Een vreemdeling die als asielzoeker naar Nederland is gekomen, kan worden toegelaten onder toekenning van een van de volgende bijzondere verblijfstitels:
– de status van vluchteling (‘A-status’, artikel 15 Vw);
– vergunning tot verblijf zonder beperkingen (‘C-status’, artikel 9 Vw);
– voorwaardelijke vergunning tot verblijf (vvtv, artikel 12a Vw).

De status van vluchteling, de ‘A-status’, kan worden verleend aan vreemdelingen die afkomstig zijn uit een land waar zij gegronde redenen hebben te vrezen voor vervolging op grond van hun godsdienstige of politieke overtuiging, nationaliteit, ras of sociale groep. De ‘A-status’ geeft een verblijfstitel voor onbepaalde tijd (artikel 10 Vw).
Een vergunning tot verblijf zonder beperkingen, de ‘C-status’, wordt verleend op grond van klemmende redenen van humanitaire aard. Deze verblijfstitel is een gewone verblijfsvergunning ex artikel 9 Vw, zij het dat deze zonder beperkingen wordt verleend.
De voorwaardelijke vergunning tot verblijf (vvtv) geeft een tijdelijk verblijfsrecht van een jaar met mogelijkheid van verlenging (artikelen 9a en 12a Vw) en kan worden verleend aan vreemdelingen die een aanvraag om toelating als vluchteling hebben ingediend en in Nederland verblijven (artikel 12b Vw). De vvtv kan worden verleend indien een asielaanvraag is afgewezen, maar gedwongen verwijdering van bijzondere hardheid zou zijn in verband met de algehele situatie in het land van herkomst, bijvoorbeeld wegens oorlogsgeweld. De vreemdeling die drie jaar in het bezit is geweest van een vvtv, heeft aanspraak op een gewone verblijfsvergunning (artikel 13a Vw). In deze drie jaar krijgt de vvtv-houder stapsgewijze meer rechten, achtereenvolgens op onderwijs, beroepsscholing en toegang tot de arbeidsmarkt. In het tweede jaar mag de houder van een vvtv zich oriënteren op de arbeidsmarkt. Dit betekent dat hij kortdurend werk mag verrichten. In het derde jaar wordt een tewerkstellingsvergunning

zonder arbeidsmarkttoets uit hoofde van de Wet Arbeid Vreemdelingen[22] afgegeven en heeft hij aldus officieel toegang tot de arbeidsmarkt.

Ook de verzekeringspositie van asielzoekers is in de eerste plaats afhankelijk van de mate van juridische binding met Nederland.
Ten aanzien van een persoon die de status van vluchteling bezit, zal steeds ingezetenschap worden aangenomen. Het gaat hier om personen met de 'A-status' (inclusief de uitgenodigde vluchtelingen) en personen met de 'C-status'. Voor wat betreft het moment waarop ingezetenschap ontstaat geldt voor deze personen het volgende. De door de Nederlandse regering uitgenodigde vluchtelingen hebben door de zekerheid die zij aan de uitnodiging kunnen ontlenen, een zo sterke juridische band met Nederland, dat zij vanaf het moment waarop zij in Nederland arriveren naar de omstandigheden beoordeeld in Nederland wonen.
Voor overige asielzoekers die onvoorwaardelijk tot Nederland worden toegelaten bestaat geen ingezetenschap vanaf het moment van feitelijk verblijf in Nederland, maar ontstaat de duurzame band met Nederland geleidelijk (zie bijvoorbeeld de uitspraak van de CRvB van 15 december 1993). De datum van de beslissing tot verlening van de status van vluchteling of van een vergunning tot verblijf vormt in het algemeen het omslagpunt, vanaf wanneer de juridische band met Nederland dermate sterk is dat er sprake is van ingezetenschap. De CRvB heeft dit uitgangspunt bevestigd in onder andere uitspraken van 23 februari 1994, 9 maart 1994, 16 november 1994 en 7 mei 1997. Dit beleid van de SVB is eveneens bevestigd door de Hoge Raad in het arrest van 17 januari 1996. De verlening van deze verblijfstitels heeft niet tot gevolg dat betrokkenen over voorliggende perioden van feitelijk verblijf alsnog geacht worden in Nederland te hebben gewoond.

De houder van een vvtv kan vanaf 1 juli 1998 in beginsel niet meer verzekerd zijn op grond van ingezetenschap. Vóór die datum vormde het moment waarop hij ging werken in het algemeen het omslagpunt voor zover dit moment viel in het jaar waarin officieel toegang bestond tot de arbeidsmarkt (het derde jaar). Zowel vóór als vanaf 1 juli 1998 kan de betrokkene gedurende het tweede jaar echter al verzekerd zijn op grond van werken in Nederland (zie hiervoor § 2.3).

Indien de betrokkene geen status als hierboven beschreven heeft kan hij vanaf 1 juli 1998 niet meer wegens ingezetenschap verzekerd zijn. Voor die datum kon hij ondanks het ontbreken van een verblijfsstatus niettemin op grond van overige omstandigheden woonplaats in Nederland hebben. Met name in gevallen waarin de afgifte van een verblijfsvergunning erg lang duurde, kon een ander omslagpunt gelden. Factoren die daarbij een rol speelden waren bijvoorbeeld de lange duur van een beroepsprocedure tegen de afwijzing van een verzoek tot toekenning van de vluchtelingenstatus of van een verblijfsvergunning

22 Wet van 21 december 1994, Stb. 959, laatstelijk gewijzigd bij Wet van 6 november 1997, Stb. 510

(zie CRvB 7 september 1994) in combinatie met een langdurige en ononderbroken verblijfsduur in Nederland en met economische en sociale omstandigheden (zie CRvB 5 oktober 1994, 15 januari 1998 en 29 april 1998).

2.2.3 *Economische binding*

Bij de beoordeling of sprake is van een economische binding met Nederland kunnen de volgende factoren relevant zijn:

– De wijze waarop betrokkene voorziet in zijn onderhoud (werkt hij in loondienst, met name op basis van een vaste aanstelling, of heeft hij een eigen zaak) kan een factor van sterke binding bevatten. Ingeval betrokkene in loondienst werkt of indien hij als zelfstandige een eigen zaak in Nederland heeft, dan zal er veelal sprake zijn van een sterke economische binding. In zo'n situatie zal in combinatie met andere factoren gemakkelijker ingezetenschap kunnen worden aangenomen. Dit blijkt bijvoorbeeld uit CRvB 19 december 1985.
– Als de betrokkene hier te lande een ingerichte zelfstandige woonruimte heeft (gekocht of gehuurd), dan kan dit wijzen op een voorgenomen langere binding. Een uitzondering hierop wordt gevormd door de ROA-woning. Verblijf in deze woningen vormt op zichzelf geen economische band van voldoende betekenis (zie hiervoor CRvB 7 september 1994). De toewijzing van een ROA-woning kan echter een factor vormen in een proces van voortschrijdende inburgering en op enig moment mede een reden vormen voor het oordeel dat het middelpunt van betrokkenes maatschappelijk leven in Nederland is komen te liggen (CRvB 15 januari 1998 en 29 april 1998).
– Het inwonen bij een familielid kan wijzen op een tijdelijk verblijf. Het zal afhangen van de verklaring voor het inwonen. Het kan zijn dat betrokkene op zoek is naar zelfstandige woonruimte en daarom tijdelijk bij familie verblijft.

2.2.4 *Sociale binding*

Indicaties voor het al of niet aannemen van een sociale binding zijn:

– de aanwezigheid van betrokkenes gezin in Nederland;
– een in Nederland wonend familielid dat reeds geruime tijd in Nederland woont en/of werkt;
– het feit dat de kinderen een Nederlandse school bezoeken;
– het volgen van een cursus om de Nederlandse taal machtig te worden of van een beroepsopleiding;
– het aangesloten zijn bij een kerkgenootschap, verenigingen en dergelijke in Nederland;
– aanwijzingen die er op duiden dat de betrokkene binnen afzienbare tijd of in de toekomst Nederland zal verlaten en zich elders zal vestigen.

In bepaalde gevallen zijn er indicaties aanwezig die wijzen op een (nog) bestaande binding met een ander land en die daarom pleiten tegen het aannemen van een juridische, economische of sociale band met Nederland. Factoren die daarbij een rol spelen zijn onder meer:

– of de betrokkene met een enkele reis of met een retourbiljet naar Nederland is gekomen;
– de aantekeningen inzake het vertrek uit het land van herkomst en het verblijf in Nederland, gesteld in betrokkenes paspoort;
– het motief voor vertrek vanuit een ander land naar Nederland (bijvoorbeeld studieredenen of een om andere redenen vooropgezet tijdelijk verblijf);
– of de betrokkene nog woonruimte, huisraad of eigendommen van belang in het land van herkomst heeft (is het huurcontract opgezegd of het huis verkocht);
– het feit dat betrokkenes gezin, waarmee hij regelmatig contact onderhoudt, niet in Nederland verblijft. In deze situatie is het echter ook mogelijk dat de betrokkene geacht wordt een dubbele woonplaats te hebben (zie § 2.2.6).

Het totaalbeeld van de feitelijke omstandigheden moet uitwijzen of de betrokkene het middelpunt van zijn maatschappelijk leven in Nederland heeft en er dientengevolge sprake is van een persoonlijke band van duurzame aard met Nederland. Deze band wordt bij vestiging in Nederland in het algemeen geleidelijk opgebouwd en kan bij vertrek uit Nederland geleidelijk worden verbroken.

Voor zover bepalingen inzake de detachering van werknemers zoals opgenomen in internationale regelingen (zie deel III, § 1.2.8) niet anders bepalen, wordt de verzekeringspositie van gezinsleden van gedetacheerde personen beheerst door de Nederlandse nationale criteria inzake het ingezetenschap.

Jurisprudentie

CRvB 19 december 1985, RSV 1986/166
CRvB 28 september 1988, RSV 1989/139
CRvB 7 juni 1989, RSV 1990/42
CRvB 15 december 1993, RSV 1994/235
CRvB 23 februari 1994, RSV 1994/238
CRvB 9 maart 1994, KBW 1993/56, n.g.
CRvB 6 april 1994, AB 1994/597
CRvB 27 april 1994, PS 1994, 660
CRvB 7 september 1994, RSV 1995/245
CRvB 5 oktober 1994, KBW 1994/1, n.g.
CRvB 16 november 1994, KBW 1994/19, n.g.
HR 17 januari 1996, PS 1996/244
CRvB 7 mei 1997, RSV 1998/157
CRvB 15 januari 1998, RSV 1998/127, «USZ» 1998/77, 78
CRvB 29 april 1998, RSV 1998/205, «USZ» 1998/175

2.2.5 *Einde verplichte verzekering na vertrek uit Nederland*

Indien een ingezetene uit Nederland vertrekt, heeft dit niet altijd zonder meer tot gevolg dat de verzekering direct eindigt omdat rekening moet worden gehouden met het uitgangspunt dat de band met Nederland, na vertrek naar het buitenland, slechts geleidelijk verdwijnt (zie bijvoorbeeld CRvB 15 juni 1994 en 22 juni 1994). Of de band met Nederland verbroken is moet worden vastgesteld op basis van het totaalbeeld van feitelijke omstandigheden, waaruit in het concrete geval blijkt dat niet langer sprake is van juridische, economische en sociale binding met Nederland (zie onder meer CRvB 13 april 1988, 20 juli 1988, 6 april 1994 en 19 februari 1998).

In dit verband zijn drie situaties te onderscheiden:

– Betrokkene vertrekt uit Nederland om zich definitief in een ander land te vestigen.
  In dat geval geldt als uitgangspunt dat het ingezetenschap eindigt op de datum van het feitelijk vertrek uit Nederland. Of het vertrek een definitief karakter heeft, moet blijken uit het totaal beeld van alle relevante juridische, economische en sociale factoren (zie hiervoor § 2.2.2.1, 2.2.3 en 2.2.4).
– Betrokkene verblijft minder dan een jaar buiten Nederland.
  In die situatie geldt als uitgangspunt dat het ingezetenschap niet eindigt, mits het – voorgenomen – verblijf buitenslands bedoeld is tijdelijk te zijn. Of sprake is van een tijdelijk verblijf buiten Nederland moet blijken uit het totaal beeld van alle relevante juridische, economische en sociale factoren (zie hiervoor § 2.2.2.1, 2.2.3 en 2.2.4).
– Betrokkene vertrekt voor langer dan een jaar uit Nederland en het is onduidelijk of het verblijf in het buitenland een tijdelijk of definitief karakter heeft.
  In deze situatie geldt als uitgangspunt dat naarmate betrokkene langer buiten Nederland verblijft waarschijnlijk is dat de band met Nederland minder sterk wordt. In gevallen waarin het onderzoek naar de feitelijke omstandigheden niet leidt tot de conclusie dat sprake is van een definitief dan wel tijdelijk verblijf in het buitenland wordt betrokkene het eerste jaar na het feitelijk vertrek uit Nederland (nog) als ingezetene beschouwd. Na dat jaar wordt het ingezetenschap als geëindigd beschouwd, tenzij betrokkene zelf aantoont dat de feitelijke omstandigheden het (voorlopig) handhaven van het ingezetenschap rechtvaardigen. Als drie jaar zijn verlopen na de datum van vertrek uit Nederland, wordt het ingezetenschap zonder meer als geëindigd beschouwd. De periode van verblijf buiten Nederland heeft dan zo lang geduurd, dat het middelpunt van het maatschappelijk leven van betrokkene niet langer in Nederland aanwezig kan worden geacht. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen kan op deze regel een uitzondering worden gemaakt.

Indien vreemdelingen naar het buitenland vertrekken kan dit reeds eerder dan na ommekomst van de genoemde termijnen negatieve gevolgen hebben voor

de verblijfstitel. Indien de verblijfstitel komt te vervallen kan de vreemdeling sinds 1 juli 1998 niet meer op grond van ingezetenschap verzekerd zijn.

Jurisprudentie
CRvB 13 april 1988, RSV 1988/273
CRvB 20 juli 1988, RSV 1989/71
CRvB 6 april 1994, RSV 1995/12
CRvB 15 juni 1994, AB 1995, 76
CRvB 22 juni 1994, AB 1995, 78
CRvB 19 februari 1998, RSV 1998/181

2.2.6 *Dubbele woonplaats*

In sommige situaties kan het van belang zijn vast te stellen dat een betrokkene zowel met Nederland als met zijn land van herkomst zulke nauwe banden onderhoudt, dat moet worden geconcludeerd dat betrokkene twee woonplaatsen heeft. Deze situatie is met name relevant voor de beoordeling van de vraag of een ingezetene van Nederland geacht kan worden één huishouden te vormen met zijn in het buitenland verblijvende gezin. Ten aanzien van de vraag wanneer deze situatie zich voordoet, hanteert de SVB het volgende beleid.

Vanaf het moment waarop een betrokkene als ingezetene van Nederland wordt aangemerkt staat de sterke binding met Nederland er in beginsel aan in de weg om voor betrokkene ook nog woonplaats in het land van herkomst aan te nemen. In uitzonderingssituaties kan het echter voorkomen dat een ingezetene van Nederland zodanig nauwe banden met zijn land van herkomst onderhoudt, dat hij tevens als ingezetene van zijn land van herkomst kan worden aangemerkt. Bij de beoordeling van de vraag of betrokkene als ingezetene van zijn land van herkomst kan worden aangemerkt, zijn de hiervoor geformuleerde criteria ten aanzien van ingezetenschap in Nederland (zie § 2.2.3 en 2.2.4) mutatis mutandis van toepassing. Dit betekent dat de juridische, economische en sociale banden van betrokkene met zijn land van herkomst worden getoetst, waarbij tevens de eis gesteld wordt dat betrokkene deze banden feitelijk vorm geeft door langdurig verblijf in dat land. Aan de eis van langdurig verblijf wordt volgens de SVB voldaan indien betrokkene jaarlijks langer dan drie maanden per jaar in het land van herkomst verblijft.

2.2.7 *Procedurele aspecten*

Hetgeen hiervoor is gesteld ten aanzien van ingezetenschap laat onverlet dat de praktijk van de beoordeling zeer sterk steunt op de vraag of de betrokkene al of niet ingeschreven staat bij de GBA in een bepaalde periode. Bijvoorbeeld: indien verzekerde tijdvakken voor de AOW moeten worden vastgesteld wordt men in beginsel als ingezetene aangemerkt in de periodes dat men ingeschreven stond bij de GBA. Evenzeer wordt aangenomen dat betrokkene in beginsel niet langer verzekerd is vanaf het moment dat hij zich uit de GBA laat uit-

schrijven naar het buitenland. Dit wil echter niet zeggen dat geen van de GBA-indicatie afwijkende periodes van ingezetenschap kunnen worden aangenomen. Nader onderzoek zal worden verricht indien de SVB over aanwijzingen beschikt die duiden op een van de GBA-indicatie afwijkende situatie, dan wel wanneer de burger daar uitdrukkelijk om verzoekt.

De inschrijving bij de GBA en de codering in de GBA van de verblijfsrechtelijke status van de belanghebbende zijn ook van bijzondere betekenis bij de uitvoering van de Koppelingswet. Bij de toepassing van de Koppelingswet gelden enkele bijzondere regels.
Ten aanzien van een vreemdeling die zonder verblijfstitel in de GBA is opgenomen wordt er niet zonder meer van uitgegaan dat hij niet over een verblijfstitel beschikt. Deze vreemdeling wordt voordat de uitkering wordt geweigerd of de betaling ervan wordt opgeschort, in de gelegenheid gesteld aan te tonen dat de Vreemdelingendienst heeft vastgesteld dat hij rechtmatig in Nederland verblijft. Slaagt de vreemdeling daarin niet of reageert hij niet binnen de door de SVB gestelde termijn, dan gaat de SVB ervan uit dat hij niet over een verblijfstitel beschikt. De SVB is van oordeel dat zij niet de bevoegdheid heeft zelfstandig de rechtmatigheid van verblijf van een vreemdeling in Nederland vast te stellen. Voor onderdanen van de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte geldt een bijzondere regel. De SVB leidt uit het arrest Martinez Sala af dat deze personen, indien zij bevoegd zijn op Nederlands grondgebied te verblijven, onder dezelfde voorwaarden als personen met de Nederlandse nationaliteit verzekerd zijn op grond van de volksverzekeringen of recht hebben op Nederlandse socialeverzekeringsuitkeringen, ongeacht of zij in het bezit zijn van een geldig document waaruit hun verblijfsrecht blijkt. Indien een onderdaan van de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte zonder verblijfstitel in de GBA is opgenomen, wordt van deze persoon dan ook niet gevraagd aan te tonen dat de Vreemdelingendienst heeft vastgesteld dat hij rechtmatig in Nederland verblijft. De SVB gaat er van uit dat de betrokkene op grond van Europese regelgeving (artikel 39 EG-verdrag en de richtlijnen EG 90/364, 90/365 en 93/96) een rechtstreeks verblijfsrecht in Nederland heeft, tenzij een bevoegde instantie op het gebied van verblijfsrecht aan de SVB meldt dat er sprake is van onrechtmatig verblijf.

Jurisprudentie
CRvB 6 april 1994, RSV 1995/12
CRvB 15 juni 1994, AB 1995, 76
HvJEG 12 mei 1998, nr. C-85/96 (Martinez Sala), Jur. 1998, I-2691, RSV 1998/273, «USZ» 1998/185

2.3 Verzekering op grond van werken:

artikel 6, lid 1, onder b AOW en AKW, artikel 13, lid 1, onder b Anw en artikel 9 KB 746

Behalve ingezetenen zijn verzekerd personen die niet in Nederland wonen maar wel in Nederland werkzaam zijn. Enerzijds gaat het om de persoon die arbeid verricht in dienstbetrekking en op grond daarvan onderworpen is aan de loonbelasting. Onder het begrip dienstbetrekking vallen zowel een publiekrechtelijke als een privaatrechtelijke arbeidsverhouding. De SVB leidt uit de jurisprudentie af dat geen eisen mogen worden gesteld aan de omvang van de dienstbetrekking (vergelijk HvJ EG 3 mei 1990 en HR 12 juni 1991). Een vreemdeling kan alleen verzekerd zijn op grond van het verrichten van arbeid in loondienst als deze arbeid wordt verricht in overeenstemming met de Wet arbeid vreemdelingen.
Anderzijds gaat het om de niet-ingezetene die in Nederland werkt als zelfstandige. Deze persoon is verzekerd als hij winst (daaronder mede begrepen negatieve winst) uit Nederlandse onderneming geniet als bedoeld in artikel 49, lid 1, onderdeel a juncto artikel 48, lid 4 Wet op de Inkomstenbelasting 1964.[23]

Binnen de groep van personen die verzekerd is op basis van werken zijn er personen die in Nederland verblijven, maar van wie (nog) niet gezegd kan worden dat zij naar de omstandigheden beoordeeld in Nederland wonen en dus (nog) niet verzekerd zijn op basis van ingezetenschap. In een dergelijke situatie kan de verzekeringsgrond na verloop van tijd wijzigen. Indien bepaalde signalen wijzen op verzekering op grond van ingezetenschap stelt de SVB hiernaar een onderzoek in en wordt zo nodig de verzekeringsgrond aangepast. Na een periode van drie jaar onderzoekt de SVB welke verzekeringsgrond de meest aangewezen is, waarbij ten aanzien van onvoorwaardelijk tot Nederland toegelaten vreemdelingen als uitgangspunt geldt dat na drie jaar veelal sprake zal zijn van verzekering op grond van ingezetenschap, tenzij er aanwijzingen zijn die op het tegendeel wijzen.

De houder van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf mag zich vanaf het tweede jaar oriënteren op de arbeidsmarkt. Wanneer hij in dat jaar gaat werken, is hij verzekerd op grond van werken. De verzekering vangt aan op de eerste werkdag en eindigt als de werkzaamheden eindigen. Is het onzeker of de werkzaamheden eindigen, dan beschouwt de SVB de verzekering op grond van werken als beëindigd drie maanden na de laatste werkdag.

Jurisprudentie

HvJ EG 3 mei 1990, nr. C-2/89 (Kits van Heijningen), Jur. 1990, I-1755, RSV 1990/309
HR 12 juni 1991, RSV 1992/74
HvJEG 12 mei 1998, nr. C-85/96 (Martinez Sala), Jur. 1998, I-2691, RSV 1998/273, ‹‹USZ›› 1998/185

23 Stb. 1964, 519, laatstelijk gewijzigd bij Wet van 22 december 1999, Stb. 579

2.4 Uitbreiding en beperking kring der verzekerden

Het op artikel 6, tweede lid AOW en AKW, en artikel 13, tweede lid Anw gebaseerde KB 746 geeft uitbreiding en beperking aan de kring der verzekerden. In relatie tot tijdvakken die gelegen zijn vóór 1 juli 1989 (datum van inwerkingtreding van KB 164) en in overgangssituaties is het oude KB 557[24] nog van belang.
Met betrekking tot tijdvakken gelegen vóór 1 januari 1999 is KB 164[25] relevant.

2.4.1 *KB 557*

2.4.1.1 *Vrouwen wier echtgenoot van de kring der verzekerden is uitgesloten:* artikel 2, lid 1, onder j (zoals deze tekst luidde voor 1 april 1985)

KB 557: art. 2, lid 1, onder j

1. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid van de artikelen 6 van de Algemene Ouderdomswet, 7 van de Algemene Weduwen- en Wezenwet, 6 van de Algemene Kinderbijslagwet, 5 van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en 4 van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet wordt niet als verzekerde in de zin van die wetten aangemerkt:

j. de binnen het Rijk wonende gehuwde vrouw, wier echtgenoot ingevolge het in dit lid onder a, b, c, d, e, f, g, h en i bepaalde niet verzekerd is.

De gehuwde vrouw wier echtgenoot was uitgesloten van verzekering, bijvoorbeeld in verband met grensarbeid, werd ingevolge artikel 2, eerste lid, onder j van KB 557, zoals deze bepaling laatstelijk luidde, gedurende de niet verzekerde tijdvakken van haar echtgenoot uitgesloten van verzekering ingevolge de volksverzekeringswetten. Deze bepaling van KB 557 is ingetrokken met ingang van 1 april 1985[26], maar de SVB laat deze bepaling buiten toepassing met ingang van 23 december 1984. Op grond van het arrest Verholen van het HvJ EG en de uitspraken van de CRvB van 26 november 1993 mag artikel 2, eerste lid, onder j van KB 557 geen toepassing vinden bij de vaststelling van het AOW-pensioen of van gehuwde vrouwen voor zover zij onder de personele werkingssfeer van Richtlijn 79/7/EEG van 19 december 1978 (EG-richtlijn 79/7) vallen. Bij de berekening van het AOW-pensioen van de gehuwde vrouw mogen dan ook geen kortingen uit hoofde van de desbetreffende KB-bepaling worden opgelegd.

Indien een AOW-gerechtigde in verband met het arrest Verholen verzoekt om herziening van het AOW-pensioen op grond van het feit dat ten onrechte

24 Besluit van 19 oktober 1976, Stb. 557, zoals laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 17 april 1986, Stb. 269
25 Besluit van 3 mei 1989, Stb. 164, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 2 september 1998, Stb. 597
26 Bij Besluit van 26 april 1985, Stb. 297

bovengenoemde korting is toegepast, herziet de SVB het pensioen met één jaar terugwerkende kracht. Het AOW-pensioen wordt met een terugwerkende kracht van meer dan één jaar herzien indien er sprake is van een bijzonder geval en het van hardheid zou getuigen de terugwerkende kracht tot één jaar te beperken. Herzieningsverzoeken worden uitsluitend als bijzonder geval aangemerkt voor zover zij vallen onder de criteria zoals neergelegd in § 5.2.1. Voor de beoordeling van de vraag of sprake is van hardheid wordt eveneens verwezen naar § 5.2.1.

Uit de arresten van de Hoge Raad van 29 mei 1996 en 26 augustus 1998 blijkt dat ten aanzien van personen die niet onder de personele werkingssfeer van EG-richtlijn 79/7 vallen, de hier bedoelde tijdvakken wél mogen leiden tot korting op het pensioen of de toeslag tot 1 januari 1980. Vanaf 1 januari 1980 was artikel 2, eerste lid, onder j van KB 557 evenwel in strijd met het voorschrift van gelijke behandeling en op die grond onverbindend. Vrouwen van wie de echtgenoot niet verzekerd was kunnen vanaf die datum niet op grond van genoemd artikel van de verzekering worden uitgesloten, ook niet als zij niet onder de personele werkingssfeer van Richtlijn 79/7/EEG vallen.
Indien een AOW-gerechtigde verzoekt om herziening van een AOW-pensioen of -toeslag omdat ten onrechte over een tijdvak vanaf 1 januari 1980 een korting is toegepast, handelt de SVB als volgt. Als de belanghebbende bij de toekenning van het AOW-pensioen tijdig tegen de korting in bezwaar of beroep is gegaan en dit bezwaar of beroep ongegrond is verklaard dan wel door de SVB is geregistreerd, wordt de korting met volledige terugwerkende kracht ongedaan gemaakt. Als de belanghebbende eerder (bijvoorbeeld naar aanleiding van het arrest Verholen) aan de SVB heeft verzocht terug te komen op een rechtens onaantastbaar geworden toekenningsbeschikking, de SVB dit verzoek heeft afgewezen, de betrokkene tegen deze afwijzing bezwaar of beroep heeft ingesteld en dit bezwaar of beroep ongegrond is verklaard of geregistreerd, wordt de korting ongedaan gemaakt met een terugwerkende kracht van één jaar, te rekenen vanaf de datum van het eerdere verzoek om herziening. In bijzondere gevallen waarin sprake is van hardheid wordt een langere terugwerkende kracht verleend met een maximum van vijf jaren, te rekenen vanaf het eerste herzieningsverzoek.
Ten aanzien van personen die niet aannemelijk kunnen maken dat zij tijdig bezwaar of beroep hebben ingesteld tegen de toekenningsbeschikking of tegen een afwijzend besluit op een eerder verzoek om op de toekenningsbeschikking terug te komen, wordt de korting over het tijdvak vanaf 1 januari 1980 ongedaan gemaakt met een terugwerkende kracht van een jaar. In bijzondere gevallen waarin sprake is van hardheid wordt een langere terugwerkende kracht verleend met een maximum van vijf jaren. Herzieningsverzoeken worden uitsluitend als bijzonder geval aangemerkt voor zover zij vallen onder de criteria zoals neergelegd in § 5.2.1. Voor de beoordeling van de vraag of sprake is van hardheid wordt eveneens verwezen naar § 5.2.1.
Met betrekking tot de vraag wie tot de personele werkingssfeer van EG-richtlijn 79/7 gerekend wordt, wordt verwezen naar Deel III, § 3.1.

Jurisprudentie

HvJ EG 11 juli 1991, zaken C-87/90, C-88/90 en C-89/90 (Verholen), Jur. 1991, I-3783
CRvB 26 november 1993, RSV 1994/126
HR 29 mei 1996, RSV Actueel 1996/14
Rb 's-Hertogenbosch 17 juli 1996, 94/6151 en 94/9829 AOW, n.g.
HR 26 augustus 1998, RSV 1999/12, «USZ» 1998/316

2.4.1.2 *Ingezetenen die een buitenlandse uitkering ontvangen:* artikel 2, lid 1, onder c

KB 557: art. 2, lid 1, onder c

1. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid van de artikelen 6 van de Algemene Ouderdomswet, 7 van de Algemene Weduwen- en Wezenwet, 6 van de Algemene Kinderbijslagwet, 5 van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en 4 van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet wordt niet als verzekerde in de zin van die wetten aangemerkt:

c. de ingezetene, die ingevolge een buitenlandse wettelijke regeling een soortgelijke uitkering ontvangt als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel f, h of k, onder 1°, 2° of 3° of wel uitkering mist over soortgelijke dagen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g een en ander indien hij verzekerd blijft krachtens de onder a of b bedoelde wettelijke regeling inzake uitkering wegens ouderdom, overlijden en langdurige arbeidsongeschiktheid alsmede inzake kinderbijslag, en hij noch arbeid verricht, noch een uitkering ontvangt wegens ziekte, werkloosheid, langdurige arbeidsongeschiktheid, ouderdom of overlijden krachtens een Nederlandse regeling.

De ingezetene die ingevolge een buitenlandse wettelijke regeling een uitkering wegens ouderdom, overlijden of arbeidsongeschiktheid ontvangt, is uitgezonderd van de verzekering ingevolge de Nederlandse volksverzekeringen indien hij "verzekerd blijft" op grond van de buitenlandse wettelijke regeling. Uit de jurisprudentie (zie HR 2 juli 1986, CRvB 13 maart 1996 en 27 maart 1996) leidt de SVB het volgende af.
Betrokkene wordt geacht aan deze voorwaarde te voldoen indien hij uit hoofde van zijn aanspraak ingevolge het buitenlandse stelsel van sociale verzekering, van dat stelsel een bescherming ondervindt die naar aard en omvang op één lijn is te stellen met de bescherming die de Nederlandse volksverzekeringen bieden. Dat wil zeggen dat het geheel van aanspraken dat betrokkene aan die buitenlandse sociale verzekering ontleent, zich naar aard en omvang niet wezenlijk onderscheidt van het geheel van aanspraken dat hij zou hebben als verzekerde krachtens de volksverzekeringen. De beoordeling of hiervan sprake is, is feitelijk van aard. Er wordt nauwgezet nagegaan of het buitenlandse verzekeringspakket zowel wat de dekking van het verzekerde risico als wat de reikwijdte en de hoogte van de te verlenen prestaties betreft, overeenkomt met het Nederlandse verzekeringspakket. Een vergelijking van de aard en de omvang van de uitkering die betrokkene op het moment van de beoordeling geniet, blijft evenwel achterwege.

In voorkomende gevallen wordt bovenstaande uitleg van het begrip 'verzekerd blijven krachtens een buitenlandse wettelijke regeling' analoog toegepast op de uitsluitingsgronden in de onderdelen a, b, e en g van artikel 2, eerste lid KB 557.

Jurisprudentie
HR 2 juli 1986, RSV 1987/92
CRvB 27 maart 1996, RSV 1996/140
CRvB 10 april 1996, AOW 1993/37, n.g.

2.4.2 *KB 746*

2.4.2.1 *Wonen in Nederland, werken buiten Nederland:* artikel 12

KB 746: art. 12, lid 1

1. Niet verzekerd op grond van de volksverzekeringen is de persoon die in Nederland woont en die gedurende een aaneengesloten periode van ten minste drie maanden uitsluitend buiten Nederland arbeid verricht, tenzij die arbeid uitsluitend wordt verricht uit hoofde van een dienstbetrekking met een in Nederland wonende of gevestigde werkgever.

De situatie doet zich voor dat een persoon beurtelings in en buiten Nederland werkt, en tussenliggende perioden van kort verlof geniet. Bij de beoordeling of er ten aanzien van een dergelijke persoon sprake is van een aaneengesloten periode van arbeid buiten Nederland van tenminste drie maanden hanteert de SVB inzake verlofperiodes de volgende beleidsregel. Uitgangspunt is dat een periode van verlof die wordt genoten in aansluiting op een periode van werken, wordt toegerekend aan de direkt voorafgaande werkperiode. Indien het verlof evenwel wordt genoten in aansluiting op een periode van werken buiten Nederland die korter is dan drie maanden, en de werknemer direkt na de betreffende verlofperiode weer in Nederland gaat werken, wordt het verlof niet toegerekend aan de buitenlandse werkperiode.

Op grond van het arrest van de Hoge Raad van 17 december 1997 acht de SVB artikel 12 van KB 746 mede van toepassing op zeevarenden die in Nederland wonen en varen in dienst van een buiten Nederland gevestigde werkgever.

Het begrip 'arbeid' in de zin van artikel 12 wordt door de SVB op gelijke wijze geïnterpreteerd als het begrip arbeid in artikel 22 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964. Hieronder vallen zowel arbeid in dienstbetrekking als buiten een dergelijk verband verrichte werkzaamheden. In de belastingrechtspraak (zie HR 24 april 1929 en 9 januari 1957) zijn daarbij als voorwaarden gesteld dat de arbeid moet zijn verricht in het economisch verkeer en dat met de arbeid het verkrijgen van enig geldelijk voordeel moet zijn beoogd of volgens de in het maatschappelijk verkeer geldende regelen redelijkerwijs moet kunnen

worden verwacht. Deze interpretatie van het begrip 'arbeid' wordt eveneens gehanteerd ten aanzien van de overige bepalingen uit KB 746 waarin het begrip wordt genoemd of beleidsmatig toepassing verkrijgt.

Jurisprudentie
HR 24 april 1929, B 4501
HR 9 januari 1957, BNB 1957/55
HR 17 december 1997, nr. 32.003, BNB 1998/66c
HR 17 december 1997, nr. 32.216, BNB 1998/67c

2.4.2.2 *Personeel van diplomatieke zendingen en consulaire posten:* artikel 13, lid 3

KB 746: art. 13, lid 3

3. Niet verzekerd op grond van de volksverzekeringen zijn de leden van het administratieve, technische en bedienende personeel van de diplomatieke zending of de consulaire post van een andere mogendheid alsmede de particuliere bedienden die in dienst zijn van de ambtenaar, bedoeld in het eerste lid, of van de leden van het personeel, bedoeld in het tweede lid, indien zij reeds vóór 1 januari augustus 1987 als zodanig in dienst waren, en vanaf 1 augustus 1987 als zodanig onafgebroken in dienst zijn, tenzij zij:

a. in Nederland arbeid verrichten anders dan de werkzaamheden, bedoeld in de aanhef; of

c. een Nederlandse socialeverzekeringsuitkering ontvangen.

In afwijking van de eerste zin zijn de daar genoemde leden en particuliere bedienden verzekerd op grond van de volksverzekeringen, indien zij dit reeds op 31 juli 1987 waren.

Met ingang van 1 september 1984 werden de buitenlandse leden van het administratieve, technische en bedienend personeel van diplomatieke of consulaire ambtenaren of posten van een vreemde mogendheid verzekerd geacht indien zij duurzaam in Nederland verbleven (artikel 2, lid 1 onder f KB 557).[27] Met ingang van 1 augustus 1987 heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken de interpretatie van het begrip 'duurzaam verblijf' aangescherpt, waarbij aan de leden van het personeel die reeds vóór 1 augustus 1987 in Nederland werkzaam waren is toegezegd dat geen verandering in hun verzekeringspositie zou optreden. Ten einde aan deze toezegging tegemoet te komen heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken aan personen op wie artikel 13, derde lid van toepassing is, de mogelijkheid geboden vóór 15 december 1999 te kiezen tussen verzekering en niet-verzekering. Het beleid van de SVB is de door deze personen gemaakte keuzes te respecteren zodat degenen die kenbaar hebben gemaakt verplicht verzekerd te willen zijn, door de SVB als verplicht verzekerd worden aangemerkt. Van deze personen wordt een aparte registratie door de SVB aangehouden.

27 KB 557 zoals gewijzigd bij Besluit van 20 augustus 1984, Stb. 398

2.4.2.3 *Tijdelijk in Nederland studerenden:* artikel 20

KB 746: art. 20
Niet verzekerd op grond van de volksverzekeringen is de persoon die uitsluitend wegens studieredenen in Nederland woont en jonger is dan 27 jaar.

Uit de toelichting op KB 746 blijkt dat van studie in de zin van artikel 20 sprake is indien de voor werkzaamheden beschikbare tijd grotendeels in beslag wordt genomen door het volgen van onderwijs of van een beroepsopleiding. Aan deze voorwaarde wordt volgens beleid van de SVB voldaan als meer dan de helft van de voor werkzaamheden beschikbare tijd, berekend op basis van een 38-urige werkweek, besteed wordt aan onderwijs in de zin van de AKW (zie hierover § 1.3.6). Voor de beoordeling van het aantal uren dat wordt besteed aan het volgen van onderwijs worden schooluren, huiswerkuren alsmede de reistijd in verband met het volgen van het onderwijs in aanmerking genomen.
Indien een persoon 19 uren of meer per week studeert, dient te worden bezien of de reden waarom de persoon in Nederland verblijft uitsluitend bestaat uit het volgen van onderwijs. Een persoon wordt in ieder geval niet geacht uitsluitend wegens studieredenen in Nederland te wonen indien hij arbeid gaat verrichten, met uitzondering van arbeid ten behoeve van de studie zoals een stage. Tot deze regel concludeert de SVB naar analogie van artikel 8 van KB 746 (niet opgenomen in deze bundel), waarin het verrichten van arbeid in het buitenland leidt tot beëindiging van de verzekering van tijdelijk buiten Nederland studerende personen. In die bepaling – waarvan artikel 20 het spiegelbeeld vormt – wordt geen voorwaarde gesteld aan de omvang van de arbeid.

2.4.2.4 *Vrijstelling van de verplichte verzekering:* artikel 18 en artikel 22

KB 746: art. 18
1. De persoon die tijdelijk in Nederland verblijft, in dienstbetrekking werkzaam is van een in Nederland gevestigde buitenlandse instelling zonder winstoogmerk en op wie een buitenlandse wettelijke regeling inzake sociale zekerheid van toepassing blijft, wordt voor de duur van ten hoogste twee jaar op zijn aanvraag of op aanvraag van de werkgever door de Sociale Verzekeringsbank van de verzekering op grond van de volksverzekeringen vrijgesteld, tenzij hij:
a. in Nederland arbeid verricht anders dan uit hoofde van de vorenbedoelde dienstbetrekking; of
b. een Nederlandse socialeverzekeringsuitkering ontvangt. De periode van twee jaar, bedoeld in de eerste zin, kan op aanvraag telkens voor de duur van twee jaar worden verlengd.
2. Niet verzekerd op grond van de volksverzekeringen zijn de echtgenoot, kinderen en overige inwonende gezinsleden van een persoon die als niet verzekerd wordt aangemerkt op grond van het eerste lid, tenzij zij:

a. in Nederland arbeid verrichten; of
b. een Nederlandse socialeverzekeringsuitkering ontvangen.
3. De echtgenoot, kinderen en overige inwonende gezinsleden die op grond van het tweede lid niet verzekerd zijn, blijven van de verzekering op grond van de volksverzekeringen uitgesloten gedurende de periode van een jaar, te rekenen vanaf de datum van overlijden van de persoon die als niet verzekerd wordt aangemerkt op grond van het eerste lid, tenzij zij:
a. in Nederland arbeid verrichten; of
b. een Nederlandse socialeverzekeringsuitkering ontvangen.

KB 746: art. 22

1. De persoon die in Nederland woont en die recht heeft op een uitkering op grond van een buitenlandse wettelijke regeling inzake sociale zekerheid of op grond van een regeling van een volkenrechtelijke organisatie wordt op zijn aanvraag, voor zolang hij geen arbeid in Nederland verricht, door de Sociale Verzekeringsbank van de verzekering op grond van de Algemene Ouderdomswet, de Algemene nabestaandenwet en de Algemene Kinderbijslagwet vrijgesteld, zolang hij:
a. duurzaam recht heeft op uitsluitend een uitkering als bedoeld in de aanhef en deze uitkering per maand ten minste gelijk is aan 70% van het in artikel 8, eerste lid, onderdeel a, van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag bedoelde bedrag; of
b. naast een uitkering als bedoeld in onderdeel a, recht heeft op een Nederlandse socialeverzekeringsuitkering en het totaal van deze uitkering en de buitenlandse wettelijke uitkering of de uitkering van de volkenrechtelijke organisatie per maand ten minste gelijk is aan 70% van het in artikel 8, eerste lid, onderdeel a, van de Wet minimumloon en minimumvakantie bijslag bedoelde bedrag en de buitenlandse uitkering of de uitkering van de volkenrechtelijke organisatie groter is dan of gelijk is aan de Nederlandse uitkering.
2. De vrijstelling gaat in op de datum van de aanvraag om vrijstelling, doch niet eerder dan op het moment dat recht ontstaat op de buitenlandse wettelijke uitkering of de uitkering van de volkenrechtelijke organisatie.
3. De Sociale Verzekeringsbank kan de vrijstelling, bedoeld in het eerste lid, verlenen met ingang van een datum die gelegen is ten hoogste drie jaar vóór de datum van de aanvraag, doch niet eerder dan de datum waarop recht is ontstaan op de buitenlandse wettelijke uitkering of de uitkering van de volkenrechtelijke organisatie, indien toepassing van het tweede lid leidt tot onbillijkheden van overwegende aard.
4. Voor de toepassing van het eerste lid worden de overhevelingstoeslag op grond van de Wet overhevelingstoeslag opslagpremies, het bedrag waarmee op grond van artikel 81, derde lid, van de Wet aanpassing uitkeringsregelingen overheveling opslagpremies de uitkering op grond van de Algemene Ouderdomswet is verhoogd en het deel van de uitkering op grond van de Algemene nabestaandenwet dat op grond van artikel 81, vierde lid, van de Wet aanpassing uitkeringsregelingen overheveling opslagpremies als overhevelingstoeslag wordt beschouwd, buiten beschouwing gelaten.
5. Voor de toepassing van dit artikel wordt met een uitkering op grond van een buitenlandse wettelijke regeling inzake sociale zekerheid gelijkgesteld een vergelijkbare buitenlandse uitkering krachtens een bijzondere regeling

voor ambtenaren en wordt met een Nederlandse socialeverzekeringsuitkering gelijkgesteld een vergelijkbare Nederlandse uitkering krachtens een bijzondere regeling voor ambtenaren.

6. Voor de toepassing van dit artikel wordt een uitkering op grond van een wettelijke regeling inzake sociale zekerheid van de Nederlandse Antillen of Aruba aangemerkt als een uitkering op grond van een buitenlandse regeling.

In KB 746 is bepaald dat de SVB vrijstelling van de verzekeringsplicht verleent indien een belanghebbende voldoet aan de in de artikelen 18 of 22 genoemde criteria.
Op basis van de jurisprudentie wordt bij de vaststelling van de hoogte van de buitenlandse uitkering of de uitkering van een volkenrechtelijke organisatie in de zin van artikel 22, eerste lid van KB 746 deze uitkering omgerekend in Nederlandse guldens op basis van de door de Nederlandsche Bank berekende gemiddelde koers.
Indien de uitkering is verkregen op grond van de wetgeving van een Lid-Staat van de Europese Unie die niet deelneemt aan de Europese muntunie wordt de koers gehanteerd zoals voorgeschreven in artikel 107 van Vo. 574/72 voor zover deze koers voor betrokkene een gunstig resultaat oplevert. Een uitkering verkregen op grond van de wetgeving van een Lid-Staat van de EU die deelneemt aan de Europese muntunie wordt conform de Europese voorschriften ter zake[28] eerst omgerekend in euro's, waarop het bedrag in euro's wordt omgerekend in Nederlandse guldens.
In gevallen van hyperinflatie wordt het volgende beleid toegepast. Voor valuta die tijdens twee aaneensluitende kwartalen een devaluatie ondergaan ten opzichte van de Nederlandse gulden van tien procent of meer per kwartaal, wordt niet uitgegaan van een fictieve kwartaalkoers maar van de koers die geldt op de eerste dag van de maand waarin het inkomen genoten wordt.

Gelet op het bepaalde in het eerste lid worden uitkeringen op grond van bovenwettelijke stelsels niet als uitkeringen op grond van een wettelijke regeling in de zin van artikel 22, eerste lid, beschouwd. Voor de beantwoording van de vraag of sprake is van wettelijke dan wel van bovenwettelijke stelsels worden de criteria gehanteerd zoals deze ontwikkeld zijn bij de toepassing van artikel 1, onder k van Vo. 1408/71.

In beginsel wordt vrijstelling van de verzekeringsplicht verleend met ingang van de datum waarop het verzoek om vrijstelling bij de SVB is ingediend. In gevallen waarin vrijstelling vanaf de datum van het verzoek zou leiden tot onbillijkheden van overwegende aard, is de SVB echter bevoegd de vrijstelling te verlenen met een terugwerkende kracht van ten hoogste drie jaar. De SVB

28 Artikel 4 van Verordening (EG) nr. 1103/97 over enkele bepalingen betreffende de invoering van de euro van 17 juni 1997, PB L 162 van 19 juni 1997

beziet bij elk verzoek aan de hand van de individuele feiten en omstandigheden of zich een onbillijkheid van overwegende aard voordoet. De volgende – niet-limitatief genoemde – gevallen kunnen zich daarbij voordoen:

– Het verzoek om vrijstelling is ingediend binnen een maand nadat de betrokkene zich in Nederland heeft gevestigd.
– Het verzoek tot vrijstelling is ingediend binnen een maand nadat de reeds in Nederland wonende betrokkene de beschikking heeft ontvangen waarbij aan hem de buitenlandse uitkering is toegekend.
– De late indiening van het verzoek om vrijstelling is een aantoonbaar gevolg van het verstrekken van onjuiste en/of onvolledige voorlichting door een publiekrechtelijk orgaan (bijvoorbeeld de Belastingdienst) en betrokkene had redelijkerwijs niet aan die voorlichting hoeven te twijfelen.
– Het verzoek om vrijstelling is laat ingediend omdat de betrokkene als gevolg van een geestelijke gestoordheid of een zware lichamelijke handicap niet in staat was tijdig een verzoek in te dienen en van betrokkene kon evenmin gevergd worden dat hij zich liet vertegenwoordigen.

De SVB gaat ervan uit dat van onbillijkheden van overwegende aard in ieder geval geen sprake kan zijn in gevallen die volgens de beleidsregels neergelegd in § 5.2.1.1 geen bijzonder geval opleveren.

Jurisprudentie
CRvB 4 januari 1989, RSV 1989/195
CRvB 22 maart 1995, AOW 1993/11, n.g.

2.4.2.5 *Toepassing KB 746 leidt tot onbillijkheden van overwegende aard:* artikel 24

KB 746: art. 24

1. De Sociale Verzekeringsbank kan, met uitzondering van artikel 22, derde lid, artikelen van dit besluit buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover toepassing gelet op het belang van de uitbreiding en beperking van de kring van verzekerden zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard, die uitsluitend voortvloeit uit de verzekeringsplicht of de uitsluiting daarvan krachtens dit besluit.
2. Van een besluit van de Sociale Verzekeringsbank op grond van het eerste lid, wordt mededeling gedaan in de Staatscourant.

Artikel 24 van KB 746 geeft de SVB de bevoegdheid in gevallen van kennelijke hardheid af te wijken van de in KB 746 gestelde regels inzake uitbreiding en beperking van de kring van verzekerden volksverzekeringen, dan wel deze regels buiten toepassing te laten. Deze bevoegdheid komt de SVB uitsluitend toe voor zover de kennelijke hardheid voortvloeit uit de toepassing van KB 746.

De SVB hanteert als beleid dat de kennelijke hardheid uitsluitend voortvloeit uit de toepassing van KB 746 indien:
– betrokkene door toepassing van KB 746 verplicht verzekerd dan wel niet verplicht verzekerd geraakt, of
– een bepaling van KB 746 ziet op de situatie van betrokkene, maar betrokkene niet voldoet aan de nadere voorwaarden die in die bepaling worden gesteld aan de uitbreiding of beperking van de verzekeringsplicht.

Op basis van het samenspel van alle relevante feiten en factoren wordt in het individuele geval een gemotiveerde beschikking genomen, waarbij wordt vastgesteld of de toepassing van KB 746 tot een onredelijke uitkomst zou leiden en het in het individuele geval van bijzondere hardheid of onredelijkheid zou getuigen geen gebruik te maken van de bevoegdheid gegeven in artikel 24 van KB 746.

In het kader van de toepassing van artikel 24 van KB 746 heeft de SVB de volgende toetsingscriteria geformuleerd op grond waarvan besloten wordt om iemand in afwijking van de van toepassing zijnde regel uit te sluiten van dan wel op te nemen in de verzekering:
– Is iemand in de situatie geraakt, dat sprake is van dubbele verzekering en dubbele premie-afdracht ten gevolge waarvan het inkomen dubbel wordt belast zonder dat daar dubbele aanspraken tegenover staan, en zou het gezien alle feiten en omstandigheden, met name de financiële situatie van betrokkene, van bijzondere hardheid getuigen als aan die situatie geen einde wordt gemaakt door het treffen van een afwijkende regel ter zake van de verzekering, dan kan besloten worden tot uitsluiting van verplichte verzekering.
– Is iemand in de situatie geraakt, dat hij wat zijn verzekeringspositie betreft tussen wal en schip valt in die zin dat materieel geen sprake is van een adequate verzekering en zou het, gezien alle feiten en omstandigheden, dat wil zeggen gelet op de zorgplicht die de Nederlandse overheid heeft ten aanzien van bepaalde personen en gelet op de financiële positie van de betrokkene en diens mogelijkheid om op private basis een adequate dekking te bewerkstelligen, van bijzondere hardheid getuigen, indien aan die situatie geen einde wordt gemaakt door het treffen van een afwijkende regeling ter zake van de verzekering, dan kan tot opneming in de verzekering worden besloten.

Naast de hierboven genoemde factoren kunnen er ook andere factoren zijn waarmee in het voorliggende geval rekening dient te worden gehouden bij de vraag of de hardheidsclausule moet worden toegepast.
Een postuum verzoek om toepassing van artikel 24 dat wordt ingediend door rechtverkrijgenden van een overleden persoon wordt door de SVB niet gehonoreerd. De SVB stelt zich op het standpunt dat de betrokkene zelf een beroep moet hebben gedaan op het bestaan van onbillijkheden van overwegende aard.
Besluiten op grond van artikel 24 worden door de SVB in beginsel uitsluitend afgegeven over periodes gelegen vanaf de datum dat de betrokkene op dit arti-

kel een beroep heeft gedaan. Uit de formulering van het eerste lid vloeit voort dat bij het buiten toepassing laten of afwijken van bepalingen van KB 746 geen terugwerkende kracht mag worden toegepast.

Jurisprudentie
CRvB 9 september 1998, RSV 1999/29

2.4.2.6 *Voortzetting van verzekeringsplicht op grond van de AKW:* artikel 26 en artikel 27

KB 746: art. 26

1. Verzekerd op grond van de volksverzekeringen is de persoon, die buiten Nederland is gaan wonen en op de dag van zijn vertrek recht had op:

a. een uitkering op grond van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering;

b. een uitkering op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen;

c. een pensioen op basis van arbeidsongeschiktheid op grond van de Algemene burgerlijke pensioenwet, zoals die luidde voor 1 januari 1996, dan wel een WAO-conforme uitkering op grond van de Wet privatisering ABP, zoals die luidde voor 1 januari 1998, een pensioen op basis van arbeidsongeschiktheid op grond van de Spoorwegpensioenwet, zoals die luidde voor 1 januari 1994, dan wel een pensioen op basis van arbeidsongeschiktheid op grond van de Wet privatisering Spoorwegpensioenfonds of een pensioen op basis van arbeidsongeschiktheid op grond van de Algemene militaire pensioenwet, zoals die luidde voor 1 januari 1998;

d. een uitkering op grond van de Algemene Ouderdomswet;

e. een nabestaandenuitkering op grond van de Algemene nabestaandenwet;

f. een uitkering of toelage op grond van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet, zoals die wet luidde op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Invoeringswet nieuwe en gewijzigde arbeidsongeschiktheidsregelingen;

g. een uitkering op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen; of

h. een uitkering op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, mits die uitkering, dat pensioen of die toelage ten minste gelijk is aan 35% van het in artikel 8, eerste lid, onderdeel a, van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag bedoelde bedrag.

2. Verzekerd op grond van de volksverzekeringen is de persoon, die niet in Nederland woont en recht heeft op een uitkering, een pensioen of een toelage, genoemd in het eerste lid, indien dat recht aansluit op de verplichte verzekering op grond van de volksverzekeringen dan wel op de vrijwillige verzekering op grond van artikel 45 van de Algemene Ouderdomswet en artikel 63 van de Algemene nabestaandenwet, en mits die uitkering, dat pensioen of die toelage ten minste gelijk is aan 35% van het in artikel 8, eerste lid, onderdeel a, van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag bedoelde bedrag.

3. De in het eerste en tweede lid bedoelde personen zijn niet verzekerd op grond van de volksverzekeringen indien zij buiten Nederland arbeid ver-

richten of een uitkering ontvangen krachtens een buitenlandse wettelijke regeling.

4. Voor de toepassing van het eerste en het tweede lid worden de overhevelingstoeslag op grond van de Wet overhevelingstoeslag opslagpremies, het bedrag waarmee op grond van artikel 81, derde lid, van de Wet aanpassing uitkeringsregelingen overheveling opslagpremies de uitkering op grond van de Algemene Ouderdomswet is verhoogd en het deel van de uitkering op grond van de Algemene nabestaandenwet dat op grond van artikel 81, vierde lid, van de Wet aanpassing uitkeringsregelingen overheveling opslagpremies als overhevelingstoeslag wordt beschouwd, buiten beschouwing gelaten.
5. Zo nodig in afwijking van het eerste tot en met derde lid blijft ten aanzien van de persoon op wie op de dag voor inwerkingtreding van dit besluit artikel 28, 29 en 30, van het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1989 van toepassing was, het desbetreffende artikel van toepassing.
6. Dit artikel vervalt met ingang van 1 januari 2000.

KB 746: art. 27

1. Op de persoon die tot aan 1 januari 2000 verzekerd was op grond van de volksverzekeringen op grond van artikel 26 en die, uitsluitend door het vervallen van dit artikel, vanaf die dag geen recht meer heeft op kinderbijslag op grond van de Algemene Kinderbijslagwet, blijft eerderbedoeld artikel 26, voor het bepalen van de verzekeringspositie op grond van uitsluitend de Algemene Kinderbijslagwet, ook vanaf die dag van toepassing zolang het jongste kind voor wie de verzekerde voor die dag recht had op kinderbijslag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt.
2. Indien de persoon, bedoeld in het eerste lid, op enig tijdstip niet langer voldoet aan een van de voorwaarden van artikel 26, zoals dit artikel luidde op 31 december 1999, op grond waarvan hij, indien dat artikel niet zou zijn vervallen, niet langer verplicht verzekerd zou zijn, eindigt het recht op kinderbijslag op grond van de Algemene Kinderbijslagwet. Het recht op kinderbijslag herleeft niet indien de belanghebbende op een daarna gelegen tijdstip weer aan de verzekeringsvoorwaarden op grond van eerderbedoeld artikel 26 zou voldoen.

Tot 1 januari 2000 konden personen met langlopende socialezekerheidsuitkeringen verplicht verzekerd zijn voor de volksverzekeringen ingevolge de achtereenvolgende besluiten uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen. De verzekeringspositie van deze personen was laatstelijk geregeld in artikel 26 van KB 746. Met ingang van 1 januari 2000 is die bepaling komen te vervallen en geldt als hoofdregel dat personen met langlopende socialezekerheidsuitkeringen niet verzekerd zijn voor de volksverzekeringen indien zij in het buitenland wonen. De wetgever heeft een uitzondering gemaakt voor personen die vóór 1 januari 2000 verzekerd waren ingevolge artikel 26 en op die grond recht op kinderbijslag hadden. Deze uitzondering is vervat in artikel 27 van KB 746. Met deze bepaling wordt de volgende rechtssituatie verwoord.
Ten einde vanaf 1 januari 2000 verzekerd te zijn voor de AKW dient de per-

soon genoemd in artikel 27 op 31 december 1999 verzekerd te zijn geweest ingevolge artikel 26 én dient hij in het vierde kwartaal van 1999 recht te hebben gehad op kinderbijslag voor een kind dat jonger was dan 18 jaar. Indien een persoon wel verzekerd was in het kwartaal voorafgaande aan 1 januari 2000 doch geen recht op kinderbijslag kon doen gelden, bijvoorbeeld omdat zijn kind eerst na 1 oktober 1999 is geboren of omdat hij voor het vierde kwartaal anderszins geen recht had op kinderbijslag, voldoet hij niet aan de voorwaarden gesteld in artikel 27 en is hij met ingang van 1 januari 2000 niet verzekerd voor de AKW. Ditzelfde geldt voor de persoon die in het vierde kwartaal van 1999 wel recht had op kinderbijslag voor een kind dat jonger was dan 18 jaar, maar op 31 december 1999 niet verplicht verzekerd was ingevolge artikel 26 van KB 746.

Indien voor een persoon de verzekering voor de AKW ingevolge artikel 27 wordt voortgezet, heeft hij voor al zijn kinderen recht op kinderbijslag mits aan de overige voorwaarden voor het recht op kinderbijslag wordt voldaan. Dit geldt ook ten aanzien van kinderen voor wie hij in het vierde kwartaal 1999 geen recht op kinderbijslag kon doen gelden, bijvoorbeeld omdat zij nog niet geboren waren.
Artikel 27 schrijft voor dat de voortgezette verzekering eindigt indien:
– de verzekerde persoon niet langer voldoet aan de voorwaarden voor de verzekering vervat in artikel 26 zoals die bepaling luidde vóór 1 januari 2000 (het beleid ter zake van dat artikel is terug te vinden in de Beleidsregels SVB 1999); of
– indien het (jongste) kind waarvoor in het vierde kwartaal kinderbijslag werd genoten, de leeftijd van 18 jaar bereikt.

Artikel 27 stelt niet als eis dat voor het kind waarvoor in het vierde kwartaal 1999 recht op kinderbijslag heeft bestaan, bij voortduring recht blijft bestaan. Indien derhalve na 31 december 1999 in enig kwartaal geen recht op kinderbijslag bestaat voor dat kind, bijvoorbeeld omdat het uitwonend is en niet aan de onderhoudseis wordt voldaan, eindigt de verzekering niet en kan in een later kwartaal weer recht op kinderbijslag voor het kind ontstaan.

2.5 Gemoedsbezwaarden

2.5.1 *Vrijstelling van de verzekeringsplicht:* artikel 47 AOW, artikel 64 Anw en artikel 19 WFV

AOW: art. 47 en Anw: art. 64
Degene die gemoedsbezwaren heeft tegen de in deze wet geregelde verzekering, alsmede de rechtspersoon waarbij natuurlijke personen zijn betrokken die zodanige gemoedsbezwaren hebben, kunnen van verplichtingen, welke hun bij of krachtens Hoofdstuk II van de Wet financiering volksverzekeringen zijn opgelegd, overeenkomstig het bij of krachtens paragraaf 8 van dat hoofdstuk bepaalde, worden vrijgesteld.

WFV: art. 19

1. Van verplichtingen welke bij of krachtens dit hoofdstuk zijn opgelegd, wordt op zijn verzoek ontheven:

a. degene, die gemoedsbezwaren heeft tegen één of meer volksverzekeringen;

b. de rechtspersoon, waarbij natuurlijke personen zijn betrokken die bezwaren hebben als bedoeld in onderdeel a.

2. Een ontheffing wordt verleend door de Sociale Verzekeringsbank.

Regeling gemoedsbezwaarden sociale verzekeringswetten[29]: art. 1, lid 1

1. De persoon, die gemoedsbezwaren heeft tegen één van de verzekeringen, geregeld in de Algemene Ouderdomswet, de Algemene nabestaandenwet, de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, de Ziektewet, de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Werkloosheidswet en de Ziekenfondswet, alsmede de rechtspersoon, waarbij natuurlijke personen betrokken zijn, die zodanige gemoedsbezwaren hebben, kan op zijn verzoek door de Sociale Verzekeringsbank dan wel door het Landelijk instituut sociale verzekeringen worden ontheven dan wel vrijgesteld van verplichtingen hem bij of krachtens één van deze wetten of de Coördinatiewet Sociale Verzekering opgelegd.

Regeling gemoedsbezwaarden sociale verzekeringswetten: art. 16, lid 12

12. Onverminderd het bepaalde in de vorige leden vervalt de vrijstelling, welke is verleend aan een rechtspersoon, na verloop van vijf jaar na de datum van ingang van de vrijstelling. Met ingang van de datum, waarop de vrijstelling is vervallen, kan een nieuwe vrijstelling worden verleend.

Spaarregeling gemoedsbezwaarden ex artikel 48 AOW: art. 3, lid 1

1. Indien van een echtpaar een van de echtgenoten een vrijstelling is verleend als bedoeld in artikel 47 van de Algemene Ouderdomswet, wordt de echtgenoot, die geen inkomen heeft genoten, indien en voorzover deze recht heeft op een uitkering op grond van de Algemene Ouderdomswet en wegens gemoedsbezwaren geen aanspraak maakt op deze uitkering, aangewezen als degene, van wie geacht wordt op grond van artikel 20 van de Wet financiering volksverzekeringen belasting te zijn geheven. Het saldo van de spaarrekening van de echtgenoot aan wie vrijstelling is verleend wordt overgeboekt op een voor beide echtgenoten gezamenlijk aan te leggen spaarrekening.

Vóór 29 april 1997 bevatte de regelingen voor gemoedsbezwaarden geen voorziening voor verzekerden die niet premieplichtig zijn uit hoofde van het feit dat zij geen inkomsten hebben. De SVB opende niettemin de mogelijkheid een beroep te doen op deze regeling voor de (huwelijks)partner van een gemoedsbezwaarde, voor zover deze partner zelf ook gemoedsbezwaard was en hij geen inkomsten genoot. De premieplichtige en de niet-premieplichtige (huwelijks)-partner konden op elk moment tussen hun 15e en 65e levensjaar verzoeken om toepassing van de regeling.

29 Regeling van 22 december 1989, Stcrt. 252, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 20 december 1999, Stcrt. 247

Bij de wijziging van 27 april 1997 van de Spaarregeling gemoedsbezwaarden ex artikel 48 AOW[30] en de Regeling uitkering aan gemoedsbezwaarden ex artikel 48 AOW[31] is een voorziening getroffen voor de (huwelijks)partner van de gemoedsbezwaarde, voor zover deze zelf ook gemoedsbezwaard is en geen inkomsten geniet. Een gehuwde vrouw die geen inkomen geniet wordt gelijkgesteld met de gemoedsbezwaarde van wie premie-vervangende belasting wordt geheven. Zij heeft een zelfstandig recht op de uitkering gemoedsbezwaarden indien en zolang zij recht heeft op AOW-pensioen en zij wegens gemoedsbezwaren hierop geen aanspraak maakt. Deze regeling heeft (blijkens artikel III) een terugwerkende kracht tot en met 1 april 1985. Dit impliceert dat ook de vanaf 1 april 1985 tot aan de datum van inwerkingtreding van de regeling geheven belasting mede geacht kan worden te zijn geheven van de echtgenoot die geen inkomen heeft genoten.

De SVB neemt na afloop van de voor rechtspersonen geldende vrijstellingstermijn van vijf jaar niet zelf contact op met de gemoedsbezwaarde rechtspersonen en werkgevers. Het initiatief om tot verlenging van de vrijstelling te komen ligt bij betrokkenen zelf. Als zij een hernieuwd vrijstellingsverzoek doen, wordt, indien aan de voorwaarden voldaan wordt, opnieuw vrijstelling verleend. Zo niet, dan vervalt de vrijstelling gemoedsbezwaarden.

2.5.2 *Uitkering gemoedsbezwaarden:* artikel 48, leden 1 en 4 AOW

AOW: art. 48, leden 1 en 4

1. Degene van wie ingevolge artikel 20 van de Wet financiering volksverzekeringen belasting is geheven of in door Onze Minister en Onze Minister van Financiën bij ministeriële regeling aan te wijzen gevallen geacht wordt te zijn geheven, heeft recht op een uitkering, indien en zolang hij recht heeft op ouderdomspensioen krachtens deze wet en hij wegens gemoedsbezwaren geen aanspraak maakt op dit ouderdomspensioen.
4. Het bedrag van de uitkering is gelijk aan het bedrag aan ouderdomspensioen en vakantie-uitkering, waarop de belanghebbende krachtens deze wet recht heeft.

Uit hetgeen in § 2.5.1 is vermeld blijkt dat de spaarrekening van de premieplichtige gemoedsbezwaarde mede beschouwd moet worden als de spaarrekening van de niet-premieplichtige partner. Beide partners hebben bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd evenwel een zelfstandig recht op een uitkering gemoedsbezwaarden.

30 Beschikking van 23 april 1985, Stcrt. 87, laatstelijk gewijzigd bij beschikking van 27 april 1997, Stcrt. 82

31 Beschikking van 15 mei 1985, Stcrt. 98, laatstelijk gewijzigd bij beschikking van 27 april 1997, Stcrt. 82

Als een ongehuwde gemoedsbezwaarde nooit inkomen heeft verworven, wordt geen uitkering gemoedsbezwaarden toegekend. Dit geldt ook voor een gehuwde gemoedsbezwaarde die nooit inkomen heeft verworven, indien de (huwelijks)-partner niet gemoedsbezwaard is.

2.5.3 *Overlijdensuitkering:*

artikel 3 Regeling uitkering aan gemoedsbezwaarden ex artikel 48 AOW

Regeling uitkering aan gemoedsbezwaarden ex artikel 48 AOW: art. 3
In afwijking van artikel 18 van de Algemene Ouderdomswet, wordt na het overlijden van degene, die een uitkering als bedoeld in artikel 48, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet genoot, de overlijdensuitkering, bedoeld in artikel 18 van de Algemene Ouderdomswet, uitbetaald voorzover het saldo van zijn spaarrekening, bedoeld in de regeling van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Staatssecretaris van Financiën van 23 april 1985, nr. SZ/SV/VV/85/914 (Stcrt. 87), toereikend is.

De SVB betaalt de overlijdensuitkering in principe altijd uit, ongeacht het saldo van de spaarrekening van de overledene. Ingeval de rechthebbenden op de overlijdensuitkering niet in aanmerking wensen te komen voor deze uitkering omdat het spaarsaldo nihil is, kunnen zij uiteraard de overlijdensuitkering terugstorten.
De overlijdensuitkering wordt niet uitbetaald, indien de gemoedsbezwaarde gedurende zijn leven te kennen heeft gegeven niet langer voor een uitkering in aanmerking te willen komen omdat het spaarsaldo was uitgeput.

Indien een gemoedsbezwaarde géén uitkering gemoedsbezwaarden heeft aangevraagd of deze heeft laten stopzetten, wordt een postume aanvraag AOW of uitkering gemoedsbezwaarden van nabestaanden afgewezen. Nabestaanden kunnen dus geen verandering brengen in een situatie die een gewetensbezwaarde op grond van zijn overtuiging tot stand gebracht heeft.

3 Vrijwillige verzekering

3.1 Algemeen

AOW: art. 45

1. Verzekerden en gewezen verzekerden kunnen zich, onder de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te bepalen voorwaarden, vrijwillig verzekeren over tijdvakken, gelegen na het bereiken van de leeftijd van 15 jaar, doch vóór het bereiken van de leeftijd van 65 jaar, waarover zij niet verzekerd zijn of geweest zijn. Voor de toepassing van de vorige volzin worden met gewezen verzekerden gelijkgesteld degenen, die vóór 1 januari 1957 en na het bereiken van de leeftijd van 15 jaar in Nederland hebben gewoond, doch op genoemde datum niet meer in Nederland woonden.
2. Onder de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, wordt, ten aanzien van degenen, die na het in werking treden van de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 47, eerste lid, van de Algemene Weduwen- en Wezenwet, ophouden verzekerd te zijn ingevolge deze wet en ingevolge de Algemene Weduwen- en Wezenwet, mede begrepen de voorwaarde, dat tegelijkertijd gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid zich vrijwillig te verzekeren als bedoeld in artikel 47 van die wet.
   Onder de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, kan ten aanzien van andere personen dan in de vorige volzin bedoeld, mede worden begrepen de voorwaarde, dat tegelijkertijd gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid zich vrijwillig te verzekeren als bedoeld in artikel 47 van de Algemene Weduwen- en Wezenwet.

Anw: art. 63

1. Gewezen verzekerden kunnen zich, onder de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te bepalen voorwaarden, vrijwillig verzekeren over tijdvakken, gelegen na het bereiken van de leeftijd van 15 jaar, doch voor het bereiken van de leeftijd van 65 jaar, waarover zij niet verzekerd zijn. Voor de toepassing van de eerste volzin worden met gewezen verzekerden gelijkgesteld degenen, die voor 1 oktober 1959 en na het bereiken van de leeftijd van 15 jaar in Nederland hebben gewoond, doch op genoemde datum niet meer in Nederland woonden.
2. Onder de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, wordt mede verstaan de voorwaarde dat tegelijkertijd wordt gebruik gemaakt van de bevoegdheid zich vrijwillig te verzekeren bedoeld in artikel 45 van de Algemene Ouderdomswet.

Anw: art. 63a, leden 1, 2, 4 en 5

1. In afwijking van artikel 63 kan de op 1 januari 2000 gewezen verzekerde

zich onder bij of krachtens algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 63, eerste lid, te bepalen voorwaarden, vrijwillig verzekeren, indien hij op 31 december 1999 verplicht verzekerd was op grond van de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 13, derde lid, aangezien hij op die datum:

a. buiten Nederland woont en recht heeft op een uitkering op grond van de Algemene Ouderdomswet, die ten minste gelijk is aan 35% van het in artikel 8, eerste lid, onderdeel a, van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag bedoelde bedrag; en

b. niet buiten Nederland arbeid verricht of een uitkering ontvangt krachtens een buitenlandse wettelijke regeling.

2. Ten aanzien van de gewezen verzekerde, bedoeld in het eerste lid, zijn de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 63, eerste lid, te bepalen voorwaarden niet van toepassing, voorzover deze voorwaarden betrekking hebben op het tegelijkertijd gebruik maken van de bevoegdheid zich vrijwillig te verzekeren voor de Algemene Ouderdomswet.

4. De bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, blijft bestaan indien de belanghebbende wederom verzekerd wordt op grond van deze wet.

5. Dit artikel vervalt met ingang van 1 januari 2001.

De artikelen 45 AOW en 63 en 63a Anw en het daarop gebaseerde Besluit Vrijwillige verzekering AOW, Anw en AAW (KB 38)[32] regelen de mogelijkheid om na beëindiging van de verplichte verzekering deze op vrijwillige basis voort te zetten.

De vrijwillige verzekering die wordt aangegaan ingevolge de artikelen 45 AOW en 63 Anw leidt tot verzekering voor zowel de AOW als voor de Anw.

De verzekering ingevolge artikel 63a leidt alleen tot verzekering voor de Anw. Deze verzekering staat open voor personen die op 31 december 1999 een ouderdomspensioen ingevolge de AOW ontvingen én verplicht verzekerd waren ingevolge het thans vervallen artikel 26 van KB 746. Dit betekent dat personen die op 31 december 1999 wel verplicht verzekerd waren ingevolge artikel 26, maar geen ouderdomspensioen ontvingen, zich niet vrijwillig kunnen verzekeren op het moment dat zij de 65-jarige leeftijd bereiken. Evenmin kunnen personen zich vrijwillig verzekeren die op 31 december 1999 weliswaar een ouderdomspensioen ontvingen en verzekerd waren ingevolge de volksverzekeringen, maar wier verzekering niet voortvloeide uit toepassing van artikel 26 van KB 746.

Het begrip ‘arbeid’ in de zin van artikel 63a, lid 1, onder b Anw wordt door de SVB op gelijke wijze geïnterpreteerd als het begrip arbeid zoals dat wordt gebruikt in het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen (zie § 2.4.2.1).

32 Besluit van 2 januari 1990, Stb. 38, laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 16 november 1998, Stb. 650

3.2 Aanmelding:
artikel 63a, lid 3 Anw, artikel 2, leden 1 en 2 en artikel 8, leden 1, 2 en 3 KB 38

Anw: art. 63a, lid 3
De gewezen verzekerde, bedoeld in het eerste lid, geeft voor 1 januari 2001 schriftelijk aan de Bank te kennen de verzekering vrijwillig te willen voortzetten.

KB 38: art. 2, leden 1 en 2
1. Degene, die niet ingevolge de AOW en de Anw verzekerd is, is bevoegd zich vrijwillig te verzekeren over een tijdvak, dat ingaat op de dag waarop zijn verplichte verzekering is geëindigd, doch is gelegen vóór de dag, waarop hij de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.
2. De bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, bestaat gedurende een periode van een jaar na het einde van de verplichte verzekering ingevolge de AOW en Anw. Binnen die periode dient de belanghebbende schriftelijk aan de Sociale Verzekeringsbank te kennen te geven de verzekering vrijwillig te willen voortzetten.

KB 38: art. 8, leden 1,2 en 3
1. Degene, die ingevolge de AOW verzekerd is dan wel verzekerd is geweest, is bevoegd zich alsnog vrijwillig te verzekeren over het tijdvak, gelegen na het bereiken van de leeftijd van 15 jaar en na 31 december 1956, waarover hij niet verzekerd is geweest, indien hij vóór bedoeld tijdvak niet ingevolge de AOW verzekerd is geweest.
2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt degene wiens verzekering voor het bereiken van de leeftijd van 15 jaar is beëindigd, geacht niet verzekerd te zijn geweest gedurende de periode voorafgaand aan zijn 15e verjaardag.
3. De bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, bestaat gedurende een periode van een jaar na de aanvang van de verplichte verzekering. Binnen die periode dient de belanghebbende schriftelijk aan de Sociale Verzekeringsbank te kennen te geven zich alsnog te willen verzekeren.

De aanmelding voor de vrijwillige verzekering dient te geschieden binnen één jaar na afloop van de verplichte verzekering (artikel 63a, derde lid Anw, artikel 2, tweede lid en artikel 8, derde lid KB 38). Elke schriftelijke aanmelding voor vrijwillige verzekering die tijdig is ontvangen wordt gehonoreerd. Op grond van de Awb en algemene beginselen van behoorlijk bestuur worden tevens als aanmelding aangemerkt een schriftelijk verzoek om informatie over vrijwillige verzekering dat bij de SVB is binnengekomen, en een aanmelding voor de vrijwillige verzekering die is ingediend bij een ander bestuursorgaan ingevolge de Awb. Een aanmelding geldt tevens voor tot het huishouden behorende gezinsleden.

3.2.1 *Uitzonderingssituatie*

In de jurisprudentie wordt als uitgangspunt gehanteerd dat onbekendheid met de wettelijke regelingen geen bijzondere omstandigheid is, op grond waarvan

zou kunnen worden afgeweken van de regel omtrent aanmelding. Ook verzuim door een werkgever of andere vertegenwoordiger vormt geen bijzondere omstandigheid.

Ten aanzien van situaties waarin ten onrechte premies volksverzekeringen op het salaris of de uitkering zijn ingehouden over een tijdvak waarin de betrokkene niet verplicht verzekerd was hanteert de SVB het volgende beleid. Als de betrokkene redelijkerwijs in de veronderstelling kon verkeren verzekerd te zijn geweest kan een uitzondering worden gemaakt op de regel dat aanmelding voor vrijwillige verzekering binnen één jaar moet plaatsvinden. De veronderstelling dat er sprake van verzekering was dient dan door of namens betrokkene te worden geuit. Vrijwillige verzekering wordt aangeboden als de betrokkene aangeeft in het vertrouwen te hebben verkeerd over de litigieuze periode verzekerd te zijn geweest op basis van de onverplichte inhouding van premies volksverzekering. Indien de veronderstelling wordt geuit binnen één jaar nadat de (verplichte) premiebetaling is gestopt, kan eveneens voortzetting van de vrijwillige verzekering worden aangeboden.
Als niet daadwerkelijk premie is betaald, kan betrokkene zich ook niet beroepen op een veronderstelling deswege verzekerd te zijn geweest.

Het hiervoor beschreven beleid is mede van toepassing op lokaal aangeworven personeel werkzaam bij Nederlandse diplomatieke of consulaire posten in het buitenland en personen werkzaam bij de Nederlandse vrijwilligersorganisatie SNV. Deze personen zijn tot 1 januari 1998 ten onrechte verzekerd geacht door hun werkgever: het Ministerie van Buitenlandse Zaken. In overleg met de SVB heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken deze situatie met ingang van 1 januari 1998 beëindigd en de betrokken personen hierover geïnformeerd. De SVB hanteert ten aanzien van deze personen als beleid dat zij tot 1 januari 1998 verzekerd worden geacht, voor zover geen restitutie van de premieheffing heeft plaatsgevonden.

Indien er sprake is van aantoonbaar en doelbewust handelen of nalaten van betrokkene zelf, waardoor deze in een positie is gekomen dat ten onrechte premies volksverzekeringen werden ingehouden, is het beleid van de SVB geen vrijwillige verzekering aan te bieden (zie ook de uitspraak van de CRvB van 10 december 1993). Zo gaat de SVB er van uit dat personen die onrechtmatig in Nederland verblijven dan wel in strijd met de Wet arbeid vreemdelingen arbeid in loondienst verrichten en om die reden niet verplicht verzekerd zijn, zich redelijkerwijs bewust moeten zijn van de onrechtmatigheid van hun verblijf of arbeid in Nederland. Derhalve kunnen deze personen aan onterechte inhouding van volksverzekeringspremies geen rechtens te honoreren vertrouwen van verplichte verzekering ontlenen, op grond waarvan de SVB de betrokkenen in weerwil van het dwingendrechtelijke voorschrift inzake de aanmeldingstermijn tot de vrijwillige verzekering zou kunnen toelaten.

Ten aanzien van personen die op 31 december 1999 in het buitenland woon-

achtig waren en verplicht verzekerd omdat zij een langlopende Nederlandse socialezekerheidsuitkering genoten, geldt het volgende. Tot en met 31 december 1999 konden deze personen verplicht verzekerd zijn ingevolge de opeenvolgende Besluiten uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen. Derhalve bestond voor hen niet de noodzaak particuliere voorzieningen te treffen ter (gedeeltelijke) vervanging van Anw of AOW. Door het vervallen van artikel 26 van KB 746 met ingang van 1 januari 2000 zijn deze personen in beginsel niet langer verplicht verzekerd en kunnen zij zich aanmelden voor vrijwillige verzekering. Personen woonachtig in een land waarin in verband met de op 1 januari 2000 in werking getreden Wet BEU geen (onbeperkt) recht op Anw-uitkering of ouderdomspensioen bestaat, hebben echter – zo lang het verblijf in dat land wordt voortgezet – geen of minder belang bij het aangaan van vrijwillige verzekering. Dit kan er toe leiden dat aanmelding voor de vrijwillige verzekering niet (tijdig) plaatsvindt. Vanwege de bijzondere positie van deze categorie personen – ontstaan door het vervallen van artikel 26 van KB 746 en de gelijktijdige inwerkingtreding van de Wet BEU – hanteert de SVB ten aanzien van hen tot 1 januari 2003 het volgende beleid. Indien zulk een persoon (weer) onbeperkt recht op Anw-uitkering of ouderdomspensioen en toeslag kan hebben doordat een verdrag wordt gesloten met het land waar hij woont, wordt een overschrijding van de aanmeldingstermijn voor vrijwillige verzekering verschoonbaar geacht als hij zich aanmeldt binnen een jaar nadat het verdrag in werking is getreden. Indien weer onbeperkt recht op een Anw-uitkering of ouderdomspensioen en toeslag ontstaat omdat betrokkene verhuist naar een verdragsland, dan dient hij zich aan te melden voor vrijwillige verzekering binnen een jaar nadat hij zich aldaar feitelijk heeft gevestigd.

Jurisprudentie
CRvB 14 december 1972, RSV 1973/151
CRvB 19 september 1990, AOW 1989/38, n.g.
CRvB 10 december 1993, AB 1994, 374
CRvB 18 december 1996, AOW 1993/149 en AWW 1993/195

3.3 Bevordering aanmelding

Het is beleid van de SVB de volgende categorieën personen te informeren (naast de normale algemene publieksvoorlichting) dat zij bevoegd zijn tot vrijwillige verzekering, indien zij bekend zijn bij de SVB:

- de jongere echtgenoot van een persoon met een AOW-pensioen indien de SVB verneemt dat hij met de pensioengerechtigde Nederland metterwoon verlaat;
- nabestaanden met een Anw-uitkering indien bekend is dat zij Nederland metterwoon verlaten;
- personen die bij de SVB of bij het socialeverzekeringsorgaan van hun woonland een aanvraag om AOW-pensioen hebben ingediend binnen een jaar na het einde van hun verplichte verzekering;
- personen die in het buitenland gedetacheerd zijn.

Het bevorderen van aanmeldingen gebeurt uit het oogpunt van dienstverlening en houdt in dat daarvoor in aanmerking komende personen individueel worden aangeschreven met het advies zich bij de SVB aan te melden voor vrijwillige verzekering. De SVB bevordert aanmeldingen indien het mogelijk is een persoon, die potentieel rechthebbende is, met individuele correspondentie te benaderen.
De verantwoordelijkheid voor de aanmelding blijft echter te allen tijde bij de betrokkene zelf berusten.

3.4 Betaling van de premie:
artikel 4 KB 38

KB 38: art. 4

1. Zo spoedig mogelijk nadat de belanghebbende te kennen heeft gegeven zijn verzekering op grond van de AOW en de Anw te willen voortzetten deelt de Sociale Verzekeringsbank hem mee welke premie verschuldigd is en binnen welke termijnen en op welke wijze de betaling aan haar dient te geschieden.
2. De premie is per kalenderjaar bij vooruitbetaling verschuldigd.
3. Ten aanzien van de premiebetaling, bedoeld in het eerste en tweede lid, kan de Sociale Verzekeringsbank eenmaal vastgestelde termijnen wijzigen ten gunste van belanghebbende, indien daartoe naar haar oordeel aanleiding bestaat.
4. De betaling van de premie geschiedt in Nederlandse valuta.

De SVB stelt op grond van artikel 4, eerste lid van KB 38 de termijnen vast waarbinnen de premie betaald moet worden. De SVB heeft deze termijn vastgesteld op maximaal drie maanden vanaf het moment waarop betrokkene is geïnformeerd over de hoogte van het door hem verschuldigde bedrag.
Indien een belanghebbende gemotiveerd verzoekt om uitstel of spreiding van de betaling, kan een betalingsregeling overeengekomen worden. De betalingsregeling kan bijvoorbeeld een maandelijkse betaling gespreid over ten hoogste twaalf maanden zijn.
Op grond van het vierde lid dient de premiebetaling in guldens te geschieden. De wisselkosten die hierbij een rol kunnen spelen komen daarnaast voor rekening van de belanghebbende (CRvB 21 mei 1985).
Wanneer de premiebetaling meer dan drie maanden na de vastgestelde termijn uitblijft komen de gevolgen voor rekening van de verzekerde en vervalt de bevoegdheid tot deelname aan de vrijwillige verzekering (zie CRvB 20 november 1996).

Jurisprudentie
CRvB 21 mei 1985, RSV 1986/25
CRvB 14 maart 1990, AB 1990, 405
CRvB 20 november 1996, 94/1605 AOW en 94/2896 AWW

4 Recht op uitkering

4.1 AOW en Anw

4.1.1 *Inkomenstoets, herleiding naar maandinkomen:*

artikel 8 AOW, artikel 3, lid 1, artikel 8 en artikel 10 Inkomensbesluit AOW 1996, artikel 10, artikel 18, artikel 19, artikel 67, leden 1 en 2 Anw, artikel 3, lid 1, artikel 8 en artikel 13 Inkomensbesluit Anw

AOW: art. 8

1. De gehuwde pensioengerechtigde die voor 1 januari 2015 recht heeft op ouderdomspensioen en van wie de echtgenoot jonger is dan 65 jaar, heeft overeenkomstig de bepalingen van deze wet recht op een toeslag, tenzij, met inachtneming van artikel 11, het inkomen uit of in verband met arbeid in het bedrijfs- en beroepsleven van die echtgenoot meer bedraagt dan de volledige bruto-toeslag.
2. Waar in deze wet en in de tot haar uitvoering genomen besluiten wordt gesproken van ouderdomspensioen wordt daaronder mede verstaan de in het eerste lid bedoelde toeslag, voor zover niet anders is bepaald.

Inkomensbesluit AOW 1996: art. 3, lid 1

1. Onder opbrengst van arbeid bedoeld in artikel 2, onderdeel a, wordt, voorzover deze arbeid in dienstbetrekking als bedoeld in artikel 3a, eerste lid, van de Coördinatiewet Sociale Verzekering wordt verricht, het loon in de zin van die wet.

Inkomensbesluit AOW 1996: art. 8

1. Het inkomen uit of in verband met arbeid uit het bedrijfs- of beroepsleven, wordt vastgesteld op het tot een bedrag per maand herleide inkomen, bedoeld in de artikelen 3 tot en met 7, dat de echtgenoot van de pensioengerechtigde in de maand waarover het recht op toeslag wordt vastgesteld, verwerft.
2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt de maand gesteld op 21,75 dagen.
3. Bij per maand wisselende inkomsten kan op basis van een geschat inkomen een gemiddeld inkomen per maand worden bepaald, waarna per periode van zes maanden een herberekening plaatsvindt.

Inkomensbesluit AOW 1996: art. 9

1. De noodzakelijke omrekening van het in een buitenlandse munteenheid uitgedrukte inkomen uit of in verband met arbeid in de Nederlandse munteenheid geschiedt voor zover het een inkomen betreft dat is uit-

gedrukt in de munteenheid van een lid-staat van de Europese Gemeenschap volgens de op basis van artikel 107 van verordening (EEG) nr. 574/72 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 maart 1972 (Pb EG L74) tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening (EEG) nr. 1408/71 vastgestelde kwartaalkoersen, en voor zover het inkomen betreft dat niet is uitgedrukt in de munteenheid van een lid-staat met behulp van de door de Nederlandsche Bank NV geadviseerde wisselkoersen.

2. Een wijziging van de in het eerste lid bedoelde koers beïnvloedt het op grond van artikel 8 vastgestelde inkomen niet, met dien verstande dat:
   1e bij wijziging van het inkomen uit of in verband met arbeid, anders dan ten gevolge van de koersmutaties, een omrekening plaatsvindt; en
   2e tenminste eens per jaar een omrekening plaatsvindt.

Inkomensbesluit AOW 1996: art. 10

Als toepassing van dit besluit leidt tot een kennelijk onredelijk resultaat, bepaalt de Sociale Verzekeringsbank het inkomen op andere wijze.

Anw: art. 10

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt onder inkomen verstaan het inkomen van de nabestaande uit of in verband met arbeid in het bedrijfs- en beroepsleven.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld voor de vaststelling van het inkomen, bedoeld in het eerste lid, alsmede de periode waarop die vaststelling betrekking heeft.

Anw: art. 18

1. Op de nabestaandenuitkering wordt het inkomen in mindering gebracht.
2. In afwijking van het eerste lid wordt van het inkomen uit arbeid buiten aanmerking gelaten:

a. een bedrag gelijk aan 50% van het bruto-minimumloon vermeerderd met de overhevelingstoeslag, bedoeld in artikel 1 van de Wet overhevelingstoeslag opslagpremies, alsmede

b. voor zover het inkomen uit arbeid meer bedraagt dan het in onderdeel *a* bedoelde bedrag, een derde gedeelte van dat meerdere.

Anw: art. 19

De nabestaandenuitkering wordt bij wijziging van het inkomen herzien. Deze herziening gaat in op de eerste dag van de maand waarin die wijziging zich voordoet.

Anw: art. 67, leden 1 en 2

1. Op de nabestaandenuitkering wordt het inkomen in mindering gebracht.
2. In afwijking van het eerste lid wordt van het inkomen uit arbeid buiten aanmerking gelaten:

a. een bedrag gelijk aan 50% van het bruto-minimumloon vermeerderd met de overhevelingstoeslag, bedoeld in artikel 1 van de Wet overhevelingstoeslag opslagpremies, alsmede

b. voor zover het inkomen uit arbeid meer bedraagt dan het in onderdeel *a* bedoelde bedrag, een derde gedeelte van dat meerdere.

Inkomens- en samenloopbesluit Anw: art. 3, lid 1

1. Onder opbrengst van arbeid bedoeld in artikel 2, onderdeel a, wordt, voorzover deze arbeid in dienstbetrekking als bedoeld in artikel 3a, eerste lid, van de Coördinatiewet Sociale Verzekering wordt verricht, het loon in de zin van die wet.

Inkomens- en samenloopbesluit Anw: art. 8

1. Het inkomen uit of in verband met arbeid uit het bedrijfs- of beroepsleven wordt vastgesteld op het tot een bedrag per maand herleide inkomen, bedoeld in de artikelen 3 tot en met 7, dat de uitkeringsgerechtigde in de maand waarover het recht op uitkering wordt vastgesteld, verwerft.
2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt de maand gesteld op 21,75 dagen.
3. Bij per maand wisselende inkomsten kan op basis van een geschat inkomen een gemiddeld inkomen per maand worden bepaald, waarna per periode van zes maanden een herberekening plaatsvindt.

Inkomens- en samenloopbesluit Anw: art. 9

1. De bij de toepassing van de voorgaande artikelen noodzakelijke omrekening van het in een buitenlandse munteenheid uitgedrukte inkomen uit of in verband met arbeid in de Nederlandse munteenheid geschiedt voor zover het inkomen is uitgedrukt in de munteenheid van een lid-staat van de Europese Gemeenschap volgens de op basis van artikel 107 van verordening (EEG) nr. 574/72 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 maart 1972 (Pb EG L74) tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening (EEG) nr. 1408/71 vastgestelde kwartaalkoersen, en voor zover het inkomen niet is uitgedrukt in de munteenheid van een lid-staat, met behulp van de door De Nederlandsche Bank NV geadviseerde wisselkoersen.
2. Een wijziging van de in het eerste lid bedoelde koers beïnvloedt het op grond van artikel 8 vastgestelde inkomen niet, met dien verstande dat:

a. bij wijziging van het inkomen uit of in verband met arbeid, anders dan ten gevolge van de koersmutaties, een omrekening plaatsvindt; en

b. tenminste eens per jaar een omrekening plaatsvindt.

Inkomens- en samenloopbesluit Anw: art. 13

13. Indien de toepassing van artikel 8, eerste lid, of artikel 11 van dit besluit tot een kennelijk onredelijk resultaat leidt, bepaalt de Sociale Verzekeringsbank het inkomen, of de wijze waarop een uitkering als bedoeld in artikel 11 op een uitkering als bedoeld in artikel 14, artikel 22 of artikel 26 in mindering wordt gebracht, op andere wijze.

De AOW-pensioengerechtigde wiens (huwelijks)partner jonger is dan 65 jaar, heeft mogelijkerwijs recht op een toeslag. De volledige toeslag op het AOW-pensioen voor een pensioengerechtigde met een jongere partner wordt toegekend zolang het inkomen van de partner nihil is. Als de partner inkomen uit of in verband met arbeid verwerft, wordt dit inkomen geheel of gedeeltelijk op de toeslag in mindering gebracht.
Volgens artikel 10, vierde lid AOW worden nadere regels gesteld met betrek-

king tot de vaststelling van het inkomen. Dit is gebeurd in het Inkomensbesluit AOW 1996[33].

De hoogte van de nabestaandenuitkering is eveneens afhankelijk van eventuele andere inkomsten van de gerechtigde.
Ook voor de toepassing van de Anw zijn door de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid nadere regels gesteld met betrekking tot de vaststelling van het inkomen (Inkomens- en samenloopbesluit Anw)[34].

Uitgangspunt in AOW en Anw is, dat het door de partner of de Anw-gerechtigde in een bepaalde maand verworven inkomen op de toeslag of de nabestaandenuitkering over die maand in mindering wordt gebracht. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen inkomen uit arbeid en inkomen in verband met arbeid. Van het inkomen uit arbeid wordt een deel vrijgelaten. Het inkomen in verband met arbeid wordt geheel gekort op de toeslag of de nabestaandenuitkering. Voor personen die ten tijde van de inwerkingtreding van de Algemene nabestaandenwet een weduwenpensioen op grond van de Algemene Weduwen- en Wezenwet ontvingen, geldt een deels afwijkende regeling.

Als inkomen uit arbeid wordt ingevolge de beide inkomensbesluiten aangemerkt het loon in de zin van de Coördinatiewet Sociale Verzekering. Het beleid van de SVB is om bij de vaststelling van inkomen in verband met arbeid eveneens aan te sluiten bij de bepalingen van de Coördinatiewet Sociale Verzekering.

In geval van inkomen dat met een andere periodiciteit dan eens per maand wordt betaald, of in geval het maandinkomen afhankelijk is van het aantal werkdagen, wordt het inkomen herleid tot een inkomen per maand.
Hierbij hanteert de SVB het volgende beleid. Winst uit onderneming wordt geacht gelijkelijk over het boek- of kalenderjaar te zijn genoten.
Bij ontvangst van een nabetaling ineens van loon of uitkering wordt dit bedrag toegerekend aan de volledige periode waarop de nabetaling betrekking heeft. Het inkomen is immers in dat volledige tijdvak verworven, ook al is het toen nog niet genoten. Een eenmalige uitkering die na afloop van een dienstbetrekking aan de werknemer wordt betaald, wordt niet als inkomen beschouwd.

Op grond van artikel 8, derde lid van beide inkomensbesluiten heeft de SVB de bevoegdheid om bij per maand wisselende inkomsten op basis van een geschat inkomen een gemiddeld inkomen te bepalen, op basis waarvan de AOW-toeslag of de nabestaandenuitkering kan worden vastgesteld. In dat geval

33 Besluit van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, als bedoeld in artikel 10, vierde lid AOW, van 26 juni 1996, nr. SV/VP/96/2459, Stcrt. 1996, 122 laatstelijk gewijzigd bij Besluit 26 juni 1998, Stcrt. 120
34 Besluit van 10 juni 1996, Stb. 306, laatstelijk gewijzigd bij Besluit 17 augustus 1998, Stb. 523

dient ieder half jaar een herberekening plaats te vinden op basis van het reëel genoten inkomen.
Ten aanzien van deze bepalingen heeft de SVB het volgende beleid ontwikkeld. Bij wisselende inkomsten vraagt de SVB de betrokkene zelf een schatting te maken van het te verwachten inkomen per maand. Na afloop van de periode onderzoekt de SVB het werkelijk genoten inkomen. Als dit inkomen gedurende de volledige periode, of gedurende een deel daarvan, heeft gelegen binnen de grenzen waartussen een gekorte toeslag of nabestaandenuitkering wordt verleend, wordt het recht over de betreffende periode vastgesteld met behulp van het gemiddelde inkomen per maand in deze periode. Voor zover het inkomen buiten deze grenzen heeft gelegen wordt de hoogte van het recht vastgesteld op basis van het feitelijk in de betreffende maand genoten inkomen. In totaal ontvangt betrokkene dan een even groot bedrag aan toeslag of nabestaandenuitkering als hij zou ontvangen bij vaststelling per maand op basis van het feitelijk genoten inkomen.
Met betrekking tot de omrekening van in buitenlandse valuta uitgedrukt inkomen en koerswijzigingen wordt verwezen naar het in § 2.4.2.4 beschreven beleid.

Artikel 10 van het Inkomensbesluit AOW 1996 en artikel 13 van het Inkomensbesluit Anw geven de SVB de bevoegdheid af te wijken van de voorgeschreven wijze van inkomensvaststelling indien deze tot een kennelijk onredelijk resultaat leidt. Met betrekking tot de AOW heeft de SVB het volgende beleid vastgesteld.
In artikel 10, tweede lid AOW is bepaald dat op de volledige bruto toeslag het bruto inkomen van de echtgenoot van de pensioengerechtigde uit of in verband met arbeid in het bedrijfs- en beroepsleven in mindering moet worden gebracht. Voor de toepassing van artikel 10 AOW wordt van het inkomen uit arbeid op grond van artikel 11 AOW een gedeelte vrijgelaten. Het bruto inkomen in verband met arbeid wordt in zijn geheel gekort op de toeslag. Door de SVB wordt eveneens als inkomen in verband met arbeid aangemerkt een uitkering waarop recht bestaat, maar die niet in ontvangst wordt genomen.

Door de korting valt het gezinsinkomen voor een kleine groep AOW-gerechtigden lager uit dan het gezinsinkomen van AOW-gerechtigden van wie het gezinsinkomen bestaat uit AOW-pensioen met een volledige toeslag. De reden hiervoor is dat voor de Nederlandse loonbelasting en premieheffing, verschillende tarieven gelden voor personen ouder en jonger dan 65 jaar. In die situatie hanteert de SVB het beleid dat artikel 10 van het Inkomensbesluit AOW 1996 toegepast wordt als de Nederlandse belasting- en premieheffing tot resultaat heeft dat het netto inkomen uit of in verband met arbeid van de AOW-gerechtigde en zijn partner lager uitvalt dan het netto AOW-pensioen met volledige toeslag. De SVB verlaagt in dat geval het inkomen in verband met arbeid van de partner zodanig, dat het netto gezinsinkomen van de AOW-gerechtigde even hoog is als het netto AOW-pensioen met volledige toeslag. De SVB beoordeelt zoveel mogelijk zelf wanneer artikel 10 van het Inkomens-

besluit toepassing verdient. Zij doet dit aan de hand van de door de AOW-gerechtigde aangeleverde gegevens over zijn inkomen en dat van zijn partner. Aangezien deze problematiek niet speelt voor Anw-gerechtigden, is het hierboven weergegeven beleid slechts van toepassing op de AOW.

Artikel 13 van het Inkomens- en samenloopbesluit Anw wordt door de SVB toegepast ten aanzien van nabestaanden van personen die als Belgisch grensarbeider in Nederland hebben gewerkt, voor zover deze nabestaanden voor de jaren van arbeid in Nederland van Belgische zijde een aanvulling ontvangen op het Belgische overlevingspensioen. Om een spiraalwerking van een steeds hoger wordende aanvulling uit België en een steeds groter wordende korting op de Nederlandse nabestaandenuitkering te voorkomen wordt de Belgische aanvulling niet als inkomen in de zin van het Inkomens- en samenloopbesluit Anw beschouwd.

Krachtens de artikelen 3, tweede lid, onder a, en de artikelen 7, tweede lid, onder e, van het Inkomensbesluit AOW 1996 en het Inkomens- en Samenloopbesluit Anw (artikelen niet opgenomen in deze bundel) worden vakantiebonnen niet als inkomen uit of in verband met arbeid aangemerkt. Een vakantiebon wordt aan sommige werknemers en uitkeringsgerechtigden verstrekt en vervangt de vakantie-uitkering waarop de meeste werknemers of uitkeringsgerechtigden aanspraak kunnen maken. In sommige situaties vervangt de vakantiebon eveneens de loondoorbetaling tijdens verlof. Op het moment dat een vakantiebon wordt verzilverd wordt het daardoor verkregen inkomen door de SVB als inkomen in de zin van het Inkomensbesluit AOW 1996 en het Inkomens- en Samenloopbesluit Anw aangemerkt. De SVB hanteert daarbij ingevolge artikel 10 van het Inkomensbesluit AOW 1996 en artikel 13 van het Inkomens- en Samenloopbesluit Anw als beleid dat slechts het gedeelte van de vakantiebon dat bedoeld is als loondoorbetaling tijdens verlof in aanmerking wordt genomen als inkomen. Het gedeelte van de vakantiebon dat bedoeld is als vakantie-uitkering wordt derhalve niet in mindering gebracht op de uitkering. Dit beleid hanteert de SVB eveneens bij reserveringen van loon voor vakantie- en verlofperioden bij uitzendkrachten.

In artikel 7, eerste lid, onderdelen l, m, n, o en p van het Inkomensbesluit AOW 1996 (artikel niet opgenomen in deze bundel) wordt bepaald dat een aantal uitkeringen voor oorlogs- en vervolgingsslachtoffers voor de AOW als inkomen wordt beschouwd. Uit jurisprudentie van de CRvB leidt de SVB af dat vergoedingen voor medische kosten die ingevolge de betreffende wetten worden verstrekt niet meetellen als inkomsten.

Jurisprudentie
CRvB 12 september 1991, RSV 1992/169

4.1.2 *Schuldige nalatigheid:*
artikel 13 AOW en artikel 18 WFV

AOW: art. 13

1. Op de bedragen, genoemd in artikel 9, tiende lid, wordt een korting toegepast van 2%:

a. voor elk kalenderjaar, dat de pensioengerechtigde na het bereiken van de 15-jarige, doch vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd niet verzekerd is geweest;

b. voor elke jaarpremie ingevolge deze wet, welke de pensioengerechtigde na het bereiken van zijn 15-jarige leeftijd schuldig nalatig is geweest te betalen als bedoeld in artikel 18 van de Wet financiering volksverzekeringen.

2. Op de bruto-toeslag wordt, na toepassing van artikel 10, een korting toegepast van 2%:

a. voor elk kalenderjaar, dat de echtgenoot van de pensioengerechtigde na het bereiken van zijn 15-jarige leeftijd, doch vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd van de pensioengerechtigde niet verzekerd is geweest;

b. voor elke jaarpremie ingevolge deze wet, welke de echtgenoot van de pensioengerechtigde na het bereiken van zijn 15-jarige leeftijd, doch vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd van de pensioengerechtigde schuldig nalatig is geweest te betalen.

3. Bij ministeriële regeling worden, gehoord de Sociale Verzekeringsbank, regels gesteld omtrent de herleiding van gedeelten van kalenderjaren tot gehele kalenderjaren en gedeelten van jaarpremies tot gehele jaarpremies.

WFV: art. 18

1. Indien een premieplichtige nalatig is gebleven over een bepaald jaar de op aanslag verschuldigde premie voor de volksverzekeringen te betalen, houdt de Sociale Verzekeringsbank daarvan aantekening indien zij beslist dat van een schuldig nalaten sprake is.
2. Een premieplichtige is schuldig nalatig indien hij nalaat de door hem op aanslag verschuldigde premie voor de volksverzekeringen te betalen. Voor zover de premieplichtige kan aantonen dat er omstandigheden aanwezig zijn op grond waarvan het niet betalen van de premie hem niet toegerekend kan worden, wordt afgezien van het schuldig nalatig stellen van de premieplichtige.
3. In afwijking van het tweede lid, wordt van het schuldig nalatig stellen niet afgezien indien:

a. de aanslag voor de premie voor de volksverzekeringen ambtshalve is vastgesteld omdat de premieplichtige geen of onvoldoende medewerking heeft verleend bij het vaststellen van het premie-inkomen;

b. de premie voor de volksverzekeringen niet of niet geheel kan worden ingevorderd omdat is nagelaten te voldoen aan de krachtens de artikelen 65, eerste tot en met derde en vijfde tot en met zevende lid, 66 en 68 van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens geldende verplichtingen; of

c. de premieplichtige de bekendmaking van de beschikking met betrekking tot het stellen van een aantekening als bedoeld in het eerste lid bemoeilijkt of onmogelijk maakt omdat is nagelaten te voldoen aan de krachtens de artikelen 65, eerste tot en met derde en vijfde tot en met zevende lid, 66 en 68 van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens geldende verplichtingen.

4. Indien in het geval, waarin een aantekening is gesteld, de verzekerde

binnen vijf jaren na de kennisgeving van die aantekening de op de in het eerste lid bedoelde aanslag verschuldigd gebleven premie voor de volksverzekeringen geheel of gedeeltelijk betaalt, wordt die betaling achtereenvolgens toegerekend aan:

a. de kosten verbonden aan de invordering;
b. de invorderingsrente;
c. de verschuldigd gebleven inkomstenbelasting en de premie, verschuldigd gebleven voor de algemene verzekering bijzondere ziektekosten en de nabestaandenverzekering;
d. een opslag van 5% op de premie, verschuldigd gebleven voor de algemene ouderdomsverzekering;
e. de premie, verschuldigd gebleven voor de algemene ouderdomsverzekering.

5. In het geval, bedoeld in het vierde lid, wordt voor zover de voor de algemene ouderdomsverzekering verschuldigd gebleven premie alsnog is betaald, de aantekening doorgehaald. De premieplichtige wordt geacht over het betrokken tijdvak in zoverre niet schuldig nalatig te zijn geweest.
6. Aan de belanghebbende wordt bij brief met ontvangstbevestiging kennis gegeven van een beslissing met betrekking tot het stellen van een aantekening als bedoeld in het eerste lid dan wel tot het doorhalen van een zodanige aantekening. De Sociale Verzekeringsbank bewaart de bewijsstukken van de verzending van het besluit.
7. Bij ministeriële regeling kunnen met betrekking tot het bepaalde in dit artikel nadere regels worden gesteld.

Het kan voorkomen dat een verplicht verzekerde krachtens de volksverzekeringswetten de verschuldigde premie niet voldoet. In zo'n geval kan de Belastingdienst de SVB verzoeken, een aantekening te stellen dat betrokkene schuldig nalatig is geweest de premie te betalen. Schuldige nalatigheid leidt tot een korting op het ouderdomspensioen.
Het beleid van de SVB is om te trachten in alle gevallen een onderzoek in te stellen bij de betrokkene om de oorzaak van het niet betalen te achterhalen. Als de betrokkene aangeeft dat er omstandigheden zijn op grond waarvan het niet betalen hem niet kan worden verweten, wordt zorgvuldig beoordeeld of er van een niet toerekenbaar niet betalen sprake is. Financiële en sociale aspecten spelen daarbij een rol. Ernstige verslaving, detentie en faillissement aan de zijde van de verzekerde, of een inkomen op volstrekt minimumniveau kunnen bijvoorbeeld omstandigheden vormen om niet tot schuldig-nalatigverklaring over te gaan.
Blijkt niet van bijzondere omstandigheden waarom betrokkene niet heeft betaald, dan vindt schuldig-nalatigverklaring plaats.
Lukt het niet om betrokkene te bereiken, of reageert hij niet, en wijzen de door de Belastingdienst aangedragen gegevens op schuldige nalatigheid, dan wordt betrokkene eveneens schuldig nalatig verklaard.

4.1.3 ***Overgangsvoordelen:***
artikel 55, artikel 56 en artikel 57 AOW

AOW: art. 55

1. Degene, die vóór het in werking treden van artikel 6 de leeftijd van 15, doch nog niet die van 65 jaar heeft bereikt, en die – al dan niet onafgebroken – gedurende zes jaren na de voleindiging van zijn 59ste levensjaar in Nederland, de Nederlandse Antillen of Aruba heeft gewoond, wordt voor de toepassing van het bepaalde in artikel 13, eerste lid, onderdeel a, gedurende het tijdvak, gelegen tussen de voleindiging van zijn 15e levensjaar en het in werking treden van artikel 6, geacht verzekerd te zijn geweest. Voor de toepassing van het bepaalde in de vorige volzin wordt, uitsluitend voor de vaststelling van de toeslag, bedoeld in artikel 8, met toepassing van het bepaalde in artikel 13, tweede lid, onderdeel a, de jongere echtgenoot van de pensioengerechtigde geacht het 59ste levensjaar te hebben voleindigd op dezelfde dag als de pensioengerechtigde.
2. Degene, die voldoet aan het bepaalde in de eerste volzin van het eerste lid, doch nimmer ingevolge deze wet verzekerd is geweest, wordt nochtans voor de toepassing van artikel 7 geacht verzekerd te zijn geweest.

AOW: art. 56

De voordelen uit artikel 55 voortvloeiende komen enkel toe aan degene, die:

a. Nederlander is, en
b. in Nederland woont.

AOW: art. 57

Bij algemene maatregel van bestuur kan onder daarbij te stellen voorwaarden worden bepaald, dat:

a. voor de toepassing van artikel 56 niet-Nederlanders met Nederlanders worden gelijkgesteld;
b. voor de toepassing van de artikelen 55 en 56 het wonen buiten Nederland wordt gelijkgesteld met het wonen in Nederland.

Aangezien de AOW op 1 januari 1957 in werking is getreden, zou voor het jaar 2007 niemand aanspraak kunnen maken op een volledig pensioen. Om deze situatie op te lossen, is in de artikelen 55 en 56 AOW een overgangsregeling getroffen, volgens welke de jaren tussen de 15e verjaardag van de verzekerde en 1 januari 1957 met verzekerde jaren uit hoofde van de AOW worden gelijkgesteld, mits de verzekerde tussen zijn 59ste en 65ste jaar in Nederland heeft gewoond, na zijn 65ste in Nederland blijft wonen en Nederlander is.

Op basis van artikel 57 AOW zijn twee Koninklijke Besluiten tot stand gekomen op grond waarvan de in artikel 56 AOW gestelde nationaliteits- en wooneisen onder bepaalde voorwaarden terzijde kunnen worden gesteld. Het betreft hier het Besluit gelijkstelling niet-Nederlanders met Nederlanders[35] en het Besluit gelijkstelling wonen buiten het Rijk met wonen binnen het Rijk[36].

35 Besluit van 15 november 1985, Stb. 605 laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 23 april 1998, Stb. 355
36 Besluit van 3 december 1985, Stb. 632, laatstelijk gewijzigd bij KB van 23 april 1998, Stb. 355

De in de artikelen 55 en 56 AOW opgenomen wooneisen ter verkrijging van het recht op de nationale overgangsvoordelen kunnen niet met een beroep op artikel 10 van Vo. 1408/71 terzijde worden gesteld. Dit blijkt uit het arrest van het HvJ EG van 2 mei 1990.

De nationaliteitseis van artikel 56 AOW en de op artikel 57 AOW gebaseerde Koninklijke Besluiten kunnen opzij worden gezet uit hoofde van de in internationale coördinatie-instrumenten opgenomen discriminatieverboden naar nationaliteit. In verband met ontwikkelingen in de rechtspraak van het Hof van Justitie EG is dit gegeven mede van belang geworden voor gezinsleden en nabestaanden van personen die vallen onder de werkingssfeer van Vo. 1408/71 en de Samenwerkingsovereenkomsten die tussen de EG en enkele derde landen zijn afgesloten (zie hiervoor tevens Deel III: § 1.1.1.4 en § 2).
In het bijzonder naar aanleiding van arresten van het HvJ EG van 30 april 1996 en van 3 oktober 1996 heeft de SVB voor dergelijke gezinsleden en nabestaanden het volgende beleid ontwikkeld.

4.1.3.1 *Gezinsleden en nagelaten betrekkingen van werknemers en zelfstandigen die onder de personele werkingssfeer van Vo. 1408/71 vallen*

De nationale overgangsvoordelen AOW worden ook toegekend aan de onderhavige gezinsleden en nagelaten betrekkingen, voor zover zij voldoen aan de wooneisen van de artikelen 55 en 56 AOW. Deze gezinsleden en nagelaten betrekkingen aan wie de nationale overgangsvoordelen AOW zijn toegekend, kunnen deze exporteren binnen de EU. Artikel 3, onder e, van het Besluit inzake de gelijkstelling van wonen buiten Nederland met wonen in Nederland, verschaft aan Nederlanders het recht toegekende overgangsvoordelen over de gehele wereld te exporteren. De nationaliteit van het gezinslid of de nagelaten betrekking wordt voor de toepassing van deze bepaling met de Nederlandse gelijkgesteld zolang deze zich beweegt binnen de grenzen van de territoriale werkingssfeer van Vo. 1408/71.

De gezinsleden en nagelaten betrekkingen kunnen in verband met het arrest Cabanis een verzoek indienen tot herziening van hun AOW-pensioen. Dit verzoek wordt gehonoreerd met een terugwerkende kracht van één jaar. In bijzondere gevallen die volgens het geldende beleid hardheid opleveren, kan een langere terugwerkende kracht worden toegepast (zie hiervoor § 5.2 en § 5.3.1.2). In geen van de gevallen kan de terugwerkende kracht verder teruggaan dan 30 april 1996.

4.1.3.2 *Gezinsleden en nagelaten betrekkingen van werknemers die onder de Samenwerkingsovereenkomsten vallen*

Gezinsleden en nagelaten betrekkingen van Marokkaanse, Algerijnse, Tunesische en Turkse werknemers moeten op dezelfde wijze als een Nederlander worden behandeld. Dit geldt zolang de werknemers en hun gezinsleden of

nagelaten betrekkingen in de EU/EER wonen. Zij komen dus evenzeer, ongeacht hun nationaliteit, voor de nationale overgangsvoordelen in aanmerking voor zover zij voldoen aan de wooneisen van de artikelen 55 en 56 AOW. Tevens kunnen zij de overgansvoordelen binnen de EU/EER exporteren. Uit het arrest Hallouzi wordt door de SVB evenwel afgeleid dat zodra de werknemer en/of het gezinslid of de nagelaten betrekking zich buiten de EU/EER vestigt, de verplichting tot gelijkstelling van de nationaliteit tot een einde komt. De toegekende overgangsvoordelen kunnen dus niet worden geëxporteerd buiten het grondgebied van de EU/EER.
Voor de vraag welke personen als gezinslid of nagelaten betrekking worden aangemerkt zie Deel III, § 2.2.

Jurisprudentie

HvJ EG 2 mei 1990, zaak 293/88 (Winter-Lutzins), Jur. 1990, I-1623, RSV 1990/310

HvJ EG 30 april 1996, zaak C-308/93 (Cabanis), Jur. 1996, I-2097, RSV 1998/96

HvJ EG 3 oktober 1996, zaak C-126/95 (Hallouzi), Jur. 1996, I-4807, RSV 1997/80

4.2 Anw

4.2.1 *Uitsluitingsgronden:*

artikel 15, artikel 23 en artikel 27 Anw

Anw: art. 15

1. Geen recht op nabestaandenuitkering heeft de nabestaande:

a. wiens echtgenoot is overleden binnen een jaar, nadat hij met die echtgenoot is gehuwd en de gezondheidstoestand ten tijde van de huwelijkssluiting zulks redelijkerwijs moest doen verwachten; of

b. indien de echtgenoot binnen een jaar na aanvang van zijn verzekering is overleden en de gezondheidstoestand ten tijde van de aanvang van de verzekering zulks redelijkerwijs moest doen verwachten; of

c. indien de echtgenoot door de nabestaande of met zijn medeplichtigheid opzettelijk van het leven is beroofd.

d. die een gezamenlijke huishouding voert, tenzij het betreft een gezamenlijke huishouding ten behoeve van de verzorging van een hulpbehoevende;

e. die al recht op een nabestaandenuitkering op grond van deze wet heeft en die nadien wederom nabestaande is geworden als gevolg van het overlijden van de hulpbehoevende met wie hij een gezamenlijke huishouding voerde ten behoeve van de verzorging van die hulpbehoevende.

2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen ten aanzien van de gevallen waarin de overledene op grond van de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 13, tweede lid, of bij of krachtens een overeenkomst of een regeling inzake sociale zekerheid, die tussen Nederland en een of meer mogendheden van kracht is, ingevolge deze wet nimmer of nog geen jaar verzekerd is geweest, regels worden gesteld, die afwijken van het eerste lid.

3. Geen recht op nabestaandenuitkering ontstaat, indien de echtgenoot over-

lijdt in of na de maand waarin de nabestaande de leeftijd van 65 jaar bereikt.

4. De onderdelen a en b van het eerste lid zijn niet van toepassing indien de nabestaande, zo hij niet opnieuw zou zijn gehuwd, recht op nabestaandenuitkering zou hebben gehad.

Anw: art. 23

1. Geen recht op halfwezenuitkering bestaat, indien:

a. de verzekerde binnen een jaar na aanvang van zijn verzekering is overleden en de gezondheidstoestand ten tijde van de aanvang van de verzekering zulks redelijkerwijs moest doen verwachten; of

b. de verzekerde door de nabestaande of met zijn medeplichtigheid opzettelijk van het leven is beroofd.

2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen ten aanzien van de gevallen waarin de overledene op grond van de algemene maatregel van bestuur bedoeld in artikel 13, tweede lid, of bij of krachtens een overeenkomst of een regeling inzake sociale zekerheid, die tussen Nederland en een of meer mogendheden van kracht is, ingevolge deze wet nimmer of nog geen jaar verzekerd is geweest, regels worden gesteld, die afwijken van het eerste lid.

Anw: art. 27

1. Geen recht op wezenuitkering bestaat, indien:

a. de verzekerde binnen een jaar na aanvang van zijn verzekering is overleden en de gezondheidstoestand ten tijde van de aanvang van de verzekering zulks redelijkerwijs moest doen verwachten; of

b. de verzekerde door het ouderloos kind of met zijn medeplichtigheid opzettelijk van het leven is beroofd.

2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen ten aanzien van de gevallen waarin de overledene op grond van de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 13, tweede lid, of bij of krachtens een overeenkomst of een regeling inzake sociale zekerheid, die tussen Nederland en een of meer mogendheden van kracht is, ingevolge deze wet nimmer of nog geen jaar verzekerd is geweest, regels worden gesteld, die afwijken van het eerste lid.

In bepaalde gevallen, geregeld in de artikelen 15, 23 en 27 Anw, komt de nabestaande of wees niet voor een uitkering ingevolge de artikelen 14, 22 en 26 Anw in aanmerking omdat een uitsluitingsgrond van toepassing is. De uitsluitingsgronden beogen bepaalde vormen van misbruik van de Anw te voorkomen.

4.2.1.1 *Gezondheidstoestand ten tijde aanvang verzekering of ten tijde huwelijkssluiting:*

artikel 15, lid 1, onder a en b, artikel 23, lid 1, onder a, artikel 27, lid 1, onder a Anw.

In artikel 15, eerste lid, onder b, en de artikelen 23 en 27, eerste lid, onder a Anw is geregeld dat als de verzekerde binnen een jaar na aanvang van de verzekering is overleden, de nabestaande of wees geen recht heeft op uitkering, indien de gezondheidstoestand van de verzekerde dit overlijden ten tijde van de

aanvang van de verzekering redelijkerwijs moest doen verwachten. In artikel 15, eerste lid, onder a Anw is voorts geregeld dat eveneens geen recht op nabestaandenuitkering bestaat indien de echtgenoot van de nabestaande is overleden binnen een jaar na de huwelijkssluiting en dit overlijden redelijkerwijs was te verwachten.
Uit de jurisprudentie blijkt dat deze bepalingen aldus moeten worden verstaan dat doorslaggevend is of deze verwachting bij de aanvang van de verzekering of ten tijde van de huwelijkssluiting redelijkerwijs aanwezig moet zijn geweest bij de verzekerde en/of de nabestaande. Voor toepassing van deze uitsluitingsgrond is derhalve geen plaats als het overlijden slechts voor medici redelijkerwijs te voorzien is geweest. Als sprake is van een onderbroken verzekering, moet als datum van aanvang van de verzekering steeds worden uitgegaan van de dag waarop de laatste verzekeringsperiode voorafgaande aan het overlijden begon. De SVB neemt in ieder geval aan dat bij de verzekerde, zijn echtgenote of beiden de verwachting aanwezig is geweest dat het overlijden binnen één jaar zou plaatsvinden, indien het overlijden op medische gronden redelijkerwijs binnen één jaar te verwachten was én deze verwachting door een arts aan een van beiden is medegedeeld. Bij de beoordeling of het overlijden op medische gronden redelijkerwijs binnen één jaar te verwachten was laat de SVB zich adviseren door Cadans. Het advies bevat informatie over de levensverwachting, de behandelende artsen en hun conclusies, en welke mededelingen zij daarover hebben gedaan aan de patiënt.
De SVB hanteert de lijn dat met de datum van huwelijkssluiting de datum van aanvang van het voeren van een gezamenlijke huishouding wordt gelijkgesteld. Indien derhalve de nabestaande en de overledene met wie hij gehuwd was, voor het huwelijk reeds een gezamenlijke huishouding voerden, wordt het moment van aanvang van het samenwonen als het moment van huwelijkssluiting aangemerkt.

Voor de toepassing van artikel 15, eerste lid, onder b Vo. 1408/71 moeten tijdvakken van verzekering vervuld krachtens de wettelijke regeling van een Lid-Staat van de EU worden opgeteld bij de periode van verzekering in Nederland als waren die tijdvakken in Nederland vervuld (zie Deel III, par. 1.3.1.1).

Jurisprudentie
CRvB 17 april 1963, RSV 1963/101
CRvB 14 mei 1970, RSV 1970/160

4.2.1.2 *Opzettelijke levensberoving:* artikel 15, lid 1, onder c, artikel 23 lid 1, onder b en artikel 27, lid 1, onder b Anw

De nabestaande of wees die zijn of haar (huwelijks)partner of de betrokken verzekerde, al of niet als medepleger, opzettelijk van het leven heeft beroofd, kan ingevolge artikel 15, eerste lid, onder c, artikel 23, eerste lid, onder b en artikel 27, eerste lid, onder b geen aanspraken ontlenen aan de Anw.

Het begrip "opzettelijk van het leven beroven" wordt uitgelegd conform het strafrechtelijke begrip omschreven in de artikelen 287 tot en met 295 van het Wetboek van Strafrecht.
Op grond van de uitspraak van 18 december 1996 van de CRvB mogen de genoemde uitsluitingsbepalingen niet worden toegepast in een situatie waarin strafrechtelijk is bewezen verklaard dat de betrokkene de (huwelijks)partner of de verzekerde opzettelijk van het leven heeft beroofd, maar waarbij betrokkene wegens de aanwezigheid van een strafuitsluitingsgrond is ontslagen van alle rechtsvervolging. Conform deze uitspraak voert de SVB als beleid dat hierbij geen onderscheid wordt gemaakt of er sprake is van een schulduitsluitingsgrond of een rechtvaardigingsgrond.

Jurisprudentie
CRvB 29 maart 1985, RSV 1985/212
CRvB 18 december 1996, RSV 1997/178, «USZ» 1997/13

4.3 AKW

4.3.1 *Mate van onderhoud:*

artikel 7, artikel 7a, artikel 9 en artikel 10 AKW, artikel 5, lid 1 Besluit onderhoudsvoorwaarden kinderbijslag

AKW: art. 7

1. De verzekerde heeft overeenkomstig de bepalingen van deze wet recht op kinderbijslag voor een eigen kind, een aangehuwd kind en een pleegkind dat
a. jonger is dan 16 jaar en tot zijn huishouden behoort, of
b. jonger is dan 18 jaar en door hem in belangrijke mate wordt onderhouden.
2. De verzekerde heeft voor een kind van 16 of 17 jaar slechts recht op kinderbijslag indien het kind
a. in verband met onderwijs of een beroepsopleiding lessen of stages volgt gedurende gemiddeld tenminste 213 klokuren per kwartaal, of
b. als rechtstreeks en medisch vast te stellen gevolg van ziekte of gebreken buiten staat is om 55 percent te verdienen van hetgeen een lichamelijk en geestelijk gezond kind, dat overigens in gelijke omstandigheden verkeert, kan verdienen, en daartoe ook hetzij in het afgelopen jaar buiten staat is geweest hetzij vermoedelijk in het eerstkomende jaar buiten staat zal zijn, of
c. werkloos is.
3. Een kind, bedoeld in het eerste lid, onderdeel *b*, wordt voor het vaststellen van het aantal kinderen voor wie recht op kinderbijslag bestaat voor twee kinderen geteld, indien het door de verzekerde grotendeels wordt onderhouden en
a. jonger is dan 16 jaar en
I. door of in verband met het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding niet tot het huishouden van de verzekerde noch als eigen kind, aangehuwd kind of pleegkind tot het huishouden van een ander behoort, of
II. in verband met ziekte of gebreken hetzij het afgelopen jaar hetzij vermoedelijk het eerstkomende jaar niet tot het huishouden van de ver-

zekerde noch als eigen kind, aangehuwd kind of pleegkind tot het huishouden van een ander zal behoren, of

b. 16 of 17 jaar is en niet tot het huishouden van de verzekerde behoort noch als eigen kind, aangehuwd kind of pleegkind tot het huishouden van een ander.

4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld naar welke wordt beoordeeld of een kind in belangrijke mate of grotendeels door de verzekerde wordt onderhouden.
5. Voor de toepassing van dit artikel wordt indien:

a. de studie of de beroepsopleiding wordt beëindigd tijdens of bij het begin van een door de onderwijsinstelling vastgestelde vakantie, dan wel

b. de studie of de beroepsopleiding wordt afgesloten met een eindexamen, dat kort voor het begin van de laatste door de onderwijsinstelling vastgestelde vakantie van het desbetreffende studiejaar wordt afgelegd, het kind geacht de studie of beroepsopleiding eerst na die vakantie te hebben beëindigd.

6. Een in het tweede lid, onderdeel c, bedoeld kind wordt niet als werkloos aangemerkt, indien dat kind zijn voor werkzaamheden beschikbare tijd voor ten minste 19 uur per week besteedt aan het verrichten van arbeid in dienstbetrekking dan wel in de zelfstandige uitoefening van zijn beroep, of terzake van deze werkzaamheden een uitkering ontvangt ingevolge de Werkloosheidswet (Stb. 1987, 93). Een in het tweede lid, onderdeel c, bedoeld kind wordt voorts niet als werkloos aangemerkt, indien dat kind een passende dienstbetrekking als bedoeld in de vorige volzin niet heeft aanvaard of door eigen toedoen niet heeft verkregen of behouden.
7. Het kind, bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, wordt niet als werkloos aangemerkt, indien het een vergoeding ontvangt op grond van artikel 23, derde lid, van de Wet inschakeling werkzoekenden.
8. Een in het tweede lid, onderdeel c, bedoeld kind wordt slechts als werkloos aangemerkt, indien en zolang het bij de Arbeidsvoorzieningsorganisatie als werkzoekende is ingeschreven. Deze inschrijving dient binnen een redelijke termijn plaats te vinden.
9. Een in het tweede lid, onderdeel c, bedoeld kind wordt voor het recht op kinderbijslag meegerekend zolang het werkloos is.
10. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de toepassing van de voorgaande leden.
11. Een kind wordt als pleegkind beschouwd, indien het als een eigen kind wordt onderhouden en opgevoed.
12. Bij ministeriële regeling kunnen nadere en zo nodig afwijkende regels worden gesteld met betrekking tot het tweede lid, onderdeel a.

AKW: art. 7a

1. De verzekerde heeft geen recht op kinderbijslag overeenkomstig de bepalingen van deze wet voor een eigen kind, een aangehuwd kind of een pleegkind, indien dat kind op de eerste dag van een kalenderkwartaal recht heeft op studiefinanciering op grond van de Wet op de studiefinanciering.
2. Ook bestaat geen recht op kinderbijslag zolang op een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening als bedoeld in titel 8.3 van de Algemene wet bestuursrecht, ingediend door degene die studiefinanciering op

grond van de Wet op de studiefinanciering heeft aangevraagd, geen uitspraak is gedaan.

AKW: art. 9

1. Voor het vaststellen van de mate, waarin een eigen kind, een aangehuwd kind, een pleegkind dan wel een met een pleegkind gelijkgesteld kind door de verzekerde wordt onderhouden, wordt het inkomen van het kind geacht te zijn aangewend voor het onderhoud van dat kind.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gegeven ter bepaling van het inkomen van het kind. Tevens kan in afwijking van het eerste lid bij ministeriële regeling worden bepaald dat uitkeringen, welke aan de verzekerde ten behoeve van het kind worden verstrekt, voor de toepassing van dat lid als inkomen van dat kind worden aangemerkt.

AKW: art. 10

Voor de toepassing van het bepaalde bij en krachtens de artikelen 7, 8 en 9 worden voor het bepalen van de mate waarin een kind door de verzekerde wordt onderhouden, bijdragen in het onderhoud van dat kind, geleverd door:

a. degene, met wie de verzekerde een huishouden vormt,

b. degene, met wie de verzekerde geen huishouden vormt, maar die krachtens overeenkomst of rechterlijke uitspraak verplicht is bijdragen te leveren voor levensonderhoud ten behoeve van dat kind, aangemerkt als door de verzekerde in het onderhoud van dat kind geleverde bijdragen.

Besluit onderhoudsvoorwaarden kinderbijslag: art. 5, lid 1

1. Een verzekerde kan een kind in belangrijke mate of grotendeels onderhouden indien een kind niet tot zijn huishouden behoort en

a. het wel tot het huishouden van een ander behoort, of

b. 1°. het ook niet tot het huishouden van een ander behoort, en
2°. voor wie meer personen recht hebben op kinderbijslag waaronder een persoon die recht heeft op kinderbijslag uit hoofde van onderhoud bedoeld in artikel 3 of 4, en
3°. voor wie hij verplicht is krachtens overeenkomst of rechterlijke uitspraak een bijdrage te leveren in de kosten van levensonderhoud, of

c. het niet in Nederland verblijft en niet in een andere lid-staat van de Europese Unie, of in een andere staat die partij is bij de overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, dan wel in een staat waarmee Nederland een verdrag inzake sociale zekerheid heeft gesloten op grond waarvan voor de toepassing van de Nederlandse wettelijke regeling inzake kinderbijslag het wonen van kinderen op het grondgebied van die staat moet worden gelijkgesteld met het wonen op het grondgebied van Nederland, of

d. waarbij een bijdrage in het onderhoud van het kind wordt geleverd door een derde, niet zijnde een verzekerde die een kind onderhoudt als bedoeld in artikel 3, 4, het tweede tot en met vierde lid van dit artikel, of artikel 6.

4.3.1.1 *Voldoen van de onderhoudsbijdrage*

Voor thuiswonende kinderen en kinderen die geacht worden tot het huishouden van de verzekerde te behoren tot 16 jaar geldt het verzorgingsbeginsel.

Voor deze kinderen hoeft de onderhoudsbijdrage niet te worden aangetoond. Voor alle uitwonende kinderen en kinderen van 16 jaar en ouder geldt wel een onderhoudsvoorwaarde.
Artikel 5 van het Besluit onderhoudsvoorwaarden kinderbijslag[37] bepaalt in welke gevallen ten aanzien van uitwonende kinderen de mate van onderhoud dient te worden aangetoond.
Tot een bijdrage van de verzekerde in de onderhoudskosten worden ingevolge artikel 10 AKW gerekend:
– een bijdrage van degene met wie de verzekerde een huishouden vormt;
– een bijdrage op grond van een alimentatieverplichting.

Uit vaste jurisprudentie van de CRvB (zie onder meer de uitspraak van 10 februari 1988) blijkt dat betalingen worden geacht gelijkelijk besteed te zijn voor de in het betreffende huishouden verblijvende kinderen waarvoor aanspraak op kinderbijslag kan bestaan. Indien in een huishouden zowel kinderen zijn waarvoor geen als kinderen waarvoor wel een bewijs van onderhoud vereist is, worden de betalingen geacht gelijkelijk besteed te zijn aan de kinderen waarvoor het onderhoud moet worden aangetoond.

Eveneens uit vaste jurisprudentie van de CRvB (zie onder meer de uitspraak van 12 december 1990) komt als vaste regel naar voren dat betalingen die in een bepaald kwartaal zijn verricht worden geacht te zijn gedaan ten behoeve van de kosten van levensonderhoud in dat betreffende kwartaal.
Indien derhalve in een kwartaal meer is betaald dan het minimum-bedrag voor een bepaalde onderhoudsnorm kan het ‘overschot’ volgens de jurisprudentie van de CRvB in beginsel niet worden aangewend ter voldoening van de onderhoudsbijdrage voor het volgende kwartaal. Volgens de uitspraak van de CRvB van 27 december 1995 kunnen betalingen verricht in een bepaald kwartaal wel beschouwd worden als bijdrage voor een volgend kwartaal indien uit een vast systeem van betalingen valt af te leiden dat de bijdrage niet anders dan (mede) bestemd kan zijn voor een volgend kwartaal. Volgens het beleid van de SVB kunnen ook betalingen die in een bepaald kwartaal verricht worden, maar naar hun aard strekken voor het gehele jaar, als onderhoudsbijdragen voor volgende kwartalen beschouwd worden. Een voorbeeld hiervan is het schoolgeld dat de verzekerde voor het gehele jaar ineens vooruit betaalt.
Gelden die worden overgemaakt ten behoeve van het levensonderhoud kunnen volgens het beleid van de SVB in beginsel niet met terugwerkende kracht alsnog worden bijgedragen. Hierop maakt de SVB echter de volgende uitzonderingen:
– De betaling heeft betrekking op een voorafgaand kwartaal. Voorwaarde is dan dat de (hoogte van de) verplichting daartoe voor het eerst na het betreffende kwartaal komt vast te staan. Voorbeelden hiervan zijn: een door

37 Besluit van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 21 september 1995, Stb. 451 laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 17 juni 1999, Stcrt. 1999, 117

de rechter getroffen voorlopige voorziening met betrekking tot de alimentatie over voorafgaande kwartalen, of een van overheidswege vastgestelde ouderlijke bijdrage over voorafgaande kwartalen voor een in een instelling voor Bijzondere Jeugdzorg geplaatst kind.
– Voordat adoptie plaatsvindt, betalen de (pleeg)ouders vaak de kosten van verzorging en overdracht van het kind. Deze betalingen kunnen worden toegerekend aan kwartalen gelegen voor de datum van de betaling.
– Wanneer een kind achteraf ten onrechte studiefinanciering blijkt te hebben genoten, wordt het recht op studiefinanciering met terugwerkende kracht ingetrokken. De ten onrechte uitbetaalde studiefinanciering wordt in het algemeen teruggevorderd. Indien over deze periode recht op kinderbijslag bestaat voor een onderwijs volgend kind en de verzekerde de ten onrechte uitbetaalde studiefinanciering heeft terugbetaald, kan dit worden aangemerkt als bijdrage in de onderhoudskosten over de betrokken kwartalen.

Uit vaste jurisprudentie van de CRvB blijkt dat onderhoudsbijdragen voor in het buitenland woonachtige kinderen op een voor de SVB eenvoudig te controleren wijze dienen te hebben plaatsgevonden. Dit betekent dat het voldaan hebben van de onderhoudsbijdrage voor kinderen in het buitenland in beginsel slechts kan worden aangetoond indien deze bijdragen door middel van een postwissel of een bankoverschrijving aan de verzorger van het kind of het kind zelf in het betreffende land zijn overgemaakt. Kosten van overmaking tellen overigens mee bij het vaststellen van de hoogte van de betaalde onderhoudsbijdrage.

De SVB hanteert ter uitvoering van het vereiste van de eenvoudige controleerbaarheid met betrekking tot het aantonen van onderhoudsbijdragen de volgende voorwaarden:
– Slechts betalingen, die zijn verricht via betalingsinstellingen en banken die krachtens de Wet toezicht kredietwezen[38] bevoegd zijn om financiële transacies te verrichten, worden door de SVB geaccepteerd, én;
– bij overschrijving van een bedrag van de rekening van de verzekerde bij een erkende bank of betalingsinstelling naar de rekening van de verzorger van het kind is het overschrijvingsbewijs van de erkende bank voldoende bewijs voor het aantonen van de betaling, óf;
– bij storting op de bankrekening bij een erkende bank of betalingsinstelling van de verzorger van het kind of het kind, moet de verzekerde zowel het stortingsbewijs als de ontvangstbevestiging overleggen om de betaling aan te tonen. In geval van storting van een bedrag via een internationale postwissel wordt op deze laatste regel echter een uitzondering gemaakt. De SVB meent dat met overlegging van het stortingsbewijs reeds is voldaan

38 Wet van 23 december 1992, Stb. 722 laatstelijk gewijzigd bij Wet van 6 oktober 1999, Stb. 470

aan het vereiste van eenvoudige controleerbaarheid. Bij een postwissel wordt namelijk niet in alle landen en in alle gevallen een ontvangstbevestiging afgegeven.

Slechts indien door uitzonderlijke omstandigheden betaling via een erkende bank of betalingsinstelling niet mogelijk is mag ook op andere wijze het voldaan hebben van de onderhoudsbijdrage worden aangetoond. Het is dan echter aan de belanghebbende om de onmogelijkheid van betaling op de voorgeschreven wijze aannemelijk te maken. Ook zal belanghebbende in die gevallen elke stap van de wijze van betaling die door hem is gevolgd aan moeten tonen.

Voor het aantonen van het voldaan hebben van de onderhoudsbijdrage tijdens het verblijf van de verzekerde bij zijn kinderen in het buitenland hanteert de SVB het volgende beleid. Volgens de uitspraak van de CRvB van 8 december 1992 kan er bij een tijdelijk verblijf van een in Nederland wonende verzekerde bij zijn kinderen in het buitenland niet zonder meer van worden uitgegaan dat hij zijn kinderen heeft onderhouden. Onderhoud gedurende een dergelijke vakantieperiode kan met behulp van andere middelen dan met behulp van internationale postwissels of bankoverschrijvingen worden aangetoond indien er sprake is van aangetoonde voldoende onderhoudsbijdragen zowel vóór als ná het verblijf. De SVB accepteert in dat geval andere bewijsmiddelen zoals bijvoorbeeld omwisselingsbewijzen, bewijzen van geldopname, reiskosten en andere rekeningen waarmee de verzekerde kan aantonen dat hij zijn kinderen heeft onderhouden in de vakantie. Volgens het beleid van de SVB wordt een dergelijke afwijkende wijze van aantonen van het onderhoud slechts toegestaan indien het verblijf in het buitenland tenminste twee maanden binnen één kwartaal heeft geduurd.

Postpakketten worden niet geaccepteerd als middel om de onderhoudsbijdrage aan te tonen, aangezien deze wijze van voldoen aan de onderhoudsbijdrage voor de SVB oncontroleerbaar is.

Jurisprudentie
CRvB 5 april 1983, RSV 1983/158
CRvB 10 februari 1988, RSV 1988/226
CRvB 12 december 1990, RSV 1991/265
CRvB 9 januari 1991, RSV 1992/16
CRvB 8 december 1992, KBW 1991/56, n.g.
CRvB 22 juli 1994, KBW 1992/106 en 107, n.g.
CRvB 27 december 1995, RSV 1996/252
CRvB 17 juli 1996, PS Katern 1997/1/1

4.4 Export: recht op AOW-pensioenen, Anw-uitkeringen en kinderbijslag in het buitenland:

artikel 8a, artikel 9a AOW, artikel 32a, artikel 32b Anw en artikel 7b AKW

AOW: art. 8a

1. Geen recht op toeslag heeft de pensioengerechtigde, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die niet in Nederland woont.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien de pensioengerechtigde woont in een land waarin op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie recht op toeslag kan bestaan.
3. Voor de pensioengerechtigde, wiens recht op toeslag op grond van het eerste lid niet is ontstaan of is geëindigd, ontstaat respectievelijk herleeft het recht op toeslag op de eerste dag van de maand:

a. waarin hij in Nederland woont; of

b. waarop een verdrag in werking is getreden dan wel een besluit van een volkenrechtelijke organisatie van kracht is geworden in het land waar betrokkene woont, op grond waarvan recht op toeslag kan bestaan;
en hij voldoet aan de voorwaarden, bedoeld in artikel 8, eerste lid.

4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen ten aanzien van het eerste lid afwijkende regels worden gesteld ten gunste van:

a. de pensioengerechtigde, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die werkzaamheden verricht in het algemeen belang en niet in Nederland woont;

b. de pensioengerechtigde, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die op de Nederlandse Antillen of Aruba woont; of

c. de gezinsleden van de in de onderdelen a of b bedoelde bedoelde pensioengerechtigde.

5. Voor de toepassing van dit artikel wordt met wonen in Nederland onderscheidenlijk niet wonen in Nederland gelijkgesteld het langer dan drie maanden onafgebroken in Nederland verblijven onderscheidenlijk het langer dan drie maanden onafgebroken niet in Nederland verblijven. Voor de toepassing van de eerste zin worden perioden van verblijf samengeteld, indien zij elkaar met een onderbreking van minder dan vier weken opvolgen.
6. Onze Minister maakt de landen bekend waarin op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie recht op toeslag kan bestaan.

AOW: art. 9a

1. In afwijking van artikel 9 is voor de pensioengerechtigde, die niet in Nederland woont, het bruto-ouderdomspensioen gelijk aan het bedrag, bedoeld in artikel 9, tiende lid, onderdeel b, onverminderd artikel 13, eerste lid.
2. Artikel 8a, tweede en vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen ten aanzien van het eerste lid afwijkende regels worden gesteld ten gunste van:

a. de pensioengerechtigde, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a of c, die werkzaamheden verricht in het algemeen belang en niet in Nederland woont;

b. de pensioengerechtigde, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a of c, die op de Nederlandse Antillen of Aruba woont; of

c. de gezinsleden van de in de onderdelen a of b bedoelde pensioengerechtigde.

4. Onze Minister maakt de landen bekend waarin op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie recht op ouderdomspensioen bestaat alsof de pensioengerechtigde in Nederland woont.

Anw: art. 32a

1. Geen recht op nabestaandenuitkering ontstaat voor de nabestaande indien hij op de dag van het overlijden van de verzekerde niet in Nederland woont. Geen recht op halfwezenuitkering ontstaat voor de nabestaande indien hij of de halfwees op de dag van het overlijden van de verzekerde niet in Nederland woont. Geen recht op wezenuitkering ontstaat voor het kind indien het op de dag van het overlijden van de verzekerde niet in Nederland woont.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien de nabestaande, de nabestaande of de halfwees onderscheidenlijk het kind op de dag van het overlijden van de verzekerde woont in een land waarin op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie recht op nabestaandenuitkering, halfwezenuitkering onderscheidenlijk wezenuitkering kan bestaan.
3. Voor de persoon, bedoeld in het eerste lid, ontstaat, onverminderd artikel 15, 23 of 27, recht op de nabestaandenuitkering, halfwezenuitkering of wezenuitkering vanaf de dag dat:

a. de nabestaande in Nederland woont en hij voldoet aan een voorwaarde als bedoeld in artikel 14, eerste lid, of de voorwaarden bedoeld in artikel 66a, tweede lid;

b. de nabestaande en de halfwees in Nederland wonen en de nabestaande voldoet aan de voorwaarden, bedoeld in artikel 22, eerste en tweede lid;

c. het kind in Nederland woont en het voldoet aan een voorwaarde als bedoeld in artikel 26, eerste en tweede lid.

4. Het derde lid is van overeenkomstige toepassing, indien de nabestaande, de nabestaande en de halfwees onderscheidenlijk het kind niet in Nederland wonen, vanaf de dag waarop een verdrag in werking is getreden dan wel een besluit van een volkenrechtelijke organisatie van kracht is geworden in het land waar betrokkene woont, op grond waarvan recht op nabestaandenuitkering, halfwezenuitkering onderscheidenlijk wezenuitkering kan bestaan.
5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen ten aanzien van het eerste lid afwijkende regels worden gesteld ten gunste van:

a. de nabestaande of het kind, indien de nabestaande, de halfwees of het kind werkzaamheden verricht in het algemeen belang en niet in Nederland woont;

b. de nabestaande of het kind, indien de nabestaande, de halfwees of het kind op de Nederlandse Antillen of Aruba woont; of

c. de gezinsleden van de in de onderdelen a of b bedoelde nabestaande of het kind.

6. Voor de toepassing van dit artikel wordt met wonen in Nederland onderscheidenlijk niet wonen in Nederland gelijkgesteld het langer dan drie maanden onafgebroken in Nederland verblijven onderscheidenlijk het langer dan drie maanden onafgebroken niet in Nederland verblijven. Voor

de toepassing van de eerste zin worden perioden van verblijf samengeteld, indien zij elkaar met een onderbreking van minder dan vier weken opvolgen.

7. Onze Minister maakt de landen bekend waarin op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie recht op nabestaandenuitkering, halfwezenuitkering dan wel wezenuitkering kan bestaan.

Anw: art. 32b

1. Het recht op nabestaandenuitkering eindigt op de eerste dag dat de nabestaande niet in Nederland woont. Het recht op halfwezenuitkering eindigt op de eerste dag dat de nabestaande of de halfwees niet in Nederland woont. Het recht op wezenuitkering eindigt op de eerste dag dat het kind niet in Nederland woont.
2. Voor de persoon, bedoeld in het eerste lid, herleeft, onverminderd artikel 15, 23 of 27, het recht op nabestaandenuitkering, halfwezenuitkering of wezenuitkering op de dag dat:

a. de nabestaande in Nederland woont en hij voldoet aan een voorwaarde als bedoeld in artikel 14, eerste lid, of de voorwaarden bedoeld in artikel 66a, tweede lid;

b. de nabestaande en de halfwees in Nederland wonen en de nabestaande voldoet aan de voorwaarden, bedoeld in artikel 22, eerste en tweede lid;

c. het kind in Nederland woont en het voldoet aan een voorwaarde als bedoeld in artikel 26, eerste en tweede lid.

3. Het tweede lid is van overeenkomstige toepassing, indien de nabestaande, de nabestaande en de halfwees onderscheidenlijk het kind niet in Nederland wonen, vanaf de dag waarop een verdrag in werking is getreden dan wel een besluit van een volkenrechtelijke organisatie van kracht is geworden in het land waar betrokkene woont, op grond waarvan recht op nabestaandenuitkering, halfwezenuitkering onderscheidenlijk wezenuitkering kan bestaan.
4. Artikel 32a, tweede, vijfde, zesde en zevende lid, is van overeenkomstige toepassing.

AKW: art. 7b

1. Geen recht op kinderbijslag heeft de verzekerde die op de eerste dag van een kalenderkwartaal niet in Nederland woont. Evenmin heeft de verzekerde recht op kinderbijslag ten behoeve van het eigen kind, het aangehuwde kind of het pleegkind, indien dat kind op de eerste dag van een kalenderkwartaal niet in Nederland woont.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien de verzekerde dan wel dat kind op de eerste dag van een kalenderkwartaal woont in een land waarin op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie recht op kinderbijslag kan bestaan.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op de verzekerde indien hij dan wel het eigen kind, het aangehuwde kind of het pleegkind op de eerste dag van een kalenderkwartaal niet in Nederland woont doch langer dan drie maanden onafgebroken in Nederland verblijft.
4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen ten aanzien van het eerste lid afwijkende regels worden gesteld ten gunste van:

a. de verzekerde, die werkzaamheden verricht in het algemeen belang en niet in Nederland woont;

b. de verzekerde, die op de Nederlandse Antillen of Aruba woont; of
c. de gezinsleden van de in de onderdelen a of b bedoelde bedoelde verzekerde.

5. Voor de toepassing van dit artikel wordt met wonen in Nederland onderscheidenlijk niet wonen in Nederland gelijkgesteld het langer dan drie maanden onafgebroken in Nederland verblijven onderscheidenlijk het langer dan drie maanden onafgebroken niet in Nederland verblijven. Voor de toepassing van de eerste zin worden perioden van verblijf samengeteld, indien zij elkaar met een onderbreking van minder dan vier weken opvolgen.
6. Onze Minister maakt de landen bekend waarin op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie recht op kinderbijslag kan bestaan.

De hiervoorgenoemde bepalingen zijn middels de Wet Beperking Export Uitkeringen (Wet BEU) aan de AOW, Anw en AKW toegevoegd. Doel van deze bepalingen is dat export van uitkeringen naar het buitenland niet plaatsvindt of beperkt wordt indien in het land waarnaar export zou plaatsvinden onvoldoende controle op de rechtmatige betaling van de uitkering kan worden uitgeoefend.
Hoofdregel is dat geen (Anw en AKW) of slechts een gedeeltelijk recht (AOW) op uitkering bestaat indien de belanghebbende of een gezinslid van wie het recht op of de hoogte van de uitkering mede afhankelijk is, in het buitenland woont. Van deze hoofdregel kan worden afgeweken:

– Voor personen die wonen in een land waarin op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie recht op een uitkering kan bestaan. Een dergelijk recht kan bestaan ongeacht de vraag of het verdrag dan wel besluit handhavingsbepalingen bevat. De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid maakt de landen bekend waarin recht op een uitkering kan bestaan.
– Voor bepaalde categorieën personen en voor personen wonend op de Nederlandse Antillen en Aruba bij algemene maatregel van bestuur. Deze maatregel van bestuur is bij besluit van 23 december 1999 vastgesteld[39].

Indien een betrokkene woont in een land waarnaar export van een uitkering mogelijk is op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie, bestaat recht op uitkering ook indien betrokkene zelf aan het verdrag of het besluit als zodanig geen rechten kan ontlenen (bijvoorbeeld omdat hij niet onder de personele werkingssfeer van het verdrag of besluit valt). Het is echter wel noodzakelijk dat de uitkering onder de materiële werkingssfeer van het verdrag valt. Indien bijvoorbeeld een verdrag alleen ziet op ouderdomspensioenen en nabestaandenuitkeringen, kan dit verdrag er niet toe leiden dat in het verdragsland recht op kinderbijslag bestaat. Dit leidt de SVB

39 Besluit van 23 december 1999, Stb. 600

af uit de tekst van de bepalingen en de parlementaire geschiedenis van deze bepalingen.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid maakt de landen bekend waarin recht op een uitkering op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie kan bestaan[40]. De SVB gaat er van uit dat deze bekendmaking slechts declaratoire werking heeft, zodat een persoon die woont in een land waarin op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie wel recht op uitkering kan bestaan, recht heeft op deze uitkering ook indien het land niet voorkomt op de lijst van landen die door de minister is bekendgemaakt. In afwijking van de bekendmaking van 16 december 1999, kan derhalve recht bestaan op kinderbijslag voor personen woonachtig in Kaapverdië. De SVB leidt dit af uit artikel 29, tweede en derde lid, van het verdrag met Kaapverdië[41].

Het begrip wonen in de hiervoor weergegeven bepalingen uit de AOW, Anw en AKW wijkt niet af van het begrip wonen bij de beoordeling van ingezetenschap met dien verstande dat uitsluitend voor de toepassing van die bepalingen een verblijf langer dan drie maanden met het wonen wordt gelijkgesteld. Hieruit leidt de SVB het volgende af. Indien een persoon zich vanuit Nederland vestigt in een ander land, eindigt, bijvoorbeeld, het recht op kinderbijslag direct als hij als ingezetene van dat land kan worden aangemerkt. Indien de persoon niet als ingezetene van dat land kan worden aangemerkt eindigt het recht op kinderbijslag in ieder geval na verloop van drie maanden. Omgekeerd ontstaat voor een persoon bij verblijf in Nederland (weer) recht op kinderbijslag vanaf het moment waarop hij zich in Nederland vestigt als hij ingezetene is of na drie maanden indien hij geen ingezetene is.

4.4.1 *Overgangsrecht Wet BEU:* artikel XII, artikel XIII en artikel XIV Wet BEU

Wet BEU: art. XII

1. Artikel 8a van de Algemene Ouderdomswet is gedurende drie jaren na inwerkingtreding van deze wet niet van toepassing op de pensioengerechtigde, die op de dag voor de inwerkingtreding van deze wet niet in Nederland woont en op die dag op grond van artikel 8 van de Algemene Ouderdomswet recht heeft op een toeslag.
2. Artikel 9a van de Algemene Ouderdomswet is gedurende drie jaren na inwerkingtreding van deze wet niet van toepassing op de pensioengerechtigde, die op de dag voor de inwerkingtreding van deze wet niet in Neder-

40 Bekendmaking op grond van de Wet beperking export uitkeringen van 16 december 1999, Stcrt. 246

41 Verdrag inzake Sociale Zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Kaapverdië, Trb. 1982, 20, laatstelijk gewijzigd bij Verdrag van 23 januari 1995, Trb. 1995, 168

land woont en op die dag op grond van artikel 9, tiende lid, van de Algemene Ouderdomswet aanspraak heeft op een bruto-ouderdomspensioen gelijk aan het bedrag, bedoeld in artikel 9, tiende lid, onderdeel a of c.

3. Het eerste en tweede lid is van overeenkomstige toepassing op de pensioengerechtigde, die op en na 1 februari 1994 recht heeft op ouderdomspensioen op grond van artikel II van de wet van 23 oktober 1993 tot wijziging van de Algemene Ouderdomswet (wijziging in de verhouding van ouderdomspensioen en toeslag, Stb. 592) en op de dag voor de inwerkingtreding van deze wet niet in Nederland woont.

Wet BEU: art. XIV

Hoofdstuk 3, afdeling I, paragraaf 9, van de Algemene nabestaandenwet is gedurende drie jaren na inwerkingtreding van deze wet niet van toepassing op de persoon, die op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze wet, op grond van artikel 14, 22 dan wel 26 van de Algemene nabestaandenwet recht heeft op nabestaandenuitkering, halfwezenuitkering dan wel wezenuitkering en op die dag woont buiten Nederland. Genoemd hoofdstuk is gedurende drie jaren na inwerkingtreding van deze wet evenmin van toepassing op de persoon, die op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze wet, op grond van artikel 22 van de Algemene nabestaandenwet recht heeft op halfwezenuitkering, indien de halfwees op die dag woont buiten Nederland.

Wet BEU: art. XIII

Artikel 7b van de Algemene Kinderbijslagwet is gedurende drie jaren na inwerkingtreding van deze wet niet van toepassing op:

a. de verzekerde, die over het kwartaal voorafgaand aan de dag van inwerkingtreding van deze wet, op grond van artikel 7 van de Algemene Kinderbijslagwet recht heeft op kinderbijslag en op de laatste dag van dat kwartaal niet in Nederland woont, en

b. de verzekerde, voorzover die over het kwartaal voorafgaand aan de dag van inwerkingtreding van deze wet, op grond van artikel 7 van de Algemene Kinderbijslagwet recht heeft op kinderbijslag ten behoeve van het eigen kind, het aangehuwde kind of het pleegkind, dat op de laatste dag van dat kwartaal niet in Nederland woont.

De hier opgenomen bepalingen van de Wet BEU bewerkstelligen dat personen die op 31 december 1999 buiten Nederland woonachtig waren, in beginsel tot 1 januari 2003 recht op pensioen of uitkering behouden als ware de Wet BEU nog niet in werking getreden.

Ten aanzien van de vraag waar een persoon woont op 31 december 1999 hanteert de SVB het beleid dat beoordeling plaatsvindt aan de hand van de criteria die gelden ter zake van het wonen in de artikelen 8a en 9a AOW, 32a en 32b Anw en 7b AKW. Dit betekent dat een persoon die op 31 december 1999 drie maanden verblijf heeft gehouden buiten Nederland, voor de toepassing van de hierbovenvermelde overgangsrechtelijke bepalingen geacht wordt buiten Nederland te wonen.

De SVB geeft aan de overgangsrechtelijke bepalingen voorts een letterlijke uitleg, hetgeen onder meer tot de volgende consequenties leidt.

– Indien een persoon op 31 december 1999 woont in een land waarin op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie (een volledig) recht op pensioen of uitkering kan bestaan, behoudt hij dit recht tot 1 januari 2003 als hij na 31 december 1999, eventueel na een verblijf in Nederland, verhuist naar een land waarin geen (volledig) recht op een pensioen of uitkering bestaat.
– Een AOW-gerechtigde die op 31 december 1999 in het buitenland woont en geen recht heeft op een toeslag, kan na 1 januari 2000 geen recht op toeslag verkrijgen. Indien bijvoorbeeld geen recht op toeslag heeft bestaan vanwege het inkomen van de jongere echtgenoot, ontstaat geen recht op toeslag indien het inkomen van deze echtgenoot minder wordt of wegvalt. Ditzelfde geldt mutatis mutandis ten aanzien van het recht op kinderbijslag.
– Indien een verzekerde op 31 december 1999 buiten Nederland woont en op die datum recht heeft op kinderbijslag, behoudt hij recht op kinderbijslag ongeacht de woonplaats van zijn kinderen.
– Indien de verzekerde op 31 december 1999 in Nederland woont behoudt hij, ongeacht zijn woonplaats, recht op kinderbijslag voor die kinderen die op 31 december 1999 in het buitenland wonen. In de situatie waarin de verzekerde op 31 december 1999 in Nederland woont, eindigt echter het recht op kinderbijslag voor die kinderen die eveneens op 31 december 1999 in Nederland wonen doch na die datum in het buitenland gaan wonen.

4.5 Remigratiewet:
artikel 2, lid 1, onder b en lid 2 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet

Uitvoeringsbesluit Remigratiewet: artikel 2, lid 1, onder b en lid 2

1. Om voor de basisvoorzieningen en de remigratievoorzieningen in aanmerking te komen dient de remigrant:

b. een schriftelijk bewijs aan de SVB te overleggen, afgegeven door de autoriteiten van het bestemmingsland, dat hij, zijn partner en hun kinderen zullen worden toegelaten, indien naar een ander land wordt geremigreerd dan het land waarvan de remigrant de nationaliteit bezit.

2. Indien de echtgenoot of de geregistreerde partner van de remigrant van wie de remigrant niet duurzaam gescheiden leeft, eveneens in Nederland verblijf houdt, worden de basisvoorzieningen en de remigratievoorzieningen slechts verstrekt indien beide echtgenoten dan wel beide geregistreerde partners tot remigratie overgaan.

De SVB verstaat onder een schriftelijk bewijs als bedoeld in artikel 2, lid 1, onder b van het Uitvoeringsbesluit Remigratiewet een door de bevoegde autoriteiten van het bestemmingsland afgegeven document waaruit blijkt dat het de remigrant en zijn meeremigrerende partner en kinderen is toegestaan

gedurende tenminste een jaar na het vertrek uit Nederland onafgebroken in het bestemmingsland te verblijven.

Van remigratie door beide echtgenoten als bedoeld in het tweede lid is naar het oordeel van de SVB sprake als beide echtgenoten binnen de termijn van zes maanden na dagtekening van de toekenningsbeschikking als bedoeld in artikel 13 van het Besluit voorzieningen Remigratiewet, dan wel in geval van verlenging van die termijn binnen uiterlijk twaalf maanden na dagtekening van die beschikking zijn geremigreerd (zie § 5.3.2.5).

4.6 TOG 2000

4.6.1 *Rechthebbenden:*
artikel 4, leden 1, 2, 4, 5 en 6 TOG 2000

TOG 2000: art. 4, leden 1, 2, 4, 5 en 6

1. De natuurlijke persoon die hier te lande woont en tot wiens huishouden het kind hier te lande op de peildag behoort heeft over dat kalenderkwartaal recht op een tegemoetkoming in de onderhoudskosten van dat kind op grond van deze regeling.
2. Waar de natuurlijke persoon woont wordt naar de omstandigheden beoordeeld.
4. Geen recht op een tegemoetkoming heeft de vreemdeling die niet rechtmatig verblijf houdt in de zin van artikel 1b, aanhef, en onder 1, van de Vreemdelingenwet.
5. In afwijking van het vierde lid heeft wel recht op een tegemoetkoming de vreemdeling die na rechtmatig in Nederland verblijf te hebben gehouden in de zin van artikel 1b, aanhef, en onder 1, van de Vreemdelingenwet:

a. ten minste vier weken voor de beëindiging van dit verblijf een aanvraag heeft ingediend om voortgezette toelating; of

b. binnen de termijn, genoemd in de artikelen 30, derde lid, of 33c van de Vreemdelingenwet, of, buiten die termijn, ingeval artikel 6.11 van de Algemene wet bestuursrecht toepassing heeft gevonden, bezwaar heeft gemaakt of beroep heeft ingesteld tegen intrekking van de toelating in de zin van artikel 1b, aanhef, en onder 1, van de Vreemdelingenwet.

6. Het recht op een tegemoetkoming aan de vreemdeling, bedoeld in het vijfde lid, eindigt met ingang van de dag waarop:

a. onherroepelijk voor de vreemdeling negatief op de aanvraag, het bezwaar of beroep is beslist; of

b. de uitzetting van de vreemdeling is gelast, tenzij die uitzetting op grond van de Vreemdelingenwet of op grond van een rechterlijke beslissing achterwege dient te blijven.

De TOG 2000 kent geen kring van verzekerden. Bij de aanduiding van personen die recht op een tegemoetkoming hebben is echter nauw aangesloten bij de kring van personen die op grond van ingezetenschap verzekerd zijn voor de volksverzekeringen. Zo dient de verzorger van het rechtgevende kind hier te lande te wonen. De SVB geeft aan het begrip ‘hier te lande wonen’ dezelfde

betekenis als aan het begrip ingezetenschap. Voor het beleid ter zake wordt daarom verwezen naar § 2.2.

4.6.2 *Blijvend of voorlopig blijvend gehandicapt:* artikel 3 en artikel 7, lid 2 TOG 2000

TOG 2000: art. 3

In deze regeling wordt als blijvend of voorlopig blijvend gehandicapt aangemerkt het kind dat als gevolg van zijn beperkingen:

a. aanzienlijk meer afhankelijk is van geregelde verzorging of oppassing dan een gezond kind van dezelfde leeftijd; en

b. aanspraak kan maken op opname in een in de AWBZ of in de daarop berustende bepalingen geregelde intramurale instelling.

TOG 2000: art. 7, lid 2

2. Om te bepalen of het kind nog steeds gehandicapt is kan de SVB opnieuw een medisch advies inwinnen.

Recht op een tegemoetkoming ingevolge de TOG 2000 bestaat – afgezien van niet-medische criteria – indien en zolang wordt voldaan aan de voorwaarde dat het kind blijvend of voorlopig blijvend gehandicapt is. De SVB acht een kind blijvend gehandicapt indien het naar verwachting tot de leeftijd van 18 jaar door een ziekte of stoornis zodanig beperkt zal zijn dat het aan de voorwaarden van artikel 3 zal voldoen. In bepaalde gevallen staat bij de toekenning van de tegemoetkoming niet vast dat de ernst van de beperkingen onveranderlijk is, waardoor het kind mogelijk niet blijvend aan de voorwaarden van artikel 3 zal voldoen. Dan vindt toekenning plaats als het gehandicapte kind geacht wordt voorlopig blijvend aan de voorwaarden te voldoen. Onder voorlopig blijvend verstaat de SVB een periode van ten minste een jaar. Afhankelijk van de verwachte ontwikkeling van het kind kan de SVB bij de toekenning bepalen dat na een bepaalde termijn een herindicatie zal plaatsvinden. Deze termijn is minimaal een jaar en maximaal vijf jaar. Indien deze herindicatie een negatief medisch advies tot gevolg heeft, wordt het recht op tegemoetkoming beëindigd. Indien het kind bij deze herindicatie opnieuw voorlopig blijvend gehandicapt wordt geacht, kan de SVB opnieuw een termijn voor herindicatie bepalen. Dit laat onverlet dat de gerechtigde verplicht is de SVB op de hoogte te stellen van een wijziging van omstandigheden die tot gevolg zou kunnen hebben dat het kind niet meer als blijvend of voorlopig blijvend gehandicapt in de zin van de TOG 2000 wordt aangemerkt.

Bij sommige chronische ziektes kan er sprake zijn van een wisselend beeld, waarbij het kind gedurende bepaalde periodes wel en gedurende andere periodes niet aan de voorwaarden van artikel 3 voldoet. In dergelijke gevallen wordt het kind geacht voorlopig blijvend gehandicapt te zijn indien het gedurende een aaneengesloten periode van ten minste één jaar zodanig beperkt is dat het tijdens kortere periodes van in totaal 50% of meer van de tijd aan de voorwaarden van artikel 3 voldoet.

Om recht te openen op een tegemoetkoming stelt de regeling als voorwaarde dat het kind als gevolg van zijn beperkingen aanzienlijk meer afhankelijk is van geregelde verzorging of oppassing dan een gezond kind van dezelfde leeftijd. Vastgesteld moet dus worden de zwaarte en intensiteit van de door de ouder of verzorger te verlenen hulp in vergelijking met de hulp die een kind van gelijke leeftijd dat niet gehandicapt is, nodig heeft. Daarbij wordt zowel de mate van verzorging als de mate van oppassing beoordeeld. Het is voor het recht op tegemoetkoming op zichzelf niet van belang of het kind hulp nodig heeft in beide categorieën of alleen in een van beide categorieën, wel speelt dit een rol bij de vaststelling van de totale zorgzwaarte.
Bij verzorging gaat het met name om hulp bij algemene dagelijkse levensverrichtingen, het begrip oppassing omvat met name toezicht en begeleiding. De beoordeling of er sprake is van geregelde verzorging of geregelde oppassing geschiedt aan de hand van telkens vijf subcategorieën.

Bij de bepaling of een kind afhankelijk is van geregelde verzorging, wordt vastgesteld of en in welke mate het kind is aangewezen op hulp met betrekking tot:
– lichaamshygiëne (bijvoorbeeld volledige of gedeeltelijke hulp bij wassen, aan- en uitkleden, tanden poetsen),
– zindelijkheid (bijvoorbeeld incontinentie, gebruik van luiers, hulp bij toiletgang),
– eten en drinken (bijvoorbeeld toediening van sondevoeding, hulp bij eten en drinken en het klaarmaken daarvan),
– mobiliteit (bijvoorbeeld rolstoelafhankelijkheid binnenhuis en/of buitenshuis, al of niet tevens afhankelijkheid van hulp bij transfers), en
– medische verzorging (bijvoorbeeld speciale verzorging in geval van nierdialyse, stoma, beademing).

Bij de bepaling of een kind afhankelijk is van geregelde oppassing, wordt vastgesteld of en in welke mate het kind is aangewezen op toezicht en begeleiding in verband met:
– gedragsproblemen (bijvoorbeeld frequent voorkomend agressief of destructief gedrag),
– communicatiegebreken (bijvoorbeeld de taal van het kind kan slechts door naaste verzorgers worden begrepen, in geringe mate is communicatie met derden mogelijk),
– de onmogelijkheid alleen thuis te zijn (bijvoorbeeld noodzaak tot voortdurende aanwezigheid van een derde in verband met onberekenbaarheid of angst, het kind kan slechts zeer korte tijd alleen zijn),
– begeleiding buitenshuis (bijvoorbeeld het kind kan niet alleen buiten spelen, het kan niet zonder begeleiding aan het verkeer deelnemen), en
– handreikingen en begeleiding (bijvoorbeeld het kind heeft frequent aandacht, activering en structuur nodig, het heeft regelmatig hulp nodig zoals het aanreiken van dingen vanwege een lichamelijke handicap).

Per subcategorie wordt beoordeeld of het kind in sterke of in lichte mate

afhankelijk is van hulp, toezicht en begeleiding. Dit leidt tot een totaalbeeld van de vereiste intensiteit van verzorging en oppassing in de zin van artikel 3 van de regeling. Daarbij wordt tevens een vergelijking gemaakt met de mate van hulp, toezicht en begeleiding die een gezond kind van dezelfde leeftijd nodig heeft. Een jong kind is immers niet in staat zichzelf te verzorgen, alleen thuis te blijven of zelfstandig aan het verkeer deel te nemen. Naarmate een kind ouder wordt en zich ontwikkelt nemen vaardigheden en zelfredzaamheid toe en zal er steeds minder verzorging, toezicht en begeleiding nodig zijn. Dit heeft tot gevolg dat voor het recht op de tegemoetkoming voor jongere kinderen hogere eisen ten aanzien van de intensiteit van zorg en oppassing worden gesteld dan voor oudere kinderen.

4.6.3 *Overgangsrecht:* artikel 12 TOG 2000

art. 12 TOG 2000
De natuurlijke persoon die op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze regeling recht had op een tegemoetkoming op grond van de Regeling tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende meervoudig en ernstig lichamelijk gehandicapte kinderen heeft op grond van deze regeling recht op een tegemoetkoming. Tot het moment dat het kind niet meer blijvend of voorlopig gehandicapt is, wordt er, voor de toepassing van de eerste zin, van uitgegaan dat het kind dat meervoudig gehandicapt dan wel ernstig lichamelijk gehandicapt of chronisch ziek is als bedoeld in artikel 3 en 4 van de Regeling tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende meervoudig en ernstig lichamelijk gehandicapte kinderen, gehandicapt is als bedoeld in artikel 3.

Met de inwerkingtreding van de TOG 2000 is de voorafgaande regeling TOG[42] ingetrokken. Ten opzichte van de oude regeling worden in de TOG 2000 gewijzigde voorwaarden gehanteerd ten aanzien van de medische conditie van het kind. Om te voorkomen dat de inwerkingtreding van de TOG 2000 tot gevolg zou hebben dat in alle gevallen waarin op grond van de oude regeling recht op een tegemoetkoming bestond een herkeuring zou moeten worden uitgevoerd, is in artikel 12 bepaald dat het kind dat op grond van de oude regeling als meervoudig gehandicapt dan wel ernstig lichamelijk gehandicapt of chronisch ziek is aangemerkt, voor de toepassing van de TOG 2000 als gehandicapt in de zin van die regeling wordt aangemerkt. De SVB hanteert ten aanzien van dit overgangsrecht als beleid dat, waar het kind met toepassing van artikel 7, lid 2 TOG 2000 wordt herkeurd, de criteria van de TOG 2000 van toepassing zijn. Indien het kind bij herkeuring niet als blijvend of voorlopig blijvend gehandicapt in de zin van de TOG 2000 kan worden aangemerkt, vervalt het recht op een tegemoetkoming.

42 Regeling tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende meervoudig en ernstig lichamelijk gehandicapte kinderen van 7 april 1997, Stcrt. 67

4.6.4 *Overeenkomstige toepassing bepalingen AKW:* artikel 8, lid 1 TOG 2000

TOG 2000: art. 8, lid 1

1. De artikelen 5b, 14a tot en met 16, 18, eerste, tweede, derde en zevende lid, 19, 20, 22 tot en met 24, 24a, eerste lid, 24b, 20 en 31 van de AKW en daarop berustende bepalingen zijn van overeenkomstige toepassing op een tegemoetkoming.

In artikel 8 van de TOG 2000 worden een groot aantal bepalingen uit de AKW van overeenkomstige toepassing verklaard. Hiermee zijn bijvoorbeeld de betaling, herziening en terugvordering van een tegemoetkoming ingevolge de TOG 2000 geregeld. Voor zover de SVB beleid heeft vastgesteld betreffende de in artikel 8 genoemde AKW-bepalingen, is dit beleid mede van toepassing op de wijze waarop in het kader van de TOG 2000 uitvoering wordt gegeven aan genoemde bepalingen.

4.7 **De Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS):** artikel 3, lid 1, aanhef en onder a TAS

TAS: art. 3, lid 1 aanhef en onder a

1. De werknemer die op 6 juni 1997 in leven was en bij wie met toepassing van het protocol diagnostiek de ziekte maligne mesothelioom is vastgesteld heeft recht op een eenmalige uitkering indien:

a. is vastgesteld dat het maligne mesothelioom is veroorzaakt door blootstelling aan asbest tijdens het verrichten van arbeid als werknemer;

De Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS) heeft tot doel een eenmalige uitkering te verstrekken aan personen die lijden aan de door asbest veroorzaakte aandoening maligne mesothelioom en die ter zake van die aandoening om een aantal specifieke redenen geen civielrechtelijke vergoeding van hun voormalige werkgever kunnen krijgen. Een belangrijke voorwaarde voor het recht op de uitkering is dat de aandoening het gevolg moet zijn van de blootstelling aan asbest tijdens het verrichten van arbeid als werknemer.
Het oorzakelijk verband tussen het als werknemer met asbest gewerkt hebben en de aandoening maligne mesothelioom is nimmer met 100% zekerheid vast te stellen. De SVB neemt nochtans in de volgende situaties in beginsel aan dat de aandoening is veroorzaakt door blootstelling aan asbest tijdens het verrichten van arbeid als werknemer:

– betrokkene is werkzaam geweest in de primaire of secundaire asbestindustrie, in een functie of beroep voorkomend op de beroepenlijst welke deel uitmaakt van het advies van de Gezondheidsraad aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 15 april 1998, en
– de bedoelde werkzaamheden hebben ten minste zes maanden voortgeduurd, en

– tussen het moment van aanvang van de werkzaamheden en het vaststellen van het maligne mesothelioom ligt tenminste een periode van tien jaar.

Indien niet aan de twee laatstgenoemde voorwaarden is voldaan kan niettemin worden aangenomen dat het maligne mesothelioom is veroorzaakt door blootstelling aan asbest tijdens het verrichten van arbeid als werknemer indien zulks door overlegging van aanvullende informatie betreffende de concrete blootstelling aan asbest aannemelijk wordt gemaakt.

5 Aanvraag en herziening

5.1 Toekenning op aanvraag of ambtshalve en postume aanvraag:

artikel 14 AOW, artikel 33, leden 1, 2 en 3 Anw en artikel 14, leden 1 en 2 AKW, artikel 6, leden 1 en 2 TOG 2000, artikel 7, leden 1 en 6 TAS

AOW: art. 14

1. Het ouderdomspensioen alsmede een verhoging van het ouderdomspensioen wordt op aanvraag toegekend door de Sociale Verzekeringsbank.
2. In afwijking van het bepaalde in het vorige lid is de Sociale Verzekeringsbank bevoegd het ouderdomspensioen of een verhoging van het ouderdomspensioen ambtshalve toe te kennen.

Anw: art. 33, leden 1, 2 en 3

1. De Bank stelt op aanvraag vast of recht op nabestaanden-, halfwezen- of wezenuitkering bestaat.
2. Het recht op vakantie-uitkering wordt ambtshalve vastgesteld.
3. Een aanvraag wordt ingediend door middel van een door de Bank beschikbaar gesteld formulier.

AKW: art. 14, leden 1 en 2

1. De Sociale Verzekeringsbank stelt op aanvraag vast of een recht op kinderbijslag bestaat.
2. Een aanvraag wordt ingediend door middel van een door de Sociale Verzekeringsbank beschikbaar gesteld aanvraagformulier.

TOG 2000: art. 6, leden 1 en 2

1. De SVB stelt op aanvraag vast of recht op een tegemoetkoming bestaat.
2. De aanvraag wordt ingediend door middel van een door de SVB beschikbaar gesteld aanvraagformulier.

TAS: art. leden 1 en 6

1. De Bank stelt op aanvraag van de werknemer vast of recht op de eenmalige uitkering bestaat.
6. Een aanvraag wordt bij de Bank ingediend door middel van een door de Bank beschikbaar gesteld aanvraagformulier.

5.1.1 *Toekenning op aanvraag:*

artikel 14, lid 1 AOW en artikel 33, lid 1 Anw en artikel 14, leden 1 en 2 AKW, artikel 6, leden 1 en 2 TOG 2000, artikel 7, leden 1 en 6 TAS

Om voor een AOW-, AKW-, of Anw-uitkering, een tegemoetkoming op grond van de TOG dan wel een eenmalige uitkering op grond van de TAS in aanmerking te komen moet een aanvraag worden ingediend bij de SVB. De SVB bevordert aanvragen om AOW-pensioen voor in Nederland wonende personen die binnenkort 65 jaar worden. De SVB ontvangt daarvan een opgave van de gemeenten. Deze personen ontvangen een half jaar voordat zij 65 jaar worden, een aanvraagformulier van de SVB. Bevordering van een aanvraag om AOW-pensioen vindt tevens plaats ten aanzien van een niet in Nederland wonende Anw-gerechtigde die de 65-jarige leeftijd nadert.
Indien een AOW-gerechtigde overlijdt, en de langstlevende (huwelijks-)partner jonger is dan 65 jaar en woont buiten Nederland, dan bevordert de SVB eveneens dat de achterblijvende partner een aanvraag om een Anw-uitkering indient, als uit de gegevens blijkt dat hierop mogelijk recht bestaat.
Eveneens wordt een wezen- of halfwezenuitkering bevorderd indien bij het overlijden van een AOW- of Anw-gerechtigde uit de dossiergegevens van betrokkene blijkt dat mogelijk een recht op een van de genoemde uitkeringen bestaat.
De SVB is met het Instituut Asbestslachtoffers contractueel overeengekomen dat dit instituut een aanvraag voor een eenmalige uitkering op grond van de TAS zal bevorderen indien het in het desbetreffende geval een positief advies kan verstrekken aangaande het recht op een eenmalige uitkering.
De verantwoordelijkheid voor het indienen van een aanvraag blijft echter te allen tijde bij de betrokkene zelf berusten.

5.1.2 ***Postume aanvraag:***
artikel 14, lid 1 AOW en artikel 33, lid 1 Anw

Indien een pensioen- of uitkeringsgerechtigde bij leven geen aanvraag om uitkering heeft ingediend, kunnen diens erfgenamen na zijn overlijden alsnog een aanvraag indienen. Dit is een zogenaamde postume aanvraag. De aanvraag kan ook worden ingediend door een executeur-testamentair die van rechtswege gemachtigde is van de erfgenamen. Een postume aanvraag in geval van gemoedsbezwaren wordt niet gehonoreerd (zie § 2.5.3).

5.1.3 ***Ambtshalve toekenning:***
artikel 14, lid 2 AOW

Van ambtshalve toekenning is sprake als een pensioen wordt toegekend zonder dat er een aanvraag aan ten grondslag ligt. Van deze bevoegdheid wordt door de SVB slechts bij in het buitenland wonenden gebruik gemaakt. Een AOW-pensioen kan ambtshalve worden toegekend ingeval de partner van de AOW-gerechtigde 65 jaar wordt binnen een jaar nadat de oudste partner 65 jaar geworden is. De SVB gaat tot ambtshalve toekenning over als het bevorderen van de aanvraag langer zou duren dan één jaar en de gegevens die bij de SVB bekend zijn, actueel en betrouwbaar zijn, dat wil zeggen niet ouder dan één jaar.

5.1.4 *Toekenning van voorschotten:* artikel 47 Anw

Anw: art. 47

1. De Bank is bevoegd een voorschot te betalen op een nog niet vastgestelde uitkering.
2. Voor zover bij of krachtens deze wet niet anders is bepaald, wordt een voorschot als bedoeld in het eerste lid beschouwd als een uitkering ingevolge deze wet.

In de Anw is de mogelijkheid tot het verlenen van een voorschot geregeld in artikel 47. De AOW, de AKW en de Remigratiewet bevatten geen regeling over het verlenen van voorschotten. De SVB heeft als beleid dat ook ouderdomspensioenen, kinderbijslag en remigratievoorzieningen bij wijze van voorschot kunnen worden verleend. Dit beleid vindt voor wat betreft de AOW en AKW steun in de jurisprudentie. Ten aanzien van de verlening van voorschotten hanteert de SVB het volgende beleid.

Een voorschot kan worden verleend indien het onderzoek naar de voor het recht op uitkering relevante gegevens nog niet is afgerond en:

– de SVB niet binnen de voor het recht op uitkering geldende termijn definitief kan beslissen op de aanvraag, of
– de SVB weliswaar binnen de wettelijke termijn zal kunnen beslissen, maar van betrokkene gezien zijn financiële situatie niet gevergd kan worden dat hij een definitieve beslissing afwacht. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als een persoon te laat zijn aanvraag om ouderdomspensioen heeft ingediend of een nabestaande geen overige inkomsten heeft.

Tot verlening van een voorschot kan in deze situaties worden overgegaan voor zover redelijkerwijs geen twijfel hoeft te bestaan aan het recht op uitkering. Per individueel geval wordt bepaald of bij wijze van voorschot een volledige uitkering wordt verstrekt, dan wel een gedeeltelijke uitkering. Met name bij de AOW zal veelal bij wijze van voorschot een gedeeltelijk ouderdomspensioen worden verstrekt dat is gebaseerd op reeds geverifieerde tijdvakken van verzekering.

De beslissing een voorschot te verlenen wordt aan de betrokkene door middel van een beschikking in de zin van artikel 1:3 Awb bekendgemaakt. Als definitief op het recht om uitkering kan worden beslist, wordt de voorschotbeschikking met terugwerkende kracht herzien in een definitieve beschikking. Indien het voorschot te laag is vastgesteld, vindt nabetaling plaats na de definitieve toekenning. Indien de toekenning van het voorschot ten onrechte of tot een te hoog bedrag heeft plaatsgevonden, vindt verrekening of terugvordering plaats.

Remigratievoorzieningen worden bij wege van voorschot verstrekt met ingang van de eerste dag van de maand na die waarin de aanvrager heeft aangegeven,

te zullen remigreren. Het voorschot wordt omgezet in een definitieve toekenning zodra de SVB bericht van het GBA heeft ontvangen dat de aanvrager uit Nederland is vertrokken.
In alle gevallen geldt ingevolge de Awb als voorwaarde dat de aanvraag volledig en juist is.

Jurisprudentie
CRvB 19 juli 1989, RSV 1990/91

5.2 Ingangsdatum uitkering:

artikel 16 AOW, artikel 14, leden 2 en 3, artikel 22, lid 3, artikel 26, lid 3 en artikel 33, lid 4 Anw en artikel 14, lid 3 AKW, artikel 14 Besluit voorzieningen Remigratiewet, artikel 6, lid 3 TOG 2000

AOW: art. 16

1. Het ouderdomspensioen gaat in op de eerste dag der maand, waarin de belanghebbende aan de voorwaarden voor het recht op ouderdomspensioen voldoet.
2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan een ouderdomspensioen niet vroeger ingaan dan een jaar vóór de eerste dag der maand, waarin de aanvraag werd ingediend of waarin ambtshalve toekenning plaatsvond. De Sociale Verzekeringsbank kan voor bijzondere gevallen van het bepaalde in de vorige volzin afwijken.

Anw: art. 14, leden 2 en 3

2. Het recht op nabestaandenuitkering gaat in op de eerste dag van de maand van overlijden van de verzekerde.
3. Voor de nabestaande die op de dag van overlijden van de verzekerde niet voldoet aan de voorwaarde, genoemd in het eerste lid, onderdeel a, omdat het kind op het moment van overlijden tot het huishouden van een ander behoort, gaat het recht op nabestaandenuitkering in op de eerste dag van de maand waarin hij als gevolg van het overlijden wel aan die voorwaarde voldoet.

Anw: art. 22, lid 3

3. Het recht op halfwezenuitkering gaat in op de eerste dag van de maand waarin aan de voorwaarden, bedoeld in het eerste en tweede lid, wordt voldaan.

Anw: art. 26, lid 3

3. Het recht op wezenuitkering gaat in op de eerste dag van de maand waarin aan de voorwaarden, bedoeld in het eerste en tweede lid, wordt voldaan.

Anw: art. 33, lid 4

4. Het recht op uitkering wordt niet vastgesteld over perioden gelegen voor één jaar voorafgaand aan de dag waarop de Bank de aanvraag om uitkering heeft ontvangen. De Bank is bevoegd in bijzondere gevallen af te wijken van de eerste volzin.

AKW: art. 14, lid 3

3. Het recht op kinderbijslag kan niet worden vastgesteld over perioden gelegen voor één jaar voorafgaand aan de eerste dag van het kalenderkwartaal tijdens welk de aanvraag om kinderbijslag werd ingediend. De Sociale Verzekeringsbank is bevoegd in bijzondere gevallen af te wijken van het bepaalde in de vorige volzin.

Besluit voorzieningen Remigratiewet: artikel 14

1. Het recht op de remigratievoorzieningen gaat in op de eerste dag na die van vertrek van de remigrant naar het bestemmingsland.
2. Het recht op de remigratievoorzieningen gaat in ieder geval niet eerder in dan op de eerste dag van de maand na die waarop het besluit op de aanvraag is genomen.
3. De SVB kan het tweede lid buiten toepassing laten of daarvan afwijken, voor zover toepassing, gelet op het belang van de remigrant, zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

TOG 2000: art. 6, lid 3

3. De tegemoetkoming kan niet eerder ingaan dan een jaar voorafgaand aan de eerste dag van het kalenderkwartaal tijdens welk de aanvraag om een tegemoetkoming werd ingediend. De SVB kan in bijzondere gevallen van de eerste zin afwijken.

Het recht op een uitkering krachtens de AOW en de Anw gaat in op de eerste dag van de maand, waarin aan de voorwaarden voor het recht op de desbetreffende uitkering is voldaan, (artikel 16, lid 1, AOW en de artikelen 22, lid 3, en 26, lid 3, Anw) dan wel op de eerste dag van de maand van het overlijden van verzekerde (artikel 14, tweede lid Anw). Voor de vaststelling van de concrete inhoud van een recht is de situatie op de dag waarop de aanspraakgevende gebeurtenis zich voordoet, beslissend en niet die op de eerste dag van de maand (zie ter bevestiging van dit uitgangspunt CRvB 14 september 1976).
Ingevolge de artikelen 16, tweede lid AOW en 33, vierde lid Anw wordt het recht op de desbetreffende uitkering niet vastgesteld over perioden gelegen voor één jaar voorafgaand aan de dag van ontvangst van de aanvraag. Op grond van artikel 14, derde lid van de AKW kan het recht op kinderbijslag eveneens niet worden vastgesteld over perioden gelegen voor één jaar voorafgaand aan de eerste dag van het kalenderkwartaal waarin de aanvraag om kinderbijslag werd ingediend. Ook in de TOG (artikel 6, lid 3) is bepaald dat geen recht bestaat op een tegemoetkoming over perioden gelegen voor één jaar voorafgaand aan de dag van indiening van de aanvraag. Ingevolge de Remigratiewet vindt toekenning van een uitkering in beginsel plaats zonder terugwerkende kracht.
De SVB kan van de hiervoor weergegeven hoofdregels in bijzondere gevallen afwijken (artikel 16, lid 1, AOW, artikel 33, lid 4, Anw, artikel 14, lid 3, AKW, artikel 6, lid 3, TOG en artikel 14, lid 4 Besluit voorzieningen Remigratiewet).

Indien de aanvrager aan de voorwaarden voor het recht op een AOW- of Anw-uitkering, dan wel aan de voorwaarden voor het recht op kinderbijslag voldoet

en de aanvraag één jaar of meer na de maand respectievelijk het kwartaal waarin aan de voorwaarden voor het recht op uitkering wordt voldaan, is ingediend, wordt altijd een terugwerkende kracht van minimaal één jaar verleend. Bij een postume aanvraag is de terugwerkende kracht beperkt tot maximaal één jaar vanaf de eerste dag van de maand van aanvraag. Een verdergaande terugwerkende kracht is in deze gevallen niet aan de orde, omdat er geen hardheid aanwezig kan zijn bij degene die een postume aanvraag indient. De beoordeling van hardheid is strikt gebonden aan de omstandigheden van de gerechtigde zelf.

De vaststelling van de mate van terugwerkende kracht vond onder de AWW op andere wijze plaats dan onder de Anw. Zie voor dit beleid de bundel Beleidsregels AOW, AWW en AKW, Stcrt. 1996, 58, § 6.2 en de brochure *Discretionaire en daarmee vergelijkbare bepalingen in de AOW, AWW en AKW,* SVB, december 1991, § 3.4.

5.2.1 ***Terugwerkende kracht van meer dan een jaar:***
artikel 16, lid 2 AOW, artikel 33, lid 4 Anw, artikel 14, lid 3 AKW en artikel 6, lid 3 TOG 2000

In bijzondere gevallen waarin de AOW-, Anw-, kinderbijslag- of TOG-aanvraag meer dan één jaar te laat werd ingediend, is de SVB bevoegd de desbetreffende uitkering met een terugwerkende kracht van meer dan één jaar toe te kennen. Als een aanvraag meer dan één jaar te laat wordt ingediend toetst de SVB eerst of er sprake is van een bijzonder geval. Alleen als dit het geval is, is de SVB bevoegd de uitkering met een terugwerkende kracht van meer dan één jaar toe te kennen. Van deze bevoegdheid maakt de SVB alleen gebruik als het van hardheid zou getuigen, de terugwerkende kracht tot één jaar te beperken.

5.2.1.1 *Bijzonder geval*

Volgens beleid van de SVB is er sprake van een bijzonder geval:
- indien de belanghebbende door een niet aan hem toe te rekenen oorzaak niet in staat was tijdig een aanvraag in te dienen of te laten indienen;
- indien de belanghebbende onbekend was met zijn mogelijke recht op pensioen én deze onbekendheid verschoonbaar was.

Dit beleid is in de jurisprudentie aanvaard (zie onder andere de uitspraken van de CRvB van 13 maart 1984, 30 januari 1991 en 29 april 1993).
Op grond van dit beleid wordt in elk voorkomend geval aan de hand van de individuele feiten en omstandigheden bezien of het geval als bijzonder kan worden aangemerkt. Beoordeeld wordt of het complex van omstandigheden in onderlinge samenhang een bijzonder geval oplevert.

De volgende – niet limitatief opgesomde – gevallen kunnen zich voordoen:
- De aanvraag is te laat ingediend omdat de aanvrager als gevolg van geeste-

lijke gestoordheid of een zware lichamelijke handicap niet in staat was tijdig een aanvraag in te dienen (zie bijvoorbeeld CRvB 6 oktober 1992). In deze situatie wordt echter geen bijzonder geval aangenomen indien van betrokkene redelijkerwijs gevergd mocht worden dat hij zich liet vertegenwoordigen.

– De te late aanvraag is een aantoonbaar gevolg van onjuiste en/of onvolledige voorlichting door een publiekrechtelijk orgaan en betrokkene had redelijkerwijs niet aan die voorlichting hoeven twijfelen (zie CRvB 14 juni 1960 en 10 mei 1989).
– De te late aanvraag is een gevolg van onbekendheid met rechten, welke voortvloeien uit verdragsbepalingen of uit bijzondere nationale bepalingen (CRvB 15 november 1995). Hoofdregel is, dat onbekendheid met de wet of een internationale regeling niet zonder meer leidt tot het aannemen van een bijzonder geval, tenzij blijkt van een bijkomende omstandigheid op grond waarvan betrokkene niet op de hoogte kon zijn van zijn wettelijke rechten (zie hiervoor bijvoorbeeld CRvB 27 september 1983).

  Het uitgangspunt hierbij is dat iedereen weet dat hij als hij 65 jaar wordt of als zijn echtgenoot overlijdt, waarschijnlijk een pensioenrecht geldend kan maken. Gebeurt dit in Nederland, dan zullen uitvoeringsorganen wijzen op eventuele rechten in andere lidstaten van de Europese Unie of verdragslanden. Dient men in een ander land een aanvraag in, dan zullen de uitvoeringsorganen in dat land attenderen op het bestaan van eventuele rechten in Nederland. Dit laatste hoeft echter niet altijd het geval te zijn omdat:
  – iemand na zijn 65e verjaardag doorgaat met werken;
  – een buitenlands pensioen kan ingaan vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd;
  – iemand in het buitenland geen recht heeft op een uitkering.

  Deze concrete situaties kunnen volgens de jurisprudentie een bijkomende omstandigheid vormen, waardoor onbekendheid met rechten kan worden geëxcuseerd. Er kan dan sprake zijn van een bijzonder geval.
– De wetgever heeft nationale bepalingen niet tijdig in overeenstemming gebracht met internationale, rechtstreeks werkende bepalingen. De hoogste bevoegde rechter acht op een zeker moment strijdigheid met een dergelijke internationale bepaling aanwezig. Voorwaarde is dat de betrokkene naar aanleiding van zo'n omslag in jurisprudentie, die voldoende bekend is gemaakt, een aanvraag heeft ingediend. Indien niet binnen één jaar na de bekendmaking van de jurisprudentie een aanvraag wordt ingediend, is er geen sprake van een bijzonder geval, omdat algemeen bekend is geworden dat die aanspraken (kunnen) bestaan. Voor de termijn van één jaar is aansluiting gezocht bij de in de wet gehanteerde termijnen.

De SVB leidt uit de stand van de jurisprudentie af dat de volgende situaties geen bijzonder geval opleveren:

- een fout van de belangenbehartiger van de betrokkene (CRvB 17 november 1965 en 25 mei 1966);
- onvoldoende activiteit van de betrokkene (CRvB 16 november 1966 en 27 september 1967);
- het niet-aangetekend verzenden van stukken door de betrokkene;
- onvoldoende oplettendheid van de betrokkene;
- enkele onbekendheid met de wettelijke bepalingen (CRvB 9 januari 1963 en 27 september 1983);
- een noodgedwongen verblijf in het buitenland;
- niet kunnen lezen en schrijven, terwijl men over voldoende hulp kan beschikken;
- niet op de hoogte zijn van gepubliceerde beleidswijzigingen en voldoende bekend geworden jurisprudentie vormt na verloop van een bepaalde termijn – in het algemeen een jaar – geen verschoonbare onbekendheid en derhalve geen bijzonder geval (CRvB 12 november 1993 en 29 april 1993).

5.2.1.2 *Hardheid*

Wanneer er volgens de hierboven aangeduide criteria sprake is van een bijzonder geval, moet de SVB vervolgens beoordelen of zij gebruik zal maken van haar bevoegdheid, de uitkering, de kinderbijslag of de tegemoetkoming TOG met terugwerkende kracht van meer dan een jaar toe te kennen.
De SVB maakt gebruik van deze bevoegdheid wanneer het van hardheid zou getuigen, te volstaan met een terugwerkende kracht van één jaar. Het door de SVB ontwikkelde hardheidsbeleid, waarin gerelateerd wordt aan de inkomenspositie van de betrokkenen, is in bestendige jurisprudentie aanvaard (zie bijvoorbeeld de uitspraken van de CRvB van 30 januari 1991, 12 november 1993 en 26 mei 1994).

Volgens dit beleid is er sprake van hardheid indien een persoon schade heeft geleden als gevolg van het niet aanvragen van de uitkering waarop hij op grond van de desbetreffende aanspraakgevende gebeurtenis recht zou hebben gehad. Deze schade wordt geacht te zijn opgetreden indien zijn netto inkomen mede door het niet tijdig aanvragen van de desbetreffende uitkering, onder de voor hem geldende minimumnorm is gedaald in de periode welke is gelegen tussen de datum van de aanspraakgevende gebeurtenis en de datum die ligt één jaar voor de aanvraag.

Voor de bepaling van het netto inkomen worden alle inkomensbestanddelen van de gerechtigde en zijn eventuele partner, zoals bijvoorbeeld inkomen uit arbeid, uitkeringen, bovenwettelijke pensioenen of inkomen uit vermogen, in aanmerking genomen. Op dit genoten inkomen kunnen eventueel bijzondere uitgaven in mindering worden gebracht welke verband houden met het verzekerde risico zoals bijvoorbeeld kosten van leningen die betrokkene heeft moeten maken om te kunnen voorzien in de behoeften waarvoor de desbetreffende uitkeringen zijn bedoeld. Als minimumnorm voor toepassing op de AOW

gelden de op de desbetreffende situatie toepasselijke volledige netto uitkeringsbedragen zoals vervat in deze wet. Indien het AOW-pensioen als minimumnorm wordt gehanteerd voor een aanvrager met een partner wordt de norm die voor de aanvrager geldt verhoogd met het desbetreffende normbedrag voor zijn partner.
Ten aanzien van de nabestaandenuitkering en de halfwezenuitkering krachtens de Anw geldt als minimumnorm het maximale netto bedrag aan nabestaandenuitkering, eventueel vermeerderd met de halfwezenuitkering voor zover hierop in de periode waarover de eventuele hardheid wordt beoordeeld, recht zou hebben bestaan.
Ten aanzien van de AKW en TOG geldt als minimumnorm de op de gezinssituatie (fictief) toepasselijke netto uitkeringsbedragen krachtens de AOW, verhoogd met de op de desbetreffende situatie toepasselijke kinderbijslagrechten, respectievelijk de tegemoetkoming TOG.
De betrokkene dient de geleden schade aannemelijk te maken door overlegging van schriftelijke stukken.

5.2.1.3 *Mate van terugwerkende kracht*

De mate van terugwerkende kracht hangt af van de omvang van het schadebedrag. Er wordt zoveel terugwerkende kracht verleend als nodig is om het vastgestelde schadebedrag te compenseren, met een maximum van vijf jaar gerekend vanaf het moment van de aanvraag. Bij het bepalen van deze termijn is aansluiting gezocht bij de verjaringstermijn voor rechtsvorderingen tot betaling van periodieke geldsommen (art. 3:308 BW).
Als schadebedrag wordt aangemerkt het verschil tussen de voor betrokkene geldende minimumnorm en zijn netto inkomen in de in aanmerking te nemen periode, met dien verstande dat het in aanmerking te nemen schadebedrag nimmer hoger kan zijn dan het recht waarop betrokkene in de desbetreffende periode ten hoogste aanspraak had kunnen maken.

5.2.1.4 *Ingangsdatum Remigratie-uitkering*

Het recht op een periodieke remigratie-uitkering en op een eventuele tegemoetkoming in de kosten van een ziektekostenverzekering, gaat in op de dag nadat de remigrant naar het bestemmingsland is vertrokken. Is de remigrant al vertrokken voordat de SVB een beschikking op zijn aanvraag neemt, dan gaat de uitkering in op de eerste dag van de maand na die waarin de beschikking wordt genomen. Wanneer deze laatste regel leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard kan de SVB de regel buiten toepassing laten of hiervan afwijken ten gunste van de remigrant. De SVB acht een onbillijkheid van overwegende aard aanwezig als de remigrant om redenen van klemmende aard de beschikking niet in Nederland heeft kunnen afwachten. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan de situatie waarin een remigrant de beslissing niet heeft kunnen afwachten:
– wegens ernstige ziekte van een in het bestemmingsland verblijvend gezinslid; of

– wegens het aanvangen van een studie in het bestemmingsland, mits in redelijkheid niet gevergd kan worden dat de studie later wordt aangevangen; of
– wegens zwaarwegende zakelijke belangen in het land van bestemming.

In geval de SVB een onbillijkheid van overwegende aard aanwezig acht, geeft de SVB toepassing aan haar bevoegdheid om de remigratievoorzieningen met terugwerkende kracht toe te kennen indien het van hardheid zou getuigen om de voorzieningen niet met terugwerkende kracht te doen ingaan. Bij de beoordeling of sprake is van hardheid en de vaststelling van de mate van terugwerkende kracht wordt het beleid vervat in de § 5.2.1.2 en § 5.2.1.3 mutatis mutandis toegepast.

Jurisprudentie
CRvB 14 juni 1960, RSV 1960/181
CRvB 9 januari 1963, RSV 1963/35
CRvB 17 november 1965, RSV 1965/166
CRvB 25 mei 1966, RSV 1966/82
CRvB 16 november 1966, RSV 1967/33
CRvB 27 september 1967, RSV 1968/15
CRvB 16 september 1975, RSV 1976/70
CRvB 14 september 1976, RSV 1976/339
CRvB 27 september 1983, RSV 1983/240
CRvB 13 maart 1984, RSV 1984, 136
CRvB 10 mei 1989, RSV 1990/14
CRvB 30 januari 1991, RSV 1991/182
CRvB 25 september 1991, PS 1991/761
CRvB 6 oktober 1992, PS 1992/813
CRvB 29 april 1993, RSV 1994/10 en 11
CRvB 12 november 1993, AB 1994, 322
CRvB 26 mei 1994, AWW 1993/66, n.g.
Rb 's-Hertogenbosch 9 november 1995, 94/8308 AOW, n.g.
CRvB 15 november 1995, 94/2550 AWW, n.g.

5.3 Intrekking en herziening:

artikel 17 en artikel 17a AOW, artikel 16, leden 1 en 2, artikel 19 en artikel 34 Anw, artikel 14a AKW, artikel 12, leden 1, 2 en 3 en artikel 13 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet, artikel 13 Besluit voorzieningen Remigratiewet

AOW: art. 17

1. Het ouderdomspensioen wordt door de Sociale Verzekeringsbank ingetrokken of herzien, wanneer degene, aan wie het is toegekend, ingevolge het bij of krachtens deze wet bepaalde daarvoor niet of niet meer in aanmerking komt, onderscheidenlijk voor een hoger of lager ouderdomspensioen in aanmerking komt.
2. De herziening van het ouderdomspensioen, welke voortvloeit uit een wijziging der omstandigheden en welke een verhoging van dit ouderdomspensioen tot gevolg heeft, gaat in op de eerste dag der maand, waarin de

wijziging der omstandigheden heeft plaatsgevonden. Het bepaalde in artikel 16, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

3. De intrekking van het ouderdomspensioen of de herziening daarvan, welke voortvloeit uit een wijziging der omstandigheden en welke een verlaging van dit ouderdomspensioen tot gevolg heeft, gaat, behoudens in de bij ministeriële regeling aan te wijzen gevallen, in op de eerste dag der maand, volgende op die, waarin de dag is gelegen met ingang waarvan degene, aan wie ouderdomspensioen is toegekend, daarvoor niet meer in aanmerking komt, onderscheidenlijk voor een lager ouderdomspensioen in aanmerking komt. Indien het ouderdomspensioen ten onrechte of tot een te hoog bedrag is toegekend, wordt het ingetrokken onderscheidenlijk herzien met ingang van de dag, waarop het is ingegaan.
4. De herziening van het ouderdomspensioen, welke verband houdt met het bepaalde in artikel 12, gaat, in afwijking van het bepaalde in het tweede en derde lid, in op de dag, met ingang waarvan op grond van artikel 12 de bedragen, genoemd in artikel 9, zijn herzien.
5. Ter uitvoering van dit artikel kunnen bij ministeriële regeling nadere voorschriften worden gegeven. Daarbij kunnen tevens regels worden gesteld met betrekking tot schorsing en opschorting van de uitbetaling van het ouderdomspensioen.

AOW: art. 17a

1. Onverminderd het elders in deze wet bepaalde terzake van herziening of intrekking van een besluit tot toekenning van ouderdomspensioen en terzake van weigering van ouderdomspensioen, herziet de Sociale Verzekeringsbank een dergelijk besluit of trekt zij dat in:

a. indien het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting op grond van artikel 15, tweede lid, of 49 heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van ouderdomspensioen;

b. indien anderszins het ouderdomspensioen ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend;

c. indien het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting bedoeld in artikel 15, tweede lid, of 49 ertoe leidt dat niet kan worden vastgesteld of nog recht op ouderdomspensioen bestaat.

2. Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking af te zien.

Anw: art. 16, leden 1 en 2

1. Het recht op nabestaandenuitkering eindigt, indien:

a. niet langer aan de voorwaarden van artikel 14, eerste lid, onderdelen a en b, wordt voldaan, tenzij de nabestaande is geboren voor 1 januari 1950; of

b. de nabestaande in het huwelijk treedt dan wel een gezamenlijke huishouding gaat voeren anders dan ten behoeve van de verzorging van een hulpbehoevende; of

c. de nabestaande de 65-jarige leeftijd bereikt.

2. Het recht op uitkering eindigt met ingang van de eerste dag van de maand volgend op die waarin de in het eerste lid genoemde omstandigheden zich voordoen, maar in geval van onderdeel c met ingang van de eerste dag van de maand, waarin de 65-jarige leeftijd wordt bereikt.

Anw: art. 19

De nabestaandenuitkering wordt bij wijziging van het inkomen herzien. Deze herziening gaat in op de eerste dag van de maand waarin die wijziging zich voordoet.

Anw: art. 34

1. Onverminderd het elders in deze wet bepaalde terzake van herziening of intrekking van een besluit tot toekenning van uitkering en terzake van weigering van uitkering, herziet de Bank een dergelijk besluit of trekt zij dat in:

a. indien het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting op grond van artikel 35, 36, tweede lid, of 37 heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van uitkering;

b. indien anderszins de uitkering ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend;

c. indien het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting op grond van artikel 35, 36, tweede lid, of 37 er toe leidt dat niet kan worden vastgesteld of nog recht op uitkering bestaat.

2. Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Bank besluiten geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking af te zien.

AKW: artikel 14a

1. Onverminderd het elders in deze wet bepaalde terzake van herziening of intrekking van een besluit tot toekenning van kinderbijslag en terzake van weigering van kinderbijslag, herziet de Sociale Verzekeringsbank een dergelijk besluit of trekt zij dat in:

a. indien het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting op grond van in artikel 15 of 16 heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van kinderbijslag;

b. indien anderszins de kinderbijslag ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend;

c. indien het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting op grond van artikel 15 of 16 er toe leidt dat niet kan worden vastgesteld of nog recht op kinderbijslag bestaat.

2. Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking af te zien.

Uitvoeringsbesluit Remigratiewet: art 12, leden 1, 2 en 3

1. Het recht op de remigratievoorzieningen van de remigrant eindigt met ingang van de eerste dag van de maand volgend op die waarin de remigrant zijn hoofdverblijf wederom in Nederland vestigt.
2. Het recht van de partner op de voorzieningen, bedoeld in artikel 5, eerste en tweede lid, van de wet eindigt met ingang van de eerste dag van de maand volgend op die waarin de partner zijn hoofdverblijf in Nederland vestigt.
3. Het recht van het kind op de voorzieningen, bedoeld in artikel 5, derde lid, van de wet eindigt met ingang van de eerste dag van de maand volgend op die waarin het kind zijn hoofdverblijf in Nederland vestigt.

Uitvoeringsbesluit Remigratiewet: artikel 13

1. Onverminderd het elders bij of krachtens de wet bepaalde inzake wijziging of intrekking van een besluit tot toekenning van de basisvoorzieningen dan wel de remigratievoorzieningen, wijzigt de SVB een dergelijk besluit of trekt zij dat in:

a. Indien het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting op grond van artikel 8g van de wet of artikel 9 heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van de basisvoorzieningen dan wel de remigratievoorzieningen;

b. indien anderszins de basisvoorzieningen dan wel de remigratievoorzieningen ten onrechte of tot een te hoog bedrag zijn vastgesteld;

c. voorzover het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting op grond van artikel 8g van de wet of de artikelen 3, derde en vierde lid, en 9 ertoe leidt dat niet kan worden vastgesteld in hoeverre nog recht op remigratievoorzieningen bestaat;

d. indien een persoon als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel b, van de wet heeft nagelaten al hetgeen te doen wat in redelijkheid mogelijk is, om de nationaliteit van het bestemmingsland met bekwame spoed te verkrijgen.

2. Onverminderd het eerste lid trekt de SVB een besluit tot toekenning van de remigratievoorzieningen in, voorzover na een schorsing van maximaal 6 maanden de remigrant, zijn partner, een van hun kinderen dan wel diens wettelijke vertegenwoordiger geen aanvraag indient of anderszins weigert mee te werken aan de vaststelling van een recht op uitkering als bedoeld in artikel 14, eerste lid, onderdeel d.
3. Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn, kan de SVB besluiten met betrekking tot uitkeringstijdvakken in het verleden geheel of gedeeltelijk van wijziging of intrekking af te zien.
4. Indien de remigrant, zijn partner, een van hun kinderen dan wel diens wettelijke vertegenwoordiger aan alle bij of krachtens deze wet gestelde verplichtingen heeft voldaan, en hij in redelijkheid niet heeft kunnen begrijpen dat de basisvoorzieningen dan wel de remigratievoorzieningen ten onrechte of op een te hoog bedrag zijn vastgesteld, besluit de SVB met betrekking tot uitkeringstijdvakken in het verleden geheel of gedeeltelijk van wijziging of intrekking af te zien.

Besluit voorzieningen Remigratiewet: artikel 13

Indien de remigrant en, voor zover van toepassing, zijn partner en kinderen niet binnen een termijn van zes maanden na de datum van de beschikking tot toekenning van de voorzieningen, bedoeld in de artikelen 3 en 4, eerste en derde lid, van de wet, zijn geremigreerd, kan de beschikking geheel of gedeeltelijk worden ingetrokken, tenzij de remigrant of zijn partner van de overschrijding van die termijn redelijkerwijs geen verwijt kan worden gemaakt.

5.3.1 *Herziening ten voordele van de gerechtigde:* artikel 17, leden 1 en 2 AOW en artikel 19, lid 2 Anw

5.3.1.1 *Verhoging wegens wijziging van de omstandigheden*

Het ouderdomspensioen en de Anw-uitkering moeten worden verhoogd als de

belanghebbende door een wijziging van de omstandigheden voor een hoger pensioen of een hogere uitkering in aanmerking komt.
De herziening van het pensioen of de uitkering door een wijziging van de omstandigheden die leidt tot een verhoging, gaat in op de eerste dag van de maand waarin de wijziging heeft plaatsgevonden (artikel 17, tweede lid AOW en artikel 19, tweede lid Anw).
De AKW kent geen expliciete bepaling met betrekking tot de herziening van kinderbijslag wegens een wijziging van omstandigheden. Ondanks dat feit wordt de SVB geacht om ook tot herziening van reeds vastgestelde kinderbijslagrechten over te gaan indien zich een wijziging in de omstandigheden heeft voorgedaan. De herziening geldt in dat geval met ingang van het kwartaal waarin op de peildatum de gewijzigde omstandigheden van kracht zijn.
Wijzigingen van omstandigheden die plaatsvinden na het vertrek van de remigrant kunnen binnen de systematiek van de Remigratiewet niet leiden tot verhoging van de aan een persoon toegekende remigratievoorzieningen.

Als de wijziging van de omstandigheden die leidt tot een verhoging van het AOW-pensioen, meer dan een jaar na de maand waarin deze heeft plaatsgevonden aan de SVB wordt gemeld, wordt het pensioen – behoudens in bijzondere gevallen waarin sprake is van hardheid – met een terugwerkende kracht van een jaar verhoogd.
Voor de Anw geldt deze wettelijke beperking van de terugwerkende kracht niet. De Anw kent namelijk geen uitkeringsverhogende aspecten, met uitzondering van verlaging van inkomen en het verbreken van een gezamenlijke huishouding die wordt gevoerd ten behoeve van de verzorging van een hulpbehoevende. Is daarvan sprake, dan wordt de Anw-uitkering verhoogd met ingang van de eerste dag van de maand waarin de wijziging van omstandigheden heeft plaatsgevonden (zie de artikelen 19 en 67, lid 9 Anw).
Voor de verhoging van kinderbijslag met terugwerkende kracht zoekt de SVB aansluiting bij artikel 14, derde lid AKW. De kinderbijslag wordt – eveneens behoudens bijzondere gevallen met hardheid – met een terugwerkende kracht van een jaar verhoogd.

Wat het ouderdomspensioen betreft is de SVB op grond van artikel 17, tweede lid AOW in bijzondere gevallen bevoegd, langer dan een jaar terugwerkende kracht aan de verhoging te verlenen. De vraag of er sprake is van een bijzonder geval wordt beoordeeld aan de hand van de criteria, vermeld in § 5.2.1.1. In bijzondere gevallen maakt de SVB gebruik van haar bevoegdheid als het van hardheid zou getuigen de terugwerkende kracht van de verhoging tot een jaar te beperken. Of er sprake is van hardheid wordt beoordeeld aan de hand van de regels vermeld in § 5.2.1.2. De mate van terugwerkende kracht wordt beoordeeld aan de hand van de regels vermeld in § 5.2.1.3.
Een overeenkomstig beleid past de SVB toe met betrekking tot de verhoging met terugwerkende kracht van kinderbijslag. Ten aanzien van de Anw, die geen beperking van de terugwerkende kracht van een verhoging kent, komt dit beleid niet aan de orde.

5.3.1.2 *Terugkomen van een rechtens onaantastbare beslissing ten voordele van de belanghebbende*

Soms is er geen sprake van een wijziging van omstandigheden, maar is de toekenningsbeslissing onjuist. Deze onjuistheid kan het gevolg zijn van:
– een fout van de SVB;
– overige omstandigheden, zoals een fout van de belanghebbende of een derde.

Voorts kan een beslissing op enig moment onjuist worden geacht als gevolg van een wijziging van het beleid van de SVB.

De artikelen 17, tweede lid AOW en 19, tweede lid Anw zien niet op deze situaties. Ook de AKW kent geen bepaling die in deze situatie voorziet.
De SVB acht zich bevoegd in het voordeel van betrokkene terug te komen van een eerdere beslissing, zelfs als tegen deze beslissing geen rechtsmiddelen meer openstaan. Deze zienswijze is bevestigd door de CRvB (zie bijvoorbeeld CRvB 3 mei 1983). De bevoegdheid is van discretionaire aard (CRvB 16 september 1987 en 28 september 1994), waarbij voor de toepassing van belang is of de SVB de eerdere beslissing onmiskenbaar onjuist moet achten (CRvB 18 september 1996).
Van een onjuiste beslissing als gevolg van een fout van de SVB is sprake als de SVB op basis van de gegevens die ten tijde van de toekenning beschikbaar waren of die bij een normaal onderzoek van de SVB beschikbaar zouden zijn geweest, de uitkering correct had kunnen vaststellen, en de belanghebbende alle relevante informatie tijdig heeft verstrekt. De uitkering wordt in dergelijke gevallen ambtshalve of op verzoek verhoogd met volledig terugwerkende kracht, echter tot een maximum van vijf jaar. Deze termijn wordt berekend vanaf het moment waarop de SVB haar fout heeft geconstateerd, dan wel de betrokkene een verzoek om herziening heeft ingediend.

Als een rechtens onaantastbaar geworden beslissing bij nader inzien voor onjuist wordt gehouden als gevolg van een wijziging in het beleid van de SVB ten gunste van de belanghebbende, gelden de volgende regels. In beginsel beslist de SVB per categorie van gevallen of reeds vastgestelde uitkeringen moeten worden herzien en zo ja, met welke terugwerkende kracht. Daarbij worden in het algemeen de volgende uitgangspunten gehanteerd. In beginsel moeten personen zelf een verzoek indienen voor herziening op basis van nieuw beleid. Als het nieuwe beleid is gebaseerd op één rechterlijke uitspraak zal de SVB de beleidswijziging in het algemeen laten ingaan op de datum van die uitspraak. Andere beleidswijzigingen zullen in het algemeen ingaan op de datum waarop de SVB tot beleidswijziging beslist of op een andere, apart vastgestelde datum. Herziening van rechtens onaantastbaar geworden beslissingen zal plaatsvinden met een terugwerkende kracht van ten hoogste één jaar vanaf het moment waarop de belanghebbende om herziening heeft gevraagd, tot uiterlijk de ingangsdatum van het nieuwe beleid. In bijzondere gevallen waarin het van hardheid zou getuigen om de terugwerkende kracht tot een jaar te beperken,

herziet de SVB de uitkering met een langer terugwerkende kracht tot ten hoogste de ingangsdatum van het nieuwe beleid of de datum van de rechterlijke uitspraak. De beleidsregels die zijn beschreven in § 5.2 zijn daarbij van overeenkomstige toepassing.

In overige gevallen wordt de uitkering met analoge toepassing van de artikelen 17, tweede lid, AOW, 33, vierde lid Anw en 14, derde lid, AKW verhoogd met een terugwerkende kracht van een jaar. Hoewel de Remigratiewet geen bepaling bevat die zich in dit kader voor analoge toepassing leent, hanteert de SVB ook voor de toepassing van deze wet een termijn van een jaar. Deze termijn wordt berekend vanaf het moment waarop een verzoek om herziening is gedaan. Als er volgens de regels beschreven in § 5.2 sprake is van een bijzonder geval waarin het van hardheid zou getuigen om de terugwerkende kracht tot een jaar te beperken, dan komt de SVB met volledig terugwerkende kracht terug van haar beslissing, echter met een maximum van vijf jaar.

Er kunnen bijzondere situaties voorkomen waarin de belanghebbende ondanks herhaald verzoek van de SVB de controlevoorschriften op grond van de artikelen 15, eerste lid AOW, 36, eerste lid Anw, 16, eerste lid AKW of artikel 8g Remigratiewet of de mededelingsverplichting op grond van de artikelen 49 AOW, 35 Anw, 15 AKW of artikel 9 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet niet of niet behoorlijk is nagekomen, als gevolg waarvan de SVB niet meer kon vaststellen of er nog recht op uitkering bestond. In die gevallen heeft de SVB na schorsing van de betaling de uitkering ingetrokken. Voldoet de belanghebbende nadat de intrekkingsbeslissing rechtens onaantastbaar is geworden alsnog aan de verplichting, dan kan komen vast te staan dat hij zijn recht op uitkering steeds heeft behouden. De SVB acht zich dan bevoegd terug te komen van de intrekkingsbeslissing. De SVB maakt van deze bevoegdheid gebruik, doch doet dit in beginsel niet met terugwerkende kracht (zie hiervoor verder § 7.3.1).

Jurisprudentie
CRvB 3 mei 1983, RSV 1983/181
CRvB 16 september 1987, RSV 1988/109
CRvB 15 januari 1992, RSV 1992/315
CRvB 29 april 1993, RSV 1994/9
CRvB 28 september 1994, PS 1995/170
Rb 's-Hertogenbosch 17 juli 1996, 94/6151 en 94/9829 AOW, n.g.
CRvB 18 september 1996, 94/2410 AOW, n.g.

5.3.2 *Herziening of intrekking ten nadele van de belanghebbende:*

artikel 17, leden 1 en 3, artikel 17a AOW, artikel 16, leden 1 en 2 en artikel 34 Anw, artikel 14a AKW, artikel 12, leden 1, 2 en 3 en artikel 13 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet, artikel 13 Besluit voorzieningen Remigratiewet

5.3.2.1 *Verlaging of intrekking ex nunc wegens wijziging van de omstandigheden*

De artikelen 17, derde lid AOW en 16, tweede lid Anw bepalen dat een verlaging of beëindiging van de uitkering die voortvloeit uit een wijziging van de omstandigheden, ingaat op de eerste dag van de maand volgende op die waarin de wijziging van de omstandigheden heeft plaatsgevonden.
In geval van wijziging van het inkomen wordt de uitkering evenwel herzien met ingang van de eerste dag van de maand waarin die wijziging zich voordoet, ongeacht of de uitkering moet worden verhoogd of verlaagd. Dit is bepaald in artikel 1a van de Beschikking intrekking en herziening ouderdomspensioen[43] en in artikel 19, eerste lid Anw.

Uit artikel 12, eerste tot en met derde lid van het Uitvoeringsbesluit Remigratiewet en artikel 17 van het Besluit voorzieningen Remigratiewet volgt dat de verlaging of intrekking van voorzieningen ingevolge de Remigratiewet als regel ingaat op de eerste dag van de maand volgende op die waarin de wijziging van omstandigheden heeft plaatsgevonden.

De AKW kent geen expliciete bepalingen inzake de herziening van kinderbijslag wegens wijziging van de omstandigheden. Ondanks dat feit wordt de SVB geacht ook tot verlaging van reeds vastgestelde kinderbijslagrechten over te gaan indien zich een wijziging in de omstandigheden heeft voorgedaan die hiertoe noopt. De herziening geldt in dat geval met ingang van het kwartaal waarin op de peildatum de gewijzigde omstandigheden van kracht waren.
In zeer uitzonderlijke situaties kan het voorkomen dat het rechtszekerheids- of vertrouwensbeginsel zich verzet tegen een herziening of intrekking met ingang van de maand na die waarin de wijziging plaatsvond. In dergelijke situaties kan – afhankelijk van de omstandigheden van het geval – geheel van herziening of intrekking worden afgezien, of kan een afbouwregeling worden toegepast.
Indien wordt gekozen voor een afbouwregeling wordt de uitkering gedurende maximaal een jaar stapsgewijze verlaagd. Van een afbouwregeling, dan wel van afzien van herziening of intrekking, kan uitsluitend sprake zijn als ten minste wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:
- de SVB heeft onjuiste of onvolledige inlichtingen verstrekt, dan wel nagelaten noodzakelijke inlichtingen te verstrekken, waardoor betrokkene intrekking of verlaging van de uitkering niet behoefde te verwachten;
- betrokkene was niet op andere wijze op de hoogte van de noodzaak tot intrekking of verlaging van de uitkering, terwijl deze hem ook niet redelijkerwijs duidelijk behoefde te zijn;
- door herziening of intrekking vindt een ingrijpend verlies aan inkomen plaats.

43 Beschikking van 12 juli 1985, Stcrt. 136, laatstelijk gewijzigd bij Beschikking van 6 september 1988, Stcrt. 175

5.3.2.2 *Verlaging of intrekking met terugwerkende kracht wegens wijziging van de omstandigheden*

Het kan voorkomen dat een verlaging of intrekking van een uitkering wegens wijziging van de omstandigheden niet tijdig plaatsvindt omdat de SVB niet tijdig van de wijziging op de hoogte was of omdat zij een wijziging waarvan zij wel tijdig op de hoogte was niet heeft verwerkt. De SVB is dan op grond van de artikelen 17a, eerste lid, AOW, 34, eerste lid, Anw, 14a, eerste lid, AKW en artikel 13, eerste lid Uitvoeringsbesluit Remigratiewet verplicht de toekenningsbeschikking te herzien of in te trekken.
Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn, kan de SVB besluiten geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking af te zien (artikel 17a, lid 2 AOW, artikel 34, lid 2 Anw, artikel 14a, lid 2 AKW en artikel 13, lid 3 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet). Ook kunnen de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zoals het vertrouwensbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel, ertoe nopen dat de SVB geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking afziet. De SVB hanteert in dit verband de volgende beleidsregels.

De SVB gaat niet tot herziening met volledig terugwerkende kracht over als de uitkeringsgerechtigde al zijn verplichtingen is nagekomen, en hij voorts niet heeft kunnen begrijpen dat de uitkering ten onrechte of tot een te hoog bedrag werd verleend. In een dergelijk geval wordt de uitkering in beginsel zonder terugwerkende kracht herzien. Deze regel vloeit voor wat betreft remigratievoorzieningen direct voort uit artikel 13, vierde lid van het Uitvoeringsbesluit Remigratiewet.

Is het niet tijdig herzien van de uitkering een gevolg van een fout van de SVB, maar heeft de belanghebbende deze fout kunnen onderkennen, dan vindt herziening of intrekking in beginsel plaats met volledig terugwerkende kracht.
Bij de beantwoording van de vraag of de betrokkene heeft kunnen onderkennen dat hij te veel ontving hanteert de SVB de volgende stelregels:
- Bij de beoordeling of de betrokkene kon onderkennen dat hem ten onrechte of tot een te hoog bedrag uitkering werd verleend wordt het gestelde in § 5.2.1.1 mutatis mutandis toegepast.
- De SVB pleegt bij toekenning van een uitkering aan de gerechtigde mede te delen welke feiten en omstandigheden hij spontaan aan de SVB moet melden. Als deze mededeling heeft plaatsgevonden gaat de SVB ervan uit dat het de betrokkene redelijkerwijs duidelijk kan zijn dat deze feiten en omstandigheden van invloed konden zijn op de uitkering.

Voorts wordt met toepassing van artikel 3:4 Awb geheel of gedeeltelijk van herziening afgezien als de bijzondere omstandigheden van het geval leiden tot het oordeel dat een volledig terugwerkende kracht kennelijk onredelijk is. Bij de beoordeling of er sprake is van kennelijke onredelijkheid hecht de SVB belang aan:

– de mate waarin aan de belanghebbende een verwijt kan worden gemaakt;
– de mate waarin aan de SVB een verwijt kan worden gemaakt en
– de mate waarin herziening met volledig terugwerkende kracht en de hiermee gepaard gaande terugvordering daadwerkelijk ingrijpend is in het dagelijkse leven van de belanghebbende.

Als de SVB op grond van deze factoren van oordeel is dat volledige herziening kennelijk onredelijk is, wordt de terugwerkende kracht van de herziening of intrekking in beginsel tot de helft beperkt. Indien de feiten en omstandigheden hiertoe aanleiding geven kan ten gunste van de belanghebbende van dit uitgangspunt worden afgeweken.

5.3.2.3 *Terugkomen van een rechtens onaantastbare beslissing ten nadele van de belanghebbende*

Het kan voorkomen dat de SVB een onjuiste beslissing heeft genomen als gevolg van door de betrokkene of een derde verstrekte onjuiste of onvolledige gegevens, dan wel omdat de SVB een fout heeft gemaakt bij het nemen van de beslissing. In deze gevallen is de SVB op grond van artikel 17a, eerste lid AOW, artikel 34, eerste lid Anw, artikel 14a, eerste lid AKW en artikel 13, eerste lid Uitvoeringsbesluit Remigratiewet verplicht terug te komen van haar beslissing, ook als deze rechtens onaantastbaar is geworden. De uitkering moet in beginsel worden verlaagd of ingetrokken met volledig terugwerkende kracht.

Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn, kan de SVB besluiten geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking af te zien (artikel 17a, lid 2 AOW, artikel 34, lid 2 Anw, artikel 14a, lid 2 AKW en artikel 13, lid 3 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet). Ook de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zoals het rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel, kunnen ertoe nopen dat de SVB geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking afziet. De SVB past hiervoor het beleid, beschreven in § 5.3.2.2, mutatis mutandis toe.

In geval van wijziging in het beleid van de SVB bijvoorbeeld naar aanleiding van gewijzigde inzichten of nieuwe jurisprudentie, komt de SVB niet met terugwerkende kracht ten nadele van de belanghebbende terug van een rechtens onaantastbaar geworden beslissing. Bestaande rechten worden gedurende een periode van een half tot een heel jaar na bekendmaking van het gewijzigde beleid ongemoeid gelaten.

5.3.2.4 *Verlaging of intrekking bij onzekerheid over voortbestaan aanspraak wegens niet nakomen controlevoorschriften of mededelingsverplichting*

De artikelen 17a, eerste lid, onder c AOW, 34, eerste lid, onder c Anw, 14a, eerste lid, onder c AKW en artikel 13, eerste lid, onder c Uitvoeringsbesluit Remigratiewet bepalen dat de SVB een besluit tot toekenning van pensioen of

uitkering herziet of intrekt, als het niet of niet behoorlijk nakomen van de controlevoorschriften of een mededelingsverplichting ertoe leidt dat niet kan worden vastgesteld of nog recht op uitkering bestaat. De wijze waarop de SVB deze bepaling toepast wordt beschreven in § 7.3.1.

De SVB kan geheel of gedeeltelijk van herziening of intrekking op grond van de genoemde bepalingen afzien als daarvoor dringende redenen aanwezig zijn. Aangezien het hier gaat om gevallen waarin de SVB geen duidelijk beeld van de omstandigheden kan krijgen, en waarin het recht op (een deel van de) uitkering aan ernstige twijfel onderhevig is, zal deze bevoegdheid in de onderhavige gevallen zelden of nooit worden toegepast.

5.3.2.5 *Bijzonderheden met betrekking tot de Remigratiewet* artikel 13 Besluit voorzieningen Remigratiewet en artikel 12, leden 1, 2 en 3 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet

Vertrek binnen zes maanden na dagtekening beschikking
De SVB kan de beschikking tot toekenning van remigratievoorzieningen geheel of gedeeltelijk intrekken als de remigrant en zijn eventuele partner en kinderen niet binnen zes maanden na de dagtekening van de beschikkingen zijn geremigreerd, tenzij de remigrant of zijn partner redelijkerwijs geen verwijt kan worden gemaakt van de overschrijding van deze termijn. De SVB heeft voor de toepassing van deze bevoegdheid het volgende beleid vastgesteld.

Is de remigrant nog niet uit Nederland vertrokken, dan trekt de SVB de beschikking in beginsel geheel of gedeeltelijk in. Volledige intrekking vindt plaats als de remigrant dan wel zijn echtgenoot of geregistreerde partner van wie hij niet duurzaam gescheiden leeft, niet is vertrokken. Vertrek van deze personen is een voorwaarde voor het onstaan van recht op voorzieningen op grond van de Remigratiewet (artikel 2, lid 2 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet). Als een andersoortige partner, dan wel kinderen niet zijn vertrokken, dan wordt de beschikking herzien en worden de voorzieningen vastgesteld op de bedragen waarop de remigrant recht heeft ten behoeve van zichzelf en zijn reeds vertrokken gezinsleden. Mederemigratie van een dergelijke partner of kind is in het systeem van de Remigratiewet namelijk geen voorwaarde voor toekenning van voorzieningen aan de remigrant.
De SVB ziet af van gehele of gedeeltelijke intrekking van de toekenningsbeschikking als aan de remigrant of zijn partner redelijkerwijs geen verwijt kan worden gemaakt van de overschrijding van de termijn van zes maanden. Van een dergelijke situatie is in de eerste plaats sprake als de belanghebbende voor afloop van de termijn van zes maanden bij de SVB een verzoek om uitstel heeft ingediend welk verzoek is gehonoreerd. De SVB verleent in ieder geval uitstel voor ten hoogste een half jaar in geval van:
– noodzakelijke medische behandeling van de remigrant of een van zijn gezinsleden, welke in Nederland moet plaatsvinden en niet binnen de oorspronkelijke termijn van een half jaar kan zijn voltooid;

– voltooiing van een schoolopleiding, studie of beroepsopleiding in Nederland van de remigrant of een van zijn gezinsleden;
– noodzakelijke afwikkeling van zakelijke belangen, mits de betrokkene zich voldoende heeft ingespannen om deze afwikkeling binnen de termijn van zes maanden te voltooien;
– andere gronden van vergelijkbaar belang en vergelijkbare urgentie.

Als de remigrant geen verzoek om uitstel heeft ingediend, gaat de SVB er niettemin van uit dat aan de remigrant of zijn partner redelijkerwijs geen verwijt worden gemaakt van overschrijding van de termijn van zes maanden als een klemmend belang van de remigrant of een van zijn gezinsleden voortzetting van het verblijf in Nederland noodzakelijk maakt.
Als de remigrant dan wel zijn gezinsleden een jaar na de dagtekening van de toekenningsbeschikking nog niet zijn vertrokken, gaat de SVB in ieder geval tot gehele of gedeeltelijke intrekking van de beschikking over. De remigrant kan zolang hij in Nederland verblijft op een later moment een nieuwe aanvraag om remigratievoorzieningen indienen.

Als de remigrant en zijn gezin inmiddels, zij het niet binnen zes maanden na dagtekening van de beschikking, zijn vertrokken, gebruikt de SVB de bevoegdheid tot gehele of gedeeltelijke intrekking van de toekenningsbeschikking wegens overschrijding van de vertrektermijn in beginsel niet. Aangezien een dergelijke intrekking een definitieve uitsluiting van de remigrant van (een deel van) de remigratievoorzieningen tot gevolg heeft, en de SVB slechts beperkte administratieve overlast ondervindt als gevolg van eventueel noodzakelijke extra controlemaatregelen, meent de SVB dat zij in het algemeen bij afweging van alle in aanmerking komende belangen zoals voorgeschreven in artikel 3:4 Awb in redelijkheid niet tot deze intrekking zal kunnen komen.

Vestiging hoofdverblijf in Nederland
De eerste drie leden van artikel 12 van het Uitvoeringsbesluit Remigratiewet bepalen dat het recht op voorzieningen van de remigrant, zijn partner of het kind eindigt met ingang van de eerste dag van de maand volgend op die waarin de remigrant, zijn partner of het kind zijn hoofdverblijf in Nederland vestigt. Of hiervan sprake is wordt door de SVB naar de omstandigheden beoordeeld. De SVB gaat ervan uit dat in ieder geval sprake is van hoofdverblijf in Nederland:
– als de betrokkene volgens de regels van § 2.2 als ingezetene van Nederland moet worden beschouwd, of
– als aan de betrokkene een vergunning is verleend als bedoeld in de artikelen 9, 9a dan wel 10 van de Vreemdelingenwet, of
– als de betrokkene is teruggekeerd naar Nederland en een verzoek indient op grond van de artikelen 9, 9a of 10 Vreemdelingenwet in Nederland te mogen verblijven, mits hij een besluit op dit verzoek in Nederland mag afwachten, of
– als betrokkene in Nederland verblijft en anderszins uit het geheel van feiten

en omstandigheden blijkt dat hij de intentie heeft duurzaam in Nederland te verblijven.

Jurisprudentie
CRvB 23 januari 1964, RSV 1964/52
CRvB 13 mei 1982, RSV 1982/202
CRvB 3 mei 1983, RSV 1983/181
CRvB 16 januari 1987, RSV 1987/184
CRvB 28 juni 1989, RSV 1991/21
CRvB 4 juli 1990, RSV 1991/77
CRvB 10 juni 1997, RSV 1998/63
Rb 's Gravenhage 26 februari 1998, RSV 1998/209, AB 1998/264
CRvB 6 maart 1998, RSV 1998/198

6 Betaling

6.1 Betaling algemeen:

artikel 19 AOW, artikel 46, leden 1 en 2, artikel 48, lid 1, artikel 49, lid 1 Anw, artikel 18, lid 1 en artikel 21 AKW

AOW: art. 19

1. Het ouderdomspensioen wordt betaalbaar gesteld door de Sociale Verzekeringsbank. De betaling geschiedt als regel maandelijks.
2. De Sociale Verzekeringsbank kan de aan een gehuwde pensioengerechtigde toegekende toeslag betaalbaar stellen aan de echtgenoot.
3. In geval het ouderdomspensioen in het buitenland wordt uitbetaald, worden de daaraan verbonden kosten van overmaking op het ouderdomspensioen in mindering gebracht.
4. Wanneer een pensioengerechtigde een ander machtigt om het ouderdomspensioen in ontvangst te nemen, onderscheidenlijk een verleende machtiging intrekt, wordt daaraan gevolg gegeven met ingang van een betalingstermijn, aanvangende na de dag, waarop de machtiging wordt ingediend, onderscheidenlijk waarop van haar intrekking mededeling wordt gedaan, doch niet later dan de eerste dag van de tweede maand na de dag van indiening, onderscheidenlijk intrekking der machtiging.
5. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden vastgesteld inzake de betaalbaarstelling van het ouderdomspensioen ingevolge deze wet door organen, welke belast zijn met de uitbetaling van pensioen uit anderen hoofde dan ingevolge deze wet.
6. De Sociale Verzekeringsbank is bevoegd om, onder door haar te stellen voorwaarden, op verzoek van de in het vorige lid bedoelde organen, gelijktijdig met het ouderdomspensioen ingevolge deze wet, pensioenen, verschuldigd door die organen, betaalbaar te stellen.

AOW: art. 26, lid 2

2. Volmacht tot ontvangst van ouderdomspensioen, onder welke vorm of welke benaming ook door de gepensioneerde verleend, is steeds herroepelijk.

Anw: art. 46, leden 1 en 2

1. De Bank betaalt met inachtneming van artikel 50 de uitkering zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen een maand nadat zij het recht op die uitkering heeft vastgesteld.
2. De betaling bedoeld in het eerste lid geschiedt in de regel per maand.

Anw: art. 48, lid 1

1. Ingeval de uitkering in het buitenland wordt uitbetaald, worden de daaraan verbonden kosten op de uitkering in mindering gebracht.

Anw: art. 49, lid 1

1. De Bank is bevoegd, voor zover nodig na ingewonnen advies van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen, de wezenuitkering betaalbaar te stellen aan een ander dan de wettelijke vertegenwoordiger van het kind.

AKW: art. 18, lid 1

1. De Sociale Verzekeringsbank betaalt de kinderbijslag zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen drie maanden na afloop van het kwartaal waarover recht op kinderbijslag bestaat.

AKW: art. 21

De Sociale Verzekeringsbank is bevoegd, voor zover nodig na ingewonnen advies van een raad voor de kinderbescherming, de kinderbijslag voor een kind te betalen aan een ander dan de rechthebbende.

AKW: art. 23, lid 2

2. Volmacht tot ontvangst van kinderbijslag, onder welke vorm of welke benaming ook door de verzekerde verleend, is steeds herroepelijk.

6.1.1 *Tijdstip van betaling*

Van de bevoegdheid gegeven in artikel 19, eerste lid AOW en artikel 46, eerste lid Anw maakt de SVB sinds mei 1999 ten aanzien van in Nederland wonende uitkeringsgerechtigden gebruik door het pensioen uit te betalen in de laatste week van de maand, in overeenstemming met de in Nederland bij het bedrijfsleven en de overheid gangbare praktijk. De betaaldatum van uitkeringen aan in Nederland wonenden die voor mei 1999 zijn toegekend en die eerder dan in de laatste week van de maand plachten te worden uitbetaald, wordt vanaf 1999 jaarlijks in juni met vier dagen opgeschoven, totdat de laatste week van de maand is bereikt. De SVB stelt de eerste verschuiving van het betaalmoment echter met een jaar uit indien de uitkeringsgerechtigde aangeeft hierdoor in ernstige betalingsproblemen te komen.
De betaalbaarstelling van de kinderbijslag aan in Nederland wonenden vindt als regel plaats in de eerste twee weken van het kwartaal dat volgt op het kwartaal waarover het recht op kinderbijslag bestaat. Indien hiertoe aanleiding bestaat, bijvoorbeeld als onduidelijkheid bestaat omtrent een rechtsbepalend feit, kan zonder nadere beslissing de betaalbaarstelling worden aangehouden tot het einde van het ‘betaalkwartaal’.

Jurisprudentie

CRvB 20 juli 1988, RSV 1989/60

6.1.2 *Overmakingskosten*

Van de verplichting van artikel 19, derde lid AOW en artikel 48, eerste lid Anw, namelijk het in rekening brengen van de overmakingskosten aan de gerechtigde die zijn pensioen in het buitenland wenst te ontvangen, wordt afgeweken indien een internationale overeenkomst dat bepaalt.
Voor betalingen naar Israël, de republieken van de voormalige Socialistische Federatieve Republiek Joegoslavië, Kaapverdië, Marokko, Tunesië, Turkije en Zwitserland mogen ingevolge de met deze landen gesloten verdragen en bijbehorende Administratieve Akkoorden geen overmakingskosten van AOW- en Anw-betalingen in rekening worden gebracht.
Opnamekosten of transferkosten van de ene bank naar de andere bank in het buitenland zijn in alle landen voor rekening van de pensioengerechtigde.

Betalingen binnen Nederland worden naar een door de cliënt aangewezen bank- of girorekening overgemaakt. Aan deze betaalwijze zijn geen kosten verbonden. Aan de betalingen per cheque zijn wel kosten verbonden. De SVB biedt de mogelijkheid van uitbetaling per cheque slechts in het geval dat de cliënt in de onmogelijkheid verkeert een rekening te openen, bijvoorbeeld omdat hij door de bankinstellingen niet als cliënt wordt geaccepteerd.

In de AKW en de Remigratiewet is geen regeling opgenomen inzake kosten verbonden aan de betaling van kinderbijslag respectievelijk remigratievoorzieningen. Kosten van overmaking van kinderbijslagbedragen naar het buitenland worden door de SVB daarom niet in rekening gebracht aan de gerechtigde. Ook voor de betaling van kinderbijslag per cheque in Nederland worden geen kosten in rekening gebracht.

6.1.3 *Betaling aan een derde*

Op basis van een machtiging van de gerechtigde kan de uitkering worden overgemaakt op een bank- of girorekening van een ander dan van hemzelf.
Bij beslagleggingen en bij machtigingen tot betaling van een deel van de uitkering aan een ander uitvoeringsorgaan of een pensioenfonds is gesplitste betaling van de uitkering mogelijk. De SVB heeft echter het beleid dat machtigingen om een deel van een uitkering aan een andersoortige derde te betalen niet worden gehonoreerd. Als het een machtiging tot uitbetaling aan een andere persoon of instelling betreft, dient het ingevolge de ministeriële beschikking van 28 juni 1985[44] te gaan om het overmaken van de gehele uitkering (inclusief de eventuele toeslag en de vakantie-uitkering).
Op basis van artikel 26, tweede lid AOW kan een machtiging tot uitbetaling van het pensioen aan een ander door de gerechtigde worden ingetrokken. Aan deze intrekking zal gehoor worden gegeven met ingang van de in artikel 19,

44 Stcrt. 1985, 123

vierde lid AOW bepaalde maand. In de Anw en de Remigratiewet is niet expliciet de mogelijkheid tot verlening dan wel intrekking van een machtiging tot betaling aan een ander dan de rechthebbende opgenomen. Ook in dit geval gaat de SVB er echter van uit dat een machtiging kan worden verleend en ingetrokken.
Ook een kinderbijslaggerechtigde kan de SVB machtigen de hem toekomende kinderbijslag aan een ander dan hemzelf over te maken. Ook een dergelijke machtiging kan weer door de gerechtigde worden ingetrokken (artikel 23, tweede lid AKW). Indien recht op kinderbijslag voor meerdere kinderen bestaat, kan de betaling voor elk der kinderen apart worden verricht.
Van de bevoegdheid van artikel 49, eerste lid Anw en artikel 21 AKW maakt de SVB bijvoorbeeld gebruik indien blijkt – na een zorgvuldig onderzoek naar aanleiding van een extern signaal, eventueel na het horen van de raad voor de kinderbescherming –, dat de wezenuitkering of de kinderbijslag evident niet ten goede komt aan het kind ten behoeve waarvan de kinderbijslag of waaraan de wezenuitkering is toegekend.
Indien de gerechtigde handelingsonbekwaam is of onder bewind is gesteld wordt de betaling op grond van het BW aan de curator of bewindvoerder gedaan.

6.2 Inhouding eigen bijdrage AWBZ en betaling aan een inrichting of gemeente:

artikel 20, leden 1, 2 en 3 AOW en artikel 57, leden 1, 2 en 3 Anw

AOW: artikel 20, leden 1, 2 en 3

1. Indien degene, aan wie een ouderdomspensioen is toegekend, ingevolge het bepaalde bij of krachtens artikel 6, derde lid, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten een bijdrage verschuldigd is in de kosten van de verstrekking als bedoeld in de artikelen 6 en 11 van die wet of een vergoeding als bedoeld in de artikelen 11 en 12 van die wet, is de Sociale Verzekeringsbank bevoegd het ouderdomspensioen tot het bedrag van die bijdrage in plaats van aan degene, aan wie ouderdomspensioen is toegekend, zonder diens machtiging uit te betalen aan de Ziekenfondsraad.
2. Indien degene, aan wie ouderdomspensioen is toegekend, in een inrichting ter verpleging van geesteszieken of van zwakzinnigen is opgenomen en de Sociale Verzekeringsbank, van de desbetreffende inrichting of van de gemeente die de opnamekosten betaalt, het verzoek ontvangt om het ouderdomspensioen aan die inrichting of die gemeente uit te betalen, is de Sociale Verzekeringsbank bevoegd dat verzoek zonder het stellen van andere voorwaarden in te willigen.
3. Indien het eerste lid toepassing vindt, heeft de in het tweede lid bedoelde bevoegdheid betrekking op het gedeelte van het ouderdomspensioen, dat niet aan de Ziekenfondsraad wordt uitbetaald.

Anw: art. 57, leden 1, 2 en 3

1. Indien degene, aan wie uitkering op grond van deze wet is toegekend, in een inrichting ter verpleging van geesteszieken of van zwakzinnigen is opgenomen en de Bank van de desbetreffende inrichting of van de

gemeente die de opnamekosten betaalt, het verzoek ontvangt om de uitkering aan die inrichting of die gemeente uit te betalen, is de Bank bevoegd dat verzoek zonder het stellen van andere voorwaarden in te willigen.

2. Indien degene, aan wie uitkering op grond van deze wet is toegekend, op grond van artikel 6, derde lid, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten een bijdrage verschuldigd is in de kosten van een verstrekking als bedoeld in de artikelen 6 en 11 van die wet of een vergoeding als bedoeld in de artikelen 11 en 12 van die wet, dan wel een bijdrage verschuldigd is op grond van artikel 15 van de Overgangswet verzorgingshuizen, is de Bank bevoegd de uitkering tot het bedrag van die bijdrage in plaats van aan degene, aan wie de uitkering is toegekend, zonder diens machtiging uit te betalen aan de Ziekenfondsraad.
3. Indien het tweede lid toepassing vindt, heeft de in het eerste lid bedoelde bevoegdheid betrekking op het gedeelte van de uitkering, dat niet aan het in het tweede lid bedoelde orgaan wordt uitbetaald.

6.2.1 *Inhouding eigen bijdrage AWBZ*

Wanneer een pensioengerechtigde een bijdrage verschuldigd is op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ)[45] heeft de SVB de bevoegdheid om door inhouding op het pensioen direct de eigen bijdrage AWBZ uit te betalen aan het College voor zorgverzekeringen (CVZ: de voormalige Ziekenfondsraad). Dit is geregeld in artikel 20, eerste en derde lid AOW en artikel 57, tweede en derde lid Anw.
Als de gerechtigde naast het AOW-pensioen of de Anw-uitkering geen andere inkomsten heeft en een inkomensafhankelijke bijdrage moet betalen, hanteert het AWBZ-uitvoeringsorgaan de standaard eigen bijdrage, waarvan de hoogte verschillend is voor ongehuwden dan wel gehuwden met of zonder recht op toeslag. Ingeval de gerechtigde wel andere inkomsten heeft, zal het AWBZ-uitvoeringsorgaan een hogere eigen bijdrage vaststellen. Ook deze hogere eigen bijdrage wordt door de SVB op verzoek op het pensioen ingehouden en aan het CVZ uitbetaald.

6.2.2 *Betaling aan een inrichting of gemeente*

Wanneer de pensioen- of uitkeringsgerechtigde is opgenomen in een inrichting ter verpleging van geesteszieken of zwakzinnigen kan de SVB, op grond van artikel 20, tweede lid AOW en artikel 57, eerste lid Anw, het pensioen of de uitkering uitbetalen aan de inrichting of de gemeente die de opnamekosten heeft betaald. Van deze bevoegdheid mag alleen gebruik gemaakt worden als de gemeente of de inrichting hierom verzoekt.

45 Wet van 14 december 1967, Stb. 617, laatstelijk gewijzigd bij Wet van 12 mei 1999, Stb. 239

6.3 Betaling aan de Informatie Beheer Groep: artikel 25, lid 1 AKW

AKW: art. 25, lid 1
Indien over een tijdvak, waarover krachtens hoofdstuk II van de Wet op de studiefinanciering aan een kind studiefinanciering is verleend, naderhand ten behoeve van dat kind recht op kinderbijslag wordt vastgesteld, is de Sociale Verzekeringsbank bevoegd die kinderbijslag over dat tijdvak en over latere tijdvakken, in plaats van aan degene aan wie de kinderbijslag zou dienen te worden betaald, zonder diens machtiging tot het bedrag van de betaalde studiefinanciering over dat tijdvak te betalen aan de Informatie Beheer Groep.

Van deze bevoegdheid wordt gebruik gemaakt wanneer aan een kind ten onrechte studiefinanciering is betaald, omdat over die periode recht op kinderbijslag bestond.

6.4 Invordering van de uitkering: artikel 23 AOW, artikel 52 Anw en artikel 22 AKW

AOW: art. 23
De termijnen van het ouderdomspensioen, welke niet zijn ingevorderd binnen twee jaren na de eerste dag, waarop zij konden worden ingevorderd, worden niet meer uitbetaald.

Anw: art. 52
1. Een uitkering op grond van deze wet die niet in ontvangst is genomen of is ingevorderd binnen drie maanden na de dag van betaalbaarstelling, wordt niet meer betaald.
2. De Bank is bevoegd in bijzondere gevallen ten gunste van de nabestaande of het ouderloos kind af te wijken van de termijn van drie maanden.

AKW: art. 22
De kinderbijslag die niet in ontvangst is genomen of is ingevorderd binnen drie maanden na de dag van betaalbaarstelling, wordt niet meer betaald. De Sociale Verzekeringsbank is bevoegd in bijzondere gevallen ten gunste van degene aan wie de kinderbijslag wordt betaald af te wijken van de in de eerste volzin genoemde drie maanden.

Nadat een pensioen of uitkering is toegekend zijn de maandtermijnen daarvan voor de gerechtigde invorderbaar (zie CRvB 30 september 1975). In de rechtspraak is bepaald dat de vervalperiode van twee jaar van artikel 23 AOW en van drie maanden volgens artikel 52 Anw gaat lopen op het moment waarop de betrokkene tot die maandtermijn gerechtigd is geworden (zie HR 11 september 1992). Een toegekende kwartaaltermijn aan kinderbijslag kan worden ingevorderd gedurende drie maanden na de dag van betaalbaarstelling van deze kwartaaltermijn.

In het algemeen betaalt de SVB het pensioen op de door de gerechtigde aangegeven wijze, dat wil zeggen door storting op een door de gerechtigde aangegeven bank- of girorekening. Ook betaling per postwissel, met een geldigheidsduur van twee maanden, is mogelijk (zie CRvB 4 oktober 1977). Ingeval de gerechtigde geen betaalwijze heeft aangegeven en/of een postwissel niet inbaar blijkt door toedoen van de gerechtigde (bijvoorbeeld door opgave van een foutief adres), dan reserveert de SVB de AOW-pensioentermijnen tot maximaal twee jaar en de Anw-uitkeringstermijnen tot maximaal drie maanden na de datum waarop uitbetaling zou zijn geschied als een betaalwijze wel bekend en effectief zou zijn geweest. Daarna vervalt definitief het recht op uitbetaling. Het recht op uitbetaling van kinderbijslag vervalt in beginsel drie maanden na betaalbaarstelling. Ten aanzien van de Anw- en de AKW-uitkeringstermijnen heeft de SVB echter de bevoegdheid om in bijzondere gevallen af te wijken van de termijn van drie maanden. Onder een bijzonder geval moet bijvoorbeeld worden verstaan een vertraging in de afhandeling van een overboeking door een buitenlandse bankinstelling.
De Remigratiewet en de lagere regelgeving op grond van deze wet bevatten geen speciale bepalingen inzake invordering van de voorzieningen. Hier gelden de reguliere bepalingen van het BW.

Jurisprudentie
CRvB 30 september 1975, RSV 1976/76
CRvB 4 oktober 1977, RSV 1978/53
HR 11 september 1992, NJ 1992, 746

6.5 Beëindigingsdatum pensioen na overlijden en overlijdensuitkering:

artikel 18 AOW, artikel 51 Anw en artikel 15, leden 1, 3 en 4 Besluit voorzieningen Remigratiewet

AOW: art. 18

1. Na het overlijden van degene, aan wie ouderdomspensioen is toegekend, wordt met ingang van de dag na het overlijden, ouderdomspensioen in de vorm van een overlijdensuitkering uitbetaald:

a. aan de langstlevende van de echtgenoten;
b. bij ontstentenis van de in onderdeel *a* bedoelde persoon, aan de minderjarige kinderen tot wie de overledene in familierechtelijke betrekking stond;
c. bij ontstentenis van de in de onderdelen *a* en *b* bedoelde personen, aan degenen ten aanzien van wie de overledene grotendeels in de kosten van het bestaan voorzag en met wie hij in gezinsverband leefde.

2. De overlijdensuitkering is gelijk aan het bedrag van het ouderdomspensioen over één maand, met uitzondering van de toeslag, berekend naar de hoogte van het ouderdomspensioen in de maand van overlijden van degene aan wie ouderdomspensioen is toegekend.
3. De overlijdensuitkering wordt ambtshalve of op verzoek aan de rechthebbende of rechthebbenden door de Sociale Verzekeringsbank uitbetaald.
4. De overlijdensuitkering wordt in een bedrag ineens aan de rechthebbende of rechthebbenden uitbetaald.

5. Het bedrag van de overlijdensuitkering wordt verminderd met het bedrag aan ouderdomspensioen dat, over na het overlijden gelegen dagen, reeds is uitbetaald.
6. De overlijdensuitkering is niet vatbaar voor beslag.

Anw: art. 51

1. Na het overlijden van degene aan wie nabestaandenuitkering of halfwezenuitkering is toegekend, wordt met ingang van de dag na overlijden nabestaandenuitkering of halfwezenuitkering in de vorm van een overlijdensuitkering uitbetaald:

a. aan de minderjarige kinderen tot wie de overledene in familierechtelijke betrekking stond;

b. bij ontstentenis van de in onderdeel *a* bedoelde kinderen aan degenen ten aanzien van wie de overledene grotendeels in de kosten van het bestaan voorzag en met wie hij in gezinsverband leefde.

2. De overlijdensuitkering is gelijk aan het bedrag van de nabestaandenuitkering of de halfwezenuitkering dan wel van de nabestaanden- en halfwezenuitkering over één maand, berekend naar de hoogte van die uitkeringen in de maand van overlijden van degene aan wie nabestaandenuitkering of halfwezenuitkering is toegekend.
3. De overlijdensuitkering wordt ambtshalve of op verzoek van de rechthebbende of rechthebbenden door de Bank uitbetaald.
4. De overlijdensuitkering wordt in een bedrag ineens uitbetaald.
5. Het bedrag van de overlijdensuitkering wordt verminderd met het bedrag aan nabestaandenuitkering of halfwezenuitkering dat, over na het overlijden gelegen dagen, reeds is uitbetaald.
6. De overlijdensuitkering is niet vatbaar voor beslag.

Besluit voorzieningen Remigratiewet: art. 15, leden 1, 3 en 4

1. Het recht op de voorzieningen, bedoeld in de artikelen 4, eerste, derde, vierde en vijfde lid, en 11, eerste lid, van de wet vervalt met ingang van de eerste dag van de tweede maand, volgende op de maand van overlijden van de remigrant of zijn partner.
3. Behoudens de verzekering ingevolge de Ziekenfondswet die voortvloeit uit de toepassing van artikel 4, tweede lid, van de wet vervalt het recht op de voorzieningen, bedoeld in artikel 5, eerste en tweede lid, van de wet met ingang van de eerste dag van de tweede maand, volgende op de maand van overlijden van de remigrant of zijn partner.
4. Na het overlijden van de personen, bedoeld in het eerste, tweede en derde lid, worden de nog verschuldigde voorzieningen verstrekt aan:

a. de partner of aan de remigrant, of indien deze er niet zijn, aan

b. de kinderen of indien deze er niet zijn, aan

c. de persoon of personen die daarvoor naar het oordeel van de SVB op billijkheidsoverwegingen in aanmerking komt, onderscheidenlijk komen, mits deze binnen zes maanden na het overlijden een daartoe strekkend verzoek bij de SVB heeft, onderscheidenlijk hebben ingediend.

6.5.1 *Beëindiging pensioen of uitkering na overlijden*

In de AOW en de Anw is geen bepaling opgenomen die de datum van het

beëindigen van het pensioen of de uitkering in geval van overlijden regelt. Uit de toelichting bij de wet waarbij artikel 18 AOW is gewijzigd, blijkt dat het recht op uitkering van rechtswege ophoudt met ingang van de dag na overlijden. Met betrekking tot de Anw wordt door de SVB hetzelfde beëindigingsmoment in geval van overlijden gehanteerd.
Wanneer een overleden gerechtigde geen rechthebbenden op een overlijdensuitkering nalaat, dient het pensioen of de uitkering dus met ingang van de dag na overlijden beëindigd te worden.

6.5.2 *Nalatenschap*

Het aan de gerechtigde toegekende pensioen of de uitkering, de eventueel toegekende toeslag en de vakantie-uitkering tot en met de dag waarop het overlijden plaatsvond – voor zover nog niet uitbetaald –, behoort tot de nalatenschap van de pensioengerechtigde. Dit bedrag wordt overgemaakt op de rekening van de overledene.

6.5.3 *Overlijdensuitkering*

Na overlijden van een AOW- of Anw-gerechtigde, wordt het pensioen of de uitkering vanaf de dag na het overlijden in de vorm van een overlijdensuitkering uitbetaald aan de door de wet aangewezen rechthebbende(n). De uitkering die reeds aan de gerechtigde zelf is uitbetaald over een tijdvak gelegen na de dag van diens overlijden dient verrekend te worden met de overlijdensuitkering.
Naar het bestaan van rechthebbenden op de overlijdensuitkering wordt, voor zover deze niet reeds bij de SVB bekend zijn, een onderzoek verricht door een verzoek om informatie te zenden naar het laatstbekende huis- of correspondentie-adres van de overledene.
De overlijdensuitkering wordt vervolgens belastingvrij en zo mogelijk in een bedrag ineens uitbetaald aan degenen die daar op basis van de betreffende bepalingen voor in aanmerking komen. De overlijdensuitkering wordt berekend aan de hand van de op het moment van overlijden geldende pensioen- en uitkeringsbedragen. Er wordt geen rekening gehouden met eventuele wijzigingen van deze bedragen die na de datum van overlijden zijn doorgevoerd.

Met betrekking tot remigratievoorzieningen geldt het onderscheid tussen de nalatenschap en een overlijdensuitkering niet. Artikel 15, eerste tot en met derde lid, van het Besluit voorzieningen Remigratiewet bepaalt dat het recht op remigratievoorzieningen eindigt, dan wel wordt omgezet, met ingang van de eerste dag van de tweede maand na het overlijden van de rechthebbende. Het vierde lid van dit artikel bepaalt dat de na het overlijden nog verschuldigde voorzieningen worden uitbetaald aan achtereenvolgens de partner van de remigrant, de kinderen van de remigrant, dan wel personen die hiervoor naar het oordeel van de SVB op billijkheidsoverwegingen in aanmerking komen en die binnen zes maanden na het overlijden een hiertoe strekkende aanvraag hebben ingediend. De SVB gaat ervan uit dat deze bepaling mede betrekking heeft op voorzieningen waarop voor het overlijden van de rechthebbende aanspraak is

ontstaan, maar die nog niet tot uitbetaling zijn gekomen. Als personen die op billijkheidsoverwegingen voor uitbetaling van de nog verschuldigde voorzieningen in aanmerking komen beschouwt de SVB in de eerste plaats personen ten aanzien van wie de overledene grotendeels in de kosten van het bestaan voorzag en met wie hij in gezinsverband leefde. Zijn dergelijke personen niet aan te wijzen, dan kan de persoon in aanmerking komen die geheel of gedeeltelijk de kosten van de laatste ziekte of de uitvaart van de overledene heeft bekostigd, dan wel anderszins financiële verplichtingen van de overledene op zich heeft genomen of in diens levensonderhoud heeft voorzien. Deze laatste categorie van personen kan ook voor uitbetaling van de nog verschuldigde voorzieningen als bedoeld in artikel 16, lid 3, Besluit voorzieningen Remigratiewet in aanmerking komen.

6.6 Schorsing van de betaling:

artikel 17, lid 5 en 19a AOW jo Beschikking van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 12 juli 1985[46], artikel 33a en 46, lid 3, Anw, artikel 19 AKW en artikel 14 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet

AOW: art. 17, lid 5

5. Ter uitvoering van dit artikel kunnen bij ministeriële regeling nadere voorschriften worden gegeven. Daarbij kunnen tevens regels worden gesteld met betrekking tot schorsing en opschorting van de uitbetaling van het ouderdomspensioen.

AOW: artikel 19a

1. De Sociale Verzekeringsbank schort de betaling van het ouderdomspensioen op indien degene aan wie een ouderdomspensioen is toegekend een vreemdeling is die niet rechtmatig in Nederland verblijf houdt als bedoeld in artikel 1b van de Vreemdelingenwet.
2. De betaling van het ouderdomspensioen wordt hervat indien betrokkene daartoe een aanvraag indient en het de Sociale Verzekeringsbank is gebleken dat hij feitelijk buiten Nederland woont of verblijf houdt.

Beschikking 12 juli 1985: art. 4

Indien de Sociale Verzekeringsbank van oordeel is of vermoedt, dat tot intrekking of vermindering van een ouderdomspensioen dient te worden overgegaan, is zij bevoegd de uitbetaling van het ouderdomspensioen of van een gedeelte daarvan, indien het de eerste uitbetaling betreft, op te schorten of, indien het latere uitbetalingen betreft, te schorsen.

Anw: art. 46, lid 3

3. De Bank schort de betaling van de uitkering op of schorst de betaling indien zij op grond van duidelijke aanwijzingen van oordeel is of het gegronde vermoeden heeft, dat:

46 Nr. 85/2305/SZ/SV/VV, Stcrt. 136, laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 6 september 1988, nr. 88/04942, Stcrt. 175

a. het recht op uitkering niet of niet meer bestaat; of
b. recht op een lagere uitkering bestaat; of
c. de nabestaande, het ouderloos kind, dan wel de instelling aan welke ingevolge de artikelen 49 of 57 de uitkering wordt uitbetaald, een verplichting bedoeld in de artikelen 35, 36, tweede lid, en 37 niet is nagekomen.

Anw: artikel 46a

1. De Sociale Verzekeringsbank schort de betaling van de uitkering op indien degene aan wie een uitkering is toegekend een vreemdeling is die niet rechtmatig in Nederland verblijf houdt als bedoeld in artikel 1b van de Vreemdelingenwet.
2. De betaling van de uitkering wordt hervat indien betrokkene daartoe een aanvraag indient en het de Sociale Verzekeringsbank is gebleken dat hij feitelijk buiten Nederland woont of verblijf houdt.

AKW: art. 19

De Sociale Verzekeringsbank schort de betaling van de kinderbijslag op of schorst de betaling, indien zij op grond van duidelijke aanwijzingen van oordeel is of het gegronde vermoeden heeft, dat:
a. het recht op kinderbijslag niet of niet meer bestaat;
b. recht op een lagere kinderbijslag bestaat; of
c. de verzekerde, alsmede de persoon aan wie of de instelling aan welke op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, een verplichting hem of haar op grond van de artikelen 15 en 16 opgelegd, niet is nagekomen.

Uitvoeringsbesluit Remigratiewet: artikel 14

1. De SVB besluit de betaling van de remigratievoorzieningen te schorsen, indien zij het gegronde vermoeden heeft dat:
a. het recht op de remigratievoorzieningen niet meer bestaat;
b. het recht op de remigratievoorzieningen bestaat tot een lager bedrag;
c. de remigrant, zijn partner, een van hun kinderen dan wel diens wettelijke vertegenwoordiger een verplichting als bedoeld in artikel 8g van de wet of de artikelen 3 en 9 niet of niet behoorlijk is nagekomen;
d. de remigrant, zijn partner dan wel een van hun kinderen recht heeft op een uitkering als bedoeld in artikel 11 van het Besluit voorzieningen Remigratiewet, doch terzake geen aanvraag heeft ingediend of anderszins weigert mee te werken aan de vaststelling van dat recht.
2. De schorsing kan maximaal zes maanden duren.

6.6.1 *Schorsing wegens twijfels aan de rechtmatigheid van de betaling*

De SVB maakt in alle gevallen waarin er twijfels bestaan omtrent de rechtmatigheid van de (voorgenomen) betaling gebruik van de bevoegdheid tot opschorting of schorsing van (een gedeelte van) de betaling. Twijfel aan de rechtmatigheid van de uitkering rijst bijvoorbeeld indien er duidelijke aanwijzingen zijn dat het relevante inkomen van de partner van een AOW-gerechtigde of van een Anw-gerechtigde niet correct is opgegeven, als een in het buitenland wonende gerechtigde verzuimt zijn jaarlijkse levensbewijs of dat van zijn kinderen in te zenden, als een Anw-gerechtigde weigert zich te onder-

werpen aan een geneeskundig onderzoek als bedoeld in artikel 37 Anw en ingeval de gerechtigde niet reageert op herhaalde verzoeken om informatie. De betaling van remigratievoorzieningen zal daarnaast worden opgeschort als de remigrant in Nederland verblijft en er aanwijzigingen zijn dat er sprake is van verplaatsing van het hoofdverblijf naar Nederland.
De SVB dient voorts de uitbetaling op te schorten of te schorsen als de betrokkene zich niet aan de controlevoorschriften houdt. Deze verplichting bestaat ook als het recht op uitkering op zichzelf niet aan twijfel onderhevig is. De SVB gaat over tot opschorting of schorsing als de betrokkene na te zijn gerappelleerd niet aan een verzoek van de SVB heeft voldaan.
Leidt de schorsing of opschorting van de betaling niet tot een reactie van de gerechtigde waaruit blijkt dat het recht op uitkering onverkort is blijven voortbestaan, dan wordt de uitkering herzien of ingetrokken (zie § 5.3.2.3).

6.6.2 *Opschorting wegens onrechtmatig verblijf in Nederland*

Op grond van de artikelen 16a AOW en 33a Anw is de SVB gehouden de betaling van het pensioen of de uitkering op te schorten indien degene aan wie een uitkering is toegekend een vreemdeling is die niet rechtmatig in Nederland verblijf houdt in de zin van artikel 1b van de Vreemdelingenwet.
Indien een buiten Nederland wonende uitkeringsgerechtigde naar Nederland komt gaat de SVB er gedurende de eerste drie maanden van zijn verblijf in Nederland van uit dat er sprake is van rechtmatig verblijf in de zin van artikel 1b, vierde lid, Vreemdelingenwet. Slechts als de ten aanzien van het verblijfsrecht van de belanghebbende bevoegde instantie aan de SVB meldt dat deze onrechtmatig in Nederland verblijft, schort de SVB gedurende deze eerste drie maanden de uitbetaling van de uitkering op. Nadat deze termijn van drie maanden is verstreken wordt tot opschorting van de uitbetaling van de uitkering overgegaan, tenzij in individuele gevallen uit de omstandigheden blijkt dat de belanghebbende zijn hoofdverblijf in een ander land dan Nederland niet heeft opgegeven. Na negen maanden onafgebroken verblijf in Nederland wordt er in ieder geval van uitgegaan dat betrokkene zijn hoofdverblijf buiten Nederland heeft opgegeven en wordt de uitbetaling van de uitkering opgeschort.
Ten aanzien van onderdanen van een Lid-Staat van de EU of EER gaat de SVB ervan uit dat zij rechtmatig in Nederland verblijven, tenzij een bevoegde instantie op het gebied van verblijfsrecht aan de SVB meldt dat er sprake is van onrechtmatig verblijf.
Indien na toepassing van artikel 16a AOW of artikel 33a Anw het onrechtmatig verblijf van de belanghebbende in Nederland eindigt, wordt de volledige achterstallige uitkering alsnog uitbetaald.

7 Handhaving

7.1 Algemeen

AOW: art. 15

1. De Sociale Verzekeringsbank is bevoegd controlevoorschriften vast te stellen. Deze voorschriften behoeven de goedkeuring van het College van toezicht sociale verzekeringen en mogen niet verder gaan dan strikt noodzakelijk is voor een juiste uitvoering van deze wet.
2. De pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, dan wel zijn wettelijke vertegenwoordiger of de instelling waaraan ingevolge artikel 20 ouderdomspensioen wordt uitbetaald, zijn verplicht de voorschriften op te volgen die de Sociale Verzekeringsbank ten behoeve van een doelmatige controle stelt.

AOW: art. 17b

1. Het ouderdomspensioen wordt door de Sociale Verzekeringsbank geheel of gedeeltelijk, tijdelijk of blijvend geweigerd, indien de pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, of zijn wettelijke vertegenwoordiger een verplichting op grond van artikel 15, tweede lid, opgelegd, of de verplichting bedoeld in artikel 89, vierde lid van de Organisatiewet sociale verzekeringen 1997, niet of niet behoorlijk is nagekomen, dan wel de verplichting bedoeld in artikel 49 niet binnen de door de Sociale Verzekeringsbank daarvoor vastgestelde termijn is nagekomen.
2. Een maatregel als bedoeld in het eerste lid wordt afgestemd op de ernst van de gedraging en de mate waarin de belanghebbende de gedraging verweten kan worden. Van het opleggen van een maatregel wordt in elk geval afgezien, indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt.
3. Indien het niet tijdig nakomen van de verplichting, bedoeld in artikel 49, niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van ouderdomspensioen kan de Sociale Verzekeringsbank afzien van het opleggen van een maatregel als bedoeld in het eerste lid en volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing ter zake het niet tijdig nakomen van de verplichting, tenzij het niet tijdig nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van twee jaar te rekenen vanaf de datum waarop eerder aan de belanghebbende een zodanige waarschuwing is gegeven.
4. Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten van het opleggen van een maatregel af te zien.
5. Het opleggen van een maatregel blijft achterwege indien voor dezelfde gedraging een boete als bedoeld in artikel 17*c* wordt opgelegd.
6. De Sociale Verzekeringsbank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste en het tweede lid.

AOW: art. 17c

1. Indien de pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, of zijn wettelijke vertegenwoordiger de verplichting bedoeld in artikel 49 niet of niet behoorlijk is nagekomen, legt de Sociale Verzekeringsbank hem een boete op van ten hoogste *f* 5000,–.
2. De hoogte van de boete wordt afgestemd op de ernst van de gedraging, de mate waarin de pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, of zijn wettelijke vertegenwoordiger de gedraging verweten kan worden en de omstandigheden waarin hij verkeert. Van het opleggen van een boete wordt in elk geval afgezien, indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt.
3. Indien het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting, bedoeld in artikel 49, niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van ouderdomspensioen, kan de Sociale Verzekeringsbank afzien van het opleggen van een boete als bedoeld in het eerste lid en volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing ter zake van het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting, tenzij het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van twee jaar te rekenen vanaf de datum waarop eerder aan de pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, of zijn wettelijke vertegenwoordiger, een zodanige waarschuwing is gegeven.
4. Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten van het opleggen van een boete af te zien.
5. Degene aan wie een boete is opgelegd is verplicht desgevraagd aan de Sociale Verzekeringsbank de inlichtingen te verstrekken die voor de tenuitvoerlegging van de boete van belang zijn.
6. Voor zover de boete nog niet is geïnd vervalt zij door het overlijden van degene aan wie zij is opgelegd.
7. De Sociale Verzekeringsbank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste en het tweede lid.

AOW: art. 17e

1. Het besluit waarbij de boete wordt opgelegd vermeldt de termijn of termijnen waarbinnen deze moet worden betaald, alsmede de wijze waarop het besluit bij gebreke van tijdige betaling, overeenkomstig artikel 17i zal worden tenuitvoergelegd.
2. Op verzoek van de pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, dan wel zijn wettelijke vertegenwoordiger, die het in het eerste lid bedoelde besluit wegens zijn gebrekkige kennis van de Nederlandse taal onvoldoende begrijpt, draagt de Sociale Verzekeringsbank er zoveel mogelijk zorg voor dat de in dat besluit vermelde informatie aan hem of hun wordt meegedeeld in een voor hem of hun begrijpelijke taal.
3. De Sociale Verzekeringsbank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste lid.

AOW: art. 49

De pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, alsmede zijn wettelijke vertegenwoordiger of de instelling waaraan ingevolge artikel 20 ouderdomspensioen wordt uitbetaald, zijn verplicht aan de Sociale Verzekeringsbank op haar verzoek of onverwijld uit eigen beweging alle feiten en omstandigheden mee te delen, waarvan hun redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed

kunnen zijn op het recht op uitkering, de hoogte van de uitkering of op het bedrag van de uitkering, dat wordt betaald.

Anw: art. 35

De nabestaande, het ouderloos kind en zijn wettelijke vertegenwoordiger alsmede de instelling aan welke ingevolge artikel 49 of 57 de uitkering wordt uitbetaald, zijn verplicht aan de Bank op haar verzoek of onverwijld uit eigen beweging alle feiten en omstandigheden mee te delen, waarvan hun redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op het recht op uitkering, de hoogte van de uitkering, het geldend maken van het recht op uitkering of op het bedrag van de uitkering, dat wordt uitbetaald.

Anw: art. 36

1. De Bank is bevoegd controlevoorschriften vast te stellen. Deze voorschriften mogen niet verder gaan dan strikt noodzakelijk is voor een juiste uitvoering van deze wet.
2. De nabestaande, het ouderloos kind of zijn wettelijke vertegenwoordiger alsmede de instelling aan welke ingevolge artikel 49 of 57 de uitkering wordt uitbetaald, zijn verplicht de voorschriften op te volgen die de Bank ten behoeve van een doelmatige controle stelt.
3. De Bank bevordert dat nabestaanden met recht op een nabestaandenuitkering zich met behulp van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie oriënteren op de arbeidsmarkt ter vergroting van de mogelijkheden voor toetreding tot het arbeidsproces of van participatie op de arbeidsmarkt.

Anw: art. 38

1. Indien de nabestaande, het ouderloos kind, of zijn wettelijke vertegenwoordiger een verplichting op grond van artikel 36, tweede lid, of 37 opgelegd, of de verplichting bedoeld in artikel 89, vierde lid, van de Organisatiewet sociale verzekeringen 1997 niet of niet behoorlijk is nagekomen, dan wel de verplichting, bedoeld in artikel 35, niet binnen de door de Bank daarvoor vastgestelde termijn is nagekomen, weigert de Bank de uitkering tijdelijk of blijvend, geheel of gedeeltelijk.
2. Een maatregel als bedoeld in het eerste lid wordt afgestemd op de ernst van de gedraging en de mate waarin de nabestaande, het ouderloos kind, of zijn wettelijke vertegenwoordiger de gedraging verweten kan worden. Van het opleggen van een maatregel wordt in elk geval afgezien, indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt.
3. Indien het niet tijdig nakomen van de verplichting, bedoeld in artikel 35, niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van uitkering kan de Bank afzien van het opleggen van een maatregel als bedoeld in het eerste lid en volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing ter zake van het niet tijdig nakomen van de verplichting, tenzij het niet tijdig nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van twee jaar te rekenen vanaf de datum waarop eerder aan de nabestaande, het ouderloos kind, of zijn wettelijke vertegenwoordiger, een zodanige waarschuwing is gegeven.
4. Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Bank besluiten van het opleggen van een maatregel af te zien.

5. Het opleggen van een maatregel blijft achterwege indien voor dezelfde gedraging een boete als bedoeld in artikel 39 wordt opgelegd.
6. De Bank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste en het tweede lid.

Anw: art. 39

1. Indien de nabestaande, het ouderloos kind, of zijn wettelijke vertegenwoordiger de verplichting bedoeld in artikel 35 niet of niet behoorlijk is nagekomen legt de Bank hem een boete op van ten hoogste *f* 5000,–.
2. De hoogte van de boete wordt afgestemd op de ernst van de gedraging, de mate waarin de nabestaande, het ouderloos kind, of zijn wettelijke vertegenwoordiger de gedraging verweten kan worden en de omstandigheden waarin hij verkeert. Van het opleggen van een boete wordt in elk geval afgezien, indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt.
3. Indien het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting, bedoeld in artikel 35, niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van uitkering kan de Bank afzien van het opleggen van een boete als bedoeld in het eerste lid en volstaan met het geven van een schriftelijk waarschuwing ter zake van het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting, tenzij het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van twee jaar te rekenen vanaf de datum waarop eerder aan de nabestaande, het ouderloos kind, of zijn wettelijke vertegenwoordiger, een zodanige waarschuwing is gegeven.
4. Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Bank besluiten van het opleggen van een boete af te zien.
5. Degene aan wie een boete is opgelegd is verplicht desgevraagd aan de Bank de inlichtingen te verstrekken die voor de tenuitvoerlegging van de boete van belang zijn.
6. Voor zover de boete nog niet is geïnd, vervalt zij door het overlijden van degene aan wie zij is opgelegd.
7. De Bank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste en tweede lid.

Anw: art. 41

1. Het besluit waarbij de boete wordt opgelegd vermeldt de termijn of termijnen waarbinnen deze moet worden betaald, alsmede de wijze waarop het besluit bij gebreke van tijdige betaling, overeenkomstig artikel 45 zal worden tenuitvoergelegd.
2. Op verzoek van de nabestaande, het ouderloos kind, of zijn wettelijke vertegenwoordiger die het in het eerste lid bedoelde besluit wegens zijn gebrekkige kennis van de Nederlandse taal onvoldoende begrijpt, draagt de Bank er zoveel mogelijk zorg voor dat de in dat besluit vermelde informatie aan de nabestaande, het ouderloos kind, of zijn wettelijke vertegenwoordiger wordt meegedeeld in een voor hem begrijpelijke taal.
3. De Bank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste lid.

AKW: art. 15

De verzekerde, alsmede de persoon aan wie of de instelling waaraan op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, zijn verplicht aan de Sociale Verzekeringsbank op haar verzoek of onverwijld uit eigen beweging alle feiten en omstandigheden mee te delen, waarvan hem of haar redelijkerwijs duidelijk

moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op het recht op kinderbijslag, de hoogte van de kinderbijslag, het geldend maken van het recht op kinderbijslag of op het bedrag van de kinderbijslag, dat wordt betaald.

AKW: art. 16

1. De Sociale Verzekeringsbank is bevoegd controlevoorschriften vast te stellen. Deze voorschriften mogen niet verder gaan dan strikt noodzakelijk is voor een juiste uitvoering van deze wet.
2. De verzekerde, alsmede de persoon aan wie op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, zijn verplicht de voorschriften op te volgen, die de Sociale Verzekeringsbank ten behoeve van een doelmatige controle stelt.

AKW: art. 17

1. Indien de verzekerde of de persoon aan wie ingevolge artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, een verplichting op grond van artikel 16 opgelegd, of de verplichting bedoeld in artikel 89, vierde lid van de Organisatiewet sociale verzekeringen 1997, niet of niet behoorlijk is nagekomen, dan wel de verplichting bedoeld in artikel 15 niet binnen de door de Sociale Verzekeringsbank daarvoor vastgestelde termijn is nagekomen, weigert de Sociale Verzekeringsbank de kinderbijslag tijdelijk of blijvend, geheel of gedeeltelijk.
2. Een maatregel als bedoeld in het eerste lid wordt afgestemd op de ernst van de gedraging en de mate waarin de verzekerde dan wel de persoon aan wie op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, de gedraging verweten kan worden. Van het opleggen van een maatregel wordt in elk geval afgezien, indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt.
3. Indien het niet tijdig nakomen van de verplichting, bedoeld in artikel 15, niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van kinderbijslag kan de Sociale Verzekeringsbank afzien van het opleggen van een maatregel als bedoeld in het eerste lid en volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing ter zake van het niet tijdig nakomen van de verplichting, tenzij het niet tijdig nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van twee jaar te rekenen vanaf de datum waarop eerder aan de verzekerde, of de persoon aan wie op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, een zodanige waarschuwing is gegeven.
4. Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten van het opleggen van een maatregel af te zien.
5. Het opleggen van een maatregel blijft achterwege indien voor dezelfde gedraging een boete als bedoeld in artikel 17*a* wordt opgelegd.
6. De Sociale Verzekeringsbank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste en het tweede lid.

AKW: art. 17a

1. Indien de verzekerde, of de persoon aan wie op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald de verplichting bedoeld in artikel 15 niet of niet behoorlijk is nagekomen, legt de Sociale Verzekeringsbank hem een boete op van ten hoogste *f* 5000,–.
2. De hoogte van de boete wordt afgestemd op de ernst van de gedraging, de mate waarin de verzekerde, dan wel de persoon aan wie op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, de gedraging verweten kan worden en

de omstandigheden waarin hij verkeert. Van het opleggen van een boete wordt in elk geval afgezien, indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt.

3. Indien het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting, bedoeld in artikel 15, niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van kinderbijslag, kan de Sociale Verzekeringsbank afzien van het opleggen van een boete als bedoeld in het eerste lid en volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing ter zake van het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting, tenzij het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van twee jaar te rekenen vanaf de datum waarop eerder aan de verzekerde, of de persoon aan wie op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, een zodanige waarschuwing is gegeven.
4. Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten van het opleggen van een boete af te zien.
5. Degene aan wie een boete is opgelegd is verplicht desgevraagd aan de Sociale Verzekeringsbank de inlichtingen te verstrekken die voor de tenuitvoerlegging van de boete van belang zijn.
6. Voor zover de boete nog niet is geïnd vervalt zij door het overlijden van degene aan wie zij is opgelegd.
7. De Sociale Verzekeringsbank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste en het tweede lid.

AKW: art. 17c

1. Het besluit waarbij de boete wordt opgelegd vermeldt de termijn of termijnen waarbinnen deze moet worden betaald, alsmede de wijze waarop het besluit bij gebreke van tijdige betaling, overeenkomstig artikel 17g zal worden tenuitvoergelegd.
2. Op verzoek van de verzekerde, dan wel de persoon aan wie op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, die het in het eerste lid bedoelde besluit wegens zijn gebrekkige kennis van de Nederlandse taal onvoldoende begrijpt, draagt de Sociale Verzekeringsbank er zoveel mogelijk zorg voor dat de in dat besluit vermelde informatie aan de verzekerde, dan wel de betrokken persoon, wordt meegedeeld in een voor hem begrijpelijke taal.
3. De Sociale Verzekeringsbank stelt nadere regels met betrekking tot het eerste lid.

Remigratiewet: artikel 8g

1. De SVB is bevoegd controlevoorschriften vast te stellen. Deze voorschriften mogen niet verder gaan dan strikt noodzakelijk is voor een juiste uitvoering van deze wet.
2. De personen die aanspraak hebben op de voorzieningen, bedoeld in de artikelen 3, 4, 5 en 11, zijn verplicht de voorschriften op te volgen die de SVB ten behoeve van een doelmatige controle stelt.
3. De controlevoorschriften, bedoeld in het eerste lid, behoeven goedkeuring van onze Minister.

Uitvoeringsbesluit Remigratiewet: artikel 9

De remigrant en, voor zover van toepassing zijn partner en hun kinderen dan wel hun wettelijke vertegenwoordiger en de persoon of personen, bedoeld in

de artikelen 15, vierde lid, onderdeel c, en 16, derde lid van het Besluit voorzieningen Remigratiewet, zijn verplicht aan de SVB op haar verzoek of onverwijld uit eigen beweging alle feiten en omstandigheden mee te delen waarvan hem of haar redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op het recht of op de hoogte van de voorzieningen, bedoeld in de artikelen 3, 4, 5 en 11 van de wet, op het geldend maken van het recht op laatstgenoemde voorzieningen of op het te betalen bedrag.

7.2 Mededelingsverplichting:
artikel 49 AOW, artikel 35 Anw, artikel 15 AKW en artikel 9 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet

Bepaalde wijzigingen van omstandigheden kunnen van invloed zijn op het recht op uitkering. In de artikelen 49 AOW, 35 Anw, 15 AKW en artikel 9 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet worden de gerechtigde, bepaalde andere categorieën van personen en bepaalde instellingen verplicht, dergelijke wijzigingen van omstandigheden te melden aan de SVB. In het Boetebesluit AOW, het Boetebesluit Anw en het Boetebesluit AKW is gedetailleerd aangegeven welke feiten en omstandigheden uit hoofde van de mededelingsverplichting in ieder geval aan de SVB moeten worden gemeld, welke boete wordt opgelegd bij het niet nakomen van deze verplichting en in welke gevallen een maatregel wordt opgelegd.
De Remigratiewet kent geen boeten en derhalve is op grond van deze wet geen boetebesluit vastgesteld. De SVB deelt op het moment waarop zij een toekenningsbeschikking op grond van de Remigratiewet neemt, aan de remigrant mede welke feiten en omstandigheden aan de SVB moeten worden gemeld.

De mededelingsverplichting geldt ook als het AOW-pensioen of de Anw-uitkering niet door de SVB zelf, maar door een andere instelling (bijvoorbeeld een pensioenfonds) betaalbaar wordt gesteld. In zo'n geval moet de mededelingsplichtige in ieder geval ook de SVB op de hoogte stellen.

Sommige wijzigingen van omstandigheden worden automatisch aan de SVB gemeld vanuit de GBA. Uit de wet en de jurisprudentie (bijvoorbeeld CRvB 30 juli 1986) volgt dat de mededelingsplichtigen deze wijzigingen ook zelf aan de SVB dienen door te geven. De SVB stelt deze eis niet ten aanzien van de geboorte van een tweede en volgende kind. Dit feit behoeft uitsluitend aan de gemeente te worden gemeld.

De verplichting tot het spontaan verstrekken van mededelingen geldt niet ten aanzien van mutaties in het inkomen, indien als gevolg van de hoogte van het inkomen geen of een volledige AOW-toeslag, nabestaandenuitkering of kinderbijslag wordt uitbetaald, en de inkomensmutatie in dat feit geen wijziging brengt. In dat geval is immers geen sprake van een omstandigheid waarvan het de betrokkene redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat die van invloed kan zijn op het recht op, de hoogte van of de uitbetaling van de uitkering.

Jurisprudentie
CRvB 30 juli 1986, RSV 1987/59

7.3 Controlevoorschriften:
artikel 15 AOW, artikel 36 Anw, artikel 16 AKW en artikel 8g Remigratiewet

Bij besluiten van 26 januari 1996 en 26 april 1996 heeft de SVB Controlevoorschriften AOW, Controlevoorschriften Anw en Controlevoorschriften AKW uitgevaardigd. Voorts zijn bij besluit van Controlevoorschriften Remigratiewet vastgesteld. Deze voorschriften beogen een doelmatige controle in het kader van de uitvoering van de AOW, de Anw, de AKW en de Remigratiewet te bevorderen. In de voorschriften is aangegeven op welke wijze de gerechtigde en anderen die de controlevoorschriften moeten naleven, dienen mee te werken aan controles van de SVB. Zo moeten zij door de SVB verlangde informatie tijdig verstrekken, op verzoek op een kantoor van de SVB verschijnen en controle door medewerkers van de SVB mogelijk maken. De belanghebbende is niet verplicht op verzoek van de SVB inlichtingen te verstrekken over het inkomen, indien als gevolg van de hoogte van het inkomen geen AOW-toeslag, nabestaandenuitkering of kinderbijslag wordt uitbetaald, en sinds de laatste verstrekking van gegevens aan de SVB dit inkomen niet zodanig is gewijzigd dat in deze situatie verandering moet worden gebracht. De belanghebbende dient in die situatie wel aan de SVB mede te delen dat hij bezwaar heeft tegen het verstrekken van de gevraagde gegevens.
Het Besluit controlevoorschriften AKW ten aanzien van kinderbijslaggerechtigden van wie het gezin buiten Nederland woont bepaalt dat verzekerden, wier kinderen of partner in het buitenland wonen, verplicht zijn zich ieder kwartaal, na een oproep van de SVB, op het kantoor van de SVB te melden en zich te identificeren. Deze presentatieplicht dient ter voorkoming van de situatie dat ten onrechte kinderbijslag wordt uitbetaald wanneer de verzekerde zich weer bij zijn gezin in het buitenland heeft gevestigd zonder dit aan de SVB te melden. De hier genoemde voorschriften zijn opgenomen in de bijlage bij deze uitgave.

7.4 Niet nakomen van de mededelingsverplichting of de controlevoorschriften

Niet nakomen van de mededelingsverplichting of de controlevoorschriften kan verschillende vormen aannemen. De betrokkene kan niet, te laat of niet behoorlijk voldoen aan een verzoek om informatie of medewerking van de SVB (zie § 7.4.1).
De betrokkene kan ook nalaten feiten en omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de uitkering, binnen vier weken te melden (zie § 7.4.2).

7.4.1 *Niet of niet correct voldoen aan een verzoek van de SVB*

Als de betrokkene tegen het einde van de gestelde termijn nog niet heeft vol-

daan aan een verzoek om informatie of medewerking van de SVB, verzendt de SVB eerst een rappèl. Voldoet de betrokkene niet binnen de rappèltermijn aan het verzoek, dan legt de SVB een maatregel op of geeft zij, als is voldaan aan de voorwaarden van artikel 3, derde lid, Maatregelbesluit AOW, 3, derde lid, Maatregelbesluit Anw of 4, derde lid, Maatregelbesluit AKW, een waarschuwing.
Blijkt uit de reactie van betrokkene dat er een wijziging in de omstandigheden is opgetreden, of moet de SVB dit afleiden uit het feit dat een reactie geheel uitblijft, dan legt de SVB een boete op of geeft zij een waarschuwing (zie de paragrafen 7.4.2, 7.5 en 7.6). Behalve het opleggen van een boete of maatregel gaat de SVB er in een aantal gevallen toe over de uitkering te blokkeren, geheel of gedeeltelijk te schorsen of geheel of gedeeltelijk in te trekken.
De Remigratiewet bevat niet de mogelijkheid tot het opleggen van een maatregel of een boete dan wel het geven van een waarschuwing. Wel dient de SVB, indien betrokkene de controlevoorschriften of de informatieverplichting niet of niet behoorlijk nakomt, de betaling van de remigratievoorzieningen te schorsen en onder bepaalde omstandigheden na zes maanden geheel of gedeeltelijk in te trekken. Voor zover hieronder wordt gesproken over de oplegging van een boete of maatregel of het geven van een waarschuwing, is dit niet van toepassing op de uitvoering van de Remigratiewet. Hetgeen wordt gezegd over schorsing van de betaling en over gehele of gedeeltelijke intrekking van de uitkering, geldt wel voor de Remigratiewet.

Als de SVB geen tijdige reactie ontvangt op haar verzoek, wordt veelal onzeker of nog aanspraak bestaat op de volledige uitkering. In die gevallen past de SVB het volgende beleid toe.
Als de betrokkene voor de eerstvolgende betaaldatum van de uitkering niet heeft gereageerd op het verzoek en ook anderszins niets van zich heeft laten horen, wordt de betaling geannuleerd. Wanneer het gaat om een AOW- of Anw-gerechtigde of om een persoon die aanspraak heeft op remigratievoorzieningen, wordt de betaling direct formeel geschorst (zie § 6.7). Gaat het om een kinderbijslaggerechtigde, dan wordt met formele schorsing gewacht tot zes weken na afloop van het kwartaal waarop de kinderbijslag betrekking heeft. Op grond van artikel 18, eerste lid AKW moet de kinderbijslag binnen drie maanden na afloop van het kwartaal worden betaald; formele schorsing is dan ook niet direct na afloop van het kwartaal noodzakelijk.
Voldoet de kinderbijslaggerechtigde aan het verzoek voordat een schorsingsbeslissing wordt genomen, dan wordt de kinderbijslag uitbetaald onder toepassing van een maatregel of waarschuwing (zie § 7.5).
Een schorsing heeft steeds betrekking op (het gedeelte van) de uitkering waarvan onzeker is of er nog aanspraak op bestaat.

Heeft de betrokkene binnen drie maanden na de schorsing nog niet aan het verzoek voldaan, dan moet de uitkering met toepassing van artikel 17a, eerste lid, onder c, AOW, artikel 34, eerste lid, onder c, Anw of artikel 14a, eerste lid, onder c, AKW geheel of gedeeltelijk worden ingetrokken. Artikel 14, tweede lid van het Uitvoeringsbesluit Remigratiewet bepaalt dat de schorsing maximaal

zes maanden kan duren; indien het voortbestaan van het recht op remigratievoorzieningen na deze termijn nog onzeker is moeten de voorzieningen op grond van artikel 13, eerste lid, onder c van het Uitvoeringsbesluit Remigratiewet geheel of gedeeltelijk worden ingetrokken
Indien tot intrekking van de uitkering wordt overgegaan onderzoekt de SVB voorts of de aanspraak op de uitkering reeds op een eerder moment is geëindigd dan het moment met ingang waarvan de betaling werd geschorst.
Blijkt er een wijziging in de omstandigheden te hebben plaatsgevonden waardoor de betrokkene al eerder geen aanspraak meer had op de volledige uitkering, dan wordt de uitkering met ingang van een eerdere datum geheel of gedeeltelijk ingetrokken. Daarnaast legt de SVB aan de betrokkene een boete op (zie § 7.6). Is er sprake van een wijziging van de omstandigheden maar ontbreekt ieder aanknopingspunt met betrekking tot het moment waarop de omstandigheden zijn gewijzigd, dan wordt de uitkering met toepassing van artikel 17a, eerste lid, onder c, AOW, artikel 34, eerste lid, onder c, Anw dan wel artikel 14a, eerste lid, onder c AKW geheel of gedeeltelijk ingetrokken met een terugwerkende kracht van een jaar. Ook in dat geval legt de SVB een boete op.

Voldoet de betrokkene alsnog aan het verzoek van de SVB nadat de schorsingsbeslissing is genomen, doch voordat een intrekkingsbeslissing onaantastbaar is geworden, en kan hij aantonen dat hij steeds aanspraak op de volledige uitkering heeft behouden, dan wordt de achterstallige uitkering aan hem uitbetaald. Dit geldt zowel tijdens de bezwaartermijn bij de schorsingsbeschikking als wanneer de schorsingsbeschikking rechtens onaantastbaar is geworden. Tevens wordt aan de betrokkene een maatregel opgelegd omdat hij de controlevoorschriften niet is nagekomen (zie § 7.5). De achterstallige betaling wordt verricht onder toepassing van de maatregel.

Het kan voorkomen dat de betrokkene alsnog voldoet aan het verzoek nadat de intrekkingsbeslissing rechtens onaantastbaar is geworden. In dat geval moet beslist worden op de vraag of en zo ja, in welke mate, moet worden teruggekomen van de rechtens onaantastbaar geworden intrekkingsbeslissing.
Het gaat om personen die een hun opgelegde verplichting ondanks herhaalde verzoeken niet zijn nagekomen. Ook hebben zij noch bij de schorsing van de betaling noch bij de (gedeeltelijke) intrekking van de uitkering gebruik gemaakt van de mogelijkheid van bezwaar en beroep. Onder deze omstandigheden maakt de SVB weliswaar gebruik van haar bevoegdheid, terug te komen van de rechtens onaantastbaar geworden intrekkingsbeschikking, maar acht zij de verwijtbaarheid bij de betrokkene zo groot dat zij daarbij geen terugwerkende kracht toepast. Tevens wordt een reeds genomen maatregelbesluit geëffectueerd op de inmiddels hervatte uitkering of wordt alsnog een maatregel opgelegd. Dit is slechts anders als het niet melden niet aan de betrokkene kan worden verweten. In dat geval wordt de uitkering heropend met een terugwerkende kracht van maximaal een jaar, behoudens een langere termijn in gevallen waarin volgens de regels van § 5.2.1 sprake is van een bijzonder geval en hardheid.

Jurisprudentie
CvBS 2 mei 1997, RSV 1998/26

7.4.2 *Niet spontaan melden van relevante feiten en omstandigheden*

Als blijkt dat de betrokkene een omstandigheid of een feit niet binnen vier weken heeft gemeld, legt de SVB een boete op (zie § 7.6). Daarnaast wordt de uitkering zo nodig herzien of ingetrokken en worden onverschuldigd betaalde bedragen teruggevorderd (zie § 5.3 en hoofdstuk 8). Bij de uitvoering van de Remigratiewet worden geen boeten opgelegd of waarschuwingen gegeven.

7.5 Het opleggen van een maatregel:
artikel 17b AOW, artikel 38 Anw, artikel 17 AKW

Als de door de SVB vastgestelde controlevoorschriften niet of niet behoorlijk worden nageleefd of als degene op wie een mededelingsverplichting rust, na een verzoek om informatie van de SVB, de gevraagde informatie niet binnen de gestelde termijn verstrekt, is de SVB verplicht de uitkering tijdelijk of blijvend, geheel of gedeeltelijk te weigeren. De SVB dient een dergelijke maatregel ook toe te passen als de betrokkene de identificatieverplichting van artikel 91, vierde lid van de Organisatiewet sociale verzekeringen[47] niet is nagekomen, of als hij weigert zich aan een in de Anw voorzien geneeskundig onderzoek te onderwerpen. Als is voldaan aan de voorwaarden van artikel 3, derde lid, Maatregelbesluit AOW, 3, derde lid, Maatregelbesluit Anw of 4, derde lid, Maatregelbesluit AKW, volstaat de SVB met het geven van een waarschuwing.
Bij de beoordeling of een belanghebbende tijdig een verplichting is nagekomen gaat de SVB uit van de ontvangsttheorie.

Als de SVB van belanghebbende een inlichtingenformulier na afloop van de door de SVB gestelde termijn ontvangt, en uit dit formulier blijkt dat eerder een wijziging in de omstandigheden heeft plaatsgevonden die de belanghebbende niet binnen vier weken spontaan aan de SVB heeft gemeld, is het mogelijk dat de SVB aan de belanghebbende een een boete moet opleggen. Indien in die situatie een boete wordt opgelegd ziet de SVB af van oplegging van een maatregel wegens het te laat retourneren van het formulier.

Bij besluiten van 26 januari 1996 en 26 april 1996 (Maatregelbesluit AOW, Maatregelbesluit Anw en Maatregelbesluit AKW), heeft de SVB nadere regels gesteld met betrekking tot de oplegging van maatregelen en het geven van schriftelijke waarschuwingen. In deze besluiten is het beleid van de SVB bij de toepassing van de artikelen 17b AOW, 38 Anw en 17 AKW weergegeven. De besluiten zijn opgenomen in de bijlage van deze uitgave.

---

47 Wet van 4 december 1997, Stb. 580, laatstelijk gewijzigd bij wet van 15 december 1999, Stb. 564

7.6 Het opleggen van een boete: artikel 17c AOW, artikel 39 Anw, artikel 17a AKW

Als de mededelingsverplichting wordt geschonden, legt de SVB een boete op. Als is voldaan aan de voorwaarden van artikel 4, derde lid, Boetebesluit AOW, artikel 4, derde lid, Boetebesluit Anw dan wel artikel 4, derde lid, Boetebesluit AKW ziet de SVB af van het opleggen van een boete en volstaat zij met het geven van een waarschuwing.

Van schending van de mededelingsverplichting is in ieder geval sprake als de belanghebbende onjuiste of onvolledige gegevens aan de SVB verschaft, van belang zijnde feiten en omstandigheden niet binnen vier weken zelf meldt, vragen van de SVB niet beantwoordt of misleidend bewijsmateriaal verstrekt. In het Boetebesluit AOW, het Boetebesluit Anw en het Boetebesluit AKW heeft de SVB nadere regels gesteld inzake de oplegging van boeten en het geven van schriftelijke waarschuwingen. In deze besluiten is ook gedetailleerd uitgewerkt welke feiten en omstandigheden in ieder geval aan de SVB moeten worden gemeld. De besluiten zijn opgenomen in de bijlage bij deze uitgave.

De SVB pleegt bij de toekenning van een uitkering aan de gerechtigde mee te delen welke feiten en omstandigheden hij spontaan aan de SVB moet melden. De SVB gaat er dan ook, tenzij bijzondere omstandigheden op het tegendeel wijzen, steeds van uit dat het de betrokkene redelijkerwijs duidelijk kan zijn dat deze feiten en omstandigheden van invloed kunnen zijn op de uitkering. Meldt de betrokkene één van deze feiten of omstandigheden niet binnen vier weken, dan wordt een boete opgelegd of een schriftelijke waarschuwing gegeven.

Een boete of waarschuwing wordt in beginsel ook opgelegd als het gaat om feiten en omstandigheden waarvan de SVB op andere wijze op de hoogte pleegt te worden gesteld, bijvoorbeeld door automatische melding vanuit de GBA.
In dergelijke gevallen ziet de SVB echter af van de oplegging van een boete als de mededelingsplichtige binnen vier weken nadat de te melden omstandigheid zich heeft voorgedaan, bericht van de SVB heeft ontvangen waaruit hij kon afleiden dat de SVB al van de wijziging op de hoogte was. In dat geval kon de betrokkene er immers reeds binnen de meldingstermijn in redelijkheid van uitgaan dat het niet meer nodig was de SVB op de hoogte te stellen. Aan betrokkene kan dan niet worden verweten dat hij de SVB niet heeft geïnformeerd.

De SVB legt geen boete op en geeft geen schriftelijke waarschuwing als een wijziging van omstandigheden die een verhoging van de uitkering tot gevolg heeft, niet tijdig spontaan wordt gemeld.
De SVB legt voorts geen boete op en geeft geen schriftelijke waarschuwing als een belanghebbende niet spontaan binnen vier weken een wijziging van omstandigheden meldt die de uitkering niet daadwerkelijk kan beïnvloeden. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een verhoging van inkomen uit arbeid terwijl dit inkomen ook na de verhoging beneden de vrijstellingsgrens blijft, of

aan een wijziging in de onderhoudsbijdrage van een kinderbijslaggerechtigde zonder dat het aantal telkinderen hierdoor wordt beïnvloed. In dergelijke gevallen kan de belanghebbende er op grond van het voorlichtingsmateriaal van de SVB van uitgaan dat de wijziging niet van invloed is op het recht op of de hoogte van de uitkering. De spontane mededelingsverplichting bedoeld in de artikelen 49 AOW, 35 Anw en 15 AKW bestaat in die gevallen dan ook niet.
De SVB legt wel een boete op of geeft een waarschuwing als een wijziging van omstandigheden die tot verlaging of intrekking van de uitkering leidt niet tijdig spontaan is gemeld. De boete wordt ook opgelegd als geen onverschuldigde betaling heeft plaatsgevonden omdat de SVB uit een andere bron of via een reguliere controle kennis heeft genomen van de wijziging van omstandigheden.

De hoogte van een boete is onder andere afhankelijk van de mate waarin aan de betrokkene kan worden verweten dat hij zijn verplichting niet is nagekomen. Bij de beoordeling van de mate van verwijtbaarheid hanteert de SVB de volgende stelregels:

– Van een uitkeringsgerechtigde die de inhoud van correspondentie van de SVB niet begrijpt – bijvoorbeeld omdat hij de Nederlandse taal onvoldoende beheerst –, kan worden verwacht dat hij zich laat informeren over de betekenis hiervan.
– Van een uitkeringsgerechtigde kan een redelijke inspanning worden gevergd om op de hoogte te geraken van feiten en omstandigheden bij anderen die van invloed kunnen zijn op zijn uitkering (bijvoorbeeld omstandigheden van een uitwonend kind). Het enkele feit dat die ander de uitkeringsgerechtigde niet spontaan van een relevante omstandigheid op de hoogte heeft gesteld, impliceert niet dat het niet melden daarvan hem niet of slechts in verminderde mate aan de uitkeringsgerechtigde kan worden verweten.
– Van een uitkeringsgerechtigde die langere tijd niet in staat zal zijn zijn belangen te behartigen kan worden gevergd dat hij ervoor zorgt dat een ander zijn zaken regelt. Deze ander dient relevante omstandigheden te melden aan de SVB. Laat hij dit na, dan is er geen sprake van verminderde verwijtbaarheid.
– De SVB acht verminderde verwijtbaarheid aanwezig indien betrokkene een wijziging van omstandigheden niet binnen vier weken meldt, maar wel voordat de SVB van de desbetreffende wijziging op de hoogte is of heeft kunnen zijn. Meldt de betrokkene de wijziging van omstandigheden in het kader van een controle van de SVB, dan is geen sprake van verminderde verwijtbaarheid.
– De SVB acht verminderde verwijtbaarheid aanwezig als de belanghebbende ten tijde dat hij aan zijn mededelingsverplichting diende te voldoen verkeerde in onvoorziene en ongewenste omstandigheden, die niet tot het normale levenspatroon behoren, en die hem weliswaar niet in de feitelijke onmogelijkheid brachten om aan zijn mededelingsverplichting te voldoen, maar die emotioneel zo ontwrichtend waren dat hem niet volledig valt toe

te rekenen dat de informatie niet tijdig of volledig aan de SVB is verstrekt. Te denken valt aan onvoorzien ontslag of het weglopen van een kind.
– De SVB gaat ervan uit dat het niet nakomen van zijn verplichting niet aan de belanghebbende kan worden verweten als de belanghebbende ten tijde dat hij aan zijn mededelingsverplichting diende te voldoen verkeerde in onvoorziene en ongewenste omstandigheden die niet tot het normale levenspatroon behoren en die het de belanghebbende feitelijk onmogelijk maakten aan zijn mededelingsverplichting te voldoen. Te denken valt aan een plotselinge ziekenhuisopname.

De hoogte van de boete is afhankelijk van het benadelingsbedrag. Het benadelingsbedrag is het bedrag dat de SVB als gevolg van het niet voldoen aan de mededelingsverplichting door de belanghebbende bruto teveel heeft betaald op het moment waarop het wijzigingsbericht bij de SVB werd ontvangen.
Omtrent de termijnen waarbinnen de boete moet worden betaald en de wijze waarop het boetebesluit bij gebreke van tijdige betaling ten uitvoer wordt gelegd, heeft de SVB nadere regels gesteld in het Besluit invordering boeten en onverschuldigd betaalde bedragen AOW, Anw en AKW. Dit besluit is opgenomen in de bijlage bij deze uitgave. Zie verder § 8.4.

7.7 Buitenlandse brondocumenten

Bij de beoordeling van het recht op AOW-pensioen, Anw-uitkering, kinderbijslag of remigratievoorzieningen is soms een buitenlandse akte nodig, die dient als bron om een bepaald feit te bewijzen (brondocument). Een buitenlands brondocument moet door de klant worden overgelegd als zijn gegevens niet via een andere betrouwbare bron, bijvoorbeeld de GBA of een buitenlands zusterorgaan, kunnen worden verkregen of gecontroleerd. Blijkens de jurisprudentie (CRvB 23 december 1998) berust de verantwoordelijkheid voor het verstrekken van valide en betrouwbare documenten bij de belanghebbende. De SVB volgt in dezen het beleid van het Ministerie van Justitie zoals dat wordt voorgeschreven aan de ambtenaren van de burgerlijke stand en de GBA[48]. Afhankelijk van het land waar het document vandaan komt, moet het aan bepaalde eisen voldoen. Het document dient gelegaliseerd te zijn of, als het land een van de legalisatieverdragen heeft ondertekend, voorzien te zijn van een apostille. Legalisatie houdt in dat de herkomst van het document bevestigd wordt door een hogere instantie dan de instantie die het document heeft afgegeven en vervolgens gelegaliseerd wordt door de Nederlandse vertegenwoordiging in het betreffende land.
Als de klant woont in een land waarmee een verdrag inzake sociale zekerheid is gesloten, is het, behoudens waar het gaat om remigratievoorzieningen, in principe niet toegestaan een gelegaliseerd buitenlands brondocument te vragen, aangezien de zusterorganen van de verdragslanden de juistheid van de gege-

48 Circulaire van 8 mei 1996, kenmerk 555949/96/6

vens controleren. Indien betrokkene echter niet onder de personele werkingssfeer van het verdrag valt, speelt het zusterorgaan geen rol en moeten wel gelegaliseerde brondocumenten of brondocumenten voorzien van een apostille worden overgelegd.
Voor vluchtelingen en asielzoekers geldt een uitzondering op de verplichting tot het overleggen van gelegaliseerde brondocumenten, aangezien zij meestal niet in staat zijn contact op te nemen met het land van herkomst.

Legalisatie geeft slechts zekerheid over de herkomst van een document, maar geeft geen garantie dat de inhoud van het document juist is. Bij twijfel over de juistheid van de inhoud van het document kan een inhoudelijk verificatie-onderzoek ingesteld worden in het land van herkomst van het document. Dit onderzoek wordt verricht op verzoek van de SVB door het Ministerie van Buitenlandse Zaken, welk ministerie door tussenkomst van de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging ter plaatse een onderzoek kan gelasten.
Door de minister van Buitenlandse Zaken is een vijftal landen aangewezen als probleemland op het gebied van het schriftelijk bewijs, te weten: de Dominicaanse Republiek, Ghana, India, Nigeria en Pakistan. Bij documenten afkomstig uit één van deze landen dient altijd een inhoudelijk verificatie-onderzoek plaats te vinden voordat de documenten gelegaliseerd worden. Het verificatie-onderzoek wordt verricht door een vertrouwensadvocaat welke is aangezocht door de Nederlandse ambassade ter plaatse, of door een veldmedewerker in dienst van de Nederlandse ambassade. Deze vertrouwensadvocaat of veldmedewerker controleert de inhoud van de documenten onder andere bij de instantie waar het document is ingeschreven.
Bij documenten afkomstig uit een ander land waarmee geen Apostilleverdrag is gesloten is het instellen van een verificatie-onderzoek facultatief.
De kosten van het verificatie-onderzoek komen voor rekening van de SVB. De kosten van de legalisatieprocedure komen voor rekening van de betrokkene.

Jurisprudentie
Pres. Rb Amsterdam 23 april 1997, AWB 97/2191 AKW, n.g.
Pres. Rb Almelo 17 april 1997, 97/208 AKW T1V, n.g.
Rb Rotterdam 26 augustus 1997, 95/3204-FB AKW, n.g.
CRvB 23 december 1998, RSV 1999/89

8 Terugvordering en verrekening

8.1 Algemeen

AOW: art. 17i, leden 2, 3, 4 en 5

2. Indien degene aan wie een boete is opgelegd, ouderdomspensioen op grond van deze wet ontvangt, wordt het besluit waarbij de boete is opgelegd tenuitvoergelegd door verrekening met dat pensioen.
3. Indien degene aan wie een boete is opgelegd, een uitkering ontvangt op grond van de Algemene bijstandswet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen, de Wet inkomensvoorziening kunstenaars, de Werkloosheidswet, de Ziektewet, de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen, de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten of de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering of een toeslag op grond van de Toeslagenwet, betaalt de betrokken gemeente, onderscheidenlijk het Landelijk instituut sociale verzekeringen het bedrag van die boete, zonder dat daarvoor diens machtiging nodig is, op haar verzoek aan de Sociale Verzekeringsbank.
4. Indien degene aan wie een boete is opgelegd geen pensioen of uitkering als bedoeld in het tweede of derde lid ontvangt of meer ontvangt, dan wel ten aanzien van zodanige uitkering toepassing van het derde lid niet mogelijk is, wordt het besluit waarbij de boete is opgelegd bij gebreke van tijdige betaling met toepassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering op zijn kosten betekend en tenuitvoergelegd.
5. De tenuitvoerlegging van een besluit waarbij een boete is opgelegd vindt plaats met toepassing van het tweede of derde lid, dan wel van het vierde lid, dan wel van het tweede of derde lid in combinatie met het vierde lid.

AOW: art. 24

1. Het ouderdomspensioen dat als gevolg van een besluit als bedoeld in artikel 17 onverschuldigd is betaald, alsmede hetgeen anderszins onverschuldigd is betaald, wordt door de Sociale Verzekeringsbank van de pensioengerechtigde, of zijn wettelijke vertegenwoordiger teruggevorderd.
2. In afwijking van het eerste lid kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten van terugvordering of van verdere terugvordering af te zien, indien de pensioengerechtigde, of zijn wettelijke vertegenwoordiger:

a. gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan;

b. gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode, vermeerderd met de daarover verschuldigde wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten, alsnog heeft betaald;

c. gedurende vijf jaar geen betalingen heeft verricht en niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten; of
d. een bedrag, overeenkomend met ten minste 50% van de restsom in één keer aflost.
3. De in het tweede lid, onder *a* en *b*, genoemde termijn is drie jaar indien:
a. het gemiddeld inkomen van de belanghebbende in die periode de beslagvrije voet bedoeld in de artikelen 475*c* en 475*d* van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet te boven is gegaan; en
b. de terugvordering niet het gevolg is van het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting, bedoeld in artikel 49.
4. Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten geheel of gedeeltelijk van terugvordering af te zien.
5. Het besluit tot terugvordering vermeldt hetgeen wordt teruggevorderd, de termijn of termijnen waarbinnen moet worden betaald, alsmede dat het besluit bij gebreke van tijdige betaling zal worden tenuitvoergelegd op de wijze als omschreven in artikel 24*a*.
6. Degene van wie wordt teruggevorderd is verplicht desgevraagd aan de Sociale Verzekeringsbank de inlichtingen te verstrekken die voor de terugvordering van belang zijn.
7. In afwijking van het eerste lid kan de Sociale Verzekeringsbank, onder voorwaarden die Onze Minister kan stellen, besluiten van terugvordering af te zien indien het terug te vorderen bedrag een door Onze Minister vast te stellen bedrag niet te boven gaat.

AOW: art. 24a
1. Het besluit tot terugvordering levert een executoriale titel op in de zin van het Tweede Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
2. Artikel 17*i* is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat indien het gemiddeld inkomen van de belanghebbende gedurende drie jaar de beslagvrije voet bedoeld in de artikelen 475*c* en 475*d* van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet te boven is gegaan, de Sociale Verzekeringsbank de aflossingsbedragen lager vaststelt.

AOW: art. 24b
1. Bij ministeriële regeling kunnen met betrekking tot artikel 24, tweede en derde lid, nadere regels worden gesteld.
2. De Sociale Verzekeringsbank stelt regels met betrekking tot de artikelen 24, eerste, vierde, vijfde en zesde lid, en 24*a*.

Anw: artikel 45, leden 2, 3, 4 en 5
2. Indien degene aan wie een boete is opgelegd, uitkering op grond van deze wet, kinderbijslag op grond van de Algemene Kinderbijslagwet of ouderdomspensioen op grond van de Algemene Ouderdomswet ontvangt, wordt het besluit waarbij de boete is opgelegd tenuitvoergelegd door verrekening met die uitkering op grond van deze wet, die kinderbijslag of dat ouderdomspensioen.
3. Indien degene aan wie de boete is opgelegd, een uitkering ontvangt op grond van de Algemene bijstandswet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandi-

gen, de Wet inkomensvoorziening kunstenaars, de Werkloosheidswet, de Ziektewet, de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen, de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten of de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering of een toeslag op grond van de Toeslagenwet, betaalt de betrokken gemeente, onderscheidenlijk het Landelijk instituut sociale verzekeringen het bedrag van die boete, zonder dat daarvoor diens machtiging nodig is, op haar verzoek aan de Bank.

4. Indien degene aan wie een boete is opgelegd, geen kinderbijslag, pensioen of uitkering als bedoeld in het tweede of derde lid ontvangt of meer ontvangt, dan wel ten aanzien van zodanige uitkering toepassing van het derde lid niet mogelijk is, wordt het besluit waarbij de boete is opgelegd bij gebreke van tijdige betaling met toepassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering op zijn kosten betekend en tenuitvoergelegd.
5. De tenuitvoerlegging van een besluit waarbij een boete is opgelegd vindt plaats met toepassing van het tweede en derde lid, dan wel van het vierde lid, dan wel van het tweede of derde lid in combinatie met het vierde lid.

Anw: art. 53

1. De uitkering op grond van deze wet die als gevolg van een besluit als bedoeld in artikel 34 onverschuldigd is betaald, alsmede hetgeen anderszins onverschuldigd is betaald, wordt door de Bank van de nabestaande of het ouderloos kind of zijn wettelijke vertegenwoordiger, of de instelling aan welke ingevolge artikel 49 of 57 de uitkering wordt uitbetaald, teruggevorderd.
2. In afwijking van het eerste lid kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten van terugvordering of van verdere terugvordering af te zien, indien de nabestaande of het ouderloos kind of zijn wettelijke vertegenwoordiger, of de instelling aan welke ingevolge artikel 49 of 57 de uitkering wordt uitbetaald:

a. gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan;
b. gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode, vermeerderd met de daarover verschuldigde wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten, alsnog heeft betaald;
c. gedurende vijf jaar geen betalingen heeft verricht en niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten; of
d. een bedrag, overeenkomend met ten minste 50% van de restsom in één keer aflost.

3. De in het tweede lid, onder *a* en *b*, genoemde termijn is drie jaar indien:

a. het gemiddeld inkomen van de belanghebbende in die periode de beslagvrije voet bedoeld in de artikelen 475*c* en 475*d* van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet te boven is gegaan; en
b. de terugvordering niet het gevolg is van het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting, bedoeld in artikel 35.

4. Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Bank besluiten geheel of gedeeltelijk van de terugvordering af te zien.
5. Het besluit tot terugvordering vermeldt hetgeen wordt teruggevorderd, de termijn of termijnen waarbinnen moet worden betaald, alsmede dat het besluit bij gebreke van tijdige betaling zal worden tenuitvoergelegd op de wijze als omschreven in artikel 54.

6. Degene van wie wordt teruggevorderd is verplicht desgevraagd aan de Bank de inlichtingen te verstrekken die voor de terugvordering van belang zijn.
7. In afwijking van het eerste lid kan de Sociale Verzekeringsbank, onder voorwaarden die Onze Minister kan stellen, besluiten van terugvordering af te zien indien het terug te vorderen bedrag een door Onze Minister vast te stellen bedrag niet te boven gaat.

Anw: art. 54

1. Het besluit tot terugvordering levert een executoriale titel op in de zin van het Tweede Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
2. Artikel 45 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat indien het gemiddeld inkomen van de belanghebbende gedurende drie jaar de beslagvrije voet bedoeld in de artikelen 475*c* en 475*d* van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet te boven is gegaan, de Sociale Verzekeringsbank de aflossingsbedragen lager vaststelt.

Anw: art. 55

1. Bij ministeriële regeling kunnen met betrekking tot artikel 53, tweede en derde lid, nadere regels worden gesteld.
2. De Sociale Verzekeringsbank stelt regels met betrekking tot de artikelen 53, eerste, vierde, vijfde en zesde lid, en 54.

AKW: art. 17g, leden 2, 3, 4 en 5

2. Indien degene aan wie een boete is opgelegd, dan wel degene met wie hij een huishouden vormt, kinderbijslag op grond van deze wet, ouderdomspensioen op grond van de Algemene Ouderdomswet of uitkering op grond van de Algemene nabestaandenwet ontvangt, wordt het besluit waarbij de boete is opgelegd tenuitvoergelegd door verrekening met die bijslag of die uitkering.
3. Indien degene aan wie een boete is opgelegd, dan wel degene met wie hij een huishouden vormt, een uitkering ontvangt op grond van de Algemene bijstandswet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen, de Wet inkomensvoorziening kunstenaars, de Werkloosheidswet, de Ziektewet, de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen, de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten of de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering of een toeslag op grond van de Toeslagenwet, betaalt de betrokken gemeente, onderscheidenlijk het Landelijk instituut sociale verzekeringen het bedrag van die boete, zonder dat daarvoor diens machtiging nodig is, op haar verzoek aan de Sociale Verzekeringsbank.
4. Indien degene aan wie een boete is opgelegd, dan wel degene met wie hij een huishouden vormt, geen bijslag, pensioen of uitkering als bedoeld in het tweede of derde lid ontvangt of meer ontvangt, dan wel ten aanzien van zodanige uitkering toepassing van het derde lid niet mogelijk is, wordt het besluit waarbij de boete is opgelegd bij gebreke van tijdige betaling met toepassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering op zijn kosten betekend en tenuitvoergelegd.
5. De tenuitvoerlegging van een besluit waarbij een boete is opgelegd vindt

plaats met toepassing van het tweede of derde lid, dan wel van het vierde lid, dan wel van het tweede of derde lid in combinatie met het vierde lid.

AKW: art. 24

1. De kinderbijslag die als gevolg van een besluit als bedoeld in artikel 14*a* onverschuldigd is betaald, alsmede hetgeen anderszins onverschuldigd is betaald, wordt door de Sociale Verzekeringsbank van de verzekerde, dan wel degene met wie hij een huishouding vormt, of de persoon aan wie op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald, teruggevorderd.
2. In afwijking van het eerste lid kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten van terugvordering of van verdere terugvordering af te zien, indien de verzekerde, dan wel degene met wie hij een huishouding vormt, of de persoon aan wie op grond van artikel 21 kinderbijslag wordt betaald:

a. gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan;
b. gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode, vermeerderd met de daarover verschuldigde wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten, alsnog heeft betaald;
c. gedurende vijf jaar geen betalingen heeft verricht en niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten; of
d. een bedrag, overeenkomend met ten minste 50% van de restsom in één keer aflost.

3. De in het tweede lid, onder *a* en *b*, genoemde termijn is drie jaar indien:

a. het gemiddeld inkomen van de belanghebbende in die periode de beslagvrije voet bedoeld in de artikelen 475*c* en 475*d* van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet te boven is gegaan; en
b. de terugvordering niet het gevolg is van het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting, bedoeld in artikel 15.

4. Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn kan de Sociale Verzekeringsbank besluiten geheel of gedeeltelijk van terugvordering af te zien.
5. Het besluit tot terugvordering vermeldt hetgeen wordt teruggevorderd, de termijn of termijnen waarbinnen moet worden betaald, alsmede dat het besluit bij gebreke van tijdige betaling zal worden tenuitvoergelegd op de wijze als omschreven in artikel 24*a*.
6. Degene van wie wordt teruggevorderd is verplicht desgevraagd aan de Sociale Verzekeringsbank de inlichtingen te verstrekken die voor de terugvordering van belang zijn.
7. In afwijking van het eerste lid kan de Sociale Verzekeringsbank, onder voorwaarden die Onze Minister kan stellen, besluiten van terugvordering af te zien indien het terug te vorderen bedrag een door Onze Minister vast te stellen bedrag niet te boven gaat.

AKW: art. 24a

1. Het besluit tot terugvordering levert een executoriale titel op in de zin van het Tweede Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
2. Artikel 17*g* is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat indien het gemiddeld inkomen van de belanghebbende gedurende drie jaar de beslagvrije voet bedoeld in de artikelen 475*c* en 475*d* van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet te boven is gegaan, de Sociale Verzekeringsbank de aflossingsbedragen lager vaststelt.

AKW: art. 24b

1. Bij ministeriële regeling kunnen met betrekking tot artikel 24, tweede en derde lid, nadere regels worden gesteld.
2. De Sociale Verzekeringsbank stelt regels met betrekking tot de artikelen 24, eerste, vierde, vijfde en zesde lid, en 24*a*.

Uitvoeringsbesluit Remigratiewet: artikel 12, leden 4 en 5

4. Indien de remigrant, zijn partner of een van hun kinderen van de terugkeerregeling gebruik heeft gemaakt, worden de basisvoorzieningen, bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel a, en tweede lid, onderdeel a, b en d van de wet, teruggevorderd, voor zover deze voorzieningen ten behoeve van de teruggekeerde personen zijn toegekend.
5. Indien de remigrant, zijn partner of een van hun kinderen binnen drie jaar na remigratie, anders dan op grond van de terugkeerregeling zijn hoofdverblijf wederom in Nederland vestigt, worden de basisvoorzieningen teruggevorderd, voor zover deze voorzieningen ten behoeve van de teruggekeerde personen zijn toegekend.

Uitvoeringsbesluit Remigratiewet: artikel 15

1. De basisvoorzieningen en de remigratievoorzieningen die als gevolg van een besluit als bedoeld in artikel 13, eerste of tweede lid, onverschuldigd zijn betaald, alsmede alle bedragen die anderszins op grond van deze wet onverschuldigd zijn betaald, worden door de SVB van de remigrant respectievelijk zijn partner teruggevorderd.
2. Onverschuldigd betaalde voorzieningen als bedoeld in artikel 5, derde lid, van de wet, worden van de kinderen dan wel hun wettelijke vertegenwoordiger teruggevorderd.
3. Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn, kan de SVB besluiten geheel of gedeeltelijk van terugvordering af te zien.
4. Indien de remigrant, zijn partner, een van hun kinderen dan wel zijn wettelijke vertegenwoordiger aan alle bij of krachtens de wet gestelde verplichtingen heeft voldaan, en hij in redelijkheid niet heeft kunnen begrijpen dat de basisvoorzieningen dan wel de remigratievoorzieningen ten onrechte of op een te hoog bedrag zijn verleend, besluit de SVB geheel of gedeeltelijk van terugvordering af te zien.

Uitvoeringsbesluit Remigratiewet: artikel 16

1. De SVB kan bedragen die met toepassing van artikel 15 zijn teruggevorderd, verrekenen met later uit te betalen remigratievoorzieningen, met een ouderdomspensioen op grond van de Algemene Ouderdomswet dan wel met een uitkering op grond van de Algemene nabestaandenwet waarop de remigrant of zijn partner, of in het geval bedoeld in artikel 15, tweede lid, een van hun kinderen of diens wettelijke vertegenwoordiger, aanspraak heeft.
2. Indien de in het eerste lid bedoelde personen een uitkering ontvangen op grond van de Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen, de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering of een toeslag op grond van de Toeslagenwet, betaalt het orgaan dat deze uitkering verschuldigd is het teruggevorderde bedrag op haar verzoek aan de SVB, zonder dat daarvoor een machtiging van de rechthebbende nodig is.

8.2 Onverschuldigde betalingen:
artikel 24 AOW, artikel 53 Anw, artikel 24 AKW, artikel 12, leden 4 en 5 en artikel 15 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet

De SVB is op grond van de artikelen 24 AOW, 53 Anw, 24 AKW en 15 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet verplicht onverschuldigd betaalde uitkering terug te vorderen. Deze verplichting betreft kinderbijslag en AOW-pensioenen die vanaf 1 augustus 1996 onverschuldigd zijn betaald, Anw-uitkeringen die vanaf 1 juli 1996 onverschuldigd zijn betaald en remigratievoorzieningen die vanaf 1 april 2000 onverschuldigd zijn betaald. De verplichting geldt, behalve voor voorzieningen in het kader van de Remigratiewet, ook als de uitkeringen betrekking hebben op tijdvakken gelegen vóór deze data. Ten aanzien van uitkeringen die voor 1 augustus, respectievelijk 1 juli 1996 of 1 april 2000 onverschuldigd zijn betaald is de SVB niet verplicht tot terugvordering. Zij is hiertoe binnen zekere grenzen wel bevoegd (zie § 8.7).

Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn, is de SVB bevoegd geheel of gedeeltelijk af te zien van terugvordering (artikel 24, lid 4 AOW, artikel 53, lid 4 Anw, artikel 24, lid 3 AKW en artikel 15, lid 3 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet). Het gebruik van deze bevoegdheid komt slechts aan de orde in zoverre de SVB niet reeds in verband met deze zelfde dringende redenen geheel of gedeeltelijk heeft afgezien van intrekking van de uitkering dan wel voorziening of herziening daarvan ten nadele van de belanghebbende (zie voor het gebruik van deze laatste bevoegdheid § 5.3.2.2). Voor zover de SVB de uitkering dan wel voorziening niet heeft herzien of ingetrokken, kan immers het bedrag dat in overeenstemming met de toekenningsbeschikking ten onrechte werd betaald reeds om die reden niet worden teruggevorderd.

Een situatie die geen dringende reden oplevert om geheel of gedeeltelijk af te zien van intrekking of herziening van de uitkering, maar wel een dringende reden vormt om geheel of gedeeltelijk af te zien van terugvordering, zal zich slechts in een zeer incidenteel geval voordoen. Te denken valt aan een situatie waarin de sociale of financiële omstandigheden van de belanghebbende zich verzetten tegen volledige terugvordering. In het algemeen hanteert de SVB dan echter de door de jurisprudentie ondersteunde lijn dat met dergelijke omstandigheden pas rekening wordt gehouden bij de beslissing inzake de wijze van terugbetaling.

Specifiek voor de Remigratiewet geldt dat artikel 15, vierde lid van het Uitvoeringsbesluit Remigratiewet de SVB verplicht geheel of gedeeltelijk af te zien van terugvordering indien de rechthebbende aan al zijn verplichtingen heeft voldaan, en hij in redelijkheid niet heeft kunnen begrijpen dat de voorzieningen ten onrechte of tot een te hoog bedrag zijn verleend. De SVB oordeelt dat de rechthebbende dit redelijkerwijs heeft kunnen begrijpen als het hem, bij normale oplettendheid en gegeven zijn omstandigheden, redelijkerwijs duidelijk kan zijn geweest dat hij iets ontving waarop geen recht bestond. Dit zal in

beginsel het geval zijn als dit duidelijk had kunnen zijn op basis van het voorlichtingsmateriaal van de SVB. Hoofdlijnen van de wet worden voorts bekend verondersteld. Bedragen die beduidend afwijken van hetgeen een gerechtigde in zijn omstandigheden zou moeten ontvangen leveren een vermoeden op dat betrokkene bij een normale oplettendheid de teveelbetaling redelijkerwijs had kunnen onderkennen. Betrokkene zal verontschuldigende omstandigheden moeten aanvoeren om dit vermoeden weg te nemen.

Naast de hierboven omschreven verplichting tot terugvordering van onverschuldigd betaalde bedragen is de SVB op grond van artikel 12, vierde en vijfde lid Uitvoeringsbesluit Remigratiewet verplicht (een met name genoemd deel van de) toegekende basisvoorzieningen terug te vorderen indien de remigrant, zijn partner of een kind gebruik maakt van de terugkeerregeling als bedoeld in artikel 8 Remigratiewet, of anderszins zijn hoofdverblijf in Nederland vestigt, voor zover deze voorzieningen ten behoeve van de teruggekeerde persoon zijn toegekend. De SVB is in dergelijke situaties niet bevoegd, op grond van dringende redenen van terugvordering af te zien. De SVB beschouwt als basisvoorzieningen welke ten behoeve van de teruggekeerde personen zijn toegekend, de som van de kosten van het vervoer van henzelf en hun bagage, opgeteld bij het verschil tussen de toegekende overbruggingsuitkering en de overbruggingsuitkering waarop de remigrant aanspraak zou hebben gehad als alleen de niet teruggekeerde personen zouden zijn geremigreerd.

De artikelen 24 AOW, 53 Anw, 24 AKW en 15 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet zijn niet in alle gevallen van toepassing. Terugvordering op grond van deze artikelen vindt plaats als een bedrag dat tijdens het leven van de uitkeringsgerechtigde onverschuldigd is betaald wordt teruggevorderd:
– van de uitkeringsgerechtigde zelf, dan wel van een andere in deze artikelen genoemde persoon of instelling;
– na het overlijden van de uitkeringsgerechtigde: van de erfgenamen van de uitkeringsgerechtigde of van diens partner.

In deze gevallen wordt met betrekking tot de terugvordering een besluit afgegeven als bedoeld in artikel 3:41 Awb. Dit besluit levert op grond van de artikelen 24a AOW, 54 Anw en 24a AKW een executoriale titel op (zie § 8.4). De bijzondere invorderingsbepalingen als bedoeld in artikel 24a, tweede lid AOW, artikel 54, tweede lid Anw, artikel 24a, tweede lid AKW en 16 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet zijn in deze situaties van toepassing.

Wordt een uitkering op een onjuiste rekening gestort of wordt deze ten onrechte doorbetaald na het overlijden van de uitkeringsgerechtigde, dan zijn de artikelen 24 AOW, 53 Anw, 24 AKW en 15 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet niet van toepassing. In de jurisprudentie, bijvoorbeeld in de uitspraak van de CRvB van 13 september 1989, is evenwel bepaald dat de SVB dan bevoegd is tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag met toepassing

van artikel 6:203 BW[49]. Bij terugvordering op grond van artikel 6:203 BW wordt geen besluit afgegeven als bedoeld in artikel 3:41 Awb. De bijzondere invorderingsbepalingen zijn dan niet van toepassing. Een betaling die na het overlijden is doorgeschoten wordt slechts teruggevorderd met toepassing van artikel 6:203 BW voor zover het bedrag van de doorgeschoten betaling niet op de overlijdensuitkering in mindering kan worden gebracht (artikel 18, lid 1 AOW, artikel 51, lid 5 Anw en de artikelen 15, lid 4 en 16, lid 3 Besluit voorzieningen Remigratiewet).

8.3 De terugvorderingstermijn en de berekening daarvan

Voor terugvordering van bedragen die op of na 1 juli (Anw) respectievelijk 1 augustus 1996 (AOW en AKW) onverschuldigd zijn betaald en voor uitkeringen en voorzieningen die op grond van de Remigratieregeling 1985, de Basisremigratiesubsidieregeling 1985 dan wel de Remigratiewet onverschuldigd zijn betaald, gelden de verjaringstermijnen die zijn genoemd in artikel 3:309 BW. Op grond van dit artikel kan terugvordering plaatsvinden tot twintig jaar na de onverschuldigde betaling, mits de SVB binnen vijf jaar nadat de onverschuldigde betaling aan haar bekend is geworden, een terugvorderingsactie heeft ingesteld. Ten aanzien van onverschuldigde betalingen die voor 1 juli (Anw) respectievelijk 1 augustus 1996 (AOW en AKW) hebben plaatsgevonden geldt een termijn van vijf dan wel twee jaar (zie § 8.7), tenzij terugvordering plaatsvindt op grond van artikel 6:203 BW. De SVB stelt zich op het standpunt dat de bevoegdheid tot terugvordering ook bestaat ten aanzien van betalingen die betrekking hebben op uitkeringstijdvakken die verder in het verleden liggen, voor zover de uitbetaling binnen de gestelde termijnen heeft plaatsgevonden.
De termijn van twintig, vijf of twee jaar wordt berekend door twintig, vijf of twee jaar terug te rekenen vanaf de datum waarop de betrokkene voor het eerst een schriftelijke mededeling heeft ontvangen dat zijn uitkering onjuist is vastgesteld en dat het te veel betaalde bedrag zal worden teruggevorderd.

8.4 Terugvordering van voorlopig toegekende uitkeringen en voorschotten

De verplichting tot terugvordering van onverschuldigd betaalde bedragen zoals neergelegd in de artikelen 24 AOW, 53 Anw, 24 AKW en 15 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet heeft ook betrekking op uitkeringen die bij een voorlopige beslissing, dan wel bij wege van voorschot zijn toegekend.
Bij een voorlopige toekenning en bij de verlening van een voorschot wordt altijd duidelijk gemaakt dat het niet om een definitieve toekenning gaat, en dat terugvordering zal plaatsvinden als het toegekende bedrag hoger is dan het bedrag waarop uiteindelijk recht blijkt te bestaan. Uit de jurisprudentie,

49 Wet van 22 november 1991, Stb. 600

bijvoorbeeld de uitspraak van de CRvB van 26 juli 1990, leidt de SVB af dat gezien het expliciet aan de belanghebbende medegedeelde voorlopige karakter van het voorschot, de SVB in deze situatie niet snel behoeft aan te nemen dat sprake is van een dringende reden om met toepassing van artikel 24, vierde lid AOW, artikel 53, vierde lid Anw, artikel 24, vierde lid AKW of artikel 15, derde lid Uitvoeringsbesluit Remigratiewet van terugvordering af te zien.

8.5 De wijze van terugbetaling

Als te veel of ten onrechte is betaald wordt het bruto te veel of ten onrechte betaalde bedrag teruggevorderd. De artikelen 24a AOW, 54 Anw en 24a AKW juncto de artikelen 17i AOW, 45 Anw en 17g AKW bepalen dat de terugvordering primair dient te worden geëffectueerd door verrekening van het bedrag van de terugvordering met een uitkering verstrekt door de SVB. Hierbij geldt dat te veel of ten onrechte betaald AOW-pensioen kan worden verrekend met nog uit te keren pensioen en dat te veel of ten onrechte betaalde Anw-uitkeringen of kinderbijslag kunnen worden verrekend met AOW-pensioen, Anw-uitkeringen en kinderbijslag.Teveel betaalde remigratievoorzieningen kunnen worden verrekend met later uit te betalen remigratievoorzieningen, AOW-pensioen of Anw-uitkeringen. De SVB interpreteert het voorschrift ten aanzien van verrekening van te veel of ten onrechte betaalde Anw-uitkering met kinderbijslag gelezen in samenhang met artikel 23 AKW (hier niet opgenomen) zo, dat verrekening van een uitkering ingevolge de Anw met kinderbijslag slechts mogelijk is voor zover de uitkering werd verstrekt aan of ten behoeve van het kind waarvoor kinderbijslag wordt uitbetaald.

Het te veel of ten onrechte betaalde wordt teruggevorderd op basis van bruto bedragen. Indien echter verrekening van de ingehouden loonheffing kan plaatsvinden met de nog door de SVB aan de belastingdienst af te dragen heffingen, wordt beleidsmatig het netto te veel betaalde bedrag teruggevorderd. Deze situatie doet zich slechts voor indien de terugvordering betrekking heeft op het lopende belastingjaar en voor zover terugbetaling plaatsvindt in het lopende belastingjaar.

Met betrekking tot de termijn of termijnen waarbinnen teruggevorderde bedragen moeten worden terugbetaald, en de wijze waarop de terugvorderingsbeslissing bij niet tijdige betaling ten uitvoer wordt gelegd, heeft de SVB gedetailleerde nadere regels vastgesteld. Deze nadere regels zijn gebaseerd op de artikelen 24b AOW, 55 Anw en 24b AKW. Zij zijn neergelegd in het Besluit invordering boeten en onverschuldigd betaalde bedragen AOW, Anw en AKW. De regels gelden voor gevallen waarin het besluit tot terugvordering is genomen op of na 1 augustus 1996. Daarbij is niet van belang of de onverschuldigde betaling voor of na 1 augustus 1996 heeft plaatsgevonden. Op onverschuldigd betaalde AWW-pensioenen zijn de regels niet van toepassing.
In situaties waarin vóór 1 augustus 1996 een beslissing tot terugvordering is genomen is het Besluit invordering boeten en onverschuldigd betaalde bedra-

gen AOW, Anw en AKW niet rechtstreeks van toepassing. Dit besluit is evenmin van toepassing bij beslissingen tot terugvordering op grond van de Remigratiewet. Een dergelijke terugvorderingsbeslissing levert ook geen executoriale titel op. Voor zover de SVB in dergelijke gevallen pas na 1 augustus 1996 een beslissing neemt inzake de wijze van terugbetaling hanteert zij daarbij wel de uitgangspunten van het besluit. In gevallen waarin de SVB reeds voor 1 augustus 1996 een beslissing inzake de wijze van terugbetaling heeft genomen, blijft deze van kracht totdat de belanghebbende om herziening verzoekt.

8.6 Verrekening van ten onrechte niet ingehouden loonbelasting en premies

Indien op een pensioen of uitkering gedurende een bepaalde periode ten onrechte geen loonbelasting of socialeverzekeringspremies zijn ingehouden, gaat de SVB ervan uit dat de als gevolg hiervan aan de belanghebbende netto teveel betaalde bedragen onverschuldigd zijn betaald in de zin van de artikelen 24, AOW, 53 Anw, 24 AKW en 15 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet. Bij de beoordeling of deze bedragen met latere betalingen aan de belanghebbende kunnen worden verrekend acht de SVB dan ook het regime van deze artikelen van toepassing.

Jurisprudentie
CRvB 10 april 1991, RSV 1992/54

8.7 Afzien van terugvordering

Op grond van artikel 24, tweede, derde en zevende lid, AOW, artikel 53, tweede, derde en zevende lid, Anw en artikel 24, tweede, derde en zevende lid, AKW is de SVB in bepaalde situaties bevoegd om van terugvordering of verdere terugvordering af te zien. Met betrekking tot de toepassing van het tweede en derde lid van elk van deze artikelen heeft de SVB nadere regels gesteld in het Besluit invordering boeten en onverschuldigd betaalde bedragen AOW, Anw en AKW. Tenzij zeer bijzondere omstandigheden hiertoe aanleiding geven, wordt de bevoegdheid die is neergelegd in het zesde lid van deze artikelen door de SVB in ieder geval niet gehanteerd:

– indien de teveelbetaling het gevolg is van een opzettelijk niet of niet behoorlijk nakomen van zijn mededelingsverplichting door de belanghebbende;
– indien uit de SVB ter beschikking staande gegevens blijkt dat invordering mogelijk is door verrekening met een periodieke uitkering van de SVB of van een andere instantie.

8.8 Onverschuldigde betalingen voor 1 augustus 1996:

artikel 24 AOW en artikel 24 AKW (beide: tekst tot 1 augustus 1996), artikel 35 AWW, artikel 105 Anw en artikel XVI, lid 1, van de Wet boeten, maatregelen, terug- en invordering sociale zekerheid

AOW: art. 24 (tekst tot 1 augustus 1996)

1. Behoudens het bepaalde in de volgende leden zijn de eenmaal uitbetaalde termijnen van het ouderdomspensioen niet vatbaar voor terugvordering.
2. Hetgeen aan ouderdomspensioen ten onrechte of te veel is uitbetaald, kan gedurende vijf jaren na de dag van de betaling geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd, dan wel op het later uit te betalen ouderdomspensioen in mindering worden gebracht:

a. indien ten onrechte of te veel is uitbetaald als gevolg van het verstrekken van onjuiste inlichtingen door de pensioengerechtigde, door zijn echtgenoot, door de persoon of personen aan wie ingevolge artikel 18 dan wel door de persoon, aan wie of de instelling waaraan ingevolge artikel 20 ouderdomspensioen wordt uitbetaald;

b. indien ten onrechte of te veel is uitbetaald als gevolg van het niet nakomen van de in artikel 49 neergelegde verplichting door een persoon of instelling als bedoeld in dat artikel.

3. Hetgeen aan ouderdomspensioen ten onrechte of te veel is uitbetaald, kan gedurende twee jaren na de dag van betaling geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd, dan wel op het later uit te betalen ouderdomspensioen in mindering worden gebracht:

a. indien het de pensioengerechtigde, zijn echtgenoot, de persoon of personen aan wie ingevolge artikel 18 dan wel de persoon, aan wie of de instelling waaraan ingevolge artikel 20 ouderdomspensioen wordt uitbetaald redelijkerwijs duidelijk moet zijn geweest dat ten onrechte of te veel is uitbetaald;

b. indien het ouderdomspensioen als gevolg van een herziening als bedoeld in artikel 17, vierde lid, is verlaagd;

c. indien het ouderdomspensioen in de bij ministeriële regeling krachtens het bepaalde in artikel 17, derde lid, aangewezen gevallen met terugwerkende kracht is herzien of ingetrokken, zulks onverminderd het bepaalde in het tweede lid.

AWW: art. 35

1. Behoudens het bepaalde in de volgende leden zijn de eenmaal uitbetaalde termijnen van het pensioen niet vatbaar voor terugvordering.
2. Hetgeen aan pensioen ten onrechte of te veel is uitbetaald, kan gedurende vijf jaren na de dag van de betaalbaarstelling geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd, dan wel op het later uit te betalen pensioen in mindering worden gebracht, indien ten onrechte of te veel is uitbetaald als gevolg van het verstrekken van onjuiste inlichtingen of het niet nakomen van de in artikel 49 neergelegde verplichting door een persoon of instelling als bedoeld in dat artikel.
3. Hetgeen aan pensioen ten onrechte of te veel is uitbetaald, kan gedurende twee jaren na de dag van de betaalbaarstelling geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd, dan wel op het later uit te betalen pensioen in mindering worden gebracht:

a. indien het een persoon of instelling als bedoeld in artikel 49 redelijkerwijs duidelijk moet zijn geweest dat ten onrechte of te veel pensioen werd uitbetaald;

b. indien het pensioen als gevolg van een herziening als bedoeld in artikel 26, vierde lid, is verlaagd.

4. Hetgeen aan pensioen ten onrechte of te veel is uitbetaald kan geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd, dan wel op het later uit te betalen pensioen in mindering worden gebracht:

a. voor zover het betreft tijdelijke weduwenuitkering, uitbetaald over een tijdvak, waarover naderhand weduwenpensioen is toegekend.

b. voor zover het betreft weduwenpensioen, uitbetaald over een tijdvak, waarover naderhand tijdelijke weduwenuitkering is toegekend, evenwel, onverminderd het bepaalde in het tweede lid, slechts tot het bedrag van de tijdelijke weduwenuitkering over dat tijdvak.

Anw: art. 105

1. De Algemene Weduwen- en Wezenwet wordt ingetrokken.
2. De Algemene Weduwen- en Wezenwet en de daarop berustende bepalingen blijven van toepassing op de rechten, verplichtingen en bevoegdheden over de tijdvakken gelegen voor de dag waarop deze wet in werking treedt, voor zover in deze wet niet anders is bepaald.

AKW: art. 24 (tekst tot 1 augustus 1996)

De Sociale Verzekeringsbank is bevoegd hetgeen op grond van deze wet onverschuldigd is betaald van degene aan wie de betaling plaatsvond geheel of gedeeltelijk terug te vorderen, of in mindering te brengen op de aan de verzekerde, dan wel degene met wie hij een huishouden vormt later te betalen kinderbijslag:

a. gedurende vijf jaren na de dag van de betaalbaarstelling, indien zij door toedoen van degene die ten onrechte aanspraak op kinderbijslag heeft gemaakt, onverschuldigd heeft betaald, en

b. gedurende twee jaren na de dag van betaalbaarstelling in de overige gevallen, waarin het degene die ten onrechte aanspraak op kinderbijslag heeft gemaakt, redelijkerwijs duidelijk kon zijn dat de Sociale Verzekeringsbank onverschuldigd betaalde.

Wet boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid: art. XVI

1. In de bevoegdheid van de bedrijfsvereniging, de Sociale Verzekeringsbank en de gemeenten tot weigering van uitkering wegens gedragingen die hebben plaatsgevonden voor de datum van inwerkingtreding van deze wet, alsmede in de bevoegdheid tot terugvordering en verrekening van hetgeen voor die datum onverschuldigd is betaald, wordt geen wijziging gebracht.
2. Ten aanzien van besluiten tot weigering, terugvordering of verrekening, die voor de datum van inwerkingtreding van deze wet zijn bekendgemaakt, blijft het recht zoals dat voor die datum gold van toepassing.

Artikel XVI, eerste lid, van de Wet boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid bepaalt dat deze wet geen wijziging brengt in de bevoegdheid tot terugvordering en verrekening van hetgeen voor 1 augustus 1996 onverschuldigd is betaald. Deze bevoegdheid wordt nog steeds beheerst door de artikelen 24 AOW en 24 AKW zoals die luidden tot 1 augustus 1996. Op grond van artikel 105, tweede lid Anw blijft de AWW van toepassing op de rechten, verplichtingen en bevoegdheden over de tijdvakken gelegen voor 1 juli

1996. De terugvordering van voor die datum verrichte onverschuldigde betalingen wordt dus geregeerd door artikel 35 AWW.
De artikelen 24 AOW, 24 AKW (beide: tekst voor 1 augustus 1996) en 35 AWW worden derhalve nog toegepast in gevallen waarin voor 1 augustus onderscheidenlijk 1 juli 1996 onverschuldigde betalingen hebben plaatsgevonden. Na 1 augustus respectievelijk 1 juli 1996 worden nog terugvorderingsbeschikkingen op grond van deze artikelen afgegeven. Op deze terugvorderingen zijn, althans voor zover het de AOW en de AKW betreft, wel de invorderingsbepalingen van toepassing zoals die na 1 augustus 1996 zijn komen te luiden.
Het beleid met betrekking tot de artikelen 24 AOW, 24 AKW (beide: tekst voor 1 augustus 1996) en 35 AWW is opgenomen in hoofdstuk 9 van de bundel Beleidsregels AOW, AWW en AKW van december 1995.

Jurisprudentie
CRvB 29 januari 1986, RSV 1986/168
CRvB 18 februari 1986, RSV 1986/198
CRvB 20 augustus 1987, RSV 1988/92
CRvB 4 april 1989, RSV 1989/269
CRvB 20 juli 1989, RSV 1989/305
CRvB 13 september 1989, RSV 1990/237
CRvB 19 september 1989, RSV 1989/334
CRvB 4 oktober 1989, RSV 1990/109
CRvB 18 oktober 1989, AB 1990, 146
CRvB 6 december 1989, RSV 1990/258
CRvB 26 juli 1990, RSV 1991/28
CRvB 14 mei 1993, RSV 1994/21
CRvB 14 mei 1993, KBW 1992/79, n.g.
CRvB 9 juni 1994, AWW 1991/20 en 21, n.g.
CRvB 21 oktober 1994, RSV 1995/122

9 De PGB-regeling

9.1 Algemeen

Sedert 1 januari 1998 is de SVB belast met de administratieve en financiële uitvoering van de PGB-regeling[50]. Op grond van de PGB-regeling kan een persoon die verzekerd is op grond van de AWBZ zelf zijn benodigde verzorging inkopen waarvoor aan hem een geldbedrag beschikbaar wordt gesteld (een persoonsgebonden budget).
De PGB-regeling voorziet in de financiering van drie soorten persoonsgebonden budgetten. Een budget kan worden toegekend voor verpleging en verzorging van personen die thuis verblijven en langer dan drie maanden verpleging en verzorging nodig hebben. Voorts kunnen er budgetten worden toegekend voor verstandelijk-gehandicaptenzorg en geestelijke gezondheidszorg. De algemene voorwaarden in de PGB-regeling voor de drie verschillende soorten budgetten stemmen voor het merendeel inhoudelijk met elkaar overeen[51].

9.2 Budgettoekenning, budgetovereenkomst en zorgcontract: artikel 5, lid 3 en artikel 9 PGB-regeling

PGB-regeling: art. 5, lid 3

3. Voor toekenning van een persoonsgebonden budget komt uitsluitend in aanmerking de verzekerde die voor de uitvoering van de regeling door het zorgkantoor als zodanig is aangemeld bij de SVB. Hiertoe zendt het zorgkantoor de budgetovereenkomst met de verzekerde naar de SVB.

PGB-regeling: art. 9

1. Een persoonsgebonden budget wordt pas aan de verzekerde toegekend als in ieder geval het volgende schriftelijk is vastgelegd tussen het zorgkantoor en de verzekerde:

a. de verplichting van het zorgkantoor de verzekerde te informeren over de voorwaarden waaraan deze moet voldoen om in aanmerking te (blijven) komen voor een persoonsgebonden budget;

b. de hoogte van het toegekende persoonsgebonden budget en de periode waarvoor de toekenning geldt;

---

50 Besluit van het College voor zorgverzekeringen van 25 november 1999, CAQ788

51 Om deze reden is in deze bundel alleen de tekst met betrekking tot de Persoonsgebonden budgetfinanciering Verpleging en Verzorging opgenomen.

c. de wijze waarop het forfaitaire deel van het budget beschikbaar wordt gesteld;
d. de wijze waarop de overige betalingen zullen plaatshebben;
e. de verplichting van verzekerde om:
1. kwalitatief verantwoorde hulp in te kopen;
2. zorg te dragen voor een schriftelijke overeenkomst met de hulpverlener/hulpverleningsinstantie waarin de aard van de te verlenen hulp staat vermeld op basis waarvan de hulpverlener/hulpverleningsinstantie kan worden betaald;
3. de schriftelijke overeenkomst, bedoeld hierboven onder 2, en het Sofi nummer van de door hem betaalde hulpverlener, voorzover van toepassing, over te leggen aan de SVB;
4. wijzigingen in de omstandigheden, die hebben geleid tot het toekennen van een persoonsgebonden budget, tijdig te melden aan het zorgkantoor.
5. desgevraagd aan het zorgkantoor verantwoording af te leggen van de ten laste van het zorgbudget verrichte betalingen.
6. met de gecontracteerde hulpverlener overeen te komen dat deze de declaratie voor de hulpverlening bij de verzekerde indient binnen zes weken na de maand waarin de hulp is verleend.
7. met de gecontracteerde hulpverlener overeen te komen dat deze zijn declaratie voor de hulpverlening over enige maand, ineens en in z'n geheel indient.
8. de ingangsdatum van een contract of een wijziging van het tarief van de hulpverlening niet te laten ingaan voor de eerste van de maand waarin het zorgcontract door de SVB is ontvangen.
9. de declaratie voor de hulpverlening binnen acht weken na de maand waarin de hulp is verleend bij de SVB in te dienen op straffe van niet betaling.

2. Onverminderd het eerste lid wordt een persoonsgebonden budget slechts toegekend indien de verzekerde met de hulpverlener is overeengekomen dat de vakantietoeslag maandelijks, tegelijk met het door de SVB aan de hulpverlener te betalen honorarium, wordt uitbetaald.

Degene die voor een van de soorten persoonsgebonden budgetten in aanmerking wenst te komen, moet daarvoor een aanvraag indienen bij het regionale zorgkantoor. Het zorgkantoor stelt de hoogte en de duur van het budget vast, waarmee de aanvrager budgethouder is geworden. De budgethouder sluit hierna met het zorgkantoor een budgetovereenkomst af waarin de voorwaarden voor de budgetverlening worden vastgelegd. Het zorgkantoor meldt de budgethouder aan bij de SVB, door toezending van de budgetovereenkomst.
De budgethouder sluit vervolgens zelf zorgcontracten af met zorgverleners en/of zorginstellingen waardoor hij ook zelf verantwoordelijk is voor de verplichtingen die voor hem uit de budget- en zorgovereenkomsten voortvloeien.
Tevens verstrekt de budgethouder aan de SVB de gegevens die noodzakelijk zijn voor de administratieve en financiële afhandeling van het PGB. Het budget bestaat uit een forfaitair bedrag van maximaal *f* 2400,– op jaarbasis dat rechtstreeks aan de budgethouder wordt betaald. Indien het budget hoger is dan het forfaitaire bedrag, wordt het resterende bedrag (de trekkingsrechten) door de SVB beheerd en aangewend om daaruit de zorgverleners en/of zorginstellingen te betalen.

9.3 De taken van de SVB bij de uitvoering van de regeling PGB: artikel 8 PGB-regeling

PGB-regeling: art. 8

1. Het College voor zorgverzekeringen geeft opdracht aan de SVB tot uitvoering van de in de leden twee tot en met vier omschreven taken.
2. Van het toegekende persoonsgebonden budget wordt een bedrag van *f* 2400,– op jaarbasis door de SVB rechtstreeks aan de verzekerde betaald.
3. Het resterende deel van het toegekende persoonsgebonden budget wordt rechtstreeks beschikbaar gesteld voor betaling van door verzekerden gecontracteerde hulpverleners door de SVB, waarbij de verzekerde is aangemeld. De SVB draagt er zorg voor dat:

a. het budget op correcte wijze wordt aangewend voor de betaling van aan de verzekerde verleende zorg volgens de subsidieregeling;

b. de administratie, waarin begrepen die voor de werkgeversfunctie, in verband met de namens verzekerde verrichte betalingen ten laste van dit deel van het budget en de administratie van de werkgeversfunctie in verband met verrichte betalingen ten laste van de eigen middelen van verzekerde, op behoorlijke wijze plaatsheeft;

c. een collectieve verzekering wordt afgesloten voor kosten die samenhangen met loondoorbetaling bij ziekte, wettelijke aansprakelijkheid en het arbocontract;

d. budgethouders, desgevraagd, informatie kunnen inwinnen met betrekking tot vraagstukken over de bestedingsvrijheid en arbeidsrechtelijke aspecten;

e. in die gevallen waar met het persoonsgebonden budget zorg in het buitenland wordt ingekocht, waarbij de Nederlandse fiscale- en sociale zekerheidswetgeving niet van toepassing is, slechts tarieven worden gehonoreerd die zijn berekend op basis van een door het College voor zorgverzekeringen vastgesteld aanvaardbaarheidspercentage.

4. Betalingen ten laste van het in lid 3 bedoelde resterende deel kunnen slechts plaatsvinden tot maximaal de omvang van dit resterende deel op basis van werkelijke kosten.
5. Het zorgkantoor controleert steekproefsgewijs of aan de bestedingsvoorwaarden wordt voldaan.

9.3.1 *Algemeen*

De SVB vervult in het kader van de uitvoering van de PGB-regeling een faciliterende functie ten behoeve van de budgethouders. Dit houdt onder meer het volgende in:

– administratie van de budgetovereenkomsten en de zorgcontracten;
– advisering omtrent de contractuele eisen en verplichtingen;
– betaling van de declaraties van de zorgverleners of zorginstellingen;
– betaling van het forfaitaire bedrag aan de budgethouder;
– verstrekking van uitputtingsoverzichten aan de budgethouder, de zorgkantoren en het CVZ;
– voeren van een salarisadministratie voor de budgethouders.

Bovengenoemde taken worden op grond van artikel 8 PGB-regeling slechts uitgevoerd ingeval de Nederlandse sociale- en fiscale wetgeving van toepassing is.

9.3.2 *Budgetovereenkomst*

Na ontvangst van de budgetovereenkomst controleert de SVB de overeenkomst op volledigheid van een aantal gegevens. Tenminste dienen in de overeenkomst te worden opgenomen die gegevens die noodzakelijk zijn voor de uitbetaling door de SVB. Indien niet alle benodigde gegevens in het contract staan vermeld, wordt om aanvulling van het contract verzocht. Zolang aanvulling niet heeft plaatsgevonden vindt geen uitbetaling plaats. De SVB is niet verantwoordelijk voor de inhoud en nakoming van de budgetovereenkomst. Dit blijft de verantwoordelijkheid van het zorgkantoor en de budgethouder.

9.3.3 *Zorgcontracten*

Indien de budgethouder een zorgcontract wenst af te sluiten verstrekt de SVB advies over de verschillende soorten zorgcontracten. De SVB stelt op verzoek van de budgethouder voor de door hem gekozen arbeidsverhouding de meest geëigende modelovereenkomst ter beschikking. Aan de hand van de inhoud van het zorgcontract wordt bepaald of voor de juiste soort overeenkomst is gekozen door de budgethouder. Evenals dat met de budgetovereenkomst het geval is blijft de inhoud en nakoming van de zorgcontracten die de budgethouder afsluit met zorgverleners de verantwoordelijkheid van de budgethouder.

9.3.4 *Salarisadministratie en betaling zorgverleners*

Als een budgethouder werkgever is door het sluiten van een arbeidsovereenkomst met de zorgverlener, zorgt de SVB ook voor de administratie welke voortvloeit uit de werkgeversfunctie van de budgethouder. Dat betekent dat de SVB een loonadministratie voert die voldoet aan de wettelijke eisen. Daarnaast verleent de SVB ondersteuning bij wijziging van het werkgeverschap en beoordeling van het soort werkgeverschap achteraf, bijvoorbeeld als gevolg van beoordeling door een uitvoeringsinstelling of de Belastingdienst.

Op basis van declaraties of urenbriefjes welke door de zorgverlener of zorginstelling worden ondertekend en bij de SVB worden ingediend wordt de zorgverlener door de SVB uitbetaald. De SVB controleert voor de uitbetaling of de betreffende declaratie of het urenbriefje gedekt wordt door het zorgcontract en de budgetovereenkomst en of de budgethouder nog voldoende budget beschikbaar heeft. De SVB signaleert aan de hand van de urenbriefjes/declaraties of de arbeidsrelatie zoals blijkt uit de urenbriefjes nog overeenstemt met hetgeen in het zorgcontract is vastgelegd. Als de SVB misbruik of fraude vermoedt wordt dit doorgegeven aan het CVZ, de Belastingdienst, het zorgkantoor of de budgethouder.

De SVB draagt weliswaar zorg voor de loonadministratie, maar baseert zich daarbij op gegevens van anderen, met name van de budgethouder. De budgethouder blijft dan ook eindverantwoordelijk en aansprakelijk. Vorderingen en boetes van een uitvoeringsinstelling of de Belastingdienst zijn voor rekening van de budgethouder, tenzij de SVB zich niet gehouden heeft aan afspraken die zij met de budgethouders heeft gemaakt of indien zij onjuiste informatie heeft doorgegeven.

9.4 Financiële verplichtingen bij beëindiging van het PGB: artikel 11 PGB-regeling

PGB-regeling: art. 11

1. De periode, waarvoor een persoonsgebonden budget wordt toegekend bedraagt maximaal de termijn waarvoor het in artikel 5 bedoelde indicatiebesluit geldt, met dien verstande dat zij in ieder geval eindigt op 31 december 2000. In voorkomende gevallen kan verlenging plaats hebben tot 31 december 2000 indien verlenging op basis van herindicatie is aangewezen. De vorige twee volzinnen zijn na verlenging van overeenkomstige toepassing.
2. Het PGB wordt altijd toegekend met ingang van de eerste dag van een maand, en eindigt op de laatste dag van een maand.
3. De toekenningsperiode van het PGB blijft ongewijzigd bij tussentijdse herindicatie.
4. De periode waarvoor budget is toegekend eindigt in ieder geval indien de verzekerde:

a. schriftelijk te kennen geeft niet langer prijs te stellen op de toekenning van een persoonsgebonden budget;
b. langer dan twee maanden aaneengesloten is opgenomen in een gezondheidszorginstelling;
c. gebruik maakt van krachtens de Ziekenfondswet, de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten of enigerlei andere regeling of verzekering voor verstrekking of vergoeding in aanmerking komende verzorging of verpleging ten huize van de verzekerde;
d. binnen twee maanden na aanvang van de budgetperiode nog geen trekkingsrechten heeft geëffectueerd;
e. overlijdt.

5. Bij toepassing van het vorige lid wordt rekening gehouden met de onvermijdbare kosten voor de verzekerde in verband met beëindiging van de verplichtingen die de verzekerde aanging in het kader van de besteding van het toegekende budget.

Als het recht op PGB eindigt kan de budgethouder nog contractuele verplichtingen hebben jegens de zorgverlener of de zorginstelling, zoals bijvoorbeeld de verplichting van doorbetaling van loon gedurende een opzegtermijn. De SVB houdt met de uitbetaling van deze kosten rekening in die zin dat er sprake moet zijn van onvermijdbare kosten. Onder onvermijdbare kosten verstaat de SVB de kosten die de budgethouder nog dient te voldoen in verband met de beëindiging van de verplichtingen die hij was aangegaan in het kader van de

besteding van het hem toegekende budget, terwijl deze kosten op geen enkele wijze te voorkomen moeten zijn geweest. Indien de periode waarvoor PGB budget is toegekend eindigt op de dag van het lopende kalenderjaar, dan kunnen nog slechts betalingen worden verricht ten laste van het budget indien het onvermijdbare kosten betreffen die geen betrekking hebben op de periode ná afloop van dat kalenderjaar. Indien de budgethouder na afloop van de budgetperiode nog verplichtingen heeft die wel doorlopen na het eind van het kalenderjaar dan geldt niet de uitzondering dat nog betalingen kunnen worden verricht voor onvermijdbare kosten. De budgethouder zal in dat geval als contractspartij van de zorgverlener en de zorginstelling deze kosten zelf dienen te dragen.

Deel II

Awb

1 Algemene begrippen

1.1 Belanghebbende:
artikel 1:2 Awb

Awb: art. 1:2

1. Onder belanghebbende wordt verstaan: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken.
2. Ten aanzien van bestuursorganen worden de hun toevertrouwde belangen als hun belangen beschouwd.
3. Ten aanzien van rechtspersonen worden als hun belangen mede beschouwd de algemene en collectieve belangen die zij krachtens hun doelstellingen en blijkens hun feitelijke werkzaamheden in het bijzonder behartigen.

Belanghebbende bij een beschikking betreffende het AOW-pensioen, de Anw-uitkering, de kinderbijslag, de tegemoetkoming TOG of de eenmalige uitkering ingevolge de TAS is in ieder geval degene tot wie de beschikking is gericht. De volgende personen en instellingen beschouwt de SVB mede als belanghebbende(n):

– De partner van de aanvrager van kinderbijslag of tegemoetkoming TOG: Indien de partner van de aanvrager deel uitmaakt van het huishouden van de aanvrager en beiden in beginsel recht op kinderbijslag of tegemoetkoming TOG hebben, beschouwt de SVB de partner van de aanvrager eveneens als belanghebbende ten aanzien van de beschikking die wordt afgegeven aan de aanvrager.
– De partner van de aanvrager van een halfwezenuitkering: als een nabestaande in de zin van artikel 22, tweede lid Anw, een halfwezenuitkering heeft aangevraagd, en de partner van de aanvrager ter zake van de halfwees waaraan het recht op uitkering kan worden verleend eveneens als nabestaande in de zin van artikel 22, tweede lid Anw kan worden aangemerkt, dan beschouwt de SVB de partner van de aanvrager als belanghebbende ten aanzien van de beschikking die wordt afgegeven aan de aanvrager.
– De nabestaanden van een werknemer die een aanvraag ingevolge de TAS heeft ingediend. Op grond van artikel 8 TAS wordt de behandeling van een aanvraag ten behoeve van de nabestaanden voortgezet indien de werknemer die de aanvraag heeft ingediend komt te overlijden voordat op de aanvraag is beslist.

Als de SVB zonder machtiging van een gerechtigde het pensioen of de uitkering overmaakt naar een ander dan de gerechtigde op grond van de artikelen 19, tweede lid, 20, 25 AOW, de artikelen 49, 57 Anw, artikel 25 AKW dan wel artikel 26, eerste lid van het Verdrag met Marokko, artikel 36 van het Verdrag met Tunesië of artikel 33, tweede lid, van het Verdrag met Turkije, dan wordt het orgaan of de persoon aan wie het pensioen of de uitkering wordt betaald naast de rechthebbende aangemerkt als belanghebbende bij het betaaladres. Het orgaan of de persoon wordt dan niet als belanghebbende bij het recht op pensioen of uitkering beschouwd.
Personen en instellingen die de SVB nadrukkelijk niet als belanghebbenden in de zin van de Awb beschouwt, zijn:

– pensioenfondsen: indien het pensioen of de uitkering op grond van artikel 19, vijfde lid AOW of artikel 48, tweede lid Anw door een pensioenfonds wordt uitbetaald beschouwt de SVB het pensioenfonds niet als belanghebbende ten aanzien van de beslissing over het betaaladres;
– partners van pensioengerechtigden die op grond van artikel 1, tweede lid, onder b AOW als ongehuwd moeten worden beschouwd omdat zij duurzaam gescheiden leven: de betrokken partner kan met betrekking tot zijn eigen rechten zelf een beschikking aanvragen;
– ex-partners van degenen aan wie kinderbijslag wordt uitbetaald: deze ex-partners kunnen zelf om uitbetaling van de kinderbijslag aan hen vragen en ontvangen daarover dan een beschikking.
– personen (of instellingen) die aanspraak maken op een overlijdensuitkering: deze personen (of instellingen) kunnen zelf een aanvraag indienen.

1.2 Besluit en beschikking:
artikel 1:3, leden 1 en 2 Awb

Awb: art.1:3, leden 1 en 2

1. Onder besluit wordt verstaan: een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling.
2. Onder beschikking wordt verstaan: een besluit dat niet van algemene strekking is, met inbegrip van de afwijzing van een aanvraag daarvan.

De beslissing om een voorschot op een uitkering te verlenen is een beschikking in de zin van de Awb. Dit geldt blijkens het arrest Damiani van het HvJ EG eveneens voor de toekenning van een voorlopige uitkering op grond van artikel 45, eerste, tweede en derde lid van Verordening (EEG) nr. 574/72. Uit genoemd arrest blijkt echter tevens dat tegen het voorlopige karakter van laatstgenoemde beschikking geen bezwaar of beroep openstaat.
De SVB merkt in navolging van de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep en de Raad van State eveneens aan als een beschikking in de zin van de Awb, een beslissing op een verzoek om vergoeding van schade geleden als gevolg van een (beweerdelijk) onrechtmatig besluit (CRvB 28 juli 1994 en 2 juli 1997 en RvS afd. bestuursrechtspraak 29 november 1996).

Uit het arrest Fitzwilliam van het HvJ EG leidt de SVB af dat de beslissing op een verzoek om afgifte van een detacheringsverklaring als bedoeld in Deel III, § 1.2.8, een beschikking vormt in de zin van de Awb.

De SVB merkt onder andere niet als een besluit in de zin van de Awb, doch als een feitelijke handeling aan:
– het overzicht van de verzekerde jaren op grond van de AOW;
– het uitvoeren van een beslaglegging;
– de inhouding van loonbelasting, premies volksverzekeringen en premies ziekenfondsverzekering op het pensioen of de uitkering. Indien evenwel ten onrechte geen loonbelasting of premies zijn ingehouden wordt een besluit tot verrekening van de betreffende bedragen wel als een besluit in de zin van de Awb aangemerkt;
– de vooraankondiging in het kader van beslissingen op grond van artikel 16, tweede lid AOW, artikel 33, vierde lid Anw en artikel 14, derde lid AKW (zie CRvB 20 juli 1995 en 2 november 1995);
– een weigering tot wijziging van de geboortedatum van de belanghebbende in door de SVB gevoerde registraties.

Jurisprudentie
HvJ EG 14 februari 1980, zaak 53/79 (Damiani), Jur. 1980, 278
CRvB 28 juli 1994, AB 1995, 133
CRvB 20 juli 1995, JB 1995/223
CRvB 2 november 1995, AB 1996/99
RvS afd. bestuursrechtspraak 29 november 1996, AB 1997, 66
CRvB 2 juli 1997, RSV 1997/244
CRvB 21 oktober 1998, RSV 1999/18, «USZ» 1998/326
HvJ EG 10 februari 2000, zaak C-202/97 (Fitzwilliam), ‹USZ› 2000/97

1.3 Aanvraag

1.3.1 *Indiening en gegevensverstrekking:* artikel 4:2 en artikel 4:4 Awb

Awb: art. 4:2
1. De aanvraag wordt ondertekend en bevat ten minste:
a. naam en adres van de aanvrager;
b. de dagtekening;
c. een aanduiding van de beschikking die wordt gevraagd.
2. De aanvrager verschaft voorts de gegevens en bescheiden die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.

Awb: art. 4:4
Het bestuursorgaan dat bevoegd is op de aanvraag te beslissen, kan voor het indienen van aanvragen en het verstrekken van gegevens een formulier vaststellen, voor zover daarin niet is voorzien bij wettelijk voorschrift.

De SVB hanteert voor zowel de AOW, de Anw, de AKW, de TOG aanvraagformulieren als de TAS. Een aanvraag voor pensioen of uitkering dient door middel van een dergelijk formulier te geschieden. Aanvraagformulieren voor een AOW-uitkering worden zoveel mogelijk automatisch aan betrokkenen gezonden en zijn tevens verkrijgbaar bij de vestigingen van de SVB. In dit verband zij tevens verwezen naar § 5.1 van Deel I.

Als datum van indiening van een aanvraag hanteert de SVB de datum waarop de schriftelijke aanvraag door de SVB is ontvangen. Dit geldt tevens voor aanvragen ingevolge de TAS die de SVB door bemiddeling van het instituut asbestslachtoffers ontvangt. De datum van ontvangst is over het algemeen de datum waarop de postbus of brievenbus door de SVB wordt geleegd en de binnengekomen stukken van een datumstempel worden voorzien. Uit een arrest van de Hoge Raad van 16 februari 1996 volgt dat een stuk dat per fax is verzonden, moet worden beschouwd als te zijn ingediend op de datum waarop het wordt verzonden indien het stuk voor middernacht door de ontvangende fax-machine is geregistreerd. Als voorafgaand aan de indiening van de aanvraag door een gerechtigde contact met de SVB is opgenomen, kan dit contact als termijn-sauverend worden aangemerkt mits de schriftelijke aanvraag binnen twee weken na dit eerste contact is ingediend en van het eerste contact door de SVB een aantekening is gemaakt.
Ook voor andere stukken dan aanvragen hanteert de SVB als beleid dat de datum van ontvangst door de SVB wordt aangemerkt als de datum van indiening.

Jurisprudentie
HR 16 februari 1996, NJ 1996/55

1.3.2 *Aanvulling van de aanvraag:*
artikel 4:5 Awb

Awb: art. 4:5

1. Indien de aanvrager niet heeft voldaan aan enig wettelijk voorschrift voor het in behandeling nemen van de aanvraag of indien de verstrekte gegevens en bescheiden onvoldoende zijn voor de beoordeling van de aanvraag of voor de voorbereiding van de beschikking, kan het bestuursorgaan besluiten de aanvraag niet te behandelen, mits de aanvrager de gelegenheid heeft gehad binnen een door het bestuursorgaan gestelde termijn de aanvraag aan te vullen.
2. Indien de aanvraag of een van de daarbij behorende gegevens of bescheiden in een vreemde taal is gesteld en een vertaling daarvan voor de beoordeling van de aanvraag of voor de voorbereiding van de beschikking noodzakelijk is, kan het bestuursorgaan besluiten de aanvraag niet te behandelen, mits de aanvrager de gelegenheid heeft gehad binnen een door het bestuursorgaan gestelde termijn de aanvraag met een vertaling aan te vullen.
3. Indien de aanvraag of een van de daarbij behorende gegevens of bescheiden omvangrijk of ingewikkeld is en een samenvatting voor de beoordeling van de aanvraag of voor de voorbereiding van de beschikking noodzakelijk

is, kan het bestuursorgaan besluiten de aanvraag niet te behandelen, mits de aanvrager de gelegenheid heeft gehad binnen een door het bestuursorgaan gestelde termijn de aanvraag met een samenvatting aan te vullen.

4. Een besluit om de aanvraag niet te behandelen wordt aan de aanvrager bekendgemaakt binnen vier weken nadat de aanvraag is aangevuld of nadat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.

De SVB hanteert bij de toepassing van artikel 4:5, eerste lid Awb geen vaste hersteltermijnen. Indien het recht op uitkering/pensioen door het ontbreken van aanvullende gegevens niet vastgesteld kan worden, gaat de SVB er echter van uit dat de aanvrager binnen een termijn van drie weken de noodzakelijke gegevens alsnog dient te overleggen. Gebeurt dat niet dan wordt besloten de aanvraag niet in behandeling te nemen. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden kan, eventueel in overleg met de aanvrager, een andere termijn worden afgesproken. De aanvrager om een eenmalige uitkering op grond van de TAS wordt een aanzienlijk langere termijn voor aanvulling van de aanvraag gegeven. De reden hiervoor is dat het bij deze aanvragen in de regel gaat om zeer oude informatie die veelal niet binnen enkele weken te achterhalen zal zijn. De SVB kan eveneens een langere termijn dan drie weken aanhouden, indien de aanvrager in het buitenland woont.

2 Vertegenwoordiging en machtiging:
artikel 2:1 en artikel 2:2 Awb

Awb: art. 2:1

1. Een ieder kan zich ter behartiging van zijn belangen in het verkeer met bestuursorganen laten bijstaan of door een gemachtigde laten vertegenwoordigen.
2. Het bestuursorgaan kan van een gemachtigde een schriftelijke machtiging verlangen.

Awb: art. 2:2

1. Het bestuursorgaan kan bijstand of vertegenwoordiging door een persoon tegen wie ernstige bezwaren bestaan weigeren.
2. De belanghebbende en de in het eerste lid bedoelde persoon worden van de weigering onverwijld schriftelijk in kennis gesteld.
3. Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van advocaten en procureurs.

Ingeval de belanghebbende zich wil laten vertegenwoordigen door een gemachtigde verlangt de SVB altijd een originele machtiging, tenzij de vertegenwoordiger één van de volgende rechtshulpverleners is: een advocaat, een notaris of een medewerker van een door de overheid gesubsidieerde instelling voor rechtshulp. Evenmin verlangt de SVB een machtiging indien:

– de gemachtigde de partner van de aanvrager om kinderbijslag is en deze partner deel uitmaakt van het huishouden van de aanvrager en beiden in beginsel recht op kinderbijslag hebben;
– de gemachtigde de partner van de aanvrager om halfwezenuitkering is en beiden in beginsel als nabestaande in de zin van artikel 22, tweede lid Anw kunnen worden aangemerkt ter zake van de halfwees waaraan het recht op uitkering kan worden ontleend;
– de werkgever de aanvraag voor de vrijwillige verzekering voor een werknemer indient en daarvoor de premie betaalt. In de contacten tussen de SVB en de werknemer, die uit de vrijwillige verzekering voortvloeien, kan de werkgever als gemachtigde van de werknemer optreden.

Van de bevoegdheid op grond van artikel 2:2, eerste lid maakt de SVB alleen in uitzonderingsgevallen gebruik. Slechts indien sprake is van evidente en ernstige ondeskundigheid van de gemachtigde of als de gemachtigde een goede afhandeling van het beschikkingsproces belemmert, zal de SVB bijstand of vertegenwoordiging door die persoon weigeren.

3 Beslistermijnen:

artikel 4:13 en artikel 4:15 Awb, artikelen 12, 13, 14, 17 en 18 Besluit beslistermijnen sociale verzekeringswetten, artikel 106, lid 2 Anw, artikel 12, lid 2 Uitvoeringsbesluit Remigratiewet, artikel 10, leden 1 en 3 TAS

Awb: art. 4:13

1. Een beschikking dient te worden gegeven binnen de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn of, bij het ontbreken van zulk een termijn, binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag.
2. De in het eerste lid bedoelde redelijke termijn is in ieder geval verstreken wanneer het bestuursorgaan binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag geen beschikking heeft gegeven, noch een kennisgeving als bedoeld in artikel 4:14 heeft gedaan.

Awb: art. 4:15

De termijn voor het geven van een beschikking wordt opgeschort met ingang van de dag waarop het bestuursorgaan krachtens artikel 4:5 de aanvrager uitnodigt de aanvraag aan te vullen, tot de dag waarop de aanvraag is aangevuld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.

Besluit beslistermijnen sociale verzekeringswetten: art. 12

Een beschikking ingevolge de Algemene Ouderdomswet wordt gegeven binnen dertien weken na ontvangst van de aanvraag.

Besluit beslistermijnen sociale verzekeringswetten: art. 13

Een beschikking ingevolge de Algemene Weduwen- en Wezenwet wordt gegeven binnen dertien weken na ontvangst van de aanvraag.

Besluit beslistermijnen sociale verzekeringswetten: art. 14

Een beschikking ingevolge de Algemene Kinderbijslagwet wordt gegeven binnen dertien weken na ontvangst van de aanvraag.

Besluit beslistermijnen sociale verzekeringswetten: art. 17

Indien in verband met het geven van een beschikking ingevolge een in de hoofdstukken I tot en met XIII van dit besluit genoemde wet informatie is gevraagd aan een persoon of instantie buiten Nederland en om die reden de beschikking niet kan worden gegeven binnen de in genoemde hoofdstukken van dit besluit bepaalde termijnen, wordt die termijn verlengd met ten hoogste zes maanden en wordt de aanvrager van deze verlenging schriftelijk in kennis gesteld.

Besluit beslistermijnen sociale verzekeringswetten: art. 18

Indien een beschikking ingevolge een in de hoofdstukken I tot en met XIII van dit besluit genoemde wet niet binnen de in dit besluit bepaalde termijn kan worden gegeven, wordt de aanvrager hiervan schriftelijk in kennis gesteld

onder vermelding van een redelijke termijn waarbinnen de beschikking wel tegemoet kan worden gezien.

Anw: art. 106, lid 2
Artikel 13 van het Besluit beslistermijnen sociale verzekeringen geldt voor beschikkingen ingevolge deze wet.

Besluit voorzieningen Remigratiewet: art. 12, lid 2
2. Op een aanvraag wordt binnen vier maanden beslist.

TAS: art. 10, leden 1 en 3
1. De Bank stelt binnen dertien weken na ontvangst van de aanvraag vast of recht op een eenmalige uitkering bestaat.
3. Indien de Bank niet in staat is tijdig een besluit te nemen, stelt de Bank de aanvrager of de nabestaande, bedoeld in artikel 7, vijfde lid, daarvan in kennis en kan de termijn, bedoeld in het eerste en tweede lid, met ten hoogste dertien weken worden verlengd.

De beslistermijn vangt aan op het moment waarop het aanvraagformulier bij de SVB wordt ingediend. Indien de aanvraag via een buitenlands verbindingsorgaan, een Nederlands bestuursorgaan of, indien het een aanvraag om een eenmalige uitkering ingevolge de TAS betreft, het Instituut asbestslachtoffers ingediend wordt, begint de beslistermijn te lopen op het moment dat de SVB de aanvraag van het betreffende orgaan ontvangen heeft.

Het komt voor dat belanghebbenden erg vroeg zijn met de aanvraag om een pensioen of uitkering. De SVB geeft in dergelijke gevallen toepassing aan artikel 18 van het Besluit beslistermijnen sociale verzekeringswetten.[52] Uitgangspunt daarbij is dat de beschikking in ieder geval moet zijn verzonden voor de eerste dag van de maand waarin het recht op pensioen/uitkering ingaat.

52 Besluit van 28 december 1993, Stb. 779, laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 9 oktober 1998, Stb. 601

4 Primaire beschikking

4.1 Zorgvuldige voorbereiding:
artikel 2:4, artikel 3:2 en artikel 3:9 Awb

Awb: art. 2:4
1. Het bestuursorgaan vervult zijn taak zonder vooringenomenheid.
2. Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden.

Awb: art. 3:2
Bij de voorbereiding van een besluit vergaart een bestuursorgaan de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen.

Awb: art. 3:9
Indien een besluit berust op een onderzoek naar feiten en gedragingen dat door een adviseur is verricht, dient het bestuursorgaan zich ervan te vergewissen dat dit onderzoek op zorgvuldige wijze heeft plaatsgevonden.

De SVB gaat als volgt met de in artikel 2:4 geformuleerde verplichting om:
- Medewerkers behandelen geen dossiers van persoonlijke bekenden. Indien een medewerker een dossier van een persoonlijke bekende ter behandeling voorgelegd krijgt, is de medewerker verplicht om het dossier over te dragen aan een collega.
- Indien een aanvrager verzoekt de aanvraag niet te laten behandelen door een bepaalde medewerker, omdat hij redenen meent te hebben om aan de onpartijdigheid van die medewerker te twijfelen, wordt dit verzoek in beginsel gehonoreerd. Een dergelijk verzoek moet schriftelijk en gemotiveerd bij de directeur van de betreffende vestiging van de SVB ingediend worden. Indien een dergelijk verzoek mondeling tijdens een hoorzitting wordt gedaan wordt de hoorzitting verdaagd totdat op het verzoek door de directeur beslist is.

De SVB hanteert als uitgangspunt dat de eis van zorgvuldige voorbereiding van een besluit een zo maximaal mogelijk inzicht in de relevante feiten en de af te wegen belangen noodzakelijk maakt. De SVB stelt zich hiertoe actief op bij het vergaren van kennis van de betreffende feiten en belangen.

De SVB gaat ervan uit dat artikel 3:2 toelaat dat bij het treffen van beschik-

kingen op grond van artikel 16, tweede lid AOW, artikel 33, vierde lid Anw, artikel 14, derde lid AKW en artikel 6, derde lid TOG 2000 (verlenging van de terugwerkende kracht van een aanvraag), de volgende procedure gevolgd wordt. Door middel van een zogenaamde vooraankondiging wordt betrokkene op de hoogte gebracht van het voornemen van de SVB om een pensioen/uitkering toe te kennen met een terugwerkende kracht van één jaar. Daarmee wordt er door de SVB in beginsel van uitgegaan dat er geen redenen zijn voor terugwerkende kracht over een langere periode. Betrokkene wordt uitgenodigd om, indien hij zich niet kan vinden in het voorstel, zijn bedenkingen binnen drie weken kenbaar te maken en daarbij aan te geven welke redenen hij aanwezig acht voor een terugwerkende kracht van meer dan één jaar. Voor cliënten die in het buitenland wonen, kan, afhankelijk van de woonplaats, een langere termijn gehanteerd worden. Indien de termijn waarbinnen de betrokkene kan reageren, verstreken is en de SVB geen reactie ontvangen heeft, wordt een primaire beslissing conform de vooraankondiging genomen. Reageert de betrokkene wel dan vindt nader onderzoek plaats. Op basis van het nader onderzoek wordt dan een definitieve beslissing genomen.

In de TOG 2000 is gestipuleerd dat de SVB voor de medische aspecten van de beoordeling gebruik dient te maken van een adviseur. Ook in de TAS is bepaald dat de SVB over het recht op de eenmalige uitkering advies kan vragen aan het Instituut asbestslachtoffers. Hoewel niet in de wet voorgeschreven wordt door de SVB ook in het kader van de Anw en AKW gebruik gemaakt van een adviseur in situaties waarin een medische beoordeling mede ten grondslag licht aan de vaststelling van het recht op uitkering. Op de SVB rust in al deze gevallen de verplichting zich ervan te vergewissen dat het aan het advies ten grondslag liggende onderzoek op zorgvuldige wijze is geschied. Deze toetsing vindt plaats aan de hand van het advies. Blijkens vaste jurisprudentie van de CRvB moet daaruit ten minste blijken op basis van welke gegevens het tot stand is gekomen en welke procedure bij de totstandkoming is gevolgd. Indien het advies niet geheel aan de gestelde eisen voldoet, als een aanvrager medische verklaringen produceert die het advies weerleggen of tegenspreken of als de aanvrager met aannemelijke verklaringen komt die in redelijkheid moeten leiden tot de conclusie dat het advies niet geheel op de juiste wijze tot stand is gekomen, dan verzoekt de SVB aan het adviesorgaan het advies aan te passen of uit te breiden.

Jurisprudentie
CRvB 12 februari 1994, RSV 1995/147
CRvB 7 februari 1995, AB 1995/578

4.2 Hoorplicht:
artikel 4:7 en artikel 4:12 Awb

Awb: art. 4:7

1. Voordat een bestuursorgaan een aanvraag tot het geven van een beschik-

king geheel of gedeeltelijk afwijst, stelt het de aanvrager in de gelegenheid zijn zienswijze naar voren te brengen indien:

a. de afwijzing zou steunen op gegevens over feiten en belangen die de aanvrager betreffen, en

b. die gegevens afwijken van gegevens die de aanvrager zelf ter zake heeft verstrekt.

2. Het eerste lid geldt niet indien sprake is van een afwijking van de aanvraag die slechts van geringe betekenis voor de aanvrager kan zijn.

Awb: art. 4:12

1. Het bestuursorgaan kan toepassing van de artikelen 4:7 en 4:8 voorts achterwege laten bij een beschikking die strekt tot het vaststellen van een financiële verplichting of aanspraak indien:

a. tegen die beschikking bezwaar kan worden gemaakt of administratief beroep kan worden ingesteld, en

b. de nadelige gevolgen na bezwaar of administratief beroep volledig ongedaan kunnen worden gemaakt.

2. Het eerste lid geldt niet bij een beschikking die strekt tot:

a. het op grond van artikel 4:35 of met toepassing van artikel 4:51 weigeren van een subsidie;

b. het op grond van artikel 4:46, tweede lid, lager vaststellen van een subsidie, of

c. het intrekken of ten nadele van de ontvanger wijzigen van een subsidieverlening of een subsidievaststelling.

De beslissingen van de SVB betreffen in het overgrote deel van de gevallen beschikkingen die onder de categorie, bedoeld in artikel 4:12 vallen. In de primaire fase ziet de SVB dan ook af van het horen van de aanvrager of eventuele andere belanghebbenden. Niettemin kan de SVB de belanghebbende horen in verband met de vereiste zorgvuldigheid bij de voorbereiding van beschikkingen.

4.3 Motiveringsplicht:
artikel 3:46, artikel 3:47 en artikel 3:48 Awb

Awb: art. 3:46

Een besluit dient te berusten op een deugdelijke motivering.

Awb: art. 3:47

1. De motivering wordt vermeld bij de bekendmaking van het besluit.
2. Daarbij wordt zo mogelijk vermeld krachtens welk wettelijk voorschrift het besluit wordt genomen.
3. Indien de motivering in verband met de vereiste spoed niet aanstonds bij de bekendmaking van het besluit kan worden vermeld, verstrekt het bestuursorgaan deze binnen een week na de bekendmaking.
4. In dat geval zijn de artikelen 3:41 tot en met 3:43 van overeenkomstige toepassing.

Awb: art. 3:48

1. De vermelding van de motivering kan achterwege blijven indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat daaraan geen behoefte bestaat.
2. Verzoekt een belanghebbende binnen een redelijke termijn om de motivering, dan wordt deze zo spoedig mogelijk verstrekt.

Artikel 3:48, eerste lid laat toe dat, indien alle rechtsfeiten en omstandigheden volstrekt helder zijn en het recht vastgesteld wordt zonder vermindering of korting van het uitkeringsbedrag, volstaan kan worden met een eenvoudige toelichting en een uitgebreide verwijzing naar wettelijke voorschriften achterwege kan blijven. In plaats daarvan worden de van toepassing zijnde wet en (eventueel) het toegepaste verdrag genoemd. Verzoekt betrokkene op grond van 3:48, tweede lid om een uitgebreidere motivering dan verstrekt de SVB deze motivering binnen drie weken.
In die gevallen waarin niet alle rechtsfeiten en omstandigheden volstrekt helder zijn en/of het uitkeringsrecht wordt vastgesteld met een vermindering of korting van de uitkering, wordt de beslissing uitgebreider gemotiveerd. Ook beschikkingen waarin afgeweken wordt van de gegevens die door de cliënt zelf verstrekt zijn, herzieningsbeschikkingen en alle belastende beschikkingen (zoals terugvorderings-, boete- en maatregelbeschikkingen) worden uitgebreid gemotiveerd.

5 Bezwaarschriftprocedure

5.1 Vereisten inhoud bezwaarschrift:
artikel 6:4, lid 1, artikel 6:5, leden 1 en 3 en artikel 6:6 Awb

Awb: art. 6:4, lid 1
Het maken van bezwaar geschiedt door het indienen van een bezwaarschrift bij het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen.

Awb: art. 6:5, leden 1 en 3
1. Het bezwaar- of beroepschrift wordt ondertekend en bevat ten minste:
a. de naam en het adres van de indiener;
b. de dagtekening;
c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar of beroep is gericht;
d. de gronden van het bezwaar of beroep.
3. Indien het bezwaar- of beroepschrift in een vreemde taal is gesteld en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar of beroep noodzakelijk is, dient de indiener zorg te dragen voor een vertaling.

Awb: art. 6:6
Indien niet is voldaan aan artikel 6:5 of aan enig ander bij de wet gesteld vereiste voor het in behandeling nemen van bezwaar of beroep, kan dit niet ontvankelijk worden verklaard, mits de indiener de gelegenheid heeft gehad het verzuim te herstellen binnen een hem daartoe gestelde termijn.

De SVB hanteert vier weken als termijn voor het herstellen van het verzuim. Voor betrokkenen die in het buitenland wonen wordt in de regel een termijn van zes weken gehanteerd. Deze termijn wordt schriftelijk aan betrokkene medegedeeld. De SVB verlengt deze termijn als voor afloop daarvan op goede gronden om verlenging wordt verzocht.

Van de bevoegdheid tot (kennelijk) niet-ontvankelijkverklaring maakt de SVB, bij overschrijding van de hersteltermijn, gebruik in de volgende gevallen:
– De indiener laat na om een handtekening of, als hij niet kan schrijven, een duimafdruk onder het bezwaarschrift te plaatsen.
– De indiener geeft niet aan tegen welk besluit bezwaar wordt gemaakt en het is niet mogelijk om dit op eenvoudige wijze te achterhalen.
– De indiener geeft geen enkele motivering in het bezwaarschrift en de motivering is ook niet op een andere wijze bekend bij de SVB.

– De indiener verzuimt een machtiging te overleggen in een geval waarin dit noodzakelijk is.

Op grond van artikel 84, vierde lid van Vo. 1408/71 en overeenkomstige bepalingen, opgenomen in bilaterale verdragen, moeten geschriften in bepaalde vreemde talen geaccepteerd worden. Artikel 6:5, derde lid kan in dergelijke gevallen niet worden toegepast.

5.2 Indiening en intrekking bezwaarschrift

5.2.1 *Termijnoverschrijding:* artikel 6:7, artikel 6:8, lid 1, en artikel 6:11 Awb

Awb: art. 6:7
De termijn voor het indienen van een bezwaar- of beroepschrift bedraagt zes weken.

Awb: art. 6:8, lid 1
1. De termijn vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt.

Awb: art. 6:11
Ten aanzien van een na afloop van de termijn ingediend bezwaar- of beroepschrift blijft niet-ontvankelijkverklaring op grond daarvan achterwege indien redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de indiener in verzuim is geweest.

Indien een bezwaarschrift niet binnen de daarvoor gestelde termijn is ingediend verklaart de SVB het bezwaar niet-ontvankelijk indien niet van een geldige reden voor de termijnoverschrijding blijkt. Worden in het bezwaarschrift of naar aanleiding van een vraag van de SVB redenen gegeven voor de termijnoverschrijding dan wordt bekeken of de termijnoverschrijding verschoonbaar is of niet. Mede op grond van de jurisprudentie hanteert de SVB de volgende lijn. Van verschoonbaarheid van de termijnoverschrijding kan bijvoorbeeld sprake zijn in geval de indiener buiten diens schuld tijdelijk niet in staat is geweest kennis te nemen van de primaire beschikking en hij zo spoedig mogelijk nadat hij kennis heeft kunnen nemen van de beschikking bezwaar heeft aangetekend (zie bijvoorbeeld Pres. Rb Amsterdam 25 oktober 1994 en CRvB 5 januari 1996). Van verschoonbare termijnoverschrijding kan eveneens sprake zijn in geval van een geestelijke stoornis bij de indiener of het ontbreken van de bezwaarclausule onder de primaire beschikking. Nalatigheid van een gemachtigde of zaakwaarnemer vormt geen bijzondere omstandigheid op grond waarvan kan worden geoordeeld dat de indiener niet in verzuim is geweest (zie Rb ’s-Hertogenbosch, 11 augustus 1994). Indien sprake is van een niet-verschoonbare termijnoverschrijding wordt overigens wel gekeken of er aanleiding bestaat om de primaire beschikking te herzien.

Jurisprudentie
Rb 's-Hertogenbosch 11 augustus 1994, JB 1995/2
Pres. Rb Amsterdam 25 oktober 1994, JB 1995/12
CRvB 5 januari 1996, AB 1996, 145

5.2.2 *Ontvangstbevestiging:*
artikel 6:14 Awb

Awb: art. 6:14, lid 1
1. Het orgaan waarbij het bezwaar- of beroepschrift is ingediend, bevestigt de ontvangst daarvan schriftelijk.

Aan het verzenden van een ontvangstbevestiging zijn geen wettelijke termijnen gesteld. De SVB verzendt een ontvangstbevestiging in de regel binnen een week, maar in ieder geval binnen twee weken na ontvangst van het bezwaarschrift.

5.2.3 *Schorsende werking:*
artikel 6:16 Awb

Awb: art. 6:16
Het bezwaar of beroep schorst niet de werking van het besluit waartegen het is gericht, tenzij bij of krachtens wettelijk voorschrift anders is bepaald.

In dit artikel is als hoofdregel vastgelegd dat het maken van bezwaar of het instellen van beroep niet leidt tot schorsing van rechtswege van het bestreden besluit. Deze bepaling laat echter onverlet dat de SVB in bepaalde gevallen kan beslissen de tenuitvoerlegging van de beschikking op te schorten in afwachting van de beslissing op bezwaar of beroep. De SVB is van oordeel dat dit aan de orde kan zijn indien het bezwaarschrift aanleiding geeft tot het voorlopig oordeel dat de primaire beschikking geen stand kan houden.

5.2.4 *Kopie bezwaardossier aan vertegenwoordiger:*
art. 6:17 Awb

Indien sprake is van een rechtshulpverlener voor wie op grond van § 2 geen machtiging behoeft te worden afgegeven, zendt de SVB in beginsel ambtshalve een kopie van het bezwaardossier met de ontvangstbevestiging mee of zendt zij dit uiterlijk binnen twee weken na verzending van de ontvangstbevestiging na. Van deze regel wordt afgeweken als redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de rechthulpverlener zonder die toezending over een toereikende hoeveelheid stukken kan beschikken om de juistheid van de beschikking te kunnen beoordelen. In gevallen waarin de SVB artikel 6:17 niet ambtshalve toepast zendt zij een kopie van het bezwaardossier op verzoek van de gemachtigde toe.

5.2.5 *Fictieve weigering:* artikel 6:20 Awb

Awb: art 6:20

1. Indien het bezwaar of beroep is gericht tegen het niet tijdig nemen van een besluit, blijft het bestuursorgaan verplicht een besluit op de aanvraag te nemen.
2. Het in het eerste lid bepaalde geldt niet:

a. gedurende de periode dat het bezwaar aanhangig is;
b. na de beslissing op het bezwaar of beroep indien de indiener als gevolg daarvan geen belang meer heeft bij een besluit op de aanvraag.

3. Indien het bestuursorgaan een besluit op de aanvraag neemt, doet het daarvan onverwijld mededeling aan het orgaan waarbij het bezwaar of beroep tegen het niet tijdig beslissen aanhangig is.
4. Het bezwaar of beroep wordt geacht mede te zijn gericht tegen het besluit op de aanvraag, tenzij dat besluit aan het bezwaar of beroep geheel tegemoet komt.
5. De beslissing op het bezwaar of beroep tegen het besluit op de aanvraag kan echter worden verwezen naar een ander orgaan waarbij bezwaar of beroep tegen het besluit op de aanvraag aanhangig is, kan of kon worden gemaakt.
6. Het bezwaar of beroep tegen het niet tijdig beslissen op de aanvraag kan alsnog gegrond worden verklaard, indien de indiener van het bezwaar- of beroepschrift daarbij belang heeft.

De SVB hanteert als uitgangspunt dat zij, hangende een bezwaarschriftprocedure gericht tegen een fictieve weigering, geen beslissing op de aanvraag neemt, tenzij de aanvrager daarbij een onmiskenbaar belang heeft. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn indien de beslissing op een AOW-aanvraag is uitgebleven omdat er ten aanzien van een deel van het verzekeringstraject nog geen zekerheid bestaat. Voor de periode waarvan wel vaststaat dat betrokkene verzekerd is geweest kan het pensioen met een voorschotbeslissing worden toegekend zonder dat op de uitkomst van de bezwaarschriftprocedure behoeft te worden gewacht.

5.2.6 *Intrekking:* artikel 6:21 Awb

Awb: art. 6:21

1. Het bezwaar of beroep kan schriftelijk worden ingetrokken.
2. Tijdens het horen kan de intrekking ook mondeling geschieden.

Bezwaar kan uitsluitend worden ingetrokken op initiatief van de belanghebbende. De SVB beschouwt een bezwaar als ingetrokken:

– als de belanghebbende schriftelijk en ondubbelzinnig heeft medegedeeld zijn bezwaar te willen intrekken;
– als de belanghebbende tijdens de hoorzitting zijn bezwaar mondeling intrekt; hiervan wordt melding gemaakt in het hoorverslag;

– als de belanghebbende tijdens een telefonisch contact met de SVB heeft medegedeeld zijn bezwaar in te trekken In dit geval wordt het bezwaar als ingetrokken beschouwd op het moment dat de belanghebbende de intrekking schriftelijk heeft bevestigd.

5.3 Hoorplicht

5.3.1 *Houden van een hoorzitting:* artikel 7:2 en artikel 7:3 Awb

Awb: art. 7:2

1. Voordat een bestuursorgaan op een bezwaar beslist, stelt het belanghebbenden in de gelegenheid te worden gehoord.
2. Het bestuursorgaan stelt daartoe in ieder geval de indiener van het bezwaarschrift op de hoogte alsmede de belanghebbenden die bij de voorbereiding van het besluit hun zienswijze naar voren hebben gebracht.

Awb: art. 7:3

Van het horen van belanghebbenden kan worden afgezien indien:

a. het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk is,
b. het bezwaar kennelijk ongegrond is,
c. de belanghebbenden hebben verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord, of
d. aan het bezwaar volledig tegemoet wordt gekomen en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belangen kunnen worden geschaad.

De SVB voltooit het onderzoek naar aanleiding van het bezwaar zoveel mogelijk alvorens de belanghebbende uit te nodigen voor de hoorzitting.
De SVB nodigt de belanghebbende tenminste twee weken tevoren uit voor een hoorzitting waarvan datum en tijdstip door de SVB zijn vastgesteld. Het horen vindt plaats in het kantoor dat het bezwaarschrift in behandeling heeft. Indien de SVB tijdens de hoorzitting bepaalde punten aan de orde wil stellen stelt zij de belanghebbende daarvan in de regel tegelijk met de uitnodiging in kennis. De belanghebbende kan tijdens de hoorzitting ook andere punten aan de orde stellen. Indien de SVB voornemens is gedeeltelijk aan het bezwaar tegemoet te komen, informeert zij de belanghebbende hierover bij de verzending van de uitnodiging om te worden gehoord. Indien de belanghebbende verhinderd is op de genoemde datum te verschijnen, wordt de hoorzitting op zijn verzoek eenmalig uitgesteld tot een in overleg te bepalen tijdstip.
Ten aanzien van artikel 7:3, onder a zij verwezen naar § 5.1 (artikel 6:5, leden 1 en 3 en artikel 6:6).
Indien in een bezwaarschrift geen enkele juridisch relevante grond wordt aangevoerd of indien een bezwaarschrift geen enkele aanleiding geeft voor het vermoeden dat is uitgegaan van onjuiste gegevens of dat de wet onjuist is toegepast verklaart de SVB het bezwaar zonder hoorzitting kennelijk ongegrond.

5.3.2 *Indiening van stukken:* artikel 7:4 Awb

Awb: art. 7:4

1. Tot tien dagen voor het horen kunnen belanghebbenden nadere stukken indienen.
2. Het bestuursorgaan legt het bezwaarschrift en alle verder op de zaak betrekking hebbende stukken voorafgaand aan het horen gedurende ten minste een week voor belanghebbenden ter inzage.
3. Bij de oproeping voor het horen worden belanghebbenden gewezen op het eerste lid en wordt vermeld waar en wanneer de stukken ter inzage zullen liggen.
4. Belanghebbenden kunnen van deze stukken tegen vergoeding van ten hoogste de kosten afschriften verkrijgen.
5. Voor zover de belanghebbenden daarmee instemmen, kan toepassing van het tweede lid achterwege worden gelaten.
6. Het bestuursorgaan kan, al dan niet op verzoek van een belanghebbende, toepassing van het tweede lid achterwege laten, voor zover geheimhouding om gewichtige redenen is geboden. Van de toepassing van deze bepaling wordt mededeling gedaan.
7. Gewichtige redenen zijn in ieder geval niet aanwezig, voor zover ingevolge de Wet openbaarheid van bestuur de verplichting bestaat een verzoek om informatie, vervat in deze stukken, in te willigen.
8. Indien een gewichtige reden is gelegen in de vrees voor schade aan de lichamelijke of geestelijke gezondheid van een belanghebbende, kan inzage van de desbetreffende stukken worden voorbehouden aan een gemachtigde die hetzij advocaat hetzij arts is.

Ten aanzien van de indiening en het ter inzage leggen van stukken ten behoeve van een hoorzitting hanteert de SVB de volgende beleidsregel. Belanghebbenden kunnen tot tien dagen voor het horen schriftelijke stukken indienen. Stukken die kort voor of tijdens de hoorzitting worden ingebracht door de cliënt of andere belanghebbende(n), worden in het onderzoek betrokken tenzij de stukken niet volledig op hun waarde kunnen worden geschat (bijvoorbeeld vanwege de omvang van de stukken). Indien de stukken die kort voor of tijdens de hoorzitting zijn ingebracht niet tijdens de hoorzitting kunnen worden onderzocht, gebeurt dit op een later tijdstip alsnog. Eventueel kan een tweede hoorzitting noodzakelijk zijn. In dit verband zij tevens verwezen naar de beleidsregel bij artikel 7:6 (zie § 5.3.4).

Aan de indiener van het bezwaarschrift wordt in de uitnodiging voor de hoorzitting in ieder geval medegedeeld dat de mogelijkheid bestaat om het bezwaardossier te komen inzien. Eventueel worden stukken meegestuurd.
Het bezwaardossier bestaat uit de op de zaak betrekking hebbende stukken. Hieronder verstaat de SVB uitsluitend stukken die betrekking hebben op het concrete geval en die relevant zijn voor de totstandkoming van het bestreden besluit, en de correspondentie die in het kader van de bezwaarprocedure heeft plaatsgevonden.

Bij de beoordeling van de vraag of gewichtige redenen, genoemd in het zesde lid van artikel 7:4, aanwezig zijn, gaat de SVB uit van de in artikel 10, tweede lid, van de Wet openbaarheid van bestuur[53] genoemde uitzonderingen, zoals het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten en eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

5.3.3 *Samenstelling van de hoorcommissie:* artikel 7:5 Awb

Awb: art. 7:5

1. Tenzij het horen geschiedt door of mede door het bestuursorgaan zelf dan wel de voorzitter of een lid daarvan, geschiedt het horen door:

a. een persoon die niet bij de voorbereiding van het bestreden besluit betrokken is geweest, of

b. meer dan een persoon van wie de meerderheid, onder wie degene die het horen leidt, niet bij de voorbereiding van het bestreden besluit betrokken is geweest.

2. Voor zover niet bij wettelijk voorschrift anders is bepaald, besluit het bestuursorgaan of het horen in het openbaar plaatsvindt.

De voorwaarden vervat in artikel 7:5 zijn door de SVB als volgt uitgewerkt. De hoorcommissie bestaat uit minimaal twee en maximaal drie personen. Als hoofdregel geldt dat met twee personen wordt gehoord. Geen van beide personen die deel uitmaken van de hoorcommissie zijn bij de eerdere besluitvorming betrokken geweest. Slechts in uitzonderingsgevallen, bijvoorbeeld in zaken met een complex karakter, wordt met drie personen gehoord. Ook in bezwaarschriftprocedures over een tegemoetkoming TOG waarin het bezwaar is gericht tegen een indicatiestelling, en in bezwaarschriftprocedures betreffende de vraag of de persoon hulpbehoevend is in de zin van artikel 15, eerste lid, onderdeel d Anw, bestaat de hoorcommissie uit drie personen. De hoorcommissie is dan namelijk uitgebreid met een arts. Deze arts is niet bij de eerdere advisering over de indicatiestelling betrokken geweest. In alle genoemde situaties wordt gegarandeerd dat de meerderheid van de leden van de hoorcommissie niet eerder bij de besluitvorming betrokken is geweest.

5.3.4 *Horen van meerdere belanghebbenden:* artikel 7:6 Awb

Awb: art. 7:6

1. Belanghebbenden worden in elkaars aanwezigheid gehoord.
2. Ambtshalve of op verzoek kunnen belanghebbenden afzonderlijk worden gehoord, indien aannemelijk is dat gezamenlijk horen een zorgvuldige behandeling zal belemmeren of dat tijdens het horen feiten of omstandig-

53 Wet van 31 oktober 1991, Stb. 703, laatstelijk gewijzigd bij wet van 18 juni 1999, Stb. 356

heden bekend zullen worden waarvan geheimhouding om gewichtige redenen is geboden.
3. Wanneer belanghebbenden afzonderlijk zijn gehoord, wordt ieder van hen op de hoogte gesteld van het verhandelde tijdens het horen buiten zijn aanwezigheid.
4. Het bestuursorgaan kan, al dan niet op verzoek van een belanghebbende, de toepassing van het derde lid achterwege laten, voor zover geheimhouding om gewichtige redenen is geboden. Artikel 7:4, zesde lid, tweede volzin, zevende en achtste lid, is van overeenkomstige toepassing.

Van meerdere belanghebbenden is met name sprake indien het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) de kinderbijslag of het wezenpensioen heeft aangevraagd of over de betaling heeft geadviseerd. De volgende personen worden dan voor de hoorzitting uitgenodigd:
– (een vertegenwoordiger van) het LBIO;
– de eigenlijke rechthebbende op de kinderbijslag die geen aanvraag heeft ingediend of de eigenlijke rechthebbende aan wie – op advies van het LBIO – de uitbetaling niet plaatsvindt;
– degene aan wie de uitbetaling – op advies van het LBIO – wel plaatsvindt.

In dergelijke situaties stelt de SVB als eis dat de belanghebbende die stukken voor de hoorzitting wil inbrengen, deze ten minste tien dagen van tevoren opstuurt, zodat deze gedurende een week ter inzage kunnen worden gelegd. De andere belanghebbenden hebben dan nog de gelegenheid om vóór de hoorzitting kennis te nemen van deze stukken. In dit verband zij tevens verwezen naar § 5.3.2.
Of van de mogelijkheid om belanghebbenden afzonderlijk te horen gebruik wordt gemaakt, is ter beoordeling van de hoorcommissie. Ook als de hoorzitting al is begonnen en het blijkt in de loop van het gesprek wenselijk te zijn dat de belanghebbenden verder afzonderlijk worden gehoord, kan hiertoe alsnog worden besloten.

5.3.5 *Hoorverslag:*
artikel 7:7 Awb

Awb: art 7:7
Van het horen wordt een verslag gemaakt.

Indien een hoorzitting wordt gehouden, wordt op verzoek een kopie van het hoorverslag aan de belanghebbende(n) (of diens gemachtigde) gestuurd.

5.3.6 *Nieuwe feiten of omstandigheden:*
artikel 7:9 Awb

Awb: art. 7:9
Wanneer na het horen aan het bestuursorgaan feiten of omstandigheden bekend worden die voor de op het bezwaarschrift te nemen beslissing van aan-

merkelijk belang kunnen zijn, wordt dit aan belanghebbenden meegedeeld en worden zij in de gelegenheid gesteld daarover te worden gehoord.

Na de hoorzitting beoordeelt de SVB of er naar aanleiding van hetgeen tijdens het horen naar voren is gekomen nog nadere gegevens of stukken nodig zijn. Dit is met name het geval indien betrokkene nieuwe gegevens heeft verstrekt die geverifieerd moeten worden of indien de hoorcommissie betrokkene heeft toegezegd nog nader onderzoek te zullen verrichten. Hiervan wordt in het hoorverslag aantekening gemaakt. De resultaten van het nader onderzoek worden als bijlage bij het hoorverslag gevoegd. Als na het horen feiten of omstandigheden bekend worden – al dan niet als gevolg van een nader onderzoek – die voor de beschikking op het bezwaar van aanmerkelijk belang kunnen zijn, wordt dit aan betrokkene medegedeeld en wordt hij in de gelegenheid gesteld daarover te worden gehoord.

5.4 Beslistermijnen:

artikel 52 AOW, artikel 65 Anw, artikel 30 AKW, en artikel 7:10, leden 2, 3 en 4 Awb

AOW: art. 52
In afwijking van artikel 7:10, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht beslist de Sociale Verzekeringsbank binnen dertien weken na ontvangst van het bezwaarschrift.

Anw: art. 65
In afwijking van artikel 7:10, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht beslist de bank binnen dertien weken na ontvangst van het bezwaarschrift.

AKW: art. 30
In afwijking van artikel 7:10, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht beslist de Sociale Verzekeringsbank binnen dertien weken na ontvangst van het bezwaarschrift.

Awb: art. 7:10, leden 2, 3 en 4

2. De termijn wordt opgeschort met ingang van de dag waarop de indiener verzocht is een verzuim als bedoeld in artikel 6:6 te herstellen, tot de dag waarop het verzuim is hersteld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.
3. Het bestuursorgaan kan de beslissing voor ten hoogste vier weken verdagen. Van de verdaging wordt schriftelijk mededeling gedaan.
4. Verder uitstel is mogelijk voor zover de indiener van het bezwaarschrift daarmee instemt en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belang kunnen worden geschaad of ermee instemmen.

De SVB verdaagt het nemen van een beschikking op bezwaar uitsluitend:
– indien nader onderzoek bij een persoon of instantie noodzakelijk is;

– indien het bezwaar een juridische vraag oproept die een zodanige algemene uitstraling heeft dat nadere beleidsmatige besluitvorming noodzakelijk is;
– indien sprake is van een plotselinge toevloed van bezwaarzaken;
– indien de belanghebbende vraagt om uitstel van de hoorzitting.

De SVB deelt aan de belanghebbende de reden van de verdaging van de beschikking op bezwaar mede.
Verdaging vindt uitsluitend plaats tot een bepaalde gebeurtenis of datum, of met een met name genoemde termijn.
De SVB gaat ervan uit dat verdere verlenging van de bezwaartermijn uitsluitend kan plaatsvinden na voorafgaande uitdrukkelijke toestemming van de belanghebbende.
Een uitzondering geldt als de SVB om toestemming voor verlenging heeft gevraagd in afwachting van nadere gegevens die zouden kunnen leiden tot een beschikking waarbij geheel of gedeeltelijk aan het bezwaar tegemoet wordt gekomen. In dat geval wordt aangenomen dat de belanghebbende deze toestemming heeft verleend, tenzij de belanghebbende uitdrukkelijk bezwaar maakt tegen deze verlenging. In dit laatste geval wordt een beschikking op bezwaar genomen op basis van de beschikbare gegevens en documenten.

5.5 Beslissing op het bezwaar

5.5.1 *Heroverweging:*
artikel 7:11 Awb

Awb: art. 7:11
1. Indien het bezwaar ontvankelijk is, vindt op grondslag daarvan een heroverweging van het bestreden besluit plaats.
2. Voor zover de heroverweging daartoe aanleiding geeft, herroept het bestuursorgaan het bestreden besluit en neemt het voor zover nodig in de plaats daarvan een nieuw besluit.

Indien het bezwaar ontvankelijk is, vindt een heroverweging van het bestreden besluit plaats. De SVB concentreert zich daarbij op dat aspect van de primaire beschikking waartegen bezwaar wordt gemaakt. Blijkt tijdens de behandeling van het bezwaar dat andere aspecten van de beschikking, waartegen geen bezwaar is ingediend, niet juist zijn, dan worden ook die aspecten in de beschikking op bezwaar opgenomen.

Indien het bezwaar doel treft, wordt de beschikking op bezwaar zo nodig mede gebaseerd op rechtsfeiten die in het kader van de voorbereiding van de primaire beschikking niet aan de orde zijn gekomen.
Indien de beslissing op bezwaar wordt gebaseerd op nieuwe rechtsfeiten die in de eerste hoorzitting niet aan de orde zijn geweest, wordt de belanghebbende opnieuw gehoord.

Indien bezwaar wordt gemaakt tegen een primaire beschikking ingevolgde de Anw of AKW waarbij medische aspecten een rol spelen, geldt het volgende. Als de belanghebbende medische verklaringen produceert die het advies waarop de SVB haar beslissing heeft gebaseerd weerleggen of tegenspreken of als de belanghebbende met aannemelijke verklaringen komt die in redelijkheid moeten leiden tot de conclusie dat het advies niet geheel op de juiste wijze tot stand is gekomen, vindt een nieuw onderzoek plaats door een andere arts en/of arbeidsdeskundige van hetzelfde adviserende orgaan. Indien bezwaar wordt gemaakt tegen een primaire beschikking ingevolge de Regeling tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende meervoudig en ernstig lichamelijk gehandicapte kinderen wordt door de bezwaarschriftcommissie, waartoe altijd een medicus behoort, beoordeeld of het bezwaar aanleiding geeft tot het inwinnen van nader advies dan wel het instellen van een nieuw onderzoek.

Jurisprudentie
CRvB 26 juli 1994, JB 1994/219
Pres. Rb 's-Gravenhage 29 november 1994, AB 1995, 13
Pres. CRvB 31 januari 1994, «JB» 1994/25
Pres. Rb 's-Gravenhage 26 januari 1995, «JB» 1995/54

5.5.2 *Motivering:*
artikel 7:12 Awb

Awb: art. 7:12

1. De beslissing op het bezwaar dient te berusten op een deugdelijke motivering, die bij de bekendmaking van de beslissing wordt vermeld. Daarbij wordt, indien ingevolge artikel 7:3 van het horen is afgezien, tevens aangegeven op welke grond dat is geschied.
2. De beslissing wordt bekendgemaakt door toezending of uitreiking aan degenen tot wie zij is gericht. Betreft het een besluit dat niet tot een of meer belanghebbenden was gericht, dan wordt de beslissing bekend gemaakt op dezelfde wijze als waarop dat besluit bekend gemaakt is.
3. Zo spoedig mogelijk na de bekendmaking van de beslissing wordt hiervan mededeling gedaan aan de belanghebbenden die in bezwaar of bij de voorbereiding van het bestreden besluit hun zienswijze naar voren hebben gebracht.
4. Bij de mededeling, bedoeld in het derde lid, is artikel 6:23 van overeenkomstige toepassing en wordt met het oog op de aanvraag van de beroepstermijn zo duidelijk mogelijk aangegeven wanneer de bekendmaking van de beslissing overeenkomstig het tweede lid heeft plaatsgevonden.

De SVB geeft aan artikel 7:12, eerste lid op overeenkomstige wijze uitvoering als aan de artikelen 4:16, 4:17 en 4:18 waar het de motiveringsplicht betreft. Dit impliceert dat de SVB bij een volledige tegemoetkoming aan het bezwaar, volstaat met een summiere motivering van de beslissing op bezwaar, met verwijzing naar het bezwaarschrift en de hoorzitting. Komt de beslissing op bezwaar niet of slechts ten dele tegemoet aan de bezwaren van de belang-

hebbende, dan motiveert de SVB de beslissing op bezwaar zodanig dat de belanghebbende inzicht geboden wordt in de gronden waarop de beslissing op bezwaar berust.

6 Schadevergoeding

6.1 Criteria voor de toekenning van schadevergoeding: artikel 8:73 Awb

Awb: art. 8:73

1. Indien de rechtbank het beroep gegrond verklaart, kan zij, indien daarvoor gronden zijn, op verzoek van een partij de door haar aangewezen rechtspersoon veroordelen tot vergoeding van de schade die die partij lijdt.
2. Indien de rechtbank de omvang van de schadevergoeding bij haar uitspraak niet of niet volledig kan vaststellen, bepaalt zij in haar uitspraak dat ter voorbereiding van een andere uitspraak daarover het onderzoek wordt heropend. De rechtbank bepaalt daarbij op welke wijze het onderzoek wordt voortgezet.

Indien een belanghebbende schade meent te hebben geleden ten gevolge van het handelen van de SVB zijn er verschillende wegen waarlangs hij schadevergoeding kan vorderen. Dit kan via de administratieve rechter op grond van de Awb en via de burgerlijke rechter op grond van het BW. In beide gevallen zal een belanghebbende veelal voorafgaand aan het beroep op de rechter een verzoek om vergoeding van schade indienen bij de SVB. De SVB heeft daarom het volgende schadevergoedingsbeleid ontwikkeld.

De SVB acht zich aansprakelijk voor de vergoeding van schade wegens vertraging in de voldoening van een geldsom als zij weliswaar een juist besluit heeft genomen, maar verzuimd heeft tijdig tot betaling van een uitkering over te gaan. In dat geval betaalt de SVB met toepassing van artikel 6:119 BW op verzoek van de belanghebbende een schadevergoeding ter hoogte van de wettelijke rente over de tijd dat de SVB in verzuim is geweest.

De SVB acht zich ook schadeplichtig als zij een onrechtmatige daad heeft gepleegd. Indien een besluit wordt ingetrokken of herzien naar aanleiding van een bezwaarschrift of indien een besluit wordt vernietigd door de rechter volgt uit de jurisprudentie (bijvoorbeeld HR 20 februari 1998 en CRvB 24 februari 1998) dat de SVB een onrechtmatige daad heeft gepleegd. Indien de SVB evenwel gebruik maakt van haar bevoegdheid, ten voordele van de belanghebbende terug te komen op een rechtens onaantastbare beschikking, gaat zij ervan uit dat deze handeling niet impliceert dat de oorspronkelijke beschikking daardoor als onrechtmatig moet worden gekwalificeerd. De SVB volstaat dan

met het toepassen van een terugwerkende kracht conform het gestelde in § 5.3.1.2, doch kent hiernaast geen schadevergoeding toe.
Er kan wel sprake zijn van een onrechtmatige daad als de SVB geen onrechtmatig besluit heeft genomen, maar in betekenende mate in strijd heeft gehandeld met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Indien vaststaat dat de SVB een onrechtmatige daad heeft gepleegd, moet worden beoordeeld of de onrechtmatige daad de SVB moet worden aangerekend (zie CRvB 9 augustus 1994 en 24 april 1996). De hoofdregel bij die beoordeling is dat de schuld van de SVB in beginsel is gegeven, maar dat er omstandigheden kunnen zijn waardoor de onjuiste handeling van de SVB geheel of gedeeltelijk aan de belanghebbende moet worden toegerekend. Voorts neemt de SVB aan dat geen sprake is van schuld indien de wetgever of de SVB met terugwerkende kracht een gunstiger regeling dan wel beleid vaststelt, terwijl de oude regeling of het oude beleid niet door de hoogste rechter onrechtmatig is bevonden.

Als er sprake is van een onrechtmatige daad die aan de SVB kan worden aangerekend en als gevolg waarvan de belanghebbende schade lijdt, fungeren de bepalingen uit het BW over schadevergoeding als leidraad voor de vaststelling van de schade (zie bijvoorbeeld CRvB 30 maart 1995 en 9 januari 1996).
Er wordt getoetst of de belanghebbende als gevolg van de onrechtmatige daad van de SVB een bepaald voordeel heeft verkregen waardoor de totale schade gematigd is, en of de schade door de belanghebbende beperkt had kunnen worden. Een voordeel kan bijvoorbeeld zijn een uitkering of een subsidie van een andere instantie, waarop de belanghebbende geen recht zou hebben gehad als de SVB juist zou hebben gehandeld.

Eventuele andere schadeposten dan wettelijke rente, zoals schade in de fiscale sfeer, komen slechts voor vergoeding in aanmerking in geval van een onrechtmatige daad en voor zover de belanghebbende om vergoeding daarvan verzoekt en de geleden schade kan aantonen.

Uit de jurisprudentie van de CRvB (16 april 1996 en 8 april 1997) leidt de SVB af dat vergoeding van immateriële schade slechts onder uitzonderlijke omstandigheden kan plaatsvinden. Met name moet hiervoor sprake zijn van ernstige inbreuken op de persoonlijke levenssfeer, dan wel op andere persoonlijkheidsrechten van de betrokkene. De SVB acht een ernstige inbreuk op de persoonlijke levenssfeer aanwezig als de belanghebbende als gevolg van de onrechtmatige daad van de SVB aan zo langdurige en ernstige psychische spanningen heeft blootgestaan dat sprake is van een aantasting in de persoon.

Jurisprudentie
HR 27 maart 1987, NJ 1987/727
HR 24 april 1992, AB 1992, 542
CRvB 9 augustus 1994, RSV 1995/21
CRvB 30 maart 1995, AB 1995, 334
CRvB 9 januari 1996, JB 1996/36
CRvB 16 april 1996, JB 1996/117
CRvB 24 april 1996, AB 1996, 428
CRvB 8 april 1997, AB 1997/247
CRvB 6 augustus 1997, AB 1997, 392
HR 20 februari 1998, JB 1998/72
CRvB 24 februari 1998, AB 1998/177
CRvB 29 mei 1998, AB 1998/418

7 Herziening van beschikkingen:
artikel 6:18 Awb

Awb: art. 6:18

1. Het aanhangig zijn van bezwaar of beroep tegen een besluit brengt geen verandering in een los van het bezwaar of beroep reeds bestaande bevoegdheid tot intrekking of wijziging van dat besluit.
2. Gaat het bestuursorgaan tot intrekking of wijziging van het bestreden besluit over, dan doet het daarvan onverwijld mededeling aan het orgaan waarbij het bezwaar of beroep aanhangig is.
3. Na de intrekking of wijziging mag het bestuursorgaan, zolang het bezwaar of beroep aanhangig blijft, geen besluit nemen waarvan de inhoud of strekking met het oorspronkelijke besluit overeenstemt, tenzij:

a. gewijzigde omstandigheden dit rechtvaardigen en

b. het bestuursorgaan daartoe los van het bezwaar of beroep ook bevoegd zou zijn geweest.

4. Een bestuursorgaan doet van een besluit als bedoeld in het derde lid onverwijld mededeling aan het orgaan waarbij het bezwaar of beroep aanhangig is.

De SVB maakt van de bevoegdheid op grond van artikel 6:18 Awb vooral gebruik indien beroep is ingesteld en er aanleiding bestaat voor het nemen van een nieuwe beschikking. Dat kan het geval zijn indien zich hangende het beroep nieuwe feiten of omstandigheden voordoen of indien de SVB tot het inzicht komt dat het besluit waartegen het beroep is ingesteld niet juist is.
De SVB maakt hangende bezwaar terughoudend gebruik van de bevoegdheid een primaire beschikking in te trekken of te wijzigen (zie § 5.5).

8 Klachten

8.1 Algemeen:

Artikel 9:1, lid 1, artikel 9:4, artikel 9:5, artikel 9:6, artikel 9:10, artikel 9:11 en artikel 9:12, lid 1 Awb

Awb: art. 9:1, lid 1

1. Een ieder heeft het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan.

Awb: art. 9:4

1. Indien een schriftelijke klacht betrekking heeft op een gedraging jegens de klager en voldoet aan de vereisten van het tweede lid, zijn de artikelen 9:5 tot en met 9:12 van toepassing.
2. Het klaagschrift wordt ondertekend en bevat ten minste:

a. de naam en het adres van de indiener;
b. de dagtekening;
c. een omschrijving van de gedraging waartegen de klacht is gericht.

3. Artikel 6:5, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Awb: art. 9:5

Zodra het bestuursorgaan naar tevredenheid van de klager aan diens klacht tegemoet is gekomen, vervalt de verplichting tot het verder toepassen van dit hoofdstuk.

Awb: art. 9:6

Het bestuursorgaan bevestigt de ontvangst van het klaagschrift schriftelijk.

Awb: art. 9:8

1. Het bestuursorgaan is niet verplicht de klacht te behandelen indien zij betrekking heeft op een gedraging:

a. waarover reeds eerder een klacht is ingediend die met inachtneming van de artikelen 9:4 en volgende is behandeld;
b. die langer dan een jaar voor indiening van de klacht heeft plaatsgevonden;
c. waartegen door de klager bezwaar gemaakt had kunnen worden,
d. waartegen door de klager beroep kan of kon worden ingesteld;
e. die door het instellen van een procedure aan het oordeel van een andere rechterlijke instantie dan een administratieve rechter onderworpen is, dan wel onderworpen is geweest of,
f. zolang terzake daarvan een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is, dan wel indien de gedraging deel

uitmaakt van de opsporing of vervolging van een strafbaar feit en terzake van dat feit een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is.
2. Het bestuursorgaan is niet verplicht de klacht te behandelen indien het belang van de klager dan wel het gewicht van de gedraging kennelijk onvoldoende is.
3. Van het niet in behandeling nemen van de klacht wordt de klager zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen vier weken na ontvangst van het klaagschrift schriftelijk in kennis gesteld.

Awb: art. 9:10
1. Het bestuursorgaan stelt de klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, in de gelegenheid te worden gehoord.
2. Van het horen van de klager kan worden afgezien indien de klacht kennelijk ongegrond is dan wel indien de klager heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord.
3. Van het horen wordt een verslag gemaakt.

Awb: art. 9:12, lid 1
1. Het bestuursorgaan stelt de klager schriftelijk en gemotiveerd in kennis van de bevindingen van het onderzoek naar de klacht alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Met ingang van 1 juli 1999 bevat de Awb een regeling omtrent de behandeling van klachten door bestuursorganen. In de regeling is getracht een evenwicht te vinden tussen het bieden van voldoende waarborgen voor een zorgvuldige klachtbehandeling enerzijds, en het voorkomen van nodeloze formalisering of bureaucratisering anderzijds. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van dit deel van de Awb heeft de SVB haar eigen klachtenreglement ingetrokken[54].
De Awb bevat alleen voorschriften voor schriftelijke klachten die betrekking hebben op een gedraging jegens de klager (artikel 9:4 Awb). De SVB hanteert ten aanzien van deze klachten het beleid dat in alle gevallen wordt getracht de klacht op zo kort mogelijke termijn naar tevredenheid van de klager af te doen. Hiertoe wordt getracht de gedraging waarover wordt geklaagd, zo snel mogelijk te corrigeren en eventueel een voorlopig oordeel uit te spreken over de gedraging. Kan de klacht niet naar tevredenheid van de klager worden afgehandeld dan wordt de klager uitgenodigd voor een hoorzitting en zal een formeel eindoordeel over de klacht worden gegeven.
In de Awb zijn geen voorschriften opgenomen voor de afhandeling van mondeling ingediende klachten of klachten die geen betrekking hebben op een gedraging jegens de klager. Wel zijn op de afhandeling van deze klachten de algemene beginselen van behoorlijk bestuur van toepassing. De in de Awb vervatte procedurele voorschriften – betreffende onder meer het houden van een hoorzitting – zijn dan echter niet van toepassing.

54 Besluit van 26 januari 1996, Stcrt. 39, ingetrokken bij besluit van 28 april 2000

8.2 **Formele vereisten klaagschrift:** artikel 9:4 Awb

Indien een klacht niet voldoet aan de formele vereisten van artikel 9:4 behoeven de procedurele voorschriften vervat in de artikelen 9:5 tot en met 9:12a geen toepassing te vinden. Indien dit ertoe leidt dat de klacht niet op zorgvuldige wijze kan worden afgehandeld, zal de SVB de klager verzoeken zijn klacht aan te vullen. Als de aanvulling tot gevolg heeft dat aan de formele vereisten in artikel 9:4 wordt voldaan, zal de klacht alsnog met inachtneming van alle procedurele voorschriften worden afgehandeld.

8.3 **Ontvangstbevestiging:** artikel 9:6 Awb

Aan het verzenden van een ontvangsbevestiging is geen wettelijke termijn gesteld. De SVB hanteert als termijn voor het verzenden van een ontvangstbevestiging uiterlijk één week na ontvangst van de klacht.

8.4 **Buiten behandeling laten:** artikel 9:8 Awb

Artikel 9:8 geeft de SVB in voorgeschreven gevallen de bevoegdheid een klacht welke voldoet aan de vereisten van artikel 9:4 Awb niet in behandeling te nemen. De SVB hanteert ten aanzien van deze bevoegdheid het volgende beleid.
Indien een klacht betrekking heeft op een gedraging die meer dan een jaar voor indiening van de klacht heeft plaatsgevonden, dan wordt de klacht in ieder geval met toepassing van de artikelen 9:4 tot en met 9:12a – betreffende onder meer het horen van de klager – in behandeling genomen als redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de klager eerst na verloop van een jaar aanleiding heeft een klacht in te dienen (bijvoorbeeld omdat aan hem verstrekte informatie pas dan relevant wordt). Andere klachten die betrekking hebben op een gedraging die meer dan een jaar voor indiening van de klacht heeft plaatsgevonden, worden in beginsel wel in behandeling genomen, maar de procedurele voorschriften vervat in de Awb zijn daarbij niet van toepassing.
Van de mogelijkheid tot het buiten behandeling laten van een klacht omdat het belang van de klager dan wel het gewicht van de gedraging kennelijk onvoldoende zijn, wordt door de SVB terughoudend gebruik gemaakt.
In de overige situaties bedoeld in artikel 9:8 hanteert de SVB als beleid dat een klacht buiten behandeling zal worden gelaten. Van deze regel wordt slechts afgeweken indien zich bijzondere omstandigheden voordoen.

8.5 **Horen:**
artikel 9:10 Awb

Aan het horen zijn geen wettelijke eisen gesteld. Het horen kan derhalve zowel telefonisch als in persoon geschieden. De SVB laat de keuze tussen deze twee mogelijkheden aan de klager. Bij het horen is altijd een medewerker betrokken van een hoger functieniveau dan het functieniveau waarop de gedraging plaatsvond die aanleiding gaf tot de klacht.

8.6 **Bekendmaking bevindingen:**
artikel 9:12 Awb

De SVB toetst haar handelen aan de algemene beginselen van behoorlijke gevalsbehandeling en wetsuitvoering. Het oordeel over de klacht luidt:
- de SVB is niet bevoegd;
- de indiener is niet ontvankelijk;
- de klacht is ongegrond;
- de klacht is gegrond; of
- er is geen oordeel mogelijk.

Indien een klacht gegrond wordt verklaard, wordt in het schriftelijk oordeel over de klacht vermeld op welke wijze aan de voor klager onbevredigende situatie is tegemoetgekomen of, indien niet aan de voor klager onbevredigende situatie is tegemoetgekomen, waarom dit niet is gebeurd.

Deel III

Internationaal

1 EG-Verordeningen

1.1 Algemene bepalingen

1.1.1 *Personele werkingssfeer:*

artikel 2, artikel 1, aanhef en onder a, bijlage I, onderdeel I, onder J Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 2

1. Deze verordening is van toepassing op werknemers of zelfstandigen en op studenten op wie de wetgeving van een of meer lidstaten van toepassing is of geweest is, en die onderdanen van een der lidstaten, dan wel op het grondgebied van een der lidstaten wonende staatlozen of vluchtelingen zijn, alsmede op hun gezinsleden en op hun nagelaten betrekkingen.
2. Deze verordening is van toepassing op de nagelaten betrekkingen van werknemers of zelfstandigen en van studenten, op wie de wetgeving van een of meer lidstaten van toepassing is geweest, ongeacht de nationaliteit van deze personen, wanneer hun nagelaten betrekkingen onderdanen van een der lidstaten, dan wel op het grondgebied van een der lidstaten wonende staatlozen of vluchtelingen zijn.

Vo. 1408/71: art. 1, aanhef en onder a

Voor de toepassing van deze verordening:

a. wordt onder 'werknemer' en onder 'zelfstandige' respectievelijk verstaan ieder:

I. die verplicht of vrijwillig voortgezet verzekerd is tegen een of meer gebeurtenissen, behorende tot de takken van een stelsel van sociale zekerheid dat op werknemers of zelfstandigen van toepassing is;

II. die in het kader van een stelsel van sociale zekerheid dat voor alle ingezetenen of voor de gehele beroepsbevolking geldt, verplicht verzekerd is tegen één of meer gebeurtenissen behorende tot de takken van sociale zekerheid waarop deze verordening van toepassing is;

– wanneer hij door de wijze van beheer of van financiering van dit stelsel als werknemer of zelfstandige kan worden onderkend, dan wel

– indien dergelijke criteria niet aanwezig zijn, wanneer hij verplicht of vrijwillig voortgezet verzekerd is tegen een andere in bijlage I omschreven gebeurtenis, in het kader van een voor werknemers of zelfstandigen ingesteld stelsel of onder III) bedoeld stelsel, dan wel, bij gebreke van zulk een stelsel in de betrokken Lid-Staat, wanneer hij beantwoordt aan de in bijlage I gegeven definitie;

III. die in het kader van een stelsel voor sociale zekerheid dat volgens de in bijlage I vastgestelde criteria op uniforme wijze is georganiseerd ten

behoeve van de gehele plattelandsbevolking, verplicht verzekerd is tegen meerdere gebeurtenissen behorende tot de takken van sociale zekerheid waarop deze verordening van toepassing is;
IV. die, in het kader van een stelsel van sociale zekerheid van een Lid-Staat, ingesteld voor werknemers of voor zelfstandigen of voor alle ingezetenen of voor bepaalde categorieën ingezetenen, vrijwillig verzekerd is tegen één of meer gebeurtenissen behorende tot de takken van sociale zekerheid waarop deze verordening van toepassing is:
– indien hij al dan niet in loondienst werkzaam is, of
– indien hij tevoren in het kader van een voor werknemers of zelfstandigen ingesteld stelsel van dezelfde Lid-Staat verplicht verzekerd is geweest tegen dezelfde gebeurtenis;

Vo. 1408/71: bijlage I, onderdeel I, onder J
Als zelfstandige in de zin van artikel 1, onder a), ii), van de verordening wordt aangemerkt degene die anders dan in dienstbetrekking zijn beroepswerkzaamheden uitoefent.

1.1.1.1 *Verplaatsingscriterium*

De officiële benaming van Verordening (EEG) nr. 1408/71 (Vo. 1408/71) verwijst naar werknemers en zelfstandigen, alsmede hun gezinsleden, “die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen”. In het arrest Petit is door het HvJ EG bepaald dat de verordening geen toepassing kan vinden in zuiver nationale situaties. Er dient sprake te zijn van enig intra-communautair aanknopingspunt. De SVB gaat ervan uit dat een dergelijk aanknopingspunt reeds bestaat als de situatie van een persoon, wat de woon- of verblijfplaats, of de plaats van verrichting van de beroepsactiviteiten betreft, een of meer grensoverschrijdende aspecten in zich draagt. Bijvoorbeeld, een in Nederland woonachtige Nederlander verricht tijdelijk werkzaamheden in een andere Lid-Staat.

De bepalingen van titel II van de verordening zijn alleen van toepassing voor zover de actuele casus van een persoon grensoverschrijdende elementen bevat. Wat de toepasselijkheid van de overige bepalingen in de verordening betreft, zoals vervat in titel I en titel III, volstaat het reeds dat de werknemer of zelfstandige in de zin van de verordening zich in het verleden tijdens de uitoefening van zijn beroepswerkzaamheden heeft verplaatst binnen de Gemeenschap. Voor de toepassing van de hoofdstukken 7 en 8 van titel III van de verordening (gezinsbijslagen) is reeds aan het verplaatsingscriterium voldaan als de rechthebbende werkzaam of woonachtig is in een andere Lid-Staat dan het woonland van het gezinslid waarvoor gezinsbijslagen worden verkregen.

Jurisprudentie
HvJ EG 19 maart 1964, zaak 75/63 (Unger), Jur. 1964, 371, RSV 1964/100
HvJ EG 11 maart 1965, zaak 31/64 (Bertholet), Jur. 1965, 108, RSV 1965/87
HvJ EG 12 november 1969, zaak 27/69 (Entr’aide médicale), Jur. 1969, 405, RSV 1970/87

HvJ EG 16 maart 1978, zaak 115/77 (Laumann), Jur. 1978, 805, RSV 1978/269
HvJ EG 4 juli 1985, zaak 104/84 (Kromhout), Jur. 1985, 2205, RSV 1986/72
HvJ EG 22 september 1992, zaak C-153/91 (Petit), Jur. 1992, I-4973

1.1.1.2 *Werknemers- en zelfstandigenbegrip*

Artikel 1, onder a is niet alleen van belang voor de vraag welke personen in de hoedanigheid van werknemer of zelfstandige onder de personele werkingssfeer van de verordening vallen, maar ook voor de afbakening van het werknemersbegrip enerzijds en het zelfstandigenbegrip anderzijds. Deze laatste afbakening is relevant aangezien Vo. 1408/71 voor de onderscheiden categorieën van personen zowel in titel II als in titel III afzonderlijke bepalingen kent.

In bijlage I, onderdeel I, onder J Vo. 1408/71 is specifiek voor Nederland bepaald dat als zelfstandige in de zin van artikel 1, onder a, II, van de verordening wordt aangemerkt ieder die anders dan in dienstbetrekking zijn beroepswerkzaamheden uitoefent.
Voor beantwoording van de vraag wie geacht wordt in dienstbetrekking zijn beroepswerkzaamheden uit te oefenen, wordt door de SVB zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de criteria zoals die zijn ontwikkeld onder de vigeur van de Wet op de Loonbelasting 1964[55]. Degene die op grond van deze criteria niet geacht kan worden in dienstbetrekking te staan, maar die wel beroepswerkzaamheden uitoefent, wordt aangemerkt als zelfstandige.

Het begrip “beroepswerkzaamheden” wordt ruim uitgelegd. Het is niet noodzakelijk dat de zelfstandige een rechtstreekse geldelijke tegenprestatie voor zijn werkzaamheden ontvangt. Het volstaat dat de betrokkene in het kader van zijn werkzaamheden vergoedingen ontvangt die hem geheel of gedeeltelijk in staat stellen in zijn levensonderhoud te voorzien, ook indien dergelijke vergoedingen door derden worden opgebracht. Geestelijken die worden onderhouden door hun gemeente, vallen aldus onder het zelfstandigenbegrip. Overigens acht de SVB de criteria zoals beschreven in § 2.4.2.1 van deel I ter zake van de invulling van het begrip arbeid van overeenkomstige toepassing.

Commissarissen van besloten en naamloze vennootschappen worden als werknemer in de zin van de verordening aangemerkt.
Directeuren-grootaandeelhouders worden voor de toepassing van Vo. 1408/71 eveneens als werknemer beschouwd.

55 Wet van 16 december 1964, Stb. 514, laatstelijk gewijzigd bij Wet van 22 december 1999, Stb. 579

Jurisprudentie

HvJ EG 23 oktober 1986, zaak 300/84 (Van Roosmalen), Jur. 1986, 3097, RSV 1987/9
CRvB 11 mei 1988, RSV 1989/10
CRvB 22 oktober 1993, RSV 1994/70
HvJ EG 30 januari 1997, zaak C-340/94 (De Jaeck), Jur 1997: I-461, RSV 1997/158, «USZ» 1997/59

1.1.1.3 *Postactieven*

Blijkens de tekst van artikel 2 is de verordening van toepassing op werknemers en zelfstandigen op wie de wetgeving van een of meer Lid-Staten van toepassing is of geweest is. De SVB gaat ervan uit dat de toevoeging van de woorden "geweest is" met zich meebrengt dat de personele werkingssfeer van de verordening zich mede uitstrekt tot diegenen die in het verleden de hoedanigheid van werknemer of zelfstandige in de zin van artikel 1, onder a) hebben gehad, maar deze hoedanigheid niet langer hebben. Deze groep wordt hierna aangeduid met de term 'postactieven'. Postactieven kunnen zich op alle bepalingen van de verordening beroepen, tenzij uit de bewoordingen van en de samenhang tussen deze bepalingen blijkt dat het toepassingsgebied een beperkter strekking heeft. Bepalingen met een beperkter toepassingsgebied komen onder meer voor in titel II Vo. 1408/71 inzake de vaststelling van de toe te passen wetgeving. Uit de samenhang tussen artikel 13, tweede lid, onder f en de overige in deze titel opgenomen conflictregels zoals door het Hof van Justitie uitgelegd in het arrest Kuusijärvi blijkt dat deze overige conflictregels uitsluitend betrekking hebben op actieve personen die al dan niet in loondienst werkzaam zijn. (Zie verder over deze problematiek § 1.2.3.) Ook kan worden opgemerkt dat sommige bepalingen in de hoofdstukken 1 (ziekte en moederschap), 5 (uitkeringen bij overlijden) en 7 (gezinsbijslagen) van titel III uitsluitend toepassing vinden op werknemers en zelfstandigen met uitsluiting van pensioen- en rentetrekkers. Voor deze laatste groep zijn in deze hoofdstukken bijzondere bepalingen opgenomen.

Jurisprudentie

HvJ EG 27 oktober 1971, zaak 23/71 (Janssen), Jur. 1971, 859, RSV 1973/140
HvJ EG 29 september 1976, zaak 17/76 (Brack), Jur. 1976, 1429
HvJ EG 22 mei 1980, zaak 143/79 (Walsh), Jur. 1980, 1639, RSV 1981/22
HvJ EG 21 februari 1991, zaak 245/88 (Daalmeijer), Jur. 1991, I-555, RSV 1991/20
HvJ EG 11 juni 1998, zaak C-275/96 (Kuusijärvi), Jur. 1998, I-3419, RSV 1998/244, «USZ» 1998/206

1.1.1.4 *Afgeleide rechtenleer*

Blijkens de tekst van artikel 2, eerste lid Vo. 1408/71 vallen onder deze verordening ook gezinsleden en nabestaanden van werknemers en zelfstandigen. Aanvankelijk is de SVB, in navolging van de jurisprudentie van het HvJ EG, ervan uitgegaan dat gezinsleden en nabestaanden van een werknemer of zelfstandige zich slechts op de verordening kunnen beroepen voor zover het gaat om regelingen die een recht waarborgen dat kan worden aangemerkt als een van de werknemer of zelfstandige afgeleid recht dat regeling vindt in Vo. 1408/71. Deze interpretatie wordt ook wel aangeduid als de 'afgeleide-rechtenleer'. In zijn arrest van 30 april 1996, zaak C-308/93 (Cabanis) is het HvJ EG echter deels van de afgeleide-rechtenleer teruggekomen. Voor wat betreft de werking in de tijd is door het Hof bepaald dat op het arrest Cabanis geen beroep kan worden gedaan tot staving van aanspraken op uitkering met betrekking tot vóór de datum van de uitspraak gelegen tijdvakken, tenzij het gaat om personen die vóór die datum een rechtsvordering of daarmee gelijk te stellen vordering hebben ingediend. De SVB gaat er op grond van dit arrest van uit dat gezinsleden en nagelaten betrekkingen van een werknemer of zelfstandige zich, ook met het oog op aanspraken die niet als een van de werknemer of zelfstandige afgeleid recht kunnen worden beschouwd, met ingang van 30 april 1996 in ieder geval kunnen beroepen op het in artikel 3 Vo. 1408/71 vervatte beginsel van gelijke behandeling naar nationaliteit, en op het in artikel 10 Vo. 1408/71 vervatte exportbeginsel. Bij de beoordeling van het recht op overgangsvoordelen ingevolge de AOW (zie Deel I, § 4.1.3.1) en bij de vaststelling van de premie voor de vrijwillige AOW/Anw-verzekering moeten deze gezinsleden en nagelaten betrekkingen op gelijke wijze worden behandeld als Nederlanders. Hebben zij een aanspraak op uitkering verworven, dan kunnen zij deze vrij exporteren binnen het grondgebied van de EU.
Op bepalingen van Vo. 1408/71 die naar hun tekst of strekking uitsluitend betrekking hebben op werknemers of zelfstandigen kunnen gezinsleden en nagelaten betrekkingen ook na dit arrest geen beroep doen.
De afgeleide-rechtenleer heeft geen betekenis voor de Samenwerkingsovereenkomsten tussen de EU en Algerije, Marokko en Tunesië (zie § 2.2).

Jurisprudentie

HvJ EG 23 november 1976, zaak 40/76 (Kermaschek), Jur. 1976, 1669, RSV 1977/45
HvJ EG 27 mei 1993, zaak C-310/91 (Schmid), Jur. 1993, I-3011
HvJ EG 30 april 1996, zaak C-308/93 (Cabanis), Jur. 1996, I-2097, RSV 1998/96

1.1.2 ***Beginsel van gelijke behandeling naar nationaliteit***

Vo. 1408/71: art. 3, lid 1

1. Personen die op het grondgebied van één der Lid-Staten wonen en op wie de bepalingen van deze verordening van toepassing zijn, hebben de rech-

ten en verplichtingen voortvloeiende uit de wetgeving van elke Lid-Staat onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van die Staat, behoudens bijzondere bepalingen van deze verordening.

Artikel 3, eerste lid Vo. 1408/71 schrijft een gelijke behandeling door elke Lid-Staat voor van eigen onderdanen en personen die op het grondgebied van de Lid-Staten wonen en op wie de bepalingen van de verordening van toepassing zijn. De SVB leidt uit het arrest Martinez Sala af dat onderdanen van een Lid-Staat van de EU of de EER, die bevoegd zijn op Nederlands grondgebied te verblijven, onder dezelfde voorwaarden als Nederlandse onderdanen recht hebben op socialeverzekeringsuitkeringen. Van hen kan niet worden gevergd dat zij de rechtmatigheid van hun verblijf aantonen door middel van een door de Nederlandse autoriteiten afgegeven verblijfsdocument. Het arrest Martinez Sala gaat evenwel niet zo ver dat het een materiële koppeling verbiedt tussen verzekering op grond van de sociale verzekeringswetten en de rechtmatigheid van het verblijf en de arbeid in Nederland van de betreffende onderdanen van de EU of de EER.

Jurisprudentie

HvJ EG 12 mei 1998, nr. C-85/96 (Martinez Sala), Jur. 1998, I-2691, RSV 1998/273, «USZ» 1998/185

1.1.3 *Temporele werkingssfeer:*

artikel 94, lid 2, artikel 95, lid 2, artikel 95 bis, lid 2, artikel 95 ter, lid 2, artikel 95 quater, lid 2 en artikel 95 quinquies, lid 2 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 94, lid 2

2. Voor de vaststelling van de aan deze verordening te ontlenen rechten wordt rekening gehouden met elk tijdvak van verzekering, alsmede eventueel met elk tijdvak van arbeid of wonen, dat krachtens de wetgeving van een Lid-Staat vóór 1 oktober 1972 of vóór de datum van haar toepassing op het grondgebied van deze Lid-Staat of op een deel van het grondgebied van deze Staat is vervuld.

Vo. 1408/71: art. 95, lid 2

2. Voor de vaststelling van de aan deze verordening te ontlenen rechten wordt rekening gehouden met elk tijdvak van verzekering alsmede eventueel met elk tijdvak van arbeid, van werkzaamheden anders dan in loondienst of van wonen, dat krachtens de wetgeving van een Lid-Staat vóór 1 juli 1982 of vóór de datum waarop deze verordening van toepassing wordt op het grondgebied van deze Lid-Staat of op een deel van het grondgebied van deze Staat is vervuld.

Vo. 1408/71: art. 95 bis, lid 2

2. Voor de bepaling van de aan Verordening (EEG) nr. 1248/92 te ontlenen rechten wordt rekening gehouden met elk tijdvak van verzekering of van wonen dat krachtens de wetgeving van een Lid-Staat vóór 1 juni 1992 is vervuld.

Vo. 1408/71: art. 95 ter, lid 2

2. De tijdvakken van wonen of van beroepswerkzaamheden als werknemer of zelfstandige die vóór 1 juni 1992 op het grondgebied van een Lid-Staat zijn vervuld, worden in aanmerking genomen voor de vaststelling van de aanspraken overeenkomstig Verordening (EEG) nr. 1247/92.

Artikel 95 quater, lid 2

2. Voor de vaststelling van de aan Verordening nr. 1606/98 te ontlenen rechten wordt rekening gehouden met elk tijdvak van verzekering alsmede, in voorkomend geval, met elk tijdvak van arbeid, van anders dan in loondienst verrichte werkzaamheden of van wonen, dat krachtens de wetgeving van een lidstaat vóór 25 oktober 1998 is vervuld.

Artikel 95 quinquies, lid 2

2. Voor de vaststelling van de aan deze verordening te ontlenen rechten wordt rekening gehouden met elk tijdvak van verzekering alsmede, eventueel, met elk tijdvak van arbeid, van anders dan in loondienst verrichte werkzaamheden of van wonen, dat krachtens de wetgeving van een lidstaat vóór 1 mei 1999 is vervuld.

In de artikelen 94 tot en met 95 quater van Vo. 1408/71 is het overgangsrecht opgenomen. Artikel 94 bevat het overgangsregime per 1 oktober 1972 voor werknemers en artikel 95 het overgangsregime per 1 juli 1982 voor zelfstandigen. In artikel 95 bis is het overgangsregime neergelegd betreffende de toepassing van de nieuwe verordeningsvoorschriften op het gebied van de vaststelling en berekening van pensioenen. Artikel 95 ter bevat het overgangsrecht inzake bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties. Artikel 95 quater bevat het overgangsregime in verband met de uitbreiding van de materiële werkingssfeer van de verordening met bijzondere regelingen voor ambtenaren.

Op grond van artikel 94, tweede lid, worden tijdvakken van verzekering of van arbeid of wonen, vervuld vóór de inwerkingtreding van de verordening of vóór de datum van toetreding van een Lid-Staat, bij de vaststelling van prestaties in aanmerking genomen. In artikel 95, tweede lid, artikel 95 bis, tweede lid en artikel 95 ter, tweede lid en artikel 95 quater, tweede lid, is eenzelfde regeling opgenomen. De SVB gaat ervan uit dat bovengenoemde bepalingen geen terugwerkende kracht verlenen aan de conflictregels van titel II in zoverre die de nationale verzekeringsbepalingen beïnvloeden. Deze bepalingen voorzien slechts in de erkenning en bescherming van verkregen rechtgevende tijdvakken doordat ze regelen dat alle tijdvakken vóór de inwerkingtreding van de verordening die krachtens enige nationale wetgeving van een Lid-Staat als ‘rechtgevende tijdvakken’ worden erkend, in aanmerking worden genomen voor de vaststelling van de aan de verordening te ontlenen rechten.

Op grond van het vijfde lid van de artikelen 95 tot en met 95 quater worden uitkeringen die reeds voor de inwerkingtreding van de verordening of een

wijziging hiervan werden vastgesteld, na deze inwerkingtreding op verzoek van de betrokkene herzien. De SVB gaat er op grond van het arrest Baldone van uit dat een herziening ten nadele van de betrokkene uitsluitend mogelijk is als de betrokkene om toepassing van de verordening heeft verzocht. Herzieningen ten voordele van de belanghebbende worden door de SVB niet alleen op verzoek van de belanghebbende, maar ook ambtshalve verricht. In geval van ambtshalve herziening wordt de uitkering herzien met een terugwerkende kracht tot het moment waarop de nieuwe bepalingen van kracht werden, doch van ten hoogste een jaar te rekenen vanaf de maand waarin de herzieningsbeschikking wordt genomen. In bijzondere gevallen van hardheid wordt het beleid zoals beschreven in Deel I, § 5.2.1 toegepast.

Jurisprudentie

HvJ EG 12 oktober 1978, zaak 10/78 (Belbouab), Jur. 1978, 1915, RSV 1979, 18
CRvB 14 mei 1991, PS 1991/624
CRvB 17 december 1993, AB 1994, 392
HvJ EG 25 september 1997, zaak C-307/96 (Baldone), Jur. 1997, I-5123, RSV 1998/104, «USZ» 1997/251

1.1.4 *Verhouding met overig internationaal recht:* artikel 6 en artikel 7 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 6

Deze verordening treedt, onder voorbehoud van het bepaalde in de artikelen 7, 8, en 46, lid 4, wat de personele zowel als de materiële werkingssfeer betreft, in de plaats van elk verdrag inzake sociale zekerheid dat:

a. hetzij uitsluitend voor twee of meer Lid-Staten verbindend is;
b. hetzij voor ten minste twee Lid-Staten en één of meer andere Staten verbindend is, voor zover het gevallen betreft, welke geregeld kunnen worden zonder tussenkomst van enig orgaan van één dezer laatstgenoemde Staten.

Vo. 1408/71: art. 7

1. Deze verordening laat onverlet de verplichtingen welke voortvloeien uit:
a. enig door de Internationale Arbeidsconferentie aanvaard verdrag, dat na bekrachtiging door één of meer Lid-Staten aldaar in werking is getreden;
b. de Europese interimovereenkomsten van 11 december 1953 inzake sociale zekerheid, gesloten tussen de Staten welke lid zijn van de Raad van Europa.
2. Ongeacht het bepaalde in artikel 6 blijven van toepassing:
a. de Verdragen van 27 juli 1950 en van 30 november 1979 betreffende de sociale zekerheid van Rijnvarenden;
b. het Europese Verdrag van 9 juli 1956 betreffende de sociale zekerheid van arbeiders werkzaam bij het internationale vervoer;
c. de in bijlage III vermelde bepalingen van verdragen inzake sociale zekerheid.

Uit rechtspraak van het HvJ EG volgt dat het in artikel 6 van Vo. 1408/71 neergelegde beginsel dat Gemeenschapsverordeningen in de plaats treden van de bepalingen van tussen Lid-Staten gesloten verdragen inzake sociale zekerheid, een dwingend karakter heeft dat geen uitzonderingen toelaat buiten de gevallen die in de verordening uitdrukkelijk zijn genoemd, ook niet indien die verdragen voor degenen op wie zij van toepassing zijn, tot hogere uitkeringen zouden leiden dan uit de verordeningen voortvloeien. Het HvJ EG heeft echter tevens bepaald dat substitutie van tussen Lid-Staten gesloten overeenkomsten door de verordeningen niet tot gevolg heeft dat de betrokkene sociale-zekerheidsvoordelen verliest die hij heeft opgebouwd onder vigeur van een dergelijke overeenkomst vóór de inwerkingtreding van de verordeningen. Mede in het licht van de gezamenlijke rechtspraak van het HvJ EG en de CRvB gaat de SVB ervan uit dat deze voordelen blijven behouden indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

– dat de toepassing van de betreffende overeenkomst tot een voor betrokkene gunstiger situatie leidt dan toepassing van de verordening;
– dat de betrokkene vóór het moment van substitutie van de betreffende overeenkomst door de verordening rechten onder deze overeenkomst heeft opgebouwd.

Aan het vereiste dat rechten zijn opgebouwd onder het oude bilaterale verdrag is voldaan indien ten minste de volgende voorwaarden zijn vervuld:

– dat de betrokkene vóór het moment van substitutie van de betreffende overeenkomst door de verordening was aangesloten bij een nationale wettelijke regeling van een Lid-Staat die onder de materiële werkingssfeer van deze overeenkomst viel;
– dat die aansluiting mede bepalend is voor de berekening van de aanspraak welke aan de toepassing van de overeenkomst kon worden ontleend en
– dat de betrokkene vóór het moment van substitutie van de betreffende overeenkomst door de verordening tussen de betrokken landen is gemigreerd.

Het beginsel van behoud van socialezekerheidsvoordelen die de betrokkene heeft opgebouwd onder vigeur van een bilaterale overeenkomst vóór de inwerkingtreding van de verordeningen wordt op grond van het arrest Gómez Ródriguez niet toegepast, als eerder een vergelijking heeft plaatsgevonden van betrokkenes aanspraken op grond van de verordening en zijn aanspraken op grond van de overeenkomst die door de verordening is gesubstitueerd, en eerstbedoelde aanspraken toen gunstiger waren.

Jurisprudentie

HvJ EG 7 juni 1973, zaak 82/72 (Walder), Jur. 1973, 599, RSV 1974/64
HvJ EG 7 februari 1991, zaak C-227/89 (Rönfeldt), Jur. 1991, I-323, RSV 1991/152
CRvB 10 maart 1995, RSV 1996/105
HvJ EG 9 november 1995, zaak C-475/93 (Thévenon), Jur. 1995, I-3832, RSV 1996/106

HvJ EG 7 mei 1998, C-113/96 (Gómez Rodríguez), Jur. 1998, I-2461, RSV 1998/291, «USZ» 1998/184

1.2 Vaststelling van de toe te passen wetgeving

1.2.1 *Voorrang van de conflictregels boven nationale verzekeringsvoorwaarden:*

artikel 12, lid 1 Vo. 3/58 en artikel 13, lid 1 Vo. 1408/71

Vo. 3/58: art. 12, lid 1

1. Onverminderd de bepalingen van deze Titel is op werknemers of daarmede gelijkgestelden die werkzaam zijn op het grondgebied van een Lid-Staat, de wetgeving van deze Staat van toepassing, zelfs indien zij op het grondgebied van een andere Lid-Staat woonachtig zijn of indien hun werkgever of de zetel van de onderneming waarbij zij in dienst zijn, zich op het grondgebied van een andere Lid-Staat bevindt.

Vo. 1408/71: art. 13, lid 1

1. Onder voorbehoud van de artikelen 14 quater en 14 septies zijn degenen op wie deze verordening van toepassing is, slechts aan de wetgeving van één enkele lidstaat onderworpen. De toe te passen wetgeving wordt overeenkomstig de bepalingen van deze titel vastgesteld

Om te voorkomen dat een werknemer of zelfstandige gelijktijdig onder de wetgevingen van twee of meer Lid-Staten verzekerd is of juist in het geheel niet onderworpen is aan de wetgeving van een Lid-Staat, schrijft artikel 13, eerste lid uitdrukkelijk voor dat slechts één wetgeving van toepassing kan zijn. Ten behoeve van de aanwijzing van de toepasselijke wetgeving bevat titel II van Vo. 1408/71 conflictregels.
Uit de jurisprudentie van het HvJ EG blijkt dat de conflictregels voorrang hebben boven strijdige nationale verzekeringsvoorwaarden. Deze voorrang wordt ook wel aangeduid met de term ‘exclusieve werking’ (toepasselijkheid van de wetgeving van de ene Lid-Staat sluit gelijktijdige toepasselijkheid van de wetgeving van de andere Lid-Staat uit) en ‘sterke werking’ (als conflictregels de wetgeving van een Lid-Staat van toepassing verklaren, mogen voor de aansluiting van een persoon bij deze wetgeving geen territoriale aansluitingsvoorwaarden worden tegengeworpen).
De exclusieve en sterke werking van de conflictregels laten onverlet de bevoegdheid van Lid-Staten tot het stellen van aansluitingsvoorwaarden, zolang deze voorwaarden niet door middel van nationaliteits- of territoriale criteria gericht zijn op afbakening van het eigen rechtsstelsel ten opzichte van buitenlandse rechtsstelsels.
De SVB gaat er op grond van het arrest van het Hof van Justitie in de zaak Bentzinger en op grond van de uitspraken van de Centrale Raad van Beroep van 27 maart 1996 en 20 mei 1998 van uit dat de voorrang van de conflictregels boven nationale verzekeringsvoorwaarden in bovenbedoelde zin evenzeer

van toepassing is onder de werking van Vo. 3/58[56], welke verordening door de huidige Vo. 1408/71 is vervangen.

Jurisprudentie

HvJ EG 5 december 1967, zaak 19/67 (Van der Vecht), Jur. 1967, 431, RSV 1969/8
HvJ EG 1 maart 1973, zaak 73/72 (Bentzinger), Jur. 1973, 283, RSV 1973/253
HvJ EG 12 juli 1979, zaak 266/78 (Brunori), Jur. 1979, 2705, RSV 1980/23
HvJ EG 24 april 1980, zaak 110/79 (Coonan), Jur. 1980, 1445, RSV 1981/2
HvJ EG 23 september 1982, zaak 276/81 (Kuypers), Jur. 1982, 3027, RSV 1983/85
HvJ EG 12 juni 1986, zaak 302/84 (Ten Holder), Jur. 1986, 1821, RSV 1987/24
HR 25 juni 1986, RSV 1987/26
HvJ EG 10 juli 1986, zaak 60/85 (Luyten), Jur. 1986, 2365, RSV 1987/25
HvJ EG 24 september 1987, zaak 43/86 (De Rijke), Jur. 1987, 3611, RSV 1988/171
HvJ EG 28 februari 1989, zaak 29/88 (Schmitt), Jur. 1989, 581
HvJ EG 18 mei 1989, zaak 368/87 (Hartmann Troiani), Jur. 1989, 1333, RSV 1991/22
HvJ EG 3 mei 1990, zaak C-2/89 (Kits van Heijningen), Jur. 1990, I-1755, RSV 1990/309
CRvB 29 december 1992, RSV 1993/258
CRvB 27 maart 1996, RSV 1996/140
HR 8 juli 1997, RSV 1997/242, «USZ» 1997/275
CRvB 20 mei 1998, RSV 1998/292

1.2.2 *Relatie tussen de personele werkingssfeer en de conflictregels*

Omdat het werknemers- en het zelfstandigenbegrip mede afhankelijk zijn van de status van een persoon onder de sociale-zekerheidswetgeving van een Lid-Staat, rijst de vraag aan de hand van welke wetgeving moet worden bepaald of iemand verzekerd is. De SVB gaat ervan uit dat deze vraag in beginsel moet worden beoordeeld aan de hand van de wetgeving van het land waar de werkzaamheden worden verricht. Dit uitgangspunt kent alleen uitzondering indien het een persoon betreft die in Nederland woont en in een andere Lid-Staat anders dan in dienstbetrekking beroepswerkzaamheden uitoefent. In dat geval wordt de betrokkene geacht tot de personele werkingssfeer van de verordening te behoren.

56 Verordening No. 3 inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers van 25 september 1958, PB L 30 van 16 december 1958

In situaties waarin in twee Lid-Staten gelijktijdig werkzaamheden worden verricht heeft de SVB de volgende beleidslijn vastgesteld voor de beoordeling of iemand tot de personele werkingssfeer van de verordening behoort:

– Betrokkene moet voldoen aan de aansluitingsvoorwaarden van een sociale-verzekeringsstelsel van één van de Lid-Staten.
– Bij de beoordeling van de vraag of aan het bovengenoemde criterium is voldaan mogen geen aansluitingsvoorwaarden worden tegengeworpen die betrekking hebben op de woonplaats van betrokkene en mag aan EG-onderdanen de nationaliteit niet worden tegengeworpen.

Is volgens bovenstaande methodiek vastgesteld dat iemand tot de personele werkingssfeer behoort, dan wordt aan de hand van de conflictregels van titel II beoordeeld welke wetgeving van toepassing is.

Regelgeving
Resolutie van de Staatssecretaris van Financiën van 4 december 1984, nr. 084-3048

Jurisprudentie
HvJ EG 13 oktober 1993, zaak C-121/92 (Zinnecker), Jur. 1993, I-5023, RSV 1994/118
HR 11 januari 1995, V-N 1995/575
HR 11 januari 1995, V-N 1995/580
HR 11 januari 1995, V-N 1995/584
HR 3 september 1997, RSV 1998/102

1.2.3 *Nawerking van de conflictregels:* artikel 13, lid 2, onder f Vo. 1408/71 en artikel 10 ter Vo. 574/72

Vo. 1408/71: art. 13, lid 2, onder f
f. is op degene die ophoudt onderworpen te zijn aan de wettelijke regeling van een Lid-Staat zonder dat hij op grond van één van de in de voorgaande punten genoemde regels (...) aan de wettelijke regeling van een andere Lid-Staat wordt onderworpen, de wettelijke regeling van toepassing van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan hij woont overeenkomstig de bepalingen van deze wettelijke regeling alleen.

Vo. 574/72: art. 10 ter
De datum en de voorwaarden waarop een persoon als bedoeld in artikel 13, lid 2, onder f, van de verordening ophoudt onderworpen te zijn aan de wettelijke regeling van een Lid-Staat, worden overeenkomstig de bepalingen van deze wettelijke regeling vastgesteld. (...).

De tekst van de conflictregels zoals vervat in artikel 13, tweede lid, onder a tot en met e, knoopt aan bij personen die feitelijk beroepswerkzaamheden verrichten. De vraag rijst in hoeverre deze conflictregels ook toepassing kunnen

vinden op personen die niet (meer) daadwerkelijk beroepswerkzaamheden verrichten. De beantwoording van deze vraag is verschillend voor tijdvakken gelegen vóór 29 juli 1991 en tijdvakken die na deze datum zijn gelegen. Op 29 juli 1991 is in de verordening een aparte conflictregel opgenomen voor postactieven, in de vorm van artikel 13, tweede lid, onder f.

1.2.3.1 *Tijdvakken vóór 29 juli 1991*

Uit jurisprudentie van het HvJ EG volgt dat de conflictregels niet langer toepassing kunnen vinden op personen die definitief hun beroepswerkzaamheden hebben gestaakt. Indien hiervan sprake is, wordt de verzekeringspositie van de betrokkene niet beoordeeld op grond van de verordening, doch op grond van het nationale recht.

Of een persoon zijn werkzaamheden definitief heeft gestaakt, wordt door de SVB naar de omstandigheden beoordeeld. Hierbij kunnen de volgende factoren een rol spelen:
- Is er (nog) sprake van een voortdurende dienstbetrekking?
- Staat betrokkene ingeschreven bij het arbeidsbureau?
- Blijkt de intentie van betrokkene om te werken uit bijvoorbeeld het zich beschikbaar stellen voor de arbeidsmarkt?
- Wat is de reden voor de beëindiging van de werkzaamheden (was dit vrijwillig of niet)?
- Welke middelen van bestaan zijn er (te denken valt hierbij aan het hebben van een langdurige uitkering, hetgeen er op kan wijzen dat iemand niet meer gaat werken)?

Toepassing van deze criteria op situaties die in de praktijk veel voorkomen, levert het volgende beeld op. Ten aanzien van gepensioneerden, personen met een uitkering in verband met vervroegde uittreding en personen met een volledige arbeidsongeschiktheidsuitkering wordt aangenomen dat zij definitief hun beroepswerkzaamheden hebben gestaakt.

In geval van ziekte wordt uitgegaan van een nawerking van de conflictregels gedurende maximaal een jaar. Hierbij geldt als aanvullende voorwaarde dat men recht heeft op loondoorbetaling of ziekengeld.
In geval van werkloosheid anders dan ten gevolge van een vrijwillige ontslagname of een vrijwillige beëindiging van de beroepswerkzaamheden anders dan in loondienst wordt eveneens nawerking van een jaar aangenomen, mits de belanghebbende reëel beschikbaar is voor de arbeidsmarkt.
Ten aanzien van personen die noch werkloos, noch ziek zijn (bijvoorbeeld vrijwillig niet-actieven) is geen sprake van nawerking. Dit is ook het geval voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten van wie wordt verwacht dat zij hun restcapaciteit benutten.

Jurisprudentie

HvJ EG 12 januari 1983, zaak 150/82 (Coppola), Jur. 1983, 43, RSV 1984/39
HvJ EG 12 juni 1986, zaak 302/84 (Ten Holder), Jur. 1986, 1821, RSV 1987/24
HvJ EG 29 juni 1988, zaak 58/87 (Rebmann), Jur. 1988, 3467, RSV 1988/265
HvJ EG 21 februari 1991, zaak 140/88 (Noij), Jur. 1991, I-387, RSV 1991/201
HvJ EG 21 februari 1991, zaak C-245/88 (Daalmeijer), Jur. 1991, I-555, RSV 1991/20
CRvB 14 augustus 1991, RSV 1993/53
CRvB 13 april 1993, RSV 1993/306

1.2.3.2 *Tijdvakken na 29 juli 1991*

Werknemers of zelfstandigen die ophouden onderworpen te zijn aan de wetgeving van hun laatste werkland, zijn onderworpen aan de wetgeving van hun woonland op grond van artikel 13, tweede lid, onder f Vo. 1408/71. Zoals volgt uit artikel 10 ter Vo. 574/72 wordt aan de hand van het nationale recht van het laatste werkland bepaald of betrokkene aan die wetgeving onderworpen blijft. Voor de toepasselijkheid van de Nederlandse wetgeving wordt onderzocht of betrokkene nog voor één of meerdere takken van verzekering is aangesloten bij het Nederlandse stelsel.

Op grond van artikel 4, tiende lid, onder b Vo. 574/72 geven door de Lid-Staten aan te wijzen organen verklaringen af waaruit blijkt of een persoon nog steeds onderworpen is aan de wetgeving van zijn laatste werkland in de zin van artikel 10 ter Vo. 574/72. Voor Nederland is de SVB aangewezen. De bewuste verklaringen worden afgegeven door Kantoor Verzekeringen, Afdeling Internationale Detachering, postbus 357, 1080 AJ Amstelveen. Indien een Lid-Staat geen orgaan heeft aangewezen in de zin artikel 4, tiende lid, onder f, wendt de SVB zich tot de bevoegde autoriteit van de Lid-Staat van het laatste werkland en tot de bekende verbindingsorganen.

De SVB gaat ervan uit dat na de inwerkingtreding van artikel 13, tweede lid, onder f per 29 juli 1991 de overige in titel II opgenomen conflictregels slechts van toepassing zijn op personen die daadwerkelijk beroepswerkzaamheden verrichten. Een ‘nawerking’ van deze conflictregels voor personen die hun beroepswerkzaamheden hebben gestaakt is sinds die datum niet langer aan de orde. Voor zieken en reëel voor de arbeidsmarkt beschikbare onvrijwillig werklozen in de zin van § 1.2.3.1 wordt op dit principe een uitzondering gemaakt. Op hen blijven de conflictregels van toepassing voor een maximale duur van één jaar.

Een bijzondere positie wordt voorts ingenomen door volledig werkloze grensarbeiders. Voor hen zijn in de verordening aparte bepalingen opgenomen (zie de artikelen 25, tweede lid, 39, zesde lid, 45, zesde lid en 72 bis Vo. 1408/71). De genoemde bepalingen brengen met zich mee dat volledig werkloze grensarbeiders onderworpen blijven aan de wetgeving van het woonland.

Jurisprudentie
Rb Roermond 23 februari 1994, 92/3496 AOW/AWW, n.g.
Rb Amsterdam 3 mei 1995, RSV 1996/107
HR 17 april 1996, nr. 258, RSV 1996/212
CRvB 12 november 1997, RSV 1998/225, «USZ» 1998/36
CRvB 12 november 1997, RSV 1998/226, «USZ» 1998/37

1.2.4 *Conflictregels en a-typische arbeidsrelaties*

Uit het arrest van het HvJ EG in de zaak Kits van Heijningen heeft de SVB afgeleid dat personen die in deeltijd in Nederland werken en buiten Nederland wonen, volledig verzekerd zijn voor de volksverzekeringen, dus ook op de dagen waarop zij niet werken. De omvang van de werkzaamheden is niet van belang. Personen die in Nederland wonen en in een andere Lid-Staat werken zijn ongeacht de omvang van hun werkzaamheden niet verzekerd krachtens de volksverzekeringswetten.

Bij personen die een zeer onregelmatig arbeidspatroon hebben, zoals het geval kan zijn bij werknemers met a-typische arbeidsrelaties of bij zelfstandigen zonder vast bedrijf, is het exacte moment van beëindiging van de werkzaamheden veelal moeilijk vast te stellen. Voor dergelijke situaties gaat de SVB ervan uit dat iemand zijn werkzaamheden heeft beëindigd, wanneer hij zonder vast dienstverband of zonder vast bedrijf zijn werkzaamheden in Nederland langer dan drie maanden niet heeft uitgeoefend.

Jurisprudentie
HvJ EG 3 mei 1990, zaak C-2/89 (Kits van Heijningen), Jur. 1990, I-1755, RSV 1990/309
HR 12 juni 1991, RSV 1992/74

1.2.5 *Conflictregels en werkzaamheden van ondergeschikte aard*

In bijzondere situaties waarin gelijktijdig beroepswerkzaamheden in twee Lid-Staten worden uitgeoefend, zijn andere criteria van toepassing verklaard. De vraag rijst hoe deze conflictregels moeten worden toegepast indien een persoon in de ene Lid-Staat woont en in de andere Lid-Staat werkt en in het woonland werkzaamheden van louter ondergeschikte aard verricht. Als voorbeelden kunnen worden genoemd het lezen van stukken, voorbereiden van vergaderingen en het ontvangen van bezoek. Indien aan de volgende criteria wordt vol-

daan, worden dergelijke werkzaamheden die in het woonland worden verricht, voor de toepassing van de conflictregels buiten beschouwing gelaten:
- De werkzaamheden hebben een ondersteunend karakter en ontberen zelfstandigheid.
- In het algemeen worden de werkzaamheden thuis verricht.
- De verrichte werkzaamheden staan in dienst van de hoofdactiviteit die in de andere Lid-Staat wordt uitgeoefend.
- De duur van de werkzaamheden is in relatieve en absolute zin beperkt; indien minder dan twee uur per week wordt gewerkt, worden de werkzaamheden altijd buiten beschouwing gelaten.

1.2.6 *Extraterritoriale werking van de conflictregels*

Het territoriale toepassingsgebied van de verordening wordt beheerst door artikel 227 EG-Verdrag. De SVB gaat ervan uit dat de conflictregels van titel II van Vo. 1408/71 alleen van toepassing zijn indien de betrokkene binnen dit toepassingsgebied woont en werkt. Gelet op het arrest Aldewereld van het HvJ EG past de SVB een uitzondering op deze regel toe ingeval de betrokkene op het grondgebied van de Gemeenschap woont maar buiten het grondgebied van de Gemeenschap werkt voor een binnen de Gemeenschap gevestigde werkgever. Indien de betrokkene in een dergelijke situatie op grond van de nationale wetgeving van de Lid-Staat waar de werkgever gevestigd is, verzekerd blijft, gaat de SVB ervan uit dat de wetgeving van die Lid-Staat als toepasselijk is aangewezen.

Jurisprudentie

HvJ EG 12 december 1974, zaak 36/74 (Walrave), Jur. 1974, 1405, NJ 1975/148

HvJ EG 12 juli 1984, zaak 237/83 (Prodest), Jur. 1984, 3153, RSV 1986/67

HvJ EG 27 september 1989, zaak 9/88 (Lopes da Veiga), Jur. 1989, 2989, RSV 1990/170

HvJ EG 29 juni 1994, zaak C-60/93 (Aldewereld), Jur. 1994, I-2991, RSV 1995/68

CRvB 24 februari 1997, RSV 1998/99, «USZ» 1997/170

1.2.7 *Bijzondere groepen*

Enkele categorieën werknemers nemen in het internationale recht een bijzondere plaats in. In de volgende paragrafen zullen achtereenvolgens de volgende bijzondere groepen personen aan de orde komen: zeelieden, baggeraars en loodsen (§ 1.2.7.1) en transportarbeiders (§ 1.2.7.2).

1.2.7.1 *Zeelieden, baggeraars en loodsen:* artikel 13, lid 1, onder c en artikel 14 ter Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 13, lid 1, onder c

c. is op degene die zijn beroepswerkzaamheden uitoefent aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een Lid-Staat vaart, de wetgeving van die Staat van toepassing;

Vo. 1408/71: art. 14 ter

Ten aanzien van de in artikel 13, lid 2, onder c), neergelegde regel gelden de volgende uitzonderingen en bijzonderheden:

1. Op degene die werkzaamheden in loondienst uitoefent voor een onderneming waaraan hij normaal verbonden is, hetzij op het grondgebied van een Lid-Staat, hetzij aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een Lid-Staat vaart, en die door deze onderneming wordt gedetacheerd om voor haar rekening arbeid te verrichten aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een andere Lid-Staat vaart, blijft de wetgeving van eerstbedoelde Lid-Staat van toepassing onder de in artikel 14, punt 1, gestelde voorwaarden.
2. Op degene die gewoonlijk werkzaamheden anders dan in loondienst uitoefent, hetzij op het grondgebied van een Lid-Staat, hetzij aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een Lid-Staat vaart, en voor eigen rekening arbeid verricht aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een andere Lid-Staat vaart, blijft de wetgeving van eerstbedoelde Lid-Staat van toepassing onder de in artikel 14 bis, punt 1, gestelde voorwaarden.
3. Op degene die zijn beroepswerkzaamheden gewoonlijk niet op zee uitoefent, maar arbeid verricht in de territoriale wateren of in een haven van een Lid-Staat, op een zeeschip dat onder de vlag van een andere Lid-Staat vaart en dat zich in deze territoriale wateren of in deze haven bevindt, zonder tot de bemanning van dat schip te behoren, is de wetgeving van eerstbedoelde Lid-Staat van toepassing.
4. Op degene die werkzaamheden in loondienst uitoefent aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een Lid-Staat vaart en voor die werkzaamheden wordt beloond door een onderneming of een persoon die haar zetel of zijn domicilie op het grondgebied van een andere Lid-Staat heeft, is de wetgeving van laatstbedoelde Staat van toepassing, indien hij zijn woonplaats op het grondgebied van die Staat heeft; de onderneming of degene die het loon betaalt, wordt voor de toepassing van genoemde wetgeving als werkgever aangemerkt.

In Vo. 1408/71 zijn bijzondere conflictregels voor zeevarenden opgenomen. Als hoofdregel geldt dat degene die zijn beroepswerkzaamheden uitoefent aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een Lid-Staat vaart, ressorteert onder de wetgeving van die Lid-Staat. Op die regel bestaat een aantal uitzonderingen.

Alle conflictregels met betrekking tot de toe te passen wetgeving voor zeelieden refereren op enigerlei wijze aan het vlaggestaatcriterium, waarbij er telkens van uitgegaan wordt dat het zeeschip onder de vlag van een Lid-Staat vaart. Regels voor zeeschepen die varen onder de vlag van derde staten komen in de verordening niet voor.

De SVB gaat er op grond van het arrest van het HvJ EG in de zaak Aldewereld echter van uit dat de Nederlandse wetgeving dient te worden toegepast, indien de werkgever van een zeevarende in Nederland is gevestigd, de zeevarende in Nederland woont en beschikt over een EU-nationaliteit en het schip vaart onder de vlag van een derde staat. Vaart het schip onder de vlag van een land waarmee Nederland een verdrag inzake sociale zekerheid heeft gesloten en verklaart dit verdrag de wetgeving van het vlaggeland van toepassing, dan wordt de Nederlandse wetgeving niet van toepassing geacht.

Als zeevarenden worden beschouwd de aan boord meevarende bemanningsleden van zeevaartuigen die op de zeeschepen hun beroepswerkzaamheden uitoefenen. In de regel gaat het hierbij dus om de 'ambulante' zeelieden die werkzaam zijn in de koophandel en de zeevisserij.

De werknemers in de baggerbranche vallen naar het oordeel van de SVB niet onder de categorie zeelieden maar onder de categorie reguliere werknemers. De reden hiervoor is dat werknemers in de baggerbranche niet werkzaam zijn op ambulante zeeschepen, maar op zogenaamde baggervaartuigen en ander op zee drijvend aannemersmaterieel. Blijkens onder meer de tekst van en de toelichting bij artikel 8:2 BW vallen baggerschepen en aannemersmaterieel niet onder de Nederlandse civielrechtelijke definitie van zeeschip. Baggervaartuigen en ander op zee drijvend baggermaterieel worden door de SVB voor de toepassing van Vo. 1408/71 niet als zeeschepen beschouwd.

Voor de loodsen – dit zijn de stuurlieden die in havens en kustgebieden zeeschepen binnenloodsen en in de regel niet varen en werkzaam zijn op volle zee – is in Vo. 1408/71 een aparte conflictregel gecreëerd (artikel 14 ter, derde lid).

Jurisprudentie

HvJ EG 29 juni 1994, zaak C-60/93 (Aldewereld), Jur. 1994, I-2991, RSV 1995/68

Rb. Groningen 26 oktober 1998, awb 96/774 algem v122

1.2.7.2 *Internationale transportarbeiders:* artikel 14, lid 2, onder a Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 14, lid 2, onder a

2. Op degene die op het grondgebied van twee of meer Lid-Staten werkzaamheden in loondienst pleegt uit te oefenen, wordt de toepasselijke wetgeving als volgt vastgesteld:

a. op degene die behoort tot het rijdend, varend of vliegend personeel van een onderneming welke voor rekening van anderen of voor eigen rekening internationaal vervoer van personen of goederen per spoor, over de weg, door de lucht of over de binnenwateren verricht en op het grondgebied van een Lid-Staat haar zetel heeft, is de wetgeving van laatstbedoelde Staat van toepassing. Niettemin:

I. is op degene die werkzaam is bij een filiaal of een vaste vertegenwoor-

diging welke die onderneming heeft op het grondgebied van een andere Lid-Staat dan die, op het grondgebied waarvan zij haar zetel heeft, de wetgeving van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan zich dat filiaal of die vaste vertegenwoordiging bevindt, van toepassing;
II. is op degene die in hoofdzaak werkzaam is op het grondgebied van de Lid-Staat waar hij woont, de wetgeving van die Staat van toepassing, zelfs indien de onderneming waarbij hij werkzaam is, noch haar zetel, noch een filiaal, noch een vaste vertegenwoordiging op dit grondgebied heeft;

Ten aanzien van werknemers die in loondienst werkzaam zijn in twee of meer Lid-Staten, bevat artikel 14, tweede lid van Vo. 1408/71 speciale conflictregels. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen internationale transportwerknemers (onder a) en overige werknemers (onder b). Ten aanzien van de werknemers in het internationale vervoer geldt als hoofdregel dat de wetgeving wordt aangewezen van de Lid-Staat, waar de transportonderneming waarbij de werknemer in dienst is, is gevestigd. Op deze hoofdregel bestaan twee uitzonderingen.

De eerste uitzondering betreft de transportwerknemer die werkzaam is bij een filiaal of een vaste vertegenwoordiging van de werkgever in een andere Lid-Staat dan de staat waar de eigenlijke zetel van die werkgever is gevestigd. In dergelijke gevallen is de wetgeving van de staat waarin dit filiaal of deze vaste vertegenwoordiging is gevestigd van toepassing.
De tweede uitzondering heeft betrekking op de situatie waarin de werknemer in hoofdzaak werkzaam is in de Lid-Staat waarin hij woont. In die gevallen is de wetgeving van de woonstaat van toepassing, zelfs indien de onderneming waarbij hij werkzaam is, noch haar zetel, noch een filiaal of een vaste vertegenwoordiging op het grondgebied van de woonstaat van de transportwerknemer heeft. De SVB heeft bepaald dat het begrip 'in hoofdzaak werkzaam' zoals dit voorkomt in artikel 14, tweede lid, onder a Vo. 1408/71 aldus moet worden uitgelegd dat hieraan wordt voldaan, indien de transportwerknemer doorgaans minimaal 70% van de voor hem gebruikelijke arbeidstijd in zijn woonland werkzaam is.

1.2.8 *Detachering:*

artikel 14, lid 1, artikel 14 bis, lid 1 Vo. 1408/71 en artikelen 1 tot en met 3 Besluit van de Administratieve Commissie nr. 162

Vo. 1408/71: art. 14, lid 1

1. *a*. Op degene die op het grondgebied van een Lid-Staat werkzaamheden in loondienst verricht voor een onderneming waaraan hij normaal verbonden is, en door deze onderneming gedetacheerd wordt op het grondgebied van een andere Lid-Staat ten einde aldaar voor haar rekening arbeid te verrichten, blijft de wetgeving van eerstbedoelde Lid-Staat van toepassing, mits de te verwachten duur van die arbeid niet meer dan twaalf maanden bedraagt en hij niet wordt uitgezonden ter vervanging van een andere persoon wiens detachering beëindigd is.

b. Indien de te verrichten arbeid door onvoorziene omstandigheden de oorspronkelijk voorziene tijdsduur overschrijdt en meer dan twaalf maanden duurt, blijft de wetgeving van eerstbedoelde Lid-Staat van toepassing tot aan de beëindiging van die arbeid, mits de bevoegde autoriteit van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de betrokkene gedetacheerd is, of het door deze autoriteit aangewezen lichaam, hiervoor toestemming verleent; deze toestemming moet vóór het einde van het oorspronkelijke tijdvak van twaalf maanden worden aangevraagd. Deze toestemming mag echter niet voor een langer tijdvak dan twaalf maanden worden verleend.

Vo. 1408/71: art. 14 bis, lid 1

1. *a.* Op degene die op het grondgebied van een Lid-Staat gewoonlijk werkzaamheden anders dan in loondienst uitoefent en op het grondgebied van een andere Lid-Staat arbeid verricht, blijft de wetgeving van eerstbedoelde Lid-Staat van toepassing, mits de te verwachten duur van die arbeid niet meer dan twaalf maanden bedraagt;

b. Indien de te verrichten arbeid door onvoorziene omstandigheden de oorspronkelijk voorziene tijdsduur overschrijdt en meer dan twaalf maanden duurt, blijft de wetgeving van eerstbedoelde Staat van toepassing tot aan de beëindiging van die arbeid, mits de bevoegde autoriteit van deze Lid-Staat naar het grondgebied waarvan de betrokkene zich heeft begeven om die arbeid te verrichten, of het door deze autoriteit aangewezen lichaam, hiervoor toestemming verleent; deze toestemming moet vóór het einde van het oorspronkelijke tijdvak van twaalf maanden worden aangevraagd. Deze toestemming mag echter niet voor een langer tijdvak dan twaalf maanden worden verleend.

Besluit van de Administratieve Commissie nr. 162: art. 1, 2 en 3[57]

1. Artikel 14, lid 1 en artikel 14 ter, lid 1, van Verordening (EEG) nr. 1408/71 zijn van toepassing op een werknemer die wegens het uitoefenen van een beroepsactiviteit in dienst van een onderneming onderworpen is aan de wetgeving van een Lid-Staat (uitzendende staat), en die door deze onderneming naar een andere Lid-Staat (staat van tewerkstelling) wordt gedetacheerd teneinde aldaar voor haar rekening werkzaamheden te verrichten.
   Het werk wordt beschouwd te zijn verricht voor rekening van een onderneming van het uitzendende land, indien is vastgesteld dat het is verricht voor de genoemde onderneming en er een organische band blijft bestaan tussen de werknemer en de onderneming die hem gedetacheerd heeft.
   Om het voortbestaan van die organische band en het handhaven van een verhouding van ondergeschiktheid tussen de werknemer en de onderneming die hem gedetacheerd heeft vast te stellen, dient een reeks van elementen in aanmerking te worden genomen, met name de verantwoordelijkheid inzake aanwerving, arbeidsovereenkomst, ontslag en vaststelling van de aard van de werkzaamheden.

57 Besluit van 31 mei 1996, betreffende de uitlegging van artikel 14, lid 1, en van artikel 14 ter, lid 1, van Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad betreffende de wetgeving die van toepassing is op gedetacheerde werknemers, PB L 241 van 21 september 1996

2. In het kader van de bepalingen van punt 1 van dit besluit blijven genoemd artikel 14, lid 1, en artikel 14 ter, lid 1, van toepassing, onder andere de volgende omstandigheden:

a. detachering van het normale personeel
indien de werknemer die gedetacheerd wordt door de onderneming van de uitzendende staat naar een onderneming in de staat van tewerkstelling, eveneens gedetacheerd wordt naar een of meerdere andere ondernemingen in deze staat van tewerkstelling, mits de werknemer zijn werkzaamheden blijft uitvoeren voor rekening van de detacherende onderneming.
Dit kan met name het geval zijn indien de onderneming de werknemer naar een andere Lid-Staat heeft gedetacheerd teneinde daar het werk opeenvolgend of afwisselend in twee of meer ondernemingen die in dezelfde Lid-Staat gevestigd zijn, uit te voeren.

b. detachering van personeel dat ter detachering is aangeworven
indien de in overeenstemming met de bepalingen van Verordening (EEG) nr. 1408/71 aan de wetgeving van een Lid-Staat onderworpen werknemer in dienst wordt genomen in deze Lid-Staat waar de onderneming haar zetel of haar vestiging heeft, met het oogmerk voor rekening van de genoemde onderneming op het grondgebied van een andere Lid-Staat of op een schip dat onder de vlag van een andere Lid-Staat vaart, te worden gedetacheerd, op voorwaarde:
I. dat er een organische band bestaat tussen deze onderneming en de werknemer gedurende de detacheringsperiode; en
II. dat deze onderneming gewoonlijk haar werkzaamheden op het grondgebied van de eerste Lid-Staat uitoefent, hetgeen:
– in het geval van een onderneming waarvan de activiteit bestaat uit het tijdelijk ter beschikking stellen van personeel aan andere ondernemingen, betekent dat deze onderneming gewoonlijk personeel ter beschikking stelt aan gebruikers die gevestigd zijn op het grondgebied van deze Lid-Staat met het oog op hun tewerkstelling op dit grondgebied, en
– dat in de andere gevallen die onderneming substantiële activiteiten uitoefent op het grondgebied van de eerste Lid-Staat en daar gewoonlijk haar personeel tewerkstelt.

c. de tijdelijke onderbreking van de werkzaamheden van de werknemer bij de onderneming in de staat van tewerkstelling wordt niet beschouwd als een onderbreking van de detachering in de zin van artikel 14, lid 1, en artikel 14 ter, lid 1.

3. De bepalingen van artikel 14, lid 1, of artikel 14 ter, lid 1, zijn niet van toepassing of houden op van toepassing te zijn indien, bijvoorbeeld:

a. de onderneming waarnaar de werknemer gedetacheerd is hem ter beschikking stelt van een andere onderneming in de Lid-Staat waar zij is gevestigd,

b. de in een bepaalde Lid-Staat gedetacheerde werknemer ter beschikking wordt gesteld van een onderneming die in een andere Lid-Staat gevestigd is,

c. de werknemer in een Lid-Staat in dienst wordt genomen om door een onderneming die in een tweede Lid-Staat gevestigd is, uitgezonden te worden naar een onderneming in een derde Lid-Staat.

Op grond van artikel 14, eerste lid, onder a Vo. 1408/71 valt de werknemer die door een onderneming naar een andere Lid-Staat wordt gedetacheerd, onder de wetgeving van de Lid-Staat van waaruit de detachering plaatsvindt. Deze

regel wijkt af van de hoofdregel van artikel 13, tweede lid, onder a Vo. 1408/71. De detacheringstermijn bedraagt in beginsel één jaar, maar kan nog eens met maximaal één jaar worden verlengd. Door de Lid-Staten aangewezen organen moeten op verzoek van de werkgever of van de werknemer een verklaring verstrekken, waaruit blijkt dat de werknemer onderworpen blijft aan de wettelijke regeling van de Lid-Staat van waaruit hij wordt uitgezonden en tot welke datum dit het geval is. Deze verklaring wordt verstrekt op zogenaamde E 101-formulieren. Voor Nederland is de SVB het aangewezen orgaan. De E 101-formulieren worden verstrekt door Kantoor Verzekeringen, Afdeling Internationale Detachering, Postbus 357, 1180 AJ Amstelveen (tel: 020-656 5275). Bij detachering naar Duitsland worden de formulieren afgegeven door de Stichting Bureau voor Duitse Zaken, Takenhofplein 4, 6538 SZ Nijmegen, Postbus 10505, 6500 MB Nijmegen. In geval van detachering naar België worden de formulieren verstrekt door de Stichting Bureau voor Belgische Zaken, Rat Verleghstraat 2, 4815 NZ Breda, Postbus 90151, 4800 RC Breda.
Voor zelfstandigen geldt een overeenkomstige regeling.

1.2.8.1 *Relatie tussen de onderneming en de gedetacheerde werknemer*

De tekst van artikel 14, eerste lid, onder a Vo. 1408/71 veronderstelt een band tussen de werknemer en de onderneming waardoor hij wordt gedetacheerd. Uit het arrest van het HvJ EG in de zaak Manpower volgt dat de aanwezigheid van een dergelijke band afhankelijk is van de intensiteit van de arbeidsrechtelijke relatie tussen de onderneming en de werknemer. In het Besluit van de Administratieve Commissie, nr. 162, waarin nadere interpretatieregels zijn opgenomen voor de toepassing van onder meer artikel 14, eerste lid, is deze rechtspraak nader uitgewerkt. Blijkens dit besluit dient sprake te zijn van een “organische band” tussen de werknemer en de onderneming die hem gedetacheerd heeft. Om het voortbestaan van een dergelijke band vast te stellen, dient een reeks van elementen in aanmerking te worden genomen, met name de verantwoordelijkheid inzake aanwerving, arbeidsovereenkomst, ontslag en vaststelling van de aard van de werkzaamheden.

Door de SVB wordt een organische band met name aangenomen, indien de detacherende werkgever het salaris doorbetaalt, of indien de buitenlandse onderneming het salaris betaalt maar dit salaris voor rekening van de detacherende werkgever in Nederland komt. De intensiteit van de arbeidsrechtelijke relatie tussen de werknemer en de uitzendende onderneming beoordeelt de SVB aan de hand van de volgende factoren:

- de detacherende werkgever heeft in principe zeggenschap over de volgende zaken:
  - de aard van het werk;
  - de arbeidsvoorwaarden;
  - de vakantiedagen en het salaris;
  - het recht de werknemer te ontslaan;
  - het garant staan voor de nakoming van de contractuele verplichtingen.

Daarnaast wordt in de beoordeling betrokken:
– het van toepassing blijven van de pensioenregeling van de detacherende werkgever op de betrokkene;
– het bestaan van een zogenaamde terugkeergarantie, dat wil zeggen een toezegging van de werkgever dat de werknemer na afloop van de uitzending zijn werkzaamheden weer kan hervatten.

Toepassing van deze voorwaarden brengt in zijn algemeenheid met zich dat zogenaamde concerndetacheringen waarbij sprake is van uitzending naar een in een andere Lid-Staat gevestigde dochteronderneming onder het bereik van artikel 14, eerste lid Vo. 1408/71 vallen. Ook uitzending van werknemers door uitzendbureaus kan in beginsel onder het bereik van de detacheringsbepalingen worden gebracht.
In alle gevallen geldt overigens als voorwaarde dat onmiddellijk voorafgaande aan de detachering de desbetreffende werknemer verzekeringsplichtig was ingevolge de Nederlandse sociale-verzekeringswetten. Detachering in aansluiting op vrijwillige verzekering op grond van de AOW en de Anw is niet mogelijk. De SVB leidt dit af uit het feit dat artikel 14, eerste lid 1 onder a Vo. 1408/71 uitgaat van het “van toepassing blijven” van de wetgeving van de Lid-Staat waarvandaan de werknemer wordt gedetacheerd.

1.2.8.2 *Omvang van de bedrijfsactiviteiten*

In het Besluit van de Administratieve Commissie, nr. 162, wordt als één van de voorwaarden voor detachering genoemd dat de uitzendende onderneming haar activiteiten gewoonlijk uitoefent op het grondgebied van de uitzendende Lid-Staat. Bij de bepaling of hiervan sprake is hanteert de SVB geen gefixeerde criteria ter zake van de omvang of de duur van de activiteiten van de onderneming. De minimale omvang of duur kan verschillen naargelang het patroon van de bedrijfsactiviteiten en de verwachte ontwikkeling hiervan in de tijd. In ieder geval wordt nagegaan of de onderneming niet louter een papieren karakter heeft, of ingeval het een onderneming betreft die arbeidskrachten ter beschikking stelt, niet slechts in het leven is geroepen om specifiek grensoverschrijdende detacheringen te organiseren. Zogenaamde ‘brievenbusfirma’s’ worden aldus niet beschouwd als ondernemingen in de zin van artikel 14, eerste lid onder a.

In bepaalde twijfelsituaties geeft de SVB detacheringsverklaringen af voor een half jaar. Van een dergelijke twijfelsituatie is sprake als een startende onderneming die nog geen bedrijfsactiviteiten in Nederland heeft ontwikkeld maar wel de intentie daartoe heeft, detacheringsverklaringen aanvraagt voor werknemers die naar een andere Lid-Staat worden uitgezonden. Na ommekomst van het halve jaar wordt onderzocht of de onderneming inmiddels bedrijfsactiviteiten in Nederland verricht of binnen afzienbare tijd zal gaan verrichten.
Soms ontstaat als gevolg van geleidelijke verschuiving van de bedrijfsactiviteiten van een onderneming naar het buitenland twijfel of deze onderneming haar activiteiten nog gewoonlijk uitoefent op Nederlands grondgebied. Ook in dergelijke situaties geeft de SVB detacheringsverklaringen af voor een half jaar.

1.2.8.3 *Vervanging en doorzending*

In artikel 14, eerste lid, onder a is bepaald dat een werknemer niet mag worden uitgezonden ter vervanging van een andere persoon wiens detachering is geëindigd. Ook diverse vormen van doorzending van personeel vallen buiten het bereik van de detacheringsbepalingen. Dit laatste blijkt met name uit artikel 3 van Besluit nr. 162 van de Administratieve Commissie. De SVB geeft in geval van vervanging of doorzending geen E 101-verklaringen af. In bijzondere gevallen, waarbij noch het belang van de werkgever of de werknemer, noch het belang van met de uitvoering van de verordening belaste instellingen zich tegen het treffen van een regeling verzet, kan evenwel worden overwogen om bij vervanging of doorzending over te gaan tot het afsluiten van een overeenkomst op grond van artikel 17 (zie hierna onder § 1.2.9). Een dergelijke situatie kan zich bijvoorbeeld voordoen bij bedrijven die internationale stageprogramma's organiseren, waarbij werknemers afwisselend voor korte duur bij nationale vestigingen van die bedrijven in de diverse Lid-Staten worden tewerkgesteld.

1.2.8.4 *Verlengde detachering*

Artikel 14, eerste lid, onder b Vo. 1408/71 voorziet in een verlenging van de termijn voor de specifieke situatie dat de duur van de te verrichten arbeid door onvoorziene omstandigheden de maximale tijdsduur overschrijdt. Voor die situaties kan de termijn van aansluiting bij de wetgeving van de uitzendende Lid-Staat worden verlengd met nog eens twaalf maanden, zij het dat hiervoor uitdrukkelijke toestemming is vereist van de autoriteiten in de Lid-Staat waar de betrokkene is gedetacheerd. Deze toestemming blijkt uit de afgifte van een E 102-verklaring en moet worden aangevraagd vóór het einde van het eerste tijdvak van twaalf maanden.
De SVB voert geen stringent beleid voor het geven van toestemming voor verlengde detacheringen in de zin van artikel 14, eerste lid, onder b. Het volstaat reeds dat een werknemer of een werkgever een verzoek om verlengde detachering heeft gedaan. Voor detacheringen voor een termijn van langer dan twee jaar, zie hieronder § 1.2.9.1.

1.2.8.5 *Status E 101-verklaring*

Door middel van een E 101-verklaring bevestigt het bevoegde orgaan van de Lid-staat waar de verklaring wordt afgegeven dat een gedetacheerde werknemer in afwijking van artikel 13, tweede lid, onder a van Verordening 1408/71 onderworpen blijft aan de socialezekerheidsregeling van die Lid-staat. De E 101-verklaring creëert aldus een vermoeden, dat de gedetacheerde werknemer is aangesloten bij de socialezekerheidsregeling van de Lid-staat waar de verklaring is afgegeven. Het orgaan van de Lid-staat waarin de werknemer zijn werkzaamheden verricht dient er derhalve rekening mee te houden, dat die werknemer reeds is aangesloten bij de socialezekerheidsregeling van de Lid-staat waar de verklaring is afgegeven. De E 101-verklaring is daarom bindend

voor organen van de Lid-staat waar de werknemer zijn werkzaamheden verricht zodat zijn verzekeringspositie niet in afwijking van de detacheringsverklaring kan worden vastgesteld. Dit blijkt uit het arrest Fitzwilliam van het HvJ EG.

Jurisprudentie

HvJ EG 17 december 1970, zaak 35/70 (Manpower), Jur. 1970, 1251, DOC SV 1971/165

HvJ EG 16 februari 1995, zaak C-425/93 (Calle Grenzshop), Jur. 1995, I-269

HvJ EG 10 februari 2000, zaak C-202/97 (Fitzwilliam), «USZ» 2000/97

1.2.9 *Verzoek tot het sluiten van een artikel 17-overeenkomst*

artikel 17 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: artikel 17

Twee of meer Lid-Staten, de bevoegde autoriteiten van deze Staten of de door deze autoriteiten aangewezen instellingen kunnen in onderlinge overeenstemming, in het belang van bepaalde personen of groepen personen, uitzonderingen op de artikelen 13 tot en met 16 vaststellen.

De SVB past dit artikel toe voor het sluiten van een overeenkomst betreffende de toe te passen wetgeving. Als regel wordt een dergelijke overeenkomst voor een periode van maximaal vijf jaar afgesloten. Zie voor uitzonderingen op deze regel de hiernavolgende paragraaf.

1.2.9.1 *In het belang van*

De SVB gaat ervan uit dat het sluiten van een overeenkomst op grond van artikel 17 in de volgende situaties in het belang is van een bepaalde persoon of groep van personen.

– Er is sprake van een situatie waarin reeds een detacheringsverklaring en eventueel een verlengde detacheringsverklaring is afgeven en waarin de termijn van respectievelijk een of twee jaar wordt overschreden. In deze gevallen kan door het sluiten van een overeenkomst de maximale periode van detachering tot vijf jaar worden verlengd. Verlenging voor een langere periode is ook mogelijk maar dan slechts voor zover sprake is van bijzondere omstandigheden. In die gevallen acht de SVB een verlenging mogelijk indien aan de criteria van artikel 24 van het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen wordt voldaan. Zie hiervoor deel I, § 2.4.2.3.
– Overigens moet, indien vooraf vaststaat dat de duur van de detachering langer is dan één jaar, onmiddellijk worden gekozen voor het instrument van een artikel 17-overeenkomst. Het is dan niet mogelijk eerst een detacheringsverklaring krachtens artikel 14, eerste lid, onder a aan te vragen. In onderhavige gevallen zijn de criteria voor afgifte van een dergelijke verklaring wel bepalend voor de vraag of tot het sluiten van een artikel 17-overeenkomst wordt overgegaan.

– Er zijn geen premies afgedragen of prestaties genoten in het land van tewerkstelling doordat de wetgeving van dat land ten onrechte niet is toegepast. In die gevallen kan met terugwerkende kracht een overeenkomst op grond van artikel 17 worden gesloten waarbij de termijn van vijf jaar wordt overschreden indien dit noodzakelijk is voor het legaliseren van de ten onrechte toegepaste wetgeving.
– Het betreft in Nederland wonende grensarbeiders, die naast hun hoofdbetrekking in een andere Lid-Staat werkzaamheden verrichten in Nederland. In die gevallen wordt een overeenkomst afgesloten zolang de situatie van het werken in twee landen voortduurt. Hiermee wordt bewerkstelligd dat in afwijking van artikel 14, tweede lid, onder b i), niet de wetgeving van het woonland van toepassing is maar van het land waar de betrokkene zijn hoofdbetrekking heeft. In deze gevallen kan de overeenkomst voor een langere periode dan vijf jaar worden afgesloten.
– Het betreft gevallen waarin wordt voldaan aan de criteria van artikel 24 van het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999. Deze criteria worden mutatis mutandis van toepassing geacht. Zie Deel I, § 2.4.2.5.

Jurisprudentie
HvJ EG 17 mei 1984, zaak 101/83 (Brusse), Jur. 1984, 1285, RSV 1984/227A

1.2.9.2 *Hernieuwde periode van 5 jaar*

De SVB hanteert een wachttijd van één jaar tussen een detacheringsperiode van vijf jaar en een nieuwe detacheringsperiode:
– als de werknemer door dezelfde werkgever naar hetzelfde land wordt uitgezonden, ook wanneer het een andere plaats van tewerkstelling betreft;
– als de werknemer door een andere werkgever (ook binnen concernverband) wordt uitgezonden naar dezelfde plaats van tewerkstelling in dat land.

Deze wachttijd wordt toegepast om oneigenlijk gebruik van detachering tegen te gaan. Na afloop van deze periode kan opnieuw een detacheringsverklaring krachtens artikel 14, eerste lid, onder a worden aangevraagd, dan wel een overeenkomst in de zin van artikel 17 worden afgesloten.

1.2.10 *Verzoek om vrijstelling door pensioen- of rentetrekkers:* artikel 17 bis Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 17 bis
Degene die recht heeft op een pensioen of rente overeenkomstig de wettelijke regeling van een Lid-Staat of op pensioenen of renten krachtens de wettelijke regelingen van verscheidene Lid-Staten en die op het grondgebied van een ander Lid-Staat woont, kan op zijn verzoek worden vrijgesteld van de toepassing van de wettelijke regeling van deze laatste Lid-Staat mits hij niet uit

hoofde van de uitoefening van een beroepswerkzaamheid aan deze wettelijke regeling is onderworpen.

De SVB acht zich gebonden aan de door de Nederlandse wetgever aangegeven vrijstellingsgronden, zoals geformuleerd in artikel 22 van KB 746. Indien de belanghebbende voldoet aan de in dit artikel genoemde criteria wordt vrijstelling verleend.

1.3 Bijzondere bepalingen met betrekking tot de verschillende soorten prestaties

1.3.1 *Ouderdom en overlijden (pensioenen)*

1.3.1.1 *In aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering:*

artikel 45, lid 1 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 45, lid 1

1. Indien de wetgeving van een Lid-Staat het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op uitkeringen krachtens een stelsel dat geen bijzonder stelsel is in de zin van lid 2 of lid 3, afhankelijk stelt van de vervulling van tijdvakken van verzekering of van wonen, houdt het bevoegde orgaan van deze Lid-Staat, voor zover nodig, rekening met de krachtens de wetgeving van elke andere Lid-Staat vervulde tijdvakken, ongeacht of deze onder een algemeen dan wel onder een bijzonder stelsel, en onder een stelsel voor werknemers dan wel onder een stelsel voor zelfstandigen zijn vervuld. Daartoe houdt het bevoegde orgaan rekening met deze tijdvakken alsof deze krachtens de door dat orgaan toegepaste wetgeving waren vervuld.

Artikel 45, eerste lid is van toepassing op de situatie waarin op grond van artikel 15, eerste lid, onder b Anw een uitkering zou kunnen worden geweigerd. In artikel 15, eerste lid, onder b is bepaald dat er geen recht op een nabestaandenuitkering bestaat als de overledene binnen een jaar na aanvang van zijn verzekering is gestorven en de gezondheidstoestand bij de aanvang van de verzekering het overlijden redelijkerwijs moest doen verwachten. Blijkens de arresten Moscato en Klaus van het HvJ EG moeten in die situatie tijdvakken van verzekering vervuld krachtens de wettelijke regeling van een Lid-Staat van de EU, worden opgeteld bij de periode van verzekering in Nederland als waren die tijdvakken in Nederland vervuld. De SVB hanteert daarom bij de toepassing van artikel 15, eerste lid, onder b Anw als aanvang van de verzekering de datum waarop de laatste periode van aaneengesloten verzekering binnen het grondgebied van de EU is aangevangen. Uit het arrest Klaus blijkt verder dat, als tussen de verzekering in het buitenland en de verzekering in Nederland een kort hiaat ontstaat door de verhuizing van het buitenland naar Nederland, dit hiaat niet gezien mag worden als een onderbreking van de verzekeringsperiode.

Jurisprudentie

HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-481/93 (Moscato), Jur. 1995, I-3525, RSV 1996/50

HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-482/93 (Klaus), Jur. 1995, I-3551, RSV 1996/51

1.3.1.2 *Samenloop van uitkeringen:* artikel 46 bis Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 46 bis

1. Onder samenloop van uitkeringen van dezelfde aard wordt in de zin van dit hoofdstuk verstaan de samenloop van invaliditeits-, ouderdoms- en overlevingspensioenen, berekend of toegekend op basis van door een zelfde persoon vervulde tijdvakken van verzekering en/of van wonen.
2. Onder samenloop van uitkeringen van verschillende aard wordt in de zin van dit hoofdstuk verstaan de samenloop van uitkeringen die in de zin van lid 1 niet als uitkeringen van dezelfde aard kunnen worden aangemerkt.
3. Voor de toepassing van de bepalingen inzake vermindering, schorsing of intrekking waarin de wetgeving van een Lid-Staat voorziet in geval van samenloop van een invaliditeits-, ouderdoms- of overlevingsuitkering met een uitkering van dezelfde aard of een uitkering van verschillende aard of met andere inkomsten, gelden de volgende regels:

a. er wordt alleen rekening gehouden met uitkeringen welke krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat zijn verkregen of met andere inkomsten welke in een andere Lid-Staat zijn verworven, indien de wetgeving van eerstbedoelde Lid-Staat voorziet in de in aanmerkingneming van in het buitenland verkregen uitkeringen of verworven inkomsten;

b. er wordt rekening gehouden met het bedrag van de door een andere Lid-Staat te betalen uitkeringen vóór aftrek van belastingen, sociale-zekerheidspremies en andere inhoudingen;

c. er wordt geen rekening gehouden met het bedrag van de krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat verkregen uitkeringen die worden toegekend op basis van een vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering;

d. wanneer bepalingen inzake vermindering, schorsing of intrekking worden toegepast krachtens de wetgeving van één enkele Lid-Staat op grond van het feit dat de betrokkene uitkeringen van dezelfde of van verschillende aard ontvangt welke krachtens de wetgeving van andere Lid-Staten zijn verschuldigd, of andere inkomsten ontvangt welke op het grondgebied van andere Lid-Staten zijn verworven, mag de uitkering die krachtens de wetgeving van de eerste Lid-Staat verschuldigd is, slechts worden verminderd ten belope van het bedrag van de uitkeringen die krachtens de wetgevingen van andere Lid-Staten verschuldigd zijn, of ten belope van het bedrag van de inkomsten welke op het grondgebied van andere Lid-Staten zijn verworven.

Als de gerechtigde op een nabestaandenuitkering op grond van de Anw een buitenlandse uitkering ontvangt die niet onder de werkingssfeer van de verordening valt, of een uitkering ontvangt uit een land dat geen deel uitmaakt van de EU, worden deze uitkeringen voor de toepassing van de verordening niet

beschouwd als uitkeringen van dezelfde aard in de zin van artikel 46 bis, eerste lid, doch als "andere inkomsten" in de zin van het derde lid van dit artikel. Dergelijke uitkeringen kunnen dan op grond van het Inkomens- en samenloopbesluit Anw[58] op de nabestaandenuitkering in mindering worden gebracht.

Jurisprudentie
HvJ EG 10 maart 1977, zaak 75/76 (Kauçic), Jur. 1977, 495

1.3.1.3 *Tijdvakken van wonen of werken van minder dan één jaar:* artikel 48 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 48

1. Ongeacht artikel 46, lid 2, is het orgaan van een Lid-Staat niet verplicht uitkeringen toe te kennen krachtens tijdvakken vervuld onder de door dit orgaan toegepaste wetgeving die in aanmerking dienen te worden genomen op het tijdstip van het intreden van de verzekerde gebeurtenis indien:
   – de totale duur van de bedoelde tijdvakken minder dan één jaar bedraagt, en
   – uitsluitend rekening houdende met deze tijdvakken, geen enkel recht op uitkeringen krachtens die wetgeving bestaat.
2. Voor de toepassing van artikel 46, lid 2, met uitzondering van het bepaalde onder b), houdt het bevoegde orgaan van elk der andere betrokken Lid-Staten wel rekening met de in lid 1 bedoelde tijdvakken.
3. Ingeval toepassing van lid 1 ertoe zou leiden dat alle organen van de betrokken Staten van hun verplichtingen worden ontheven, worden de uitkeringen uitsluitend toegekend op grond van de wetgeving van de laatste van die Staten aan de voorwaarden waarvan is voldaan, alsof alle vervulde tijdvakken van verzekering en van wonen waarmede overeenkomstig artikel 45, leden 1 tot en met 4, rekening wordt gehouden, krachtens de wetgeving van deze Staat waren vervuld.

Op grond van de letterlijke tekst van artikel 48, eerste lid zou de SVB geen nabestaandenuitkering hoeven toe te kennen als de overledene op de datum van overlijden krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat verzekerd was en hij ingevolge de Anw korter dan één jaar verzekerd is geweest. In het arrest Malfitano van het HvJ EG is echter beslist dat deze bepaling niet aan de betrokkene mag worden tegengeworpen als de desbetreffende nationale regeling geen eisen stelt aan de duur van de verzekering voor de opening van het recht op uitkering. Voor de toepassing van de Anw, in het kader van welke wet geen wachttijd geldt, betekent dit dat een nabestaandenuitkering ook kan worden toegekend als de duur van de verzekering in Nederland korter was dan één jaar en de betrokkene op datum van overlijden krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat verzekerd was.

58 Besluit van 10 juni 1996, Stb. 1996, 306 laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 17 augustus 1998, Stb. 523

In de situatie waarin de uitsluitingsgrond van artikel 15, eerste lid, onder b Anw van toepassing is en uitsluitend recht op uitkering zou kunnen ontstaan via een beroep op de arresten Moscato en Klaus (zie hierboven § 1.3.1.1) is artikel 48 wel van toepassing. Dit brengt met zich mee dat indien een verzekerde uitsluitend in het jaar voorafgaande aan het overlijden tijdvakken van verzekering ingevolge de Anw heeft vervuld, en de gezondheidstoestand van de verzekerde bij aanvang van de verzekering het overlijden binnen een jaar redelijkerwijs moest doen verwachten, er geen recht op nabestaandenuitkering ontstaat.

Het tweede lid van artikel 48 schrijft voor dat als een uitkering uit een Lid-Staat wordt geweigerd op grond van het eerste lid van dat artikel, andere Lid-Staten de periode van verzekering van minder dan één jaar in aanmerking dienen te nemen voor de berekening van een pensioen krachtens artikel 46, tweede lid Vo. 1408/71. Uit het HvJ EG-arrest Vermaut volgt dat dit ook dient te gebeuren als het pensioen nationaalrechtelijk wordt berekend, dus zonder terug te vallen op samentellings- en prorateringsregels. Wanneer een ouderdomspensioen door een Lid-Staat wordt geweigerd op grond van het eerste lid van artikel 48, worden de tijdvakken van verzekering korter dan één jaar in aanmerking genomen bij de berekening van een pensioen krachtens de AOW, alsof die tijdvakken krachtens de AOW waren vervuld. Door de SVB worden tijdvakken korter dan één jaar eveneens in aanmerking genomen bij de berekening van de uitkering ingevolge de AOW als deze reeds zijn meegeteld voor de berekening van een ouderdomspensioen uit een andere Lid-Staat van de EU dan Nederland.

Bij de toepassing van de Anw is het tweede lid van artikel 48 uitsluitend relevant voor de berekening met toepassing van de samentellings- en prorateringsregels. In geval van een nationaalrechtelijke berekening is de duur van het verzekeringsverleden in verband met het risicokarakter van de Anw immers niet van belang voor de hoogte van de uitkering.

Jurisprudentie

HvJ EG 18 februari 1982, zaak 55/81 (Vermaut), Jur. 1982, 649, RSV 1982/240

HvJ EG 9 december 1982, zaak 76/82 (Malfitano), Jur. 1982, 4309, RSV 1983/212

HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-481/93 (Moscato), Jur. 1995, I-3525, RSV 1996/50

HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-482/93 (Klaus), Jur. 1995, I-3551, RSV 1996/51

1.3.1.4 *Aanpassing en herberekening van de uitkering:* artikel 51 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 51

1. Indien de uitkeringen van de betrokken Staten door stijging van de kosten van levensonderhoud, schommelingen van het loonpeil of andere oorzaken van aanpassing, met een bepaald percentage of bedrag worden gewijzigd, moet dit percentage of bedrag rechtstreeks in de overeenkomstig artikel 46 vastgestelde uitkeringen worden verwerkt, zonder dat er een herberekening overeenkomstig genoemd artikel behoeft plaats te vinden.
2. Indien echter de wijze van vaststelling of de regels voor de berekening van de uitkeringen wijzigingen ondergaan, vindt wel een herberekening plaats overeenkomstig artikel 46.

Op grond van de letterlijke tekst van artikel 51, tweede lid, dient een herberekening op basis van de bepalingen van de verordening alleen dan te geschieden, indien de wijze van vaststellen of de regels voor de berekening van de uitkering wijzigingen ondergaan. Indien evenwel de uitkeringen conjuncturele aanpassingen ondergaan, behoeft geen herberekening op grond van de verordening plaats te vinden. In deze situatie dient de conjuncturele aanpassing rechtstreeks in de op basis van de verordening berekende uitkering te worden verwerkt. Dit volgt uit het eerste lid van artikel 51.
Uit jurisprudentie van het HvJ EG volgt dat voor de toepassing van artikel 51 niet van belang is of de uitkering zuiver nationaalrechtelijk is berekend, dan wel is berekend met toepassing van de samentellings- en prorateringsregels. Artikel 51 is voorts door het HvJ EG aldus geïnterpreteerd dat uitkeringen vastgesteld overeenkomstig artikel 46 Vo. 1408/71, na vaststelling elk een eigen, autonome indexontwikkeling ondergaan en elkaar alleen weer beïnvloeden in geval van structurele wijzigingen. Onder ‘structurele wijzigingen’ dient zowel te worden verstaan een wijziging in de wijze van vaststelling of in de regels voor de berekening van de uitkering als bedoeld in artikel 51, tweede lid, als een rechtens relevante wijziging in de persoonlijke omstandigheden van de gerechtigde.
De SVB verstaat onder een wijziging van de persoonlijke omstandigheden evenzeer een wijziging in het inkomen van een AOW- of Anw-gerechtigde, voor zover deze wijziging niet louter wordt veroorzaakt door omstandigheden zoals genoemd in artikel 51, eerste lid.
Slechts als een uitkering wordt herberekend naar aanleiding van een wijziging in structurele omstandigheden, wordt bij de daaropvolgende herberekening rekening gehouden met inmiddels ontstane koersverschillen.
In artikel 67, vijfde lid Anw is bepaald dat in gevallen waarin reeds op 30 juni 1996 aanspraak bestond op een AWW-pensioen, de nabestaandenuitkering en de halfwezenuitkering tot 1 januari 1998 worden samengeteld en als één uitkering worden beschouwd. De SVB leidt hieruit af dat de wijze van vaststelling en de regels voor berekening van de uitkering als bedoeld in artikel 51, tweede lid, van de verordening tot die datum geen wijziging ondergaan, zodat geen herberekening behoeft plaats te vinden. Ambtshalve herberekening bij omzetting van een AWW-pensioen in een uitkering op grond van de Anw is dus niet

aan de orde. Indien een persoon evenwel een verzoek om herberekening indient, wordt dit verzoek gehonoreerd.

Jurisprudentie

HvJ EG 21 maart 1990, zaak C-85/89 (Cabras), Jur. 1990, I-1023, RSV 1990/370

HvJ EG 20 maart 1991, zaak C-93/90 (Cassamali), Jur. 1991, I-1401

HvJ EG 18 februari 1993, C-193/92 (Bogana), Jur. 1993, I-770, RSV 1993/229

1.3.1.5 *Bijzonderheden voor de toepassing van de AOW:*
bijlage VI, onderdeel J, onder 2, a tot en met e en h Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: bijlage VI, onderdeel J, onder 2, a tot en met e en h

2. Toepassing van de Nederlandse Algemene Ouderdomswet (AOW)

a. De korting als bedoeld in artikel 13, lid 1, van de Algemene Ouderdomswet wordt niet toegepast voor kalenderjaren of delen van kalenderjaren welke voor 1 januari 1957 zijn gelegen en gedurende welke de rechthebbende die niet voldoet aan de voorwaarden op grond waarvan deze jaren kunnen worden gelijkgesteld met tijdvakken van verzekering, tussen zijn 15e en 65e jaar in Nederland heeft gewoond of gedurende welke hij, op het grondgebied van een andere Lid-Staat wonende, in Nederland arbeid heeft verricht in dienst van een in Nederland gevestigde werkgever.
In afwijking van artikel 7 van de Algemene Ouderdomswet komt voor de gelijkstelling ook in aanmerking de rechthebbende die uitsluitend vóór 1 januari 1957 overeenkomstig de bovenvermelde bepalingen in Nederland heeft gewoond of gewerkt.

b. De korting bedoeld in artikel 13, lid 1, van de Algemene Ouderdomswet wordt niet toegepast voor kalenderjaren of delen van kalenderjaren welke vóór 2 augustus 1989 zijn gelegen en gedurende welke een gehuwde of gehuwd geweest zijnde persoon tussen zijn/haar 15e en 65e jaar, wonende op het grondgebied van een andere Lid-Staat dan Nederland niet ingevolge genoemde wet verzekerd was, voor zover het kalenderjaren of delen van kalenderjaren betreft die samenvallen met verzekeringstijdvakken die door zijn/haar huwelijkspartner krachtens bedoelde wet zijn vervuld en gedurende welke tijdvakken zij met elkaar waren gehuwd, dan wel met kalenderjaren of delen van kalenderjaren die krachtens het bepaalde onder a. in aanmerking moeten worden genomen.
De hierboven bedoelde persoon wordt in afwijking van het bepaalde in artikel 7 van de Algemene Ouderdomswet als rechthebbende aangemerkt.

c. De korting bedoeld in artikel 13, lid 2, van de Algemene Ouderdomswet wordt niet toegepast voor kalenderjaren of delen van kalenderjaren welke vóór 1 januari 1957 zijn gelegen en gedurende welke de huwelijkspartner van de rechthebbende, die niet voldoet aan de voorwaarden op grond waarvan deze jaren met tijdvakken van verzekering kunnen worden gelijkgesteld, tussen zijn/haar 15e en 65e jaar in Nederland heeft gewoond of gedurende welke hij/zij, op het grondgebied van een andere Lid-Staat wonende, in dienst van een in Nederland gevestigde werkgever in Nederland arbeid heeft verricht.

d. De korting bedoeld in artikel 13, lid 2, van de Algemene Ouderdomswet wordt evenmin toegepast voor kalenderjaren of delen van kalenderjaren welke vóór 2 augustus 1989 zijn gelegen en gedurende welke de huwelijkspartner van de rechthebbende tussen zijn/haar 15e en 65e jaar in een andere Lid-Staat dan Nederland heeft gewoond en niet ingevolge genoemde wet verzekerd was, voor zover het kalenderjaren of delen van kalenderjaren betreft, die samenvallen met verzekeringstijdvakken die door rechthebbende krachtens bedoelde wet zijn vervuld en gedurende welke tijdvakken zij met elkaar waren gehuwd, dan wel met kalenderjaren of delen van kalenderjaren die krachtens het bepaalde onder a in aanmerking moeten worden genomen.

e. Het bepaalde onder a, b, c en d geldt alleen indien de rechthebbende na het bereiken van de 59-jarige leeftijd gedurende zes jaren op het grondgebied van een of meer Lid-Staten heeft gewoond en zolang hij op het grondgebied van één dezer Lid-Staten woont.

h. Het bepaalde onder a, b, c, d en f geldt niet voor tijdvakken welke samenvallen met die welke in aanmerking kunnen worden genomen bij de berekening van pensioenrechten ingevolge de ouderdomspensioenregeling van een andere Lid-Staat dan Nederland en evenmin voor tijdvakken gedurende welke de betrokkene ingevolge een dergelijke regeling een pensioen ontving.

Het hierboven opgenomen onderdeel van bijlage VI kent twee voorzieningen. De eerste voorziening is bestemd voor personen die niet voldoen aan de nationaliteits- en woonvoorwaarden voor de overgangsvoordelen zoals vervat in de artikelen 55 en 56 AOW en in de op artikel 57 AOW gebaseerde KB's inzake gelijkstelling van wonen[59] en van nationaliteit[60]. Deze personen komen in aanmerking voor dergelijke voordelen, naar rato van de tijdvakken gedurende welke zij vóór 1957 in Nederland hebben gewoond of arbeid hebben verricht in Nederland in dienst van een in Nederland gevestigde werkgever. De tweede voorziening is bedoeld voor de gehuwde partner van een AOW-verzekerde. Deze partner heeft recht op zogenaamde 'huwelijkse tijdvakken' over periodes waarin de AOW-gerechtigde in Nederland verzekerd is geweest en over periodes gelegen vóór 1957 die uit hoofde van bijlage VI in aanmerking worden genomen. De regeling van huwelijkse tijdvakken is met ingang van 2 augustus 1989 omgezet in een mogelijkheid tot vrijwillige verzekering voor de huwelijkspartner van een AOW-verzekerde.

Volgens vaste rechtspraak van het HvJ EG kunnen tijdvakken gelegen voor 2 augustus 1989, die op grond van bijlage VI in aanmerking worden genomen voor de berekening van het AOW-pensioen, niet gelijkgesteld worden met

59 Gelijkstelling wonen buiten het Rijk met wonen binnen het Rijk, Besluit van 3 december 1985, Stb. 632, laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 23 april 1998, Stb. 355

60 Gelijkstelling niet-Nederlanders met Nederlanders, Besluit van 15 november 1985, Stb. 605, laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 23 april 1998, Stb. 355

eigenlijke, verplichte of vrijwillige verzekeringstijdvakken ingevolge de AOW. Aldus kunnen tijdvakken vervuld op grond van de bijlage na 1 januari 1957 niet meetellen als tijdvakken voor het verkrijgen van overgangsvoordelen zoals die zijn geregeld in de artikelen 55 en 57 AOW en het Besluit inzake de gelijkstelling van wonen buiten het Rijk met wonen binnen het Rijk. Eveneens kunnen dergelijke tijdvakken niet meetellen voor de termijn van één jaar waarbinnen een verzoek om vrijwillige verzekering ingevolge artikel 45 van de AOW moet worden ingediend.

Het begrip 'wonen' zoals dat in bijlage VI wordt gehanteerd, wordt door de SVB op dezelfde wijze geïnterpreteerd als het woonbegrip zoals dat voorkomt in artikel 3 van de AOW. Zie hierover deel I, § 2.2.1.

Blijkens de arresten van het HvJ EG in de zaken De Wit en Grahame en Hollanders moeten tijdvakken van arbeid buiten Nederland voor 1957, die binnen het totale stelsel van Nederlandse sociale zekerheid (inclusief bijzondere regelingen voor ambtenaren of militairen) werden gedekt, op grond van Bijlage VI in het ouderdomspensioen worden gehonoreerd. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om tijdvakken waarin personen naar het buitenland zijn uitgezonden in publiekrechtelijke of privaatrechtelijke dienstbetrekking bij de Nederlandse overheid, of waarin zij als zeevarende hebben gevaren in dienst van een in Nederland gevestigde werkgever op een schip dat zijn thuishaven in Nederland had.

Tijdvakken die op grond van bijlage VI in aanmerking zouden kunnen worden genomen, mogen uit hoofde van bijlage VI onderdeel J, onder 2, h niet worden meegeteld voor de berekening van een AOW-pensioen als deze tijdvakken samenvallen met tijdvakken die in aanmerking kunnen worden genomen bij de berekening van pensioenrechten ingevolge de ouderdomspensioenregeling van een andere Lid-Staat, of met tijdvakken gedurende welke betrokkene ingevolge een dergelijke regeling een pensioen ontving. De SVB past deze regel ook toe als de tijdvakken vervuld krachtens de wetgeving van die andere staat tot stand kwamen doordat de betrokkene vrijwillig verzekerd was ingevolge die wetgeving. Deze handelwijze is door de CRvB bevestigd in zijn uitspraak van 22 oktober 1997.

Bijlage VI gebruikt op diverse plaatsen de term 'huwelijkspartner'. De SVB gaat ervan uit dat deze term uitsluitend ziet op personen die formeel zijn gehuwd en de in de Nederlandse wetgeving per 1 januari 1998 met hen gelijkgestelde geregistreerde partners. Er vindt geen gelijkstelling plaats van gehuwden en personen die een gezamenlijke huishouding voeren.

Jurisprudentie

CRvB 26 oktober 1982, RSV 1983/92

HvJ EG 9 juni 1986, zaak 254/84 (De Jong), Jur. 1986, 671, RSV 1986/241A

HvJ EG 24 september 1987, zaak 43/86 (De Rijke), Jur. 1987, 3611, RSV 1988/171
HvJ EG 30 maart 1993, zaak C-282/91 (De Wit), Jur. 1993, 1221, RSV 1993/207
CRvB 17 december 1993, RSV 1994/176
HvJ EG 17 oktober 1995, zaak C-227/94 (Olivieri-Coenen), Jur. 1995, I-3301, RSV 1997/40
CRvB 22 oktober 1997, RSV 1998/103, «USZ» 1997/300
HvJEG 13 november 1997, zaak C-248/96 (Grahame en Hollanders), Jur. 1997, I-1071, RSV 1998/200, «USZ» 1997/17

1.3.1.6 *Vrijwillige verzekering:*
bijlage VI, onderdeel J, onder 2, f en g Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: bijlage VI, onderdeel J, onder 2, f en g

2. *f.* In afwijking van artikel 45, lid 1, van de Algemene Ouderdomswet en artikel 47, lid 1, van de Algemene Weduwen- en Wezenwet bestaat voor de in een andere Lid-Staat dan Nederland wonende huwelijkspartner van een krachtens genoemde wetten verplicht verzekerde werknemer of zelfstandige de mogelijkheid om zich ingevolge die wetten vrijwillig te verzekeren, echter uitsluitend over tijdvakken welke na 2 augustus 1989 zijn gelegen en gedurende welke de werknemer of zelfstandige krachtens genoemde wetten verplicht verzekerd is/is geweest. Deze mogelijkheid vervalt met ingang van de dag waarop de verplichte verzekering van de werknemer of zelfstandige eindigt.
   Bedoelde mogelijkheid vervalt evenwel niet wanneer de verplichte verzekering van de werknemer of zelfstandige geëindigd is ten gevolge van diens overlijden en aan zijn weduwe uitsluitend een pensioen ingevolge de Algemene Weduwen- en Wezenwet is toegekend.
   De mogelijkheid vrijwillig verzekerd te blijven, eindigt in ieder geval op de dag waarop de leeftijd van 65 jaar wordt bereikt.
   De voor bedoelde vrijwillige verzekering te betalen premie wordt voor de huwelijkspartner van een werknemer of zelfstandige die verplicht verzekerd is ingevolge de Algemene Ouderdomswet en de Algemene Weduwen- en Wezenwet, vastgesteld overeenkomstig de bepalingen voor de vaststelling van de premie voor de verplichte verzekering ingevolge deze wetten, met dien verstande dat zijn/haar inkomen wordt geacht in Nederland te zijn genoten.
   Voor de huwelijkspartner van een werknemer of zelfstandige die op of na 2 augustus 1989 verplicht verzekerd is geworden, wordt de premie vastgesteld overeenkomstig de bepalingen voor de vaststelling van de premie voor de vrijwillige verzekering ingevolge de Algemene Ouderdomswet en de Algemene Weduwen- en Wezenwet.

g. Van de onder f bedoelde mogelijkheid kan slechts gebruik worden gemaakt indien de huwelijkspartner van de werknemer of zelfstandige uiterlijk één jaar na de aanvang van diens verplichte verzekering aan de Sociale Verzekeringsbank te kennen geeft aan de vrijwillige verzekering te willen deelnemen.
   Voor huwelijkspartners van werknemers of zelfstandigen die op 2 augustus

1989 of direct voorafgaande aan die datum verplicht verzekerd waren, vangt de termijn van één jaar aan op 2 augustus 1989.
Van de onder f, vierde alinea, bedoelde mogelijkheid kan geen gebruik worden gemaakt door de niet in Nederland wonende huwelijkspartner van de werknemer of zelfstandige op wie artikel 14, lid 1, artikel 14 bis, lid 1, dan wel artikel 17 van de verordening van toepassing is, indien deze huwelijkspartner overeenkomstig de bepalingen van de Nederlandse wetgeving alleen reeds recht heeft of recht heeft gehad op toelating tot de vrijwillige verzekering.

Tijdvakken vanaf 2 augustus 1989 kunnen op grond van bijlage VI niet langer in aanmerking worden genomen voor de echtgenoot van een in Nederland werkende persoon. Om niettemin een volledige dekking van het gezinspensioen ingevolge de AOW voor de duur van de arbeid in Nederland mogelijk te maken, wordt met ingang van die datum in bijlage VI de echtgenoot van de AOW-verzekerde in de gelegenheid gesteld zich vrijwillig te verzekeren voor de AOW en de Anw. Een aanvraag voor deze vrijwillige verzekering moet worden ingediend binnen één jaar vanaf het moment waarop de verplichte verzekering van de echtgenoot van betrokkene aanvangt. Voor oude gevallen sloot de aanvraagtermijn op 1 augustus 1990. Personen die na afloop van de aanvraagtermijn een aanvraag indienen, worden niet meer tot vrijwillige verzekering toegelaten, tenzij sprake is van een bijzonder geval. De criteria die zijn beschreven in Deel I, § 5.2.1.1 zijn van overeenkomstige toepassing.

Ingeval een persoon reeds verplicht verzekerd is ingevolge de AOW en deze persoon in het huwelijk treedt met een niet verzekerde persoon dan kan laatstbedoelde persoon zich eveneens vrijwillig verzekeren op grond van de bijlage. In dat geval dient een verzoek hiertoe ingediend te worden één jaar na sluiting van het huwelijk.

Jurisprudentie
CRvB 18 november 1994, AOW 1993/140, n.g.
CRvB 24 december 1996, RSV 1997/199

1.3.1.7 *Bijzonderheden voor de toepassing van de Anw:* artikel 45, lid 5 en bijlage VI, onderdeel J, onder 3 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 45, lid 5

5. Indien de wetgeving van een Lid-Staat het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op uitkeringen afhankelijk stelt van een verzekeringsvoorwaarde op het tijdstip van de intreding van de verzekerde gebeurtenis, wordt deze voorwaarde geacht te zijn vervuld wanneer de betrokkene krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat verzekerd is volgens de voor elke betrokken Lid-Staat in bijlage VI vastgestelde wijze.

Vo. 1408/71: bijlage VI, onderdeel J, onder 3

3. Toepassing van de Nederlandse algemene nabestaandenwet

a. een werknemer of zelfstandige die verzekerd is geweest ingevolge de algemene nabestaandenwet wordt met het oog op de toepassing van titel III, hoofdstuk 3, van de verordening geacht op het tijdstip waarop de verzekerde gebeurtenis zich voordoet ingevolge deze wet verzekerd te zijn, indien hij ingevolge de wetgeving van een andere lidstaat wegens hetzelfde risico verzekerd is, of als zulks niet het geval is, indien een nabestaandenuitkering krachtens de wetgeving van een andere lidstaat verschuldigd is. Laatstgenoemde voorwaarde wordt echter geacht te zijn vervuld in het in artikel 48, lid 1, bedoelde geval.

b. indien een weduwe op grond van het bepaalde onder a) recht heeft op een weduwepensioen ingevolge de algemene nabestaandenwet, wordt dit pensioen berekend overeenkomstig artikel 46, lid 2, van de verordening;.
Voor de toepassing van deze bepalingen worden eveneens als onder de Nederlandse wetgeving vervulde verzekeringstijdvakken aangemerkt tijdvakken gelegen vóór 1 oktober 1959 gedurende welke de werknemer of zelfstandige na het bereiken van de vijftienjarige leeftijd op Nederlands grondgebied heeft gewoond of gedurende welke hij, op het grondgebied van een andere Lid-Staat wonende, in Nederland arbeid heeft verricht in dienst van een in Nederland gevestigde werkgever.

c. De krachtens het bepaalde onder b) in aanmerking te nemen tijdvakken welke samenvallen met tijdvakken van verzekering, vervuld krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat inzake pensioenen of renten voor nagelaten betrekkingen, worden buiten beschouwing gelaten.

d. voor de toepassing van artikel 46, lid 2, van de verordening worden als vervulde tijdvakken van verzekering uitsluitend beschouwd de na het bereiken van de leeftijd van 15 jaar overeenkomstig de Nederlandse wetgeving vervulde tijdvakken van verzekering.

Het opgenomen bijlage-onderdeel is van toepassing op de Anw. Als een persoon ten tijde van zijn overlijden niet verzekerd is ingevolge de Anw, kan het recht op een Nederlandse nabestaandenuitkering toch geopend worden als die persoon verzekerd was in een andere Lid-Staat van de EU ten tijde van zijn overlijden. In een dergelijke situatie wordt de uitkering pro rata berekend op de wijze zoals voorgeschreven in artikel 46, tweede lid van de verordening. De aanvrager van de uitkering moet dan voor het recht op een Nederlandse nabestaandenuitkering voldoen aan de voorwaarden gesteld in de Anw met betrekking tot het recht op uitkering. Voorts moet de overledene tijdvakken van verzekering hebben vervuld ingevolge de Anw of de AWW.

Bijlage VI, onderdeel J, onder 3 wordt door de SVB ook van toepassing geacht in de volgende situatie. Op grond van artikel 4 Anw kan ook de pseudo-nabestaande aanspraak maken op een nabestaandenuitkering mits hij een dergelijke aanspraak zou hebben gehad wanneer het overlijden van de gewezen echtgenoot plaats zou hebben gehad op de datum van ontbinding van het huwelijk. Indien een aanspraak in laatstbedoelde zin uitsluitend kan worden geconstrueerd met toepassing van artikel 45 Vo. 1408/71, wordt de pseudo-nabestaandenuitkering pro rata vastgesteld zoals voorgeschreven in artikel 46,

tweede lid van de verordening, zelfs als de overledene op datum van overlijden verzekerd was op grond van de Anw.

Uit het arrest Blottner van het HvJ EG zoals uitgelegd door de CRvB in zijn uitspraak van 14 november 1990 blijkt dat een overledene geacht wordt te hebben voldaan aan de voorwaarde van verzekering krachtens de Anw of de AWW als hij voor 1 oktober 1959 tijdvakken heeft vervuld als bedoeld in bijlage VI, onderdeel J, onder 3, b.

Als de overledene niet verzekerd was in het buitenland dan kan het recht op een Nederlandse nabestaandenuitkering nog geopend worden vanaf het moment waarop de nabestaande een nabestaandenuitkering krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat gaat ontvangen.
In sommige Lid-Staten geldt dat het recht op uitkering pas ingaat in de maand volgende op de maand van overlijden. Door de SVB wordt in die gevallen niettemin een nabestaandenuitkering toegekend met ingang van de maand van overlijden.

Jurisprudentie
HvJ EG 9 juni 1977, zaak 109/76 (Blottner), Jur. 1977, 1141
CRvB 14 november 1990, RSV 1992/157
CRvB 12 mei 1995, AB 1995, 535
CRvB 13 september 1995, AWW 1993/133, n.g.

1.3.2 *Gezins- en kinderbijslagen*

1.3.2.1 *Materiële werkingssfeer:* artikel 1, aanhef onder u Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 1, aanhef en onder u
Voor de toepassing van deze verordening:
u. I. worden onder 'gezinsbijslagen' verstaan alle verstrekkingen of uitkeringen ter bestrijding van de gezinslasten in het kader van een in artikel 4, lid 1, letter h, bedoelde wettelijke regeling, met uitzondering van de in bijlage II vermelde bijzondere uitkeringen bij geboorte of adoptie;
II. wordt onder 'kinderbijslag' verstaan de periodieke uitkeringen welke uitsluitend op grond van het aantal gezinsleden en eventueel hun leeftijd worden toegekend.

De hoofdstukken 7 (artikelen 72-76) en 8 (artikelen 77-79) van Vo. 1408/71 bevatten specifieke bepalingen inzake gezins- en kinderbijslagen. Hoofdstuk 7 heeft betrekking op werknemers, zelfstandigen en werklozen, hoofdstuk 8 op pensioen- en rentetrekkers. Kinderbijslag ingevolge de AKW en een tegemoetkoming op grond van de TOG vormen gezins- en kinderbijslagen in de zin van artikel 1, onder u van de verordening. Artikel 78 bevat een specifieke bepaling voor wezen. Deze is van toepassing op kinderbijslag ten behoeve van wezen en

halfwezen, alsmede op wezen- en halfwezenuitkeringen waarop recht is ontstaan naar aanleiding van een overlijden vóór 1 september 1999.

1.3.2.2 *Bijzondere aanwijsregels:* artikel 75, lid 1, artikel 77, lid 2, artikel 79, leden 1 en 2 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 75, lid 1

1. Gezinsbijslagen worden in de in artikel 73 bedoelde gevallen verleend door het bevoegde orgaan van de Staat aan de wettelijke regeling waarvan de werknemer of de zelfstandige onderworpen is, en in de in artikel 74 bedoelde gevallen door het bevoegde orgaan van de Staat krachtens de wettelijke regeling waarvan de werkloze werknemer of zelfstandige werkloosheidsuitkeringen geniet. Zij worden overeenkomstig de door deze organen toegepaste bepalingen verleend, ongeacht of de natuurlijke of de rechtspersoon aan wie deze bijslagen moeten worden uitbetaald, op het grondgebied van de bevoegde Staat of op dat van een andere Lid-Staat woont of verblijft of haar zetel heeft.

Vo. 1408/71: art. 77, lid 2

2. Ongeacht op het grondgebied van welke Lid-Staat de rechthebbende op een pensioen of rente dan wel de kinderen wonen, worden de bijslagen toegekend volgens onderstaande regels:

a. aan de rechthebbende op pensioen of rente, verschuldigd krachtens de wettelijke regeling van één enkele Lid-Staat, overeenkomstig de wettelijke regeling van de Lid-Staat welke inzake het pensioen of de rente bevoegd is;

b. aan de rechthebbende op pensioen of rente, verschuldigd krachtens de wettelijke regelingen van meer dan één Lid-Staat:

I. overeenkomstig de wettelijke regeling van die van deze Staten, op het grondgebied waarvan hij woont, indien het recht op één van de in lid 1 bedoelde bijslagen aldaar wordt ontleend aan de wettelijke regeling van deze Staat, eventueel met inachtneming van artikel 79, lid 1, onder a), of

II. in de overige gevallen, overeenkomstig de wettelijke regeling van die van deze Lid-Staten waaraan de betrokkene het langst onderworpen is geweest, indien het recht op één der in lid 1 bedoelde bijslagen wordt ontleend aan de wettelijke regeling van deze Lid-Staat, eventueel met inachtneming van artikel 79, lid 1, onder a); indien aan genoemde wettelijke regeling geen enkel recht wordt ontleend, wordt het recht op bijslagen achtereenvolgens aan de in de wettelijke regelingen der overige betrokken Lid-Staten gestelde voorwaarden getoetst en wel in afdalende volgorde naar de duur van de krachtens de wettelijke regelingen van deze Lid-Staten vervulde tijdvakken van verzekering of van wonen.

Vo. 1408/71: art. 79, leden 1 en 2

1. De bijslagen in de zin van de artikelen 77, 78 en 78bis worden, volgens de overeenkomstig deze artikelen bepaalde wettelijke regeling, door en voor rekening van het met de uitvoering van die wettelijke regeling belaste orgaan verleend, alsof de pensioen- of rentetrekker, of de overledene uitsluitend aan de wettelijke regeling van de bevoegde Staat onderworpen was geweest.

Echter:

a. indien deze wettelijke regeling bepaalt dat het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op bijslagen afhankelijk is van de duur der tijdvakken van verzekering, van arbeid, van werkzaamheden anders dan in loondienst of van wonen, wordt deze tijdsduur, eventueel met inachtneming van artikel 45, respectievelijk 72, vastgesteld;

b. indien deze wettelijke regeling bepaalt, dat het bedrag der bijslagen wordt berekend op grond van het pensioenbedrag, of afhankelijk is van de duur der tijdvakken van verzekering, dan wordt het bedrag dezer bijslagen berekend op grond van het overeenkomstig artikel 46, lid 2, vastgestelde theoretische bedrag.

2. Ingeval de toepassing van de in artikel 77, lid 2, onder v), ii), en artikel 78, lid 2, onder b), ii), neergelegde regel er, bij gelijke duur van de tijdvakken, toe leidt, dat meer dan een Lid-Staat bevoegd is, worden de bijslagen in de zin van artikel 77 respectievelijk artikel 78, toegekend overeenkomstig de wettelijke regelingen van die van deze Lid-Staten waaraan de rechthebbende of overledene het laatst onderworpen was.

De bijzondere aanwijsregels zoals vervat in de hierboven weergegeven bepalingen, geven aan welke Lid-Staat in grensoverschrijdende situaties geroepen is tot het uitbetalen van de bijslagen. Volgens de bijzondere aanwijsregel van artikel 75 moeten de bijslagen aan werknemers en zelfstandigen worden verleend door het bevoegde orgaan van de staat aan de wetgeving waarvan de betrokkene onderworpen is. Artikel 75 komt met betrekking tot werknemers en zelfstandigen inhoudelijk overeen met de conflictregels vervat in titel II; het aanwijsresultaat is daarom onder artikel 75 hetzelfde als onder de regels in titel II. Voor werklozen wordt de Lid-Staat bevoegd verklaard krachtens de wettelijke regeling waarvan de werkloze werkloosheidsuitkering geniet. Dit is een bijzondere aanwijsregel waarvan de toepassing in bepaalde gevallen leidt tot een resultaat dat afwijkt van de toepassing van titel II. In die gevallen derogeert artikel 75 aan de bepalingen van titel II.

De artikelen 77 en 79 bevatten bijzondere aanwijsregels voor pensioen- en rentetrekkers. De hoofdregel is dat de bijslag verschuldigd is ingevolge de wetgeving van de Lid-Staat op grond waarvan het pensioen of de rente verschuldigd is, ongeacht de woonplaats van de rechthebbende of de kinderen. In bijzondere gevallen wordt hiervan afgeweken.

Uit jurisprudentie van het HvJ EG volgt dat op basis van de aangewezen wetgeving uit hoofde van de artikelen 77 en 78 aan de gerechtigde of diens kinderen geen nadere woonplaatsvereisten kunnen worden tegengeworpen. Hierbij is niet van belang wat het juridisch karakter is van de woonplaatsvoorwaarde, bijvoorbeeld verzekeringsvoorwaarde, ontstaansvoorwaarde, uitbetalingsvoorwaarde. Voor de toepassing van de AKW en de TOG brengt dit met zich mee dat indien de Nederlandse wetgeving is aangewezen, kinderbijslag dan wel een tegemoetkoming op grond van de TOG aan de betrokkene moet worden toegekend zelfs als deze geen ingezetene is in de zin van artikel 6, eerste lid onder a AKW.

Jurisprudentie

HvJ EG 11 juni 1991, zaak C-251/89 (Athanasopoulos), Jur. 1991, I-2797, RSV 1993/14

HvJ EG 28 november 1991, zaak C-198/90 (Commissie tegen Nederland), Jur. 1991, I-5799, RSV 1992/139

HvJ EG 28 november 1991, zaak C-186/90 (Durighello), Jur. 1991, I-5773

1.3.2.3 *Samenloop en anticumulatie van nationale en buitenlandse gezinsbijslagen:* artikel 76, artikel 79, lid 3 Vo. 1408/71, artikel 10, leden 1 en 3 en artikel 10bis, aanhef onder a en d Vo. 574/72

Vo. 1408/71: art. 76

1. Wanneer gezinsbijslagen in hetzelfde tijdvak, voor hetzelfde gezinslid en wegens het uitoefenen van een beroepsactiviteit worden toegekend krachtens de wetgeving van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de gezinsleden wonen, wordt het recht op de gezinsbijslagen die krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat, in voorkomend geval uit hoofde van de artikelen 73 of 74, verschuldigd zijn, geschorst ten belope van het bedrag dat bij de wetgeving van de eerstgenoemde Lid-Staat is vastgesteld.
2. Indien in de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de gezinsleden wonen, geen verzoek tot uitkering wordt ingediend, kan de bevoegde instelling van de andere Lid-Staat lid 1 toepassen alsof in de eerstgenoemde Lid-Staat wel bijslagen zijn uitgekeerd.

Vo. 1408/71: art. 79, lid 3

3. De aanspraken op de bijslagen, verschuldigd enkel krachtens de nationale wetgeving of krachtens lid 2 en krachtens de artikelen 77 en 78, worden geschorst, indien voor de kinderen krachtens de wettelijke regeling van een Lid-Staat op grond van verrichte beroepswerkzaamheden recht op gezins- of kinderbijslagen bestaat. In dat geval worden de betrokkenen als gezinsleden van een werknemer of zelfstandige beschouwd.

Vo. 574/72: art. 10, leden 1 en 3

1. *a.* Het recht op gezins- of kinderbijslag die is verschuldigd krachtens de wettelijke regeling van een Lid-Staat, waarin voor het verkrijgen van het recht op deze bijslag geen voorwaarden inzake verzekering, werkzaamheden in loondienst of werkzaamheden anders dan in loondienst worden gesteld, wordt geschorst wanneer tijdens een zelfde tijdvak en voor een zelfde gezinslid bijslag verschuldigd is enkel krachtens de nationale wetgeving van een andere Lid-Staat of krachtens artikel 73, 74, 77 of 78 van de verordening, ten belope van het bedrag van die bijslag.

b. Wanneer echter op het grondgebied van eerstgenoemde Lid-Staat beroepswerkzaamheden worden uitgeoefend:

I. in het geval van bijslag verschuldigd enkel krachtens de nationale wetgeving van een andere Lid-Staat of op grond van artikel 73 of 74 van de verordening door degene die recht heeft op gezinsbijslagen of degene aan wie deze bijslag wordt uitbetaald, wordt het recht op gezinsbijslagen, verschuldigd enkel krachtens de nationale wetgeving van die andere Lid-Staat

of krachtens deze artikelen, geschorst ten belope van het bedrag van de gezinsbijslagen zoals voorzien in de wetgeving van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan het gezinslid woont. De bijslag die wordt uitbetaald door de Lid-Staat op het grondgebied waarvan het gezinslid woont, komt ten laste van deze Staat;

II. in het geval van bijslag verschuldigd enkel krachtens de nationale wetgeving van een andere Lid-Staat of op grond van artikel 77 of 78 van de verordening, door degene die recht heeft op deze bijslag of degene aan wie deze bijslag wordt uitbetaald, wordt het recht op deze gezins- of kinderbijslag, verschuldigd enkel krachtens de nationale wetgeving van die andere Lid-Staat of krachtens deze artikelen, geschorst; in dat geval heeft de betrokkene recht op gezins- of kinderbijslag van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan de kinderen wonen en ten laste van deze Lid-Staat, alsmede, voor zover van toepassing, op andere bijslagen dan de kinderbijslag als bedoeld in artikel 77 of 78 van de verordening, ten laste van de in de zin van die artikelen bevoegde Staat.

3. In het geval van bijslag die voor hetzelfde tijdvak en voor hetzelfde gezinslid door twee Lid-Staten in toepassing van de artikelen 73 en/of 74 van de verordening verschuldigd is, betaalt het bevoegde orgaan van de Lid-Staat waarvan de wetgeving de hoogste uitkering biedt, het gehele bedrag uit, terwijl het bevoegde orgaan van de andere Lid-Staat dat orgaan, binnen de grenzen van de in de wetgeving van die Lid-Staat voorziene bedragen, de helft van dat bedrag vergoedt.

Vo. 574/72: art. 10bis, aanhef en onder a en d

Indien op een werknemer of zelfstandige achtereenvolgens de wettelijke regeling van twee Lid-Staten van toepassing was gedurende het tijdvak gelegen tussen twee vervaldagen, zoals die zijn voorzien in de wettelijke regeling van een of beide betrokken Lid-Staten ter zake van de toekenning van de gezinsbijslagen, zijn de volgende voorschriften van toepassing:

a. de gezinsbijslagen waarop de betrokkene aanspraak kan maken op grond van het feit dat de wettelijke regeling van elk van deze Staten op hem van toepassing was, komen overeen met het aantal dagelijkse bijslagen die krachtens de betrokken wettelijke regeling verschuldigd zijn. Indien de wettelijke regelingen waaraan hij onderworpen is geweest geen dagelijkse bijslagen kennen, worden de gezinsbijslagen toegekend naar verhouding van de tijd gedurende welke de belanghebbende onderworpen is geweest aan de wettelijke regeling van elk der Lid-Staten ten opzichte van het bij de betrokken wettelijke regeling vastgestelde tijdvak;

d. in afwijking van het bepaalde onder a) neemt in het kader van de in bijlage 8 van de toepassingsverordening genoemde betrekkingen tussen de Lid-Staten, het orgaan dat de kosten van de gezinsbijslagen draagt op grond van de eerste werkzaamheden al dan niet in loondienst gedurende het betrokken tijdvak, deze kosten gedurende het gehele lopende tijdvak voor zijn rekening.

Schorsing van het recht

De artikelen 76 en 79, derde lid Vo. 1408/71 en artikel 10, eerste en derde lid en artikel 10bis Vo. 574/72 bevatten anticumulatieregels in geval van internationale samenloop van kinderbijslagen. Bij de toepassing van deze regels

wordt de peildatumsystematiek zoals deze geldt op grond van artikel 11 van de AKW, niet in aanmerking genomen. Voor de doeleinden van het schorsen van het recht op uitkering op grond van de artikelen 76 en 79, derde lid Vo. 1408/71 en van artikel 10, eerste en derde lid Vo. 574/72 zijn niet de omstandigheden die zich op de peildatum voordoen, maar de omstandigheden die zich op enig moment in het desbetreffende kwartaal hebben voorgedaan, van belang. Dit heeft tot gevolg dat een voorrangsrecht op kinderbijslag in de zin van artikel 79, lid 3 ontstaat met ingang van het kwartaal waarin de werkzaamheden worden verricht.

De artikelen 10 en 10bis Vo. 574/72 bevatten de anticumulatieregels in geval van samenloop van kinderbijslag uit de ene Lid-Staat op grond van ingezetenschap en een andere Lid-Staat op grond van werknemers- of zelfstandigenverzekering. Artikel 10bis Vo. 574/72 regelt welke Lid-Staat over welke periode kinderbijslag moet uitbetalen als er met betrekking tot een en dezelfde verzekerde binnen één kwartaal een wisseling van voorrangsrecht heeft plaatsgevonden. De SVB past dit artikel, behalve voor zover de betreffende Lid-Staat zich hiertegen uitdrukkelijk verzet, met ingang van 1 juli 1997 ook toe in de situatie dat een aanvang van werkzaamheden van de partner van de werknemer of zelfstandige de prioriteit doet wisselen. Daarnaast schorst de SVB vanaf 1 juli 1997 analoog aan artikel 76, tweede lid Vo. 1408/71 het recht op kinderbijslag krachtens de AKW indien een andere Lid-Staat bij voorrang kinderbijslag moet uitbetalen, terwijl in die andere Lid-Staat geen aanvraag is ingediend.

Jurisprudentie

HvJ EG 3 februari 1983, zaak 149/82 (Robards), Jur. 1983, 171, RSV 1984/40

HvJ EG 13 november 1984, zaak 191/83 (Salzano), Jur. 1984, 3741, RSV 1985/179

HvJ EG 4 juli 1985, zaak 104/84 (Kromhout), Jur. 1985, 2205, RSV 1986/72

HvJ EG 23 april 1986, zaak 153/84 (Ferraioli), Jur. 1986, 1401

HvJ EG 9 juli 1987, zaak 377/85 (Burchell), Jur. 1987, 3329, RSV 1989/1

Aanvullend voordeel

De bovenomschreven aanwijsregels en anticumulatiebepalingen hebben in beginsel tot gevolg dat kinderbijslag slechts door de wetgeving van één enkele Lid-Staat tot uitbetaling kan komen. Het HvJ EG heeft echter bepaald dat toepassing van de bijzondere aanwijsregels of de anticumulatiebepalingen niet tot gevolg kan hebben dat de betrokkene het hoogst mogelijke kinderbijslagbedrag wordt onthouden. Het orgaan van de Lid-Staat met de hoogste uitkering dient een aanvulling te betalen ten belope van het verschil tussen het bedrag van de eigen kinderbijslag en het bedrag dat de andere Lid-Staat verschuldigd is. Dit principe is thans opgenomen in de volgende anticumulatiebepalingen: artikel 76, eerste lid, artikel 79, derde lid Vo. 1408/71 en artikel 10 Vo. 574/72.

De hoogte van de aanvulling wordt conform artikel 5 van Besluit nr. 150 van de Administratieve Commissie[61] berekend uiterlijk twaalf maanden nadat is vastgesteld dat recht op kinderbijslag is ontstaan in de andere Lid-Staat. Daarna wordt het recht op aanvulling om de twaalf maanden opnieuw berekend.

Het HvJ EG heeft de regel van het aanvullend voordeel in de zaak Bastos Moriana nader gepreciseerd in die zin dat het bevoegde orgaan van een Lid-Staat niet verplicht is aan de pensioen- en uitkeringsgerechtigden die in een andere Lid-Staat wonen aanvullende kinderbijslag toe te kennen, als het recht op pensioen of uitkering van de eerste Lid-Staat niet uitsluitend gebaseerd is op verzekeringstijdvakken vervuld in de eerste Lid-Staat. Op grond van dit arrest verstrekt de SVB geen aanvullende kinderbijslag aan Anw-, WAO- of WAZ-gerechtigden die in een andere Lid-Staat wonen en van wie de uitkeringen niet uitsluitend op grond van de Nederlandse wettelijke bepalingen zijn toegekend.
Op grond van het arrest Gómez Rodríguez wordt evenmin een aanvulling verleend of Nederlandse kinderbijslag toegekend als het recht op kinderbijslag in een bij voorrang aangewezen andere Lid-Staat eindigt omdat het kind niet meer aan de aldaar geldende voorwaarden voldoet.

Jurisprudentie

HvJ EG 6 maart 1979, zaak 100/78 (Rossi), Jur. 1979, 831, RSV 1980/1
HvJ EG 27 juni 1989, zaak 24/88 (Georges), Jur. 1989, 1905, RSV 1991/148
HvJ EG 11 juni 1991, zaak C-251/89 (Athanasopoulos), Jur. 1991, I-2797, RSV 1993/14
HvJ EG 27 februari 1997, zaak C-59/95 (Bastos Moriana), Jur. 1997, I-1071, RSV 1998/37
HvJ EG 7 mei 1998, C-113/96 (Gómez Rodríguez), Jur. 1998, I-2461, RSV 1998/29, ‹‹USZ›› 1998/184

1.3.2.4 *Wezen- en halfwezenuitkering op grond van de Anw:* artikel 78, lid 1 en artikel 79 Vo. 1408/71

Vo. 1408/71: art. 78, lid 1

1. Voor de toepassing van dit artikel worden onder “bijslagen” verstaan kinderbijslagen, en eventueel aanvullende of bijzondere bijslagen voor wezen.

Vo. 1408/71: art. 79

leden 1 en 2: zie § 1.3.2.2
lid 3: zie § 1.3.2.3

61 Besluit van 26 juni 1992, PB C 1993, 229

De artikelen 78 en 79 Vo. 1408/71 vinden mede toepassing op halfwezen- en wezenuitkeringen op grond van de Anw voor zover deze gebaseerd zijn op een overlijden van vóór 1 september 1999. Indien op grond van de bijzondere aanwijsregels de Nederlandse wetgeving is aangewezen, werd door de SVB tot 1 januari 1998 voor de toekenning van de uitkering als voorwaarde gesteld dat de overledene op datum overlijden in Nederland verzekerd was. Vanaf 1 januari 1998 wordt het toereikend geacht als de overledene op de datum van het overlijden in een Lid-Staat van de EU verzekerd was. Een recht op halfwezen- of wezenuitkering ontstaan ten gevolge van een overlijden op of ná 1 september 1999 dient ingevolge Verordening 1399/1999 te worden vastgesteld met toepassing van hoofdstuk 3 van de verordening betreffende ouderdom en overlijden[62]. Indien een Anw-gerechtigde voor een kind zowel kinderbijslag als een (half)wezenpensioen ontvangt, is er geen sprake van samenloop en vindt de anticumulatiebepaling van artikel 79, derde lid Vo. 1408/71 geen toepassing. Kinderbijslag en een halfwezenuitkering komen weliswaar toe aan dezelfde gerechtigde, maar zijn blijkens het arrest Laumann van het HvJ EG geen uitkeringen van dezelfde aard.

Voor het overige wordt bij de toepassing van de artikelen 78 en 79 Vo. 1408/71 op de halfwezen- en wezenuitkering de leer van het aanvullend voordeel zoals hierboven omschreven in § 1.3.2.3 in gelijke zin van toepassing geacht.
Bij de berekening van de aanvulling worden op grond van het arrest Doriguzzi-Zordanin de uitsluitend krachtens de Nederlandse nationale wetgeving verschuldigde (half)wezenuitkering en kinderbijslag vergeleken met alle voor de wees bestemde bijslagen op grond van de wetgeving van de in artikel 78 aangewezen Lid-Staat, die onder de definitie van artikel 78, eerste lid, vallen.

Jurisprudentie

HvJ EG 16 maart 1978, zaak 115/77 (Laumann), Jur. 1978, 805, RSV 1978/269

HvJ EG 9 juli 1980, zaak 807/79 (Gravina), Jur. 1980, 2205, RSV 1981/59

HvJ EG 19 maart 1992, zaak C-188/90 (Doriguzzi-Zordanin), Jur. 1992 I-2039

HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-481/93 (Moscato), Jur. 1995, I- 3525, RSV 1996/50

HvJ EG 26 oktober 1995, zaak C-482/93 (Klaus), Jur. 1995, I-3551, RSV 1996/51

1.3.3 *Aanvraag:*

artikel 36 Vo. 574/72

62 Verordening (EG) 1399/1999 van 29 april 1999 tot wijziging van Verordening (EEG) 1408/71, PB L 164

Vo. 574/72: art. 36

1. Om in aanmerking te komen voor uitkeringen krachtens de artikelen 40 tot en met 51 van de verordening, behoudens in de gevallen bedoeld in artikel 35 van de toepassingsverordening, is de aanvrager verplicht een aanvraag tot het orgaan van de woonplaats te richten, volgens de voorschriften van de door dat orgaan toegepaste wettelijke regeling. Indien de werknemer of zelfstandige niet aan deze wettelijke regeling onderworpen is geweest, zendt het orgaan van de woonplaats de aanvraag door aan het orgaan van de Lid-Staat aan de wettelijke regeling waarvan hij laatstelijk onderworpen is geweest, zulks onder opgave van de datum waarop de aanvraag werd ingediend. Deze datum wordt beschouwd als de datum waarop de aanvraag bij laatstgenoemd orgaan werd ingediend.
2. Wanneer de aanvrager woont op het grondgebied van een Lid-Staat aan de wettelijke regeling waarvan de werknemer of zelfstandige niet onderworpen is geweest, kan hij zijn aanvraag richten tot het orgaan van de Lid-Staat aan de wettelijke regeling waarvan de werknemer of zelfstandige laatstelijk onderworpen is geweest.
3. Wanneer de aanvrager woont op het grondgebied van een Staat die geen Lid-Staat is, is hij verplicht zijn aanvraag te richten tot het bevoegde orgaan van de Lid-Staat aan de wettelijke regeling waarvan de werknemer of zelfstandige laatstelijk onderworpen is geweest.
   Indien de aanvrager zijn aanvraag richt tot het orgaan van de Lid-Staat waarvan hij onderdaan is, zendt dit orgaan de aanvraag door naar het bevoegde orgaan.
4. Een aanvraag om uitkeringen die aan het orgaan van een Lid-Staat wordt gericht heeft automatisch tot gevolg dat de uitkeringen krachtens de wettelijke regeling van alle betrokken Lid-Staten aan de voorwaarden waarvan de aanvrager voldoet, gelijktijdig worden vastgesteld, behalve wanneer de aanvrager overeenkomstig artikel 44, lid 2, van de verordening wenst dat de vaststelling van de ouderdomsuitkeringen die krachtens de wettelijke regeling van één of meer Lid-Staten zouden zijn verkregen, wordt uitgesteld.

De bovenvermelde bepalingen behandelen de procedure die moet worden gevolgd voor de indiening van een aanvraag. Een aanvraag om AOW-pensioen of een nabestaandenuitkering dient te worden ingediend in het woonland van de aanvrager of, als de aanvrager nimmer in het woonland verzekerd is geweest, in het laatste land waar de aanvrager verzekerd is geweest. De SVB neemt evenwel ook aanvragen in behandeling van in het buitenland wonende gerechtigden. In die situaties stelt de SVB het buitenlands orgaan op de hoogte van de aanvraag.

1.3.4 *Terugvordering van voorschotten:* artikel 45, lid 1 en artikel 111, lid 1 Vo. 574/72

Vo. 574/72: art. 45, lid 1

1. Indien het behandelende orgaan vaststelt dat de aanvrager krachtens de door dit orgaan toegepaste wettelijke regeling recht heeft op uitkeringen zonder dat rekening hoeft te worden gehouden met de tijdvakken van

verzekering of wonen die zijn vervuld krachtens de wettelijke regeling van andere Lid-Staten, betaalt het deze onmiddellijk als voorlopige uitkering.

Vo. 574/72: art. 111, lid 1

1. Wanneer bij de vaststelling of de herziening van de uitkeringen bij invaliditeit, ouderdom of overlijden (pensioenen) krachtens titel III, hoofdstuk 3, van de verordening, het orgaan van een Lid-Staat aan een rechthebbende op uitkeringen een hoger bedrag heeft uitbetaald dan waarop deze recht heeft, kan dit orgaan aan het orgaan van enige andere Lid-Staat dat overeenkomstige uitkeringen aan deze rechthebbende verschuldigd is, verzoeken het teveel betaalde bedrag in te houden op de aan bedoelde rechthebbende verschuldigde achterstallige termijnen. Laatstgenoemd orgaan maakt het ingehouden bedrag over aan het orgaan dat vorderingen heeft. Voor zover het teveel betaalde niet kan worden ingehouden op de verschuldigde achterstallige termijnen, is lid 2 van toepassing.

Als de SVB op grond van artikel 45, eerste lid een voorschot heeft uitbetaald, kan zij het buitenlandse orgaan verzoeken de nabetaling van de buitenlandse uitkering aan haar over te maken ter verrekening van het te veel betaalde gedeelte van het voorschot (artikel 111, eerste lid). Uit het arrest Romano leidt de SVB af dat het eventuele koersverlies, veroorzaakt door het feit dat de verlening van voorschotten eerder heeft plaatsgevonden dan het moment waarop verrekening met de nabetaling plaatsvindt, voor rekening van de SVB komt.

Jurisprudentie

HvJ EG 14 mei 1981, zaak 98/80 (Romano), Jur. 1981, 1241, RSV 1981/255

2 Samenwerkingsovereenkomsten met derde landen

De EG heeft met enkele landen die niet tot de Europese Unie behoren (Algerije, Marokko, Tunesië en Turkije) samenwerkingsovereenkomsten[63] afgesloten, waarin discriminatieverboden inzake nationaliteit op specifiek sociale-zekerheidsrechtelijk terrein zijn opgenomen.

2.1 Rechtstreekse werking van de non-discriminatie-bepalingen:

artikel 41, lid 1 Samenwerkingsovereenkomst EEG-Marokko, artikel 39, lid 1 Samenwerkingsovereenkomst EEG-Algerije, artikel 40, lid 1 Samenwerkingsovereenkomst EEG-Tunesië, artikel 3, lid 1 Besluit 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije

Samenwerkingsovereenkomst EEG-Marokko: art. 41, lid 1

1. Behoudens het bepaalde in de onderstaande leden vallen de werknemers van Marokkaanse nationaliteit en de bij hen woonachtige gezinsleden op het gebied van de sociale zekerheid onder een regeling die wordt gekenmerkt door het ontbreken van elke discriminatie op grond van nationaliteit tussen deze werknemers en de eigen onderdanen van de Lid-Staten waar zij werkzaam zijn.

Besluit 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije, art. 3, lid 1

1. Personen die op het grondgebied van een der Lid-Staten wonen en op wie de bepalingen van dit besluit van toepassing zijn, hebben de rechten en verplichtingen voortvloeiende uit de wetgeving van elke Lid-Staat onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van die Staat, behoudens bijzondere bepalingen van dit besluit.

---

63 Overeenkomst van 12 september 1963 waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Economische Gemeenschap en Turkije, PB EG 3687 van 29 december 1964; Aanvullend protocol van 23 november 1970 tot vaststelling van de voorwaarden, de wijze en het ritme van de tenuitvoerlegging van de overgangsfase als bedoeld in art. 4 van de Associatieovereenkomst met Turkije, PB L 293 van 29 december 1972; Besluit nr. 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije van 19 september 1980, PB C 110 van 25 april 1983;
Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Democratische Volksrepubliek Algerije, van 26 april 1976, PB L 263 van 27 september 1978;
Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Koninkrijk Marokko van 27 april 1976, PB L 264 van 27 september 1978;
Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Republiek Tunesië van 25 april 1976, PB L 265 van 27 september 1978.

In de arresten Kziber, Krid en Hallouzi heeft het HvJ EG bepaald dat de non-discriminatiebepalingen van de Samenwerkingsovereenkomsten met Marokko en Algerije rechtstreekse werking hebben. Uit deze jurisprudentie volgt dat de gelijkluidende non-discriminatiebepalingen in andere Samenwerkingsovereenkomsten eveneens rechtstreeks werken. De SVB acht de rechtstreekse werking beperkt tot de non-discriminatiebepalingen en gaat ervan uit dat deze zich niet uitstrekt tot de overige bepalingen van de Samenwerkingsovereenkomsten, zoals die onder meer betrekking hebben op de samentelling van tijdvakken van verzekering en de betaling van uitkering. Daarbij stelt de SVB zich op het standpunt dat voor de toepassing van deze overige bepalingen nadere uitvoeringsregels onontbeerlijk zijn. Dergelijke regels zijn echter nooit tot stand gekomen.

De rechtstreekse werking geldt op grond van het arrest Sürül sinds 4 mei 1999 evenzeer voor de in artikel 3, eerste lid van Besluit 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije opgenomen non-discriminatiebepaling. Ten aanzien van de overige bepalingen van Besluit 3/80 gaat de SVB er op grond van de arresten Taflan-Met en Sürül van uit dat deze bepalingen niet kunnen worden toegepast zolang de Associatieraad geen nadere uitvoeringsmaatregelen heeft getroffen.

2.2 Reikwijdte van de non-discriminatiebepalingen ten aanzien van gezinsleden

De afgeleide-rechtenleer die wordt beschreven in § 1.1.1.4 heeft blijkens de jurisprudentie van het HvJ EG geen betekenis voor de non-discriminatiebepalingen die zijn opgenomen in de Samenwerkingsovereenkomsten tussen de EEG en Algerije, Marokko, Turkije en Tunesië. Gezinsleden van binnen de EU werkzame Algerijnse, Marokkaanse, Turkse respectievelijk Tunesische werknemers kunnen zolang zij op het grondgebied verblijven van de EU verblijven, aanspraak maken op gelijke behandeling door elk der Lid-Staten, ook als het gaat om regelingen die voorzien in een eigen recht van het gezinslid. Voor de toekenning van de nationale overgangsvoordelen zie Deel I, § 4.1.3.
Uit het arrest Mesbah van het HvJ EG kan worden afgeleid dat voor de invulling van het begrip “gezinsleden” in de Samenwerkingsovereenkomsten niet zonder meer kan worden teruggevallen op de definitie van dat begrip zoals opgenomen in artikel 1, onder f, i van Vo. 1408/71. Het begrip gezinslid wordt aldaar gedefinieerd als degene die in het desbetreffende nationale sociale-zekerheidsstelsel als zodanig wordt beschouwd. Nu deze wijze van definiëring niet kan worden gevolgd, dient de SVB een ander aanknopingspunt te hanteren ter beantwoording van de vraag welke personen voor de doeleinden van de Samenwerkingsovereenkomsten als gezinsleden kunnen worden aangemerkt. Het gekozen aanknopingspunt is dat van de feitelijke omschrijving van categorieën van gezinsleden in artikel 10 van Vo. 1612/68. Deze bepaling wordt uit pragmatische overwegingen naar analogie toegepast. Aldus vallen onder het

begrip gezinsleden de verwanten en aanverwanten van de werknemer in opgaande en neergaande lijn voor zover zij tot zijn huishouden behoren.

Jurisprudentie

HvJ EG 31 januari 1991, zaak C-18/90 (Kziber), Jur. 1991, I-199, RSV 1991/214

CRvB 28 mei 1993, RSV 1993/308

HvJ EG 20 april 1994, zaak C-58/93 (Yousfi), Jur. 1994, I-1353, RSV 1994/194

HvJ EG 5 april 1995, zaak C-103/94 (Krid), Jur. 1995, I-719, RSV 1996/29

HvJ EG 10 september 1996, zaak C-277/94 (Taflan-Met), Jur. 1996, I-4085, RSV 1997/79

HvJ EG 3 oktober 1996, zaak C-126/95 (Hallouzi), Jur. 1996, I-4807, RSV 1997/80

HvJEG 4 mei 1999, zaak C-262/96 (Sürül), AB 1999, 393, «USZ» 1999/180

HvJEG 11 november 1999, zaak C-179/98 (Mesbah), n.g.

3 EG-Richtlijn 79/7

3.1 Personele werkingssfeer, begrip beroepsbevolking/werkzoekenden: artikel 2 en artikel 3, lid 1 richtlijn 79/7

Richtlijn 79/7: art. 2
Deze richtlijn is van toepassing op de beroepsbevolking – met inbegrip van zelfstandigen, van werknemers en zelfstandigen wier arbeid is onderbroken door ziekte, ongeval of onvrijwillige werkloosheid en van werkzoekenden – alsmede op gepensioneerde of invalide werknemers en zelfstandigen.

Richtlijn 79/7: art. 3, lid 1
1. Deze richtlijn is van toepassing op:
a. de wettelijke regelingen die bescherming bieden tegen de volgende eventualiteiten:
– ziekte,
– invaliditeit,
– ouderdom
– arbeidsongevallen en beroepsziekten,
– werkloosheid;
b. de sociale-bijstandsregelingen, voor zover deze een aanvulling vormen op of in de plaats komen van de sub a) bedoelde regelingen.

Ter beantwoording van de vraag of iemand voor de vaststelling van ouderdomspensioen aanspraken kan ontlenen aan richtlijn 79/7, dient te worden beoordeeld of hij direct voor het intreden van de pensioengerechtigde leeftijd tot de beroepsbevolking behoorde. Voor een beroep op de richtlijn in verband met het recht op AOW-toeslag is volgens het HvJ EG in het arrest Verholen vereist dat de partner tot de beroepsbevolking behoort. Men wordt geacht tot de beroepsbevolking te behoren indien men arbeid verricht op het moment waarop men aanspraak kan maken op ouderdomspensioen, óf indien op dat moment de arbeid onderbroken is door één van de in artikel 3, eerste lid, onder a genoemde risico's. Hiervan is naar het oordeel van de SVB slechts sprake bij een onafgebroken periode van onderbreking van de arbeid wegens een van de genoemde risico's vanaf de beëindiging van de werkzaamheden tot de ingang van het pensioen.
De SVB gaat ervan uit dat een persoon op grond van het verrichten van actieve beroepsarbeid tot de beroepsbevolking behoort, indien hij werkzaam is in een dienstbetrekking of in een arbeidsverhouding die krachtens de Wet op de loonbelasting 1964 met een dienstbetrekking wordt gelijkgesteld, dan wel in

relevante mate beroepsmatige arbeid anders dan in loondienst verricht. Aan deze laatste voorwaarde wordt voldaan indien met arbeid op jaarbasis een inkomen wordt verworven dat meer bedraagt dan de basisaftrek uit hoofde van de Wet op de inkomstenbelasting 1964. Wordt een lager inkomen verworven, dan behoort de betrokkene slechts tot de beroepsbevolking als hij gedurende een zodanig aantal uren per week beroepsmatige arbeid verricht dat niet kan worden gesproken van werkzaamheden van louter marginale en bijkomstige aard. De SVB hanteert hierbij een ondergrens van acht uren per week. De SVB gaat er voorts van uit dat degenen die tot de leeftijd van 57,5 jaar hebben behoord tot de actieve beroepsbevolking, zonder meer onder de personele werkingssfeer van de richtlijn vallen.

Daarnaast bestaat slechts de mogelijkheid aanspraken te ontlenen aan richtlijn 79/7 indien men bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd de hoedanigheid van werkzoekende bezit. Op grond van het arrest Johnson is de richtlijn eveneens van toepassing op degene die in een periode waarin hij werkzoekende was, getroffen is door een van de in artikel 3, eerste lid, onder a genoemde risico's.
De SVB toetst ter beantwoording van de vraag of iemand als werkzoekende beschouwd moet worden aan de volgende factoren:
– Is betrokkene ingeschreven bij een arbeids- of uitzendbureau?
– Heeft betrokkene sollicitatiebrieven gestuurd naar werkgevers?
– Zijn er verklaringen beschikbaar van bedrijven waaruit blijkt dat betrokkene sollicitatiegesprekken heeft gevoerd?

Deze toetsing strekt zich uit over een langere periode. Iemand die reeds langere tijd geen beroepsarbeid meer heeft verricht, wordt geacht bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd tot de beroepsbevolking te horen als hij op dat moment over een periode van circa twee en een half jaar ter beschikking van de arbeidsmarkt heeft gestaan. De SVB beoordeelt over deze periode of iemand daadwerkelijk ter beschikking van de arbeidsmarkt heeft gestaan aan de hand van bovengenoemde criteria.

Jurisprudentie

HvJ EG 23 maart 1982, zaak 53/81 (Levin), Jur. 1982, 1035
HvJ EG 3 juni 1986, zaak 139/85 (Kempf), Jur. 1986, 1741
HvJ EG 27 juni 1989, zaken 48/88, 106/88 en 107/88 (Achterberg-Te Riele), Jur. 1989, 1963, RSV 1990/232
HvJ EG 11 juli 1991, zaak C-31/90 (Johnson), Jur. 1991, I-3723, RSV 1992/137
HvJ EG 11 juli 1991, zaken C-87/90, C-88/90 en C-89/90 (Verholen), Jur. 1991, I 3757, RSV 1991/227
HvJ EG 14 december 1995, zaak C-444/93 (Megner en Scheffel), Jur. 1995, I-4741, RSV 1996/209
HvJ EG 7 november 1996, zaak C-77/95 (Züchner), Jur. 1996, I-5689, RSV 1997/45
CRvB 19 februari 1997, RSV 1997/157, «USZ» 1997/112
CRvB 2 juli 1997, RSV 1997/261

4 Verdragen inzake sociale zekerheid

In dit hoofdstuk zijn de beleidsregels met betrekking tot bilaterale verdragen inzake sociale zekerheid bijeen gebracht.
Deze regels gaan echter in de meeste gevallen slechts over de vraag of interpretaties onder Vo. 1408/71 mede worden gevolgd onder het bilaterale verdragsregime, of juist uitdrukkelijk niet worden gevolgd. De vraag in hoeverre communautaire jurisprudentie of aan het communautaire recht gebonden beleidsinterpretaties 'reflexwerking' hebben voor de toepassing van overeenkomstige niet-communautaire internationale normen, is niet in het algemeen te beantwoorden. Vast staat dat een dergelijke reflexwerking voor jurisprudentie van het HvJ EG rechtens niet bestaat. Dit is bevestigd door zowel de Centrale Raad van Beroep als de Hoge Raad (zie bijvoorbeeld CRvB 24 november 1992, RSV 1993/147 en HR 17 april 1996, nr. 258, n.g.). In het algemeen hanteert de SVB voor de toepassing van bilaterale verdragen een eigen interpretatiekader, dat geenszins synchroon hoeft te lopen met het kader zoals dat is ontwikkeld onder het communautaire recht. Ten aanzien van bijzondere onderwerpen kan de SVB echter evenzeer uit beleidsmatige overwegingen ervoor kiezen juist een gelijkvormig interpretatiekader aan te houden. Bij de keuze om wel of niet reflexwerking te geven aan communautaire jurisprudentie of interpretatienormen spelen verschillende factoren een rol, zoals de specifieke formulering van verdragsbepalingen, de bedoelingen van de verdragspartijen, de mate waarin communautaire jurisprudentie gekoppeld is aan specifieke doelstellingen van het EG-Verdrag[64]. Algemene regels hierover kunnen niet worden gegeven. Waar ten aanzien van afzonderlijke onderwerpen bewuste keuzes zijn gemaakt ter zake van reflexwerking, zijn deze keuzes in ieder geval in de beleidsregels tot uitdrukking gebracht.

4.1 Algemene bepalingen

4.1.1 *Personele werkingssfeer*

Een aantal verdragen bevat een definitie van het begrip 'werknemer' en/of het begrip 'zelfstandige'. Wanneer deze definitie verwijst naar de nationale wetgeving worden deze begrippen uitgelegd op dezelfde wijze als ten aanzien van

64 Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap van 25 maart 1957, Trb. 1957, 91, laatstelijk gewijzigd bij Verdrag van 2 oktober 1997, Trb. 1998, 13

Vo. 1408/71 (zie § 1.1.1.2). Hetzelfde gebeurt bij de toepassing van verdragen die geen definitie van deze begrippen bevatten.

Postactieve werknemers of zelfstandigen kunnen zich op alle bepalingen van het verdrag beroepen, tenzij uit de tekst of de strekking van een bepaling blijkt dat deze een beperkter toepassingsgebied heeft. Dit geldt met name ten aanzien van de bepalingen inzake de toepasselijke wetgeving.

Voor zover een verdrag van toepassing is op werknemers en/of zelfstandigen en hun gezinsleden en nagelaten betrekkingen, gaat de SVB ervan uit dat deze gezinsleden en nagelaten betrekkingen zich slechts op het verdrag kunnen beroepen voor zover het gaat om regelingen die een recht waarborgen dat kan worden aangemerkt als een van de werknemer of zelfstandige afgeleid recht. Een groot aantal verdragen bevat een verwijzing naar deze zogenaamde afgeleide-rechtenleer. Doch ook bij de toepassing van de verdragen die een dergelijke verwijzing niet bevatten, hanteert de SVB de afgeleide-rechtenleer, tenzij uit het verdrag uitdrukkelijk blijkt dat deze leer niet van toepassing is. Omdat het arrest Cabanis (HvJ EG 30 april 1996; zie §1.1.1.4) is gebaseerd op de beginselen van de artikelen 48 tot en met 51 van het EG-verdrag, welke beginselen geen deel uitmaken van de rechtsorde die wordt beheerst door de onderscheiden bilaterale verdragen, hecht de SVB voor de toepassing van die verdragen geen betekenis aan dit arrest.

Als twee landen die partij zijn bij een verdrag inzake sociale zekerheid, tevens zijn aangesloten bij het Vluchtelingenverdrag[65] dan wel het Staatlozenverdrag[66], wordt het verdrag inzake sociale zekerheid van toepassing geacht op vluchtelingen respectievelijk staatlozen, ook als dit niet expliciet in het verdrag is vermeld. Vluchtelingen en staatlozen worden daarbij op dezelfde wijze behandeld als onderdanen van de verdragsstaten. Voorwaarde is dat de vluchteling respectievelijk de staatloze rechtmatig verblijft op het grondgebied van een der verdragsstaten.

4.1.2 *Territoriale werkingssfeer*

De SVB hanteert het beginsel dat een persoon zich slechts op een verdrag inzake sociale zekerheid kan beroepen als hij woont op het grondgebied van een van de verdragsluitende partijen. Een toegekende uitkering wordt bij verhuizing naar een derde staat dan ook ingetrokken indien en voor zover het recht op deze uitkering bestond op grond van een verdragsbepaling en er geen verdrag van toepassing is dat bij wonen op het grondgebied van deze derde staat voorziet in een gelijk recht.
Van bovengenoemd uitgangspunt wordt afgeweken voorzover bijzondere bepa-

65 Trb. 1951, nr. 131
66 Trb. 1955, nr. 42

lingen kennelijk een toepassing buiten het verdragsgrondgebied beogen. Dit doet zich met name voor als de mogelijkheid van export van uitkeringen naar derde landen uitdrukkelijk in het verdrag is opgenomen. Daarnaast is in heel bijzondere gevallen (bijvoorbeeld in artikel 4 van de overeenkomst met Nieuw-Zeeland[67]) het discriminatieverbod zo ruim geformuleerd dat ten aanzien daarvan niet aan de eis kan worden vastgehouden dat de betrokkene op verdragsgrondgebied woont.

4.1.2.1 *Verdrag met Israël*

Verdrag met Israël: art. 1, lid 1, onder 2

1. Voor de toepassing van dit Verdrag:
2. wordt onder grondgebied verstaan wat Nederland betreft: het grondgebied van het Koninkrijk in Europa,
   wat Israël betreft: het grondgebied van Israël;

De SVB gaat ervan uit dat de gebieden die Israël zich na de Juni-Oorlog van 1967 heeft toegeëigend, niet tot het grondgebied van Israël behoren. Deze gebieden vallen derhalve buiten de territoriale werkingssfeer van het Nederlands-Israëlische verdrag inzake sociale zekerheid. De voordelen als bedoeld in artikel 55 AOW die voor 1 januari 1999 zijn toegekend aan pensioengerechtigden die in de betreffende gebieden wonen, worden niet ingetrokken.

4.1.2.2 *Verdrag met Marokko*

De SVB gaat ervan uit dat de Westelijke Sahara niet behoort tot het grondgebied van Marokko.

4.1.3 ***Temporele werkingssfeer***

Tenzij in een verdrag uitdrukkelijk anders is bepaald, hanteert de SVB dezelfde uitgangspunten als ten aanzien van Vo. 1408/71 (zie § 1.1.2).

4.1.4 ***Verhouding Europees Verdrag inzake Sociale Zekerheid en Nederlands-Turks verdrag***

Op grond van artikel 5 van het Europees Verdrag inzake sociale zekerheid[68] is dit verdrag in de plaats getreden van het Verdrag met Turkije[69]. In de op artikel 6, lid 3 van het Europees Verdrag gebaseerde Bijlage III bij het Europees Verdrag

67 Overeenkomst inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en Nieuw-Zeeland, Trb. 1991, 97

68 Europees Verdrag inzake sociale zekerheid, Trb. 1976, 158, laatstelijk gewijzigd bij Trb. 1998, 235

69 Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Turkije inzake sociale zekerheid, Trb. 1966, 155

is echter bepaald dat titel III van het verdrag met Turkije (bijzondere bepalingen betreffende invaliditeit, ouderdom en overlijden), is gehandhaafd. De SVB heeft uit artikel 6, vierde lid, van het Europees Verdrag afgeleid dat het Verdrag met Turkije niet van toepassing is op personen die niet vallen onder de personele werkingssfeer van het Verdrag met Turkije. Voor zover die personen wel onder de personele werkingssfeer van het Europees Verdrag vallen, blijft dit verdrag op hen van toepassing. Deze regel is met name van belang voor zelfstandigen.

4.2 Vaststelling van de toe te passen wetgeving

4.2.1 *Algemeen*

Voor zover hieronder niet anders is beschreven, hanteert de SVB bij de toepassing van conflictregels in verdragen inzake sociale zekerheid dezelfde beleidsregels als bij toepassing van conflictregels in Vo. 1408/71, tenzij de bepalingen van een verdrag zich daartegen verzetten.

4.2.2 *Uitzondering op het beginsel van exclusieve werking*

De verdragen inzake sociale zekerheid bevatten bepalingen inzake toepasselijke wetgeving. Deze bepalingen beogen te voorkomen dat een werknemer of zelfstandige gelijktijdig onder de wetgevingen van meerdere verdragslanden verzekerd is, of juist in het geheel niet verzekerd is. De SVB gaat er dan ook van uit dat de aanwijzing van de wetgeving van een verdragsstaat toepassing van de wetgeving van een andere verdragsstaat uitsluit (zogenaamde exclusieve werking), ook als dit niet met zoveel woorden in het verdrag is bepaald. Een uitzondering geldt ten aanzien van het verdrag met Joegoslavië[70] en het daaraan voorafgaande verdrag met Zuid-Slavië[71]. Uit het arrest van de Hoge Raad van 25 juni 1986, blijkt dat de artikelen 7 en 8 van het Verdrag met Joegoslavië vanaf de inwerkingtreding van het verdrag geen exclusieve werking heeft. De Centrale Raad van Beroep heeft bij uitspraak van 4 juni 1997, een gelijk oordeel uitgesproken over het verdrag met Zuid-Slavië.
Personen ten aanzien van wie één van beide verdragen de Joegoslavische c.q. de Zuid-Slavische wetgeving aanwees of aanwijst, zijn tegelijkertijd in Nederland verzekerd als zij aan de nationale Nederlandse verzekeringsvoorwaarden voldoen.

Jurisprudentie
HR 25 juni 1986, RSV 1987/26
CRvB 4 juni 1997, RSV 1998/39, «USZ» 1997/218

70 Verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Socialistische Federatieve Republiek Joegoslavië, Trb. 1977, 156
71 Trb. 1956, 85

4.2.3 *Territoriale werking van conflictregels*

De conflictregels in de bilaterale verdragen gelden uitsluitend als de betrokkene op het grondgebied van de verdragslanden woont en werkt, tenzij een verdrag uitdrukkelijk anders bepaalt. De uitzondering van het arrest Aldewereld (HvJ EG 29 juni 1994; zie § 1.2.6) geldt niet voor de toepassing van verdragen inzake sociale zekerheid. In dat arrest heeft het Hof van Justitie met een beroep op de gemeenschapsregels inzake het vrije verkeer van werknemers voor de toepassing van Vo. 1408/71 een aanvullende conflictregel geformuleerd voor de situatie waarin een persoon in dienst is van een communautaire onderneming doch geen werkzaamheden verricht op het communautaire grondgebied. De SVB gaat ervan uit dat dit aanvullende jurisprudentierecht naar zijn aard slechts betrekking kan hebben op situaties die zich binnen de communautaire rechtssfeer afspelen. Slechts binnen deze rechtssfeer speelt het grondbeginsel van vrij verkeer van werknemers immers een rol.

4.2.4 *Nawerking van conflictregels*

De conflictregels in de verdragen inzake sociale zekerheid die aansluiting zoeken bij het verrichten van beroepswerkzaamheden, hebben geen nawerking. Zij zijn uitsluitend van toepassing zolang de betrokkene daadwerkelijk actief is. Bij beëindiging van de werkzaamheden wordt de verzekeringspositie weer beoordeeld aan de hand van de nationale wetgeving.

Jurisprudentie
HR 17 april 1996, RSV 1996/212

4.3 Bijzondere bepalingen met betrekking tot de verschillende soorten prestaties:

artikel 24 Verdrag met Kaapverdië[72], artikel 30 en 32 Verdrag met Tunesië[73] en artikel 32 Administratief Akkoord[74], artikel 23 Verdrag met Marokko[75] en artikel 24 en 28 Administratief Akkoord[76], artikel 15, leden 4 en 5 Overeenkomst met Nieuw-Zeeland

72 Verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Kaapverdië, Trb. 1982, 20, laatstelijk gewijzigd bij Verdrag van 23 januari 1995, Trb. 1995, 168

73 Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Tunesië inzake sociale zekerheid, Trb. 1979, 18, laatstelijk gewijzigd bij Verdrag van 23 oktober 1992, Trb. 1993, 97

74 Administratief Akkoord met betrekking tot de wijze van toepassing van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Tunesië inzake sociale zekerheid van 25 april 1979, Trb. 1979, 183, laatstelijk gewijzigd bij Administratief Akkoord van 23 oktober 1992, Trb. 1993, 97

75 Algemeen Verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko, Trb. 1972, 34, laatstelijk gewijzigd bij Verdrag van 30 september 1996, Trb. 1996, 298

76 Administratief Akkoord met betrekking tot de wijze van toepassing van het op 14 februari 1972 te Rabat ondertekende Algemeen Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko inzake sociale zekerheid van 3 november 1972, Trb. 1973, 130, laatstelijk gewijzigd bij Administratief Akkoord van 30 september 1996, Trb. 298

Verdrag met Kaapverdië: art. 24

1. De in artikel 13, eerste lid, van de AOW (Algemene Ouderdomswet) bedoelde korting is niet van toepassing op de datum vóór inwerkingtreding van dit Verdrag gelegen tijdvakken gedurende welke de echtgenote of de weduwe na het bereiken van de 15-jarige leeftijd en vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd niet verzekerd was ingevolge de voornoemde wetgeving terwijl zij, gedurende haar huwelijk, op het grondgebied van Kaapverdië woonde, voor zover deze tijdvakken overeenkomen met de door haar echtgenoot krachtens deze wetgeving vervulde tijdvakken van verzekering.
2. De in artikel 13, tweede lid, van de AOW (Algemene Ouderdomswet) bedoelde korting, is niet van toepassing op de vóór de datum van inwerkingtreding van het Verdrag gelegen tijdvakken, gedurende welke de echtgenote van de rechthebbende na het bereiken van de 15-jarige leeftijd en vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd niet verzekerd was ingevolge de voornoemde wetgeving terwijl zij, gedurende haar huwelijk, op het grondgebied van Kaapverdië woonde, voor zover deze tijdvakken overeenkomen met de door haar echtgenoot krachtens deze wetgeving vervulde tijdvakken van verzekering.
3. In afwijking van het bepaalde in artikel 45, eerste lid, van de AOW (Algemene Ouderdomswet) en in artikel 47, eerste lid, van de AWW (Algemene Weduwen- en Wezenwet), is de op het grondgebied van Kaapverdië wonende echtgenoot van een werknemer die onderworpen is aan het stelsel van verplichte verzekering, uitsluitend bevoegd zich krachtend deze wetgevingen vrijwillig te verzekeren over tijdvakken gelegen na de datum van inwerkingtreding van dit Verdrag, gedurende welke de werknemer krachtens deze wetgevingen verplicht verzekerd is. Deze bevoegdheid eindigt op de dag waarop het tijdvak van verplichte verzekering van de werknemer eindigt. Deze bevoegdheid eindigt echter niet, wanneer de verplichte verzekering van de werknemer onderbroken is ten gevolge van het overlijden van de werknemer en wanneer de bovengenoemde echtgenoot slechts een pensioen ontvangt krachtens de AWW (Algemene Weduwen- en Wezenwet). In ieder geval eindigt de bevoegdheid zich vrijwillig te verzekeren op de dag waarop de vrijwillig verzekerde de leeftijd van 65 jaar bereikt.

   De premie voor de bovengenoemde vrijwillige verzekering, verschuldigd door de echtgenoot van een werknemer die onmiddellijk voorafgaand aan de datum van inwerkingtreding van dit Verdrag volgens de AOW en de AWW verplicht verzekerd was, wordt vastgesteld overeenkomstig het bepaalde met betreking tot de vaststelling van de premie voor de vrijwillige verzekering, met dien verstande dat de inkomsten van de echtgenoot in dat geval worden geacht in Nederland te zijn ontvangen.

   De premie voor de echtgenoot van een werknemer die op of na het tijdstip van inwerkingtreding van dit Verdrag verplicht verzekerde is geworden, wordt vastgesteld overeenkomstig het bepaalde met betrekking tot de vaststelling van de premie voor vrijwillige verzekering ingevolge de AOW en de AWW.
4. De in het derde lid bedoelde bevoegdheid wordt slechts verleend:

– indien de echtgenoot van een werknemer die onmiddellijk voorafgaand aan inwerkingtreding van dit Verdrag verplicht verzekerd was, de Sociale

Verzekeringsbank binnen een termijn van ten hoogste een jaar, te rekenen vanaf de datum van vankrachtwording van de genoemde wijziging, op de hoogte heeft gesteld van zijn voornemen vrijwillig premie te betalen;
in alle andere gevallen:

– indien de echtgenoot van de werknemer de Sociale Verzekeringsbank binnen een termijn van ten hoogste een jaar, te rekenen vanaf het begin van het tijdvak waarin laatstgenoemde verplicht verzekerd is geweest, op de hoogte heeft gesteld van zijn voornemen vrijwillig premie te betalen.

5. De in het eerste, tweede en derde lid genoemde bepalingen zijn niet van toepassing op de tijdvakken die samenvallen met tijdvakken die in aanmerking worden genomen voor de berekening van een pensioen dat is verschuldigd ingevolge de wetgeving inzake ouderdomsverzekering van een andere Staat dan Nederland en evenmin op tijdvakken gedurende welke de betrokkene een ouderdomspensioen heeft genoten ingevolge een dergelijke wetgeving.
6. Het eerste en tweede lid zijn uitsluitend van toepassing op de echtgenoot die zich vrijwillig heeft verzekerd overeenkomstig het derde lid, en het eerste lid is uitsluitend van toepassing op de weduwe van een persoon die verzekeringstijdvakken heeft vervuld volgens de Nederlandse wetgeving.

Administratief Akkoord Marokko: art. 24

1. Voor de toepassing van de artikelen 20 en 21 van het Verdrag wordt het aan een gehuwde man toekomende Nederlandse ouderdomspensioen op de volgende wijze berekend:

a. voor elk kalenderjaar waarover een gehuwde man verzekerd is geweest krachtens de Nederlandse Algemene Ouderdomswet, heeft hij recht op een bedrag gelijk aan één procent van het in de Nederlandse wettelijke regeling voorziene volle gehuwdenpensioen, verhoogd met eenzelfde bedrag voor elk kalenderjaar waarover zijn eerste echtgenote met wie hij gehuwd is op het tijdstip waarop hij de 65-jarige leeftijd bereikt, verzekerd is geweest krachtens de Nederlandse wettelijke regeling of op grond van artikel 21 van het Verdrag geacht wordt verzekerd te zijn geweest.

b. indien de eerste echtgenote van een gehuwde man vóór hun huwelijk niet verzekerd is geweest krachtens de Nederlandse wettelijke regeling, heeft hij recht op een bedrag, gelijk aan twee procent van het in de Nederlandse wettelijke regeling voorziene volle ongehuwdenpensioen, voor elk kalenderjaar waarover hij als ongehuwde krachtens deze wettelijke regeling verzekerd is geweest.

2. De omrekening van gedeelten van kalenderjaren tot gehele kalenderjaren geschiedt overeenkomstig de Nederlandse wettelijke regeling.
3. Het overlijden van de eerste echtgenote brengt geen wijziging in het bedrag van het aan een gehuwde man toegekende ouderdomspensioen, zolang deze man gehuwd blijft.
4. Indien het bedrag van het ouderdomspensioen, berekend op grond van de Nederlandse Algemene Ouderdomswet zonder dat daarbij het Verdrag wordt toegepast, hoger is dan het volgens de vorige leden van dit artikel berekende bedrag, wordt het eerste bedrag aangehouden.

Verdrag met Tunesië: art. 32

1. De korting bedoeld in artikel 13, eerste lid, van de AOW wordt niet toe-

gepast voor de tijdvakken voorafgaand aan het tijdstip van inwerkingtreding van dit Verdrag, gedurende welke de echtgenote of de weduwe tussen de 15- en 65-jarige leeftijd niet was verzekerd krachtens voornoemde wettelijke regeling terwijl zij gedurende het huwelijk woonde op het grondgebied van de Republiek Tunesië, voor zover deze tijdvakken samenvallen met de tijdvakken van verzekering die haar echtgenoot heeft vervuld onder bedoelde wettelijke regeling.

2. De korting bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de AOW, wordt niet toegepast voor de tijdvakken voorafgaande aan de het tijdstip van inwerkingtreding van het Verdrag, gedurende welke de echtgenote van de pensioengerechtigde tussen de 15- en 65-jarige leeftijd niet was verzekerd krachtens voornoemde wetgeving terwijl zij gedurende het huwelijk woonde op het grondgebied van de Republiek Tunesië, voor zover deze tijdvakken samenvallen met de tijdvakken van verzekering die haar echtgenoot heeft vervuld onder bedoelde wettelijke regeling.
3. In afwijking van het bepaalde in artikel 45, eerste lid, van de AOW en in artikel 47, eerste lid, van de AWW is de echtgeno(o)t(e) van een aan het stelsel van verplichte verzekering onderworpen werknemer, terwijl deze woont op het grondgebied van de Republiek Tunesië, bevoegd zich vrijwillig te verzekeren krachtens bedoelde wettelijke regelingen alleen voor de tijdvakken na het tijdstip van inwerkingtreding van dit Verdrag, gedurende welke de werknemer is onderworpen aan de verplichte verzekering krachtens deze wettelijke regelingen. Deze bevoegdheid eindigt op de dag waarop het tijdvak van verplichte verzekering van de werknemer afloopt. Deze bevoegdheid eindigt evenwel niet wanneer de verplichte verzekering van de werknemer is geëindigd ten gevolge van het overlijden van de werknemer en wanneer de bovengenoemde echtgeno(o)t(e) uitsluitend recht heeft op een pensioen krachtens de AWW. De bevoegdheid tot vrijwillige verzekering eindigt in ieder geval op de dag waarop de vrijwillig verzekerde de 65-jarige leeftijd bereikt.

   De premiebetaling ingevolge bovenbedoelde vrijwillige verzekering die verschuldigd is door de echtgeno(o)t(e) van een werknemer die onderworpen was aan de verplichte AOW/AWW-verzekering onmiddellijk voorafgaande aan het tijdstip van inwerkingtreding van dit Verdrag, wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen betreffende de vaststelling van de premie voor de verplichte verzekering, met dien verstande dat de inkomsten van de echtgeno(o)t(e) in dat geval worden geacht te zijn ontvangen in Nederland.

   Voor de echtgeno(o)t(e) van een werknemer die verplicht verzekerd is geworden op of na het tijdstip van inwerkingtreding van dit Verdrag, wordt de premie vastgesteld overeenkomstig de bepalingen betreffende de vaststelling van de premie voor vrijwillige verzekering krachtens de AOW/AWW.
4. De bevoegdheid bedoeld in het derde lid wordt slechts verleend:

– indien de echtgeno(o)t(e) van een werknemer die verplicht verzekerd was onmiddellijk voorafgaand aan inwerkingtreding van dit Verdrag, de Sociale Verzekeringsbank binnen één jaar na de inwerkingtreding van bedoelde wijziging heeft medegedeeld premie te willen betalen voor een vrijwillige verzekering;

  in alle andere gevallen:

– indien de echtgeno(o)t(e) van de werknemer de Sociale Verzekeringsbank binnen één jaar na het begin van het tijdvak van verplichte verzekering heeft medegedeeld premie te willen betalen voor vrijwillige verzekering.

5. Het bepaalde in het eerste, tweede en derde lid is niet van toepassing op de tijdvakken die samenvallen met de tijdvakken waarmee rekening wordt gehouden voor de berekening van een pensioen, verschuldigd krachtens de wettelijk regeling inzake ouderdomsverzekering van een andere Staat dan Nederland, noch op de tijdvakken gedurende welke betrokkene een ouderdomspensioen heeft genoten krachtens een zodanige wettelijke regeling.
6. Het bepaalde in het eerste en tweede lid is slechts van toepassing op de echtgeno(o)t(e) die zich vrijwillig heeft verzekerd ingevolge het derde lid.

Overeenkomst met Nieuw-Zeeland: artikel 15, leden 4 en 5

4. Wanneer de som van het bedrag van de Nederlandse ouderdomsuitkering overeenkomstig deze Overeenkomst of overeenkomstig de Nederlandse Algemene Ouderdomswet en het bedrag van het Nieuw-Zeelandse gewaarborgde ouderdomspensioen of veteranenpensioen krachtens deze Overeenkomst of de Nieuw-Zeelandse wetgeving voor een persoon die in Nederland woont, hoger is dan het maximumbedrag overeenkomstig de Nederlandse Algemene Ouderdomswet, past het Nederlandse orgaan zijn uitkering aan met een bedrag dat gelijk is aan het surplus.
5. De in het vierde lid bedoelde vermindering heeft geen betrekking op het bedrag dat is gebaseerd op de verzekeringstijdvakken na 1 januari 1957 overeenkomstig de Nederlandse Algemene Ouderdomswet.

4.3.1 *In aanmerking te nemen tijdvakken voor de opening van het recht op uitkering*

Een groot aantal verdragen inzake sociale zekerheid bevat een bepaling, soortgelijk aan artikel 45, eerste lid Vo. 1408/71. De SVB hanteert de beleidsregel die is geformuleerd in paragraaf 1.3.1.1 ook bij de toepassing van die verdragen.

4.3.2 *Tijdvakken van wonen of werken minder dan één jaar*

Diverse verdragen inzake sociale zekerheid bevatten de bepaling dat een orgaan niet verplicht is uitkeringen toe te kennen indien de totale duur van de vervulde tijdvakken van verzekering krachtens de door dit orgaan toegepaste wetgeving minder bedraagt dan een jaar, en er, uitsluitend rekening houdende met deze tijdvakken, geen recht op uitkering bestaat. De SVB past deze bepalingen, anders dan artikel 48 Vo. 1408/71, letterlijk toe. Er wordt derhalve geen pro rata berekende nabestaandenuitkering toegekend als de overledene op de datum van het overlijden niet verzekerd was ingevolge de Anw en de totale duur van zijn verzekeringstijdvakken ingevolge de Anw minder bedraagt dan een jaar.
Als het orgaan van de andere verdragsstaat uitkering heeft geweigerd omdat de tijdvakken van verzekering krachtens de door dit orgaan toegepaste wetgeving minder dan een jaar bedragen, houdt de SVB met deze tijdvakken rekening tenzij in het desbetreffende bilaterale verdrag is bepaald dat de Nederlandse

uitkering rechtstreeks en uitsluitend op basis van de Nederlandse verzekeringstijdvakken dient te worden berekend.

4.3.3 *Aanpassing en herberekening van de uitkering*

De meeste verdragen inzake sociale zekerheid bevatten geen specifieke bepalingen met betrekking tot de herberekening van uitkeringen. De SVB zoekt bij de toepassing van deze verdragen zoveel mogelijk aansluiting bij artikel 51 Vo. 1408/71 (zie § 1.3.1.4). In geval van structurele wijzigingen wordt de uitkering volledig opnieuw berekend volgens de voorschriften van het betreffende verdrag. Waar de Nederlandse wetgeving periodieke herberekening voorschrijft, ook als geen structurele wijziging heeft plaatsgevonden, voert de SVB deze uit. In die situatie wordt de nationaalrechtelijke verplichting tot periodieke herberekening niet door enige verdragsnorm terzijde gesteld. Bij conjuncturele wijziging van de Nederlandse uitkeringsbedragen wordt deze wijziging rechtstreeks verwerkt in de vastgestelde uitkering. Een periodieke herberekening wordt voorgeschreven voor de inkomensafhankelijke toeslag ingevolge de AOW en de uitkeringen ingevolge de Anw (zie artikel 8, derde lid van het Inkomensbesluit AOW 1996 en artikel 9, tweede lid, onder d van het Inkomens- en samenloopbesluit Anw).
Ten aanzien van de Overeenkomst met Nieuw-Zeeland bestaan bijzondere regels. Deze zijn opgenomen in § 4.3.4.

4.3.4 *Bijzonderheden voor de toepassing van de AOW*

4.3.4.1 *Tijdvakken voor 1957 en huwelijkse tijdvakken*

Een aantal verdragen inzake sociale zekerheid bevat, evenals Vo. 1408/71, een regeling met betrekking tot het in aanmerking nemen van tijdvakken van wonen of werken voor 1957 en/of het in aanmerking nemen van tijdvakken van het huwelijk waarin de man verzekerd was en de vrouw op het grondgebied van een andere verdragsstaat woonde. De SVB beschouwt deze tijdvakken niet als echte tijdvakken van verzekering (vgl. § 1.3.1.5). Een uitzondering geldt ten aanzien van enkele verdragen waarin uitdrukkelijk is geregeld dat de vrouw van een AOW-verzekerde met haar echtgenoot is meeverzekerd.

De extensieve uitleg van het begrip ‘wonen in Nederland, dan wel op Nederlands grondgebied arbeid verrichten in dienst van een in Nederland gevestigde werkgever’ ingevolge de arresten De Wit en Grahame en Hollanders (zie § 1.3.1.5) heeft naar het oordeel van de SVB geen betrekking op verdragen inzake sociale zekerheid. Deze arresten zijn immers met name gemotiveerd met een verwijzing naar het beginsel van vrij verkeer van personen binnen de EG. Dit beginsel vormt geen onderdeel van de rechtsorde welke wordt beheerst door de bilaterale verdragen inzake sociale zekerheid.

De SVB past de bepalingen inzake huwelijkse tijdvakken sinds 1 juli 1997

sexe-neutraal toe. Bij de verhoging van rechtens onaantastbaar geworden uitkeringen of de toekenning van uitkeringen in verband met deze beleidswijziging wordt een terugwerkende kracht gehanteerd van een jaar, behoudens in gevallen van bijzondere hardheid (zie ook deel I, § 5.2.1). De huwelijkse tijdvakken worden in aanmerking genomen voor zover zij liggen na 23 december 1984.
Ongehuwd samenwonen wordt voor de toepassing van de betreffende bepalingen niet met huwelijk gelijkgesteld. Tijdvakken van geregistreerd partnerschap worden als huwelijkstijdvakken beschouwd.

In geval van overlijden, echtscheiding of duurzaam gescheiden leven worden eerder vervulde huwelijkse tijdvakken niet langer in aanmerking genomen in het ouderdomspensioen, tenzij de tekst van het verdrag uitdrukkelijk voorschrijft dat de tijdvakken ook in dat geval moeten worden gehonoreerd.

4.3.4.2 *Huwelijkse tijdvakken en vrijwillige verzekering:* artikel 24 Verdrag met Kaapverdië, artikel 32 Verdrag met Tunesië

In enkele bilaterale verdragen (verdrag met Kaapverdië, verdrag met Tunesië) is de regeling inzake huwelijkse tijdvakken inmiddels vervangen door een regeling inzake vrijwillige verzekering. Daarbij worden huwelijkse tijdvakken van voor de verdragswijziging nog slechts gehonoreerd als de vrouw zich in aansluiting op die tijdvakken vrijwillig heeft verzekerd. In een aantal gevallen is vrijwillige verzekering op grond van het verdrag niet mogelijk, bijvoorbeeld als de werknemer inmiddels niet meer verplicht verzekerd is krachtens de AOW. Het kan ook gaan om een situatie waarin de echtgenote zich voor de wijziging van het verdrag bij de man in Nederland heeft gevestigd. Zij is sindsdien verplicht verzekerd, zodat vrijwillige verzekering niet meer mogelijk is. In die gevallen neemt de SVB de huwelijkse tijdvakken niettemin in aanmerking bij de berekening van het pensioen. Bestond de mogelijkheid tot vrijwillige verzekering voor de vrouw wel, maar is zij hiertoe niet overgegaan, dan worden de huwelijkse tijdvakken van voor de verdragswijziging niet gehonoreerd. Dit geldt ook als de vrouw niet tot de vrijwillige verzekering kan worden toegelaten wegens overschrijding van de aanmeldingstermijn.

4.3.4.3 *Polygamie:* art. 23 Verdrag met Marokko en art. 28 Administratief Akkoord, art. 30 Verdrag met Tunesië en 32 Administratief Akkoord

Marokko en Tunesië kennen polygamie. Bij de toepassing van de verdragen met deze landen geldt voor de berekening van het AOW-pensioen en de toeslag als echtgenote van de werknemer de echtgenote met wie de werknemer bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd het langst is gehuwd. Voor andere echtgenotes worden geen huwelijkse tijdvakken in een ouderdomspensioen in aanmerking genomen.
Als de eerste echtgenote overlijdt, echtscheiding plaatsvindt of de eerste echt-

genote duurzaam gescheiden van de werknemer gaat leven, worden noch in het ouderdomspensioen of de toeslag van de werknemer, noch in het ouderdomspensioen van de gewezen eerste echtgenote, noch in het ouderdomspensioen van een volgende echtgenote nog huwelijkse tijdvakken gehonoreerd.
Op deze regel bestaat één uitzondering. In artikel 33, lid 3 van het verdrag met Tunesië was tot 1 januari 1994 bepaald dat in geval van overlijden van de eerste echtgenote het pensioen van de man niet wordt verlaagd. Zijn toeslag bleef in dat geval ongewijzigd tot zijn volgende echtgenote de 65-jarige leeftijd bereikt. De SVB handhaaft in gevallen waarin de eerste echtgenote voor 1 januari 1994 is overleden dit verdragsvoordeel tot de volgende echtgenote de 65-jarige leeftijd bereikt.
Niet in alle verdragen met landen waarin polygamie voorkomt is het recht op vrijwillige verzekering voor de echtgenote van een verplicht verzekerde man in geval van polygamie expliciet voorbehouden aan de eerste echtgenote. Om te voorkomen dat meerdere echtgenotes tegelijkertijd rechten kunnen ontlenen aan de verzekering van dezelfde werknemer beperkt de SVB de toelating tot de vrijwillige verzekering in die gevallen tot de echtgenote met wie de werknemer op het moment waarop vrijwillige verzekering aan de orde komt, het eerst is gehuwd.

4.3.4.4 *Pensioenberekening volgens het Verdrag met Marokko:* artikel 24 van het Administratief Akkoord

Het genoemde artikel van het Administratief Akkoord met Marokko bevat een specifieke regeling voor de berekening van het AOW-pensioen. Volgens deze regeling dient de SVB het gehuwdenpensioen van de man te berekenen, enerzijds met toepassing van de verdragsbepalingen en anderzijds uitsluitend met toepassing van de AOW. De belanghebbende heeft recht op het hoogste bedrag.

Artikel 24 van het Administratief Akkoord met Marokko is nog niet afgestemd op de gelijke behandeling van mannen en vrouwen in de AOW met ingang van 1 april 1985. Er wordt nog geen rekening gehouden met de eigen pensioenrechten van de gehuwde vrouw. De SVB past nu de voorgeschreven vergelijking toe op een wijze die het door de Administratieve Akkoorden beoogde resultaat zo dicht mogelijk benadert. Bezien wordt volgens welke berekening de man en de vrouw samen het hoogste bedrag ontvangen. De man en de vrouw ontvangen ieder het bedrag dat hem of haar volgens die berekening toekomt. Er wordt dus niet voor ieder der echtgenoten individueel bezien welke berekeningswijze tot het hoogste bedrag leidt.
Als echtgenote van de werknemer geldt voor de toepassing van beide verdragen de eerste echtgenote met wie hij bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd is gehuwd.

Jurisprudentie
CRvB 11 mei 1988, RSV 1989/9

4.3.4.5 *Overeenkomst met Nieuw-Zeeland:* artikel 15, leden 4 en 5

De Overeenkomst met Nieuw-Zeeland bevat een bijzondere regeling met betrekking tot de berekening van het AOW-pensioen voor zover dit is gebaseerd op tijdvakken van wonen of werken in Nederland vóór 1 januari 1957. Deze regeling is tevens van invloed op de wijze waarop onder de werking van deze overeenkomst ouderdomspensioenen worden herberekend.

Bij de toepassing van de bepaling van artikel 15, vierde lid van de Overeenkomst gaat de SVB ervan uit dat de 'national superannuation' krachtens de Nieuw-Zeelandse wetgeving een uitkering is van gelijke aard en strekking als het Nieuw-Zeelandse gewaarborgd ouderdomspensioen.

Ingevolge artikel 15, vierde lid wordt het AOW-pensioen van in Nederland wonende pensioengerechtigden die tevens een Nieuw-Zeelands pensioen ontvangen, gekort ('afgetopt') indien de som van het AOW-pensioen en het Nieuw-Zeelandse pensioen hoger is dan het maximale AOW-pensioen. Deze korting mag alleen toegepast worden op dat gedeelte van het AOW-pensioen dat gebaseerd is op de periode vóór 1 januari 1957 waarover geen premie verschuldigd was. Bij deze aftopping wordt uitgegaan van bruto pensioenbedragen zonder dat rekening wordt gehouden met eventuele overmakingskosten.

De Overeenkomst kent geen bepalingen die de gevolgen van conjuncturele wijzigingen in het AOW-pensioen of Nieuw-Zeelandse pensioen regelen. De SVB dient bij de aftopping van het AOW-pensioen met deze gevolgen rekening te houden teneinde recht te doen aan de in artikel 15, vierde lid geboden waarborg. De SVB voert hiertoe jaarlijks, of op verzoek van de belanghebbende eens per kwartaal, een herberekening uit aan de hand van fictieve kwartaalkoersen. Aldus worden koersfluctuaties van de Nieuw-Zeelandse dollar betrokken bij de aftoppingsberekening. Ook eventuele conjuncturele wijzigingen van het Nieuw-Zeelandse en het Nederlandse pensioen worden bij de herberekening van de aftopping meegenomen.

Ten aanzien van de vakantie-uitkering die behoort bij het AOW-pensioen, is door de CRvB bepaald dat deze buiten de werkingssfeer van artikel 15, vierde lid van de Overeenkomst valt. Om deze reden laat de SVB de vakantie-uitkering bij de berekening van de aftopping buiten beschouwing. Daarnaast stelt de SVB de vakantie-uitkering vast uitsluitend overeenkomstig het nationale recht, met name artikel 29 van de AOW.

De SVB laat de inkomensafhankelijke toeslag ten behoeve van de jongere partner van de AOW-gerechtigde eveneens buiten beschouwing bij de aftopping van het AOW-pensioen. Dit betekent dat de toeslag uitsluitend beïnvloed wordt door de verzekeringsloopbaan en de inkomsten van de jongere partner zelf.

De SVB past de aftoppingsbepaling van artikel 15, vierde lid ook toe in die gevallen waarin de AOW-gerechtigde geen aanspraak (meer) laat gelden op een Nieuw-Zeelands ouderdomspensioen, waardoor er geen aanvraag daartoe wordt ingediend en er dus ook geen beslissing inzake het Nieuw-Zeelandse pensioenrecht wordt afgegeven. De SVB houdt in deze gevallen rekening met de hoogte van het Nieuw-Zeelandse pensioen waarop rechtens aanspraak bestaat. Deze handelwijze is ingegeven naar analogie van de oplossing van een soortgelijke problematiek via een aanpassing van artikel 76 van EG. Verordening 1408/71[77].

Jurisprudentie
CRvB 28 februari 1996, RSV 1997/8
CRvB 18 februari 1998, RSV 1998/186

4.3.5 *Bijzonderheden bij de toepassing van de Anw*

4.3.5.1 *Het recht op uitkering*

Een groot aantal verdragen inzake sociale zekerheid kent een gelijksoortige regeling als bijlage VI, onderdeel J, onder 3, a (zie § 1.3.1.7). Als in de wetgeving van een verdragsstaat de toekenning van een uitkering afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat de betrokkene verzekerd was op het moment waarop de verzekerde gebeurtenis zich voordeed, wordt krachtens deze verdragen aan deze voorwaarde geacht te zijn voldaan als de betrokkene op dat moment was onderworpen aan de wetgeving van de andere verdragsstaat. Van een dergelijke fictieve verzekering is blijkens de jurisprudentie uitsluitend sprake als de betrokkene op het tijdstip waarop het risico zich manifesteert, daadwerkelijk verzekerd is. Dit wil zeggen dat hij op dit tijdstip verzekerd was en uit hoofde daarvan premies of bijdragen verschuldigd was, dan wel op grond van de desbetreffende wettelijke regeling als verzekerd dient te worden aangemerkt. Aan deze voorwaarde wordt naar het oordeel van de SVB niet voldaan als de betrokkene bij het intreden van het risico niet verzekerd is, doch op een later tijdstip alsnog met terugwerkende kracht postuum tot verzekering wordt toegelaten.
Een bijzondere situatie doet zich voor ten aanzien van de Turkse socialezekerheidsregeling die wordt uitgevoerd door de organisatie Bag-Kur. In de ter zake geldende wetgeving is geregeld dat bepaalde groepen personen verplicht verzekerd en premieplichtig zijn indien zij aan de inkomstenbelasting zijn onderworpen of geregistreerd staan bij hun beroepsorganisatie. Deze personen zijn voorts wettelijk verplicht zich binnen drie maanden aan te melden voor registratie en premieafdracht bij de Bag-Kur. Totdat aanmelding en premiebetaling hebben plaatsgevonden, kunnen aan de verzekering geen rechten worden ontleend. Uit een uitspraak van de CRvB van 1 december 1999 blijkt dat de

77 Wijziging van 30 oktober 1989, PB EG van 16 november 1989, nr, L 331, in werking getreden op 1 mei 1990.

uit de toepasselijke wetgeving voortvloeiende premieverschuldigdheid een voldoende voorwaarde vormt om een betrokkene als verzekerd aan te merken, ook indien de aanmelding en premieafdracht bij de Bag-Kur postuum en na het verstrijken van de wettelijke termijn van drie maanden is geschied.

De SVB gaat ervan uit dat voor zover verdragen inzake sociale zekerheid niet uitdrukkelijk voorzien in het in aanmerking nemen van tijdvakken van wonen of werken voorafgaande aan het tijdstip van de AWW, dergelijke tijdvakken bij de pro rata-berekening niet als verzekerde tijdvakken in aanmerking kunnen worden genomen.

Jurisprudentie
CRvB 12 mei 1995, AB 1995, 535
CRvB 13 september 1995, AWW 1993/133, n.g.
CRvB 1 december 1999, RSV 2000/76

4.3.5.2 *Pseudo-nabestaanden*

Pseudo-nabestaanden kunnen onder bepaalde voorwaarden aanspraak hebben op een nabestaandenuitkering als de overledene zowel op de datum van de echtscheiding als op de datum van het overlijden verzekerd was krachtens de Nederlandse wetgeving of de wetgeving van de andere verdragsstaat.
In de situatie dat de overledene op de dag van de echtscheiding verzekerd was krachtens de wetgeving van een andere verdragsstaat, en op de dag van het overlijden krachtens de Nederlandse wetgeving, hangt de hoogte van de uitkering af van de tekst van het toepasselijke verdrag. Als het toepasselijke verdrag een pro rata-berekening voorschrijft in alle gevallen waarin het recht op uitkering met toepassing van het verdrag is ontstaan, wordt de uitkering pro rata temporis berekend. Er bestaat dan ook geen recht op een zodanige aanvulling dat de Nederlandse en de buitenlandse uitkering samen tenminste het niveau van de naar nationaal recht berekende nabestaandenuitkering bereiken. Het gaat hier om de verdragen met Joegoslavië, Kaapverdië, Turkije en Tunesië. Andere verdragen schrijven enkel een pro rata-berekening voor in gevallen waarin de overledene op de datum van het overlijden in de andere verdragsstaat verzekerd was. Bij verzekering in Nederland op de dag van het overlijden wordt in die situaties de uitkering naar nationaal recht berekend, ongeacht de plaats van verzekering ten tijde van de echtscheiding.

4.3.5.3 *Recht op pro rata-halfwezenuitkering*

De verdragen inzake sociale zekerheid zijn niet aangepast naar aanleiding van de inwerkingtreding van de Anw. Er wordt in de tekst van deze verdragen dan ook geen onderscheid gemaakt tussen nabestaandenuitkeringen en halfwezenuitkeringen. De SVB past deze verdragen aldus toe dat materieel zoveel mogelijk een gelijk resultaat wordt bereikt als onder de AWW. De SVB gaat ervan uit dat de verzorger van een halfwees als bedoeld in artikel 22, lid 2, Anw in

beginsel niet op grond van een verdrag aanspraak kan maken op een pro rata-halfwezenuitkering. Dit is slechts anders ten aanzien van verdragen die in algemene zin van toepassing zijn op de nagelaten betrekkingen van een werknemer, en die ten aanzien van prestaties bij invaliditeit, ouderdom en overlijden in algemene zin bepalen dat aan de voorwaarde van verzekering op de datum van intreden van het verzekerd risico wordt geacht te zijn voldaan als de werknemer op dat moment ingevolge de wettelijke regeling van de andere verdragsstaat verzekerd was. Het gaat hier om de verdragen met Joegoslavië, Kaapverdië, Tunesië en Turkije. De andere verdragen openen slechts voor de nabestaande in de zin van artikel 1, onder e, jo. de artikelen 3 en 4, Anw recht op een pro rata-halfwezenuitkering.

4.3.5.4 *Polygamie*

Op grond van artikel 23 van het verdrag met Marokko en artikel 30 van het verdrag met Tunesië wordt in geval van polygamie het weduwenpensioen tussen de rechthebbenden verdeeld. Deze regeling ziet niet op de verdeling van een halfwezenuitkering. Vanaf 1 juli 1996 kunnen meerdere weduwen aanspraak maken op een volledige halfwezenuitkering, indien zij ieder in een verschillend huishouden een of meer kinderen van de overledene verzorgen. Behoren meerdere weduwen met ieder één of meer halfwezen tot hetzelfde huishouden, dan wordt de halfwezenuitkering toegekend aan de weduwe met het jongste kind.
Pseudo-nabestaanden vallen buiten de verdelingsbepalingen van artikel 23 van het verdrag met Marokko en artikel 30 van het verdrag met Tunesië. Zij kunnen een volledige nabestaandenuitkering ontvangen, ongeacht het aantal echtgenotes van de overledene op datum overlijden.

4.3.5.5 *In mindering brengen van inkomen op pro rata temporis berekende uitkeringen*

Verdragen inzake sociale zekerheid bevatten dikwijls geen bepalingen met betrekking tot de vermindering van uitkeringen in verband met het ontvangen van soortgelijke uitkeringen of andere inkomsten. Behoudens andere voorschriften in een verdrag hanteert de SVB hierbij de volgende regels. Als een belanghebbende een pro rata temporis berekende nabestaandenuitkering of wezenuitkering ontvangt, worden soortgelijke uitkeringen uit de andere staat hierop niet in mindering gebracht. Ongelijksoortige uitkeringen en andere inkomsten worden op de nabestaandenuitkering in mindering gebracht en wel, onder toepassing van artikel 13 van het Inkomens- en samenloopbesluit Anw, voor een met de pro rata-breuk overeenkomend gedeelte.

Bijlage I

Boetebesluit AOW

Stcrt. 1996, 141, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 28 april 2000

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:
a. de AOW: de Algemene Ouderdomswet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. ouderdomspensioen: ouderdomspensioen of toeslag ingevolge Hoofdstuk III van de AOW;
d. de pensioengerechtigde: degene aan wie ouderdomspensioen is toegekend;
e. de partner: degene die op grond van artikel 1, tweede en derde lid AOW als echtgenoot van de pensioengerechtigde wordt beschouwd;
f. benadelingsbedrag: als gevolg van de overtreding van de mededelingsplicht door de Bank onverschuldigd betaald bruto pensioen, toeslag en vakantie-uitkering.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
a. de pensioengerechtigde;
b. de partner van de pensioengerechtigde;
c. de wettelijke vertegenwoordiger van de pensioengerechtigde.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen in het buitenland wonen.

Hoofdstuk 2 Verplichtingen

Artikel 3

De in artikel 49 AOW bedoelde mededelingsplicht heeft in ieder geval betrekking op de volgende verplichtingen:
a. het naar waarheid en volledig invullen van door de Bank toegezonden formulieren welke betrekking hebben op het ouderdomspensioen;
b. het als bewijsmateriaal overleggen van uitsluitend onvervalste documenten, dan wel afschriften daarvan, waarin, voorzover aan de belanghebbende bekend, geen onwaarheden worden vermeld;
c. het naar waarheid beantwoorden van vragen van de Bank;
d. het onverwijld melden van de volgende feiten of omstandigheden aangaande de pensioengerechtigde of diens partner:
1°. wijziging van nationaliteit;
2°. een verblijf van meer dan drie maanden buiten Nederland; hieronder worden mede

verstaan perioden van verblijf buiten Nederland die elkaar met een onderbreking van minder dan vier weken zijn opgevolgd, zodra de som van deze perioden meer dan drie maanden heeft bedragen;
3°. verhuizing naar een ander land;
4°. toekenning van een uitkering door een andere staat;
5°. het sluiten van een huwelijk dan wel een geregistreerd partnerschap;
6°. duurzaam een gezamenlijke huishouding gaan voeren met een partner;
7°. het weer gaan samenwonen met zijn wettige echtgenoot, van wie hij duurzaam gescheiden leefde;
8°. het niet meer op één adres wonen van de pensioengerechtigde en zijn partner;
9°. scheiding van tafel en bed tussen de pensioengerechtigde en zijn partner;
10°. echtscheiding dan wel ontbinding van een geregistreerd partnerschap;
11°. overlijden;
12°. een wijziging in de aard van het inkomen;
13°. een niet-conjuncturele verhoging van het inkomen van de partner van de pensioengerechtigde als die partner jonger is dan 65 jaar en de pensioengerechtigde een toeslag voor die partner ontvangt, tenzij de Bank aan de betrokkene een afwijkende termijn heeft gesteld voor melding van verhoging van het inkomen.

Hoofdstuk 3 Boetes

Artikel 4

1. Bij het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 3 legt de Bank een boete op.
2. Een verplichting als bedoeld in artikel 3, onder d wordt geacht niet te zijn nagekomen als de in artikel 2 genoemde personen een te melden feit of omstandigheid niet aan de Bank hebben medegedeeld binnen vier weken nadat het feit of de omstandigheid is ingetreden.
3. In afwijking van het eerste lid wordt geen boete opgelegd maar een schriftelijke waarschuwing gegeven indien het niet nakomen van de verplichting als bedoeld in artikel 3 niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van ouderdomspensioen, tenzij:
a. de Bank het gegronde vermoeden heeft dat de mededelingsplichtige zich schuldig heeft gemaakt aan een gedraging als bedoeld in artikel 63 AOW; of
b. het niet nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van twee jaar, te rekenen vanaf de datum waarop aan de mededelingsplichtige reeds eerder een zodanige waarschuwing is gegeven.
4. Een persoon bedoeld in artikel 2, eerste lid, wordt geacht een verplichting als bedoeld in artikel 3, onder d, te zijn nagekomen indien hij binnen de in het vorige lid bedoelde termijn van de Bank een formulier heeft ontvangen waarin naar het te melden feit of omstandigheid wordt gevraagd, en hij dit formulier met vermelding van dit feit of deze omstandigheid binnen de door de Bank voor terugzending gestelde termijn aan de Bank retourneert.

Artikel 5

1. De boete wordt opgelegd dan wel de waarschuwing wordt gegeven aan degene die zijn verplichting op grond van artikel 49 AOW heeft geschonden met betrekking tot

een omstandigheid of een feit dat van invloed kan zijn op het recht op, de hoogte van of de uitbetaling van het pensioen dat aan hem zelf is toegekend.

2. De boete wordt opgelegd dan wel de waarschuwing wordt gegeven aan degene die zijn verplichting op grond van artikel 49 AOW heeft geschonden met betrekking tot een omstandigheid of een feit dat van invloed kan zijn op het recht op, de hoogte van of de uitbetaling van het pensioen dat aan een ander is toegekend:

a. als aan degene aan wie dat pensioen is toegekend geen boete wordt opgelegd dan wel geen waarschuwing wordt gegeven;

b. als ten aanzien van degene aan wie dat pensioen is toegekend sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 10, eerste lid.

Artikel 6

Er bestaan de volgende boetecategorieën:
Eerste categorie: *f* 100
Tweede categorie: *f* 300
Derde categorie: *f* 600
Vierde categorie: *f* 900
Vijfde categorie: *f* 1200
Zesde categorie: *f* 1500
Zevende categorie: *f* 1800.

Artikel 7

1. Bij een benadelingsbedrag van *f* 0 tot *f* 100: een boete uit de eerste categorie;
   Bij een benadelingsbedrag van *f* 100 tot *f* 2000: een boete uit de tweede categorie;
   Bij een benadelingsbedrag van *f* 2000 tot *f* 4000: een boete uit de derde categorie;
   Bij een benadelingsbedrag van *f* 4000 tot *f* 6000: een boete uit de vierde categorie;
   Bij een benadelingsbedrag van *f* 6000 tot *f* 8000: een boete uit de vijfde categorie;
   Bij een benadelingsbedrag van *f* 8000 tot *f* 10.000: een boete uit de zesde categorie;
   Bij een benadelingsbedrag van *f* 10.000 en hoger: een boete uit de zevende categorie.
2. Bij de vaststelling van de boete worden tevens de artikelen 8 tot en met 11 in acht genomen.

Artikel 8

Indien de mededelingsplichtige binnen twee jaren na de dag waarop de oplegging van een boete als gevolg van het niet nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 3 aan hem is bekendgemaakt, opnieuw één of meer verplichtingen uit artikel 3 niet of niet behoorlijk nakomt, wordt de boete die voor het laatste vergrijp met toepassing van artikel 7 is vastgesteld, verhoogd met 50%.

Artikel 9

Vervallen

Artikel 10

1. Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting, genoemd in artikel 3, aan de mededelingsplichtige in

verminderde mate kan worden verweten, legt de Bank hem een boete op uit een lagere categorie.

2. In de situatie bedoeld in het eerste lid wordt de boete gehalveerd indien het benadelingsbedrag lager is dan *f* 100.
3. Indien op grond van artikel 5, tweede lid, onder b, aan een ander dan de in het eerste lid bedoelde persoon een boete wordt opgelegd, blijft oplegging van een boete aan de in het eerste lid bedoelde persoon achterwege.

Artikel 11

Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat een boete, vastgesteld met toepassing van de artikelen 7 tot en met 10, voor de belanghebbende onevenredig bezwaarlijk is, kan de Bank een boete opleggen uit een lagere categorie.

Hoofdstuk 4 Slotbepalingen

Artikel 12

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 13

Dit besluit wordt aangehaald als: Boetebesluit AOW.
Deze regeling wordt in de Staatscourant geplaatst.

Bijlage II

Maatregelbesluit AOW

Stcrt. 1996, 141, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 26 februari 1999, Stcrt. 54

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:
a. de AOW: de Algemene Ouderdomswet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. ouderdomspensioen: ouderdomspensioen of toeslag ingevolge Hoofdstuk III van de AOW;
d. de pensioengerechtigde: degene aan wie ouderdomspensioen is toegekend;
e. de partner: degene die op grond van artikel 1, tweede en derde lid AOW als echtgenoot van de pensioengerechtigde wordt beschouwd.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
a. de pensioengerechtigde;
b. de partner van de pensioengerechtigde;
c. de wettelijke vertegenwoordiger van de pensioengerechtigde.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen in het buitenland wonen.

Hoofdstuk 2 Maatregelen

Artikel 3

1. Indien degene op wie dit besluit van toepassing is de verplichting om op verzoek informatie verstrekken als bedoeld in artikel 49 AOW, niet binnen de door de Sociale Verzekeringsbank daarvoor vastgestelde termijn is nagekomen, of een verplichting, genoemd in de artikelen 3 tot en met 7 van de Controlevoorschriften AOW, niet of niet behoorlijk is nagekomen, wordt het ouderdomspensioen tijdelijk gedeeltelijk geweigerd.
2. De weigering, bedoeld in het eerste lid, vindt plaats door een bedrag, dat met inachtneming van artikel 4 dan wel artikel 6 is vastgesteld, in mindering te brengen op de eerstvolgende uit te betalen termijn of termijnen van het ouderdomspensioen.
3. In afwijking van het eerste lid vindt geen weigering plaats maar wordt een schriftelijke waarschuwing gegeven indien het niet tijdig nakomen van de verplichting om op verzoek informatie te verstrekken als bedoeld in artikel 49 AOW,

niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van ouderdomspensioen, tenzij:

a. door de Bank ter zake van het niet tijdig nakomen van de verplichting reeds een schorsingsbeslissing is genomen; of

b. het niet nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van twee jaar, te rekenen vanaf de datum waarop aan de mededelingsplichtige reeds eerder een zodanige waarschuwing is gegeven.

Artikel 4

1. Bij het na een schriftelijk rappel of een schriftelijke waarschuwing niet binnen twee weken, dan wel op een door de Bank nader vast te stellen tijdstip, nakomen van een verplichting als bedoeld in de artikelen 4 tot en met 7 van de Controlevoorschriften AOW, wordt een bedrag van *f* 50,– in mindering gebracht op het ouderdomspensioen.
2. Bij het niet nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 3 van de Controlevoorschriften AOW wordt een bedrag van *f* 50,– in mindering gebracht op het ouderdomspensioen.
3. Indien binnen een kalendermaand twee of meer verplichtingen, genoemd in de artikelen 3 tot en met 7 van de Controlevoorschriften AOW, niet worden nagekomen, wordt eenmaal het in het eerste lid genoemde bedrag op het ouderdomspensioen in mindering gebracht.
4. Indien binnen twee jaren na de dag waarop een weigering als gevolg van het niet nakomen van één of meer verplichtingen is bekendgemaakt, opnieuw één of meer verplichtingen niet worden nagekomen, wordt een bedrag van *f* 75,– in mindering gebracht op het ouderdomspensioen.

Artikel 5

Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting zoals opgelegd in de Controlevoorschriften AOW niet kan worden verweten aan degene aan wie de verplichting is opgelegd, worden de artikelen 3 en 4 niet toegepast.

Artikel 6

Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting zoals opgelegd in de Controlevoorschriften AOW aan degene aan wie de verplichting is opgelegd in verminderde mate kan worden verweten, wordt het bedrag dat is vastgesteld met toepassing van artikel 4 gehalveerd.

Hoofdstuk 3 Slotbepalingen

Artikel 7

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 8

Dit besluit wordt aangehaald als: Maatregelbesluit AOW.
Deze regeling wordt in de Staatscourant geplaatst.

Bijlage III

Controlevoorschriften AOW

Stcrt. 1996, 141, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 26 september 1997, Stcrt. 187

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:
a. de AOW: de Algemene Ouderdomswet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. ouderdomspensioen: ouderdomspensioen of toeslag ingevolge Hoofdstuk III van de AOW;
d. de pensioengerechtigde: degene aan wie ouderdomspensioen is toegekend;
e. de partner: degene die op grond van artikel 1, tweede en derde lid AOW als echtgenoot van de pensioengerechtigde wordt beschouwd.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
a. de pensioengerechtigde;
b. de partner van de pensioengerechtigde;
c. de wettelijke vertegenwoordiger van de pensioengerechtigde;
d. de instelling waaraan ingevolge artikel 20 AOW ouderdomspensioen wordt uitbetaald.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen in het buitenland wonen en als de in het eerste lid bedoelde instelling in het buitenland is gevestigd.

Hoofdstuk 2 Verplichtingen

Artikel 3

1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling stelt de Bank binnen vier weken in kennis van een wijziging in het adres van de pensioengerechtigde of diens partner.
2. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling stelt de Bank binnen vier weken in kennis van verandering in het sociaal-fiscaal nummer van de pensioengerechtigde of zijn partner.

Artikel 4

1. Op verzoek van de Bank verstrekt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling binnen de door de Bank gestelde termijn en met gebruikmaking van de

door de Bank ter beschikking gestelde formulieren informatie welke van belang kan zijn voor het recht op, de hoogte van of de uitbetaling van het pensioen.

2. Op verzoek van de Bank legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling binnen de door de Bank gestelde termijn over:

a. een naar waarheid en volledig ingevuld, ondertekend formulier inzake het inkomen van de partner van de pensioengerechtigde, met betrekking tot perioden waarin die partner jonger is dan 65 jaar;

b. bewijsstukken van het inkomen van die partner;

c. bewijsstukken met betrekking tot het al dan niet voeren van een gezamenlijke huishouding met een partner;

d. andere door de Bank gevraagde bewijsstukken welke van belang zijn voor de vaststelling van het recht op, de hoogte van of de uitbetaling van het pensioen.

Artikel 5

1. Op verzoek van de Bank geeft de in artikel 2, eerste lid bedoelde persoon of instelling op een door de Bank vastgesteld tijdstip aan de Bank boeken, documenten en andere informatiedragers ter inzage en stelt deze voor het maken van een kopie ter beschikking.
2. Op verzoek van de Bank verstrekt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling aan de Bank terstond een geldig identificatiebewijs, zoals bedoeld in de Wet op de Identificatieplicht, ter inzage en stelt dit voor het maken van een kopie ter beschikking.
3. Woont de pensioengerechtigde of diens partner in het buitenland, dan legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling op verzoek van de Bank op door de Bank vast te stellen tijdstippen een door een bevoegde autoriteit gewaarmerkt levensbewijs van degene die buiten Nederland woont over.

Artikel 6

1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon verschijnt, indien hij in Nederland woont, na een oproep van de Bank op het kantoor van de Bank en verstrekt de gevraagde gegevens.
2. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon verschijnt, indien hij buiten Nederland woont, na een oproep van de Bank op een door de Bank te bepalen kantoor en verstrekt de gevraagde gegevens.

Artikel 7

De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling maakt controle mogelijk door personen die daarmee door de Bank zijn belast.

Hoofdstuk 3 Slotbepalingen

Artikel 8

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan twee dagen na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 9

Dit besluit wordt aangehaald als: ’Controlevoorschriften AOW’.
Deze regeling wordt in de Staatscourant geplaatst.

Bijlage IV

Boetebesluit Anw

Stcrt. 1996, 141, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 28 april 2000

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:
a. de Anw: de Algemene nabestaandenwet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. uitkering: een nabestaandenuitkering, halfwezenuitkering of wezenuitkering als bedoeld in hoofdstuk 3, Afdeling I, van de Anw;
d. de uitkeringsgerechtigde: degene aan wie een uitkering is toegekend;
e. nabestaande: degene aan wie een nabestaandenuitkering of een halfwezenuitkering is toegekend dan wel die voor een zodanige uitkering in aanmerking wenst te komen;
f. kind: het kind van de nabestaande in de zin van artikel 5 Anw, voorzover dit kind ongehuwd is, jonger is dan 18 jaar en niet tot het huishouden van een ander dan de nabestaande behoort;
g. wees: degene aan wie een wezenuitkering is toegekend, die een zodanige uitkering heeft aangevraagd dan wel voor wie een zodanige uitkering is aangevraagd;
h. benadelingsbedrag: als gevolg van de overtreding van de mededelingsplicht door de Bank onverschuldigd betaalde bruto uitkering.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
a. de nabestaande;
b. de wees;
c. de wettelijke vertegenwoordiger van de nabestaande of de wees.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen in het buitenland wonen.

Hoofdstuk 2 Verplichtingen

Artikel 3

1. De in artikel 35 Anw bedoelde mededelingsplicht heeft in ieder geval betrekking op de volgende verplichtingen:
a. het naar waarheid en volledig invullen van door de Bank toegezonden formulieren welke betrekking hebben op de uitkering;
b. het als bewijsmateriaal overleggen van uitsluitend onvervalste documenten, dan wel afschriften daarvan, waarin, voorzover aan de belanghebbende bekend, geen onwaarheden worden vermeld;

c. het naar waarheid beantwoorden van vragen van de Bank;

d. het onverwijld melden van de volgende feiten of omstandigheden aangaande de uitkeringsgerechtigde of degene die voor een uitkering in aanmerking wenst te komen:
1°. het niet langer bezitten van de nationaliteit van één der Lid-Staten van de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte, indien de overledene onderworpen is geweest aan de wetgeving van tenminste één van deze Lid-Staten, en de overledene op het moment van overlijden niet de nationaliteit van één van deze Lid-Staten bezat;
2°. verhuizing, met uitzondering van verhuizing van het gehele gezin binnen Nederland;
3°. een verblijf van meer dan drie maanden buiten Nederland; hieronder worden mede verstaan perioden van verblijf buiten Nederland die elkaar met een onderbreking van minder dan vier weken zijn opgevolgd, zodra de som van deze perioden meer dan drie maanden heeft bedragen;
4°. het rechtens zijn ontnomen van zijn vrijheid;

e. het onverwijld melden van de volgende feiten en omstandigheden aangaande degene die een nabestaandenuitkering ontvangt of hiervoor in aanmerking wenst te komen:
1°. het sluiten van een huwelijk of een samenlevingscontract, dan wel het aangaan van een geregistreerd partnerschap;
2°. een gezamenlijke huishouding gaan voeren met een partner;
3°. het gaan verwerven van inkomen uit arbeid;
4°. het gaan ontvangen van een uitkering;
5°. een niet-conjuncturele wijziging van het inkomen uit arbeid, of van de uitkering, tenzij de Bank een afwijkende termijn heeft gesteld voor melding van wijziging van het inkomen;
6°. een wijziging in de aard van het inkomen;.
7°. het niet langer arbeidsongeschikt zijn in de zin van artikel 11 Anw.
8°. indien de belanghebbende deel uitmaakt van een meerpersoonshuishouden: het vertrek van een persoon uit, dan wel het gaan deelnemen van een persoon aan dit huishouden.

f. het onverwijld melden van de volgende feiten en omstandigheden aangaande het kind:
1°. het niet langer behoren tot het huishouden van de nabestaande;
2°. het gaan behoren tot het huishouden van een ander;.
3°. het sluiten van een huwelijk of een samenlevingscontract, dan wel het aangaan van een geregistreerd partnerschap;
4°. het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding met een partner;
5°. een verblijf van meer dan drie maanden buiten Nederland; hieronder worden mede verstaan perioden van verblijf buiten Nederland die elkaar met een onderbreking van minder dan vier weken zijn opgevolgd, zodra de som van deze perioden meer dan drie maanden heeft bedragen;
6°. verhuizing naar een ander land;
7°. het rechtens zijn ontnomen van zijn vrijheid;.
8°. het bestaan van aanspraak op gezinsbijslag of wezenuitkering krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat van de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte;
9°. indien het kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is: het bijdragen in het onderhoud van het kind door anderen of verandering in de hoogte van deze onderhoudsbijdrage;
10°. indien het kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is: inkomen van het kind;

11°. verlies door de nabestaande van het ouderlijk gezag, dan wel het niet langer uitoefenen van de ouderlijke zorg over het kind;
12°. adoptie van het kind door de (huwelijks)partner van de nabestaande;
13°. overlijden.

g. het onverwijld melden van de volgende feiten en omstandigheden aangaande de wees:
1°. erkenning of adoptie van de wees;
2°. het bestaan van aanspraak op wezenuitkering of gezinsbijslag voor het kind krachtens de wetgeving van een andere Lid-Staat van de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte.

h. het onverwijld melden van de volgende feiten en omstandigheden aangaande de wees die de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt:
1°. het niet langer arbeidsongeschikt zijn in de zin van artikel 11 Anw;
2°. het niet langer volgen van lessen of stages in verband met het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding gedurende tenminste 213 klokuren per kwartaal;
3°. het sluiten van een huwelijk of een samenlevingscontract, dan wel het aangaan van een geregistreerd partnerschap door een wees als bedoeld in artikel 26, eerste lid, onder c, Anw;
4°. het een gezamenlijke huishouding gaan voeren met een partner door een wees als bedoeld in artikel 26, eerste lid, onder c, Anw;
5°. het feit dat de voor werkzaamheden beschikbare tijd van een wees als bedoeld in artikel 26, eerste lid, onder c, Anw, niet langer grotendeels in beslag wordt genomen door de verzorging van zijn huishouden;
6°. het feit dat tot het huishouden van een wees als bedoeld in artikel 26, eerste lid, onder c, Anw niet langer een andere wees behoort;

2. In afwijking van het eerste lid, onder d, e, en f heeft de nabestaande aan wie een uitkering is toegekend maar die in verband met het bepaalde in artikel 18 Anw geen uitkering ontvangt, de verplichting uitsluitend de volgende feiten of omstandigheden onverwijld te melden:
1°. het sluiten van een huwelijk of een samenlevingscontract;
2°. een gezamenlijke huishouding gaan voeren met een partner;
3°. het niet langer arbeidsongeschikt zijn in de zin van artikel 11 Anw;
4°. het feit dat het kind tot het huishouden van een ander gaat behoren;
5°. het sluiten van een huwelijk of een samenlevingscontract door het kind van de nabestaande;
6°. het feit dat het kind van de nabestaande een gezamenlijke huishouding gaat voeren met een partner;
7°. verlies door de nabestaande van het ouderlijk gezag, dan wel het niet langer uitoefenen van de ouderlijke zorg over het kind.

3. In afwijking van het eerste lid, onder e, 3, 4 en 5, is degene aan wie uitsluitend een inkomensonafhankelijke uitkering is toegekend, verplicht onverwijld aan de Bank te melden:
1°. het gaan ontvangen van een uitkering op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen of een uitkering op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jong gehandicapten;
2°. het gaan ontvangen van een uitkering aan nagelaten betrekkingen ingevolge de sociale wetgeving van één of meer Mogendheden;
3°. een niet-conjuncturele wijziging van de uitkering, bedoeld onder 1 en 2, tenzij de Bank een afwijkende termijn heeft gesteld voor melding van wijziging van het inkomen.

Hoofdstuk 3 Boetes

Artikel 4

1. Bij het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 3 legt de Bank een boete op.
2. Een verplichting als bedoeld in artikel 3, onder d tot en met h wordt geacht niet te zijn nagekomen als de in artikel 2 genoemde personen een te melden feit of omstandigheid niet aan de Bank hebben medegedeeld binnen vier weken nadat het feit of de omstandigheid is ingetreden.
3. In afwijking van het eerste lid wordt geen boete opgelegd maar een schriftelijke waarschuwing gegeven indien het niet nakomen van de verplichting als bedoeld in artikel 3 niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van uitkering, tenzij:

a. de Bank het gegronde vermoeden heeft dat de mededelingsplichtige zich schuldig heeft gemaakt aan een gedraging als bedoeld in artikel 75, tweede lid, Anw; of

b. het niet nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van twee jaar, te rekenen vanaf de datum waarop aan de mededelingsplichtige reeds eerder een zodanige waarschuwing is gegeven.

4. Een persoon bedoeld in artikel 2, eerste lid, wordt geacht een verplichting als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder d tot en met h, tweede lid, of derde lid, te zijn nagekomen indien hij binnen de in het vorige lid bedoelde termijn van de Bank een formulier heeft ontvangen waarin naar het te melden feit of de te melden omstandigheid wordt gevraagd, en hij dit formulier met vermelding van dit feit of deze omstandigheid binnen de door de Bank voor terugzending gestelde termijn aan de Bank retourneert.

Artikel 5

1. De boete wordt opgelegd dan wel de waarschuwing wordt gegeven, aan degene die zijn verplichting op grond van artikel 35 Anw heeft geschonden met betrekking tot een omstandigheid of een feit dat van invloed kan zijn op het recht op uitkering, het geldend maken van het recht op uitkering, de hoogte van of de uitbetaling van de uitkering die aan hem zelf is toegekend.
2. Indien de in het eerste lid bedoelde persoon een wettelijke vertegenwoordiger heeft, wordt de boete opgelegd dan wel de waarschuwing gegeven, aan deze wettelijke vertegenwoordiger.

Artikel 6

Er bestaan de volgende boetecategorieën:
Eerste categorie: *f* 100
Tweede categorie: *f* 300
Derde categorie: *f* 600
Vierde categorie: *f* 900
Vijfde categorie: *f* 1200
Zesde categorie: *f* 1500
Zevende categorie: *f* 1800

Artikel 7

1. De op te leggen boete is:
   bij een benadelingsbedrag van ƒ 0 tot ƒ 100: een boete uit de eerste categorie;
   bij een benadelingsbedrag van ƒ 100 tot ƒ 2000: een boete uit de tweede categorie;
   bij een benadelingsbedrag van ƒ 2000 tot ƒ 4000: een boete uit de derde categorie;
   bij een benadelingsbedrag van ƒ 4000 tot ƒ 6000: een boete uit de vierde categorie;
   bij een benadelingsbedrag van ƒ 6000 tot ƒ 8000: een boete uit de vijfde categorie;
   bij een benadelingsbedrag van ƒ 8000 tot ƒ 10.000: een boete uit de zesde categorie;
   bij een benadelingsbedrag van ƒ 10.000 en hoger: een boete uit de zevende categorie.
2. Bij de vaststelling van de boete worden tevens de artikelen 8 tot en met 11 in acht genomen.

Artikel 8

Indien de mededelingsplichtige binnen twee jaren na de dag waarop de oplegging van een boete als gevolg van het niet nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 3 aan hem is bekendgemaakt, opnieuw één of meer verplichtingen uit artikel 3 niet of niet behoorlijk nakomt, wordt de boete die voor het laatste vergrijp met toepassing van artikel 7 is vastgesteld, verhoogd met 50%.

Artikel 9

Vervallen

Artikel 10

1. Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting, genoemd in artikel 3, aan de mededelingsplichtige in verminderde mate kan worden verweten, legt de Bank hem een boete op uit een lagere categorie.
2. In de situatie bedoeld in het eerste lid wordt de boete gehalveerd indien het benadelingsbedrag lager is dan ƒ 100.

Artikel 11

Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat een boete, vastgesteld met toepassing van de artikelen 7 tot en met 10, voor de belanghebbende onevenredig bezwaarlijk is, kan de Bank een boete opleggen uit een lagere categorie.

Hoofdstuk 4 Slotbepalingen

Artikel 12

Deze regeling treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 13

Deze regeling wordt aangehaald als: Boetebesluit Anw.
Deze regeling zal in de Staatscourant worden geplaatst.

Bijlage V

Controlevoorschriften Anw

Stcrt. 1996, 141, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 26 september 1997, Stcrt. 187

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:
a. de Anw: de Algemene nabestaandenwet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. uitkering: een nabestaandenuitkering, halfwezenuitkering of wezenuitkering als bedoeld in Hoofdstuk 3, Afdeling I, van de Anw;
d. de uitkeringsgerechtigde: degene aan wie een uitkering is toegekend;
e. nabestaande: degene die een nabestaandenuitkering of een halfwezen-uitkering ontvangt dan wel voor een zodanige uitkering in aanmerking wenst te komen;
f. kind: het kind van de nabestaande in de zin van artikel 5 Anw, voorzover dit kind ongehuwd is, jonger is dan 18 jaar en niet tot het huishouden van een ander dan de nabestaande behoort;
g. wees: degene aan wie een wezenuitkering is toegekend, die een zodanige uitkering heeft aangevraagd dan wel voor wie een zodanige uitkering is aangevraagd.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
a. de nabestaande;
b. de wees;
c. de wettelijke vertegenwoordiger van de nabestaande of de wees;
d. de instelling waaraan ingevolge artikel 49 of artikel 57 Anw de uitkering wordt uitbetaald.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen in het buitenland wonen en als de in het eerste lid bedoelde instelling in het buitenland is gevestigd.

Hoofdstuk 2 Algemene verplichtingen

Artikel 3

1. Degene die in aanmerking wil komen voor een uitkering dient een schriftelijke aanvraag, ondertekend en gedateerd in. Hij maakt gebruik van een door de Bank ter beschikking gesteld formulier.
2. Het formulier wordt ingediend op een door de Bank aangegeven adres.

Artikel 4

1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling stelt de Bank binnen vier weken in kennis van een wijziging in het adres van de uitkeringsgerechtigde of zijn wettelijke vertegenwoordiger.
2. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling stelt de Bank binnen vier weken in kennis van verandering in het sociaal-fiscaal nummer van de uitkeringsgerechtigde.

Artikel 5

1. Op verzoek van de Bank verstrekt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon binnen de door de Bank gestelde termijn informatie welke van belang kan zijn voor het recht op of de hoogte van de uitkering, het geldend maken van het recht op uitkering of de uitbetaling van de uitkering.
2. Op verzoek van de Bank legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling binnen de door de Bank gestelde termijn bewijsstukken over welke van belang zijn voor de vaststelling van het recht op uitkering of de hoogte van de uitkering.

Artikel 6

1. Op verzoek van de Bank geeft de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling op een door de Bank vastgesteld tijdstip aan de Bank boeken, documenten en andere informatiedragers ter inzage en stelt deze voor het maken van een kopie ter beschikking.
2. Op verzoek van de Bank verstrekt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling aan de Bank terstond een geldig identificatiebewijs, zoals bedoeld in de Wet op de Identificatieplicht, ter inzage en stelt dit voor het maken van een kopie ter beschikking.
3. Woont de uitkeringsgerechtigde of het kind in het buitenland, dan legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling op verzoek van de Bank op door de Bank vast te stellen tijdstippen een door een bevoegde autoriteit gewaarmerkt levensbewijs van degene die buiten Nederland woont over.

Artikel 7

1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon verschijnt, indien hij in Nederland woont, na een oproep van de Bank op het kantoor van de Bank en verstrekt de gevraagde gegevens.
2. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon verschijnt, indien hij buiten Nederland woont, na een oproep van de Bank op een door de Bank te bepalen kantoor en verstrekt de gevraagde gegevens.

Artikel 8

De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling maakt controle mogelijk door personen die daarmee door de Bank zijn belast.

Hoofdstuk 3 Bijzondere verplichtingen bij aanspraak op nabestaandenuitkering

Artikel 9

Op verzoek van de Bank legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling binnen de door de Bank gestelde termijn over:
1. een naar waarheid en volledig ingevuld, ondertekend formulier inzake het inkomen van de nabestaande;
2. bewijsstukken van dit inkomen;
3. een naar waarheid en volledig ingevuld, ondertekend formulier inzake de leefsituatie van de nabestaande;
4. indien het in artikel 14, eerste lid, onder a, Anw bedoelde kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is en inkomen heeft: bewijsstukken van dit inkomen;
5. indien het in artikel 14, eerste lid, onder a, Anw bedoelde kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is en een derde in het onderhoud van dit kind bijdraagt: bewijsstukken van deze bijdrage;
6. indien het in artikel 14, eerste lid, onder a, Anw bedoelde kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is en niet tot het huishouden van de nabestaande behoort: een opgave van de bijdrage van de nabestaande in het onderhoud van het kind en bewijsstukken van deze bijdrage.

Hoofdstuk 4 Bijzondere verplichtingen bij aanspraak op halfwezenuitkering

Artikel 10

Op verzoek van de Bank legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon of instelling binnen de door de Bank gestelde termijn over:
1. indien het in artikel 22 Anw bedoelde kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is en inkomen heeft: bewijsstukken van dit inkomen;
2. indien het in artikel 22 Anw bedoelde kind geen eigen of aangehuwd kind van de nabestaande is en een derde in het onderhoud van dit kind bijdraagt: bewijsstukken van deze bijdrage.

Hoofdstuk 5 Bijzondere verplichtingen bij aanspraak op wezenuitkering

Artikel 11

Als de wees 16 jaar of ouder is en onderwijs volgt, zorgt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon ervoor dat, op verzoek van de Bank, een schoolverklaring door de onderwijsinstelling wordt ingevuld en ondertekend. Daarna zendt deze persoon de verklaring binnen de door de Bank gestelde termijn naar de Bank.

Hoofdstuk 6 Slotbepalingen

Artikel 12

Deze regeling treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 13

Deze regeling wordt aangehaald als: Controlevoorschriften Anw.
Deze regeling zal in de Staatscourant worden geplaatst.

Bijlage VI

Maatregelbesluit Anw

Stcrt. 1996, 141, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 28 januari 2000, Stcrt. 34

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:
a. de Anw: de Algemene nabestaandenwet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. uitkering: een nabestaandenuitkering, halfwezenuitkering of wezenuitkering als bedoeld in Hoofdstuk 3, Afdeling I, van de Anw;
d. nabestaande: degene die een nabestaandenuitkering of een halfwezen-uitkering ontvangt dan wel voor een zodanige uitkering in aanmerking wenst te komen;
e. wees: degene aan wie een wezenuitkering is toegekend, die een zodanige uitkering heeft aangevraagd dan wel voor wie een zodanige uitkering is aangevraagd.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
a. de nabestaande;
b. de wees;
c. de wettelijke vertegenwoordiger van de nabestaande of de wees.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen in het buitenland wonen.

Hoofdstuk 2 Maatregelen

Artikel 3

1. Indien degene op wie dit besluit van toepassing is de verplichting om op verzoek informatie te verstrekken als bedoeld in artikel 35 Anw, niet binnen de door de Sociale Verzekeringsbank daarvoor vastgestelde termijn is nagekomen, of een verplichting, genoemd in de artikelen 3 tot en met 11 van de Controlevoorschriften Anw, niet of niet behoorlijk is nagekomen, wordt de uitkering tijdelijk gedeeltelijk geweigerd.
2. De weigering, bedoeld in het eerste lid, vindt plaats door een bedrag, dat met inachtneming van artikel 4 dan wel artikel 6 is vastgesteld, in mindering te brengen op de eerstvolgende uit te betalen termijn of termijnen van de uitkering.
3. In afwijking van het eerste lid vindt geen weigering plaats maar wordt een schriftelijke waarschuwing gegeven indien het niet tijdig nakomen van de verplichting om op verzoek informatie te verstrekken als bedoeld in artikel 35 Anw,

niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van uitkering, tenzij:

a. door de Bank ter zake van het niet tijdig nakomen van de verplichting reeds een schorsingsbeslissing is genomen; of

b. het niet nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van twee jaar, te rekenen vanaf de datum waarop aan de mededelingsplichtige reeds eerder een zodanige waarschuwing is gegeven.

Artikel 4

1. Bij het na een schriftelijk rappel of een schriftelijke waarschuwing niet binnen twee weken, dan wel op een door de Bank nader vast te stellen tijdstip, nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 37 Anw of in de artikelen 3 en 5 tot en met 11 van de Controlevoorschriften Anw, wordt eenmalig een bedrag van *f* 50,– in mindering gebracht op de uitkering.
2. Bij het niet nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 4 van de Controlevoorschriften Anw wordt eenmalig een bedrag van *f* 50,– in mindering gebracht op de uitkering.
3. Indien binnen een kalendermaand twee of meer verplichtingen, genoemd in de artikelen 3 tot en met 11 van de Controlevoorschriften Anw, niet worden nagekomen, wordt eenmaal het in het eerste lid genoemde bedrag op de uitkering in mindering gebracht.
4. Indien binnen twee jaren na de dag waarop een weigering als gevolg van het niet nakomen van één of meer verplichtingen is bekendgemaakt, opnieuw één of meer verplichtingen niet worden nagekomen, wordt eenmalig een bedrag van *f* 75,– in mindering gebracht op de uitkering.

Artikel 5

Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting zoals opgelegd in de Controlevoorschriften Anw niet kan worden verweten aan degene aan wie de verplichting is opgelegd, worden de artikelen 3 en 4 niet toegepast.

Artikel 6

Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting zoals opgelegd in de Controlevoorschriften Anw aan degene aan wie de verplichting is opgelegd in verminderde mate kan worden verweten, wordt het bedrag dat is vastgesteld met toepassing van artikel 4 gehalveerd.

Hoofdstuk 3 Slotbepalingen

Artikel 7

Deze regeling treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 8

Deze regeling wordt aangehaald als: Maatregelbesluit Anw.
Deze regeling zal in de Staatscourant worden geplaatst.

Bijlage VII

Boetebesluit AKW

Stcrt. 1998, 126, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 28 april 2000

Hoofdstuk 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:
a. de AKW: de Algemene Kinderbijslagwet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. kinderbijslag: kinderbijslag in de zin van de hoofdstukken III en IV AKW;
d. kind: een eigen kind, een aangehuwd kind of een pleegkind als bedoeld in artikel 7, eerste lid, of artikel 26, eerste lid, AKW waarvoor kinderbijslag is aangevraagd of dat van invloed is op de hoogte van de kinderbijslag, en ten opzichte waarvan men niet van de verplichting tot het opgeven van wijzigingen is ontslagen;
e. partner: de man of vrouw met wie de aanvrager een huishouden vormt;
f. benadelingsbedrag: de als gevolg van de overtreding van de mededelingsverplichting door de Bank onverschuldigd betaalde kinderbijslag

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
a. de persoon die kinderbijslag ontvangt of hiervoor in aanmerking wenst te komen;
b. de partner van degene die kinderbijslag heeft aangevraagd of ontvangt, mits de partner zelf recht heeft op kinderbijslag;
c. de persoon aan wie op grond van artikel 21 AKW kinderbijslag wordt betaald.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen of het kind waarvoor kinderbijslag is aangevraagd, buiten Nederland wonen.

Hoofdstuk 2

Verplichtingen

Artikel 3

De bij artikel 15 AKW opgelegde mededelingsverplichting heeft in ieder geval betrekking op de volgende verplichtingen:

1. het melden van de volgende feiten of omstandigheden aangaande de aanvrager of diens partner:
a. het stoppen met werken in het buitenland;

b. het in Nederland gaan werken, terwijl de partner buiten Nederland werkt of een buitenlandse uitkering krijgt.

2. het verrichten van de volgende handelingen:

a. het indienen van een naar waarheid en volledig ingevuld aanvraagformulier;

b. het naar waarheid en volledig invullen van andere door de Bank toegezonden formulieren welke betrekking hebben op de kinderbijslag;

c. het als bewijsmateriaal overleggen van uitsluitend onvervalste documenten, dan wel afschriften daarvan, waarin, voorzover aan de betrokkene bekend, geen onwaarheden worden vermeld;

d. het naar waarheid beantwoorden van vragen van de Bank;

e. het onverwijld melden van de volgende feiten of omstandigheden aangaande de aanvrager of diens partner:

1°. verhuizing, met uitzondering van verhuizing van het gehele gezin binnen Nederland;

2°. een verblijf van meer dan drie maanden buiten Nederland; hieronder worden mede verstaan perioden van verblijf buiten Nederland die elkaar met een onderbreking van minder dan vier weken zijn opgevolgd, zodra de som van deze perioden meer dan drie maanden heeft bedragen;

3°. het in het buitenland gaan werken;

4°. het gaan ontvangen of wijzigen van kinderbijslag dan wel gezinsbijslag van anderen dan de Bank;

5°. het gaan ontvangen van een buitenlandse uitkering;

6°. het stoppen met werken in Nederland, terwijl de partner buiten Nederland werkt of een buitenlandse uitkering ontvangt;

7°. het sluiten of eindigen van een huwelijk, een geregistreerd partnerschap of een notarieel samenlevingscontract;

8°. het overlijden;

9°. het verlies van de voogdij of de tijdelijke voogdij over een kind.

f. het onverwijld melden van de volgende feiten of omstandigheden aangaande het kind:

1°. verhuizing, met uitzondering van verhuizing van het gehele gezin binnen Nederland;

2°. een verblijf van meer dan drie maanden buiten Nederland; hieronder worden mede verstaan perioden van verblijf buiten Nederland die elkaar met een onderbreking van minder dan vier weken zijn opgevolgd, zodra de som van deze perioden meer dan drie maanden heeft bedragen;

3°. het niet meer behoren tot het huishouden van de aanvrager;

4°. het weer gaan behoren tot het huishouden van de aanvrager;

5°. het sluiten of eindigen van een huwelijk of een notarieel samenlevingscontract;

6°. het overlijden.

g. indien het kinderen betreft die jonger zijn dan zestien jaar en niet tot het huishouden van de belanghebbende behoren, of zestien jaar en ouder zijn, het onverwijld uit eigen beweging melden van:

1°. het wijzigen van de bijdrage van de aanvrager of de partner in de onderhoudskosten van een kind als:

– het kind tot het huishouden van een ander behoort;

– de verzekerde alimentatieplichtig is;

– het kind niet in Nederland verblijft en niet in een andere Lid-Staat van de Europese Unie of in een andere Staat die partij is bij de overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte woont, dan wel in een Staat waarmee Nederland

een Verdrag inzake sociale zekerheid heeft gesloten op grond waarvan voor de toepassing vande Nederlandse wettelijke regeling inzake kinderbijslag het wonen van kinderen op het grondgebied van die Staat moet worden gelijkgesteld met het wonen op het grondgebied van Nederland of
– een derde bijdraagt in het onderhoud van het kind;
2°. het feit dat het kind gaat behoren tot het huishouden van een ander;
3°. het feit dat het kind in een ander land gaat wonen dan een land als bedoeld onder 1°, derde gedachtenstreepje;
4°. het bijdragen in het onderhoud van het kind door anderen of de verandering in de hoogte daarvan;
5°. de inkomsten van het kind en de veranderingen in de hoogte daarvan;
6°. het stoppen met het naar school gaan van of met het volgen van een opleiding door het kind;
7°. het naar een andere school of opleiding gaan door het kind;
8°. het gaan werken door het kind;
9°. het aanbod van een dienstbetrekking aan het werkloze kind;
10°. het minder dan 45% arbeidsongeschikt worden door het kind;
11°. ziekte van het kind indien deze langer duurt dan drie maanden.
12°. de toekenning van studiefinanciering aan een kind anders dan in verband met het bereiken van de leeftijd van achttien jaar.

Hoofdstuk 3

Boeten

Artikel 4

1. Bij het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 3 legt de Bank een boete op.
2. Een verplichting als bedoeld in artikel 3, onderdeel 2, onder e, f en g wordt geacht niet te zijn nagekomen als de in artikel 2, eerste lid, genoemde personen een te melden feit of omstandigheid niet aan de Bank hebben medegedeeld binnen vier weken nadat het feit of de omstandigheid is ingetreden.
3. In afwijking van het eerste lid wordt geen boete opgelegd maar een schriftelijke waarschuwing gegeven indien het niet nakomen van de verplichting als bedoeld in artikel 3 niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van kinderbijslag, tenzij:

a. de Bank het gegronde vermoeden heeft dat de mededelingsplichtige zich schuldig heeft gemaakt aan een gedraging als bedoeld in artikel 34 AKW; of

b. het niet nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van twee jaar, te rekenen vanaf de datum waarop aan de mededelingsplichtige reeds eerder een zodanige waarschuwing is gegeven.

4. Een persoon bedoeld in artikel 2, eerste lid, wordt geacht een verplichting als bedoeld in artikel 3, eerste lid, dan wel tweede lid, onder e tot en met g, te zijn nagekomen indien hij binnen de in het vorige lid bedoelde termijn van de Bank een formulier heeft ontvangen waarin naar het te melden feit of de te melden omstandigheid wordt gevraagd, en hij dit formulier met vermelding van dit feit of deze omstandigheid binnen de door de Bank voor terugzending gestelde termijn aan de Bank retourneert.

Artikel 5

1. De boete wordt opgelegd , dan wel de waarschuwing wordt gegeven, aan degene die zijn verplichting op grond van artikel 15 AKW heeft geschonden met betrekking tot een omstandigheid of een feit dat van invloed is op het recht op, de hoogte van, het geldend maken van het recht op of het uit te betalen bedrag aan kinderbijslag waarop hijzelf recht heeft en die aan hem zelf wordt uitbetaald.
2. De boete wordt opgelegd, dan wel de waarschuwing wordt gegeven, aan degene die zijn verplichting op grond van artikel 15 AKW heeft geschonden met betrekking tot een omstandigheid of een feit dat van invloed is op het recht op, de hoogte van, het geldend maken van het recht op of het uit te betalen bedrag aan kinderbijslag waarop een ander recht heeft, dan wel die aan een ander wordt uitbetaald:

a. als aan degene die recht heeft op die kinderbijslag en aan wie die kinderbijslag wordt uitbetaald, geen boete wordt opgelegd, dan wel geen waarschuwing wordt gegeven.

b. ls ten aanzien van degene die recht heeft op die kinderbijslag en aan wie die kinderbijslag wordt uitbetaald sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 10, eerste lid.

Artikel 6

Er bestaan de volgende boetecategoriën:
Eerste categorie: *f* 100
Tweede categorie: *f* 300
Derde categorie: *f* 600
Vierde categorie: *f* 900
Vijfde categorie: *f* 1200
Zesde categorie: *f* 1500
Zevende categorie: *f* 1800

Artikel 7

1. De op te leggen boete is:

a. bij overtreding van een verplichting als bedoeld in artikel 3, onderdeel 1: een boete uit de eerste categorie;

b. bij overtreding van een verplichting als bedoeld in artikel 3, onderdeel 2;
bij een benadelingsbedrag van *f* 0 tot *f* 100: een boete uit de eerste categorie;
bij een benadelingsbedrag van *f* 100 tot *f* 2000: een boete uit de tweede categorie;
bij een benadelingsbedrag van *f* 2000 tot *f* 4000: een boete uit de derde categorie;
bij een benadelingsbedrag van *f* 4000 tot *f* 6000: een boete uit de vierde categorie;
bij een benadelingsbedrag van *f* 6000 tot *f* 8000: een boete uit de vijfde categorie;
bij een benadelingsbedrag van *f* 8000 tot *f* 10 000: een boete uit de zesde categorie;
bij een benadelingsbedrag van *f* 10 000 en hoger: een boete uit de zevende categorie.

2. Bij de vaststelling van de boete worden tevens de artikelen 8 tot en met 11 in acht genomen.

Artikel 8

Indien de mededelingsplichtige binnen twee jaren na de dag waarop de oplegging van een boete als gevolg van het niet nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 3 aan hem is bekendgemaakt, opnieuw één of meer verplichtingen uit artikel 3 niet of niet behoorlijk nakomt, wordt de boete die voor het laatste vergrijp is vastgesteld met toepassing van artikel 7 verhoogd met 50%.

Artikel 9

Vervallen

Artikel 10

1. Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting, genoemd in artikel 3, aan de mededelingsplichtige in verminderde mate kan worden verweten, legt de Bank een boete op uit een lagere categorie.
2. In de situatie bedoeld in het eerste lid wordt de boete gehalveerd:
a. in geval van een overtreding als bedoeld in artikel 7, onder a;
b. in geval van een overtreding als bedoeld in artikel 7, onder b, indien het benadelingsbedrag lager is dan *f* 100.
3. Indien op grond van artikel 5, tweede lid, aanhef en onder b, aan een ander dan de in het eerste lid bedoelde persoon een boete wordt opgelegd, blijft oplegging van een boete aan de in het eerste lid bedoelde persoon achterwege.

Artikel 11

Indien een boete, vastgesteld met toepassing van de artikelen 7 tot en met 10, voor de belanghebbende onevenredig bezwaarlijk is, kan de Bank een boete opleggen uit een lagere categorie.

Hoofdstuk 4

Slotbepalingen

Artikel 12

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan op de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 13

Dit besluit wordt aangehaald als: Boetebesluit AKW.

Bijlage VIII

Controlevoorschriften AKW

Stcrt. 1996, 141, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 26 september 1997, Stcrt. 187

Hoofdstuk 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:
a. de AKW: de Algemene Kinderbijslagwet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. kinderbijslag: kinderbijslag in de zin van Hoofdstuk III en Hoofdstuk IV van de AKW;
d. een kind: een eigen kind, een aangehuwd kind of een pleegkind als bedoeld in artikel 7, eerste lid, of artikel 26, eerste lid, AKW waarvoor kinderbijslag is aangevraagd of dat van invloed is op de hoogte van de kinderbijslag, en ten opzichte waarvan men niet van de verplichting tot het opgeven van wijzigingen is ontslagen;
e. de partner: de man of vrouw met wie de aanvrager een huishouden vormt.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
a. de persoon die kinderbijslag ontvangt of hiervoor in aanmerking wenst te komen;
b. de partner van degene die kinderbijslag ontvangt of hiervoor in aanmerking wenst te komen, mits de partner zelf recht heeft op kinderbijslag, ongeacht of de partner zelf een aanvraag om kinderbijslag heeft ingediend.
c. de persoon aan wie op grond van artikel 21 AKW kinderbijslag wordt betaald.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen of het kind waarvoor kinderbijslag is aangevraagd buiten Nederland wonen.

Hoofdstuk 2

Algemene verplichtingen

Artikel 3

1. Degene die in aanmerking wil komen voor kinderbijslag dient een schriftelijke aanvraag, ondertekend en gedateerd, in. Hij maakt gebruik van een door de Bank ter beschikking gesteld formulier.
2. Het aanvraagformulier wordt ingediend op een door de Bank aangegeven adres.

Artikel 4

De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon stelt de Bank binnen vier weken op de hoogte van een verandering in het sociaal-fiscaal nummer van de aanvrager, diens partner of een kind.

Artikel 5

1. Op verzoek van de Bank verstrekt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon binnen de door de Bank gestelde termijn en met gebruikmaking van de door de Bank ter beschikking gestelde formulieren informatie welke van belang kan zijn voor het recht op of de hoogte van de kinderbijslag, het geldend maken van het recht op kinderbijslag of de uitbetaling van de kinderbijslag en legt terzake op verzoek van de Bank binnen de door de Bank gestelde termijn bewijsstukken over.
2. Op verzoek van de Bank maakt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon voor het melden van wijzigingen gebruik van het wijzigingsformulier.

Artikel 6

Op verzoek van de Bank ondergaat het kind een geneeskundig onderzoek om zijn ziekte of gebreken zoals bedoeld in artikel 9, tweede lid, onder a, AKW, of zijn arbeidsongeschiktheid zoals bedoeld in artikel 7, tweede lid, onder b, AKW, vast te stellen.

Artikel 7

1. Op verzoek van de Bank geeft de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon op een door de Bank vastgesteld tijdstip aan de Bank boeken, documenten en andere informatiedragers ter inzage en stelt hij deze voor het maken van een kopie ter beschikking.
2. Op verzoek van de Bank verstrekt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon aan de Bank terstond een geldig identificatiebewijs, zoals bedoeld in de Wet op de Identificatieplicht, ter inzage, en stelt hij deze voor het maken van een kopie ter beschikking.
3. Woont de aanvrager of een kind in het buitenland, dan legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon op verzoek van de Bank op door de Bank vast te stellen tijdstippen een door een bevoegde autoriteit gewaarmerkt levensbewijs van degene die buiten Nederland woont over.

Artikel 8

1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon verschijnt, indien hij in Nederland woont, na een oproep op het kantoor van de Bank en verstrekt de gevraagde gegevens.
2. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon verschijnt, indien hij buiten Nederland woont, na een oproep van de Bank op een door de Bank te bepalen kantoor en verstrekt de gevraagde gegevens.

Artikel 9

De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon maakt controle mogelijk door personen die daarmee door de Bank zijn belast.

Hoofdstuk 3

Bijzondere verplichtingen bij aanspraak op kinderbijslag voor kinderen tot zestien jaar

Artikel 10

Als het kind uitwonend wordt of is, stelt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon de Bank op haar verzoek en binnen een door haar te stellen termijn in kennis van het adres van het kind.
Op verzoek van de Bank legt deze persoon aan de Bank bewijsstukken over van het uitwonend zijn van dit kind en van de reden hiervan.

Artikel 11

Als het kind uitwonend is in verband met het volgen van onderwijs, zorgt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon ervoor dat, op verzoek van de Bank, een schoolverklaring door de onderwijsinstelling wordt ingevuld en ondertekend. Daarna doet deze persoon de verklaring binnen de door de Bank gestelde termijn aan de Bank toekomen.

Artikel 12

Als een kind uitwonend is, zendt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon binnen een door de Bank gestelde termijn een onderhoudsverklaring, naar waarheid en volledig ingevuld, ondertekend en gedateerd, aan de Bank. Op verzoek van de Bank doet deze persoon binnen de door de Bank gestelde termijn betaalbewijzen van de bijdrage in het onderhoud van het kind aan de Bank toekomen.

Artikel 13

Als een kind uitwonend is in verband met ziekte of gebreken, legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon op verzoek van de Bank binnen een door de Bank te stellen termijn een medische verklaring over.

Hoofdstuk 4

Bijzondere verplichtingen bij aanspraak op kinderbijslag voor kinderen vanaf 16 jaar

Artikel 14

1. Als het kind uitwonend wordt of is, stelt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon de Bank op haar verzoek en binnen een door haar te stellen termijn in kennis van het adres van het kind. Op verzoek van de Bank legt deze persoon binnen een door de Bank te stellen termijn aan de Bank bewijsstukken over van het uitwonend zijn van dit kind.
2. Op verzoek van de Bank legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon de onderhoudsverklaring naar waarheid en volledig ingevuld, ondertekend en gedateerd, binnen een door de Bank gestelde termijn over aan de Bank. Op verzoek van de Bank doet deze persoon voorts binnen de door de Bank gestelde termijn betaalbewijzen toekomen van de bijdrage in het onderhoud van het kind aan de Bank.

3. Als het kind inkomen heeft, legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon binnen een door de Bank te stellen termijn bewijsstukken van dit inkomen over.

Artikel 15

Als het kind onderwijs volgt, zorgt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon ervoor dat, op verzoek van de Bank, een schoolverklaring door de onderwijsinstelling wordt ingevuld en ondertekend. Daarna doet deze persoon deze verklaring binnen de door de Bank gestelde termijn aan de Bank toekomen.

Artikel 16

Als het kind werkloos is, legt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon op verzoek van de Bank binnen de door de Bank gestelde termijn een bewijs van inschrijving bij de Arbeidsvoorzieningsorganisatie aan de Bank over.

Hoofdstuk 5

Slotbepalingen

Artikel 17

Het Besluit van de Sociale Verzekeringsbank van 12 februari 1993, Staatscourant 1994, 232, wordt ingetrokken.

Artikel 18

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan twee dagen na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 19

Dit besluit wordt aangehaald als: ‘Controlevoorschriften AKW’.

Dit reglement wordt in de Staatscourant geplaatst.

Bijlage IX

Maatregelbesluit AKW

Stcrt. 1996, 141, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 26 februari 1999, Stcrt. 54

Hoofdstuk 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:
a. de AKW: de Algemene Kinderbijslagwet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
c. kinderbijslag: kinderbijslag in de zin van Hoofdstuk III en Hoofdstuk IV van de AKW;
d. een kind: een eigen kind, een aangehuwd kind of een pleegkind als bedoeld in artikel 7, eerste lid, of artikel 26, eerste lid, AKW waarvoor kinderbijslag is aangevraagd of dat van invloed is op de hoogte van de kinderbijslag, en ten opzichte waarvan men niet van de verplichting tot het opgeven van wijzigingen is ontslagen;
e. de partner: de man of vrouw met wie de aanvrager een huishouden vormt.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
a. de persoon die kinderbijslag ontvangt of hiervoor in aanmerking wenst te komen;
b. de partner van degene die kinderbijslag ontvangt of hiervoor in aanmerking wenst te komen, mits de partner zelf recht heeft op kinderbijslag;
c. de persoon aan wie op grond van artikel 21 AKW kinderbijslag wordt uitbetaald.
2. Dit besluit is ook van toepassing als de in het eerste lid bedoelde personen of het kind waarvoor kinderbijslag is aangevraagd, buiten Nederland wonen.

Hoofdstuk 2

Maatregelen

Artikel 3

1. Indien degene op wie dit besluit van toepassing is de verplichting om op verzoek informatie te verstrekken als bedoeld in artikel 15 AKW, niet binnen de door de Sociale Verzekeringsbank daarvoor vastgestelde termijn is nagekomen, of een verplichting, genoemd in de artikelen 3 tot en met 16 van de Controlevoorschriften AKW, niet of niet behoorlijk is nagekomen, wordt de kinderbijslag tijdelijk gedeeltelijk geweigerd.

2. De weigering, bedoeld in het eerste lid, vindt plaats door een bedrag, dat met inachtneming van artikel 4 dan wel artikel 6 is vastgesteld, in mindering te brengen op de eerstvolgende termijn of termijnen van de kinderbijslag.
3. Indien gedurende vijf jaren niet geëffectueerd kan worden, omdat er geen recht bestaat op kinderbijslag of de uitbetaling daarvan, vervalt het in mindering te brengen bedrag.
4. In afwijking van het eerste lid vindt geen weigering plaats maar wordt een schriftelijke waarschuwing gegeven indien het niet tijdig nakomen van de verplichting om op verzoek informatie te verstrekken als bedoeld in artikel 15 AKW, niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van kinderbijslag, tenzij:

a. door de Bank ter zake van het niet tijdig nakomen van de verplichting reeds een schorsingsbeslissing is genomen; of

b. het niet nakomen van de verplichting plaatsvindt binnen een periode van twee jaar, te rekenen vanaf de datum waarop aan de mededelingsplichtige reeds eerder een zodanige waarschuwing is gegeven.

Artikel 4

1. Bij het na een schriftelijk rappel of een schrifelijke waarschuwing niet binnen twee weken, dan wel op een door de Bank nader vast te stellen tijdstip, nakomen van een verplichting als bedoeld in de artikelen 3 en 5 tot en met 16 van de Controlevoorschriften AKW, wordt een bedrag van *f* 50 in mindering gebracht op de kinderbijslag.
2. Bij het niet nakomen van een verplichting als bedoeld in artikel 4 van de Controlevoorschriften AKW wordt een bedrag van *f* 50 in mindering gebracht op de kinderbijslag.
3. Indien binnen één kalenderkwartaal twee of meer verplichtingen, genoemd in de artikelen 3 tot en met 16 van de Controlevoorschriften AKW, niet worden nagekomen, wordt eenmaal het in het eerste lid genoemde bedrag op de kinderbijslag in mindering gebracht.
4. Indien binnen twee jaren na de dag waarop een weigering als gevolg van het niet nakomen van één of meer verplichtingen aan de belanghebbende is bekend gemaakt, opnieuw een verplichting niet wordt nagekomen, wordt een bedrag van *f* 75 in mindering gebracht op de kinderbijslag.

Artikel 5

Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting zoals opgelegd in de Controlevoorschriften AKW niet kan worden verweten aan degene aan wie de verplichting is opgelegd, worden de artikelen 3 en 4 niet toegepast.

Artikel 6

Indien ten genoegen van de Bank aannemelijk wordt gemaakt dat het niet nakomen van een verplichting zoals opgelegd in de Controlevoorschriften AKW aan degene aan wie de verplichting is opgelegd in verminderde mate kan worden verweten, wordt het bedrag dat is vastgesteld met toepassing van artikel 4 gehalveerd.

Hoofdstuk 3

Slotbepalingen

Artikel 7

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 8

Dit besluit wordt aangehaald als: Maatregelbesluit AKW.

Bijlage X

Besluit controlevoorschriften ten aanzien van kinderbijslaggerechtigden van wie het gezin buiten Nederland woont

Stcrt. 1996, 26

Artikel 1

Van de voorschriften zoals neergelegd in de artikelen 7, tweede lid, en 8 van de Controlevoorschriften AKW, alsmede van artikel 19 Algemene Kinderbijslagwet, zal ten aanzien van kinderbijslaggerechtigden van wie één of meer rechtgevende kinderen en/of de eventuele (huwelijks)partner buiten Nederland woont, gebruik worden gemaakt op een wijze zoals is beschreven in de bijlage welke bij dit besluit is gevoegd.

Artikel 2

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 3

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit controlevoorschriften ten aanzien van kinderbijslaggerechtigden van wie het gezin buiten Nederland woont.

Dit besluit zal met de bijlage in de Staatscourant worden geplaatst.

Bijlage

Controlevoorschriften ten aanzien van AKW-gerechtigden van wie het gezin buiten Nederland woont

Op grond van artikel 8 van de bij besluit van 12 februari 1993 door het bestuur van de SVB vastgestelde en door de SVr bij besluit van 17 november 1994 goedgekeurde Controlevoorschriften AKW, zijn in Nederland en buiten Nederland wonende AKW-gerechtigden verplicht na een oproep van de SVB op het kantoor van de SVB of op een door de Bank te bepalen kantoor te verschijnen en de gevraagde gegevens te verstrekken. Voorts zijn de gerechtigden op grond van artikel 7, lid 2 van de Controlevoorschriften AKW verplicht een geldig identificatiebewijs, zoals bedoeld in de Wet op de identificatieplicht, aan de SVB ter inzage te verstrekken.
De volgende categorieën van kinderbijslaggerechtigden zullen ieder kwartaal door verzending van een daartoe strekkende oproep verplicht worden om persoonlijk te verschijnen en zich te identificeren:

– de gehuwde of samenwonende kinderbijslaggerechtigde: als zijn (huwelijks)partner buiten Nederland woont en/of één of meer rechtgevende kinderen buiten Nederland wonen;
– de alleenstaande kinderbijslaggerechtigde: als één of meer rechtgevende kinderen buiten Nederland wonen.

Voor beide categorieën geldt dat oproeping achterwege blijft indien het rechtgevende kind in Nederland heeft gewoond en vooropgezet tijdelijk in het buitenland verblijft, bijvoorbeeld om studie- of stageredenen.
Oproeping zal eveneens achterwege blijven ten aanzien van degenen die als grensarbeider zijn te kwalificeren.
Onder een grensarbeider wordt verstaan iemand die in Nederland werkt en dagelijks of tenminste éénmaal per week terugkeert naar zijn gezin. Voor grensarbeiders wordt volstaan met de kwartaalsgewijze controle op het voortbestaan van het dienstverband in Nederland.
Personen die niet zijn te kwalificeren als grensarbeider en verzekerd zijn op grond van werken zullen geen oproep krijgen om zich ieder kwartaal te melden en te identificeren indien is gebleken dat de controle op het voortbestaan van de dienstbetrekking feitelijk goed functioneert en qua betrouwbaarheid niet te wensen overlaat. Of dit laatste zich voordoet zal door de SVB worden vastgesteld op basis van de omstandigheden van het geval.

Effectuering van het controlebeleid

Degenen voor wie het controlevoorschrift geldt ontvangen ieder kwartaal persoonlijk een brief met het verzoek zich voor een bepaalde datum op een door hem/haar te bepalen tijdstip te melden en te identificeren. In bijzondere gevallen zal dit tijdstip door de SVB kunnen worden bepaald.
Meldt betrokkene zich niet tijdig dan wordt een herhaalde oproep verzonden. Heeft betrokkene zich niet gemeld voor de betaaldatum van de kinderbijslag dan wel anderszins niets van zich laten horen dan wordt de betaling van de kinderbijslag geannuleerd. Op grond van artikel 18, lid 1, AKW moet de kinderbijslag uiterlijk binnen drie maanden na afloop van het kwartaal waarover recht op kinderbijslag bestaat worden betaald. Als de cliënt zich ook niet voor de laatste dag van het kwartaal, volgend op het kwartaal waarover aanspraak bestaat heeft gemeld wordt een formele schorsingsbeschikking genomen. De SVB heeft deze bevoegdheid indien een gerechtigde de controlevoorschriften niet nakomt op schorsing van de kinderbijslag nog niet gemeld dan wordt het recht op kinderbijslag beëindigd, tenzij er redenen zijn om nog nader onderzoek te verrichten naar het bestaan van verzekering. Is de verzekering gebaseerd op ingezetenschap dan vormt de grondslag voor beëindiging het feit dat onvoldoende is komen vast te staan dat betrokkene ingezetene is dan wel dat niet is komen vast te staan dat de verzekerde degene is voor wie hij zich uitgeeft. Is de verzekering gebaseerd op het verrichten van werkzaamheden in Nederland dan is de grondslag voor beëindiging het feit dat onvoldoende is komen vast te staan dat de dienstbetrekking nog steeds voortduurt.
Het kan voorkomen dat de cliënt zich meldt nadat de schorsingsbeslissing of de beëindigingsbeslissing in kracht van gewijsde is gegaan. In dat geval zal slechts door middel van een ex-nunc beoordeling worden vastgesteld of met ingang van de eerstkomende peildatum de betaling van de kinderbijslag weer kan worden hervat, respectievelijk of recht op kinderbijslag bestaat, en zal niet meer worden beoordeeld of met terugwerkende kracht moet worden teruggekomen op de rechtens onaantastbaar geworden beslissingen. Dit is slechts anders indien blijkt dat de beslissingen op onjuiste gronden waren genomen zonder dat dit de cliënt in overwegende mate kan worden verweten. In dat geval wordt de schorsingsbeslissing met volledig terugwerkende kracht ingetrokken of wordt het recht op kinderbijslag heropend met een terugwerkende kracht van maximaal een jaar, behoudens een langere termijn in gevallen van bijzondere hardheid.

Bijlage XI

Besluit invordering boeten en onverschuldigd betaalde bedragen AOW, Anw en AKW

Stcrt. 1996, 141, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 28 april 2000

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

a. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank;
b. de AOW: de Algemene Ouderdomswet;
c. de Anw: de Algemene nabestaandenwet;
d. de AKW: de Algemene Kinderbijslagwet;
e. vordering: een vordering uit hoofde van een boete die is opgelegd op grond van artikel 17c AOW, op grond van artikel 39 Anw of op grond van artikel 17a AKW, alsmede een bedrag dat wordt teruggevorderd in een besluit als bedoeld in de artikelen 24 AOW, 54 Anw en 24 AKW, beide met in begrip van de verhogingen als bedoeld in de artikelen 17i, zesde lid, AOW, 45, zesde lid, Anw en 17g, zesde lid, AKW;
f. schuldenaar: degene aan wie een boete is opgelegd dan wel van wie een bedrag wordt teruggevorderd;
g. aflossingscapaciteit: het deel van het inkomen van de schuldenaar dat met inachtneming van de beslagvrije voet, bedoeld in de artikelen 475c tot en met 475e van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, kan worden aangewend voor betaling of verrekening van de vordering;
h. vermogen: vermogensrechten, roerende en onroerende zaken, met uitzondering van zaken waarvan de dagwaarde minder dan *f* 2500,– bedraagt.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op de invordering van boeten die zijn opgelegd met toepassing van artikel 17c AOW, artikel 39 Anw dan wel artikel 17a AKW.
2. Dit besluit is voorts van toepassing op de invordering van bedragen die in het kader van de uitvoering van de AOW, de Anw en de AKW onverschuldigd zijn uitbetaald, in zoverre het besluit tot terugvordering hiervan op of na de dag van inwerkingtreding van de Wet boeten, maatregelen, terug- en invordering sociale zekerheid is genomen.
3. Artikel 4, vijfde lid, artikel 5, vijfde lid, en artikel 6, zesde lid, zijn niet van toepassing op vorderingen op een schuldenaar die niet in Nederland woont of vast verblijft, tenzij de kantonrechter met toepassing van artikel 475e van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering op zijn verzoek een beslagvrije voet heeft vastgesteld.
4. Dit besluit is niet van toepassing indien en voorzolang de Bank heeft ingestemd met een buitengerechtelijke schuldsaneringsregeling als bedoeld in artikel 285, eerste lid, onder e Faillissementswet.

5. Dit besluit is niet van toepassing indien en voorzolang de rechtbank met toepassing van artikel 287 Faillissementswet een schuldsaneringsregeling van toepassing heeft verklaard.

Hoofdstuk 2 Termijnen van aflossing

Artikel 3

1. De Bank kan de termijn of termijnen van betaling of verrekening vaststellen conform een met redenen omkleed voorstel van de schuldenaar, mits volgens dit voorstel de gehele vordering binnen twaalf maanden wordt voldaan en de schuldenaar dit voorstel heeft gedaan binnen zes weken nadat hem daartoe door de Bank de gelegenheid is geboden.
2. In afwijking van het eerste lid doet de Bank in geval zij een vordering beneden ƒ 5000 heeft, aan de schuldenaareen voorstel inzake de wijze van betaling van deze vordering. Indien de schuldenaar niet binnen de door de Bank gestelde termijn op het voorstel reageert, stelt de Bank de wijze en termijnen van aflossing vast overeenkomstig het gedane voorstel.
3. In afwijking van het eerste lid wordt een vordering van ten hoogste ƒ 600 zonder voorafgaand overleg met de belanghebbende verrekend door inhouding van een bedrag van ten hoogste ƒ 50 per maand op toekomstige betalingen aan de belanghebbende.
4. Bij gebreke van toepassing van een van de voorafgaande leden stelt de Bank de termijn of termijnen van betaling of verrekening vast met in achtneming van de artikelen 4 tot en met 7.

Artikel 4

1. Dit artikel is van toepassing op de invordering van boeten.
2. De Bank stelt de termijnen voor aflossing van de vordering zodanig vast dat gebruik wordt gemaakt van de volledige aflossingscapaciteit van de schuldenaar.
3. Indien bij betaling conform de volgens het tweede lid vastgestelde termijnen de vordering binnen twaalf maanden niet volledig zal zijn voldaan, dient de schuldenaar, voorzover dit met aanwending van zijn vermogen mogelijk is, het resterende deel van de vordering ineens te voldoen binnen zes weken nadat de Bank aan de schuldenaar kennis heeft gegeven van de vaststelling van de termijnen. Indien de schuldenaar echter ten genoegen van de Bank zekerheid stelt voor dit resterende deel van de vordering, kan de schuldenaar dit deel later, doch uiterlijk binnen twaalf maanden nadat de vaststelling van de termijnen aan hem is bekendgemaakt, voldoen.
4. Indien de schuldenaar na aanwending van zijn vermogen en zijn volledige aflossingscapaciteit de vordering niet binnen twaalf maanden volledig zal hebben voldaan, stelt de Bank een groter aantal termijnen vast waar binnen de vordering moet worden voldaan.
5. Indien de schuldenaar de vordering na vijf jaren nog niet volledig heeft voldaan, worden verdere termijnen van aflossing zodanig vastgesteld dat de schuldenaar en zijn echtgenoot dan wel degene met wie hij een huishouden vormt, naast de verhoging als bedoeld in artikel 475d, derde lid, een inkomen ontvangen gelijk aan honderd ten negentigste van de beslagvrije voet, bedoeld in artikel 475d, eerste lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
6. Indien de schuldenaar in verband met zijn aflossingscapaciteit en vermogenssituatie

niet in staat is betalingen te verrichten ter voldoening van de vordering van de Bank, schort de Bank verdere invordering op tot de schuldenaar weer in staat is tot het verrichten van betalingen.
7. In bijzondere gevallen kan de Bank afwijken van dit artikel.

Artikel 5

1. Dit artikel is van toepassing op de invordering van teruggevorderde onverschuldigd betaalde bedragen, indien de terugvordering het gevolg is van het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting, bedoeld in artikel 49 AOW, artikel 35 Anw en artikel 15 AKW.
2. De Bank stelt de termijnen voor aflossing van de vordering zodanig vast dat gebruik wordt gemaakt van de volledige aflossingscapaciteit van de schuldenaar.
3. Indien bij betaling conform de volgens het tweede lid vastgestelde termijnen de vordering binnen twaalf maanden niet volledig zal zijn voldaan, dient de schuldenaar, voor zover dit met aanwending van zijn vermogen mogelijk is, het resterende deel van de vordering ineens te voldoen binnen zes weken nadat de Bank aan de schuldenaar kennis heeft gegeven van de vaststelling van de termijnen. Indien de schuldenaar echter ten genoegen van de Bank zekerheid stelt voor dit resterende deel van de vordering, kan de schuldenaar dit deel later, doch uiterlijk binnen twaalf maanden nadat de vaststelling van de termijnen aan hem is bekendgemaakt, voldoen.
4. Indien de schuldenaar na aanwending van zijn vermogen en zijn volledige aflossingscapaciteit de vordering niet binnen twaalf maanden volledig zal hebben voldaan, stelt de Bank een groter aantal termijnen vast waarbinnen de vordering moet worden voldaan.
5. Indien de schuldenaar de vordering na drie jaren nog niet volledig heeft voldaan, worden verdere termijnen van aflossing zodanig vastgesteld dat de schuldenaar en zijn echtgenoot dan wel degene met wie hij een huishouding vormt, naast de verhoging als bedoeld in artikel 475d, vijfde lid, een inkomen ontvangen gelijk aan honderd ten negentigste van de beslagvrije voet, bedoeld in artikel 475d, eerste en tweede lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
6. Indien de schuldenaar de vordering na vijf jaar nog niet volledig heeft voldaan, ziet de Bank af van verdere terugvordering indien de schuldenaar of zijn wettelijke vertegenwoordiger:

a. gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan; of
b. gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode vermeerderd met de daarover verschuldigde wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten, alsnog heeft betaald.

7. Indien de schuldenaar in verband met zijn aflossingscapaciteit en vermogenssituatie niet in staat is betalingen te verrichten ter voldoening van de vordering van de Bank, schort de Bank verdere invordering op tot de schuldenaar weer in staat is tot het verrichten van betalingen.
8. In bijzondere gevallen kan de Bank afwijken van dit artikel.

Artikel 6

1. Dit artikel is van toepassing in andere gevallen dan die genoemd in artikel 4, eerste lid en artikel 5, eerste lid.
2. De Bank stelt de termijnen voor aflossing van de vordering zodanig vast dat de

vordering volledig wordt afgelostbinnen uiterlijk zestig maanden nadat de Bank aan de schuldenaar kennis heeft gegeven van de vaststelling van de termijnen.

3. De termijnen worden zodanig vastgesteld dat ten minste de halve en ten hoogste de volledige aflossingscapaciteitvan de schuldenaar wordt benut.
4. Indien bij betaling conform de volgens het derde lid vastgestelde termijnen de vordering binnen zestig maanden niet volledig zal zijn voldaan, dient de schuldenaar, voor zover dit met aanwending van zijn vermogen mogelijk is, het resterende deel van de vordering ineens te voldoen binnen zes weken nadat de Bank aan de schuldenaar kennis heeft gegeven van de vaststelling van de termijnen. Indien de schuldenaar echter ten genoegen van de Bank zekerheid stelt voor dit resterende deel van de vordering, kan de schuldenaar dit deel later, doch uiterlijk binnen zestig maanden nadat de vaststelling van de termijnen aan hem is bekendgemaakt, voldoen.
5. Indien de schuldenaar de vordering na vijf jaar nog niet volledig heeft voldaan, ziet de Bank af van verdere terugvordering indien de schuldenaar of zijn wettelijke vertegenwoordiger:

a. gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan; of

b. gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode vermeerderd met de daarover verschuldigde wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten, alsnog heeft betaald.

6. De in het vijfde lid genoemde termijn is drie jaar indien het gemiddeld inkomen van de schuldenaar in die periode de beslagvrije voet bedoeld in de artikelen 475c en 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet te boven is gegaan.
7. Indien de schuldenaar in verband met zijn aflossingscapaciteit en vermogenssituatie niet in staat is betalingen te verrichten ter voldoening van de vordering van de Bank, schort de Bank verdere invordering op tot de schuldenaar weer in staat is tot het verrichten van betalingen.
8. In bijzondere gevallen kan de Bank afwijken van dit artikel.

Artikel 7

1. In afwijking van de artikelen 4, 5 en 6 kan de Bank op verzoek van de schuldenaar de termijnen van aflossing zodanig vaststellen, dat aflossing plaats vindt binnen kortere tijd dan bij inachtneming van de artikelen 4, 5 en 6.
2. In afwijking van de artikelen 4 en 5 kan de Bank instemmen met voldoening van de vordering in een periode van ten hoogste vierentwintig maanden, indien binnen deze termijn volledige aflossing door middel van verrekening met een lopende uitkering of periodiek inkomen mogelijk is.
3. In afwijking van de artikelen 5 en 6 kan de Bank op verzoek van de schuldenaar afzien van (verdere) terugvordering indien de schuldenaar een bedrag, overeenkomend met ten minste 50% van de restsom in één keer aflost. Van deze bevoegdheid maakt de Bank slechts gebruik indien zij van oordeel is dat de invordering op grond van de artikelen 5 of 6 niet langer geëffectueerd zal kunnen worden.

Artikel 8

Indien de schuldenaar niet voldoet aan zijn verplichtingen uit hoofde van de artikelen 17c, vijfde lid, en 24, zesde lid, AOW, de artikelen 39, vijfde lid, en 53, zesde lid, Anw en de artikelen 17a, vijfde lid, en 24, zesde lid, AKW, is de vordering terstond opeisbaar.

Artikel 9

De Bank besluit van (verdere) terugvordering af te zien indien de schuldenaar of zijn wettelijke vertegenwoordiger gedurende vijf jaar geen betalingen heeft verricht en niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten, indien de vordering het bedrag van ƒ 5.000,– niet te boven gaat. De periode is tien jaar bij vorderingen tot ƒ 15.000,–, vijftien jaar bij vorderingen tot ƒ 25.000,– en twintig jaar bij vorderingen vanaf ƒ 25.000,–.

Artikel 10

De Bank kan de vastgestelde termijn of termijnen herzien wegens gewijzigde omstandigheden. De Bank onderzoekt of er termen aanwezig zijn voor herziening indien de schuldenaar hiertoe een met redenen omkleed verzoek indient.

Hoofdstuk 3 Tenuitvoerlegging van boetebesluiten en besluiten tot terugvordering

Artikel 11

1. Indien de schuldenaar heeft nagelaten enig bedrag binnen de gestelde termijn te voldoen, is de resterende vordering volledig opeisbaar. De Bank legt dan het besluit waarbij een boete is opgelegd dan wel een onverschuldigd betaald bedrag is terug-gevorderd, tenuitvoer op de wijze zoals bepaald in artikel 17i AOW, 45 Anw dan wel artikel 17g AKW. Deze tenuitvoerlegging vindt plaats met inachtneming van het bepaalde in de volgende leden.
2. De tenuitvoerlegging vindt, voorzover mogelijk in verband met de vrijlating van inkomen als bedoeld in de artikelen 17i, achtste lid, AOW, 45,achtste lid, Anw en 17g, achtste lid, AKW, plaats op zodanige wijze dat de vordering uiterlijk wordt voldaan:

a. in de gevallen bedoeld in artikel 4,eerste lid: binnen twaalf maanden nadat de vaststelling van de termijnen, bedoeld in artikel 4, tweede lid, aan de schuldenaar bekend is gemaakt;

b. in andere gevallen: binnen twaalf maanden nadat de Bank een aanvang heeft gemaakt met de tenuitvoerlegging van het besluit.

3. Indien de tenuitvoerlegging geheel of gedeeltelijk plaatsvindt met toepassing van artikel 17i, tweede of derde lid, AOW, artikel 45, tweede of derde lid, Anw dan wel artikel 17g, tweede of derde lid, AKW, dan wel door middel van beslag op periodieke uitkeringen of loon, worden maandelijks zodanige bedragen gevorderd dat de schuldenaar zijn volledige aflossingscapaciteit benut. De Bank kan in afwijking van het gestelde in de vorige volzin een hoger bedrag vorderen als de schuldenaar zijn verplichting uit hoofde van de artikelen 17c, vijfde lid en 24, zesde lid, AOW, de artikelen 39, vijfde lid en 53, zesde lid, Anw, of de artikelen 17c, vijfde lid, en 24, zesde lid, AKW niet nakomt.
4. Indien de tenuitvoerlegging geheel of gedeeltelijk plaatsvindt met toepassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, merkt de Bank in afwijking van artikel 1, onder g, als vermogensbestanddelen mede aan zaken waarvan de dagwaarde minder dan ƒ 2500,– bedraagt.
5. Indien de schuldenaar onvoldoende verhaal biedt voor volledige voldoening van de vordering van de Bank, schort de Bank de verdere tenuitvoerlegging van het besluit op totdat de schuldenaar weer verhaal biedt.

6. Artikel 4, vijfde lid, en artikel 5, vijfde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.
7. In bijzondere gevallen kan de Bank afwijken van het bepaalde in dit artikel.

Hoofdstuk 4 Wettelijke rente en kosten

Artikel 12

1. De wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten zijn verschuldigd vanaf het tijdstip waarop de termijn of termijnen zijn verstreken waarbinnen volgens het besluit tot terugvordering dan wel het besluit tot boete oplegging moest worden betaald.
2. De op de invordering hebbende kosten bedragen:

a. 15% van de resterende vordering, doch tenminste *f* 100,– en ten hoogste *f* 1500,– alsmede

b. de kosten van betekening en gerechtelijke ten uitvoerlegging, zoals vastgesteld bij of krachtens de Wet Tarieven in Burgerlijke Zaken, alsmede de hierover verschuldigde b.t.w..

Hoofdstuk 5 Toerekening van betalingen

Artikel 13

1. Tenzij de schuldenaar een andere bestemming aanwijst, wordt een betaling die zou kunnen worden toegerekend aan een of meer boeten en aan één of meer teruggevorderde bedragen, in de eerste plaats toegerekend aan de verschuldigde boete of boeten.
2. Met inachtneming van het eerste lid vindt toerekening van betalingen plaats op de wijze zoals vastgesteld in de artikelen 6:43, tweede lid, en 6:44, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek.

Hoofdstuk 6 Slotbepalingen

Artikel 14

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag waarop de Wet Boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid in werking treedt, doch niet eerder dan met ingang van de tweede dag na dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 15

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit invordering boeten en onverschuldigd betaalde bedragen AOW, Anw en AKW.

Dit besluit zal met de daarbij behorende toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

Bijlage XII

Controlevoorschriften Remigratiewet

Besluit van 28 april 2000

Het bestuur van de Sociale Verzekeringsbank,

Gelet op artikel 8g, eerste lid, van de Remigratiewet,

Besluit:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

a. de wet: de Remigratiewet;
b. de Bank: de Sociale Verzekeringsbank, bedoeld in artikel 1, onderdeel c, van de Organisatiewet sociale verzekeringen 1997;
c. basisvoorziening: een of meer van de voorzieningen, bedoeld in artikel 3 van de wet;
d. remigratie-uitkering: de uitkering, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de wet;
e. tegemoetkoming: de tegemoetkoming, bedoeld in artikel 4, derde lid van de wet;
f. wezenuitkering: de uitkering, bedoeld in artikel 5, derde lid, van de wet;
g. remigrant: de persoon, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder f, van de wet, die aanspraak heeft op een basisvoorziening, een remigratie-uitkering of een tegemoetkoming;
h. partner: de persoon, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder g, dan wel artikel 1, tweede lid, van de wet;
i. gewezen partner: degene die aanspraak heeft op een uitkering als bedoeld in artikel 5, eerste of tweede lid, van de wet;
j. kind: het kind, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder h, dan wel artikel 1, derde lid, van de wet;
k. wees: een kind dat aanspraak heeft op een uitkering als bedoeld in artikel 5, derde lid, van de wet.

Artikel 2

1. Dit besluit is van toepassing op:
a. de remigrant;
b. de gewezen partner van de remigrant;
c. de wees dan wel zijn wettelijke vertegenwoordiger.
2. De Bank past de artikelen 4, 5, 6 en 7 uitsluitend toe voorzover dit noodzakelijk is voor een juiste uitvoering van de wet en de hierop berustende bepalingen.

Hoofdstuk 2 Verplichtingen

Artikel 3

De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon stelt de Bank binnen vier weken in kennis van een wijziging in het adres of het sociaal-fiscaal nummer van zichzelf dan wel zijn partner.

Artikel 4

1. Op verzoek van de Bank legt de remigrant binnen de door de Bank gestelde termijn:
a. een door een bevoegde autoriteit gewaarmerkte verklaring inzake het in leven zijn, de burgerlijke staat en de feitelijke gezinssituatie van de remigrant en zijn eventuele partner of kinderen;
b. bewijsstukken met betrekking tot het al dan niet voeren van een gezamenlijke huishouding met een partner;
c. bewijsstukken met betrekking tot door de remigrant of zijn partner ontvangen uitkeringen welke op de remigratie-uitkering in mindering worden gebracht;
d. andere door de Bank gevraagde bewijsstukken welke van belang zijn voor de vaststelling van het recht op, dan wel de hoogte of de uitbetaling van de basisvoorziening, de remigratie-uitkering dan wel de tegemoetkoming, en waarover de remigrant redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.
2. Op verzoek van de Bank legt de gewezen partner van de remigrant binnen de door de Bank gestelde termijn over:
a. een door de bevoegde autoriteiten gewaarmerkte verklaring inzake het in leven zijn;
b. bewijsstukken met betrekking tot door de gewezen partner ontvangen uitkeringen welke op de remigratie-uitkering in mindering worden gebracht;
c. andere door de Bank gevraagde bewijsstukken welke van belang zijn voor de vaststelling van het recht op, dan wel de hoogte of de uitbetaling van de remigratie-uitkering dan wel de tegemoetkoming, en waarover de gewezen partner redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.
3. Op verzoek van de Bank legt de wees, dan wel zijn wettelijke vertegenwoordiger, binnen de door de Bank gestelde termijn over:
a. een door de bevoegde autoriteiten gewaarmerkte verklaring inzake het in leven zijn;
b. andere door de Bank gevraagde bewijsstukken welke van belang zijn voor de vaststelling van het recht op, dan wel de hoogte of de uitbetaling van de remigratie-uitkering dan wel de tegemoetkoming, en waarover de wees, dan wel zijn wettelijke vertegenwoordiger, redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.
4. Indien de Bank verzoekt om overlegging van een origineel document, stelt de in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon dit tevens voor het maken van een kopie ter beschikking.

Artikel 5

De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon beantwoordt vragen van de Bank binnen een door de Bank gestelde termijn.

Artikel 6

De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon verschijnt na een oproep van de Bank op een door de Bank te bepalen kantoor en verstrekt de gevraagde gegevens.

Artikel 7

De in artikel 2, eerste lid, bedoelde persoon maakt controle mogelijk door personen die daarmee door de Bank zijn belast.

Hoofdstuk 3 Slotbepalingen

Artikel 8

Deze voorschriften treden in werking twee dagen na plaatsing in de Staatscourant, doch niet eerder dan op het tijdstip waarop de wet in werking treedt.

Artikel 9

Dit besluit wordt aangehaald als: 'Controlevoorschriften Remigratiewet'.

Deze regeling wordt in de Staatscourant geplaatst.

Aldus besloten door het bestuur van de Sociale Verzekeringsbank in zijn vergadering van 28 april 2000.

Trefwoordenregister

A
A-status 75
Aanvraag 137, 286
– Awb 210
  – indiening – 210
  – gegevensverstrekking – 210
  – aanvulling van – 211
– postume – 138
– toekenning op – 137
Adoptie 54, 56
Artikel 17 overeenkomst 266
Asielzoeker 75

B
Baggeraars 258
Beëindigingsdatum 166
Belanghebbende 208
Beleidsregels 22
– Besluit – 19
Beperking export uitkeringen 124, 128
Beroepsopleiding 63
Beschikking 209
– herziening van – 235
– primaire – 216
Beslistermijn 214
Besluit (Awb) 209
– beleidsregels 19
Betaling 159
– aan een derde 161
– aan gemeente/inrichting 163
– aan IBG 163
– onverschuldigde – 192
  – voor 1 aug. 1996 196
– rechtmatigheid van – 169
– schorsing van – 168
– terug– 195
– tijdstip van – 160
Bezwaarschrift(procedure) 220
– beslissing op – 229
  – heroverweging 229
  – motivering 230
– beslistermijn – 228
– fictieve weigering – 223
– hersteltermijn – 220
– hoorplicht bij – 224
  – hoorverslag 227
  – indiening van stukken – 225
  – meerdere belanghebbenden – 226
  – samenstelling commissie – 226
– indiening – 221
– intrekking – 223
– ontvangstbevestiging – 222
– schorsende werking – 222
– termijnoverschrijding – 221
– vereisten – 220
Bijzonder geval 142
Binding 74
– economische – 77
– juridische – 74
– sociale – 77
Boete
– opleggen van een – 182
Brondocumenten (buitenlandse) 184
Budgettoekenning 200
Budgetovereenkomst 200

C
C-Status 75
Consulair personeel 87
Controlevoorschriften 178
– niet nakomen – 178

D
Detachering 260
– doorzending 265
– omvang bedrijfsactiviteiten 264
– organische band – 263
– verlengde – 265
– vervanging – 265
– wachttijd – 267

Diplomatieke zending 87
Dubbele woonplaats 61, 80
Duurzaam gescheiden leven 35

E
E-101-verklaring 265
EG-Richtlijn 79/7 292
EG-verordeningen 242
– conflictregels – 251
  – en a-typische arbeidsrelaties 256
  – extraterritoriale werking – 257
    – voor 29 juli 1991 254
    – na 29 juli 1991 255
– gelijke behandeling – 246
– gezinsbijslagen – 279
  – samenloop – 282
– Kinderbijslagen – 279
  – aanwijsregels – 280
  – Anw 285
  – materiële werkingsfeer – 279
– pensioenen 268
  – aanpassing – 271
  – Anw 277
  – AOW 273
  – herberekening – 271
  – samenloop – 269
  – tijdvakken – 270
  – vrijwillige verzekering – 276
– personele werkingssfeer – 242
  – afgeleide rechtenleer – 246
  – gezinsleden 114
  – nagelaten betrekkingen 114
  – postactieven 245
  – verplaatsingscriterium 243
  – werknemersbegrip 244
  – zelfstandigenbegrip 244
– temporele werkingssfeer – 247
– verhouding met internationaal recht – 249
Eigen bijdrage AWBZ 163
Eindigen na overlijden 166
Erkenning 54

G
GBA 80
Geboortedatum 30
– fictieve – 32
Gemoedsbezwaarden 95
– overlijdensuitkering – 98
– uitkering – 97
– vrijstelling – 95
Gezamenlijke huishouding 38
– Anw bloedverwantschap 47
– Anw hulpbehoevendheid 45
– Anw opening/herleving uitkering 46
– AOW/Anw overgangsrecht 43
– AOW generaal pardon 44
– commerciële relatie – 43
– onweerlegbaar rechtsvermoeden – 40
– tijdelijk verblijf elders 42
Gezondheidstoestand (Anw) 116

H
Handhaving 171
Hardheid 144
Herziening 146
– met betrekking Remigratiewet 156
– ten nadele gerechtigde 152
– ten voordele gerechtigde 149
– van beschikkingen 235
Hoofdverblijf 39, 157
Hoorplicht 217
Huishouden 59
– buitenland 61

I
Ingangsdatum 140
Ingezetene 73
– met buitenlandse uitkering 85
– procedurele aspecten – 80
Inkomen (maand-) 105
– herleiden naar – 105
Inkomenstoets 105
Inkomensbesluit AOW 105
Inkomens en samenloopbesluit Anw 107
Intrekking 146, 152
Invordering 164

K
KB 38 100
KB 164 83
KB 557 83
KB 746 86
– onbillijke toepassing – 91
Kinderen 49
– aangehuwde – 57
– eigen – 54
– gehandicapte – 132
– pleeg– 55
– uit Turks Imam huwelijk 54

– werkloze – 64
  – in buitenland 66
Klacht (klaagschrift) 236
– bekendmaking bevindingen – 239
– buiten behandeling laten van – 238
– horen – 238
– ontvangstbevestiging – 238
– vereisten voor– 238
Klokuren 63
Kring der verzekerden 71
– uitbreiding/beperking – 83

L
Leeftijd 30
Leefvormen 32
Loodsen 258

M
Maatregel
– opleggen van een – 181
Machtiging 213
Mededelingsverplichting 177
– niet nakomen – 178
Meerderjarigheid 30
Minderjarigheid 30
Motiveringsplicht 218

N
Nabestaande 67
– pseudo– 68
Nalatenschap 167
Nieuw-Zeeland, overeenkomst met – 306

O
Omrekenen van uitkering 90
Onderwijs 63
Onderhoud(sbijdrage) 55, 120
Opvoeden 55
Opzettelijke levensberoving 117
Ouderloos 58
Overlijdensuitkering 167
Overmakingskosten 161

P
PGB-regeling 200
– beëindiging – 204
– taak SVB – 202
  – betaling zorgverlener 203
  – budgetovereenkomst 203
  – loonadministratie 203
  – zorgcontract 203
Pleegouderlijke zorg 55
Polygamie 304, 309

R
Regeling klokuren 1998 63
Remigratiewet 130, 156

S
Samenwerkingsovereenkomsten 289
– gezinsleden 114
– nagelaten betrekkingen – 114
– rechtstreekse werking – 289
– reikwijdte – 290
Schadevergoeding 232
– criteria voor – 232
– immateriële – 233
– onrechtmatige daad 232
Schuldige nalatigheid 110
Spontane melding 181
Studeren
– tijdelijk in Nederland – 88

T
TAS 135
Terugvordering(s) 186
–termijn 194
– afzien van – 196
– berekening – 194
– van voorschotten 194, 287
– van voorlopig toegekende uitkeringen 194
– wijze van – 195
Toekenning 137
– ambtshalve – 138
TOG 2000 131
– afhankelijkheid – 132
– blijvend gehandicapt 132
– overgangsrecht – 134
– rechthebbenden – 131
– TOG en AKW 135
– voorlopig gehandicapt 132
Transportarbeiders, internationale 259
Tweepersoonshuishouding 42

U
Uitkering 105
– aanvraag – 137
– buitenlandse – 85
– export van – 124

– ingangsdatum – 140
  – remigratie-uitkering 145
– overgangsrecht BEU 128
– overgangsvoordelen – 112
– recht op – (Anw) 115
– recht op – (AOW en Anw) 105
  – uitsluitingsgronden – 115
– recht op (AKW) 118
  – onderhoud – 118
– terugwerkende kracht 142
  – mate van – 145

V
Verblijf(s)
–titels 75
– onrechtmatig – 170
Verdrag (en) 294
– met Israël 296
– met Joegoslavië 297
– met Kaapverdië 298
– met Marokko 296
– pensioen 305
– met Turkije 296
– bijzondere bepalingen – 298
  – aanpassing – 303
  – AOW 303
  – Anw 307
– conflictregels – 297
  – nawerking – 298
  – territoriale werking – 298
– personele werkingssfeer – 294
– temporele werkingssfeer – 296
– territoriale werkingssfeer – 295
– tijdvakken – 302
Verlaging (uitkering) 153 e.v.
Verrekening 186
– loonbelasting en premies 196
Vertegenwoordiging 213
– kopie bezwaardossier – 222
Verwijtbaarheid (mate van) 183
Verzekering
– verplichte – 73
  – einde – (vertrek buitenland) 79
  – voortzetting – (AKW) 93
  – vrijstelling – 88, 95
– vrijwillige – 99
  – aanmelding – 101
  – betaling premie – 104
  – bevordering aanmelding – 103
  – uitzonderingen – 101
– op grond van werken 81
Verzoek (voldoen aan) 178
Vooraankondiging 217
Voorbereiding (zorgvuldige) 216
Voorschotten 139

W
Wonen 73
Werk in buitenland 86
Werkzaamheden van ondergeschikte aard 256
Woonplaats (dubbele) 62, 80

Z
Zeelieden 258
Zorgcontract 200
Zorgdragen 39

Jurisprudentieregister

Hof van Justitie EG

19 maart 1964, zaak 75/63 *(Unger)*, Jur. 1964, 371, RSV 1964/100 243

11 maart 1965, zaak 31/64 *(Bertholet)*, Jur. 1965, 108, RSV 1965/87 243

5 december 1967, zaak 19/67 *(Van der Vecht)*, Jur. 1967, 431, RSV 1969/8 252

12 november 1969, zaak 27/69 *(Entr'aide médicale)*, Jur. 1969, 405, RSV 1970/87 243

17 december 1970, zaak 35/70 *(Manpower)*, Jur. 1970, 1251, DOC SV 1971/165 266

27 oktober 1971, zaak 23/71 *(Janssen)*, Jur. 1971, 859, RSV 1973/140 245

1 maart 1973, zaak 73/72 *(Bentzinger)*, Jur. 1973, 283, RSV 1973/253 252
7 juni 1973, zaak 82/72 *(Walder)*, Jur. 1973, 599, RSV 1974/64 250

12 december 1974, zaak 36/74 *(Walrave)*, Jur. 1974, 1405, NJ 1975/148 257

29 september 1976, zaak 17/76 *(Brack)*, Jur. 1976, 1429 245
23 november 1976, zaak 40/76 *(Kermaschek)*, Jur. 1976, 1669, RSV 1977/45 246

10 maart 1977, zaak 75/76 *(Kauçic)*, Jur. 1977, 495 270
9 juni 1977, zaak 109/76 *(Blottner)*, Jur. 1977, 1141 279

16 maart 1978, zaak 115/77 *(Laumann)*, Jur. 1978, 805, RSV 1978/269 244, 286
12 oktober 1978, zaak 10/78 *(Belbouab)*, Jur. 1978, 1915, RSV 1979, 18 249

6 maart 1979, zaak 100/78 *(Rossi)*, Jur. 1979, 831, RSV 1980/1 285
12 juli 1979, zaak 266/78 *(Brunori)*, Jur. 1979, 2705, RSV 1980/23 252

14 februari 1980, zaak 53/79 *(Damiani)*, Jur. 1980, 278 209, 210
24 april 1980, zaak 110/79 *(Coonan)*, Jur. 1980, 1445, RSV 1981/2 252
22 mei 1980, zaak 143/79 *(Walsh)*, Jur. 1980, 1639, RSV 1981/22 245
9 juli 1980, zaak 807/79 *(Gravina)*, Jur. 1980, 2205, RSV 1981/59 286

14 mei 1981, zaak 98/80 *(Romano)*, Jur. 1981, 1241, RSV 1981/255 288

18 februari 1982, zaak 55/81 *(Vermaut)*, Jur. 1982, 649, RSV 1982/240 271
23 maart 1982, zaak 53/81 *(Levin)*, Jur. 1982, 1035 293

9 december 1982, zaak 76/82 *(Malfitano)*, Jur. 1982, 4309, RSV 1983/212 271
23 september 1982, zaak 276/81 *(Kuypers)*, Jur. 1982, 3027, RSV 1983/85 252

12 januari 1983, zaak 150/82 *(Coppola)*, Jur. 1983, 43, RSV 1984/39 255
3 februari 1983, zaak 149/82 *(Robards)*, Jur. 1983, 171, RSV 1984/40 284

17 mei 1984, zaak 101/83 *(Brusse)*, Jur. 1984, 1285, RSV 1984/227A 267
12 juli 1984, zaak 237/83 *(Prodest)*, Jur. 1984, 3153, RSV 1986/67 257
13 november 1984, zaak 191/83 *(Salzano)*, Jur. 1984, 3741, RSV 1985/179 284

4 juli 1985, zaak 104/84 *(Kromhout)*, Jur. 1985, 2205, RSV 1986/72 243, 284

23 april 1986, zaak 153/84 *(Ferraioli)*, Jur. 1986, 1401 284
3 juni 1986, zaak 139/85 *(Kempf)*, Jur. 1986, 1741 293
9 juni 1986, zaak 254/84 *(De Jong)*, Jur. 1986, 671, RSV 1986/241A 275
12 juni 1986, zaak 302/84 *(Ten Holder)*, Jur. 1986, 1821, RSV 1987/24 252, 25
10 juli 1986, zaak 60/85 *(Luyten)*, Jur. 1986, 2365, RSV 1987/25 252
23 oktober 1986, zaak 300/84 *(Van Roosmalen)*, Jur. 1986, 3097, RSV 1987/9 245

9 juli 1987, zaak 377/85 *(Burchell)*, Jur. 1987, 3329, RSV 1989/1 284
24 september 1987, zaak 43/86 *(De Rijke)*, Jur. 1987, 3611, RSV 1988/171 252, 276

29 juni 1988, zaak 58/87 *(Rebmann)*, Jur. 1988, 3467, RSV 1988/265 255

28 februari 1989, zaak 29/88 *(Schmitt)*, Jur. 1989, 581 252
18 mei 1989, zaak 368/87 *(Hartmann Troiani)*, Jur. 1989, 1333, RSV 1991/22 252
27 juni 1989, zaak 24/88 *(Georges)*, Jur. 1989, 1905, RSV 1991/148 285
27 juni 1989, zaken 48/88, 106/88 en 107/88 *(Achterberg-Te Riele)*, Jur. 1989, 1963, RSV 1990/232 293
27 september 1989, zaak 9/88 *(Lopes da Veiga)*, Jur. 1989, 2989, RSV 1990/170 257

22 februari 1990, zaak 228/88 *(Bronzino)*, Jur. 1990, I-531, RSV 1991/231 66
22 februari 1990, zaak C-12/89 *(Gatto)*, Jur. 1990, I-557 66
21 maart 1990, zaak C-85/89 *(Cabras)*, Jur. 1990, I-1023, RSV 1990/370 273
2 mei 1990, zaak 293/88 *(Winter-Lutzins)*, Jur. 1990, I-1623, RSV 1990/310 114, 115
3 mei 1990, nr. C-2/89 *(Kits van Heijningen)*, Jur. 1990, I-1755, RSV 1990/309 82, 252, 256

31 januari 1991, zaak C-18/90 *(Kziber)*, Jur. 1991, I-199, RSV 1991/214 291
7 februari 1991, zaak C-227/89 *(Rönfeldt)*, Jur. 1991, I-323, RSV 1991/152 250
21 februari 1991, zaak 245/88 *(Daalmeijer)*, Jur. 1991, I-555, RSV 1991/20 245, 255
21 februari 1991, zaak 140/88 *(Noij)*, Jur. 1991, I-387, RSV 1991/201 255
20 maart 1991, zaak C-93/90 *(Cassamali)*, Jur. 1991, I-1401 273
11 juni 1991, zaak C-251/89 *(Athanasopoulos)*, Jur. 1991, I-2797, RSV 1993/14 282, 285
11 juli 1991, zaken C-87/90, C-88/90 en C-89/90 *(Verholen)*, Jur. 1991, I-37 83, 85, 293
11 juli 1991, zaak C-31/90 *(Johnson)*, Jur. 1991, I-3723, RSV 1992/137 293
28 november 1991, zaak C-198/90 *(Commissie tegen Nederland)*, Jur. 1991, I-5799, RSV 1992/139 282
28 november 1991, zaak C-186/90 *(Durighello)*, Jur. 1991, I-5773 282

19 maart 1992, zaak C-188/90 *(Doriguzzi-Zordanin)*, Jur. 1992 I-2039 286
22 september 1992, zaak C-153/91 *(Petit)*, Jur. 1992, I-4973 243

18 februari 1993, C-193/92 *(Bogana)*, Jur. 1993, I-770, RSV 1993/229 273
30 maart 1993, zaak C-282/91 *(De Wit)*, Jur. 1993, 1221, RSV 1993/207 276
27 mei 1993, zaak C-310/91 *(Schmid)*, Jur. 1993, I-3011 246
13 oktober 1993, zaak C-121/92 *(Zinnecker)*, Jur. 1993, I-5023, RSV 1994/118 253

20 april 1994, zaak C-58/93 *(Yousfi)*, Jur. 1994, I-1353, RSV 1994/194 291
29 juni 1994, zaak C-60/93 *(Aldewereld)*, Jur. 1994, I-2991, RSV 1995/68 257, 259

16 februari 1995, zaak C-425/93 *(Calle Grenzshop)*, Jur. 1995, I-269 266
5 april 1995, zaak C-103/94 *(Krid)*, Jur. 1995, I-719, RSV 1996/29 291
17 oktober 1995, zaak C-227/94 *(Olivieri-Coenen)*, Jur. 1995, I-3301, RSV 1997/40 276
26 oktober 1995, zaak C-481/93 *(Moscato)*, Jur. 1995, I-3525, RSV 1996/50 269, 271, 286
26 oktober 1995, zaak C-482/93 *(Klaus)*, Jur. 1995, I-3551, RSV 1996/51 269, 271, 286
9 november 1995, zaak C-475/93 *(Thévenon)*, Jur. 1995, I-3832, RSV 1996/106 250
14 december 1995, zaak C-444/93 *(Megner en Scheffel)*, Jur. 1995, I-4741, RSV 1996/209 293

30 april 1996, zaak C-308/93 *(Cabanis)*, Jur. 1996, I-2097, RSV 1998/96 114, 115, 246
10 september 1996, zaak C-277/94 *(Taflan-Met)*, Jur. 1996, I-4085, RSV 1997/79 291
3 oktober 1996, zaak C-126/95 *(Hallouzi)*, Jur. 1996, I-4807, RSV 1997/80 114, 115, 291
7 november 1996, zaak C-77/95 *(Züchner)*, Jur. 1996, I-5689, RSV 1997/45 293

30 januari 1997, zaak C-340/94 *(De Jaeck)*, Jur 1997: I-461, RSV 1997/158, «USZ» 1997/59 245
27 februari 1997, zaak C-59/95 *(Bastos Moriana)*, Jur. 1997, I-1071, RSV 1998/37 285
25 september 1997, zaak C-307/96 *(Baldone)*, Jur. 1997, I-5123, RSV 1998/104, «USZ» 1997/251 249
13 november 1997, zaak C-248/96 *(Grahame en Hollanders)*, Jur. 1997, I-1071, RSV 1998/200, «USZ» 1997/17 276
2 december 1997, zaak C-336/94 *(Dafeki)*, Jur. 1997, I-6761, AB 1998, 54, «USZ» 1998/18 32

7 mei 1998, C-113/96 *(Gómez Rodríguez)*, Jur. 1998, I-2461, RSV 1998/291, «USZ» 1998/184 251, 285
12 mei 1998, nr. C-85/96 *(Martinez Sala)*, Jur. 1998, I-2691, RSV 1998/273, «USZ» 1998/185 81, 82, 247
11 juni 1998, zaak C-275/96 *(Kuusijärvi)*, Jur. 1998, I-3419, RSV 1998/244, «USZ» 1998/206 245

4 mei 1999, zaak C-262/96 *(Sürül)*, AB 1999, 393 291
11 november 1999, zaak C-179/98 *(Mesbah)*, n.g. 291

10 februari 2000, zaak C-202/97 *(Fitzwilliam)*, «USZ» 2000/97 210, 266
14 maart 2000, zaken C-102/98 en C-211/98 *(Kocak en Örs)*, «USZ» 2000/98 31, 32

Hoge Raad

24 april 1929, B 4501 86, 87

9 januari 1957, BNB 1957/55 86, 87

10 februari 1960, RSV 1960/67 38

31 januari 1968, RSV 1968/79 58

21 februari 1973, BNB 1973/89 38

22 februari 1985, NJ 1986, 82 39, 48

25 juni 1986, RSV 1987/26 252, 297
2 juli 1986, RSV 1987/92 85, 86

27 maart 1987, NJ 1987/727 234

12 juni 1991, RSV 1992/74 82, 256
27 september 1991, JABW 1991/265 48

20 maart 1992, JABW 1992/114 48
24 april 1992, AB 1992, 542 234
11 september 1992, NJ 1992, 746 165
27 november 1992, JABW 1993/48 39, 48

11 januari 1995, V-N 1995/575 253
11 januari 1995, V-N 1995/580 253
11 januari 1995, V-N 1995/584 253
22 december 1995, NJ 1996, 331 39, 48

17 januari 1996, PS 1996/244 78
16 februari 1996, NJ 1996/55 211
17 april 1996, nr. 258, RSV 1996/212 256, 298
29 mei 1996, RSV Actueel 1996/14 84, 85

8 juli 1997, RSV 1997/242, «USZ» 1997/275 252
3 september 1997, RSV 1998/102 253
17 december 1997, nr. 32.003, BNB 1998/66c 86, 87
17 december 1997, nr. 32.216, BNB 1998/67c 86, 87

20 februari 1998, JB 1998/72 232, 234
26 augustus 1998, RSV 1999/12, «USZ» 1998/316 85

Raad van State

29 november 1996, AB 1997, 66 209, 210

Centrale Raad van Beroep

14 juni 1960, RSV 1960/181 143, 146

9 januari 1963, RSV 1963/35 144, 146
17 april 1963, RSV 1963/101 117

23 januari 1964, RSV 1964/52 158

17 november 1965, RSV 1965/166 144, 146

25 mei 1966, RSV 1966/82 144, 146
16 november 1966, RSV 1967/33 144, 146

27 september 1967, RSV 1968/15 144, 146

14 mei 1970, RSV 1970/160 117

8 juli 1971, RSV 1971/266 64

14 december 1972, RSV 1973/151 103

30 mei 1973, RSV 1974/12 37, 38

13 mei 1975, RSV 1975/402 64
9 september 1975, RSV 1976/62 64
16 september 1975, RSV 1976/70 146
30 september 1975, RSV 1976/76 165

14 september 1976, RSV 1976/339 141, 146
7 december 1976, RSV 1977/52 64

4 oktober 1977, RSV 1978/53 165

13 mei 1982, RSV 1982/202 158
26 oktober 1982, RSV 1983/92 275

5 april 1983, RSV 1983/158 123
3 mei 1983, RSV 1983/181 151, 152, 158
27 september 1983, RSV 1983/240 143, 144, 146
20 december 1983, RSV 1984/99 58

13 maart 1984, RSV 1984, 136 142, 146
29 mei 1984, RSV 1984/179 64

25 februari 1985, RSV 1985/206 37, 38
29 maart 1985, RSV 1985/212 118
21 mei 1985, RSV 1986/25 104
6 december 1985, RSV 1986/113 59, 62
19 december 1985, RSV 1986/166 77, 78

29 januari 1986, RSV 1986/168 199
18 februari 1986, RSV 1986/198 199
28 februari 1986, RSV 1986/217 55
30 juli 1986, RSV 1987/59 177, 178
27 augustus 1986, RSV 1987/104 64
3 december 1986, KBW 1986/54, n.g. 64

16 januari 1987, RSV 1987/184 158
4 maart 1987, RSV 1987/206 57
25 maart 1987, RSV 1987/172, 173, 174, 175 31, 32
8 april 1987, RSV 1987/176 31, 32
20 augustus 1987, RSV 1988/92 199
16 september 1987, RSV 1988/109 151, 152
16 september 1987, RSV 1988/102 62
17 december 1987, RSV 1988/178 38
23 december 1987, RSV 1988/168 54, 55

10 februari 1988, RSV 1988/226 123
23 maart 1988, RSV 1988/244 31, 32
13 april 1988, RSV 1988/273 79, 80
11 mei 1988, RSV 1989/9 305
11 mei 1988, RSV 1989/10 245
15 juni 1988, RSV 1989/41 59, 62
20 juli 1988, RSV 1989/60 160
20 juli 1988, RSV 1989/71 79, 80
28 september 1988, RSV 1989/139 78
7 december 1988, RSV 1989/189 62
7 december 1988, RSV 1989/67 68

4 januari 1989, RSV 1989/194 32
4 januari 1989, RSV 1989/195 91
4 april 1989, RSV 1989/269 199
10 mei 1989, RSV 1990/14 143, 146
7 juni 1989, RSV 1990/42 78
28 juni 1989, RSV 1991/21 158
19 juli 1989, RSV 1990/91 140
20 juli 1989, RSV 1989/305 199
5 september 1989, RSV 1990/94 38
13 september 1989, RSV 1990/237 199
19 september 1989, RSV 1989/334 199
4 oktober 1989, RSV 1990/109 199
5 oktober 1989, RSV 1990/110 37, 38
18 oktober 1989, AB 1990, 146 199
1 november 1989, AB 1990, 210 32

28 september 1989, RN 1990, 75 48
6 december 1989, RSV 1990/258 199
6 december 1989, AB 1990, 277 38
13 december 1989, AB 1990, 278 31, 32
20 december 1989, KBW 1987/94, n.g. 55

14 februari 1990, AB 1990, 410 56, 57
6 maart 1990, RSV 1990/367 68
14 maart 1990, AB 1990, 405 104
4 juli 1990, RSV 1991/77 158
25 juli 1990, KBW 1989/85, n.g. 64
26 juli 1990, RSV 1991/28 199
19 september 1990, AOW 1989/38, n.g. 103
14 november 1990, RSV 1992/157 279
21 november 1990, RSV 1991/261 37, 38
12 december 1990, RSV 1991/265 121, 123

9 januari 1991, RSV 1992/16 123
30 januari 1991, RSV 1991/182 142, 144, 146
30 januari 1991, KBW 1989/91, n.g. 55, 56, 57
10 april 1991, RSV 1992/54 196
22 mei 1991, KBW 1990/40, n.g. 54, 55
14 mei 1991, PS 1991/624 249
29 mei 1991, RSV 1992/20 59, 62
10 juli 1991, RSV 1992/76 48
17 juli 1991, RSV 1992/135 62
14 augustus 1991, RSV 1993/53 255
12 september 1991, RSV 1992/169 110
25 september 1991, PS 1991/761 146
26 november 1991, RSV 1992/144 48

15 januari 1992, RSV 1992, 315 152
29 januari 1992, RSV 1992/167 68
6 oktober 1992, PS 1992/813 143, 146
8 oktober 1992, RSV 1993/114 42, 48
8 december 1992, KBW 1991/56, n.g. 123
29 december 1992, RSV 1993/258 252

19 januari 1993, RSV 1993/256 55, 57
31 maart 1993, RSV 1993/267 48
13 april 1993, RSV 1993/306 255
29 april 1993, RSV 1994/9 152
29 april 1993, RSV 1994/10 en 11 142, 144, 146
14 mei 1993, RSV 1994/21 199
14 mei 1993, KBW 1992/79, n.g. 199
28 mei 1993, RSV 1993/308 291
15 juli 1993, PS 1994/437 39, 48
20 augustus 1993, KBW 1992/39, n.g. 66
26 augustus 1993, RSV 1994/91 48
10 september 1993, KBW 1992/74, n.g. 57

17 september 1993, PS 1993/987 66
22 oktober 1993, RSV 1994/70 245
26 oktober 1993, KBW 1992/51, n.g. 62
12 november 1993, AB 1994, 322 144, 146
26 november 1993, RSV 1994/126 83, 85
10 december 1993, AB 1994, 374 102
15 december 1993, RSV 1994/235 78
17 december 1993, RSV 1994/176 276
17 december 1993, AB 1994, 392 249
17 december 1993, AB 1994, 418 66

12 februari 1994, RSV 1995/147 217
23 februari 1994, RSV 1994/238 76, 78
9 maart 1994, KBW 1993/56, n.g. 76, 78
6 april 1994, AB 1994/597 78
6 april 1994, RSV 1995/12 79, 80, 81
27 april 1994, PS 1994, 660 78
26 mei 1994, KBW 1993/71, n.g. 57
26 mei 1994, AWW 1993/66, n.g. 144, 146
9 juni 1994, AWW 1991/20 en 21, n.g. 199
15 juni 1994, AB 1995, 76 79, 80, 81
22 juni 1994, AB 1995, 78 79, 80
22 juli 1994, KBW 1992/106 en 107, n.g. 123
26 juli 1994, JB 1994/219 230
28 juli 1994, AB 1995, 133 209, 210
9 augustus 1994, RSV 1995/21 233, 234
7 september 1994, RSV 1995/245 77, 78
28 september 1994, PS 1995/170 151, 152
5 oktober 1994, KBW 1994/1, n.g. 77, 78
12 oktober 1994, AB 1995, 313 68
21 oktober 1994, RSV 1995/122 199
4 november 1994, PS 1995/133 57
16 november 1994, KBW 1994/19, n.g. 76, 78
18 november 1994, KBW 1993/89, n.g. 57
18 november 1994, AOW 1993/140, n.g. 277
28 november 1994, PS 1995/67 48

7 februari 1995, AB 1995/578 217
3 maart 1995, RSV 1995/190 62
3 maart 1995, AB 1995,458 62
10 maart 1995, RSV 1996/105 250
22 maart 1995, AOW 1993/11, n.g. 91
30 maart 1995, AB 1995, 334 233, 234
31 maart 1995, KBW 1992/86, n.g. 62
12 mei 1995, AB 1995, 535 279, 308
7 april 1995, «JB» 1995/124 32
3 mei 1995, KBW 1994/2, n.g. 56, 57
11 juli 1995, JABW 1995/357 40, 48
20 juli 1995, «JB» 1995/223 210
13 september 1995, AWW 1993/133, n.g. 279, 308

31 oktober 1995, JABW 1996/18 39, 49
2 november 1995, AB 1996/99 210
15 november 1995, 94/2550 AWW, n.g. 146
27 december 1995, RSV 1996/252 123

5 januari 1996, AB 1996, 145 221, 222
9 januari 1996, JB 1996/36 233, 234
14 februari 1996, 94/2576 AKW, n.g. 55
28 februari 1996, RSV 1997/8 307
27 maart 1996, RSV 1996/140 85, 86, 251, 251
10 april 1996, AOW 1993/37, n.g. 86
16 april 1996, «JB» 1996/117 233, 234
4 juni 1996, JABW 1996/171 48
17 juli 1996, PS Katern 1997/1/1 123
18 september 1996, 94/2410 AOW, n.g. 151, 152
22 oktober 1996, JABW 1997/9 42, 48
20 november 1996, 94/1605 AOW en 94/2896 AWW 104
18 december 1996, RSV 1997/178, «USZ» 1997/13 118
18 december 1996, AOW 1993/149 en AWW 1993/195 103
24 december 1996, RSV 1997/199 277

19 februari 1997, RSV 1997/157, «USZ» 1997/112 293
24 februari 1997, RSV 1998/99, «USZ» 1997/170 257
8 april 1997, AB 1997/247 233, 234
2 mei 1997, RSV 1998/26 181
7 mei 1997, RSV 1998/157 76, 78
4 juni 1997, RSV 1998/39 297
10 juni 1997, RSV 1998/63 158
2 juli 1997, RSV 1997/244 210
2 juli 1997, RSV 1997/261 293
6 augustus 1997, AB 1997, 392 234
7 oktober 1997, RSV Actueel 1997/23 39, 48
22 oktober 1997, RSV 1998/103 276
12 november 1997, RSV 1998/225, «USZ» 1998/36 256
12 november 1997, RSV 1998/226, «USZ» 1998/37 256

6 januari 1998, AOW 96/8682 en 8683, «USZ» 1998/56 39, 48
15 januari 1998, RSV 1998/127, «USZ» 1998/77, 78 77, 78
18 februari 1998, RSV 1998/186 307
19 februari 1998, RSV 1998/181 79, 80
24 februari 1998, AB 1998/177 232, 234
6 maart 1998, RSV 1998/198 158
29 april 1998, RSV 1998/205, «USZ» 1998/175 74, 78
20 mei 1998, RSV 1998/292 251, 252
29 mei 1998, AB 1998/418 234
29 juli 1998, 97/6599 AKW, RSV 1998/288 56, 57
9 september 1998, RSV 1999/29 93
21 oktober 1998, RSV 1999/18, «USZ» 1998/326 210
23 december 1998, RSV 1999/89 185

6 januari 1999, 97/6165 AKW, «USZ» 1999/58 66
13 januari 1999, RSV 1999/188, «USZ» 1999/97 70
17 februari 1999, RSV 1999/155, «USZ» 1999/125 58
7 april 1999, RSV 1999/189, «USZ» 1999/171 55
27 oktober 1999, RSV 1999/304, «USZ» 1999/339 62
1 december 1999, RSV 2000/76 308

Pres. CRvB *31 januari 1994*, «JB» 1994/25 230

Rechtbank

Amsterdam *1 juli 1994*, AOW 1991/15673, n.g. 31, 32
Amsterdam *3 mei 1995*, RSV 1996/107 256
Amsterdam *15 december 1995*, PS 1996/345 55
Amsterdam *9 november 1999*, AKW 98/72, n.g. 66

’s Gravenhage *26 februari 1998*, RSV 1998/209, AB 1998/264 158

Groningen *26 oktober 1998*, awb 96/774 algem v122 259

’s-Hertogenbosch *11 augustus 1994*, «JB» 1995/2 221, 222
’s-Hertogenbosch *9 november 1995*, 94/8308 AOW, n.g. 146
’s-Hertogenbosch *17 juli 1996*, 94/6151 en 94/9829 AOW, n.g. 85, 152

Roermond *23 februari 1994*, 92/3496 AOW/AWW, n.g. 256

Rotterdam *26 augustus 1997*, 95/3204-FB AKW, n.g. 185

Pres. Rb Almelo *17 april 1997*, 97/208 AKW T1V, n.g. 185

Pres. Rb Amsterdam *25 oktober 1994*, JB 1995/12 221, 222

Pres. Rb Amsterdam *23 april 1997*, AWB 97/2191 AKW, n.g. 185

Pres. Rb Amsterdam *13 juni 1997*, JABW 1997/139 41, 48

Pres. Rb ’s-Gravenhage *29 november 1994*, AB 1995, 13 230
Pres. Rb ’s-Gravenhage *26 januari 1995*, «JB» 1995/54 230

Pres. Rb ’s-Hertogenbosch *19 december 1996*, JABW 1997/37 41, 48